ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯ

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

MANDARA RAMAYANA : Tulu Epic poetry by Sri Mandara Keshava Bhat, Vidwan. Published by K.T.S.A

೧ನೇ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೮೭ (ವಜ್ರದೀಪ ಪ್ರಕಾಶನ)
೨ನೇ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೦೭ (ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ)
೩ನೇ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೨೨ (ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ)
ಪುಟಗಳು : ೫೩೬
ಬೆಲೆ : ರೂ. ೫೦೦/-
ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦
ಹಕ್ಕುಗಳು : ಕಾದಿರಿಸಿದೆ
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕವಿತಾ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್,
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ದೂರವಾಣಿ/ಫ್ಯಾಕ್ಸ್: ೦೮೨೪-೨೪೫೭೩೮೯
೭೪೧೧೫೭೨೧೧೫

ತುಳುಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಪೋಸ್ಟ್
ಅಶೋಕನಗರ, ಮಂಗಳೂರು – ೫೭೫೦೦೬.
Email: tuluacademy@yahoo.co.in
Ph & Fax : 0824-2457389

ಮುದ್ರಣ : ರವೀಂದ್ರ ಜೋಶಿ,
೧೧೧, ೭ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ೨ನೇ ಕ್ರಾಸ್,
ರಾಮಕೃಷ್ಣನಗರ, ಹೆಚ್ ಬ್ಲಾಕ್,
ಮೈಸೂರು– ೫೭೦೦೨೨

ಪುಂಡುಗುರಿಕಾರೆ ಮಲೆಮಗಳೆ ಮೋಕೆದ ಬಾಲೆ
ಉಂಡೆ ಚಕ್ಕುಲಿದರ್ತಿದಾನೆ ಮೋಣೆ
ತುಂಡುದಾಡೆ ಕುಡಾರಿ ಕೈದ್ ಪತ್ತಿನ ಸ್ವಾಮಿ
ಮಂಡೆ ತಗ್ಗಾವೆ ಕಾಪುಲ ತಲೆಪು ಕಳೆದ್ ॥

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ಉಪಕಾರದ ನೆನೆಪು	:	ಲೇಖಕ	vii
೨. ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್ನ ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರ	:	ಪ್ರಕಾಶಕರು	ix
೩. ಮೆಚ್ಚು ನುಡಿ	:	ತೆಕ್ಕುಂಜೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್	x
೪. ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ	:	ಶ್ರೀ ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ	xiii
೫. ಮುನ್ನುಡಿ	:	ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ	xv
೬. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾಲೆನ ಪಾತೆರ	:	ದಯಾನಂದ ಜಿ ಕತ್ತಲ್ ಸಾರ್	

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

೧. ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ

೨. ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್

೩. ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ

೪. ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ

೫. ಸೇಲೆದ ಸೋಲು

೬. ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್

೭. ತೆಲಿಪುನಡೆ ಬುಲಿಪು

೮. ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್

೯. ಇರೆತ್ತ ಪುರೆ

೧೦. ಪರಬುನ ವರಸಾರಿ

೧೧. ದಗೆ ತೋಜಾದ್ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯಳ್

೧೨. ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್

೧೩. ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ

೧೪. ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್

೧೫. ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ

೧೬. ಪಚ್ಚೆದುಂಗಿಲ

೧೭. ನೀಲದುಂಗಿಲ

೧೮. ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್

೧೯. ಪೆಟ್ಟ್ ದಟ್ಟಣೆ

೨೦. ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ

೨೧. ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು

೨೨. ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು

೨೩. ಕೆಲವು ಶಬ್ದೊಲೆದ ಅರ್ಥೊಲು i

೨೪. ತಪ್ಪೊಪ್ಪುಲು ix

ಉಪಕಾರದ ನೆನೆಪು

ಕಬಿತೆದ ಬೆನ್ಪಾಟೊಡು ರಾಮಾಯಣಾನ್ಪಿನ ಯೆಡ್ಡಂತಿನ ಬುಳೆ ದೆತ್ತಿನ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರುಸಿ ಲೋಕೊಡು ಪುದಾರ್ ಪೋಯಿನ ಮಲ್ಲ ಸಾಗೊಳಿಗಾರೆ. ಅವ್ವೇ ರಾಮಾಯಣದ ಬಿದೆ, ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್, ಗಾಳಿ, ನೀರ್, ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಣೊಟ್ಟು ಮುಳ್ತನೇ ತಪ್ಪುಗೊಬ್ಬರೊಲೆದ ಈಟ್‌ಡ್ ಎಂಚ ಬುಳೆ ದೆಪ್ಪೊಳಿ? ದೆತ್ತಿನ ಬುಳೆತ್ತ ಗುಣ, ರೀತಿ, ತೂಕೊಲು ಎಂಚ ಉಂತೂಂದ್ ತೂಯೆರಾತ್ರ ಮಳ್ತಿನ ಬೇಲೆದ ಪಲನೇ ಈ ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣಾನ್ಪಿನ ಕಬಿತೆ.

ಏತ್ ಪೊರ್ತು ಪಾತೆರ್‌ಂಡಲಾ ಕೇಣುನಕ್‌ಳೆನ ಕೆಬಿ ಬಚ್ಚಂದಿ ಲೆಕ ಕಣ್ಣ್ ಕೂರಂದಿ ಲೆಕ ಉರು ಪತ್ತಂದಿಲೆಕ ಉಲ್ಲಾಸ್ ತೆಕ್ಕಂದಿಲೆಕ ಹಳ್ಳಿದ ಓದು ಬರವುದಾಂತಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆದ ಪಾತೆರ, ಅಕ್‌ಳೆನ ಬದ್‌ಕ್ ಭಾಗ್ಯ, ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲೆ, ನಲಿಕೆ ತೆಲಿಕೆ, ರೀತಿ ನೀತಿ, ಬಗ್ತಿ ನಂಬೊಲಿಗೆದ ಪೊರ್ಲು ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಯೆನ್ನ ಕೈಕ್ ಎಕ್ಕಿನೆನ್ ತಿಕ್ಕಿನೆನ್ ಅರಾದ್ ಬೆರಾದ್ ರಾಮಾಯಣದ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ತುಳು ಬಂದುಳೆನ ಕಣ್ಣೆದುರುಡ್ ದೀತೆ. ಅಂಚಾದ್ ಇಂದು ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಅರಳ್ದಿನ ಕಮ್ಮೆನದ ನಮುನೆ ನಮುನೆದ ಪುರ್ಪೊಲೆನ್ ರಾಮಾಯಣದ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ನೆಯ್ತಿನ ಬೇಲೆ ಮಾತ್ರೆ ಎನ್ನ. ಇಂದೆನ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಮುಡಿತೊಂದು ಮೆರೆವೊಡಾಯಿನಕುಳು ತುಳುವೆರ್. ಅಕುಳು ಈತೆಕ್ಕ್ ಉರು ಮಳ್ಪಾಯೆರ್ ಪಿರ ನರ್ಗಾಯೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬುವೆ.

ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆವೊಂದುಪ್ಪುನಗನೇ ದುಂಬತ್ತ ಎನಡ ಓದಾಯಿನ ಕುಡಲದ ಕನ್ನಡ ಸಂಘೊನುಲಾ, ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಇಂದೆತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಎಸಳ್‌ಲೆನ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕಣತ್ತಿನ ಮಣಿಪಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘೊನುಲಾ ನೆನೆಪುವೆ. ಅತ್ತಂದೆ ಪಾಕ ಸಾಲೆ, ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘೊಲೆಡ್ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭೊಲೆಡ್ ಓದಾದ್ ಈ ಕಬಿತೆದ ಪ್ರಚಾರೊಗುಲಾ, ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಗ್‌ಲಾ ಇಂಬು ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತಿನ ಮಹನೀಯೆರೆನ್ ಎಣ್ಮೊಂದುಳ್ಳೆ.

ಈ ಕಬಿತೆದ ಬರವು ಸಾಗೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕನೇ ಓದೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುತ್ತ ಮೋಕೆ ಉರ್ಕರ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಅಭಿಮಾನ ಎರ್ಕ್‌ದ್ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾತ್ರ ಪೊಣೆತಿನ

ಶ್ರೀ ಯಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕ "ವಜ್ರದೀಪ ಪ್ರಕಾಶನ"ದ ಗೌರವ ಸಲಹೆಗಾರೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ. ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ ಮೊಕುಳಿರ್ವೆರೆನ ಸಾಧನೆದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಲ ಉಪಕಾರದನೇ ಆದುಂಡು. ಎನನ್ ಯಾನ್ ಮದತ್ತೆಡಲಾ ಮೊಕುಳಿರ್ವೆರೆನ್ ಮದಪಾಯೆ.

ಬೆಳಗಾವಿದ "ವಜ್ರದೀಪ ಪ್ರಕಾಶನ"ದ ಸಂಪಾದಕೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಕಾರ್ತಿಕ ಬಿ. ಸಾಮಗೆರ್ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್‌ಡ್ ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಳ್ಪುನ ಮಲ್ಲ ಪುದೆನ್ ಒತ್ತೊಂದು ಎಂಕೆಂಚಲಾ ಮಲ್ಲ ಉಪಕಾರನೇ ಅಂದೆ, ತುಳು ಬಾಸೆಗೇ ಇನೆ ದಾಂದಿ ಮಲ್ಲ ಸೇವೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಇಂಬೆರೆನ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್‌ನ್ ಮಲ್ಲ ಉಪಕಾರೊನು ಏತ್ ನೆನೆತ್‌ಂಡಲಾ ಕಡಮೆ. ಪುಗರಾಟಿಕೆದ ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮುಗಿಯಂದ್.

ಕಾರ್ತಿಕ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಂಪೆನಿದ ದನಿಕುಳಾಯಿನ ಶ್ರೀ. ಯಂ. ಬಿ. ಸಾಮಗೆರೆನ ಉಪಕಾರೊನು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುಗಿಪೆರಾಪಿನವತ್ತ್. ಇಂಬೆರ್ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ ಮಳ್ಪುನತ್ತ್‌ಡ ಈ ಕಬಿತೆ ಈತ್ ಬೇಗ ಅಚ್ಚಾದ್ ಬಯ್ಯೊಂದ್ ಪಣಿಯೆರೆ ಬಂಜನೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಬೆರೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಪತ್ತ್‌ಜನ ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಲು ಇಂಚಿನ ಬೇಲೆಗ್ ಇಂಚನೇ ದುಂಬು ಬತ್ತೇರ್ಡ ಏತೋ ತುಳು ಕಬಿಕುಳು ನನಲಾ ತೋಜೋಣ್ಬೆರ್. ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಬರೇದ್ ದೀಪಿನ ಕಬಿತೆಲು ದೀಯಿನವುಳೇ ಪೂಂಕೆ ಕೊಡಿಪಂದ್. ಉದಲ್ ಪತ್ತಂದ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕದಿಕೆ ದಿಂಜಿದ್ ಬರು. ಅರೆಗ್ ಎನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ತುಳುವೆರ್ ಮಾತ ಈ ತುಳು ಸೇವೆಗ್ ಕೈ ಬುಡ್ದು ಸಾಯ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಬೆನ್ಪಿನ ಕಬಿಕ್‌ಳೆಗ್ ದೈರೊಡು ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆರೆ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರ್ದು ತುಳುತ್ತ ನಿರ್ಸಾಣಿನ್ ರಾಪಾದ್ ತುಳುನು ಮೆರೆಪಾವೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬುವೆ.

ತಾ. ೧೦.೧೨.೧೯೮೭

ಕುಡುಪು,

ಮಂಗಳೂರು – ೫೭೪ ೫೦೮ – ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ

ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್ನ ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರ

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ನಾಲೀಸ್ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಕಾಲೊಡು, ಅಯಿಟ್ಟ್ ಜಿಂಜ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಾಯೆರೆ ಪೊಣೆಪಾಟ ಆವೊಂದುಂಡು, ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಾರೊ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊರ್ಲು, ತುಳು ಪಾತೊರೆದ ವಿಶೇಷೊಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಬರೆಯಿನ ತುಳು "ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ" ಈ ಕಾಲದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾತೆರೆನಲಾ ಮೆಚ್ಚಿಗೆನ್ ಪಡೆಂಡ್, ಈ ಬೂಕು ಬೊಲ್ಪುಗುಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ನನಲಾ ಎತ್ತರದ ಮಣೆ ತಿಕ್ಕು ಪಣ್ಪಿ ಆಸೆಡ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಪ್ರಕಾಶನದ ಸುರುತ್ತ ತುಡರ್ ಆದ್ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊನ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕಣಯಿದ. ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರಿನ ಕವಿಕ್ಲೆಗ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಈ ಬೂಕುದ ಘನಸ್ತಿಗೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ದುಂಬುದ ನುಡಿ ಬರೆದ್ ಕೊರಿನ ಪುದರ್ ಪೋಯಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣರೈಕ್ಲೆಗ್, ಉಂದೆತ್ತ ಅಚ್ಚಿಗ್ ಜಿಂಜ ನಮುನೆಡ್ ಸಹಾಯ ಮಳ್ತಿನ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿಲೆಗ್,

ಪೊರ್ಲುಡು ಅಚ್ಚಿ ಮಳ್ತ್ ಕೊರಿನ ಗುರುಕುಲ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಪೆರ್ಲ ನೆತ್ತ ಕೆಲಸದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಪೆರ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರೆಗ್ಲಾ ಎಂಕ್ಲು ಋಣಿಕ್ಕುಲು. ಬೂಕುದ ಪೊದಿಕೆನ್ ಅಚ್ಚಿಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಶಾರದಾ ಪ್ರೆಸ್‌ದಕ್‌ಲೆಗ್, ಅಚ್ಚಿಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ದುಡ್ಡು ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ದು ದೈರ ಕೊರಿನ ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಲೆಗ್,

ಅಯ್ಬಿಲಾ ವಿಶೇಷವಾದ್ ಬೊಂಬಾಯಿದ ದೋಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಎ. ನರಸಿಂಹೆರೆಗ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಸೊಲ್ಮೆಲು, ತುಳುವೆರ್ ಈ ಬೂಕುನು ಕೊಂಡಾಟೊಡು ಎದ್ಕೊಂದು ಎಂಕ್ಲೆ ಪ್ರಯತ್ನೊನು ಮೆಚ್ಚುವೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬುವ.

ಕಾರ್ತಿಕ ಬಿ. ಸಾಮಗ
ಪೊಳಲಿ ಸಂಪಾದಕೆ

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ
ಗೌರವ ಸಲಹೆಗಾರೆ

ಮೆಚ್ಚುನುಡಿ

"______ ನಾನು ಈ ಕೃತಿಯ ತುಳುವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದೇನೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತುಳುವರಂತೂ ಇದನ್ನು ಸ್ವರ್ಣಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಓಲಗಿಸಿಯಾರೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನ್ನದು ______"

" ______ ತುಳು ನನ್ನ ತಾಯ್ನುಡಿಯಲ್ಲ. ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರ ತಾಯ್ನುಡಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ತಾಯ್ನುಡಿ ಕನ್ನಡ, ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರದು ಮೂಲತ; ಮರಾಠಿ, ಈಗ ಕನ್ನಡ ನಾನು ತುಳುವಿನ ಅಭಿಮಾನಿ. ಅದರ ಸವಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದವನು ಅಷ್ಟೆ, ಅವರು ಅದನ್ನು ಅರಿತು, ಅರಗಿಸಿ, ತನ್ನ ದನ್ನಾಗಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವವರು, ಬೆಳೆಯಿಸುವವರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ತುಳುವರಿಗಿಂತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ, ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಿಂತ ಕಿಂಚಿದೂನವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವೆಂದು ಕೈವಾರಿಸುವುದು ನನಗೊದಗಿದ ಸೌಭಾಗ್ಯ!. . . . ."

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣಾನ್ನ್, ತುಳು ಮಲ್ಲ ಕಬಿ –
ತೆಗ್ ನಾಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಪಾತೆರ ಪಣ್ಡ್‌ಡೆಂಕಿತ್ತೆ
ಮನಸ್ ಸಂತಸೊಡು ತಮೆಲುಂಡು, ತುಳು ಜನೊಕುಳೆಗ್
ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ರಾಮಕತೆನಿಂಚ ಬರೆತಿನಕು –
ಳೇರುಂಡು ಕನ್ನಡೊಡು, ಬೇತೆ ಬಾಸೆಳೆಡೇತೊ
ರಾಮಕತೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಪೊಸತ್ತೆಣ್ಕೆದೀ
ಕಬಿತೊ ಅಳಿ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಊರೂರುಡೊರ್ಮೆಲಾ
ಬೆಳಗೊಂದು ಬರಡ್‌ಂದ್ ದೇವೆರೆಡ ನಟ್ಟೊಣುವೆ.

–ತೆಕ್ಕುಂಜ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ

(ಈ ಕಾವ್ಯದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಎಸಳುಗಳ ಮುದ್ರಣದ (೧೯೭೭) ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ)

ಪರಿಚಯ

ಉನ್ನತಸಿದ್ಧಿಯ ಕವಿ, ಕಲಾವಿದ

ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು

'ಎಲೆ ಮರೆಯ ಕಾಯಿ' ಎಂಬ ಹಳೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಜೀವಬರುವುದು ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರಂತಹವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ. ತುಳುಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡ ಸುದ್ದಿ ಮಾಡುವ ಮೊದಲೇ ಅಗ್ರಪಂಕ್ತಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನಕಲಾವಿದನಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಮಂದಾರರು ಪ್ರತಿಭೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಸಜ್ಜನಿಕೆಗಳ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗಮ.

ಮಂಗಳೂರು ಬಳಿಯ ಕುಡುಪಿನ ಮಂದಾರದಲ್ಲಿ ೧೯೧೮ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಭಟ್ಟರದು ಹೋರಾಟ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಸಾಧನೆಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಜೀವನ. ಪ್ರಾಥಮಿಕದ ನಂತರದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಪರಿಶ್ರಮ, ಬದುಕಿನ ಹೋರಾಟದ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಯಕ್ಷಗಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ, ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿ ಕುಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ. ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರ, ವೃತ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆರಡಲ್ಲೂ ಭಟ್ಟರು ಹಿರಿದಾದ ಗೌರವ, ಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಸಾರ್ಥಕ ಸಾಧಕ.

ಭಾಗವತಿಕೆ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಮಾನ ಪರಿಣತಿ ಇರುವ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಕಲಾವಿದಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಮಂದಾರರಿಗೆ ಅವೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಪರಿಶ್ರಮವಿರುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ. ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆ ಬಗೆಗೆ ಮತ್ತು ತೆಂಕುತಿಟ್ಟಿನ ರಾಗ, ತಾಳ, ಶೈಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ಓರ್ವ ಅಥಾರಿಟಿಯಾಗಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಪದ್ಯಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಹಾಡುವಿಕೆ, ರಾಗಗಳ ಬಳಕೆ, ತಾಳಗತಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಲುವುಗಳಿವೆ. ಭಾವಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟರದು ಅತಿ ಭಾವಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗದ ಮಾಧ್ಯಮನಿಷ್ಠವಾದ ನಿಶಿತ ಚಿಂತನ.

ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲೂ, ಕಾವ್ಯತ್ಮಕ ರಚನೆ, ಪಾತ್ರಸ್ವಭಾವಚಿತ್ರಣ, ಧ್ವನಿಯುಕ್ತ ಸೂಚಕ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವ ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಪ್ರೌಢ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿವೆ. ಚುಟುಕಾದ ಸಂವಾದ, ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳಿಂದ

ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ರಂಗುತುಂಬುವ ಇವರದು ಅನುಕರಣವಿಲ್ಲದ ತನ್ನದಾದ ಮಾರ್ಗ. ಮಂಗಳೂರು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಮಂದಾರರ ಕೊಡುಗೆ ಮಹತ್ವದ್ದು, ಹವ್ಯಾಸಿ, ವ್ಯವಸಾಯಿ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಇವರ ಸೇವೆ ಸಂದಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಯಕ್ಷಗಾನ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಹಲವರಿಗೆ ತರಬೇತು ನೀಡಿರುವ ಇವರು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ವಿಚಾರ-ವಿಮರ್ಶೆಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಅನುಭವ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರು ಪರಿಸರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲೂ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಪ್ರಿಯತೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯದೆ, ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಂತೆ ಕಲೆಯಲ್ಲೂ ತನ್ನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದ ಮಂದಾರರು, ಪಡೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಗಟ್ಟಿ ಕಲಾವಿದ.

ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ನಿಜದಲ್ಲೂ, ಸಜ್ಜನ-ಜಂಟಲ್‌ಮನ್-ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕವಿ ಹೆನ್ರಿ ನ್ಯೂಮನ್ ನೀಡಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗೆ ಜೀವಂತ ಉದಾಹರಣವಾಗಿ ತೋರುವ ಮಂದಾರರ ಒಡನಾಟ ಒಂದು ರೋಚಕ, ಬೋಧಕ, ಶ್ರೀಮಂತ ಅನುಭವ, ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಅಧುನಿಕತೆಗಳ ಸಮನ್ವಯದಂತಿರುವ ಭಟ್ಟರು ಅಭಿರುಚಿ, ಕುತೂಹಲ, ಉತ್ಸಾಹ, ಕ್ಲಪ್ತತೆ, ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಕರನ್ನು ನಾಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ತೀರ ಮಿತಭಾಷಿಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಮಂದಾರರು ಆಪ್ತವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂಭಾಷಣಾ ಚತುರ. ಅವರ ಜೋಕುಗಳು ಮಿತ್ರವೃಂದಕ್ಕೆ ಮರೆಯದ ರಸಗವಳ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರ ವಿನೋದದಲ್ಲಿ ಅವರದ್ದೆ ಛಾಪು, ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಸದಭಿರುಚಿ, ಯಾರನ್ನೂ ನೋಯಿಸದ ಪರಿಪಕ್ವ ರಸಿಕತೆ. ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕ ಜೀವಾನುಭವ ಪದರುಗಳನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗುವ ಅವರ ಮಾತಿನ ಬತ್ತಳಿಕೆ ಅಕ್ಷಯ.

ತೂಕವಾದ ವ್ಯವಹಾರ, ಸರಳ ಗಂಭೀರ ನಡೆನುಡಿ, ಬೆಡಗಿಲ್ಲದ ಸೌಜನ್ಯ, ದೈನ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸರಳತೆ, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವುಳ್ಳ ಸಜ್ಜನಿಕೆಗಳ ಭಟ್ಟರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತತೆಯ ದುರ್ಲಭವಾದೊಂದು ಮಾದರಿ. ಜೀವನದ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳಿಗೆ ಕುಗ್ಗದೆ, ಬಡತನದಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲಾಸ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ಇಂದಿಗೂ ತರುಣ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೆರೆತು ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು

ಕಂಡರೆ ಇವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಎಪ್ಪತ್ತು ಎಂದರೆ ನಂಬಲು ಕಷ್ಟ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉತ್ತಮಾಂಶಗಳ ಪಾಕ ಮಂದಾರರ ಬದುಕಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಲಾಸಿದ್ಧಿಗೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಸಿದ್ಧಿ ಅವರದು.

ಭಟ್ಟರ ವಿಶಾಲ ಜೀವನಾನುಭವದ ನೆನಪುಗಳ ಭಂಡಾರದ ಪಕ್ವಫಲವೇ ತುಳು ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಪರ್ವವೆನಿಸಲಿರುವ 'ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ' ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡ ಮನೆ ಮಾತಿನ ಇವರ ತುಳುಭಾಷಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬೆರಗು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ತುಳು ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಡಗು ಸೊಗಸು ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡ ಅವರ ಶೈಲಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ತುಳು ಭಾಷಾಸೌಂದರ್ಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ರಾಮ ಕಥೆ ಅವರಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತಕ, ಹಾಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಭಾಷಾಮಹಾಕಾವ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದು ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ತುಳುವಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಘಟನೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಮನೆ ಹೆಸರು 'ಮಂದಾರ'ದಂತೆ ಅಬ್ಬರವಿಲ್ಲದ ಸೌಮ್ಯ, ಗಂಭೀರ, ಸುಂದರ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುಗಳ ರೀತಿಯ ಭಟ್ಟರದು ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟತೆಗೆ ಸಮೀಪ ತಲಪಿರುವ ಸಮಗ್ರವಾದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ.

–ಎಂ ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

-೧-

ಬಹುಭಾಷಾವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಕವಿಗಳೂ, ಕಲಾವಿದರೂ ಆದ ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು ರಚಿಸಿದ ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯ "ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ"ದ ಎರಡು ಸರ್ಗಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸಂತೋಷಗೊಂಡವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶ್ರೀ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರೂ, ದಿ! ತೆಕ್ಕುಂಜ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರೂ ಅಂದೇ ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ ಪೂರ್ಣತ: ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಹಲವರಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಇತ್ತು. ಅದು ಇಂದು ಸಫಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸುಯೋಗ ಒದಗಿ ಬಂದುದು ನಾಡು-ನುಡಿಗಳ ಭಾಗ್ಯವೆನ್ನಬೇಕು. ಆ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧ್ವರ್ಯುವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದವರು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಿರುವ ತುಳುನಾಡಿನ ಸುಪುತ್ರರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಸಾಮಗರೆನ್ನುವುದು ಅಭಿನಂದನೀಯವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ತಾಯ್ನುಡಿಯ ಸೇವೆಯ ಉದಾತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿಲಾಷೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಉದ್ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬಂದ ಶ್ರೀ ಸಾಮಗರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಸಾಲದು. ಚತುರ್ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಮಧುರವಾದ ಸಾಮವೇದವನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಅವರ ವಂಶದ ಹಿರಿಯರ ಪುಣ್ಯನಾಮವನ್ನು ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಕಾಶನದ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ ಸಾಮಗರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಮೇರುಕೃತಿಗೆ ನನ್ನಿಂದ "ಮುನ್ನುಡಿ"ಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಮಿತ್ರರ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನನ್ನ ಪಾಲಿನ ಅಳಿಲಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ನಾನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ.

-೨-

ಇಂದು ತುಳುಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಸೌಧದ ಭಾಗ್ಯದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತುಳುಭಾಷೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ರೂಢ

ಮೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಭಾಷೆ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಅತೀವ ಮಧುರವೂ, ಮನೋಜ್ಞವೂ ಎಂಬ ಭಾಷಾವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದರೂ, ತುಳು ಪಾಡ್ದನಗಳ ಹಾಡಿನ ಲಹರಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಜನಮನವನ್ನು ಸೂರೆ ಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಅಪವಾದ ಇಂದು ಮಾಯವಾಗಿದೆ. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಚಿತವಾದಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ, ಈಚೆಗೆ ಕವಿಗಳೂ ಸಂಶೋಧಕರೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯರು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುತುಂಗ ಕವಿ ವಿರಚಿತ "ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೊ" ಎಂಬ ತುಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯ (ಸುಮಾರು ೪೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ರಚಿತವಾದ) ವೂ ಅವರೇ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಉಡುಪಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ "ಕಾವೇರಿ" ಎಂಬ ತುಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯ (ಸುಮಾರು ೪೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ರಚಿತವಾಗಿರಬಹುದಾದ)ವೂ ಇವೆರಡೂ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡಾಗ ತುಳುಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರತ್ನ ಭಂಡಾರವೇ ದೊರೆತಂತೆ ಆಯಿತು. ಕನ್ನಡದ ಮಹಾಕವಿಗಳಾದ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ರುದ್ರಭಟ್ಟರೇ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ 'ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ' ಮತ್ತು 'ಕಾವೇರಿ' ತುಳುವರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ರಚಿಸಿದ ಈ ಅರ್ವಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣವೂ ಇಂದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ಅಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಕುವೆಂಪು ವಿರಚಿತ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ" ಮೇರುಕೃತಿಯ ಸಾಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವಂತಾಗಿ ತುಳುಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೌಧದ ಭಾಗ್ಯದ ಬಾಗಿಲು ಮುಕ್ತದ್ವಾರವಾಗಿ ತೆರೆದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ತುಳುಭಾಷೆಗೆ ವಸಂತಕಾಲ ಬಂದಿದೆ; ಕವಿಕೋಗಿಲೆಗಳ ತುಳುಗಾನದ ಮಧುರನಾದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇಂದು ನಿನದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳಾದ ತುಳುಕವಿಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಹೋನ್ನತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ದೊರಕುವಂತೆಯೂ ಆಗುವುದು.

ರಾಮಾಯಣ – ಮಹಾಭಾರತಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಗಳು, ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆದಿಕವಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಕಾಳಿದಾಸ, ಮಾಘ, ಭಾರವಿ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಹಲವು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಪೌರಸ್ತ್ಯ ಶೈಲಿಗಿಂತ ಕೆಲವೊಂದು ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು 'ಎಪಿಕ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಥಾವಸ್ತು, ಪಾತ್ರಪೋಷಣೆ, ಶೈಲಿಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಪ್ರೌಢಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರಸ್ತ್ಯ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಾದೃಶ್ಯಗಳೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತ ಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದುದು ಭುವನದ ಭಾಗ್ಯವೆನ್ನಬೇಕು.

ಭಾಮಹ, ದಂಡಿ, ವಿದ್ಯಾನಾಥ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ;

ಸರ್ಗಬಂಧೋ ಮಹಾಕಾವ್ಯಮುಚ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್ ।
ಆಶೀರ್ನಮಸ್ಕ್ರಿಯಾವಸ್ತುನಿರ್ದೇಶೋ ವಾಪಿ ತನ್ಮುಖಮ್ ।
ಇತಿಹಾಸಕಥೋದ್ಭೂತಮಿತರದ್ವಾ ಸದಾಶ್ರಯಮ್ ।
ಚತುರ್ವರ್ಗಫಲೋಪೇತಂ ಚತುರೋದಾತ್ತನಾಯಕಮ್ ॥

ಹೀಗೆಂದು ದಂಡಿಯು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ದರ್ಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಇತಿಹಾಸಕಥೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಆರಿಸುವುದು. ಅದು ಅನೇಕ ಸರ್ಗಗಳಿಂದ (ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಂದ) ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಚತುರನೂ, ಉದಾತ್ತನೂ ಆದ ನಾಯಕನಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಆಶೀರ್ವಾದ, ನಮಸ್ಕಾರ, ವಸ್ತುನಿರ್ದೇಶ ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕು

ಎಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅದರ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ, ನಗರ ಅರ್ಣವ, ಶೈಲ, ಋತು, ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರ ಉದಯ, ಉದ್ಯಾನ ಜಲಕ್ರೀಡೆ, ಮಧುಪಾನ, ರತೋತ್ಸವ, ವಿಪ್ರಲಂಭ, ವಿವಾಹ, ಕುಮಾರೋದಯ, ಮಂತ್ರ ದ್ಯೂತ, ಪ್ರಯಾಣ, ಯುದ್ಧ, ನಾಯಕಾಭ್ಯುದಯ ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಕೂಡಿದ್ದು ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ, ರಸಭಾವನಿರಂತರವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಲ್ಲದ ಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿ, ಕೇಳಲು ಸೊಗಸಾದ ವೃತ್ತಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿ, ಸಂಧಿಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿ ಲೋಕರಂಜಿತವಾಗಿ ರಚಿತವಾಗುವ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಕಲ್ಪಾಂತರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು ಎಂದು ದಂಡಿಯು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯತ; ಇದೇ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಇತರ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆ ಇಂತಹ ಮಹಾಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಎಂದಿನವರೆಗೂ ಒಪ್ಪುವಂತಹ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಬರೆದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆದಿಕವಿ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇಂದು ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದೀ 'ಮಂದರ ರಾಮಾಯಣ'ವೂ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಂಪರೆಯುಳ್ಳ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಘನತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದುದು ಸ್ತುತ್ಯರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಆದಿಕವಿಯ ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರೇರಣೆ ಮನನೀಯವಾದುದು. ನಿಸರ್ಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿಗಳು ಮರದ ಶಾಖೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕ್ರೂರ ಕಿರಾತನೊಬ್ಬ ಅವಕ್ಕೆ ಬಾಣಬಿಟ್ಟು ಗಂಡುಪಕ್ಷಿ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿತು. ಅಗಲಿಕೆಯ ನೋವಿನಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಕ್ರೌಂಚ ಆಕ್ರಂದಿಸಿತು. ಆ ಶೋಕವೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕರೂಪವಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರೇಮಬಂಧನವನ್ನು ಹಾಳುಗೈದ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯ ಋಷಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕರುಣಾರಸವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸಿತು. ಜೀವಜಂತುಗಳ ಮೇಲಿನ ಕಾರುಣ್ಯ ಅಂತಹ ದರ್ಶನವೇ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಯಿತು. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, "ನನ್ನ ಛಂದದಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ಕಾವ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬಂತು; ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿ ನಲಿದಳು. ನೀನು ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ

ನಿರ್ಮಿಸು. ಪರ್ವತಗಳು ನಿಂತಿರುವವರೆಗೂ ನದಿಗಳು ಪ್ರವಹಿಸುವವರೆಗೂ ನೀನು ಹೇಳುವ ಈ ರಾಮ ಕಥೆ ನೆಲೆನಿಲ್ಲುವುದು" ಎಂದು ಹರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಶಾಶ್ವತಕಾಲ ನೆಲೆನಿಂತ ಶ್ರೀರಾಮಕಥೆ, 'ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಾಣ'ವಾಗಿಯೂ 'ರಾಮಚರಿತಮಾನಸ'ವಾಗಿಯೂ, ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತ 'ಪುರಾಣ'ವಾಗಿಯೂ 'ತೊರವೆರಾಮಾಯಣ'ವಾಗಿಯೂ, 'ಕಂಬರಾಮಾಯಣ'ವಾಗಿಯೂ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ'ವಾಗಿಯೂ, ಇಂದಿನ "ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ" ವಾಗಿಯೂ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ, ವಿಶ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ, ಚಿರನೂತನವಾಗಿ, ಕಾವ್ಯಗಂಗಾಸ್ರೋತ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದುದು ನಾಡಿನ ಪುಣ್ಯಫಲವೆನಬೇಕು.

'ನಾನೃಷಿಃ ಕುರುತೇ ಕಾವ್ಯಂ ಋಷಿಶ್ಚ ಕಿಲ ದರ್ಶನಾತ್' ಎಂಬ ಸೂಕ್ತಿಯಿದೆ. ಋಷಿಯಲ್ಲದವನು ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಲಾರ. ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನು ಮಾತ್ರ ಋಷಿಯೆನಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಆ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ. ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದು.

ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಶ್ರದ್ದೆ ಸಾಧನೆಗಳೇ ತಪಸ್ಸು. ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಅಂತಹ ತಪಸ್ಸು ತೀರಾ ಅವಶ್ಯ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವೆಂದರೆ ಪುಣ್ಯ; ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ; ಕಾವ್ಯರಚನೆಯೂ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವೇ; ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರಣವೇ ಆಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಹಿಂದೀ, ಬಂಗಾಳೀ – ಇಂತಹ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಅಯಾಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ರಾಮಾಯಣ ಹಾಗೂ ಇತರ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದರು, ಆಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಅಂತಹ ಕೃತಾರ್ಥ ಜನತೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ತುಳುಭಾಷಿಕರೂ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುವಂತಾದುದು ಋಷಿಸದೃಶ ಸಾಧನೆಯ ಸಿದ್ಧಿಗೈದ ಈ ತುಳು 'ಮಂದಾರರಾಮಾಣ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರಿಂದ ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮರಾಠೀ ಮಾತೃಭಾಷೆಯವರಾದ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯವಹಾರವುಳ್ಳ ಶ್ರೀ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಅಮೋಘಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆಂಬುದು ಅವರ ಅನನ್ಯ ಧೀಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಾವಿಶೇಷವನ್ನು, ತುಳು ಭಾಷಾಭಿಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಕೃತದ ಈ ತುಳು ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸರ್ಗ-ಬಂಧವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ, ವಿಪುಲವಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯ ವಸ್ತು, ರಾಮಾಯಣದ ಪುರಾತನ ವಸ್ತು, ತಾನು ಲಲಿತಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬರೆದೆನೆಂದು ಕವಿಗಳೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಪಾದವೂ ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕಥೆಯ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ, ವರ್ಣನೆಯ ವೈಭವಕ್ಕೆ, ಶೈಲಿಯ ಹರಹಿಗೆ ಈ ಛಂದೋಗತಿ ಸಮರ್ಪಕವಾದುದು. ಒಟ್ಟು ಇಡೀ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಲಲಿತಛಂದಸ್ಸಿನ ಇಂತಹ ೧೯,೮೫೦ ಚರಣಗಳಿವೆ; ರಸಸ್ಯಂದಿಯಾಗಿ, ಅಲಂಕಾರಭೂಷಿತವಾಗಿ ಪಂಕ್ತಿ ಪಂಕ್ತಿಗಳೂ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿವೆ.

ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸುಂದರವಾದ ತುಳು ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಮರಸ್ಯ, ತುಳುನಾಡಿನ ಭೂತ ಕೋಲಾದಿಗಳ ನೇಮ-ನಡಾವಳಿಗಳ ವರ್ಣನೆ, ತುಳು ಹೆಸರುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ, ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣ ಕಥೆ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತುಳುವರಿಗೆ ಅಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ತುಳುಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾದ ಲಾಲಿತ್ಯ, ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರ ರಾಹಿತ್ಯ, ಗ್ರಂಥದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರಾಮಾಯಣದ ಪಾತ್ರಗಳು ತುಳುನಾಡಿನವರೇ ಎಂಬಷ್ಟು ತೀರಾ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತವೆ. ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಾವು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ಆನಂದಿಸಬಹುದು.

ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಗಣಪತಿ ದೇವರಿಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯನ್ನೂ, ಸಾಕಿದ ತಂದೆಯನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ, ತುಳು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತಾರೆ, ತಾನು ಬರೆದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತುಳು ತಾಯಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತೃವಂದನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿವೆ:

.... ಒಮ್ಮೆಬ

ತಿಂಗೊಳಾನೇಟ್ಟ ಬಂಜಿಡ್ ತುಂಬುದೆನನ್ ಪೆ-
ದ್ದ್‌ದ್ ಆಣ್ ಬಾಲೇನ್ಬಿನೆನ್ ತೆರಿಯಿನಪಗನೇ
ಪೆದ್ದಿ ಬೇಸೆನ್ ಮದತ್‌ದೆನ್ನ ಮೆಯ್ಮೋಣೆ ಕ –
ಣ್ಣ್‌ಲೆನ್ ಕಯ್ಯಾರ್‌ಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುನ್ಬಿ ತೊಡ್ಡೆ ನೆ –
ಯ್ಕಲ್ಲ್ ಸೆಕ್ಕರೆದ ಬೆರಕೆದ ದೊಂಡೆ ಕತ್ತೆರುಂ –
ಡಲ ನನಲ ಬರಡೇನ್ಬಿ ರಿತಿತ ಪಾಕದ ಸೀಪೆ –
ನೇರ್ ಮುಚ್ಚಂದೆ ಬುಡಿ ಕಣ್ಣ್‌ಡೇ ನೆಕ್ಕೊಂದು
ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಕೊರಿ ಕಸಾಯದ ಕಯ್ಬೆನಾಜಾದ್,
ಎನ್ನ ಪಗೆತೆಗಮುರ್ತ್ತರೆಸತಂಚಿ ಮೋಕೆ ದಿಂ –
ಜಾವೊಂದು ಮೆಯ್ಬಿಲ್ಕೆ, ತಮೆಲು ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪ –
ರ್ಪಾದ್ ಯಾನಿತ್ತಿ ಪಾಳೆನ್ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ದೀದ್
ಪಗೆಲಾವಡಿರ್ಲಾವಡೆನನ್ ಬುಳಿಪುನಗ ಮಾ –
ಣಾವೊಂದು ತಾರಾಯಿ ಜಾದ್ ಕಟ್ಟಿನ ತೊಟ್ಟಿ –
ಲ್‌ಡ್ ದೀದ್ ತೂಂಕಿನಪ್ಪೆನ್ . . . . ಎಣ್ಯೊಂದು . . .

ಎಂಬೀ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಮಾತೃಹೃದಯದ ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಾವ ಸಹಜ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಒಬ್ಬ ಮಲೆಕುಡಿಯನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಮಲೆಕುಡಿಯರ ಮನೆ, ಪರಿಸರ, ಜೀವನ ರೀತಿ–ನೀತಿಗಳು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. 'ಮುಳಿಬೇತಿ ಮಾಡ್' 'ಅವುಳವುಳು ದರಿದಿ ಗೋಡೆಲು' 'ಕಟ್ಟಿ ಮಡಲ ಮುಡೆ' – ಇಂತಹ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಲೆಕುಡಿಯನು, "ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣೊಟ್ಟುಗೇಳ್ ಬಾಲೆಲು, ಬಾಲೆಲೆನಪ್ಪೆ ಒರ್ತ್ತಿ ಯಜಮಾಂದಿ, ತಾನೊರಿ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಕುಟುಮೊನೆತೆದಾಂತೆ ನುಪ್ಪು ಕುಂಟುಗು ಜದ್ರದಾಂತೆ ನಡಪಾವೊಂದು ಬರ್ಪೆದೆ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಲೆಕುಡಿಯನ ಜೀವನಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಭಾಷಣಾ ಶೈಲಿಯ ಸೊಗಸು ಮನಮೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. "ಕಡಲ ಬರಿತ ತುಳುನಾಡ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಣ್ಣ ಬದ್‌ಕ್‌ಲೆನ್ ಮೂಜಿಲೋಕೊಡು

ತೂಪಿನೆನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜುಲೆಕ್ಕೀಕತೆನ್ ಬರೆಪೆ" ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಕರಾವಳಿಯ ತುಳುನಾಡ ಮಣ್ಣಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಈ ಕತೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕವಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕಾವ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಾವು ಸಾಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಕೋಸಲದೇಶವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ತೆನೆ ತುಂಬಿದ ಗದ್ದೆಗೆ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಬೀಸಾಡಿದರೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳದ ಬೆಳೆ, ಕಾಡುಕೋಣಗಳೊಡನೆ ಸೆಣಸಾಡಬಲ್ಲ ನಿಶಾನಿಗೆ ನೀರು ಹಾಯಿಸುವ ಜತೆ ಹೋರಿಗಳು – ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ತುಳುವರ ಕೃಷಿ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು, ಗದ್ದೆ ಬೇಸಾಯ ಕಂಬಳಗಳ ನೆನಪನ್ನು ಕವಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿಯ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು 'ಗಡ್ಡ ತರೆ ನರೆದಿರುಸಿನ ಬೆರಿಯನೆ ಪೋಪಿನರಸುಬಾಲೆಲು ನಾಲ್‌ಸುತ್ತಲ ಜಮೇರಿ ರೋಮದ ಕಾಡ್‌ದರಸು ಬಜಿ ಪರಬೆ ಸಿಮ್ಮದ ಪಿರಾವುಡೆ ರಡ್ಡ್ ಬಾಲೆ ಕಿನ್ನಿಲು ಪೋಪಿಲೆಕ' ಎಂದು ಮುದಿ ಸಿಂಹದ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವ ಮರಿ ಸಿಂಹಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೃಷಿಕನ ವರ್ಣನೆ ಮಳೆಯ ವರ್ಣನೆ ಕರಾವಳಿಯ ತುಳುನಾಡ ಸಹಜ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತಿದೆ.

–ಔ–

"ನಿರಂಕುಶಾಃ ಕವಯಃ" ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾದರೆ ಜೈನ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ರಾವಣವಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹವಾದುದನ್ನು ದುಷ್ಯಂತನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಮರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಕಾಳಿದಾಸನು ದುರ್ವಾಸಶಾಪವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಔಚಿತ್ಯವೂ ಇದೆ. ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. "ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ" ದಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಗಳು ಈ ತೆರನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೀತಾಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಜಿತು ಅತಿಕಾಯರು ಹೋಗುವುದು, ಮಂಥರೆ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಮೋಹ ಗೊಂಡು, ಆತನಿಂದ ಮೋಹಭಂಗವಾದ ಪ್ರತೀಕಾರಕ್ಕೆ ಕೈಕೆಯೊಡನೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವುದು, ಕೈಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವಾಗ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಟ್ಟ ನೀಡುವ

ಮಾತನ್ನು ದಶರಥನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನೆನ್ನುವುದು, ಶಬರಿಯ ವೃತ್ತಾಂತ, ಕುಂಭಕರ್ಣನ ವಧೆ ಆಗದೆ, ಅವನು ರಾವಣವಧೆಯ ನಂತರ ಗುಡಿಯ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯಂತೆ, ವಿಭೀಷಣ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಆಳುವುದು, ಶಬರಿ-ಮಂಥರೆಯರ ಮಾತಾ-ಪುತ್ರಿ ಸಂಬಂಧ, ವಿಭೀಷಣನ ಮಗಳು ಸೋಮಕ್ಕನೊಡನೆ ಅಂಗದನ ವಿವಾಹ, ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಾಹಜಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕುತೂಹಲಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು; ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಬಹುದು.

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಾತ್ರಗಳು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವವರೇ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ವಭಾವವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳೂ ತೌಳವವಾಗಿವೆ. ಸೋಮಕ್ಕ, ಅಪ್ಪಣ್ಣಗುರಿಕಾರೆ, ಅಣ್ಣು ಪಂಡಿತೆ, ತೂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತೆ, ಸಿಂಗೆ, ಗಂಗಕ್ಕ, ಸರಸಕ್ಕ, ಯಮುನಕ್ಕ, ಬಾಗಿರ್ತಿ, ಕಾಳಮ್ಮ, ತುಂಗಕ್ಕ, ನೇತ್ರಕ್ಕ, ಕಾವೊರಿ, ಕಿಟ್ಟಮ್ಮ, ರುಸಬಣ್ಣೆ, ನೀಲಪ್ಪೆ, ಗವಯಣ್ಣೆ, ಮೈಂದಣ್ಣೆ, ದಿರದೆ, ತಾರಣ್ಣೆ, ದುರ್ಮುಕಣ್ಣೆ, ಸೋಂಟೆಬಂಟಪ್ಪೆ, ದೋಟದ ಬಾಟು, ಪಿಲಿಪಾಂಚೆ, ಕಡ್ಪತ್ತಿ ಕುಡ್ಪೆ, ಗುದ್ದೊಲಿ ಚಾಂಪೆ, ಯೆರು, ಮದ್ದೆ, ಚೆಂಡ್‌ಕಂಡಪ್ಪೆ, ಪುರಿಮೀಸೆ ಕರ್ಗಪ್ಪೆ, ಕೆಡು ತೌಡಣ್ಣೆ, ಗುದಡ್ ಗುಮ್ಮಣ್ಣೆ, ತರುಮೆಣ್ಣಣ್ಣೆ, ಮುಗುಡು ಮಂಜಣ್ಣೆ, ಜರಿಚಾರಪ್ಪೆ, ಕೋರಿಕೊಟ್ಯಪ್ಪೆ, ಕುಟ್ಯಪ್ಪೆ, ಬಟ್ಯಪ್ಪೆ, ಗುಜಗಂಟೆ, ತೋಮರೆ, ಜಟ್ಟಿಬೊಟ್ಟಣ್ಣೆ ಇಂತಹ ತೌಳವ ಸಾದೃಶ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೇ ಧಾರಾಳ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತುಳುನಾಡಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿರುವುದು ಆತ್ಮೀಯತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ತುಳು ಜನರ ಆಯುಧಗಳಾದ ಕತ್ತಿ, ದೊಣ್ಣೆ, ಕಡ್ಪತ್ತಿ, ಕಡ್ತಲೆ, ಸೋಂಟೆ, ಬಡಿಗೆ, ತಂದೆಲ್, ನಾರೆಕತ್ತಿ, ತರ್ಕತ್ತಿ, ಬಿರುಪಗರಿ, ಬರ್ಜಿ ಇಂತಹ ಪದಗಳೂ, ಹೆಸರುಗಳೂ, ಬಚ್ಚಿರೆ, ಸುಣ್ಣ, ಪೂಳು, ಪುಗರೆ ಇಂತಹ ತಾಂಬೂಲ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳೂ, ಪೆರಡೆ, ತೆಲಾವು, ಲಾಕಿ, ಗಿಳಿ, ದೋಟಮಂಜಣೆ, ಕುಪುಳು, ಪುದ, ಕಾಣಕುರ್ಲಿ, ಮಡ್ಯೆಲಪಕ್ಕಿ, ಗುರ್ಬಿ, ಟಿಟ್ಟೆರಿ, ಮೈರ್, ಕೊಟ್ರುಞ,

ಗಿಡಿ, ಗೆಂದಗಿಡಿ, ಕಕ್ಕೆ, ಕರು, ಬಂಟಕರು, ಕಾಡಕೋರಿ, ಮಂಜಲ್ ಪಕ್ಕಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪಕ್ಷಿನಾಮಗಳೂ, ಸಿಂಗ್ಲಿಕೆ, ಮಂಎ, ಮುಜ್ಜು, ಅಂಚನಿಲ್, ಕೆಂಚನಿಲ್,

ಕಡಮೆ, ಕಾಟಿ, ಕುದ್ಕೆ, ಉರಿ, ಪಿಲಿ, ಬಲಿಪೆ, ಪಂಜಿ, ಯೆಯ್ಪಂಜಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಮೃಗಗಳ ಹೆಸರುಗಳೂ, ಹೀಗೆ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ತುಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವುದು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ತೌಳವವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ರಾಮಾಯಣ, ಈ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುದನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ತುಳುವರ ಮನಸ್ಸು ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತದೆ.

> ಪೇರೆರ್ಕಿ ಕೆರ್ನೆಲ್‌ದಡಿಟ್ ಬಾಲೆ ಕಂಜಿ ಬೀಲೊನು ದೆರ್ತ್‌ದು –
> ಲ್ಲಾಸೊಡಿತ್ತಿ ಲೆಕ, ತೂಂಕು ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಪುರು ಬಾಲೆ ಸುಕೊ –
> ಟ್ಟಿತ್ತಿ ಲೆಕ, ಅಳೆತ ಕುದ್ವೆಡ್ ಬೊಳ್ಳೆನೆಯ್ಯಿಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ,
> ಕಬಿದಿ ಮುಗಲ್‌ಗಾಳಿ ಬೀಜುನೆ ರಟ್‌ದ್ ಬಾಣ ತುಡರುಲು
> ತೋಜುನಂಚ, ಏರಿ ಬೊಳ್ಳ ಜತ್ತಿನೆ ನಡ್ತಿ ಬಯ್ಲ್ ಲಕ್‌ದುಂತಿ
> ಲೆಕ, ಮುಚಿದಿತ್ತಿ ಬೊಣ್ಯರಟ್ಟೆನೆ ತೋಜುಗುಮೆಲು ಗೆಂಡದ
> ಲೆಕ, ನರೆದಿತ್ತಿ ತರೆಕುಜಲ್ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಡ್ ಮದೆಯಾಯಿ
> ಮೋಣೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣ್ ಮೆಣ್ಕುನೆನ್ ಪೀರೆದ ದಾರನಂಚ
> ಗೆಣ್ಪೆರಿ ಬರ್ಪಿನೆಲುತ ಗೂಡುಗು ಚರ್ಮ ಪೊದ್ದಿ ಲೆಕ–
> ಇಂತಹ ಧಾರಳ ಉಪಮಾಲಂಕಾರಗಳೂ,
> ಜೆತ್ತಿನವುಳಿತ್ತಿ ಬಾಲೆಳು ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಯೊಟ್ಟು ಪುಂಡಿ ಪತ್ತ್‌ದ್
> ಬಾಯ್ಗ್ ಕೊಂಬು ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ದೀದ್ ಜುಂಬೊಂದು, ದೊಲ್ಲೆ
> ನರಿಪಾವೊಂದು, ಒರ್ದ ಬೂರೊಂದು, ಕಂಕಣೆ ಬೂರ್ದು,ಬಂಜಿ
> ನೊಯ್ತೊಂದು, ಪರತೊಂದು, ನಾಲ್ಕಾರ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ಪಿರದುಂಬು
> ಪೋವೊಂದು, ಕುಳ್ಳೊಂದು ಕಡತೊಂದು, ತಡ್ಯೊನು ಗೋಡೆ
> ಕಮ್ಮ ಬಾಕಿಲ್‌ನ್ ಪತ್‌ದುಂತೊಂದು, ಬೂರೊಂದು, ಲಕ್ಕೊಂದು
> ತೆಲಿತೊಂದು, ಬುಳಿತೊಂದು, ನಲಿತೊಂದು, ನಡತೊಂದು,
> ಬಲಿತೊಂದು, ಜಗಲಿ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ನಡಿಮೇಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು
> ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ದಾನೆ ತೇರ್ ಬೀರೆರ್ ಕುದುರೆ ಬಿರು ಪಗರಿ
> ಬಡಿಗೆ ಕಡ್ತಲೆಲೆಡೇ ಗೊಬ್ಬೊಂದು ಬಳತೆರ್ . . . .

ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತ್ಯಲಂಕಾರಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತವೆ.

'ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ'ದಲ್ಲಿ ನವರಸಗಳೂ ತುಂಬಿವೆ. ರಾಮಾಯಾಣದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಲವಾರು ಘಟನೆಗಳು, ಶೃಂಗಾರ, ಕರುಣ, ವೀರಾದಿರಸಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆನ್ನಬೇಕು. ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ, ರಾಮನ ವನವಾಸ, ರಾಕ್ಷಸರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ, ಸಮುದ್ರೋಲ್ಲಂಘನ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ರಸಪೋಷಣೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳು ಒದಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಸಗಳು ಪರಿಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ.

–೬–

ಇಂತು ತುಳುಜನರ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರ ಭುವನದ ಭಾಗ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣವೆಂಬೀ ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೊಂದನ್ನು ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು ರಚಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ತುಳುಜನತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಋಣಿಗಳು. ತುಳು ಮಾತೃಭಾಷೆಯವರು ಯಾರೂ ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಡದ ಇಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವೊಂದು ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟರಿಂದ ನೆರವೇರಿತು ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಲವಕುಶರಿಂದ ಹಾಡಿಸಿದಂತೆ, ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗಮಕಿಗಳಿಂದ ಹಾಡಿಸಬೇಕು. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಬೇಕು. ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಬಾರಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ತುಳುಲೋಕ ಈ ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು, ತುಳು ಜನತೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಸದಾ ಈ ಮೇರುಕೃತಿಯನ್ನು ಮೆರೆಸಬೇಕು, ತುಳುನಾಡಿನ ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ತುಳುವರ ಮನಮನಗಳಲ್ಲಿ 'ಮಂದಾರರಾಮಾಯಣ' ಸದಾ ಬೆಳಗಳಿ; ಸದಾ ಪರಿಮಳಿಸಲಿ.

ಪೆರಡಾಲ,
೬–೧೨–೧೯೮೭

– ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರ್ಲೆನ ಪಾತೆರ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಂದೇ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಇನಿ ತುಳು ಅಪ್ಪೆಗ್ ಅಪರೂಪದ ತುಳುವ ಪೂಪುರ್ಪದ ಮಾಲೆನ್ ಸಂದಾಯ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯನ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ರಾಮ ದೇವೆರೆ ಸುಗಿಪು ಅವುಲಾ ತುಳುವ ದೇಕಿಡ್ ಶುದ್ಧ ತುಳುವೆರೇ ತುಳುನಾಡ್‌ಡೇ ಉಂದು ನಡತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಆಚಿರದ ತನ್ನ ಕವಿ ಕಲ್ಪನೆದ ರಾಮ ಅಯನದ ತುಳು ಭಾಷೆನ್ಪಿ ಅತಿಕಾರಿ ಪನ್ಪಿನ ಬಿದೆತ ಕದಿಕೆ ತುಪ್ಪೆನ್ ನಂಕ್ ಒದಗಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ತುಳುವ ಜಾಗ್‌ದ ಪುರಾಪುಲು, ಮರಮಟ್ಟ್‌ದ ಪುರಾಪುಲು, ಪಕ್ಕಿ ಪರಣೆದ ಪುರಾಪುಲು, ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಲ್ತ ನೇಮ, ನಡಾವಳಿ, ಅಂಕ, ಆಯನ, ಕಂಬುಲ, ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ, ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಮೊಡೆದ್ ತುಳುವ ಜನಕುಲ್ನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸಕ್ತೆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಭಾಗ್ಯಂದ್ ಪನ್ಪಿನಲೆಕ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಪನ್ಪಿನ ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊನು ಪೂಜ್ಯೆರಾಯಿನ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಅವೆನ್ ಬರೆದ್ ಆರ್ ತನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಧನ್ಯತೆನ್ ಪಡೆತೆರ್. ಮೆರೆಗ್ ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತ ಜನಮಂದೆ ಸಾರತ್ತ ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆರ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ಏಳಪ್ಪೆ ಬಡವೆರ್, ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ಅಂಚೆನೆ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿಮಾನಿಲು ಏಪಲಾ ಚಿರಋಣಿಕುಲಾದುಪ್ಪೊಡು. ಮೆರೆನ್ ತುಳುವೆರ್ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಸುರುತ ಸುಗಿಪು ಸುಗಿಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಕಜ್ಜ ಬೆನ್ತೆರ್.

ಮರಾಠಿ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ವಲಸೆ ಬತ್ತಿನ ಕರ್ಹಾಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಗದ ಅಪ್ಪೆ, ಅಮ್ಮಗ್ ಪುಟ್ಟಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ ಕುಡುಪುದ ಸಂಪುಲ್ಲ ಜಾಗೆ ಬೈಪುಲ್ಲ ಸೀಮೆದ ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡೆದ ಕೊಡಿಟ್ ತಾನ್ ಪುರೆ(ಇಲ್ಲ್) ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಾನ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪಾಠ ಕಲ್ಪಾವುನ ಗುರುಕುಲ್‌ಂದಾಂಡ್ಲ ತುಳುವ ಜನಕುಲ್ನ ಉಡಲ್ದ ಉಲಯಿ ಅಡೆಂಗಿನಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳು ಶಬ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲೆನ್ ಪೂರ ಒಕ್ಕು ಒಕ್ಕುದು ಪೆರಡೆ ಒಂಜಿ ತನ್ನ ಕಿನ್ನಿಲೆಗ್ ಬಡವುಗ್ ತಿನ್ಪಾಯಿನಲೆಕ ತುಳು ಭಾಷೆದ ತೊಡು ಬಡವುದ ಮಾತ ತುಳು ಅಪ್ಪೆನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಅವೆನ್ ತಿನ್ಪಾದ್, ಉನ್ಪಾದ್, ಬುಲೆಪಾದ್ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ನುಪ್ಪು ನೀರ್‌ದ ಋಣೊನು ಸಂದಾಯ್ತ ಮಲ್ದೆರ್. ತುಳು ಅಪ್ಪೆ ಭಾಷೆದಕುಲು ಮಲ್ಪಂದಿ ಬೇಲೆನ್ ಮೇರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುವೆರೇ ಒರುವರ ಮೂಂಕುಗು ಬೆರೆಲ್ ದೀದ್ ಆಚಿರ ಪಡೆಪುನಲೆಕ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಆನಿದ ದಿನ ತುಳು ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪನ್ಪಿ ನೀಲ ಅಕ್ಕಸೊಡು ರಾವೊಂದು, ಪಾರೊಂದು, ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣನ್ಪಿ

ಸಾರ ಎಸಲ್‌ದ ತುಳುವ ತಾಮರೆದ ಮಕರಂದನ್ ಜುಂಬುದು ಕಟ್ಟಿನಂಚಿತ್ತಿನ ತಿಗತ ಪಟ್ಟ್‌ರ್ದ್‌ ಮಾತ ತುಳುವೆರೆ ನಾಲಯಿಗ್ ಈ ತಿಗೊನು ಎತ್ತಾವೊಡು ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಅಂಗ್‌ಡ್ ಈ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ಬೂಕು ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ▯ ನೇ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾತ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಬಾಜೆಲ್‌ದಕ್ಲೆಗ್ ಅಸರ್‌ದ ಒಸರಾದ್ ಮಾತ ತುಳುವೆರೆನ ಅಂಗದನೆ ಕರಿಪುನಲೆಕ್ಕ ಆವಡ್ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ನುಡಿನ್ ಯಾನ್ ಸಂದಾಯ್ತ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ.

ದಿ। ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಬರೆತಿನ ತುಲುನಾಡ ಮಣ್ಣ ಕಮ್ಮೆನೊಡು ಉದಿತಿನ ಈ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಗ್ರಂಥ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ. ಉಂದು ೧೯೮೭ ಟ್ಟ್ ಸುರೂತ ಅಚ್ಚಿ ಆದ್ ತುಲುನಾಡ್‌ಡ್ ಪೊಸ ಉಮೇದ್ ದ ಬೊಲಿಕೆನ್ ಅಲಾರ್ಂಡ್. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರೆಗ್ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ “ರಾಷ್ಟೀಯ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮಾನ್” ಮಾನಾದಿಗೆಲಾ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಏಳದೆ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಗಾಯನ, ವಾಚನ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾದ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ನಡತ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ತುಲುನಾಡ್ ದ ಪೆರ್ಮೆದ ಗ್ರಂಥ ತುಲುವೆರೆ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪುನ ನಿಲೆಟ್ ೨೦೦೭ಟ್ಟ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಡ್ಡನೇ ಸರ್ತಿ ಅಚ್ಚಿ ಮನ್ಪಾಂಡ್, ಆಂಡಲಾ ನನಲಾತ್ ತುಲುವೆರೆನ ಇಲ್ಲಡೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಎತ್ತೆರೆ ಬಾಕಿವುಂಡೊಂದು ಅಯಿನ್ ಕೇನೊಂದು ಬರ್ಪುನ ತುಲುವೆರೆ ಅಂಗಲ್ಪು ತೆರಿದ್ ಇತ್ತೆ ೨೦೨೨ ಟ್ಟ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ▯ನೇ ಸರ್ತಿ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಡಲಾಯೆರೆದ (NRI) ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಶೆಟ್ರೆನ ಪಣವುದ ಬೆರಿತಾಂಗ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮನ್ಪಾದ್ ತುಲುವೆರೆ ಮಟ್ಟೆಲ್ಗ್ ಪಾಡೊಂದುಂಡು ಪನಿಯೆರೆ ಸಂತೊಸು ಆಪುಂಡು.

ಈ ಮಸ್ತಿರೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಅಚ್ಚಿ ಮಂತ್ ಕೊರ್ನ ಗುಪ್ತ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ರವೀಂದ್ರ ಜೋಶಿ, ಮೈಸೂರು ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಕರಡು ಪ್ರತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಲ್ತಿನ ಕುಶಲಾಕ್ಷಿ ಕಣ್ವತೀರ್ಥ ಮೆರೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ದಯಾನಂದ ಜಿ ಕತ್ತಲ್ ಸಾರ್
ಗುರ್ಕಾಲು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕುಡ್ಲ

ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ........

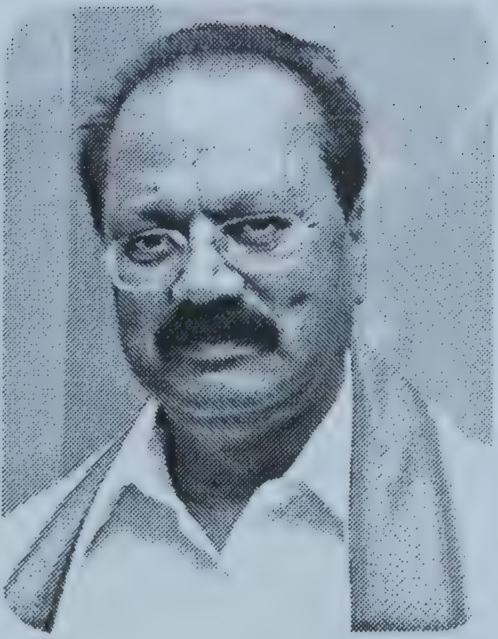

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಾಧಕ ಪೆರ್ಮೆದ ಸಾಹಿತಿನಕ್ಲೆಡ್ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಒರಿ ದೂರದ ಮರಾಠಿ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುವ ನೆಲಟ್ ಕೊನೆ ಊರಿಯೆರ್‌ಂಡಲಾ ತನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಮೂಲೇ ಕಟ್ಟಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಅರೆನ ಹಿರಿಯಕುಲು, ಈ ನೆಲತ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಒಗ್ಗುದು ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಕುಡುಪು ಪ್ರದೇಶದ ಮಂದಾರ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪ್ರಕೃತಿದ ನಡುಟೇ ಬುಳೆಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದ್, ತಾಳಮದ್ದಲೆ ಅರ್ಥದಾರಿಯಾದ್, ಕಲಾಪ್ರೇಮಿಯಾದ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಆಸಕ್ತೆಯಾದ್ ಒಂಜಾತ್ ಈ ನೆಲತ ಅಭಿಮಾನನ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತಿನಾರಾದ್ ತುಳು ಅಪ್ಪೆಗ್ ಅಮೂಲ್ಯ ಪಾದ ಕಾಣಿಕೆ ಬೆನೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ತುರಿದ್ ಪೊರ್ಲ ಮಾಲೆ ಮಲ್ದಿನಾರ್. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್, ರಾಮಾಯಣ ತುಳುವ ನೆಲಟೇ ನಡತ್‌ಂಡೋ ಪನ್ಪಿನ ತನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಡ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಡೆದ್ ಕೊರ್ನ್ಯ ಇಡೀ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಮಾತ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥ ಆದುಂಡು. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ನಡತಿನ ಏಳದೆ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣದ ಪೊರ್ಲುನು ಸೀದಪ್ರಸಾರದ ಮುಖೇನ ತೂದು ಐತ ಮಹತ್ವೊನು ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊಂಡೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್‌ಡ ಐತ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಯೊನ್ನಗ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನ ಗ್ರಂಥ ನೆತ್ತ ಪ್ರತಿಕುಲು ಕಮ್ಮಿ ಉಂಡು ಉಂದೆನ್ ಮರು ಮುದ್ರಣ ಮಲ್ಪೊಡು ಐಕ್ ಒಂತೆ ಬೆರಿತಾಂಗ್ ಬೋಡು ಪನ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೃತಿದ ಮರು ಮುದ್ರಣಗ್, ಈರ್ ದಾಲ ಚಿಂತೆ ಮಲ್ಪೊಡ್ಚಿ ಐತ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೆಚ್ಚ ಯಾನ್ ಭರಿಸಾವೆ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಪಾತೆರ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತೆ, ಐಕೊಂಜಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಾವುನ ಮುಖೇನ ಸರಕಾರದ ಈ ಕೆಲಸೊಡು ಎಂಕ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುನ ಭಾಗ್ಯ ಕೊರ್ನ್ಯ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಎನ್ನ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಪ್ರೀತಿದ ಸೇವೆ, ಸಮಸ್ತ ತುಳು ಬಂಧುಲೆಗ್ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಎತ್ತಡ್ ಪನ್ಪುನ ಆಸೆದೊಟ್ಟುಗೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪಾವುನೆರ್ದ್ ಯಾನ್ ಧನ್ಯತೆನ್ ಪಡೆಪೆ. ಉಂದೆನ್ ತಿದ್ದ್‌ದ್ ತೀಡ್‌ದ್ ಅಚ್ಚಿಯಾದ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಬರ್ಪಿನವರೆಮುಟ್ಟೊ ಏರ್ ಪೂರ ಸಹಕಾರ ಮಲ್ದೆರ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಯಾನ್ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುನು ಬಯಕುವೆ, ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಶೆಟ್ಟಿ, ದುಬೈ

ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

೧. ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ

ಬರವುಸರವುಡು ಎನನ್ ನರಮಾನಿ ಮಳ್ತಿಂಚಿ –
ಸಿರಿ ಗುರುಕುಳೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದಾನೆಮೋಣೆದ ದೇವೆ –
ರೆನ ಕಾರಮುದೆಲ್‌ಡೀ ತರೆನ್ ತಗ್ಗಾದ್ ಬೆರಿ
ಬಗ್ಗಾದ್ ಪತ್ತ್ ಬಿರೆಲ್‌ದ ಕಾಣಿಕೆನ್ ಬಗ್ತಿ –
ಡೊಪ್ಪ್ಯಾದ್ ಯಾನ್ ಬರೆಪಿನಕಡ್ಡ ತಲೆಪುಲೊಂ –
ಜಲ ಮುಟ್ಟ ಸೋಂಕಂದಿಲೆಕ್ಕವೆನ್ ಕಡಪ ರಾ –
ಜ್ಯೊಗು ಪಾಡ್ದ್ ಗೇಣ ಕಯ್ಸೇರಾದ್ ಕೊರ್ದು ದಯ
ದೀದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಕಾಪೊಡುಂದ್ ನಟ್ಟೊಂದೊರ್ಮ್ಬ
ತಿಂಗೊಳಾನೇಟ್ಟ ಬಂಜಿಡ್ ತುಂಬುದೆನನ್ ಪೆ –

ದ್ದ್‌ದ್ ಆಣ್ ಬಾಲೇನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯಿನಪಗನೇ
ಪೆದ್ದಿ ಬೇನೆನ್ ಮದತ್‌ದೆನ್ನ ಮೆಯ್ಯೋಣೆ ಕ –
ಣ್ಣಲೆನ ಕಯ್ಯಾರ್‌ಲೆನ ಪೊರ್ಲೊನ್ಪಿ ತೊಡ್ಡೆ ನೆ –
ಯ್ಕಲ್ಲ್ ಸೆಕ್ಕರೆದ ಬೆರಕೆದ ದೊಂಡೆ ಕತ್ತೆರುಂ –
ಡಲ ನನಲ ಬರಡೇನ್ಪಿ ರಿತಿತ ಪಾಕದ ಸೀಪೆ –
ನೇರ್ ಮುಚ್ಚಂದೆ ಬುಡಿ ಕಣ್ಣ್‌ಡೇ ನಕ್ಕೊಂದು
ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಕೊರಿ ಕಸಾಯದ ಕಯ್ಪಿನಾಜಾದ್,
ಎನ್ನ ಪಗತೆಗಮುರ್ತರೆಸತಂಚಿ ಮೋಕೆ ದಿಂ –
ಜಾವೊಂದು ಮೆಯ್ನಿಲ್ಕೆ, ತಮೆಲು ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪ –
ರ್ಪಾದ್ ಯಾನಿತ್ತಿ ಪಾಳೆನ್ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ದೀದ್
ಪಗೆಲಾವಡಿರ್ಲಾವಡೆನನ್ ಬುಳಿಪುನಗ ಮಾ –

ಣಾವೊಂದು ತಾರಾಯಿ ಜಾದ್ ಕಟ್ಟಿನ ತೊಟ್ಟಿ –
ಲ್‌ಡ್ ದೀದ್ ತೂಂಕಿನಪ್ಪೆನ್ ಸಾಂಕಿನಮ್ಮೆರೆ –
ನೆಣ್ಯೊಂದು ತುಳು ಕಬಿಕ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಮುಗಿಪೆ,
ಕತೆ ಬರೆಪೆ, ತುಳುವಪ್ಪೆನೆದುರು ಕಾಣಿಕೆ ದೀಪೆ.

೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಬಡಕಾಯಿ ಮೆಯ್ಪೊಂಜಿ ಊರು ಇತ್ತ್‌ಂಡವುಳು,
ಕಂಡೊಡ್ದು ಕಾಡೆಚ್ಚ, ಕುಡಿಯೆರೆನ ಪಡೆಯೆಚ್ಚ,
ಒಂಜಿ ಕಾಡ್‌ದ ಪುಡೆಟ್ ಪುಂಡಿಕೇನೆದ ಮುದೆಲು –
ಳಡ್ಕಬಾರೆದ ಪುದೆಲುಳಿತ್ತಿ ಪಡ್ಪುಡು ಪರಪು
ತನ್ನೆ ತೋಡುದರುಟ್ಟು ಮುರಕಲ್ಲ ತೆಕ್ಕೆಲೆಡ್
ಬರೆ ಮೊರಂಪಾಯಿದೆತ್ತರ ಕಟ್‌ದ್, ದೀಯಿ ತಡ –

ಮೆಗ್ ಕಾಡಬೂರು ಮೊಡೆತಿನ ಪಡಿನ್ ತಿಕ್ಕಾದ್
ಇಲ್ಲದುಳಯಿದ ಜಾಲ್‌ಡೊಂಜಿ ಮೂಲೆಡ್ ಕಾಟ್
ಪೀರೆ, ಕಾರೋಳು, ಬಸಲೆದ ದೊಂಪೊಳೀ ಮೆಯ್ಟ್
ಪದ್ಪೆಕಳ, ರೆಚ್ಚೇವು ಕಂಡೆ, ಪಕಳದ ಪಚ್ಚೆ
ಪರೆಲ್‌ಲೆದ ದೂಜಿಲೆನ್ ನಿದ್ಪ ಉಂತಾಯ್ನಲೆಕ
ಪರ್ನ್ದ ಕಾಯೆಲ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟಿನಂಚ ದಿಂಜಿದಿನ
ಜೀರ್ಗೆ ಮುಣ್ಣಿಲೆದ ದಯ್ಕುಳು, ನಡುಟು ಮಿರೆ ಗರಿದಿ
ತೊಲಸಿ ಕಟ್ಟೆದ ಎದುರು ಮುಳಿ ಬೇತಿ ಮಾಡ್, ಚಳಿ –
ತಗ ಪುಡಾದಿನ ಲೂತಿದಾಯ ಕಾರಡಿತಂಚ

ಅವುಳವುಳು ದರಿದಿ ಗೋಡೆಳು ಕಟ್ಟಿ ಮಡಲ ಮುಡೆ
ದರಿದಿ ಕಡ್ಯದ ನಾಲಿ ನೂತಾಯಿ ಗಿಳಿ ಕಂಡಿ
ಮಾಡ್ದಡಿಟ್ಪೊರಗಾದಿ ಬಾಕಿಲ್ದ ತಟ್ಟಿ ಮಾ –
ಡ್‌ದ ತಲಕೆಗಕ್ಕಡ್ಡಿ ಬುಗುತಿಪ್ಪಿ ತೋಜು ಕೊ –
ಟ್ಯದ ಕುದುಮೆ ಜಪುಡಾದ್ ಕಟ್ಟಿಕಿದೆಟೊಂಜಿ ಪಾ –
ರೋಳೊಂಜಿ ಬಚ್ಚೆಲೆರ್ಮೆಲ ಕಾಯಿಕಡೆವೊಂದು
ಇತ್ತಿಲ್ಲ್ ಡೊರ್ತಿ ಪೊಂಜೋವಾಣ್‌ಪೊಣ್ಣೊಟ್ಟು –
ಗೇಳ್ ಬಾಲೆಲೆನಪ್ಪೆ ಯಜಮಾಂದಿ ತನ್ನ ಕಂ –
ಡಾನಿ ಬತ್‌ದಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುನೆ ದುಂಬು ಬೆರಿ ತೂಪಿ –
ನಾಳಿತ್ತಿ ಕುಟುಮದೆಜಮಾನೆ ತಾನೊರಿ ಬೆಂದ್ –

ದಾ ಕುಟುಮೊನೆತೆದಾಂತೆ ನುಪ್ಪು ಕುಂಟುಗು ಜದ್ರ
ದಾಂತೆ ನಡಪಾವೊಂದು ಬರ್ಪೆದೆ ಮಲೆ ಕುಡಿಯೆ.
ಇಂಚನೇತೊ ಕಾಲ ಕರಿದೊಂಜಿ ದಿನ ಕೋರಿ
ಕೆಲೆಪುಗೆಚ್ಚರಿಗೆಯಾಯಿನೆ ಚೆನ್ನೆ ಮಾದಿರ್‌ದ
ಬೂರುಳೆನ್ ಮೊಡೆತಿನಬ್ರಂಗಾಯಿ ತಿಗ್ತೆಲೆಡ್
ಮೊಡೆತಿ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಪದಿನೆಣ್ಮ ತಿಂಗೊಳುದ

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೩

ಬಾಲೆ ಬುಳಿಪುನೆ ಪೊರ್ತೆಲ್‌ದ ಬಾಜಿನಾಳಾಯಿ
ಬಾಲೆದಪ್ಪೆನ್ ಮೆಣ್ತೆ. ಎಚ್ಚರಿಗೆಯಾದಾಳ್
ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೊಂದೆ ಜೆತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಳ್ತೆ ತೊ-
ಟ್ಟಿಲ್‌ನ್ ಪಂದಾವುನೆನ್ ತೂದು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಬಾಕಿ-
ಲ್‌ದ ತಟ್ಟಿನೊಂದಾದ್ ಜಾಲ್‌ಡುಂತುನಗ ಮೂ-
ಡಾಯಿ ಬೊಳ್ಪೇರ್‌ಂಡ್, ಕಕ್ಕೆ ಕರೆಪಿನ, ಗೆಲ್ಲ್
ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ರಾವೊಂದು ಪಕ್ಕಿ ಬುಳಿಪುನ ಕೇಂಡೆ-
ಕಿದೆಟ್ಟತ್ತಿನೆಕ್ಕ್ ತೆಲಿಯರ್ಕಂಜಿ ಮಯ್ತೆ. ತೆಂ-
ಡೆದ ನಾಲ್ ಸೂಡಿನೊಯ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟ ಜಾರಾದ್
ಬಯ್ಪಣೆಡ್ ಕುಡ್ತೆ. ಬೊಕ್ಕಂಚೆಂಚಿ ತೂವೊಂದು
ಕೋಡಿ ಜಗಲಿಡ್ ದುಂಬೆನಾನಿ ಕಣದಿನ ಕಡ್ಯ
ಕಣಿತ್ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ದೀಯಿನೆನ್ ದೆತ್ತೊಂದು
ತನ್ನೆ ತೋಡುಗು ಜತ್ತೆ. ತೋಡಿ ಪಳ್ಳದ ಮುರ್ಕು-
ಡೆರ್ಕಿ ನೀರ್‌ಡ್ ನೀಂದು ಕಜನೆಳೆನ್ ಕಡ್ಯೊನಂ -
ಚೆಂಚಿ ಪಂದಾದ್, ಬರಿಕೊಂದಾದ್ ಮುರ್ಕಾದ್
ದಿಂಜಿ ಕಡ್ಯೊನು ಪುಗೆಲ್‌ಗೇರಾದ್ ಕೊಂದತ್‌ದ್
ಸೊಂಟ ಮುಟ್ಟೊಗು ಜಾದ್ ದೊಂಪದಿಂಜಿದಿ ಬಸಲೆ-
ಗೊರ ಮಯ್ತೆ. ಕುಡಕಣತೆ ಪದ್ಪೆಕಳತಡೆ ಮಯ್ಪು-
ನಗ ಕಡ್ಯ ಬಾಯಿಗಂಗಯ್ಪತ್‌ದ್ ತಟ್ಟ್ ಬಿರೆ-

ಲ್ಳೆನ್ ಪಂದಾದ್ ತಲಿತ್‌ದ್ ಪೋದು ಕುಡ ಕಣತೆ
ದೀಯೆ ಜಗಲಿಡ್ ಬರಿಟ್, ಬಾಣ ಮೂಡಾಯಿಡ್ದ್
ಕೆಂಪು ರಟ್ಟ್‌ದ್ ಮೂಡು ಪೊರ್ತು ದೇವೆರ್ ಗುಮೆಲು
ಗೆಂಡದಂಚನೆ ತೋಜುನೆನ್ ತೂದು ತಾಲ್ದಿತ್ತಿ
ಕುಕ್ಕುದಿರೆ ಮಡಿತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ನರಂಬುನು ಕಳೆದ್
ಸೂಡಿ ಸುತ್ತುದು ಕೂಲಿ ದೆಕ್ಕೊಂದು ಜತ್ತಿ ಪ-

ಳ್ಳೊಡು ಮೋನೆ ದೆಕ್‌ದ್ ತೂರಿಡ್ ನೀರ್ ದೆತ್ತೊಂದು
ತೊಲಸಿ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಮಯ್ತೆ. ಸುತ್ತು ಮೂವಲ ಬತ್ತೆ.
ದಯ್ತ ತೆಗ್‌ಲೆನ್ ಬಲ್ತ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಒರಿದಿ
ನೀರಯ್ಕ್ ಮಯ್ತೆ. ಸೀರ್ತಂದವೆನ್ ಪರಿಯೆ. ಪೊ-
ರ್ತುನು ತೂದು ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೊಂದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಕ-
ಟ್ಟೆದ ಮಣ್ಣ್ ದೆತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾಯೆ ಮುಂಡೊಗು ಬೊಕ್ಕ
ಬುಗುತಿಪ್ಪಿಡಿತ್ತಿ ಬಸ್ಮೊನು ಮೆಯ್ಕ್ ಪೂಜೊಂಡೆ.

೪/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಆತಾನಗಾಳ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಲಕ್ಕಿ ಜೋಕುಳೆನ
ಪಜೆ ಮಡಿತ್‌ದೀದ್ ಮೂಲೆದ ಮಯ್ಪು ದೆತ್ತೊಂದು
ಕಜವಡಿತ್‌ದಾಯ್ನೆ ಕರಕಯ್ಲ್ ದೆಕ್ಕೊಂದುಳಯಿ
ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ದುಂಬು ತಙ್ಙಣೊನು ನಿಲ್ಕೆ ಬಳ-
ಸಿನ ಮಲ್ಲ ಗದ್ದಾವುನಿರ್ಲೊರಿದಿ ಕಜಿಪು ಪಾ-
ಡಿನ ಕಿನ್ನಿ ಗದ್ದಾವುಳೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಟ್ ಪ-
ತ್ತೊಂದು ಜಗಲಿಡ್ ದೀದ್ "ಬಲೆ, ಪಾಡ್ದ್ ಕಣತೆ, ಬಲೆ
ಉಣ್ಲೇಂ"ದ್ ಪಣ್ಣಗಡೆ ಬತ್‌ದೆತ್ತಿನಾಯ ಮೋ -
ಣೆನ್ ತೂದು ಮುಗುರು ತೆಲಿತ್‌ದ್ ಕುಳ್ದಿನಳ್ತೊಂಜಿ
ಮಣೆನೆಕ್ಕಲ್‌ದ್ ಒಯ್ತ್ ಕೊರ್ದು "ಮಣೆ ಇಂದೆ ಇನಿ
ಕಡೆಸ್‌ಜೊಡೊ ಅತ್ತೇಂ"ದ್ ಪಂಡಿನಾಳೆಗ್ "ಒಂತೆ
ತರಿ ಪಣ್ಪೆ ದುಂಬು ರಡ್ಡುಂಡೊಣುವೆ" ಪಂಡ್‌ದುಂ
ಡುದು ಲಕ್‌ದ್ ಕಯ್ದೆಕ್‌ದ್ ತಂಚಿ ಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಕೊಡೆಂ -

ಜರ ಬಾಯ್ಡ್ ಬಚ್ಚಿರೆನ್ ಆಗ್ಯೊಂದು, ಕಾಂಗ್ ತು –
ತ್ತುದು ಅಲಂಕ್‌ದ ತಿಪ್ಪಿ ತುರಿತಿ ಮುಪ್ಪುರಿ ಪಿಜಿತಿ
ದಡ್ಡಿ ನಾರ್‌ನ್ ತುತುದಿ ಮಿತ್ತ್‌ಬಿಗ್ತ್‌ದ್, ತರೆಕ್
ಕೆಂಪುದ ತರೇತ್ರ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಕಾಡ
ಕೋರಿಳೆದ ತುಯಿ ಮುಳ್ಳೆನಯ್ಕ್ ತಿಕ್ಕಾವೊಂದು
ಕಯ್ತುದ್ದ ಪುಂಡಿಗಮರುನ ಗಟ್ಟಿ ತಂದೆಲ್‌ನ್
ಕಿದ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ದೀವೊಂದು, ನೆಲೊಕೆಕ್ಕುನುರೆತ ಕಬೆ
ಕೊಂಬೊಂಜಿ ದೆತ್ತೊಂದು, ಕೂಟುದಿನ ನಾರೆ ಕ –
ತ್ತಿನ್ ಪಿರಪ ತಿಕ್ಕಾದ್ "ಬರ್ಪೆ, ತೂವೊಣು, ಜೋಕೆ,
ಕೇಂಡನಾ ! ದಾನೇಂ"ದ್ ಪಂಡಿನೆಕ್ "ಕೇಂಡೆ ಕೇಂ –
ಡಾವೊಂ" ದುಳಾಯಿಡ್ಡ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ತಡ –
ಮೆನ್ ಕಡತೆ ಪಿರ ತೂದು ನಡತೆ ಕಾಂಕರಿಯೊಂದು.

ಪೊಡಿ, ಗೆಜ್ಜೆ ಪರೆಲ್ ಕಲ್ಲುಲು ಮಲ್ಲಗುಂಡು ಕ –
ಲ್ಲ್ ದ ಕೊಜಮೆ, ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಗುರಿಗುಂಪುಡೇರ್ ತ –
ಗ್ಗ್ ದ ಗಸೇನಿದ ರಡ್ಡ್ ಮುಂಡು ತರ್ತೆದ, ಓಜ್ಯ್ಕ್ –
ಡೆನೆ ಬತ್ತ್‌ದೆಂಚಾಂಡಲಾ ಗುಡ್ಡೆ ನಡ್ಪತ್ತ್ –
ಡುಂತುದುಸುಲೊರ ಬುಡಿಯೇ, ಅಲ್ತೊಂಜಿ ಲೆಪ್ಪು ದೂ –

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೫
ರದ ಕುತ್ತದಣೆ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್‌ದ್ ಗುಡ್ಡೆದ ತರೆಕ್
ತಿಗಲೆ ಮುಂಡೊಡು ಜಪ್ಪು ಬೆಗರ್‌ದಾರೆನ್ ಬಿರೆಲ್ –
ಡೀಸೊಂದು ತುತುದಿ ಕಾಂಗ್‌ದ ಕೊಡಿಟ್ಬೊರೆಸೊಂದು

ಪೂಕೆನ್ನಿಗೇ ದರ್ಪು ಕೊಡಿದೊಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಡೇ
ಸೇಂಕೊಂದು ಬತ್ತಿನಾತೇ ಸಾದಿ ದುಂಬು ಸಾ –
ಗ್‌ದ್ ಪತ್ತ್ ಜನೊಕು ತೊಟ್ಟೆರೆನೆ ಎಕ್ಕಂದಿ ಗೋ –
ಳಿದ ಮರತ್ತಡಿಕೇಪಲಾ ಕುಳ್ಳುನಡೆ ಬತ್ತೆ,
ಕಯ್ತಿತ್ತಿ ಕಬೆಕೊಂಬು ಬಗ್‌ಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಬಡಿಗೆ

ಸೊಂಟದ ಪಿರಾವು ತಿಕ್ಕಾದಿ ಕತ್ತಿನ್ ಮಾತ
ತಿರ್ತ್ ದೀದಾಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಡಾಚಾರೊಗುಲ
ಸುಕೊಕುಲಾಂಡ್‌ಂದಿ ಲೆಕ ಸುಲಿಯೆರೆ ನಿರೇಲ್‌ಗಾ –
ತ್ರಯ್ಪೆ ಕುಳುದೇರ್ ಬರ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ಬೇತೊಂದು
"ದೇವರೇ ಇನಿ ಯೆಲ್ಲೆದೊಂಜಿ ಪಡಿ ಕೊರ್ಯಾರ್ಡ
ಯಾವೂಂ"ದು ದೇವೆರೆನ್ ಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಯೊಂದಿತ್ತೆ.
ಒಂಜಿ ರಡ್ಡತ್ತ್ ಮೂಜತ್ತ್ ನಾಲಯ್ನಾಜಿ
ಏಳ್ ಓ ಮೇವೊಂದು ಪೊರ್ತು ದೇವೆರೆನೇಳ್
ಗೆಂದೆ ಕುದುರೆಳು ಬತ್ತನತ್ತತ್ತ್. ಗುಡ್ಡೆಗೀ –
ನಟ ದೊಂಬುಗೇ ಬೂರಿ ಬೀರಿದರ್ಲ್ಲುನ ತೂತ್ತ
ನಾಲಾಯಿಳೊ ಫಣ್ಪಿ ಲೆಕ ಇಂಚಿಗೇ ಬರೊಂ –
ದಿತ್ತಿನಾಕುಳು ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಬನ್ನಗ ಕಾವೆ –
ಕುಂಟು ತುತ್ತೊಂದು, ಜೋಳಿಗೆನ್ ನೇಲಾವೊಂದು
ಮುಜೊಟುರೆತ ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿನ ಚರ್ಮ ಬೆರಿಕಟ್ಟ
ಪಾಡೊಂದು, ನೆತ್ತಿಗೊಯ್ತೊಂದು ಜುಟ್ಟುನು ಜಿಡೆನ್
ಕಟ್ಟೊಂದು, ಮುಂಡ ಮೆಯ್ಕಯ್ಕ್ ಬಸ್ಮೊನ್ ಮಾತ
ಪೂಜೊಂದು, ಕಯ್ಟೊಂಜಿ ಬಕ್ಕಕಬೆ ಜಪತ ಕಾ –
ಯಿದ ಮಾಲೆ ಪತ್ತೊಂದು, ಕಾರ್‌ಗ್ ಕಡಾವು ತಿ –
ಕ್ಕಾವೊಂದು, ಬೆರ್ಮಲೋಕೊಗು ಪೋದು ಪಿರ ಬರ್ಪಿ –
ನೇಳ್ ರುಸಿಕುಳು ಮರತೆದುರುಡಡ್ಡ ಮಾದ್‌ನಗ
ಈ ಕುಡಿಯೆ ರುಸಿಕ್‌ಳೆನೆದುರು ಸಾದಿಗಡ್ಡೆ ಬ –
ತ್ತುಂತು "ದೇರ್ನಿಕುಳುಂತಿ, ಯೆಡ್ಡೆ ಪಾತೆರೊಡು ಜೋ –
ಳಿಗೆಡ್ ಬೆರಿಗಂಟ್‌ಡಿತ್ತಿನೆನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಮಾತ
ದೀಲೆ. ನಡಪುಲೆ, ಕಯ್ಟ್ ದಾದಾಂದ್ ತೂಲೇಂ"ದ್

ದಟ್ಟಿನೆನ್ ಕೇಣ್ಣೊದ್ರಿಯ ಮೋಣೆನೊರಿ ತೂವೊಂದು

ಸಮುದಾನೊಡೇ ಪಂಡೆ'ರೋ ಅಣ್ಣ! ನಿಕ್ಕಾಪಿ
ಬದ್‌ಕೆಂಕ್ಳೆಡೇರ್ದಲಾ ಇಜ್ಜಣ್ಣ. ಜೋಳಿಗೆಡ್
ಚಂಡಿ ಗಟ್ಯುನ ರಡ್ಡ್ ಕಿನ್ಯ ಕುಂಟುಳು, ಬುಗ್ತಿ
ದಿಂಜಾದಿ ಕೂಜೆ ಬೋಡಾಂಡ ತೂವೊಳಿ ಸೂಡಿ
ಸುತ್ತಿ ಚರ್ಮದ ಪಿಂಡಿ ನಿಕ್ಕಿಂದು ದಾಯೆ ಪಣ್?
ಯೆಂಕ್ಳೆನಾತಿಗೆ ಯೇಂಕ್ಳು ಪೋಪ. ಬುಡು ಸಾದಿ. ಬರಿ–
ಕುಂತೆಂಕ್ಳೆ ಪಿರಯದಜ್ಜೇರ್ ನಿಕ್ಕುಪ್ಪೇರ್,
ಯೆಂಕ್ಳೆಂಚಿ ತೂಯ್ಜಡಲ ತೂಲ ದೇವೆರೆನಂಚಿ.
ಬೋಡಾಂಡ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ವತ್ವಾಂದೆ"ರಿತ್ತೆನೇ.
ಅಕ್ಕೆ ನಸೆ ತೂದಿಂಬ್ಯ ದನಿಬಲಿಕೆ ಯೇರ್ನ್ಡ ಸು –

ಣ್ಣೊಗು ಚೌಳಿ ನೀರ್ ಮಯ್ತಿನ ಪೆಟ್ಟ್ ಗುರ್ಕರುನ
ಕತೆ ಆಂಡ್. "ಎಂದು ನಿಕ್ಳೆ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ ಬುಳೆವ?
ದಾನೇಂದ್ ಗೆರೆತಾರ್? ಎನಡ ಮಿನಿ ನಡಪಂದ್
ಬಾಯ್ಡ್ ಪಂಡಿನ ಯಾವ? ಕಯ್ಬ್ಲಾ ಪಣೊಡಾವ?
ನಿಕ್ಳೆ ಅಣೆಬರವೆಂಕ್ ಪಂಡ್‌ದೇ ತೆರಿಯೊಡಾ?
ಗಡ್ಡ ಬುಳೆಪಾದ್ ಬೋಣ್ಯೊಡು ಪೊರೆಲ್ದೊರೂರು
ತಿರ್ಸ್ಗದಿಲ್ಲಿಲ್ಲ್ ಪೋದವ್ವು ಕಯ್ಲುಚ್ಚಣೊನು
ತೂವೊಂದು ಅತ್ತಂದೆ ಸಿಂತಾಮಣಿತ ಗಡ್ಡಿ
ಪಾಡಾದ್ ಬಾಯ್ಗ್ ಬತ್ತಿನ ಮಾತ ಬಗುಳೊಂದು
ಪಾಪದಾಕ್ಳೆನ್ ಮಂಗೆ ಮಳ್ತ್‌ದಕಲೆನ ಕೈಡ್ಡ್

ಪರಸೀರೆ, ಕುಂಟು, ಅರಿ, ತಾರಾಯಿ, ಬಜ್ಜೆಯಿನ್,
ಬಾರ್, ನಿಂಗಳ್, ಪಣವು ತವ್ತೆ, ಪೆಲತರಿ, ಗುಜ್ಜೆ
ಸುಲಿದ್ ಬನ್ನಗನೆ ಕೋರಿದ ಕಿನ್ನಿ ಕಂಡೊಂದು
ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವುನ ತಿಗಲೆಗಂಟೆರಿತ್ತೆ ಪಂ –
ಡಿನಿ ದಾದ? ನಿಕ್ಳೆನೊರಿಯೊರಿಯ ಗಡ್ಡೊಡು ಪತ್‌ದ್

ಬೀಜಾದ್ ನೆಲೊಕು ದರ್ತ್ತೆಡ ಬೊಂಡು ಸೀಂಚೊಡಿ –
ತ್ತೇನೆ. ಯಾನ್ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಗೊಂತುಂಡ? ದೆಪ್ಪಿ ಜೋ –
ಳಿಗೆಡಿತ್ತಿನೆನ್, ಗಿದ್ವಿ ಬೆರಿಗಂಟ್ ನಿಕುಳು ವಾ
ಲೆಕ್ಕ ಯಾನೆಂಚೆಂಚಿ ತಿಗಲೆದಾಕ್ಳೆನ್ ಗೀಟ್
ಪಾಡ್ದೊಂಜಿ ಎಜ್ಜೆ ಮಿಸ್ಕರೆ ಬುಡ್ತುಜೀಂ"ದ್ ಮಿೊ –

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೭

ಸೆದ ಕೊಡಿನ್ ಕೊಡಿ ಬಿರೆಲ್‌ಡೀಸೊಂದು ಪುರಿ ಕಯ್ತೆ.
ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆವೊಂದಿತ್ತೆ. ಇಂಬ್ಯ ಜಂಬರ ಸಾದ್ಯೆ
ಪೋಪಿ ಜನೊಕುಳೆ ಮಂಡೆ ನೋತುದೇ ದಿನದೆಪ್ಪು –
ನಾದುಪ್ಪೊಡೂಂದ್ ತೆರಿದಾಯಡನೆ ಪಂಡೆ "ರಂ –
ದಣ್ಣ! ನಿನ್ನಾತ್ ಮಲ್ಲಕುಳೇರ್? ನಿನಡ ತಾಂ –
ಟುನ ದೈರದಕುಳೇರ್? ಚರ್ಮ ಪೊದ್ದಿದಿನೆಲುತ
ಗೂಡಾಯಿನೆಂಕ್ಳು ವಾ ಲೆಕ್ಕ, ಒರಿಯೊರಿಯನೇ
ಅಂಗಯ್ಡ್ ದೀದುರಿತ್ ರಟ್ಟಾವುನಾಯೆ ಯಿೊ.
ನಿನ್ನಂಚಿ ಜವಣೆರೆನ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ತೂದಿಜ್ಜ
ಬೆರ್ಮ ದೇವೆರೆ ಮನಸ್‌ಡುಂಡಾಯಿ ರುಸಿಕುಳೆಂ –

ಕುಳು, ಸುಳ್ಳು ತೆರಿಯಂದ್, ಯೆಂಕ್ಳೆನೀ ಕೆರಿಯಡಲ
ಒಂಜೆ, ಯಿ ಬುಡಿಯಡಲ ಒಂಜೆ, ಯೆಂಕ್ಳೆಗ್ ನಟ್ಟ
ಇಜ್ಜೆ, ವಾ ಲಾಬಲಾ ನಿಕ್ಕಿಜ್ಜಿ, ಈ ನಿನ್ನ
ಜಂಬರೊಡು ಏಳೇಳ್ ಜಲ್ಮೊಲೆಡ್ ಪಿರಿದಾಂತಿ
ಪಾಪೊತ್ತು ಕಟ್ಟೊಣುವ. ನಿನ್ನ ಮೆಯ್ಕಟ್ಟ್ ಕೊ –
ಪ್ಪರ ಪೂಂಟುದೆಣ್ಣೆ ದೆಪ್ಪುನ ತೆರಣ. ಕಲ್ಲ್‌ಕರ –
ವುನ ಜವಣ ಉಂಡೂಂದ್ ಚೆಂಡ್‌ನ್‌ಲ ಕಂಡೊನ್‌ಲ
ದಂಟಡೊಟ್ಟುಗು, ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ತೂವೊಂದು ನಡ –
ಪೊಡು, ಸತ್ಯದರ್ಮೊನೇಪಲ ಬುಡಿಯೆರಾವಂದ್
ವಜ್ರವುಸ ಪಡೆದೇರ್ಲ ಪುಟ್ಟು ಜೇರೊಂಜಿ ದಿನ

ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಬರು ಮರಣ, ಸಾದಿಡುಂತುದು ಇಂಚ
ಮಂಡೆ ನೋಪೆರೆ ಆವ? ಮಿತ್ತಿತಿನಾರ್ ಮೇ –
ಚ್ಚಂದಿನೀ ಅನ್ನಾಯ ದಾಯೆ ಪಣ್ ನಿಕ್ಕೆಂ"ದ್
ಅಳ್ಕ್ ದಾಂತೆನೆ ಕುಡಿಯ ಮೋಣೆ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ –
ನಕುಳು ರಾವುನ ಎದುರುಡಿತ್ತಿ ತಿಂಗೊಳುದಂಚ
ಎಣ್ಮೆದೇಳ್ಬಾಗದಾತೊಂತೆಲಾ ಮಸ್ಕಂದೆ
ಗೆಲಪುಡುಪ್ಪುನ ಮಾತ ರುಸಿಕ್‌ಳೆನ್ ತೂದಡೆಗೆ
ಸೋದ್ಯ ಪತ್ತ್‌ದ್, "ಪಾಪ ಪುಣ್ಯೊಲೆಗ್ ತೂದೀಲೆ,
ಸತ್ಯ ದರ್ಮೊಲೆನ್ ಪೊತ್ತಾಲೆ, ಯಾವೀತೆಚ್ಚ
ಕೆತ್ತೋಡ್ಚಿ. ತರೆ ನರೆದ್ ನಾಲೆರ್ಲೆ ಪಿರಯಾಂಡ
ಯಾವ? ಬುದ್ದಿಲ ಬೋಡ? ಸಂಸಾರೊಡಿತ್ತಿನಾ –

೮/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಣಾಯ್ನಾಯೆ ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಸಾಂಕುನೆನ್ ಪಾ –
ಪಾಂದ್ ಪಂಡಿನ ಮರ್ಲೆ ಯೇರಾಯೆ? ಬರಡಿಂಚಿ
ತೂಪೆ – ತೊಡಗ್‌ಂಡೆಂಕ್ ನರಮಾನಿ ಯಾನತ್ತ್.
ಗೊಂತುಂಡ? ಎಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲೇಂದೆಣ್ಮ ಬಾಯಿಲುಂ –
ಡಿಲ್ಲಾಳ್, ಪೊರ್ತುಗೊಂಜೊಂಜಿ ಕಯ್ಲಾಂಡಲಾ
ತೆಲಿ ಮಯ್ಪೊಡಾ? ಅವೆನುಪಾಸ ಪಾಡ್ದೇ ಕೆರೊಡ?
ಬೆರ್ಮ ದೇವೆರೆ ಜೋಕ್ಳೆ ನಿಕ್ಳೆಲೆಕ ಪೋಯ್ನವೇ
ಊರು ಪೊಗ್ಗಿನವೆ ಇಲ್ಲೆನ್ನಾಂದ್ ಮರ್ಲಲೆ –
ಕ್ಕಲೆವೊಂದು ಬಿಕ್ಕೆ ನಟ್ಪೊಡ? ಮಾನ ಕಳೆವೊಣೊಡ?
ಯೆಂಕ್ ಪಣಿಯೆರೆ ಬುದ್ದಿ ನಿಕ್ಳೆಗುಂಡೇತ್? ಗೆ –
ಬ್ಬುಗು ದರ್ತ್ತೆಡಿತ್ತಿ ಪರು ಪೂರ ಬಂಜಿದುಳಾಯಿ
ಪೋವೊಡಿತ್ತೆನೆ. ಪಾಪ? ವಾ ಪಾಪ? ಯೇರ್ ಮ –
ಲ್ತಿನ ಪಾಪ? ಪಾಪ ಎಂಚೀ ಪಾಪ? ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ –
ಲೇಂ"ದ್ ಪಣ್ಪಿನೆ. "ಕೋಪ ಮಳ್ಪುಜಡ ಕೇಣೊಂಜಿ

ಪಾತೆರೊನು – ದಾದ ಪಣಿ – ನಿಕ್ಕೊರಿಯಗೇ ಬೊಡೆದಿ
ಬಾಲೆಲುಪ್ಪುನಿಯ? – ಉಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಯ? – ಇತ್ತ್ಂಡ
ಅಕುಳಿಂಚ ಸಾಂಕ್ವೆರಾ? ಇಂಚ ಸಾಂಕೋಡ್ಡಲಾ
ತೀರೋಡ್ಚ. ಒರಿಯಗಿರ್ವೆರೆಗೆ ತೀರಂದ್ ಯೇ –

ರೇಡ್ಡ್ಲಾ ತೀರಂದ? ತೀರುಂಡ ಮನಿಪಂದೆ
ಕುಳ್ವೆರಾ? – ತೀರಂದೆ ಕುಳ್ದೆರಾ? ಬೊಕ್ಕೊಯ್ಕ್?
ಅವಂಡ ನೀತಿ ಅತ್ತ್ಂದ್ ಕುಳ್ದೆರ್ – ಸುಳ್ಳು,
"ಸುಳ್ಳತ್ತ್, ಯೀ ಇತ್ತೆ ಮೂಳುಳ್ಳ – ನಿನ್ನಂಚಿ –
ನೊರಿ ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುದು ನೋತುದಿತ್ತಿನೆನ್
ಪೂಜೊಂದು ಪೋನಗಕ್ಳೆನ್ ಕಾಪುನಕುಳೇರ್?
ಮಪ್ಪುಗೀ ಪೋದು ಪೊಗ್ಗುನಗ ನಿಕ್ಕೆಂಚಾವು?
ಹುಂ – ಗೆರೆಪು, ತಾನೆಡ್ಡೆ ಆಂಡನೇ ಊರೆಡ್ಡೆ –
ಊರೆಡ್ಡೆ ಆಂಡ ತನ್ಕೆಡ್ಡೆ, ಯಿೂ ಪಣ್ಗೆ, ಇನಿ
ಮುಟ್ಟ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದಿ ಇಲ್ಲೇತ್? ಗೆಣ್ತ್ದನ?

ಪೊಂಜೋವು ಜೋಕ್ಳು ಬಾಲೆಲೆನ ಕಣನೀರೇತ್?
ಲಯ್ದನಾ? ನಿನ್ನ ನೆತ್ತಿಡ್ ದುಂಬು ದೆತ್ತಿಲ್
ಪೊತ್ತುನಗ ಜಪುಡಾದಿ ಕಣನೀರ್ ಕಂತ್ನಗ
ತರೆಕೊರ್ಪಿನಕುಳೇರ್? ಯಿೂ ಮಳ್ತಿನೆನ್ ರಡ್ಡ್

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೯

ಕಯ್ಟ್ ತಿನ್ನಗ ಪಾಲ್ಗೇರ್ ಬರ್ವೆರ್? ತುಂಬಿ
ಮಣ್ಣ್ಗೇ ಪುದೆಯಾದ್, ನಂಬಿ ಸತ್ಯದ ಕಣ್ಣ್ –
ಗೇಪಲಾ ಮದೆಯಾದ್ ಬದ್ಕೆರಾವಂದಣ್ಣ."
"ಮಾತ ಗೊಂತುಂಡೆಂಕ್ ನಿಕುಳು ಪಣೊಡುಂದಿಜ್ಜಿ.
ಮೆಯ್ಕ್ನಿಲ್ಕೆ ಕುಂಟು ಬಂಜರ ನುಪ್ಪು ಕೊರಿನಾಯ
ಸುಕದುಕ್ಕೊಗಾಯನ ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಳಿಜ್ಜೇರ?

ಬೊಡದಿ ಬಾಲೆಳೆನ ಸುಕೊನೇತ್ ತೆರಿದರ್ ನಿಕುಳು?
ಯಾನ್ ಮಳ್ತಿನ ಪಾಪವುಂಡುಡವು ಯೆಂಕೊರಿಯ –
ಗಾದ್ ಮಾಳ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ತಿನ್ತಿ ಮಾತೆರೆಗ್ ಪಾಲಾವು.
ಬೆನ್ತಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ತುತ್ತು ಪೊದೆಪು ನುಪ್ಪುದ ಪಾಲ್ –
ನುಂಡಿನಕುಳೆನ್ನ ಪಾಪದ ಪಾಲ್‌ಗಾದ್ ತೆರೆ
ಕುಡ್ಪಾಯೆರೇಪಲಾ ತೆರಿಯೊಣುಲೆ." "ಅಪಗಾಂಡ
ನಂಕ್ ದಾಯೆಗ್ ಚರ್ಚೆ – ಮಳ್ಪೊಂಜಿ ಬೇಲೆ ಇ–
ತ್ತಿನೆ ಪೋದು ಕೇಣ್ ಬೊಡೆದಿಡ ನಿನ್ನ ಪಾಪ ನಿ –
ಕ್ಕೊರಿಯಗೆನ? ಆಳೆಗ್‌ಲ ಉಂಡಾಂದ್; ಪೋ ಪಕ್ಕ.
ಬೊಕ್ಕ ಪಣ್. ಬಂಜಿನಾಳಾಳ್ಪಣಾಯಳ್ ಸುಳ್ಳು."

ಕುಸ್ಕೈ ಈ ಪಾತೆರೊಗುಳಾಯಿಡ್ಡ್. ಬಂಜಿನಾ –
ಳಾಳ್‌ಂದ್ ಮೊಕುಳೆಂಚ ತೆರಿಯೆರ್‌ಂದ್‌ದ್ – ಪಿದಾ
ಯಿಡ್ ತನ್ನ ಬೆದೆನ್ ತೋಜಾವಂದೆ "ನಿಕ್ಳೆ ಪಾ –
ತೆರೊಗು ಮರ್ಲಾದಂಚಿ ಯಾನ್ ಪೋಂಡಿಂಚಿಡ್ದ್
ಈಸೊಲೀನ್ಪಿನ ನಿಕ್ಳೆ ಬುದ್ಯಂತಿಕೆಲು ಬೊಡ್ಚಿ.
ನಿಕುಳೇಳ್ ಕಂದೋಡಿಲು, ಯಾನೊಂಜಿ ಕುತ್ತೋಡಿ.
ನಿಕ್ಳೆ ಕಿಣಿ ಗೊಬ್ಬುಲೊಂಜಲ ಬೊಡ್ಚಿ. ನಡಪಂದ್ –
ದಾನೇಂ"ದ್ ಪಂಡಿನೇಕ್ಕಳು "ಸಂಸಯ ಬೊಡ್ಚಿ –
ನಂಬೋಣುಲ – ಸಂಸಯನೆ ಸಂಕಪಾಸಾಣತ್ತ?
ಯಿ ಪೋದು ಬನ್ನೇಟ್ಟ ನಿನನ್ ಕಾತೊಂದುಂತ್ವ –

ತುಂಬಿ ಬೂಮಿದ ಆಜೆ, ನಂಬಿ ದೇವೆರೆ ಆಜೆ,
ತೆರಿದ್ ಬಲ ಬೇಗ, ಈ ಪಾತೆರೊಗು ತಪ್ಪಾಯ,
ಪೋ ಬೇಗ ಪೋಲಾಂ"ದ್ ಪಂಡಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಅಕ್‌ಳೆ
ಜೋಳಿಗೆನ್ ಗಂಟ್‌ಲೆನ್ ಜಡ್ತೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಾನ್
ಕಯ್ಯುಡ್ತಿ ಬಜ್ಜಲೆರ್ಮದ ಸಿರ್ನ್ಟ ಪೋದಿತ್ತಿ
ಕೆರ್ನ್ದ್ಲದ ಲೆಕ ದಾಲ ದಾಂತಿನೆನ್ ತೂದು ಮೊಕು –

ಳುಂತ್ಯೆರ್‌ಡ ಯೆಡ್ಡೆ, ಉಂತಂದೆ ಪೊಯೆರ್ದಲೌ –
ಗುಣ ದಾಲ ಇಜ್ಜೀಂದ್ ಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಣಿದ್ ಪಕ್ಕ
ಬರ್ಪೆ ನಿಕುಳುಂತೀಂದ್ ನೆತ್ತಿ ಬಿಜ್ಜಾವು ನಡು
ದಂಗಿ ದೊಂಬುನು ದಾಲ ಗೆಣ್ಪಂದೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಸ –

ರೋನೆ ನಡ ನಡತೆ ಪಿರವಂಚೆಂಚಿ ತೂವಂದೆ.
ಇಂಚಿ ಇಲ್ಲಾಳಾಯ ಕಯ್ಪತ್ತಿನಾಳ್ ಜೋ –
ಕೈಗ್ ಬಳಸ್‌ದಕುಳುಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಸೊಂದು ತಾ –
ನೊಣಸ್ ತೀರ್ನಾದ್ ಮಡೆ ಗದ್ದಾವು ತೊರತೊಂದು
ಬತ್ತ್‌ದುಂಡಿನ ಅಡಿತ ಮಡೆನಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್ –
ಡಿತ್ತಿ ಪೆರಡೆ ತೆಲಾವು ಲಾಕಿಲೆಗ್ ದಡ್ಡ್ ಬಿ –
ರ್‍ಕದ್ ಕೋಡಿ ಜಗಲಿಡೇ ಕಯ್ಕಾರ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್
ಕಯ್ತರೆತ್ತಡಿ ದೀದ್ ಜೆತ್ತಿನಡೆಗೇ ಕಣ್ಣ್
ಕಬೆರ್‌ನಗ ಜಾಲ್‌ಡೇರಾ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್
ಮೆಲ್ಲ ಲಕ್ಕದ್ ಮುಡೆತ ಗಿಳಿಕಂಡಿಡೇರ್‌ಂದ್

ನಿಲ್ಕನಗ ಜಗಲಿಡೇ ತನ್ನ ಕಂಡಾನಿ ಬ –
ತ್ತುಂತಿನಾಯನ್ ತೂದು "ದಾನೆ? ಬಜಿಕಯ್ಯೀತ್
ಬೇಗ ಬತ್ತಿನಿ ದಾನೆ? ದಾನೇಂ"ದ್ ಕೇಂಡಾಳ್
ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೊಂದಡೆಗೆ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್‍ಯಾಳವೆನ್
ತೂದಿಂಬೆ, ಮಗೆ ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುನಗ 'ಅಪ್ಪೆ ಬಂ–
ಜಿನ್, ಬೊಡೆದಿ ಬೆರಿನ್ ತೂಪಳ್'ನ್ಪಿ ಹಿರಿಯಕ್‌ಳೆ
ಗಾದೆ ಸತ್ಯಾಂಡ್‌ಂದ್ ಲೆಕ್‌ದೆನ್ನ ಬೆರಿಪತ್ತ್
ಪೋತಿ ಬಂಜಿಲ ದಾರೆ ಕಟ್‌ದ್ ಜಪ್ಪುನ ಬೆಗರ್
ಬಾಡಿ ಬಸಲೆದ ಲೆಕ್ಕ ಗವದಾಂತಿ ಮೋಣೆ, ಬಾ –
ಜೆಲ್‌ಡ್ ನುಂಗಿನ ದುಡಿಕುಳೊಂಜಲಾ ತೋಜಂದೆ

ಎನ್ನ ಬಜಿ ಕಯ್ಕುಳೇ ಬೇಗ ತೋಜಿಂಡತ್ತ್?
ತೋಜು ತೋಜಾಡ್‌ಂದ್ ತನ್ನಕಳು ಬೊಡೆದಿ ಬಾ –

ಲೆಳು ಪಣ್ಪಿ ಮನಸ್ ತುಂಡಾದ್ ಪೋದೆನ್ನ ಪಾ -
ಪೊಗು ಮೋಳು ತರೆ ಕೊರ್ಪಿನಾಳ್ ಕಂಡಿತ ಅತ್ತ್
ಪಣ್ಪಿನ ನಿಗಂಟ್‌ಡೇ ಕೇಂಡ್‌ದೇ ಪಿನೊಡಿತ್ತೆ
"ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು ಪರಾಂಬರಿಸ ಬೇಕೂ"ನ್ಪಿ
ಕನ್ನಡೆರೆ ಗಾದೆ ನೆನೆಪಾದಿಂಚ ಪಾತೆರಿಯೆ,

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೧೧

ಅಂದಯಾ ದಾನೆ ಜೆತ್ತನ?" "ಇಜ್ಜಿ ದಾಯೆ? ದೊಂ
ಬುದ ಎರಿಕ್ ಕಣ್ಣ್ ಬಾಡಿನೆಕೊಂತೆ ತರೆಯಡ್ಡ
ಪಾಡ್ಡ್ಯೆ ದಾಯೆಗ್?" "ಯಾನ್ ನಿನಡೊಂಜಿ ಸಂಗತಿನ್

ಪಿನಿಯರಾತ್ರನೆ ಬತ್ತೆ." "ದಾದಪ್ಪಯೆನ್ನಡಂಚಿ
ಪಿನ್ಪಿ ಸಂಗತಿ?" "ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಳೆನ್ ಸಾದ್ಯೆ ಪೋ -
ಪಿನ ಜನತ ಮಂಡೆ ನೋತುದು ಸುಲಿದ್ ಸಾಂಕ್‌ಂಡ
ಮಲ್ಲ ಪಾಪಗೆ ಅಂದ?" "ಅಯ್ಯೊ ದೇವೆರೆ ಯೊರೆ -
ಗತ್‌ಲಾ ತೆರಿಯಂದ? ಏಳೇಳ್ ಜುಲ್ಮೊಗುಲ
ಪಿರಿದಾಂತಿ ಪಾಪೊನವೆನೇರಾಂಡಲಾ ಮಳ್ಪೆ -
ರಾ? ಜೊಕ್ಳೆ ಲೆಕ್ಕ ಕೇಣ್ವಾರತ್ತ?" ಅಂಚಾಂಡ
ಯಾನುಂತಿ ಸಾದಿಡಿನಿಮುಟ್ಟ ತಿಕ್ಕಿನ ಜನತ
ಮಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಕಯ್ಯಾರ್ ಪೊಳ್ತುದು ಕಣ್ಣ್
ಪೀಂಕಾದ್ ಕಣತ್‌ದೊರ್ಪ್ವಾರ್ತಾಂಡಲಾ ನಿಕುಳು

ಬರೆಲಂದಿನಂಚ ಸಾಂಕಿನ ಎಂಕ್‌ಲಾ ಪಾಪ
ತಟ್ಟೆರುಂಡಾ?" "ಬೊಕ್ಕ ತಟ್ಟಂದೆ ಪೋವ ಯೊ -
ರೀತ್ ಬುದ್ದಿತ್ತಿನಾರಾದಿಂಚ ದಾಯೆ ಮ -
ಲ್ತರ್ ಪಣ್ಪೆ?" "ದಾಯೆಲಾವಡ್ ಯಾನ್ ಬೆನ್ತಿನೆನ್
ತಿನ್ತ್‌ಜರ?" "ಎಲ ಕತೆನೆ ತಿಂದ್‌ಜಿಡ ಬೊಕದಾನೆ
ಸಯ್ಪಿನಾ?" "ಅಪಗಾಂಡ ಯಾನ್ ಬೆಂದಿನ ಬದ್ಕ್ -
ಡುಂಡ ನಿಕ್ಳೆಗ್ ಪಾಲ್?" "ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲು ಅಂದ್ -

ಡೇಪಲಾ ಪಾಲುಂಡು ಕೇಣ್ಯೆರುಂಡವೆನಿತ್ತ್?
"ಅಂಚಾಂಡ ಬೆಂದಿ ಬದ್ಕ್‌ದ ಬೆರಿಯೆ ಬತ್ತಿ ಪಾ -
ಪೊಡುಲ ಪಾಲುಂಡತ್ತ್?" ಇಜ್ಜಿಜ್ಜಿ ಬದ್ಕ್‌ಡ -
ತ್ತ್‌ಂದೀರೆ ಪಾಪೊಡೇಪಲ ಪಾಲ್ ಇಜ್ಜಪ್ಪ"–
"ಇಜ್ಜಂದೆ ಪೋಪಿನೆಂಚವು?" "ನಿಕ್ಳೆಗಾತ್ರನೇ
ಮಳ್ತಿ ಪಾಪಂದಾಂಡ?" ಎಂಚ ಅಂಚನೆ ಅಡ್ಪಿ -
ನಾಳೆ ಕಯ್ಯಕ್ತ್ತಂದೆ ಕರಬಿಸಲೆಡಿತ್ತಿ ಕರಿ
ಉಣ್ಪಿನಾಯಗ್ ತಾಗುನೆಂಚ ಯಿರೊರ ಪಣ್ಲೆ?"
"ನಿಕ್ಳೆಗಾದೆನ್ನ ಬಾಜೆಲ್ ಬಡವುನೆಣ್ಯಂದೆ
ಪಾಪ ಪುಣ್ಯದ ಗೊಡವೆ ದಾಂತೆ ನಿಕ್ಳೆನ್ ಸಾಂಕು -
ನವೆ ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಂದ್ ತೆರಿದೇತ್ ದಿನ ತೂಯಿ -
ನವು ಕಂದೊಡಿಗ್ ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾಯಿನಂಚಾಂಡ್".

೧೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
"ಅಂದೀರೆ ಜಂಬರೊಡು ಸಯ್ತಿನಾಯೆನೆ ಸಯ್ತ್
ಬದ್ಕಿನಾಯಗ್ ತಿಪ್ಯಕೋಲಗತಿ ತೋಜಾದ್
ಯೇರೇರೆ ಇಲ್ಲ್ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದ್, ನರಮಾನಿ
ಒರಿಯನೊರಿ ಪತ್‌ದ್ ಪಜಿಪಜಿ ತಿನ್ಪಿ ಬುದ್ದಿ ಬುಳೆ -
ಪಾದ್ ಕಲ್ಜಿಗೊಡೂರುದರಸುಲೆನ ಸಂತಾನ
ಮುತ್ತಾದ್ ಕೆಯ್ತಿಡೆಟ್ ಬಳಪು ನಲ್ಲಿಗೆದಂಚ
ದಿಂಜಿದೂರೊರ್ಮೆ ಮೆರೆಪಿನ ಮಂತ್ರಿನಕ್ಳೆ ಲೆಕ
ಈ ಸತ್ಯಯುಗೊಟು ಸಂಸಾರ ಸಾಂಕೆರೆ ಯೇರ್
ಪಂಡೆರೀರೆಗ್? ಪರ್ಬಿ ಪೇರ್ ಬೊರಿದೇ ಕಣ -
ಯ್ಯಾದ್‌ರ್‌ಂದ್ ನಂಬಿನತ್ತಂದೆ ಕೆರ್ನ್ದೆಲ್ ಕೊಯ್ದ್
ನೆತ್ತೆರ್‌ನ್ ಬೆರದ್ ಪರ್ಪಾದಿನೆನ್ ಗೆರೆತ್‌ದ್‌ಜ.
ಯೇರುಪ್ಪು ತಿಂದೆನಾಯೆನೆ ನೀರ್ ಪರೊಡತ್ತ್"
"ಆವಾವು ಬೊಡೆದಿಯಾನಿಕೆಂಕ್ ಪಣೊಡಾಯಿ

ನನೆ ಪಂಡ. ನಿಕ್ಕಲಾ ನಿನ್ನ ಬಾಲೆಳೆಗ್‌ಲಾ
ಇನಿ ಮುಟ್ಟೊಗೊರ್ಪೊರ್ತುಲಾ ಬರೆಲ್ಲಾವಂದೆ
ಸಾಂಕಿನೆನ್ ಮದತನಾ? ಬಸವೆವುಪ್ಪಡ್ ಬೀಲ
ಬೊಡ್ಜಿಂದ್ ಪಂಡಿ ಗಾದೆನ್ ಮಳ್ತ್ ತೋಜಾಯ"
"ಎಂಕಂದೆ. ಬಾಲೆಳೆನ್ ಯೆನ್ನಂದೆ ಪಣೊಡಾಂಡ
ಯಾನೀರೆ ಕಯ್ಪುತ್ತ್‌ದಿಡೆಗ್ ಬನ್ನಗ ದಾಲ
ಕೊಂದಯ್ಜಿ. ಯೆನ್ನನೇ ಬಾಲೆಳೆಂಚಾಪಿನವು?"
"ಆಪಿನೆಂಚನ? ನಿನ್ನ ಕೆಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಯಾನಾನಿ

ಕರಿಯಣಿನ್ ಕಟ್‌ದಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುನೆಕ್ ದುಂಬೆಂಕ್ –
ಲಾ ಜೋಕುಳಿತ್ತ್‌ಜೆರ್, ಸಾಂಕೆರಾನಗ ಜೋಕು –
ಳೆನ್ನನಾ? ಪಾಪೊಗಾನಗ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನಾ?
ಆಯ ತರೆಕಾಯ ಕಯೀನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಪೊಕ್ಕ –
ಡೆನ? ಜೆಪ್ಪು ಬತ್ತೆ ಯಾನ್ೕಂ"ದ್ ಚಾಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತೆ.
ಆ ಮಲ್ಲ ಜೋರೋನು ಮಿತಾರೊಂದು ರೆಂಕೆ ದಾಂ
ತಿನ ಪಕ್ಕಿದಂಚ ರುಮು ಕಟ್‌ದ್ ಸೇಂಕೊಂದು ಗೋ
ಳಿದ ಮರತ್ತಡಿಟೆಂಬ್ಯ ಸಾದಿನೇ ತೂವೊಂದು
ಕಾತ್‌ದುಂತಿನ ರುಸಿಕ್‌ಳೆನ್ ತೂದಕ್‌ಳೆ ಕಾರ್–
ಗಡ್ಡೆ ಬೂರುದು ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಟ್ ಕಾರ್‌ನ್ ಗಟ್ಟಿ
ಪತ್ತಿನ ಬುಡಂದೆ ಕಣನೀರ್‌ಡೇ ದೆಕ್‌ದ್ "ದ–

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೧೩

ಮ್ಮಯ! ಯೆನ್ನ ತಪ್ಪುಳೆಗ್ ಪಿರಿ ಪಣೊಡು. ಇಜ್ಜಿಂಡ
ಪತ್ತಿ ಕಾರ್‌ಳೆನೆನ್ನ ಜಿವ ಪೋಂಡಲ ಬುಡಾಯೆ.
ದಮ್ಮಯಾ, ದಮ್ಮಯಾಂ"ದಿನೆ ಮೊಕುಳು ತೂದಾಯ
ಬುಳಿಪುಗಕ್‌ಳೆನ ಮನಸ್ ಕರಗ್‌ದಾಯನ ಬೆರಿನ್
ಬೊಟುದ್ ತರೆ ಪೂಜಿಯೆರ್. ಕಯ್ಪುತ್‌ದ್ ಕುಳ್ಳಾದ್
"ದಾರೆ ಕಟ್‌ದರಿವು ಕಣನೀರ್ ನೊಜ್ಜಿದ್ ದಾಯೆ

ಬುಳಿಪೋಡ್ಜಿ ಮಗ, ದಾದ ಕತೆ ನಿನ್ನ? ತೆರಿಯಂದೆ
ಮಳ್ತಿ ತಪ್ಪುಳೆಗ್ ಪಿರಿ ದಾಂತೆ ಪೋತುಜಿ. ಪೋಡ್ಯ –
ಡೆಂಚಿ ಸಂಗತಿ ಪಣ್ಳ, ದೇವೆರೆನ್ ನಂಬೊಣ್ಳ

ದೈರ ಮಳ್ತೊಣು." ಪಂಡ್‌ದಬಯ ಕೊರಿ ರುಸಿಕ್‌ಳೆಡ
ಕಯ್ಮಗಿದ್ "ನಿಕುಳೆನ್ನ ಅಪ್ಪೆಲಾ ಅಮ್ಮೆಲಾ –
ದುಳ್ಳಾರ್. ಕಾಪುನೊರಿಪುನ ದೇವೆರ್‌ಲ ನಿಕುಳು,
ಯೆನ್ನ ಕಯ್ದಾರೆದಾಳೆನ್ನ ಕಷ್ಟೊಗು ಬರ್ಪಿ–
ನಾಳತ್ತ್, ಎನ್ನ ಜೋಕುಳು ದಾದ? ರೆಂಕೆ ಬಳ –
ಪಂದಿನಮೆತುಯಿಲ ತಾಲಂದಿ ಕಿನ್ನಿಲು, ಯಾನ್
ಯೇರೆಗಾದೀತ್ ದಿನ ಒದ್ದಾಡ್ಯೆನಾಳೆಗೇ
ಬೊಡ್ಚಂದೆ ಪೋಯೆ. ಅವು ಮಲ್ಲೆ ಅತ್ತೇನಕ್ಕ, ನಿಕು
ಳೀತ್ ಮಯ್ಮೆದ ಮಲ್ಲ ರುಸಿಕುಳುಂದೆಣ್ಯಂದೆ
ಮೆಯ್ಸೊರುಕ್ಕು ಮಿರ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ಕಾ –

ರಡಿತ ಕಜವುಡ್ಡು ಕಡೆ ಮಳ್ತ್‌ದೇತೋ ನೆರ್ತೆ,
ಮುನಿಯಡೇ ಮುನಿಯಡೇ ದಮ್ಮಯಾ ಮುನಿಯಡೇ
ದೇವರೇ ಕಾಪುಲೇ, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ! ಅಲೆ, ತೂಲೆ,
ಯೆನ್ನ ತಿಗಲೆದ ಸೊರ್ಕುಡಾನಿ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ಡಿ –
ನಿಲ್ಲ್‌ಳೆದ ಕುಂದ ಗೋಡೆಲು ಜರಿದ್, ಜಂತಿಮಾ –
ಡುಲು ಪೊಳಿದ್, ಮೇಲ್ಗ್ ಬೂರುಂಡಲೇ ಅಯ್ಯಯ್ಯೊ;
ಕಯ್ಕೊರ್ದ್ ತಾಂಗ್‌ಲೇ; ಯೆನ್ನ ಮುರ್ತಾಪೊಡೇ –
ತೊ ಪೊಣ್ಣ ಸಂಸಾರ ಗತಿ ದಾಂತೆ ಜಪುಡಾದಿ
ಕಣ್ಣ ನೀರ್‌ದ ಕಡಲ್ ಮೊರೆಸೊಂದು ಪೆರ್ಮರಿ –
ತ್ತಂಚಿ ಸೆರೆ ಮಗ್‌ರೊಂದು ಗಾಂತ್‌ಗೊಯ್ತೊಂದೆನನ್

ಕಂತಾದ್ ಬುಡ್ಪುಂಡಲೇ ದಂಡೆಗೊಯ್ಪುಲೇ.
ಕಣ್ಣ್‌ಡೊಂಜೀತ್‌ಲಾ ನೆತ್ತೆರಿಜ್ಜಂದೆ ರ –
ಕ್ಕಸೆರಂಚ ಬೆನಿಯರಾವಂದಿ ಪರಬೆರೆನ್ನೆಲ್ಯ

೧೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಜೋಕುಳೆನ ಗಂಜಿ ತೆಲಿನಾಜಾಯಿನೆಟ್ಟಕ್ಕೆ
ಒಂಜಿ ತೂ ಗುಮೆಲೊಂದು, ಅರ್ಲೊಂದು ಜಾಲೆ ಲ -
ಕ್ಕೊಂದು ಪರತೊಂದು ಕಬ್ಯೊಂದೆನನ್ ಪೊತ್ತಾದ್
ಬೊಣ್ಯ ರಟ್ಟಾದ್ ಬುಡ್ಪುಂಡಲೇ, ತೂಲೆ ತೂ
ತೆಕ್ಕಾಲೆ, ಕಾಪುಲೇ ಓ ಯೆನ್ನ ದೇವರೇ
ತಪ್ಪುಳೆನ್ ಮದಪುಲೇ ಪಿರಿದಾದ ಪಣ್ಪೆ ಪಾ -
ಪೊಗು ದಮ್ಮಯಾ ಕಾಪುಲೇ ಆಯ್ಯ ದಮ್ಮಯಾ"

ಇಂಚಂದ್ ಬುಳಿತ್ ಬುಳಿತ್‌ದ್ ಕುಡಿಯೆ ಪಂಡಿನೆನ್
ಕೇಂಡಿ ರುಸಿಕ್‌ಳೆಗಾಯ ಮಿತ್ತ್ ಪುಟ್ಟುದು ಮೋಕೆ -
ಡ್ಂದೆ"ರೀ ಬುಳಿಪುವ ದಾಯೆ? ಬುಳಿಪಡ, ಸಮಾ -
ದಾನ ಮಲ್ತೊಣು. ಪಣ್ಪ ಕೇಣಿಂಚಿ, ಬೂಮಿಡುಂ -
ಡಾದ್ ಸಂಸಾರ ಬೆರಿಗಂಟ್ ಬೂರಿನೆ ಪಾಪ
ತೆರಿದ ತೆರಿಯಂದೆನಾ ಬೋಡಾದ ಬೊಡ್ಚಾದ
ಮಳ್ತ್‌ದೇರೇಡ್ದ್‌ಲಾ ಪೋವಾಂಡಲಾ ತಾನ್
ಮಳ್ತಿನವು ಪಾಪಂದ್ ತನ್ನ ತೆರಿ ಬೊಕ್ಕಂಚಿ
ಬೇಲೆದರುಕೆಜ್ಜೆ ದೀವಂದೆನೇ ದೂರೊಡು -
ಪ್ಪುನ ವೊಂಜಿ ಯೆಡ್ಡೆ. ಮಳ್ತಿನ ಪಾಪ ತನ್ಕ್ ತುಂ -

ಬೆರೆ ತೇಕ್ ಮುರ್ಕಾಪಿನಾತ್ ಪುದೆ ಬಾದಿಯೇ -
ರ್ದಿತ್ತ್ಂಡ ನಮನುಂಡು ಮಳ್ತಿನಾರೆನ್ ದೇವೆ -
ರೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದಾರೆನೇ ನಟ್ಟೊಂದು ಕೂಡಾದ್
ದೀತಿ ಪಾಪೊಳೆನುಚ್ಚು ಲೊಲಿಪು ಜಾರಾವುನಂ -
ಚನೆ ಕಳೆದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಮಡಿ ಮಳ್ತೊಣೊಡು ಬೇತೆ
ಪಿರಿ ತೋಜುಜೆಂಕ್ಲೆಗ್ಂ"ದಿನೆ ಕುಡಿಯೆ "ಯಾನೆಂಚ
ದೇವೆರೆನ್ ನೆನೆಪೊಡಾರೆನ್ ವಾ ಪುದಾರ್‌ಡೆ -
ಣ್ಯೊಡು? ಯೇತ್ ದಿನತಗೆನ್ನುಡಲ್ ಮಡಿಯಾವೊಂದ್
ಪಣೊಡೆಂಕ್ ನಿಕ್ಕೆ ಪಾತೆರ ದೋರೆ ಮಿಾರಂದೆ
ನಡತೊಣುವೆ ಯೆನ್ನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ದಾಜೆ ಯೆನ್ನಪ್ಪೆ -

ನಾಜೆ ಪಣ್ಪೇಂ"ದ್ ನಟ್ಟೊಂದಿನಪಗನೆ ರುಸಿಕು –
ಳಾಯ ತಿರಬುದ್ದಿನೇತೋ ಮೆಚ್ಚಿದಕುಳು ಮಾ –
ತೆರ್ಲ ತರೆನಾಡಾದ್ "ಕೇಣಿಂಚಿ ಆಯ ರೂ –
ಪುಲ ದಾಂತಿ, ಬಣ್ಣ ಲಚ್ಚಣ ದಾಂತಿ, ತೋಜಂದಿ
ಮಾಜಂದಿನೊರ್ಮೆಲಾದಿಂಜೊಂದಿ ಪುಟ್ಟಂದಿ

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೧೫

ಸಯ್ಯಂದಿ ನೀಡಿ ಕಯ್ಕೆಕ್ಕಂದಿ ಸೊರ್ಕಂದಿ
ಸಿರ್ಕಂದಿ ಬೊಡ್ಲಂದಿ ನುಂಗಂದಿ ಬಾಡಂದಿ
ಬಚ್ಚಂದಿನೊಂಜಿ ದಾದನ ಉಂಡವೆನ್ ತೆರಿದಿ –
ನಕುಳೆಂಚ ಪಣೊಡುಂದು ತೆರಿಯಂದೆ ಈ ಮಲ್ಲ
ಲೋಕಾನ್ಪಿ ಬಿತ್ತಣಿಲೆದರಿದ್, ಪೀಂಕ್‌ದ್ ಮುಂಗೆ

ಕೊಡಿತ್‌ದಂಚನೆ ತೆಗ್‌ಲೆ ಕೊರ್ದು ಬುಳೆವೋಡ್ಡಡಿಕ್
ಜತ್ತ್‌ದಾದಾರವಾದುಪ್ಪುನಿಂದೇ ಬೇರ್
ನಂಬುಲೇಂದಿನೆ ಕೇಂಡಿನಕುಳು ದೇಬೇರ್‌ಂದ್
ಪಂಡೆರಂಚನೆ ಬೊಕ್ಕದಕುಳು ಪಂಡೆರ್ ದೇವೆ –
ರ್‌ಂದ್ ನನ ವಾ ಪುದಾರ್‌ಂದ್ ಪಣ್ಪಿನಿ ನಿಕ್?
ಆಂಡಲಾ ಪೇರೆರ್ಕಿ ಕೆರ್ನ್ದಲ್‌ದಡಿಟ್ ಬಾಲೆ
ಕಂಜಿ ಬೀಲೊನು ದೆರ್ತ್ತುಲ್ಲಾಸೊಡಿತ್ತಿಲೆಕ
ತೂಂಕು ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ ಸುಕೊಟಿತ್ತಿಲೆಕ,
ಮುನಿಕ್ಳೆನ ಸುದ್ದ ಮನಸ್‌ಡ್ ನಿಚ್ಚಗೊಬ್ಬೊಂದು

ಉಪ್ಪುನೇಡ್ದಾ ಮಲ್ಲ ಮಾಯಕಾರಿನ್ 'ರಾಮ'
ದೇವೆರ್‌ನ್ಪಿನ ಬಾರಿ ಕೊಂಡಾಟದ ಪುದಾರ್
ದೀದ್ ಲೆತ್ತೆರ್‌ಗೆ ಅಂಚಾದ್ ಯಿ ನಿನ್ನ ಮನ –
ಸ್‌ನ್ ಸುದ್ದ ದೀವೊಂದು ಉಡಲಗುಂಡೊಗು ಪಾಡಿ
ಬಾಕಿಲ್‌ನ್ ಜತ್‌ದ್ ಕೊಡಿ ನಾಲಾಯಿಡಾ ರಾಮ
ಪಣ್ಪೆ ರಡ್ಡಚ್ಚರದ ಬಾರಿ ಸುಲಬೊಡು ಜಪಿಪೆ –

ರಾಪಿ ಮಂತ್ರೊನು ಜಪಿಪು ಕುಳ್ಳಾಯೆರೊಲಿಯಂದೆ
ದಿನತ ಕಾಲದ ಗಡುನು ಪಣಡೆಂಚ ನಿನ್ನ ಸಾ –
ದನೆನ್ ಬಕ್ತಿನ್ ಪೊರ್ದುದೊಲಿವುನತ್ತಂದೆ ದಿನ
ಗೆಣ್ತ್‌ದಾಪಿನವತ್ತ್ ಲಕ್ಕ್ ಪೋ 'ನಿಕ್ಕೊಲಿಯ –

ಡಾ ರಾಮೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್‌ಡ್ ನಿಚ್ಚ ಗೊಬ್ಬುಡಾ –
ರಾಮೆ ಲೋಕೊಡು ಸಂಪು ಬೆಪ್ಪು ಬೊಳ್ಪುಲು ಬೂರು –
ನೂರೊರ್ಮೆ ಮಾತ ನಿನ್ನ ಪುದಾರ್ ರಟ್ಟಡಾ –
ಬೊಳ್ಪು ಬೆಳಗುನ ಮುಟ್ಟಲಳಿದಾಂತೆ ಬೆಳ್‌ಗ್‌ದೊರಿ –
ಯಡ್ ಪುದಾರ್ನಿನ್ನ ಪೋ ಇಂಚಿ ಮೂಡಾಯೊಂಜಿ
ಕೊಂಬು ಸನ್ನೆದ ದೂರೊಡೊಂಜಿ ಸುದೆ ತಮಸೆ ಪರ –
ತೊಂದುಂಡು–ಮಿದಯ್ತ ಬರಿಟಿತ್ತಿನತ್ತಸದ

೧೬/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕಾರ್‌ನಟ್ಟೆ ಮಡಿತ್‌ದ್ ರಾಮ
ಮಂತ್ರೊನೇ ಜಪಿಪು ಪೋ ಬರ್ಪಾಂ"ದ್ ಲೆಕ್ಕಿನೆನ್
ಕುಡಿಯೆ ತೂದಕ್‌ಳೆ ಕಾರ್‌ದ ದೂಳು ತರೆಕ ಮೆ –

ಯ್ಕೊರ್ಮೆಲಾ ಪೂಜೊಂದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಯಾನಂಚಿ
ಬೂರೊಣ್ಣೆ ಯಂಕಪ್ಪಣೇಂದಕ್‌ಳೆನಗತೊಂಡೆ
ಮೊಕುಳಿಂಚೆ ಪಿಜಿರಿಯೆರ್ ನಡತೆರಿರೆಪುರೆತಂಚಿ.
ರುಸಿಕ್‌ಳೆನ್ ಬುಡುದಿಂಚ ಬತ್ತಿನಾಯೆನೆ ಬಡವು
ಬಾಜೆಲ್‌ದ ಗೋಟಿಯಿಜ್ಜಂದೇಪ ರಾಮ ದೇ –
ವೆರೆನ್ ತೂವೇಂದ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ರಾಮ ದೇವೆರೆನ
ಮರ್ಲ್ತಾಗ್‌ದ್ ಪೊರ್ತು ಕಂತೆರಾನಗ ತಮಸೆ
ಪರಪುನಡೆ ಬತ್ತೆ, ನರಮಾನಿ ಪೋವಂದಿ ಕಾ –
ಡ್ಂದ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆ, ಸುದೆ ಬರಿಯೆ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ಕ –
ಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್ತ್‌ದೀವೊಂದು ಲಾಗ್ಯೊಂದು ಬಗ್ಗೊಂದು

ತಲೆಪುನೋಂಟದ ಬಲ್ಲೆದಿಡೆಟ್ ನೂರೊಂದು ಬ –
ತ್ತ್‌ದ್ ಬುಳೆದಿನೊಂಜೊಂಜಿ ಮರೊಕ್‌ಲೇಡ್ಡೊಂಜೊಂಜಿ
ಓಡ ತೋಡುನ ಲೆಕ್ಕ ಬಳೆತಿ ಮರೊಟೊರ್ಮೆ ಪರ –
ತ್‌ದ್ ಪೆರ್ಮರಿತ ಲೆಕ್ಕ ಸುತ್ತು ಪೊದ್ದಿದಿ ಕಾಟ್ –
ಸೀಗೆ ಪಲ್ಲೆದ ಬೂರು ತೂವೊಂದು ದುಂಬು ಸಾ –
ಗ್‌ದ್ ಸುದೆಕ್ ಜಪ್ಪು ಕಡಿನಾಡೊಂದು ದುಂಬು ಪೋ –
ನಗ ನೀರ್‌ಗಾದ್ ಕಾಟಿಳು ಜಪ್ಪು ಕಡಿ ತೂದು
ಜತ್ತೆ, ಸುದೆ ಮದ್ರೆಂಗಿ ಮುಂಡೇವು ನೆಕ್ಕರೆದ
ಬಲ್ಲೆನೊಂದಾದಾಯೆರೆಡ್ ತೋಜುನತ್ತಸದ
ಮರತಡಿಕ್ ಸುದೆನಡ್ಡ ಕಡತೊಂದು ಬನ್ನಗನೆ

ಮೊವೊಂದು ಚಂಡಿಗಟ್ಟಿದ್ ನೀರ್ ಪರ್ದಾಯೆ –
ರೆಗ್ ಪೋದು ಎತ್ತ್‌ನಗ ಮಪ್ಪು ಏರೊಂದು ಕ –
ತ್ತಲೆನೆ ಕಬಿಯೊಂದು ಬನ್ನಗ ಕಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ಮು –
ರ್‍ಗೊಳೆ ಬುಳಿಪು, ಕೊರೆಪು ಕೇಣ್ಣಗ ಅಜಪ್ಪಾದ್ ರಾ –
ಮಾಂದೆಣ್ಣಿದಾಯೆ ಮಿತ್ತಣ್ಣಾದ್ ತರೆನ್ ತೂ –
ನಗ ಬಾರಿ ವೊಜ್ರದಾಣಿಲೆನ್‌ಆಕ್‌ದ್ ಗಟ್ಟಿ
ಕುಳ್ಳಾದಿ ನೀಲಿ ಮುಚ್ಚಿಗೆದ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಣ
ನಿಲ್ಕೆ ಮೆಣ್ಕುನ ಬೊಳ್ಳಿದಾರಾಯಿಳೆನ್ ತೂದು

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೧೭
ಕಲ್ಲ್‌ಡಡೆಗೇ ಜೆತ್ತೆ, ಮನದಾನಿ ಪುಲ್ಯ ಪು –
ಲ್ಯಾನಗವುಳಿತ್ತಿ ಪಕ್ಕಿಳೆ ಬುಳಿಪುಗಾಯೆ ಲ –
ಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಳ್ಯೆ, ತನ್ಕ್ ರುಸಿಕುಳು ಪಣ್ತೆ ರಾಮ ಮಂ –

ತ್ರೊನ್ ಪಕ್ಕಿಳೆಂಚಪ್ಪ ಕಲ್ತ; ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೋಮ್ಯೊ –
ಡಂಚಿಂಚರಲ್ದಿ ಪೊಜೊಂಕಿಲ್‌ಗ್ ರಾವೊಂಡು
ಬರ್ಜಿ ತುಂಬಿಳೆನ್ ತೂವೊಂದೆದುರು ಪರಪ್ರು ನೀ –

ರ್‌ಡ್ ಸುದೆಕ್ ದಂಗಿ ಮರ ಬೂರುಳೆದ ಪೂ ತಾಲ್ದ್
ನೀಂದೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದವೆನ್ ತೆನಸ್ೕಂದ್
ತೆರಿದ್ ಕೊಡತ್ದ್ ಚಳ್ಕ್ ಪುಳ್ಕೊಂದ್ ಲಕ್ದ್ ಲಾ –
ಗಿದ್ ಮುರ್ಕು ಮೀನ್‌ಳೆನ್ ತೂದು ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮೂದ್
ಮಿತ್ತ್ ಬನ್ನಗ ಕಾವೆ ಕಲಡಾದ್ ತೇತಿ ಲೆಕ
ರಂಗ್ ಮಗುರುನ ಬಾಣದರನು ತೂದಾ ರುಸಿಕ್

ಳೆನ ನೆನೆಪುಡ್‌ಕ್‌ಳೆನೆಣ್ಣಿದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾದ್
ಮನಸ್ ಡಾ ಮೂಡು ಬಂಗಾರ್ ಬಣ್ಣದ ಪೊರ್ತು –
ದೇವೆರೆಗ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಚಂಡಿ ಕುಂಟುಡ್ ಮರತ
ಮುದೆಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಕಲ್ಲ್‌ಡಟ್ಟೆ ಪೊದ್ದಿದ್ ಮುಗಿದಿ
ಕಯ್ತಿಗಲೆದಾತೆಕ್ಕ್ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್
ಮುಚ್ಚೊಂದು ರಾಮಮಂತ್ರೊನು ತನ್ನ ನಾಲಾಯ್ದ
ಕೊಡಿಟ್ ಜಪಿತೊಂದು ಕುಳ್ದಿತ್ತೆ. ಕಾಲದ ಗುಣೊಟು
ಪೊಳಿದ್ ನುಂಗೆಲ್ ಗೆಲ್ಲ್ ಬೂರ್ದು, ಪರ್ನ್ದರೆ ತಾಲ್ದ್
ಅರೆಗಾಲ ಮರಿಯಲಲ ನುಂಗೊಂದು ಕುರಿಯೊಂದು
ಪೊಡಿಗೊಬ್ಬರದ ಲೆಕ್ಕ ಗಿಡಿದ್ ನಯ್ಕುಂಬಾದು –

ದಲ್ದ ಸಂಸಾರೊಗಿಂಬಾದ್ ಪೋಂಡಾ ಜಾಗ್.
ಇಂಚಿನೇತೋ ಕಾಲ ಸಂದ್‌ನಗ ಸತ್ಯ ಲೋ –
ಕೊಡು ನಿಜ್ಜ ನಡಪು ಕಟ್ಟಲೆದಂಚ ಬೆರ್ಮ ದೇ –
ವೆರೆನ ಸಬೆಕೂಡು, ವೊಜ್ರದ ಕಮ್ಮೊಳೆಗ್ ನೀಲ
ಕಲ್ಲ ಬೋದಿಗೆಳು, ಮಂಜಲ್ ಪಾದಟಿಗೆ, ಕೆಂಪು
ತೋಳು, ಜಂತಿಳು ಪಚ್ಚೆ ಮುಚ್ಚಿಗೆದ ಗೋಡೆ ಮಾ –
ಣಿಕದಟ್ಟೊಗವುಳವುಳು ನೇಲು ಮುತ್ತುದ ಜಲ್ಲಿ,
ನಡುಟು ಪಕಳದ ಗೊಂಡೆಲೆಡ್ ಮೆರೆಪಿ ಚಾವಡಿದ
ತರೆಟೊಂಜಿ ಮಿತ್ತ ಜಗಲಿದ ನಡುಟು ಬಂಗಾರ್ದ

೧೮/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ತಾಮರೆದ ಪೀಟೊಡಾ ನಾಲ್ ಮೋಣೆದ ಬೆರ್ಮ

ದೇವೆರೆನ ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡಡ್ಡ
ಬೀಣೆನೊಂಜೆನ್ ದೀದ್ ಕುಳ್ದಿ ತಿಂಗಳೊಳುದ ಮೆಯ್ -
ರಂಗ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಬರವುದಪ್ಪೆ ಸರಸೊತಿ ಜತೆ -
ಟಿತ್ತಿ ಚಾವಡಿಡ್ ದೇವತೆಳು ರುಸಿ ಮುನಿ ನಾರ -
ದೆರ್ ನೆಲೊಟ್ಟುರೆ ಪಿಲಿತ ಚರ್ಮ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಸಾ -
ಲಾದ್ ಕುಳ್ದಿನ ಪೊರ್ಲು ದಾನೆಂದ್ ಪಣಡ್ ತಿಂ -
ಗೊಳು ಬೊಳ್ಪು ಕೊಡಿದೊಂಬು ಸಮ ಬೆರಕೆಯಾಯಿನಂ-
ಚಿನ ಬೊಳ್ಕಿರ್‌ಡ್ ನಾಲ್ ಮಾರ್ಪು ದೂರೊಡು ಪತ್ತಿ
ಪೊಲ್ಲು ದೂಜಿದ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜನಂಚಿನ ಬೊಳ್ಪು -
ಗವುಳಿತ್ತಿ ರುಸಿಕ್‌ಳೆನ ಬಸ್ಮ ಪೂಜಿನ ಮೋಣೆ -

ಡಿತ್ತಿ ಕರಿಕಪ್ಪು ಗಡ್ಡೊಳು, ಪಾಕ, ಪಾಯತಿ
ಪಿಂಗಾರ ಬೊಳ್ದು ಗಡ್ಡೊಳು ಪಾಕ ಮೆಂಚೊಂದು
ಆ ಸಭೆತ ಕಲೆ ಬಾದಿಯೇರಾದ್ ಮೆರೆಪಾಂಡ್.
ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೆರ್ಮ ದೇವರೆ ಸಬೆಟ್ ಕೂಡಿಂಚಿ
ತೆರಿದಿ ಜೋಗಿಳು ದೇವತೆಳು ಮಾತ ಬೆರ್ಮ ದೇ -
ವೆರೆ ಕಾರ್‌ಗಡ್ಡ ಬೂರುನೆ ತೂದು ಮಾತೆರ್ಲ
ಲಕ್ಕೊಣ್ಕೆ, ಲಕ್ಕೊಣ್ಕೆ, ಮಾತೆರ್ಲ ಕುಳ್ಳೊಣ್ಕೆ,
ನಿಕ್ಕೆ ತಪಸ್‌ದ ಬಲೊಟು ದರ್ಮ ನಿಲೆಯಾದುಪ್ಪ -
ಡೀ ಮಾತ ಲೋಕೊಲೆಡ್, ದಾನೆ ಬತ್ತಾರಿತ್ತೆ?
ಪೊಸ ಸುದ್ದಿ ದಾದ? ಪಣ್ಣೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಲಕ್ಕ್ -

ದೊರಿಯೊರಿಯೆ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ "ಓ! ಪಗೆಲ್ ಬೊಳ್ಪುಡಿ -
ರ್ಲ್ದ ಕತ್ತಲೆಡ್ ರಾಮ ರಾಮಾನ್ಪಿ ಮಂತ್ರ ಮಯ
ಮಯ ತೋಜಿದಿತ್ತಿನವು ಕಣ್ಣ್ ಕಲೆವೊಂದುಂಡು."
"ಬೀಜು ಗಾಳಿಗ್ ರಾಮಮಂತ್ರ ಕೊಲ್ತೊಂದೆನ್ನ
ಮೆಯ್ಯಿರ್ಮೆನಾಪುಂಡು, ಕೇಣುನೊವ್ವೇ ದನಿನ್

ದೆಂಗಾದ್ ರಾಮ ಮಂತ್ರನೆ ಕೆಬಿಕ್ ಕೇಣುಂಡು"
"ರಾಮಮಂತ್ರನೆ ಕಮ್ಮೆನೊಡು ಕಮ್ಮೆನಾದ ಬ -
ಝುಂಡುಸುಲುಡಪ್ಪ ಮೂಂಕುಗು" "ಪರ್ಬಿ, ತಿನ್ಬಿ, ತೆನ -
ಸ್‌ಡ್ ರಾಮ ಮಂತ್ರ ರಿತಿಯಾದ್ ನಾಲಾಯಿಡರಿ -
ವುಂಡಂಗ್" ಪರಪು ನೀರ್ದರ್ಲ್ಲ ತೊಟ್ಟೀನೆಲೊ -

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೧೯

ಟ್ಟೇ ಬಾಣೊಡೊರ್ಮ್ಲಾ ರಾಮಮಂತ್ರನೆ ನಿಲ್ಕೆ
ದಿಂಜಿದೀ ನರಮಾನಿಳೀ ಮುರ್ಗೊಳೀ ಪಕ್ಕಿ
ಪರಣಿಳೀ ಲೆಕ್ಕದಾಂತಿನ ಜೀವೋಳಿತ್‌ಲಾ
ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡರಲ್ದಿ ಪೂಜೊಂಕಿಲ್‌ಳೆ ನಡುಟಿತ್ತಿ
ತುಂಬಿ ತೊಡ್ಡೆದ ಕೆಲೆಂಜಿಳೆನಂಚ ಮನಸ್‌ಡು -
ಲ್ಲಾಸ್ ತಮೆಲೊಂದವೆಕ್ಕಿತ್ತಿ ಬಾಸೆಡ್ ರಾಮ
ಮಂತ್ರ ಜಪಿತೊಂದುಳ್ಳ" ಮಿತ್ತ್‌ತಿರ್ತುಪ್ಪು ಪದಿ -
ನಾಲ್ ಲೋಕೊಳೆಡುಪ್ಪು ಸಾದು ಸಜ್ಜನೆರಿತ್ತಿ -
ನೆಚ್ಚರಿಗೆಡ್‌ಲ, ಬೂರು ನಿದ್ರೆಡ್‌ಲ, ಕಟ್ಟು ಕನೊ -
ಟುಲ, ರಾಮಮಂತ್ರೊನೇ ತೂವೊಂದು, ಕೇಣೊಂದು

ಮುಟ್ಟೊಂದು ಮೂಸೊಂದು, ಉಂಡೊಂದು ಉಳ್ಳೆರ -
ಯ್ಯಾ! ದಾದ ಕತೆ ಪಣ್ಕೆ, ಯೇರಿಂಚ ದೇವೆರೆನ್,
ಗೊಬ್ಬುನುಂತಾದೊರೆಂಕಿನ ಕುರೆನ್ ತೂದು ಮೆಯ್
ಕುರ್ತೆಲಾಂಡ್‌ಂದುಗುರು ಬೆಪ್ಪು ನೀರ್‌ಡ್ ತನನ್
ಮೀಪಾವೊಂಡುಂದಪ್ಪೆನೊಡ್ಡೊಡ್ಡ ಲೆಪ್ಪು ಬಾ -
ಲೆದ ಲೆಕ್ಕ ಲೆಪ್ಪು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ ಯೇರಾಯೆ? ಪಾ -
ಪಿಳೆನ್ ಸುಲಬೊಡು ಸೊರ್ಗೊಗೇರಾಯೆ, ಬದ್ದಾಂದ್
ಅರಿಕೆ ಮಲ್ತೊಣುನಪಗನೇ ರಾಮಮಂತ್ರೊ ಪದಿ -
ನಾಲ್ ಲೋಕದ ಗಡಿನ್ ಕಡತ್‌ದಾ ಸಬೆಟ್ ಕ -
ಯ್ಬಟ್ಟಲ್‌ನ್ ಪತ್ತಿ ದೇವೆರೆ ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್‌ದ

ಉಳ್ಳಾಳ್ದಿ ಸರಸೊತಿನ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಬೀಣೆಡಿ –
ತ್ತಿನ ಸರಿಯ ಬಿರೆಲ್ ಮುಟ್ಟಂದೆನೇ ಮೂಜಂತ –
ರೊಡು ರಾಮ ರಾಮಾಂದ್ ಬಾರಿ ಗಂಬೀರ ದನಿ
ಪುಟ್ಟುದಾ ಸಬೆನ್ ಮರ್ಲಾದುಡಲ್ ದಿಂಜಾಂಡ್
ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿನ ಕಲ್ಲ್ ಸೆಕ್ಕರೆನೆ ನಾಲಾಯಿ –
ಡಿತ್ತ್‌ಂಡ ನೀರಾದ್ ರಿತಿಟಿಡೀ ಮೆಯ್ಮರ್ಲು –
ನಂಚ, ರಾಮಾನ್ವಿ ಗಂಬೀರ ದನಿ ಕೆಬಿಕ್ ಬೂ –
ರುನೆ ಮನಸ್‌ವುಬ್ಬೆರ್‌ದ್ ಬೆರ್ಮ ದೇವೆರ್ ತನ್ನ
ನಾಲ್ ಮೋಣೆಡೊಕ್ಕೆ ಲಾತಿ ಬೇದೊಳೆ ತಿರ್ಲ್
ಮೀರಾವುನೀ ಮಂತ್ರೊನೇರಿಂಚ ಯಾನುಂಡು

ಮೆಳ್ತಿ ಲೋಕೊಲೆದ ಗಡು ಕಡಪಾದ್ ಮೆರೆಪಾಯಿ
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ? ತೂಪೇಂದ್‌ದೆಣ್ಮ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆನ್ ಮು –

೨೦/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಜ್ಜಿದ್ ತೆರಿದ್ ಬಂಗಾರ್ದ ರಂಗ್‌ದಂಚನೆ ಮೆಂಚು
ತ್ತುಯ್ತ ಸೇಬಿಡ್ ಮೆರೆಪಿ ಮೆದು ಮೆಯ್ತ ಬೊಳ್ಳೆ ಪ –
ಕ್ಕಿದ ಬೆರಿಟ್ ಕಯ್ಯೊಣೆದಾಳೆ ಪಾಸಾಡಿ ಲೆ –
ತ್ತೊಂದರಲ್ದಿನ ಪೂತ್ತ ಕಮ್ಮೆನೊನು ಪತ್ತೊಂದು
ತುಂಬಿಲಡೆಗೇ ರಾದ್ ಪೋದೆತ್ತುನಂಚ, ಬುಳಿ –
ಪುನ ಬಾಲೆಕಂಜಿದಡೆಗೇ ಬಲಿಪು ಪೆತ್ತದಂ –
ಚನೆ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚಿದ್ ಬುಳವೊಡ್ಡಡೆಗೆ ಸುದೆ ಬರಿ –
ಟ್ಟಿತಿನತ್ತಸ ಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಗೆತ್ತ್‌ದ್, ಜತ್ತಿ –

ನಕುಳಿರ್ವೆರ್‌ಲ ರಾಮ ರಾಮಾನ್ವಿ ದನಿ ವೋಳು
ಕೇಣುಂಡು ಪಂಡ್‌ದಂಚಿಂಚಲೆದ್ ತೂನಗಾ –
ಮರತಡಿಟ್; ಜಿಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಂಚಿ ಕುಜಲ್‌ಡ್ ಗಂಗೆ
ತಿಂಗೊಳುನು ತುಂಬೊಂದು ಚರ್ಮಸುತ್ತಿಸರ ದೇ –
ವೆರ್ ತನ್ನ ಬೊಡೆದಿ ಮಲೆ ಮಗಳ್ ಗೌರಮ್ಮಗೀ –

ರಾಮ ಮಂತ್ರೊನು ಪಣ್ತಿನಾರುಪ್ಪುನೆಣ್ಯೆರಾ –
ವಂದಿನಾತೆತ್ತರದ ಮೈಂದ್ ಗಟ್ಟೋಡ್ದೆತ್ತ –
ರೊಗು ಬುಳೆದ್ ಬುಡೊಡೂನ್ಪಿ ಅಟೊಟು ಕೆಯ್ಕೋಲೊಯ್ತಿ
ಲೆಕ ಬಳಪುನಂಚ; ತೂಪಿನ ಕಣ್ಣ್ ಕಲೆಪಿನಂ –
ಚಿನ ತನ್ನ ನೆತ್ತಿಡಿತ್ತಿನ ಮಣಿತ ಬೊಳ್ಪುನೇ

ಮಸ್ಕಾದ್, ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಜೀವೊಳೆನ
ಉಡಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಕತ್ತಲೆನ್ ಕಳೆದ್ ಬೆಳಗಾವು –
ನೀಮಲ್ಲ ಬೊಳ್ಪು ದೊಸರ್‌ದ ಮುದೆಲ್ ನಾಡೊಂದು
ಬತ್ತಿ ಮಾಸೇಸೆ ಬೂಮಿಡ್ ಸಾರ ಮಂಡಳೆನ್
ದೆರ್ತುಂತ್ಯೆನಾ ಪಣ್ಪಿಲೆಕ; ತಾನ್ ತರೆ ನಿಲ್ಕೆ
ತುಂಬೊಂದಿನೆನ್ನ ಸಂಸಾರೊಡೊಂಜೆತ್ತೆಲಾ
ಕೊಡಿನ್ ಬಾಡಂದಿ ಲೆಕ್ಕವೆನ್ ತೆಗ್‌ಲಾದ್ ಕಾ –
ಪೊಡು ಮೋಕೆಂಡ್‌ಂದ್ ಈ ಮಣ್ಣಪ್ಪೆ ಮಲ್ಲ ಬಂ –
ಜೆಲೆ ದೇವರೆಗ್ ಪರಕೆ ಮೂಡಪ್ಪ ಸೇವೆ ಪಂ –
ಡಿನೆನ್ ಸಂದಾವೆಂದ್ ನಿದ್ಪವುಂತಾದಿ ರ –

ಡ್ಡಾಳೆತ್ತರದ ರಾಸಿ ಗೂರ್ದಿ ಮೂಡೆಳೆ ಲೆಕ್ಕ
ತೋಜು ಪುಂಚೋಡ್ದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ರಾಮಾನ್ಪಿ ದನಿ
ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯೆರವುಳಿತ್ತಿ ದೇವೆರ್‌ನಕುಳು.

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೨೧

ತನ್ನ ನಿಲೆತತ್ತಸ ಮರತ್ತ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ದು
ಜಪಿಪು ಮಂತ್ರದ ಸಿದ್ದಿ ಪಡೆತಿ ಮಾಮಲ್ಲ ರುಸಿ –
ನಿತ್ತೆ ಲಕ್ಕಾದಬಯ ಕೊರ್ದ್ದುರುಗುಪಕಾರ
ಮಳ್ಪೆರೆನೆ ಬಂಗಾರ ಬಂಜಿದಾರಪಗನೇ
ಪೇರ್ಕಡಲ ಮಗಳೆ ಮದಿಮಾಯ ಕಾರ್‌ದ ಬಿರೆಲ್ –
ಡೊಸರರಿದ್ ದಿಂಜಿದಿನ ನೀರಿತ್ತಿ ಕಯ್ಬುಟ್ಟ –
ಲ್‌ನ್‌ದತ್ತ ಕಯ್ತ್‌ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಲತ್ತಂಗಯ್ದು

ಸೆರೆಕ್ ಮಯ್ತ್ತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬೀಜಾದ್ ಪುಂ –
ಚೊಗು ತಲಿತಿಸಾತ್‌ಗ್ ಕಬಿದಿ ಮುಗಲ್ ಗಾಳಿ ಬೀ –
ಜುನೆ ರಟ್‌ದ್ ಬಾಣ ತುಡರುಲು ತೋಜುನಂಚೇರಿ –
ಬೊಳ್ಳ ಜತ್ತಿನೆ ನಡ್ತಿ ಬಯ್ಲ್ ಲಕ್‌ದುಂತಿಲೆಕ
ಬಳತಿ ಪುಂಚದ ಮಣ್ಣ್ ಕರಕರದ್ ಜಾರ್‌ನಗ
ಮುಚಿದಿತ್ತಿ ಬೊಣ್ಯ ರಟ್ಟಿನೆ ತೋಜು ಗುಮೆಲು ಗೆಂ –
ಡದ ಲೆಕ್ಕ ನರೆದಿತ್ತಿ ತರೆಕುಜಲ್ ಗಡ್ಡ ಮಿೂ –
ಸೆಲೆಡ್ ಮದೆಯಾಯಿ ಮೋಣೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣ್ ಮೆ –
ಣ್ಕುನೆನ್ ಪೀರೆದ ದಾರವಂಚ ಗೆಣ್ಪಿರಿ ಬರ್ಪಿ –
ನೆಲುತ ಗೂಡುಗು ಚರ್ಮ ಪೊದ್ದಿಲೆಕ ಬಾರಿ ಬ – ೬೪೦

ಚ್ಚಿದಿ ಮೆಯ್ಪ್ ತಮೆಲು ಪುರ್ಕ್ಯಾಸೊಗಾ ಬೆರ್ಮ ದೇ –
ವೆರೆ ನಾಲ್ ಮೋಣೆ, ಮೂಡುನ ಪೊರ್ತುಗರಲು ತಾ –
ಮರೆದಂಚರಲ್ದ್ ಕಯ್ತಡೆ ಪೋದು ರುಸಿನ ತರೆ
ಮೆಯ್ಪೂಜಿದಿತ್ತೆ ಯಾವೀ ನಿನ್ನ ಸಾದನೆಗ್
ಲೋಕ ಲೋಕೊಲು ಮೆಚ್ಚುಲೆಕ್ಕಾಂಡ್, ಲಕ್ಕೊಣೂಂ –
ದಿನೆ ತಪಸ್‌ದಜ್ಜೆ ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾದ್ ಎದುರಿತ್ತಿ
ಬರವುದಪ್ಪೆನ್ ತಾಮರೆಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ದೇವೆರೆನ್
ತೂದು ಬೆರೆಗಾದ್ ಮೆಯ್ರೋಮ ಕೊಕ್ಕೆರ್‌ದ್ ಸಂ –
ತೋಸು ದಿಂಜಿದ್ ಕಣ್ಣನೀರರಿದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದಕ್ –
ಳೆನ ಕಾರ್‌ಗಡ್ಡ ಬೂರುದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಮಣಿಪೆ – ೬೫೦

ರಾವಂದೆ ಬಗ್ತಿಡುಂತೊಂದಿತ್ತಿ ರುಸಿನ್ ತೂ –
"ದೋ ರುಸಿಯೆ! ನಿನ್ನಾತ್ ಮಲ್ಲಾಕುಳೇರುಂಡು
ಬೊಳ್ಳಿ ಗುಡ್ಡೆದ ಮೂಜಿಕಣ್ಣ ದೇವೆರ್ ತನ್ನ
ಬೊಡೆದಿ ಪರಮೇಸಿರಿಗ್ ಪಣ್ತಿ ಮಂತ್ರೊನು ಜಪಿತ್
ದೀ ಸಿದ್ದಿ ಪಡೆದ್ ಮಂತ್ರದ ಮಯ್ಮೆ ಮೂಜಿ ಲೋ –

೨೨/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕೊಗು ಸಾರ್ದ್ ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು ಪೊತ್ತಾಯ, ಸಂಸಾರ –
ದಾಯೆರೆಗ್ ಪೋಯೆರಳ್ಕಿಜ್ಜಂದಿನಳಿ ದಾಂತಿ
ಪಾಂಪೊಂಜಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕಟ್ಪೊಂಡ ಪುಣ್ಯೊನು, ತೋಜು –
ನೀ ಲೋಕೊಡುಪ್ಪು ಮರ, ಬೂರು, ದಯ್ಪೊ, ಕಾಡ್,
ತೋಡು, ಸುದೆ, ಕಡಲ್, ಕೆದು, ನೆಲ, ಪಂತಿ, ಬಯ್ಲ್, ದಾ –

ರಾಯಿ, ಚಂದಿರೆ, ಸೂರ್ಯೆ, ಬಾಣ, ತೂ, ನೀರಿರ್ಲ್
ಪಗೆಲ್, ಕತ್ತಲೆ, ಬೊಳ್ಪು, ಪುಲ್ಯ, ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತು,
ಗಾಳಿ, ಪನಿ, ಬರ್ಸ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೊಳ್ಕಿರ್, ದೊಂಬು
ಮುರ; ಮೆಣ್ಪುರಿ, ಪಕ್ಕಿ ಪರಣೆ, ಮಲೆ ಕಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್
ಬೊಳ್ಳೆ ನೆಯ್ಪೇರ್ದೆಣ್ಮೆಡೆಣ್ಣೆ, ಕರ್ಮುಬ್ಬಡ್ ನೀರ್
ಸೇರ್ದಿತ್ತಿನಂಚ ದೆಂಗೊಂದೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲುಂಡು,
ನಿನ್ನ ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್‌ದುಳದಿಟ್ಟಿಗೇಪಲಾ
ಪೊರ್ಲು ಮದೆಯಾವಂದೆ ಪದಿನಾಜಿ ಕಲೆ ಕೂಡ್ದು
ಮೆರೆದ್ ತೊಜೊಂದುಪ್ಪಡ್‌ಂದ್ ದೇವೆರ್ ಪಂಡ್ –
ದುಂತಾವುನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಕಯ್ಬೀಣೆದಪ್ಪೆ ಮೋ –

ಕೆಡ್ ಬಾಮಿದೋ ಜೋಗೀ ! ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ ಯೊ,
ಎನ್ನ ಬೀಣೆಡ್ ಯಾನ್ ನುಡಿಪಾವುನೇತೇತೊ
ರಾಗೊಳವು ಮಾತ ನಿಕ್ಕೊಲಿಯಡೇಪಲ, ಎನ್ನ
ಈ ಬೀಣೆಡುಂಡಾಪಿ ದನಿ ನಿನ್ನ ದೊಂಡೆಡೇ
ಮೂಡಡೀ ಪಣ್ಪಿ ಕತೆ ಆವಡೆತೆ ಆವಡೊ
ವ್ಪಾಂಡಲವು ಲೋಕೊಡುಪ್ಪುನ ಯೆಡ್ಡೆ ಬಿರ್ಸೆರೆಗ್
ಮಿತ್ತ ಸಾಲಾದುಂತಡೇಳ್ ಕಡಲ್‌ದ ನಡುತ
ನೆಲೊಟ್ಟಿತ್ತಿ ಜನಮಾನಿ ತನ್ನ ಕಾಲೊಡು ತಾನ್
ಓದಿನೆನ್, ತೂದಿತ್ತಿನೆನ್, ತೂದು ತರೆಟ್ ಮೂ –
ಡಿನೆನ್ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಪುಟ್ಟು ಸಂಸಾರೊಗಾದ್ ಬರ –

ವುದ ಬದ್‌ಕ್ ಕೂಡಾದ್ ದೀವೊಡೊನ್ನಿನ ಬುದ್ದಿ –
ಡೋಲೆ ಕಂಟಾವುಲೆನ್ ಗಳಸೊಂದು ನಿನ್ನ ಬೆರಿ –
ಯೆನೆ ಬರ್ಪಿ ಕಬಿಕ್‌ಲೆಗ್ ಒಯ್ಯಾರ, ನಲಿಕೆ ತೆಲಿ –
ಕೆಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಪಣ್ಪಿ ಪಾತೆರದಂಚ ಬರೆಯರೆಗ್
ಪೊಸ ಸಾದಿ ತೋಜಾದ್ ಸುರುತ ಕಬಿ ಪಣ್ಪಿನ ಪು –
ದಾರ್‌ನೀ ಪಡೆವೊಣ್ಕ. ದಾದ ಬೋಡವೆನ್ ಕೇಂ –
ಡೋಃಳ್ಯಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದೀ ಮುನಿ ದಾನೆ

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೨೩

ಪಣೊಡೂಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ, ಈ ಲೋಕೊನುಂಡು ಮ –
ಳ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ನಿಕುಳೆಂಕಾವೊಡಾದಿತ್ತಿ –
ನೆನ್ ತೆರಿದ್ ನಿಕುಳಾದ ದಾದ ಮೋಕೆಡ್ ಕೊರ್ಪ –

ರವೆನ್ ಪುರ್ಸಾದಾಂದ್ ನಿಕುಳೊಂಜಿ ಕಯ್ಟ್ ಕೊರಿ –
ನೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಟ್ ದೆತ್ತೊಣುವೆಂದಿನೆಕ್ಕ್ ತಾ –
ಮರೆ ಮಣೆತ್ತಾರ್ ಮೆಚ್ಚಿದ್ ಪಂಡೆ"ರೋ ರುಸಿಯೆ
ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ಈ ಪುಂಚದುಳಯಿಡಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆ
ಪೊಸ ಜಮ್ಮ ನಿಕ್ಕಾಂಡ್, ಅಂಚಾದ್ ನಿನನ್ "ಪುಂ –
ಚದ ಬಾಲೆ" ಪಡ್‌ದೀ ಲೋಕ ಲೆಪ್ಪಡ್ ನನೊಗು.
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಪಣ್ಪಿನ ಪುದಾರ್ ಮಂತ್ರದ ಬಾಸೆ –
ದಕುಳು ದೀವಡ್, ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು ಲಚ್ಚಣದ ಕಬಿ –
ತೆದ ಮರತ ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ರಾವೊಂದು ತಟ್ಟಿ ದಿಂ –
ಜಿದಿ ತೊಡ್ದೆನೆಯ್ತ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ರಿತಿ ರಿತಿಯಾಯಿ

ರಾಮ ರಾಮಾನ್ನಿನಚ್ಚರೊಳೆನೇಪಲ ಬುಳಿಪು
ದೋಟಮಂಞಣೆಯಾಲ, ನಿಕ್ಕ್ ಕಮ್ಮುಗಿಯಡೀ –
ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿನ ಸಾದು ಸಜ್ಜನೆರ್ ನನ ಮಿತ್ತ್
ರುಸಿಕ್‌ಳೆಡ್ ಕಬಿಯಾಲ, ಕಬಿಕ್‌ಲೆಡ್ ರುಸಿಯಾಲ
ರಾಮ ದೇವೆರೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದ್ ಕಯ್ಮುಗಿಪೆರೇನಿ

ಮುಟ್ಟಾನಿ ಮುಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಪುದಾರ್ ಲೋಕೊಡುಂ -
ತಡ್” ಪಂಡ್‌ದಾ ಬಾಸೆಪೊಣ್ಣಡಪ ತಾಮರೆಡ್
ಪುಟ್ಟಿ ಬಂಗಾರ ಬಂಜಿದ ದೇವೆರಾರೆ ಲೋ -
ಕೊಗು ಬೊಳ್ಳೆಪಕ್ಕಿ ಬಂಡಿಡ್ ಬೊಳ್ಮುಗಾಲ್ದ ತುಂ-
ಡೊಂಚಿ ಬೀಜುನ ಗಾಳಿ ಬಾಯ್ಗ್ ತಿಕ್ಕೊಂಡಿ ಲೆಕ

ರಾವೊಂದು ತಲೆಪುಲಿಜ್ಜಂದಿ ಸಾದಿಡ್ ಕಣ್ಣ
ಮದೆಯಾಯೆರೀ ಸಂಗತಿನ್ ಸೋದ್ಯ ಪತ್ತ್‌ದಡೆ
ಗೇ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಂದೆ ತೂದುಂತುದಿತ್ತೆ, ಪುಂ -
ಚದ ಬಾಲೆ, ರಾಮ ಮಂತ್ರದ ಜಿವದಓಲೆ, ಬೊ -
ಮ್ಮಿನ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ ಕಂಟೆಲ್‌ದ ಮುತ್ತುದ ಮಾಲೆ . . . .

ಆ ಪರವು ತಮಸೆದ ಬರಿಟ್ಟೊಂಜಿ ತೋಕೆದ ನ -
ಡುಟ್ಟು ಸಮತಟ್ಟ್ ಮಳ್ತಿನ ತುಂಡುಡಿರೆ ಬೇತಿ
ಪುರೆ. ಜಾಲ್‌ದರು ದಂಡೆದೊತ್ತ ಸಾಲ್‌ಡ್ ನಡ್ತಿ

ಪೂ ತೊಲಸಿ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಳು, ಬಾಣದಿರ್ಲ್‌ದ ಪೊರ್ಲು -
ಡುಪ್ಪು ಮಲ್ಲಿಗೆದೊಂಪ; ಜೋಡಂಡೆ ಸುರಿದ್ ನಾ -

ಲಿಗ್ ಕಟ್‌ದಿ ಕಡ್ಯ ಲೊಕ್ಕೊಡು ಬೊರಿಪಿ ಕಬೆತಿ ಪೆ -
ತ್ತೊಳು, ಕೆಬಿಕ್ ಪೊಗ್ಗಿ ಗಾಳಿಗ್ ಬೀಲ ಕುತ್ತ ಮ -
ಳ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ಡೋರ್ಮೆಲಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ಬಲಿಪುನುಂ -
ತುನ ಸೇಂಕು ಬಾಲೆಕಂಜಿಲು, ಸುತ್ತ ಮರತ ಗೆ -
ಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಕುಳ್ಳೊಂದು ಮಂತ್ರೊನು ಜಪಿಪು ಗಿಳಿ ಕೋಗಿ -
ಲೆಳು. ದೇವರೆನ ಬಜನೆ ಮಳ್ಪು ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಪುಂ -
ಡುಳು, ಮರೊಟ್ಟಿತ್ತಿ ನುಂಗೆಲ್ ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆನ್ ಪೊಳ್ತು
ಪಾಡ್ದ್ ಪೆಜಿದಲ್ಕೊಂದಟ್ಟಿ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಗೂರು
ಮಂಗೆರ್ಲು - ತುಂಬಿಲ್‌ಡ್ ನೀರ್ ದಿಂಜಾವೊಂದು
ಪೊ ತೊಲಸಿ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್ ತಲಿಪುನಾನೆಳು ಸುದೆಟ್

ಮಿೞಪಿ, ನೀರ್ಕಣಪಿ, ಕುಂಟುರ್ದುನರ್ದಿನ ಕುಂಟು –
ನಾಜಿಡುನ, ಪೂ ತೊಲಸಿ ಕೊಯ್ಪಿನ, ಸಮಿದೆ ದರ್ಬೆ
ಕಣಪಿ ಮಾಣಿಲು, ಪರಪು ಕಮ್ಮೆನದ ಪುಗೆ ಲಕ್ಕ –
ನೋಮಕುಂಡದ ಜಗುಲಿ, ಮೆರೆದುಪ್ಪುನಾಸ್ರಮೊಡು
ಮಾಣಿಲೆಡ್ ಮಲ್ಲಾಯೆ ಮೀಸೆ ಮೂಡಿನ ಮೋಣೆ
ಹೋ! ಇಂಬೆ ಯೇರ್ ಬಾರದ್ವಾಜೆ? ವಾಲ್ಮೀಕಿ
ರುಸಿನ ಪಟ್ಟದ ಸಿಸ್ಯೆ? ಅಂಚಾಂಡ ಗೊಂತಾಂಡ್.
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರುಸಿನಾಸ್ರಮನೆ ಸತ್ಯ; ಅಂದಂದ್.
ಒಂಜಿ ದಿನ ಪೊರ್ತು ಕಂತುನೆ ತಿಬಿಲೆ ಪೊತ್ತಾದ್
ಜಗಲಿಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಮಾಣಿಲೊಂಜೊಂಜಿ ಪು –

ಲ್ಲುದ ಪಜೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಕುಳ್ಳೊಂದು ಜಪೊನು ತೀ –
ರ್ಸಾದ್ ದೇವೆರೆ ಬಜನೆ ಮಳ್ಪುನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದಡೆ –
ಗೇ ತನನ್ ತಾನ್ ಮದತ್‌ದ್ ಬಜನೆ ಮಂಗಲಾ –
ಪಿನೆ ತನ್ನ ಬೋದೊಡುಪ್ಪುನ ಪರಬೆ ರುಸಿ ದುಂಬು
ಬೆರ್ಮ ದೇವೆರ್ ಪಂಡಿ ಪೊರ್ಲುನನುಬವಿಪುನ –
ಬ್ಬೆಸ ನಿಚ್ಚ ನಡಪುಲೆಕ್ಕನೆ ನಡತಿ ಬೊಕ್ಕ ಮಾ –
ಣಿಳು ಕೊರಿ ಪಲಾರ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಮಾಣಿಳುಂಡಿನೆನ್
ತೂದು ಬುಡ್ಪಾದಿ ಚರ್ಮೊಡು ಜೆತ್ತೆ. ಮಾಣಿಳಂ –
ಚನೆ ಬೊಳ್ಪು ಕಡಪುಡ್ದು ಜೆತ್ತರವುಳವುಳೊಂಜಿ

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೨೫

ಗಳಿಗೆ ಕರಿದೂರಿಡೀ ನಿದ್ರೆಡಿಂಚಿದ ಬೋದ
ದಾಂತಿ ಪೊರ್ತುಡು ನಿದ್ರೆ ಕಬಿದಿತ್ತಿ ಪರಬೆ ವಾ –
ಲ್ಮೀಕಿ ರುಸಿ ತನ್ನ ಬಳತಿನ ಬಂಜೆ ಚೇಲಾದ್
ಬತ್ತಿ ಬೊಳ್ಪೊಂಜಿ ನೆಲ ಮುಟ್ಟನೇ ತಟ್ಟ್ ಪದಿ –
ನೆಣ್ಮ ವರ್ಸ ಪಿರಾಯದೊಡ್ಡಾರ ತೋಜು ಪೊ –
ಣ್ಣಾದುಂತಿನಪಗ ಕಡ್ತಿನ ನೀರ್ ಕೂಡುನಂ –

ಚನೆ ಬಂಜಿ ಗೀರ್ ಕಲೆದಾಂತೆ ಸಂದೊಂಜಾಂಡ್
ತಿಂಗೊಳುದ ಮೆಯ್ಬಣ್ಣ. ಪುಟರಟ್ಟು ಲಚ್ಚಣೊಲು
ಬಗೆ ಬಗೆತ ಪದ್ದೆಯ್ಲೆ ಡೇತೇತೊ ಐತೊಡೊ -
ಪ್ಪಿದ್, ಲೆಕ್ಕೊಡೆಜ್ಜೆ ದೀಪಿನ ನಡಕೆ, ಆಯೊಡು -
ಪ್ಪನ ರೂಪು, ಲೋಕೊಡುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ಲು ಮಾತಲೊಂ -

ಚಾದ್ ಪೊಣ್ಣಾಂಡ್ಂದ್ ಪಣ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕಂತಿನಾ-
ಳೆನ್ ತೂದು ಜೋಕುಳೇರಾ ದಾನ್ನ? ನಂಕ್ ದಾ -
ಯೇಂದ್ ಕುಳ್ಯೆರ್, ಮೀಸೆ ಪುಟ್ಟಿ ಜವಣೆರ್ ತೂದು
ಮೋಳು ಪುಂಚದ ಪುಳ್ಳಿ. ಮೋಳೆ ಸುರುಪನ? ಮೋಳೆ
ಯೇಸನಾ? ಬಾಸೆನಾ? ಪರಬ ಕಯ್ದಾರೆಗಾ-
ಪಿನ ಪೊಣ್ಣು ಸುದ್ದಿ ಬುಡಿ, ದಾಲ ಸಯ್ಯಿಡ್, ನಂಕ್
ದಾಯೇಂದ್ ದಾಳೆ ಮೇಳೊಗು ಮೋಣೆನಿಂಚಿ ಪಿಜಿ-
ತೆರ್ ತರೆ ನರೆದ್ ಚರ್ಮ ನೆರಿಕಟ್ದ್, ಕೂಲಿ ತಾ -
ಲೈರೆ ತೊಡಗ್ದಂಚಿಗೊಂತೊಂತೆ ಮಾಲುನ ಪರಬೆ -
ರೀ ಪೊಣ್ಣು ಬಣ್ಣ, ಸಿಂಗಾರ, ಪದ್ದೈ ರೂಪು

ಲಚ್ಚಣೊಗು, ಒಡ್ಡಾರ, ಒಯ್ಯಾರ, ನಡಕೆ, ಪಾ -
ತೆರದ ಮುರ್ತದ ರೆಸೊಕು, ಪಾತೆರು ದನಿಕ್ ಮರ್ಲ್
ಕಟ್ಟ್‌ದಾಳೆನ್ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತ್‌ದಾಳೆನ ಮೋಣೆ
ತೂದಂಗ್ ತಡೆವಂದೆ ಮುಟ್ಟವೊಯ್ತ್‌ದರಾದ್
ಬಿಗ್ತ್‌ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪಡೆಪಿ ಸಂತೋಸ ಸುಕೊಟು ಮೆ -
ಯ್ಮದತ್‌ರ್ದ್ ರಾಮ ರಾಮಾನ್ಪಿ ದನಿ ದೋಂಡೇಡ್ದ್
ತೆರಿಯಂದೆನೇ ಪಿದಾಡುನೆ ಪೊಣ್ಣನರ್ಕಿಲ್ದ್
ದೆರ್ತ್, ತಟ್ಪೊಂದು, ನಲಿತೊಂದು ನೆತ್ತಿಡ್ ದೀದ್
ಜಾದ್ ಮಣೆ ಮಂಚಾವ್ಡ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಪುಗರುನೆನ್
ಕೇಣುನಾಕುಳು ಕೇಂಡಿನೇನೊಲಿಟ್ ಗೀರೊಂದು

ಪೋಪಿನಾಕುಳು, ಪೊರ್ತು ಗೊಂತು ದಾದಲ ದಾಂತೆ
ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್‌ದ ನೆನಪಿಜ್ಜಂದೆ ತನ್ಕಳುಂ –
ಡಿನ ರುಚಿನ್ ಜೋಕುಳೆಗ್‌ಲುಣ್ಪಾಯೆರಾದ್ ಪೊಣೆ
ಪಿನ ಪರಬೆರೆ ಬೆರಂತ್ ತೂದು, ನಾಚಿಕೆ ಪಿಸ್‌ರ್
ನೆತ್ತಿಗೇರ್ದುಡಲಿಡಿ ಬೆಗರ್ದ್ ಕುಂಬರ್ನಗೆ –
ಚ್ಚರಿಗೆಯಾದೀ ಪುಂಚದುಡಲ್‌ಡುಂಡಾಯಿ ರುಸಿ
ದಿಡ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಟ್ಟಿ ಕನತ ಸಂಗತಿಗಡೆಗೆ
ಸೋದ್ಯ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದೇವರೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದಪಗನೇ,
ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಣ ತೂದು ಪುಲ್ಯಾಯೆರಾಂ –
ಡ್‌ಂದಂಚನೇ ಪೋದು ಸುದೆಟ್ ಮುರ್ಕುದು ಮೀದ್

ಒರ್ನಗದ ಲೆಕ ಜಪೊನು ತೀರ್ಸಾದ್ ಪುರೆಕ್ ಪಿರ
ಬನ್ನಗವುಳಿತ್ತಿ ಮಾಣಿಳು ಲಕ್‌ದಕ್‌ಳಕ್‌ಳೆ
ಜಂಬರೊನು ಮಳ್ತೊಂದು ನಿಚ್ಚ ಕಟ್ಟಲೆದಂಚ
ಪರಬ ಕಾರ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದಡ್ಡ ಬೂರೊಂದು ಪೋ –
ವೊಂದಿತ್ತೆರೊರಿಯೊರಿಯೆ, ಪಗೆಲಿಡೀ ಕಣ್ಣೆದುರು –
ಡಿತ್ತಿ ಮದಿಮಾಯೆ ಪಡ್ಡಾಯ್ಕಡಲ್‌ಗಲೆವೊಂದು
ಪೋದೇರೆನಾ ತೂದು ತಡೆಯೆರಿರ್ಲೊಣಸಾದ್
ಕುಳತ ನಡು ಕೋಣೆಡೀ ಬೀಜು ಗಾಳಿಗ್ ನಲಿಪು –
ನೆಲ್ಯ ಸೆರೆತುಜ್ಜಾಡಿರ್ವೆರ್‌ಲ ತೂಂಕೊಂದು
ಸಂತೋಸೊಡುಪ್ಪೊಡೂಂದೆಣ್ಣಿನವು ಮಣ್ಣಾಂಡ್

ಪಣ್ಪಿ ಬೇಸರ್‌ಡ್ ಬಾಡ್‌ದ್ ನಿದ್ರೆ ದಾಂತೆ ಬೊ –
ಳ್ಜಿದ್ ಮುಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಮೋಣೆದ ಪೊಣ್ಣು ಕಮಲಮ್ಮ
ಕರಿದಿರ್ಲ್ ಡೇರೆನೊರ್ತಿನರಾದ್ ತೊಟ್ಟು ಪತ್
ದಾಳೆ ತಿಗಲೆಗ್ ಮೆತ್‌ದಿ ತಂದನದ ಬಂದ ಮುಂ –
ಡದ ಕುಂಕುಮೊಡೊರೆಂಕಿ ಮೆಯ್ ರೊಂಕೊಗಾಪಿ ಗೆಂ –
ದಾಳಿ ಬೊಂಡದ ದೇಕಿಡುಪ್ಪು ಮೂಡಾಯಿಡ್ಡ್

ಮೆಲ ಮೆಲ್ಲ ಬರ್ಪಿ ಬೆಪ್ಪುಡಲ್‌ದಾಯನ್ ತೂದು
ಕೊಡಿದೊಂಬುಕಯ್ಟ್ ಮೋಣೆಡ್ ರಾಪಿ ತುಂಬಿ ಕುಜ-
ಲ್‌ಳೆನೀಸ್‌ನಗ ಗೆಲಪುಡರಲೊಂದು ತೆಲಿತೊಂದು
ಸಂತೋಸುಡೆದ್ಕೊಣೊಂದಿತ್ತಳೇತಾಂಡಲಾ

ಪೊಮನಸ್ ಪೊಣ್ಣನಾನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ಈತಾನ -

ಪುಂಚದ ಬಾಲೆ/೨೭

ಗೀ ಲೋಕ ಮಾತಲಕ್‌ಳಕ್‌ಳೆ ಜಂಬರೊಡುಪ್ಪು -
ನಾಂಡಲಾ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರುಸಿ ಕುಳ್ದಿನಳ್ತು ಪಂ -
ದಂದಿರ್ಲ್ ತೂಯಿ ಕನೊನೆಣ್ಯೊಂದು "ಕಾಮಕ್ಕೆ -
ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ" ಪಣ್ಪಿ ಗಾದೆಲ ಸತ್ಯ ಪತ್ತಿ ಪೊ -
ಣ್ಣನ ಮರ್ಲ್ ನಾಲಿಗೊಂಜುರ್ಲು. ಊರ್‍ಯಾಯ ಪೊ -
ಣ್ಣನ್ ಬಯಕ್‌ದಾಣ್ ನೀತಿನ್ ತತ್ತೆಡಾಯ ಬಾ -
ಯಿಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಬೂರಡತ್ತಂದೆ ಸೊರ್ಕುಡು ಬೇತೊ -
ರಿಯ ಪೊಣ್ಣ ಮಾನದೆಪ್ಪೆರೆ ಪೊರ್ಮುಬ್ದಾ ಪೊಣ್ಣ
ಕಣ್ಣ ನೀರ್‌ಗ್ ಕಾರಣಾದಿತ್ತಿನಾಯನ ಕು -

ಟುಮ ಮಾತ ಬೇರಳಿದ್ ಬೇಗ ನಿರ್ಸಂತಾನ -
ವಾದ್ ಪೋವಡ್ ಪಂಡ್‌ದಳ್ತು ಲಕ್‌ದುಂತುನಗ
ಮೂಜಿ ಲೋಕೊಡು ತನ್ಕ್ ಬೋಡಾಯಿನಡೆ ಸರಾ -
ಗ್‌ಡ್ ಪೋದು ಬರ್ಪಿ ನಾರದೆರೆದುರು ಬತ್ತುಂತಿ -
ನೆಸ್ ತೂದು ಕುಳ್ಳಾದ್ ಕಾರ್ ಕಯ್ದೆಕ್‌ದ್ ಬಾ -
ಜೆಲ್ ಕೊರ್ದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಮನಿಪಂದೆದುರುಡುಂತು
ದಿತ್ತಿ ಪುಂಚದ ಮಗನ ಮೋಣೆ ತೂದಾ ನಾರ -
ದೆರ್ "ದಾನೆ ಪಣಿ ಸೌಕ್ಯನಾಸ್ರಮದ ಮಾಣಿಳೆಗ್?
ಬೊರಿಪಿನೇತುಳ್ಳ? ಕಯ್ಕಂಜಿಳುಳ್ಳನ ಸಜ್ಜಿ -
ಡೀ ನಿನ್ನ ಮೋಣೆ ಬಾಡಂಗೆಲುಪ್ಪುನಿದಾನೆ?

ನಿನ್ನ ಸಾಲಾಯಿಡೀ ಯೆಣ್ಯಂದೆ ತನ್ನಾತಿ –
ಗೆನೆ ಬತ್ತಿ ಚುಟಿ ಪಾತೆರೊಗು ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತಾವೊ
ಣೋಡ್ಜಿ. ಲೋಕೊಗು ನೀತಿ ಸಾರ್ಯೆರೀ ಪಂಡಿ ಪಾ –
ತೆರನೆ ತಿರ್ಲಾದುಪ್ಪುನೊಂಜಿ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆಲ.
ತನ್ನ ಗುಣ ನಡಕೆಲೆಡ್ ನರಮಾನಿ ದೇವೆರಾ –
ಯೆರೆ ತೀರು ಪಣ್ಣಿನೆನ್ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ತಾನ್
ನಡತ್‌ದುಪ್ಪುನ ರಾಮ ಕತೆ ಬರೆಲ, ಕೆಬಿ ಕೊರ್ಲ
ತಿದ್ಯಪ್ಪೆಗಮ್ಮೆ ಕೊರಿ ಪಾತೆರೊಗು ರಾಮೆ ಕಾ –
ಡ್‌ಗ್ ಪೋದು ಪೊಡಿ ರಕ್ಕಸೆರೆನ್ ಕೆರ್ದ್‌ಕ್‌ಳೆ ಗುರಿ –
ಕಾರೆ ಸೀತೆನ್ ಕಂಡಿನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಮಲೆನಾಡ ೮೪೦

ಬಂಟೆರೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪಾಡಿಂಚಿ ಕಲ್ಲ ಪಾಂ–
ಪುಡು ಕಡಲ್ದಾಯೆರೆಗ್ ಮಾತೆರೆತ್ತ್‌ದ್ ರಕ್ಕ –

೨೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಸೆರೆನ ಕೊಡಿಮುದೆಲ್‌ನಳಿತ್‌ದ್ ಬೊಡೆದಿಡಪ್ಪಯೋ –
ದ್ಯೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದೂರುನಾಳ್ಯೊಂದುಳ್ಳೆ ಬಾರಿ ಚುಟು –
ಕುಡು ಪಂಡಿನೇಡ್ಡಿಂದು ಗೀಮಾಯಣನ್ಪೆರೀ –
ಬಾರಿ ಮಲ್ಲೆಡ್ ಬರೆಲವೆನ್ ಪಣಡ್ ರಾಮಾಯ –
ಣಾಂದವು ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆವಡ್. ತಿರೊಟ್ಟುಂತಡೀ
ಲೋಕೊಡುಂ"ದಾ ನಾರದೆರ್ ಪೋಯೆರೋಲೆ ಕಂ –
ಟಾವುಲೆನ್.ಪತ್ತೊಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರುಸಿ ರಾಮ
ಕತೆನ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತೆರಂಚಿಂಚಿ ತೂವಂದೆ ೮೫೦

ರುಮುಕಟ್‌ದ್ ನೆನೆಪಿತ್ತಿನತ್ತ್ ಕಣ್ಣೆದುರು ನಡ –
ತೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು ತೂದು ಬರೆಪಿನ ಲೆಕ್ಕ. ೮೫೨

೨. ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್

ನಾರದೆರೆ ಚಟುಕು ಗೀಮಾಯಣೋಡ್ದುದ್ದ. ವಾ-
ಲ್ಮೀಕಿಲೆನ ರಾಮಾಯಣೊಡ್ಡೇತೊ ಕುದ್ಯ, ಅಂ –
ಚಾಯಿನೇಡ್ದಿಂದು ಗೀಮಾಯಣಲ ಅತ್ತ್. ರಾ –
ಮಾಯಣಲ ಇಂದತ್ತ್, ಇಂದೊಂಜಿ ಪಿಟ್ಕಾಯ –
ಣಾಂದೋದಿನಕುಳು ಪಣಿಯೆರೆ ಯಾವು ಪಣಡಂಜಿ,
ಮದಿಮೆ ಆವಂದೆ ಬೆರ್ಮಾಚಾರಿಯಾದಿತ್ತಿ
ನಾರದೆರ್ ಯಾನತ್ತ್, ಮದಿಮೆ ಆದಾ ಬೊಡದಿ
ಬಾಲೆಲೆನ್ ಕಯ್ಯುಬುಡ್ದು ತಪಸ್‌ಡಾ ದೇವೆರೆನ –
ಬಯೊಡು ಕಬಿತೆಗ್ ಸೂರೂ ಮೂರ್ತ ಮಳ್ತಿಂಚಿ ವಾ-
ಲ್ಮೀಕಿ ರುಸಿ ಯಾನತ್ತ್, ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೊಂದು ತ –

ನ್ನುಡಲ್‌ಡೇ ಸಿರಿ ರಾಮ ರೂಪೊನೇ ತೂದಿತ್ತಿ
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರುಸಿಕುಳೆನ್, ಚರ್ಮದಿಟ್ಟಿಡ್ ತೂದು
ಸೇವೆ ಮಳ್ತಿನ ಬಂಟೆ ಹನುಮಂತ ದೇವೆರೆನ್
ಮನಸ್‌ಡ್ಣ್ಣಿದ್, ಕಡಲ ಬರಿತ ತುಳು ನಾಡ ಮ –
ಣ್ಣ್‌ದ ಬಣ್ಣ ಬದ್‌ಕ್‌ಲೆನ್ ಮೂಜಿ ಲೋಕೊಡು ತೂಪಿ –
ನೆನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜು ಲೆಕ್ಕೀ ಕತೆನ್ ಬರೆಪೆ.
ಹಿರಿಯಕುಳು ದುಂಬು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡಿ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ –
ಡಿತ್ತೆ ತೆಲ್ಪಾಂಡಲಾ ಪುಲ್ಪು ಕೊಲ್ಪುನ ಲೆಕ್ಕ
ಅಡ್ಪೆ, ಈ ಪೊಸ ಪಾಕೊಗೆನ್ನ ಕಯ್ಯಾಳಿತೊಡು
ದೆತ್ತಿ ಪುಳಿ ಮುಚ್ಚಿ ಸಂಬಾರೊಲೆನ್ ಕಡೆದರೆಪು

ಕೂಟುದೆಡ್ಡೇನ ಕೊದಿಪಾದವೆನ್ ಜಾದ್ ತುಳು –
ವಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ಪಂತೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಳ್ದೆತ್ತಿನಕ್ –
ಳಿರೆಕ್ ಬಳಸ್‌ನಗ ರುಚಿತೂದು ಕೆಲವೆರ್ ಬಟ್ರೆ
ಕಯ್ಯುಗ್ಣಾವೊಲಿ ಪಣ್ಪಿನಕುಳಿಂದು ದಾದ ಮಾ –
ರಾಯ ಬಟ್ಟನ ಕರ್ಮ ತಿನ್ಪಿನೆಂಚಾನ್ಪಿನಕು
ಳಿತ್ತೊಣೆಲಿ. ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಸೆ ಜನಾರ್ದನನಾಗ –

೩೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ದೂಪ್ಪಿ ಪಾತೆರ ದಾನೆ ಪೊಕ್ಕಡೆನ? ಮಾತ ನಾ -
ಲಾಯಿಗೊಂಜೇ ಗುಣನ? ರುಚಿಯ? ಬುಡಿ ಸುದ್ದಿ ಬುಡಿ -
ಗಂಗೆದಾಯೆರೆ ಸರಯು ಸುದೆ ಬರಿಟ್ಟೂರು ಕೋ -
ಸಲೆ ಪಣ್ಪಿನವು ಬಾರಿ ಸಂಪೊತ್ತುಡಿತ್ತಿನವು

ಕಾಲಕಾಲೊಗು ಬರ್ಸ ದೊರಿದ್ ಪಾಯಾತಿ ಕಂ -
ಡೊಲೆಗ್ ಬಟ್ಟಲ್‌ನೊಯ್ತ್ ದಕ್ಕ್‌ಂಡ ತಿರ್ತ್ ಬೂ -
ರಂದಿ ಬುಳೆ ಬಾಗ್ಯೊಲೆಡ್ ತಮೆಲೊಂದು ಬಡಪತ್ತ್
ತೆರಿಯಂದಿ ಜನಮಾನಿ. ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಡ ಮರ್ದ್
ಪಣ್ಪಿ ಪಾತೆರದರ್ತ ತೆರಿಯಂದೆ ಬಜಿ ಪೊಡುಂ -
ಬೆರೆ ಲೆಕ್ಕ ಒರ ತಿರ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ತೂವೊಂದು ತರೆ
ಕಿರ್ಮುಬ್ಬನಕುಳತ್ತಂದೆ ಸತ್ಯಾದಿಗೆರ್ ಮಲ್ಲ
ಪುಣ್ಯಾದಿಗೆರ್ ತೂಂಕು ತೊಟ್ಟಲಿಜ್ಜಂದಿಲ್ಲ್,
ಬಾಲೆಕಂಜಿಲು ದಾಂತಿ ಕಿದೆ ಇಜ್ಜಿ. ಕದಿಕೆ ಪೆ -
ರ್ಮರಿತ ತುಪ್ಪೆಲು ತತ್‌ದಿ ಜಾಲಿಜ್ಜಿ, ಕಾಟಿಲೆಡ

ಪೊಣೆಪಿ ಟೇಂಕಾರದೇಳರೆ ಕೋಲು ನಿರ್ಸಣೆನ್
ಕಣ ಪಲಾಯಿಡ್ ಕೆಸರ್ ಕೆಮ್ಮಡೆನ್ ರಟ್ಟಾದ್
ಚಂಡಿ ಮಳ್ಪಂದಿನಿನೆ ದಾಂತಿನೆರ್ಲವುಳಿಜ್ಜಿ.
ನೀತಿ ನಡಕೆಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ಜಾತಿಕಟ್ಟನ್ ಪೆರಣ
ಪೊಂಡಲ ಬುಡಂದಿನಕುಳೊಂಜಿ ದಿನ ಮಾತೆರ್ಲ
ಊರು ಮಾಗಣೆ ಸೇರ್ದ್ ಬೆರ್ಮ ಕಲಸೊಗು ನಾಗ -
ಮಂಡಲೊಗು ದರ್ಮನೇಮೊಗು ಪೋಪಿ ಪುದೆತಂಚ
ಸಾಲ್ ಸಾಲಾದ್ ತರೆಪುದೆಟ್ ಮುಡಿ ಮುಡಿ ಕಳಮೆ
ಗಂಡಸಾಲೆದರಿತ್ತ ಪುದೆ, ಕಯ್ಲ್ ಕಯ್ಲ್ ಗೆಂ -
ದಾಳಿ ಬೊಂಡೊಲು ಪರ್ನ್ದ್ ಪೂಬಾರೆ, ಕುಕ್ಕು , ಪೆಲ -

ಕಾಯಿ, ಕಾಯ್ಕುಜಿಪು, ಪೂ ಹಳ್ಳೀಡ್ದ್, ಬೊಳ್ಳಿ, ಬಂ -
ಗಾರ್ದ ಜರಿ ನೆಯ್ತಿ ಪಟ್ಟೆಲು, ಕಲ್ಲ್‌ಸೆಕ್ಕರೆದ

ಕಟ್ಟ್, ಬರೊಣಿಲು ನೆಯ್ತ್ ಪೇಂಟೇಡ್ದ್, ತೊಡ್ಡೆನೆಯ್
ಪಿಲಿತುಗುರು, ಚರ್ಮ, ಚವುರಿದ ಗೊಂಡೆ, ಕಾಡಾನೆ –
ಳೆನ ದಾಡೆಳು ಪುಣುಂಗು ಕಸ್ತೂರಿದ ಕರಂಡೆ
ಕಾಡ್ಡ್ದ ತುಂಬೊಂದು ಪೊರ್ತು ಬರಿಟುಂಡಾಯಿ –
ನರಸುಪ್ಪುನಡೆಗಯೋದ್ಯೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದರಮನೆ –

ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್/೩೧

ತ್ತಂಜಣೊಡು ಜಾದುಂತಿ ಸುದ್ದಿ ದಸರತ ರಾಜೆ
ಕೇಂಡಿನಪಗನೆ ಬತ್ತ್‌ದೆದುರುಂತಿನೆನ್ ತೂಯಿ –
ನಕುಳು ಕಾಣಿಕೆ ದೀದ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ನಂಬಿ ಸ –
ತ್ಯೊಳು ಸಾರ ವರ್ಸ ಕಾಪಡ್ ತನ್ಕುಳೆನ್ ಸೌಖ್ಯೊ –

ಡುಂದಕ್ಳೆ ಸಾರ ಬಾಯೊಂಜಾದ್ ಪಂಡಿನೆನ್
ಕೇಂಡ್‌ದೀ ಗದ್ದಲದ ಕೊಡಿ ಮುದೆಲ್ ತೆರಿಯಂದೆ
ಲಕ್ಕೊಣ್ಲೆ. "ದಾನೆ? ಬತ್ತರ್ ನಿಕ್ಳೆಗಾವೊಡಾ –
ಯಿನ ದಾದ? ಪಣೊಡೂ"ನ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನಕುಳೀ"ರೆ
ಪುಟ್ಟದಿನ ಪಂಡ್‌ದಿನಿ ಪೂಕೊರ್ಪಿನಡೆ ಪೂತ್ತೆ –
ಸಳ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಬಗ್ತಿಡ್ ಕಣತಿ ಕಾಣಿಕೆನ್
ಕಯ್ಕೊಣೊಡು ಪಂಡ್"ದರಸುನ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡೊರಿ –
ಯೊರಿಯೆ ಕಣತ್‌ದ್ ದೀದ್ ಕಾರ್ಗಡ್ಡ ಬೂರಿನಕ್
ಳೆಗ್ ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಕೊರ್ಪಾದ್ ಮರ್ಯಾದಿ
ಸಂದಾದ್ ಕಡಪುಡ್ಡುಳಾಯಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ

ಮಂಚಾವುಡಡ್ಡ ಬೂರೊಂದರಿವು ಕಣ್ಣ ನೀ –
ರ್‌ಡ್ ತರೆತ್ತಡಿತ ಪಟ್ಟೆ ತಲೆಂಬು ಬೊದುಲೊಂದಿ –
ನೆನ್ ತೂದು ಜಾಕಿರಿದಕುಳು ಪೋದು ಗುರು ಮಂತ್ರಿ –
ಳೆಡ ಪಂಡಿ ಬೆರಿಕಕುಳರಸು ಜೆಯ್ದಿನಡೆಗ್ ಬ –
ತ್ತ್‌ದ್ ವಸಿಟ್ಟೆರ್ ಬಾಮಿ"ದೋ ಅರಸೊ! ಯೆತೆ ದಾನೆ?
ಕೋಸಲೆರ್ ಮಾತ ಬಗ್ತಿಡ್ ನಡತ್ತೊಣುವೆರಿ –

ಲ್ಲಾಳ್ ಕಿರಿಕಿರಿ ತೋಜ್ಜಿ – ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲು ಕಂಟ್ಯೋಣಂ –
ದೊಂಜಪ್ಪೆ ಪೆದ್ದಿ ಬಾಲೆಲೆನಂಚ ಮೋಕೆಡು –
ಳ್ಳೆರ್. ಬೇಲೆದಕುಳು ನಂಬೊಲಿಗೆದಕುಳತ್ತಂದೆ

ಪಂಡಿ ನಾಲಾಯಿ ದೊಂಡೆಡ್ ಕುಳ್ಳುನೆತ್ತುಳಯಿ
ಪಿಲಿತ ಪೇರ್‌ನ್ ಕಣತ್ ಕೊರ್ಪಿ ಸಾದನೆಗಾರ್ಲು
ಕೀರಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬರ್ಸ್ ಬನ್ನಗೊಂಜೇ ಒಂಜಿ
ಪನಿ ಮೆಯ್ಕ್ ಬೂರಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ಕಡ್ತಲೆನ್ ಬೀ –
ಜಾವು ಬಂಟೆರೆ ದಂಡ್, ನಿನ್ನ ಕೇಣೀ ಸೊರ್ಗ
ಲೋಕ ಪೊಗ್ಗುದು ದೇವತೆಳೆನ್ ಗದ್ದಾದಿ ರ –
ಕ್ಕಸೆರೆ ಬಂಜಿದ ಕರ್ಲ್ ದೊರ್ತಿ ನೆತ್ತೆರ್‌ನ್ ಕ –
ಕ್ಕಾದಿ ತಿಗಲೆನ್ ನುರ್ತಿ ನೇಲ್ಯ ತಂಕದ ಬಂಟೆ,
ಸೂರೆ, ನಿಕ್ಕಿನಿಯೇರ್? ಯೆತೆ ದಾನೆ? ಪಣೊಡೂಂ"ದ್

೩೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಕೇಂಡಿನಾರೆಡ "ಯಾನ್ ಪುಟ್ಟಿದಿನ ಇನಿಗೆ, ಗ –

ದ್ದಲೊನು ತೂಯರ? ಯಾನ್ ದಾನೊಡೆತೆ ಮಳ್ಪಂದೆ?"
ಇಂಚರಸು ಪಂಡಿ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡಿನ ಸುವಂತೆ
"ಪುಟ್ಟಿ ಬಾಲೆತ ಬುಳಿಪು ಕೇಂಡಿ ಜನೊಕುಳು ತೆಲಿಪು
ಅರಸುಳರಿಪಾಯೆರಾವಂದಿಂಚ ಕಣ ನೀರ್
ಯೆತೆ ಗಿತೆನ್ ಮಾತ ಬುಡ್ದುಪ್ಪಡೀರೆಡ ಗೆಲಪು.
ಈರೆನುಡಲ್‌ನ್ ಕುರೆಪಿ ಸಂಗತಿನ್ ಪಣೊಡೂಂ"ದ್
ಕೇಂಡೋಣುನೆ ದಸರತಗ್ ದುಕ್ಕ್ ಉರ್ಕರ್ದ್ ದೊಂ –
ಡೆನ್ ಕಟ್ ಕಟ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿನ ಗಳಿಗೆಗೊಂಜೊಂಜಿ

ಪಾತೆರೊಡು "ಈ ನಾಡ್‌ಅರಸಾಯಿನಾಯ ಪು –
ಟ್ಟಿನ ದಿನತ ಗೌಜಿ ಗದ್ದಲೊಳೆನ್ನ ಕಾಲ ಕರಿ –
ನೇಟ್ಟ ನಡತೊಂದುಪ್ಪುನತ್ತಂದೆ ಬೊಕ್ಕೊಗೀ
ಕಟ್ಟ್ ಪೊಳಿವುನ ಕಾಲ ಬರ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡೆಂಕ್ಳೆ

ಪೊರ್ತು ಬರಿತೀ ಮಲ್ಲ ಸಬ್ದಿ ಪಡೆದಿತ್ತಿ ಕುಟು –
ಮದ ತೆಗ್‌ಲೆಗುರಿಗೊಡ್ಡು ಬೂರುನಂಚಾಂಡ್ ಯೆ –
ನ್ನುಡಲ್ ತೆಗ್‌ಲಂದಿ ಬೇರ್ಪುರಿ ತಾಗ್‌ದಿತ್ತಿನ ಕು –
ದೆತ್ತಂಚ ಪುದೆ ಆದ್ ಪೋಯೆನೇ, ದಾನೆ ಮ –
ಳ್ಪಡ್ ಯಾನ್? ಸಾದಿ ತೋಜ್ಜೀಂದ್” ಪಂಡಿನೆಕಾಯ –
ಗುರುಕುಳ್‌ಂದೆರ್ “ಬುಳಿಪುನೀತೆಕ್ಕೆನಾ? ಬುಳಿಪ –
ಡರಸೊ ಬುಳಿಪಡ. ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯಕ್‌ಳೆ ದರ್ಮೊಡೀ

ಯಿಣ್ಣಿನಂಚಾವಂದ್ ದೈರ ಮಳ್ತೊಣು. ನಿನ್ನ
ಕೊಡಿ ತೆಗುಲು. ಪೋಡ್ಯೊಡ್ಜಿ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ ಪ –
ಣ್ಪಿನ ಯಾಗವುಂಡು. ಸಾತ್ರೊಡು ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕವೆನ್
ಮಳ್ತ್‌ಂಡ ಸಂತೇಸಿ ಪುಟ್ಟಂದೆ ಕುಳ್ಳಂದ್
ನಂಬೊಣೊ ಅರಸೊ ನಂಬೊಣು, ಲಕ್ಕ್–ಬುಡು ಯೆತೆನ್,
ಮುಂದೆರೊಡು ಕಡೆಸಾಯೆರಾವಂದ್ ಯಾಗೊಗಿ –
ತ್ತೆನೆ. ಬೇಗ ಬೇಗಾಂದ್ ತೂದು ಪಂಡೆರ್ ದಿನೊನು –

ದಿನೊಕು ಸರಿಯಾದ್ ಸುದೆ ಸರಯುದ ಬರಿತ್ತ ಪ –
ಟ್ಲೊಲೆದ ಪುಣಿ ಜರ್ತ್‌ದೇರ್ತ್ತಗ್ಗಲೆನ್ ಗರ್ತ್ ದಿಂ –
ಜಾದ್ ಪೊಳ್ತುದು ಅಡಿತ್‌ದಂಬಿ ಕೊಡಿ ಮರತಂಚಿ

ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್/೩೩

ಕಮ್ಮ ಕೌಂತುದು ತಾರೆದಂಚಿನ ಪಿದಾರ ಕು –
ಳ್ಳಾದ್, ಕರು ತಲಕೆ ಮೊಡೆತಿನ ಮಡಲ್ ಪಾಡ್‌ದಂ–
ತರ ದೊಂಪ ಪಾಡ್ದಿಡೀಕ್‌ಲ ಕೋರಿತೆತ್ತಿದಂ –
ಚಿತ್ತಿ ಮಡಿ ಮಡಿ ಪಟ್ಟೆಕುಂಟುಡೇ ಕೊಡಿಪಾಡ್ದ್
ಸುತ್ತ ಗಿಡ್ಕೆನ್ ಕಟ್‌ದ್, ದೊಂಪೊಗವುಳವುಳು ಕ –
ಮ್ಮದ ಮುದೆಲ್‌ಗಾಳೆತ್ತರದ ಕಂಡೆ ದಂಡ್ ತಾ–
ರಂದೆ ಬಿಗ್ತ್‌ದ್: ಪರ್ನ್ದ್ ಕಸ್ಕಾಯಿ ಬಜ್ಜೆಯಿದ
ಮಾಲೆ ಸುತ್ತುದು ಪಾಕ ಕಮ್ಮೊಲೆಗ್, ದೊಂಪೊಗ –

ಳ್ಳಿರೋಳುದ, ಬೊಂಡ, ತಾರಾಯಿ, ಪೂಬಾರೆ
ಕಯ್ಲ್ಲೆಲೆನ್ ನೇಲಾದ್, ಕುಕ್ಕುದಿರೆ ಸುರಿದಿ ಮಾ –

ಲೆಲೆನ್ನೊರ್ಮೆಲಾ ಕಟ್‌ಪ್, ತೆಗ್‌ಲೆಲೆದ ಗೊಂಡೆನ –
ಕ್‌ಡ್ಡಾನೆ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಯ್ಲಿತ್ತಿ ಬಾರೆಲೆನ್
ಜೋರ್ಣ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಲ ಕರ್ಬುನು ನಿದ್ಪ
ಉಂತಾದ್ ಅಳ್ಳಪ್ಪ ಸಿಂಗರಿದಿ ಪೊರ್ಲು ಕ –
ಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂದೆ ತೆರಿಯೊಡತ್ತುಂದೆ ಬಾಯಿಡ್ ಪಂಡ್
ದವೆನ್ ಸುದಿಯಾವಂದ್. ಪಾಡ್ದಾಂಡ್ ಊರುಗೊಂ–
ಜೇ ದೊಂಪ. ಉಗ್ರಾಣೊಗೊಣಸ್‌ಗಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್‌ಂದ್
ಬೇತೆ ಬೇತೆನೆ ದೊಂಪೊಳಾಂಡವುಳು. ಯಾಗಮಂ –
ಟಮೆದ ದೊಂಪೊಡು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಪೊಡಿಟ್ಟ್ ರಂ–
ಗೋಲೆ ಪಾಡ್ದೋಮ ಕುಂಡದ ಬರಿಟ್ಟಾಳೆತ್ತ –

ರದ ಮಲ್ಲ ಜಾಣದಿಗೆಲೆಗೆಣ್ಣೆ ಮಯ್ತ್ ದೊಂ –
ಜೊಂಜಿ ಕಡ್ಯದ ಲೆಕ್ಕ ಬಯ್ತಡಿತ್ತಂಚಿ ನಿನೆ
ಪಾಡ್ದಿತ್ತಿನೆನ್ ಕೋರಿ ಕೆಲೆಪುದಗ ಲಕ್ಕ್‌ದಾ
ಜಾಬಾಲಿ, ವಾಮದೇವೆರ್, ವಸಿಟ್ಟೆರೆಡಪ್ಪ
ರಾಜೆ ಬೊಡೆದಿಲೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಸರಯುಡು ಮಿದ್
ಮಾತೆರ್ಲ ಪಟ್ಟೆ ತುತ್ತುದು ಯಾಗ ಮಂಟಮೆಗ್
ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಡರ್ ಬೆಳಗಾದ್ ಸುತ್ತಿಗೆ ದೀದ್
ಬಯ್ದಿ ರುಸಿಕುಳೆಡಪ್ಪ ಮಂತ್ರ ಪಂಡೊಂದು ಯಾ –
ಗದ ಕುಂಡೊಡಗ್ಗಿ ನೊಕ್ಕೆಲ್ ಮಳ್ತ್‌ದವುಳಿತ್ತಿ
ಸಮಿದೆ ನೆಯ್ ಚರ್ವೊನಾವುತಿ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪುನಗ
ದಾರೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪಿಜಿನ್‌ದಂಚ ಬರ್ಪಿನ ಜನತ
ನೂಕು ಸುರ್ಕುನು ಪಣಿಯೆರೊಂಜಿ ನಾಲಾಯಿ ಯಾ –

೩೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ವಂದ್, ಬತ್ತಿನ ಸಬೆನ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಬಾಜೆಲ್‌ನ್
ಕೊರ್ದು ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಳುದರಿಯಣೊನು ದೀದ್ ಬಳ –

ಸುನ ಸುದಾರಿಕೆದಕ್ಳೆ ಮುಕದಂಬು ತಾನಾದ್
ದೋರೆದಾತೆಚ್ಚಿ ಕಡಮೆ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಂ –
ತ್ರಿ ಸುಮಂತೆ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ನಡಪುಡೊಂದಿತ್ತೆ. ಕ –
ಣ್ಣ್‌ಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದಡೆಗ್ ಬತ್ತಿ ಜನೊಕುಳೆಡ್ ಕ –
ಯ್ಯಾರ್ ಕೆಬಿ ಕಣ್ಣ್‌ಡೊವ್ವಾಂಡಲೊಂಜಲ್ಲೋದು
ಮೆಯ್ಟಿತ್ತಿನಕ್ಳೆನಡೆ ಲೆತ್ತ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಣವು

ಕುಂಟುಲೆನ್ ಕೊರ್ದು ಬಂಜರ ಬಳಸ್‌ದೊಣಸ್ ಮ –
ಳ್ಪಾದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆರೇತೊ ಜನೊನು. ಇಂಚಿಡ್ದ್
ಬತ್ತಿನಾತೇ ಜನೊಕುಳೊಣಸಾದ್ ಪೋಪುಂಡು
ಪೋಯಿನಾತೇ ಬತ್ತಿ ಜನೊಕುಳುಣ್ಬುಂಡು ನಡು
ನೆತ್ತಿಡಾನಗ ಪೊರ್ತು ನಡಪು ಯಾಗಲ ಮುಗಿಯೆ –
ರಾವೊಂದು ಬನ್ನಗವುಳಿತ್ತಿ ಸಮಿದೆಲೆ ಕಟ್ಟ
ನೆಯ್ತ ಕಲ್ಪಡೊಲು ಚರ್ವದ ರಾಸಿ ಮಾತ ಕುಂ –
ಡೊಡು ಬೂರಿ ಸಾತ್‌ಗರ್ಲೊಂದು ಬಸ್ಮಾಪಿ ಕತೆ
ಮಲ್ಲ ಇಸ್ಮಯ, ರಟ್ಟು ಕಿಟಿದಾನೆ? ಲಕ್ಕು ನಾ –
ಲಾಯಿಲೆಂಚಿನ? ಪರತ್‌ದೂರಿಡೀ ಕಬಿಯೊಂದಿ

ಪುಗೆತ ಕಮ್ಮೆನ ದಾನೆ? ಪೂರ್ಣಾವುತಿನ್ ಕೊರಿಯೆ –
ರುಂತುದೆರ್ ಮಾತೆರ್ಲ. ದಾರೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಯ್ಪು
ನೆಯ್ಬೂರಿ ಬೆರಿಕ್ ಯಾಗದ ಕುಂಡೊಡರ್ಲೊಂದು
ತೂತ್ತ ಜಾಲೆದ ಸುಳಿ ಬಲತ್ತ್ ಸುತ್ತುನ ತೂದು
ಸಕಣ ಯೆಡ್ಡೇಂದ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ಸಮಾದಾನೊಡು –
ಲ್ಲಾಸ್‌ಡುಪ್ಪುನಗ ನಡತಿನ ಸೋದ್ಯೊನೆಂಚಾಂದ್
ಪಣಡ್ ಕೋವೆಡ್ ಕರದ್ ನೀರಾಯಿ ಬಂಗಾರ್ –
ದಂಚ ಮೆಂಚುನ ಕಣ್ಣ್ ಕಲೆಪಿನಂಚಿನ ರೂಪು.
ಸಂಪಾಯಿದೆಸಳ್‌ದಂಚಿನ ತೂತ್ತ ನಾಲಾಯ್ಲೆ
ನಡ್ಪತ್ತ್‌ದುಂತೊಂದು ಕಾವೋರಿ ಸಂಕ್ರಾಂದಿ –

ದಾನಿ ಮಯ್ತಿನ ಮಣ್ಣಿದಂಚಿ ಬಂಗಾರ್‌ದರಿ.
ಯಣೊಡಿತ್ತಿ ಪಾಯ್ಸೊನರಸುನ ಕಯ್ಟ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತೆ
ದೆತ್ತೊಣೀ ಪುರ್ಸಾದ ನಿನ್ನ ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲೆಗಿಂ –
ದೆನ್ ಕೊರ್ಲ ಪಟ್ಟ್‌ದಕುಳುಣಡ್ ಬಗ್ತಿಡ್ ದುಂಬ –

ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್/೩೫
ಗೀ ಸಮಯ ಬರ್ಪಿದುಂಬೇ ಪೆದ್ವೆರೆತೆ ಬುಡೂಂ –
ದಡಗೆನೇ ಮಾಯಕಾಂಡಾ ರೂಪು. ಮೊಕುಳು ಕ –
ಟ್ಟಲೆದ ಪಿರ್ಕ್ಕಾರ ಯಾಗೊನು ಮುಗಿತ್‌ದವುಳಿತ್ತಿ
ರುಸಿಕುಳೆಗ್ ಬೆರಣೆರೆಗ್ ದಾನ ದಚ್ಚಣೆ ಕೊರ್ದು
ಒಣಸ್ ಕುಂಟುಡು ಮಾತ ತಣಿಪಾದ್ ಕಡಪುಡ್ದು,
ಗುರು ವಸಿಟ್ಟೆರೆನೆದುರುಡರಿಯಣದ ಪುರ್ಸಾದೊ –

ನರಸು ಸಮರಡ್ಡ್ ಪಾಲ್‌ನ್ ಮಳ್ತ್‌ದೊಂಜಿ ಪಾ –
ಲ್‌ನ್ ಕೌಸಲೆಗ್ ಕಯ್ಕೆಗೊಂಜಿ ಪಾಲ್‌ನ್ ಕೊರ್ದು
ಪಂಡೆ ನಿಕ್‌ಳೆಗ್ ಕೊರಿನ ಪಾಲ್‌ಡ್ದ್ ನಿಕುಳೀ ಸು –
ಮಿತ್ರೆಗೊಂಜೊಂಜಿ ಪಾಲ್‌ನ್ ಕೊರ್ದು ಬುಡೋಡುಂದ್
ಅಂಚನಿರ್ವೆರ್ ತಿಕ್ಕಿ ಪಾಲ್‌ಡರ್ದರ್ದೊನಾ –
ಳೆಗ್ ಕೊರಿನೆ ಮೂವೆರ್ಲ ಹಿರಿಯಕ್‌ಳೆ ಕಾರ್ಗಡ್ಡ
ಬೂರ್ದು ತಿಂದೆರ್ ಬತ್ತೆರರಮನೆಕ್ ಮಾತೆರ್ಲ.

ಇಂಚ ರಡ್ಡಪ್ತೆ ಕರಿನಗ ಮೂವೆರ್‌ಲ ಮಿೊತಿ –
ನಕುಳು ಮಿೊತ್‌ಜೆರ್ಯೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ. ದಿನ ಪೋಯ್ಕೆಕ್
ತಕ್ಕ ಸಾಲಾಯ್ದ ರಿತಿ ತತ್ತ್‌ಂಡ್, ಮೆಯ್ಟ್ ಜಡ

ಯೆಚ್ಚಿಂಡ್, ಮೋಣೆ ಬೊಳ್ಚಿದ್ ನಡಕೆ ಮೆಲ್ಲಾಂಡ್,
ಮಿರೆತ ತೊಟ್ಟುದ ಕಪ್ಪು ಪರತ್‌ಂಡ್, ಬೋಡಾಯಿ
ತೆನಸ್ ಬೊಡ್ಚಾಂಡ್, ಬೋಡ್ಚಾಂದಿನವು ಬೋಡಾಂಡ್.
ಉಂಡುತಿಂದಿನ ಬಾಂತೆ ಬತ್‌ದ್ ಕಕ್ಕೆದ್ ಪೋಂಡು,

ತಿಂಗೊಳೆಚ್ಚೊಂದು ಪೋಯ್ನೇತ್ತಂಚ ಬಂಜಿ ಬಲ -
ತೊಂದು ಬತ್ತ್ಂಡ್, ಒಂಜತ್ತ್‌ಡೊಂಜಂಗಲಪು
ಮನಸ್‌ಡುಂಡಾಂಡ್, ಮೂವೆರ್ ಮೊಕುಳು ಬಂಜಿನಕು -
ಳ್ೕನ್ಬಿನೂರೊರ್ಮೆ ಗೊಂತಾಂಡೂರ್ದ ಜನಕುಳೆಗ್
ಮನಸ್‌ಡಿನಿಮುಟ್ಟಲಾವಂದಿ ಸಂತೋಸಾಂಡ್.
ಎಣ್ಮನೇ ತಿಂಗೊಳುಡು ತೂದೊಂಜಿ ಯೆಡ್ಡೆದಿನ
ಆನಿ ಪೂ ಪಿಂಗಾರ ಮುಡಿಪಾದ್ ಪೊಸ ಸೀರೆ
ತುತ್ತಾದ್ ಪೊರಿಬಜಿಲ್ ಚಕ್ಕುಲಿನ್ ಪೊದ್ದೆರಿ -
ಷ್ವೆರ್ ಬಳಸ್‌ದಿನಿ ಮುಟ್ಟ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿ ಹಿರಿ -
ಯಕ್ಳೆ ಕಟ್ಟಲೆನ್ ಮೀರಂದೆ ಬಾಯಕೆ ಪಾಡ್ದ್

೩೬/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಬಂಜಿನಕುಳೊವೆನ್ ಬಯಕುವೆರವೇಳ್ಕಡಲ್ ದಾ -
ಯೆರೆಡುಂಡುಡವೆನ್ ಕಣಪಾದ್ ಕೊರ್ದೇ ಸುದ್ದ.
ಇಂಚ ತಿಂಗೊಳು ದಿಂಜಿ ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲೆ ಮನಸ್‌ಗೊ-
ವ್ವೇ ಬೇನೆ ಬೇಸರಾವಂದಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಬಾರಿ
ಜಾಗ್ರ್ತೆಡಕ್ಳೆನವುಳಿತ್ತಿ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆ-
ರಾದಿತ್ತಿನ ಪದೆತ್ತಿಳೆನ್ ತೂವೊಣೆರ್ ಲೆತ್-

ದಿಲ್ಲಾಳ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಕರಿದೊಂಜಿ ತಿಂಗೊಳುಡು
ಪತ್ತ್ ಪತ್ತ್ಂಡ್. ದಿಂಜಿದಿ ಬಂಜಿನಕುಳಿನಿಯ
ಎಲ್ಲೆನಾಂದುಳ್ಳೇರ್ ಪೆದ್ಯೆರ್ದುಪ್ಪುನಗ
ಸುರುವಾಂಡ್ ಬೇನೆ ಬರ್ಯೆರ. ಕಾರ್ ರಡ್ಡಲಾ
ಪುಳೆಯೆರೆ, ದೊರಿಯೆರೆ ಕೊಡಿ ಬಂಜಿ, ಪೊಳಿಯೆರೆ ಸೊಂಟ
ಬೇನೆ ಜೋರಾವೊಂದು ತಡೆಯವರಾವಂದೆ ಚಾ-
ಕಿರಿದಕ್ಳೆ ಪದೆತಿಳೆನ ದೈರದಾರಯ್ಕೆಲೆಡ್
ಪಗ್ಗು ಪುಣ್ಯಮೆದೆದುರು ನವೊಮಿ ತಿತಿತಾನಿ ಕೌ-
ಸಲೆ ಪೆದ್ಯಳಾಣ್ ಬಾಲೆನ್, ಮೂಜೆನಾನಿ ಆ
ಸ್ಲೇಸೆ ನಚ್ಚತ್ರೊಡಮರಾಣ್ ಬಾಲೆಲೆನಾ ಸು-

ಮಿತ್ರೆಪೆದ್ಯಳ್, ಪುಸ್ಯೆ ನಚ್ಚತ್ರೊಡಾ ಕೈಕೆ
ಪೆದ್ಯಳಾಣನ್ ಸುಕೊಟು ಪೆದ್ಮೆದಿಲು ಮೂವೆರಿ-
ತ್ತೆರ್ ಪೆದ್ದಿನಾಲ್ ಪುರು ಬಾಲೆಲೆನ ಜತೆಟವುಳು.
ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟಿನೆ ಅರಮನೆತ್ತ ಸಂಬ್ರಮೊನು ಪ-
ಣ್ಪಿನಿ ದಾದ? ಸಂತೋಸೊಡಳ್ತ ಚಾವಡಿದ ಕ -
ಮ್ಮೊಳು ತೆಲಿತ್ ನಲಿಪುವಾನ್ನಗ ಬೊಕ್ಕ ಜನತ ಸಡ-
ಗರದ ಕತೆ ತೀರಂದ್ ಪಣಿಯೆರೇರೇಡ್ದ್ಲಾ.
ಅರಸು ಗುರು ದೇವೆರೆಗ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಕಾಣಿಕೆನ್
ಬಗ್ತಿಡೊಪ್ಯಾದ್ ಮಂತ್ರಿಲೆಗ್ ಚಾಕರಿದಕ್ಳೆ-
ಗುಡ್ಗಿರೆನ್ ಕೊರ್ದು ಬೀದಿಲೆಡ್ ಗಾಡಿಡ್ ಕಲ್ಲ್

ಸೆಕ್ಕರೆದ ಗೋಣಿ ಗೋಣಿನ್ ಕೊಣೊದ್ ಮಾತೆರೆಗ್
ಪಟ್ಪಾದ್, ಪತ್ತಿರ್ಲ್ ಕರಿದ್ ಪತ್ತೊಂಜೆನಾ-
ನಿಡ್ ಪಗೆಲ್ ಪುಣ್ಯಾರ್ಜನೆನ್ ಮಳ್ತ್‌ದಮೆ ಸುದ್ದ
ಮಳ್ತೊಂದು ಮನದಾನಿ ಪುಟ್ಟಿ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಗುರು-
ಕುಳು ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಕೌಸಲೆನ ಬಾಲೆಗ್ ರಾಮೆ.

ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್/೩೭

ಮಗದರಸು ಮಗಳೆ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಲಚ್ಮಣೆ ಸತ್ರು -
ಗುಣೆ ಕಯ್ಕೆ ಪೆದ್ದಿ ಬಾಲೆಗ್ ಬರತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪು-
ದಾರ್ ದೀದಾನಿ ಬಯ್ಯಡ್ ವೊಜ್ರ ಮುತ್ತು ಮಾ-
ಣಿಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಸಿಂಗರಿದಿ ಬಂಗಾರ ಸರಪೊಳಿಳೆ-
ಡಕ್‌ಡ್ಡಿ ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಲೆಡ್ ಗುಲಾಬಿ

ಪೂತ್ತಂಚಿ ರಂಗ್‌ಡಂಗಯ್ಬಿಮ್ಮ ಕಾರಡಿ -
ಕ್ಕುಳು ಮೆರೆಪಿ ನಾಲ್ ಬೊಂಬೆದ ಕಿನ್ನಿದಂಚಿತ್ತಿ
ಪುಡ್ಕೆ ಪುಡ್ಕೆದ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮೆಲ್ಲ ಜೆಪುಡಾದ್
ಗಂದ ಲೋಬಾನೊಲೆದ ಪುಗೆ ಪತ್‌ದ್ ಬಾಲೆ ಜೋ
ಬಾಲೆಡ್ಡೆ ಬಂಗಾರ್ ಪೂ ಯೆಡ್ಡೆ ಪಿಂಗಾರ

ಜೋ ಬಾಲೆ ಜೋ ಟ್ರುವೇಲೇಂದ್ ಪದ ಪಂಡೊಂದು
ಪೊಂಜೋವ್ಳು ತೂಂಕು ತೊಟ್ಟಿಲುಳು ನಾಲರಮನೆತ
ಸಂಸಾರ ಸುಕತ ಕಡಲ್‌ದ ಮಗುರು ಸೆರೆತಂಚಿ
ಪೊರ್ಲುಡವುಳಿತ್ತಿ ಮಾತೆರೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗವು ಮಲ್ಲ
ಪರ್ಬನೇ ಆಂಡ್. ಕುಟುಮದ ಪುಣ್ಯ ತೆಗ್‌ಲ್‌ಂಡ್.

ಪಾಡ್ದಿತ್ತೆರಾ ಬಾಲೆಲೆನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ದಿಷ್ಟಿ
ಮಣಿತ ಮಾಲೆನ್ ಸುತುದು ಬಂಗಾರ್ದ ಸರಿಯೊಡಂ-
ಚನೆ ಪಿಲಿತ್ತುಗುರು ಬಂಗಾರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಸುರಿದ್
ಒಕ್ಕನೂಲುಗು – ಕಾಂಡೆ ಮೀಪಾದ್ ಕಣ್ಣ ಪು-
ರ್ಬುಗು, ಸೀಮೆದರಕು ಮುಂಡೊಗು, ಒಟ್ಟದಡಿ, ರಡ್ಡ್
ಕೆಪ್ಪೆಲೆಗ್ ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆಡ್ ಪತ್‌ದಿ ಮಯ್ಯೂಜಿ –
ದತ್ತಂದೆ ಪುಗೆ ಪತ್‌ದ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ತೂಂ-
ಕುನಿ, ಮಪ್ಪುದಗ ಉಳ್ಳಿದರಿ ದಾಸೆಮಿನ್ ರಡ್ಡ್
ಪುಂಡಿಡ್ ಪತೊಂದು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ತೊರತ್‌ದ್ ದಿಕ್ಕೆ-
ಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್. ಕುರಿನೀರ್ಡ್ ಮುರ್ಕಾದ್ ಕಯ್ಯ್‌ಳೆನ್

ಬಾಲೆಲೆ ತರೇಡ್ದ್ ಕಾರ್ಮುಟ್ಟ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ತಿ –
ರ್ತೀಸೊಂದು ನೆಟ್ಟಿ ಪೊಳ್ತುದು ದಿಷ್ಟಿ ಕಳೆದ್, ಕೊದಿ
ತೆಕ್ಕಾದ್, ಮಿತ್ತ್ ದೀಡ್ದ್‌ಂಡ ಕಕ್ಕೆಲು ಕೋಣೊವು
ತಿರ್ತ್‌ದೀಡ್ದ್‌ಂಡ ಪಿಜಿನುಲು ಕೋಣೊವು ಪಂಡ್‌ದಾ
ಬಾಲೆಲೆನ್ ಬಾರಿ ಕೊಂಡಾಟ ಮೋಕೆಡ್ ತೂದು
ಬುಳೆಪಾಯೆರೊಂಜಿದಿನೊಕೊರ್ರ್ಪೊರ್ತುಗೊಂಜಿ ಕ –

ಯ್ಲಾಂಡಲಾ ತೆಲಿಕ್ ಗತಿದಾಂತಿ ಬಡವಗ್ ಮುತ್ತು
ದತ್ನೊಲೆದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ ಎಂಚಾಯ –
ಗಾವಂಚರೆಸು ಮನಸ್‌ಡಾಂಡ್‌ಂದ್ ಪಣೊಡಾತೆ
ಯಾವಾತ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ. ಜೆತ್ತಿನವುಳಿತ್ತಿ ಬಾ –

ಲೆಲು ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಯೊಟ್ಟು ಪುಂಡಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಯ್ಗ್
ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ದೀದ್ ಜುಂಬೊಂದು ದೊಲ್ಲೆನರಿ –
ಪಾವೊಂದು, ಒರ್ದ ಬೂರೊಂದು, ಕಂಕಣೆ ಬೂರ‍್ದು,
ಬಂಜಿನೊಯ್ತೊಂದು, ಪರತೊಂದು, ನಾಲ್ಕಾರ್‌ಡಂ –
ಚಿಂಚಿ ಪಿರದುಂಬು ಪೋವೊಂದು, ಕುಳ್ಳೊಂದು, ಕಡ–
ತೊಂದು ತಡ್ಯೊನು, ಗೋಡೆ, ಕಮ್ಮ ಬಾಕಿಲ್‌ನ್ ಪತ್ –
ದುಂತೊಂದು, ಬೂರೊಂದು, ಲಕ್ಕೊಂದು, ತೆಲಿತೊಂದು
ಬುಳಿತೊಂದು, ನಲಿತೊಂದು, ನಡತೊಂದು, ಬಲಿತೊಂದು
ಜಗಲಿ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ನಡಿಮೇಲ್ ಮಳ್ತೊಂದು
ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ‍್ದನೆ ತೇರ್ ಬೀರೆರ್ ಕುದುರೆ

ಬಿರುಪಗರಿ ಬಡಿಗೆ ಕಡ್ತೆಲೆಲೆಡೇ ಗೊಬ್ಬೊಂದು
ಬಳತೆರಾ ಪುಣ್ಣಮೆಗ್ ಪೊಪಿ ತಿಂಗೊಳುದಂಚ,
ಇಂಚಯ್ಯ್ನ ವರ‍್ಸ ಮುಟ್ಟಾರೆತಿ ದತೊಂಡ ಉ –
ಟ್ಟಾವು ಸೀರ್ತ ದೆತೊಂಡ ಸೀತಾವು ಪಂಡ್‌ದಕ್ –
ಳೆನ್ ಸಾಂಕ್‌ದಾಜಿನೇ ವರ‍್ಸ ಪತ್ತಿನೆ ನೂಲ
ಮದಿಮೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಬರೆಯೆರೋದಿಯೆರೆ ಕಲ್ಪಾದ್
ಬೇದ, ಸಾತ್ರ, ಪುರಾಣ ಬೀರರಸು ನೀತಿಲೆನ್
ಅಜ್ಜತ್ತನಾಲ್ ಇದ್ಯೆಲೆನೀಟಿ ದಕ್ಕುನೆನ್
ಬಿರುಬೇದ, ಕತ್ತಿ, ಗದೆ, ಬೀಜಾಪುನನೆ ಕುದು –
ರೆ ಸವಾರಿ ಮಳ್ಪುವೆನ್ ಕಲ್ತಿ ಬಿರ‍್ಸಾದಿಗೆದ

ಬೀರೆರೆನ ಕಯ್ತ ತಪ್ಪಂಗಾಯ್ದ ತಾರಾಯಿ –
ನೊಯ್ತ್ ಕೊಣೊಯಿನ ಜವಣೆರಿಜ್ಜಕುಳು ದೆರ್ತ್‌ಪುಗೆ –
ಲ್‌ಡ್ ದೀದ್ ಮಿತ್ತ್ ರಾಪಾದ್ ಪತ್ತಿನ ಸಗ್ತಿ
ಕಲ್ಲ್‌ದಡಿ ಪಂದಾದಿನಾಣ್ ಮಗೆ ಪುಟ್ಟಿನೇ –
ಟ್ಟಿಜ್ಜೀತೆನೇಟ್ಟ, ಕಡ್ಜಿಲ್ ಪಾಡಿ ಲೆಕ್ಕಣ್ಣೆ –
ಪಾಡ್ದಣ್ಣೆ ದೆಪ್ಪು ಮೆಯ್ಯಕಟ್ಟ್‌ನಕ್‌ಳೆನ ರೂಪು
ರಂಗ್, ಲಜ್ಜಣ, ವಜಾಯದ ಲತ್ತ್ ಜವಣಾದಿ –
ಗೆನ್ ತೂದು ಪೊಣ್ಣಾಯಿನಾಳಂದೆ; ಆಣಾಯಿ –

ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್/೩೯

ನಾಯೆ ಮರ್ಲ್ಲಾವೊಡಂಚಿನ ಪೊರ್ಲ್ಲು, ಪೊರ್ಲ್ಲೊಂಜೆ –
ನತ್ತ್, ಪೊರ್ಲ್ಲುಗು ತಕ್ಕ ಬುದ್ದಿ ಗುಣ ನಡಕೆಳವು

ಬಂಗಾರ್ – ಮೀಸೆ ಬನ್ನಗ ದೇಸ ತೋಜಂದಿ
ಪದಿನೆಣ್ಮ ವರ್ಸ ಕಡಪುನ ಪಿರಾಯದ ಮಲ್ಲ
ಅರಸು ಬಾಲೆಲೆಗಿಂಚಿ ಸೀಲ ಉಂಡೂನ್ನಗವು
ಪುಟ್ಟಿ ಕುಟುಮದ ಬಾಗ್ಯ ಊರ್ದ ಜನೊಕುಳೆ ಪುಣ್ಯ,
ಅಪ್ಪೆಮ್ಮನಕ್ಳೆಗೀ ಜಲ್ಮೊಡೊದಗಿನ ಸೊರ್ಗ.

* * *

೩. ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ

ದೇವೆರೆ ದಯೊಟ್ಟು ಹಿರಿಯಕ್‌ಳೆ ದರ್ಮೊಡು ಕೀರ್ತಿ
ಬದ್‌ಕ್ ಬಾಗ್ಯೊಲು ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲೂನ್ವಿನ ಬಾರಿ
ಸಂಪೊತ್ತುದೆರ್ತೆಡಿತ್ತಿನಯೋದ್ಯೆದರಸು ದಸ –
ರತೆಯೊಂಜಿ ದಿನ ಸಬೆಟ್ ಗುರು ಮಂತ್ರಿ ಸರ್ವೆರೆನ್
ಕೂಡೊಂದು ಪಟ್ಟಮಣೆಟುಪ್ಪುನಗ ನೇಲ್ಯ ಹಟ –
ಗಾರೆ ಇಸ್ವಾಮಿತ್ರ ಪಣ್ಪಿ ರುಸಿ ಬತ್ತಿನೆನ್
ತೂದರಸು ಲಕ್‌ದ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಪುಲ್ಲುದ ತಕ್ಕ,
ಣೊನು ಪಾಡ್ದ್ ಬುಡ್ಪಾದಿ ಪೀಚೊಡಾರೆನ್ ಲೆತ್‌ದ್

ಕುಳ್ಳಾದ್ ಬಗ್ತಿಡುಪಚಾರ ಪೂಜೆದ ಸೇವೆ
ಸಂದಾದ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಅಯ್ಯಾ ಒಂಚಿಡ್ದ್‌ಲ
ಕ್ಕೊಂಡಾರ್. ಯೆಂಕ್ಳೆ ಹಿರಿಯಕ್‌ಳೆ ಪುಣ್ಯೊಡು ತನ್ಕು
ಳೆನ ಕಾರಡಿತ ದೂಳುಡೀ ನಾಡ್ ಸುದ್ದಾಂಡ್
ದಾದ ಬಡವಾಡ್ದಾವೊಡಿತ್ತಿ ಚಾಕಿರಿಗಾವ –
ಡಪ್ಪಣೇಂದಿನೆ ರುಸಿಕುಳೆಂಕ್ಳು ಬೆಂದಿನ ಬದ್‌ಕ್ –
ಡೊಂಜಿಪಾಲಾಜೇಟ್ಟರಸು ಕಾಣಿಕೇಂದ್ ದುಂ –
ಬೂಡ್ದಿಂಚ ನಡತೊಂದು ಬಯ್ದಿ ಕಟ್ಬೊಂಜುಂಡೆ?
ಬೆಂದ್‌ಜಿಡ ಸಂದಾವುನೆಂಚ? ಆಂಚಾಂದ್ ಬೆ –
ನ್ನಾನ್ನಗೇರೆಗ್ ಬೋಡು? ಓ ದೇವರೇ, ಕಾಂಡೆ
ಮಿಿದ್ ಬನ್ನಗ ಕುಳ್ದು ಜಪೊಟುಪ್ಪುನಗ, ಅತ್ತ್ –
ಡೋಮ ದೀನಗ ದೂಜಿ ಪೊಗ್ಗಂದಿ ಮುಳ್ಳ ಕೋ –

ತೆದ ಮಲೇಡ್ದೊರ್ತಿ ರಕ್ಕಸಿ ಮಲ್ಲ ತೂಟೆ ನಿ –
ಚ್ಚಲ ತನ್ನ ರಡ್ಡ್ ಜೋಕುಳೆಡಪ್ಪ ಬತ್ತ್‌ದೆಂ –
ಕ್ಳೆನ ಮೆಯ್ಕ್ ಬೊಕೋಮಗುಂಡೊಗೆಂಚೆಂಚಿ ಕು –
ರ್ತೆಲ್ ಮಾಸ ನೆತ್ತೆರ್‌ನ್ ಪಾಡುದ್ಬಿದೊರ್ಮೆಲಾ
ಬಷ್ಟ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಪೋಪೆರಂಚಿನಸ್ರಾಣಿ ಜೊ –

ಕುಳು ಲೋಕೊಡುಪ್ಪಾಯೆರಕ್‌ಳೆನಾತ್ಮಲ್ಲ ದೆ –
ತ್ಪಾಡಿ ಚಂಡೊಳು ತೆರಿವುಜೆಂಚ ಪುಟ್ಯನ? ದಾನ್ನ.

ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ/೪೧

ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೆಂಕ್ಲೆಗತಿ ಬಾರಿ ಕಷ್ಟೊಗು ಸೇನ್ದರ್,
ನಿನಡ ಪಣ್ಕಾಂದಿಡೆಗ್ ಬತ್ತೇಂದ್ ರುಸಿ ಪಂಡಿ–
ನೆನ್ ಕೇಣ್ದರಸು "ಬುದ್ದಿ! ದಾಲ ಪೋಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ

ಯಾನುಳ್ಳೆ ನಿಕ್‌ಳೆ ಚಾಕಿರಿ ಮಳ್ಪುನೆನ್ನ ಜಂ –
ಬರ ಬುದ್ದಿ, ಯೆತೆ ಮಳ್ಪೆರಾವಂದ್, ಯೇತಾಯೆ
ಮಲ್ಲ ರಕ್ಕಸೆ ಆಂಡಲೆಂಕ್ ಮಲ್ಲಾವೆನಾ –
ಯನ ಬೆಂಡ್ ದೀವಾಯೆ, ಪೊಡಿ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಸೊರ್ಕು –
ನಿರಿಪೋಡ್ಡ ಯಾನೆ ಬರೆಡೂಂದಿಜ್ಜಿ, ಯೆಂಕ್ಳೆತ್ತ
ಜವಣೆರೊರಿಯೊರಿಯೆ ಯಾವಾಂಡ ಯಾನೇ ಬರ್ಪೆ,
ಇತ್ತೆನೆ ಪಿದಾಡ್ಯೇಂ"ದೆ, ಯೆಡ್ಡೆ ಪಾತೆರ ತರ್ಲ,
ಜವಣೆರೇರೋಳುಳ್ಳೆರಕ್‌ಳೆನಿತ್ತೆನೆ ತೂವೊ –
ಡೊರಯೆಂಕ್ ಬರಡಿಂಚಿ ಲೆಪುಡಾವು ಬೇಗಾಂದ್
ರುಸಿ ಪಂಡಿನೇಕ್ಕರಸು ಸಬೆಕ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಬ –

ರ್ಪಾಯೆ. ಬತ್ತಿನ ಜೋಕುಳೆದುರಿತ್ತಿ ಪಿರಿಯೆರೆನ
ಕಾರ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಸಬೆಕ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ನಾಲ್ವೆರುಂ –
ತುನೆ ರಾಜೆ ಪಂಡೆನ್ನ ಬೊಡೆದಿಲೆಡ್ ಪಿರಿಯಾಳ್
ಕೌಸಲೆನ ಮಗೆ ರಾಮೆಯಿಂಬೆ, ಮೊಕುಳಿರ್ವೆರ್ಲ
ನಡುವಂದಿನ ಸುಮಿತ್ರೆನಮರ್ ಬಾಲೆಲು ಲಚ್ಚು –
ಮಣಿ ಸತ್ರುಗುಣೆ, ಕೈಕೆ ಕಿರಿಯಾಳೆ ಮಗೆ ಬರತೆ
ಇಂಬೆ ತೂಲೇಂದ್‌ದಿಸ್ವಾಮಿತ್ರ ರುಸಿನ ಕಾ –
ರ್ಪತ್ತಾಯೆ ಕುಡ ಜೋಕುಳೆಡ – ಮೊಕುಳೆ ತರೆಬೆರಿನ್
ಪೂಜಿದಾ ರುಸಿ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆ ಮೋಣೆನೇ
ತೂದು ಮೊಕುಳಿರ್ವೆರೆನ್ ಕಡಪುಡೆನಡಪ್ಪರಸು

ತಾನ್ ಬರೊಡೂಂದಿಜ್ಜಿ, ಯೆಂಕ್ ಕಡೆಸುಂಡಿರ್ವೆ -
ರಿತ್ತೆನೆ ಪಿದಾಡೊಡೊಟ್ಟುಗು ಪೋಪ ಬೇಗಾಂದ್
ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದರಸು ತೆಲಿತೊಂದು ಈರೆನ ಕು -
ಸಾಲಿಂದು ದಾದ ಬುದ್ದೀ, ಪಣ್ಪೆ ದಾಯೆ ಗೊ -
ಬ್ಬೆರೆನ ಜೋಕುಳು ಮೊಕುಳು, ಯಾನಿಜ್ಜ? ದಾಯೆ ಯಾ -
ನರಸು. ನಮ ಪೋಯ್ಯಿತೆನೆ, ರಕ್ಕಸೆರೆ ಸುರುಪೊ -
ನೊರ ತೂಪೆ ಯಾನ್ಂದ್ ಲಕ್ಕಿನೆನ್ ತೂದು ರುಸಿ
ಲಕ್ಕೋಡ್ಜಿ, ಕುಳ್ಳು ಕುಳ್ಳೀ ಬರ್ಪಿನನೆ ಬೊಡ್ಜಿ
ಈ ನಾಡ್‌ಗೀಪಟ್ಟ ತಿಕ್ಕಿನೇಡ್ದಿಂಚರಸು

೪೨/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಯಿೊ, ನಿನ್ನ ಮಗೆ ರಾಮೆ ಪುಟ್ಟುನಗನೇ ಲೋಕೊ -

ಗರಸು ತೆರಿದನ? ನಿನ್ನ ಬಿರುಪಗರಿಡಿತ್ತಿ ಬಿ -
ರ್ಸಾದಿಗೆಲೆನೆನಡ ಪಣಡಯ. ಬುಡ್ದು ಬಾರಿ ಕಾ -
ಲಾತ್‌ಂಡಲಾ ದುಂಬುದಂಚನೇ ಬೆನ್ನೆ, ತೀ -
ರಂದೆ ಬಯ್ಯ್‌ದ್ಜೆ, ರಕ್ಕಸೆರೆ ನೆವನೊಡಾವೊಡಿ -
ರ್ವೆರ್ ಸಿಸ್ಯೆರಂಚಾದ್ ಯಿೊ ದಾಯೆ? ಮೊಕುಳಿರ್ವೆ -
ರಿತ್ತೆನೆ ಪಿದಾಡೊಡಾವಾಂದ ಬೇಗ ಪಣ್,
ಯಾನ್ ಇಸ್ವಾಮಿತ್ರೆ ದಾನೆ, ನೆನೆಪುಪ್ಪಾಡ್
ಈ ಕುಲೊಟ್ಟೀ ರಾಜ್ಯೊನೀ ಕೂಡಲಾಳ್ಯೊಂದು
ಬತ್ತಿನರಸುಲೆಡ್ ಒರಿಯಾಂಡಲಿನಿಮುಟ್ಟ ಮ -
ಳ್ಪಂದಿತ್ತಿ ತನ್ನನೆ ಪುದಾರ್‌ಡೀ ಲೋಕ ಮೆ -

ಚ್ಚುನ ಲೆಕ್ಕ ಈ ನಿನ್ನ ರಾಮಾಡ್ದ್ ರಾಮ ರಾ -
ಜ್ಯಾಂದ್ ಪಣ್ಪಾಯಿಜಡ ಯಾನ್ ಇಸ್ವಾಮಿತ್ರೆ-
ನಾ? ದಾನೆ ಗುಮೆಲು ಗೆಂಡದ ಬೆಚ್ಚೊನೇತ್ೕಂದ್
ಬಿರೆಲ್‌ಡೊಕ್ಕುದು ತೂಪನಾ? ಬುಡಾಯೆಂದ್ ಕೋ -
ಪೊಡು ಕುಂಬರುನೆನ್ ತೂದಾ ವಸಿಟ್ಟೆರ್ ಮನಸ್ -

ಡೆಣ್ಣೈರೆಡ್ಡೆಗ್ ತಿಗಲೆಡೇ ಸಾದಿ ಕೊರ್ಪಿನ -
ತ್ತಂದಿನಾಯನ ತಿಗಲೆಗಪಗನೇ ತೊರ್ಪುನಂ -
ಚಿನ ಸುಬಾವುದ ರುಸಿನ ಬೇರ ಬಂಜೂಗು ಸೇರೊ -
ಲೀಂದ್ ಕಣ್ಣೊಣ್ತೈರರಸುಗು ಜೋಕುಳೆನ್ ಕಡಪು -
ಡೊಂದಯ್ಯ್ನೆ ತೆರಿದ್ ದಸರತೆ ಮುಗಿದ್ ಕಯ್ಯೊನ್ರೆ -

ಗೆಂಚ ಬೋಡಂಚ ನಡತೋಣುವೆ ಬುದ್ದೀಂದ್ ಜೋ -
ಕುಳೆನಿರ್ವೆರೆನ್ ಪಿದಡ್ಪಾದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ, ದ -
ತ್ತ್‌ಡ್ ಬಲತ್ತ್‌ಡ್ ಬರ್ಪಿ ಜೋಕುಳೆನ ನಡುಟಿತ್ತಿ
ರುಸಿ ನಡಪುನೊಂಜೊಂಜಿ ಮಾರ್ಪುದ್ದ ಬಲತಿ ದಾ -
ಡೆದ ಪರಬೆ ಕಾಡಾನೆ ತುಂಬಿಲ್‌ನ್ ತೂಂಕೊಂದು
ನಡಪುನಂಚಿತ್ತಿ ಗಂಬೀರವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.
ಇಂಚಕುಳು ನಡತ್ ನಡತ್‌ದ್ ಪೇಂಟೆ ಹಳ್ಳಿಲೆನ್
ಕಡತ್‌ದಂಚನೆ ಪಡ್ಪು ಪಲ್ಕೆ ತೋಕೆಲೆಡಾದ್
ಗುಡ್ಡೆಡಾವೊಂದು ಕಾಡ್‌ದ ಬರಿಯೆನೇ ದುಂಬು
ಪೋ ಪೋದು ಕಾಂಗ್ ಕುಂಟುದ ಮುಟ್ಟೆದಂಚ ಕ -

ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ/೪೩

ತ್ತಲೆ ಕಬಿದಿ ಮಲೆನ್ ಪೊಗ್ಯೆರ್, ಗಡ್ಡ ತರೆ ನರೆದಿ
ರುಸಿನ ಬೆರಿಯೆನೆ ಪೋಪಿನರಸು ಬಾಲೆಲು ನಾಲ್
ಸುತ್ತಲ ಜಮೇರಿ ರೋಮದ ಕಾಡ್‌ದರಸುಬಜಿ
ಪರಬೆ ಸಿಮ್ಮದ ಪಿರಾವುಡೆ ರಡ್ಡ್ ಬಾಲೆ ಕಿ-
ನ್ನಿಲು ಪೋಪಿ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜೇದೇರಕುಳು ದುಂಬು
ಪೋವೋಡಾಯಿನ ಮಲೆನ್ ದಾನೆಂದ್ ಪಣಡಳ್ತ
ಮರೊಕುಳೇಳೆಣ್ಮ ಪೊಣಕೆದ ಬಲ್ಲ್ ಸುತ್ತುಗೆ -
ಕ್ಕಂದಿ ಮುದೆಲ್‌ದ ಗಾಳಿ ಬೀಜಿನಗ ದುಂಬು ಪಿರ
ಪಂದೊಂದು ಕೊಡಿ ಮಿತ್ತ ಜಾಲೊರ್ಮೆದಿಂಜಿದಿನ
ಮುಗಲ್ ಕಜವುದ ರಾಸಿನಡಿಪು ಮಯ್ಪುದ ಲೆಕ್ಕ

ಬುಳೆತಿನವು, ತೂಪಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಂತುಲೆಕ್ಕಂತಿ –
ನೊಂಜೊಂಜಿ ಗೇಣ ಮುಳ್ಳಿತ್ತಿ ಪಾರಂಟೆಲ್‌ದ
ಬೂರು ಪೊದ್ದಿದಿನ ತೂನಗ ಕಣ್ಣ್ ಪಾರುನವು –
ಚೂರಿ, ಕಾಟೇರ್, ಕರ್ಕಟೆ ಮುಳ್ಳಪುದೆಲುಳಿ
ತ್ತಿನ ಮಲೆನ್ ಕಡತ್‌ದೆಂಚಲ ಪೊರ್ರುತಂತ್‌ನಗ
ತನ್ನಾಸ್ರಮೊಗು ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತಿಯೆರ್ ರುಸಿ ಕೌಸಿ –
ಕರೆಜತೆಟ್ ಬತ್ತಿ ಜೊಕುಳೆಡಪ್ಪ, ಬತ್ತಿ –
ಲೆಕ್ಕನೆ ಮೊದ್ ಜಪೊನು ತೀರ್ಸಾದ್ ಬಾಜೆಲ್ ಬಡವು
ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಡ್ ಬಾರಿಕಂಗಾಲಾತಿ ಜವಣೆರೆನ್
ಮುಟ್ಟ ಕುಳ್ಳಾದಕಳೆ ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್ ಬಚ್ಚೆ

ಲೆನ್ ಕಳೆಪಿನಂಚಿ ಬಲ ಅತಿಬಲಾನ್ಪಿನ ಮಂತ್ರೊ –
ನುಪದೇಸ ಕೊರ್ದಕಳೆಗೊಂಜಿ ಪೊಸಗೆಲಪು ಬ –
ರ್‍ಪಾದಿರ್ಲ್ ಜೆಪ್ಪೆರಾನಗ ಜವಣೆರ"ಂದೆ ಓ –
ಅಜ್ಜೇರೆ! ನಮ ಬತ್ತಿ ಸಾದಿಡಿತ್ತಿನ ಕಾಡ್
ವೊವು ಪುಣ್ಯೆ, ಮಯ್ಕಲತ್ತ್‌ದ್ ಮಯ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ
ವಾ ಕಪ್ಪು ಕಾಲೇಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆ ಪಂಡೆ"ರತ್ತ ಮಗ?
ಆವ್ವೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕತೆ – ಕೇಣೊಡೆನ್? ಅಂದಂದ್
ಕೇಣೊಡೂಂದಿನೆ ಕೇಣಿ ಪಣ್ಪೆ, ಸೊರ್ಗದರಾಜೆ
ದೇವೇಂದ್ರೆ ತನ್ನ ಪಗೆಯಾದಿತ್ತಿ ವೃತ್ತೆ ಪ –
ಣ್ಪಿನ ಬೆರಣನೊಂಜಿದಿನ ಕಾತುಂತುದಡ್ಡಾ ಗಾ –

ಯೊಡು ತಿಕ್ಕಿ ಲೆಕನೆ ಬೀಜಾದಿತ್ತಿ ಬಲ ಪಾಡ್ದ್
ಕಯ್ತಿತ್ತಿ ಮೆಂಚಿ ಕಯ್ದ್ ಡ್ ತೆಡಿಲ್ ಹಾಕಿನಂ –

ೞೞ/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಚನೆ ನೊತಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡಪಗನೆ ಮಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಿದಾ –
ಯನ ಪೆರಣ ಪೊಂಡಿಂಚ ಪಾಕದಿನ ಕರಿನಗಾ –
ಬುಳ್ಪೆಲಗ್ ಪತಿನೇಟ್ಟ್ ಮುಟಿನೇಟ್ಟ್ ಸೋಲಾದ್
ಮುಟ್ಟಿ ಬಂಗಾರ್ ಮಜಿಯಾಪಿನೆನ್ ತೂದು ಲೊ –

ಕದ ಮಾತ ಜಾತಕೊನು ಬರೆದಿತ್ತಿ ಬೆರ್ಮ ದೇ –
ವೆರೆ ನಡೆಗ್ ಪೋದು ಗುಟ್ಟುಡು ಕಾಣಿಕೆನ್ ದೀದ್
ಬತ್ತಿ ರಾಸಿಡ್ ನೂಲು ಪಾಲ್‌ಡೊರಿಯನ್ ಕೆರ್ತಿ
ದೋಸಾಂದ್ ಪಣೊಡಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಅಂದಾಂದ್

ಬೆರ್ಮ ಜೋಯಿಸೆರ್‌ಂದೆರಯ್ಕಿಂಬೆ ನೂಲು ಪಾ –
ಲ್‌ನ್ನಗವು ಯೇರ್‌ಂದ್ ಸೊಟ್ಟ ಪಣೊಡೆಂಕ್‌ಂದೆ
ಜೋಯಿಸೆರ್ ಕವುಡಿಗೆದ ರಾಸಿಡಿರ್ವರ ಕಯ್ಯ್ನ
ತಿಜ್ಜೂರ್ಗಿದ್ ದೆತ್ತಿನೆನ್ ಗೆಣ್ತ್‌ದ್‌ಂದೆರ್ ಮಿತ್ತ
ಜಾತಿಡೊರಿ ಬೆರಣ ನೀ ಮಾನ್ಯಕೆರ್ದು ಪೊಡಂ –
ಚಾದ್ ನಿನ್ನುಡಲ್‌ಡೆಪಲ ಪೋಡಿಗೆಲು ಬಂಜಿ
ಡಪಗಪಗ ಗಳಿಗೆಗೊಂಜೊಂಜಿ ಸಂಕಡೊಲು ತರೆ –
ಟೆಂಚೆಂಚಿ ನಾಲೋಚನೆಲು ಮನಸ್ ತಿರಯಿಜ್ಜಿ
ಜಿವೊಡು ಸುಕಯಿಜ್ಜಿ, ತಿಗಲೆದುಳಾಯಿ ತೂ ಪಾಡ್ದ್

ಪೊತ್ತಾಯಿ ಲೆಕ್ಕ ನಿದ್ರೆನೆ ಕಡಮೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ –
ಲೆಂಚೆಂಚಿ ಬೊಡ್ಚಾಂದಿ ಕನಕಟ್ಟ್ ದೆಚ್ಚರಿಗೆ –
ಯಾಪುಂಡು ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲು ಬೆನ್ನಿ ಬದ್‌ಕ್ ಬಾ –
ಗ್ಯೊಲು ಮಾತ ಬೋಡೂನ್ಪಿ ಮನಸಿಜ್ಜಿ ಅಂಚಂದ್
ಬೊಡ್ಡಿಂದ್‌ಲಾ ತೋಜ್ಜಿ, ಈ ಸಂಗತಿಲು ನಿಜನ?
ಅಂದಿಂಚ ಮಾತಾಪಿನಂದೆ, ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ನಂಕ್
ಎಂಚಾವು ನನವೊಂಜಿ ರಾಸಿ ದೀಲೆಗೆ ತುಕಾಂ –
ದಿನೆ ಪುಟ್ಟುಕಾಯಿಲೆನ್ ಪತ್ತುನಾತೊಂಜಿ ಪುಂ –
ಡಿಡ್ ಬರ್ಮುರ್ಬದಂಚಿ ದೀದವೆನ್ ಗೆಣ್ತ್‌ದ್ ಕಷ್ಟ
ನಷ್ಟ ಬಷ್ಟಾಂದ್ ಮಾತೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಸೋಲುಂಡು.

ಈ ಸೋಲುಡೊಂಜಿ ಗೇಲ್‌ದ್‌ಂಡ ನಿನ್ನವುಸ
ವೊಂಜಿ ಬಾರೀಗಟ್ಟೆ, ಕಲ್ಲ್ ತುಂಬುದ್ ತರೆಕ್
ಪಾಡ್‌ಂಡಲಾ ದಾಲ ಆವಂದ್, ದುಂಬವೆನ್
ಪಣಿ, ಇಜ್ಜಿಡಾ ಬೆರಣೆ ಯೆನನ್ ದೀಪೆನ? ಈತ್
ನೇಟ್ಟೇಪನೆನ್ನ ಎಲು ಸುಣ್ಣಾದ್ ಪೋತ್ತ್‌ಂದ?

ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ/೪೫

ನನದಾನೆ? ನನನ ಬೆರಣನ್ ಕೆರ್ತಿ ಪಾಪ ಪಿರಿ –
ಯಾವಂದೆ ಕುಟುಮೊಗೇಳಿಗೆ ಯಿಜ್ಜಿ, ಏಳ್ ಕಡ –
ಲ್‌ದ ನೀರ್‌ನೇಳ್ ರುಸಿಕುಳೆಡ ಕಣಪಾದಕ್‌ಳೆ
ಕಯ್ಪೆ ಮಂತಿರ್‍ಪ್ಪಾದ್ ನಿನ್ನ ತರೆಕಕುಳು ಮ –
ಯ್ತೆರ್‌ಡ ಪರಿಯಾರಾವು ಕೊಲೆ ಮಳ್ತಿ ಪಾಪಂದ್
ಪಂಡ್‌ದೆಂಚಂದ್ ತೂಕಾಂದೊಂಜಿ ರಾಸಿಡಾ – ೧೬೦

ವುಂದು ತೋಜಿನೆ ದೇವತೆಳೆನರಸು ಬತ್ತ್‌ದಂ
ಚನೆ ಮಳ್ತಿನೇಟ್ಪಾಯ ತರೆಕ್ ಮಯ್ತಿನ ನೀರ್ –
ದೊಟ್ಟುಗೇ ಪಾಪ ಮಾತಲ ಜತ್ತ್‌ಡಿಡೆ ಬೂರ್ದು
ಬಲತ್‌ದೀ ಮಲೆ ರಕ್ಕಸೆರೆಗಿಂದು ಬೂಡಾಂದ್,
ರುಸಿಕುಳೆಂಕ್ಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಕೇಡಾಂಡ್, ಆದಿನೊ –
ಡ್ದಿಂಚಿ ಪಾಪದ ಮಲೇನ್ಪಿನ ಪುದಾರಾಂಡಿಂಚ
ಮಲೆತ ಕತೆ; ಯಾವುನನ ಪಾತೆರಡೆ ಬೇಗ ಲ –
ಕ್ಕೊಡು ಕಾಂಡೆ ಜೆಪ್ಪುಲೇಂದಿನೆ ರಾಮೆ ಅಜ್ಜೇರೆ !
ಮಿತ್ತಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲಜನೊಕುಳು ಮಳ್ತಿ ಬೂಮಿ ತುಂ –
ಬಂದಿ ಪಾಪೊನು ಸುಲಬೊಡಕುಳು ಕಳೆವೊಂದಯ್ತ್ತ ೧೭೦

ಕರ್‍ಮೊನರ್ದ್ದಾದ್ ತಿರ್ತ್ತಿ ಜನೊಕುಳೆನ್ ಕೆ –
ರೈರ್. ಕೆರ್‍ದ್ದ ಮೆರೆಯೆರೆಂಚಾದಕುಳು ಮಲ್ಲಕುಳು.
ಅಂಚತ್ತ್‌ಡಿಂಚಿತ್ತಿ ಪರಪುನೀರ್‌ನ್ ಕಾರ್
ಡೊಡ್ಡಾದ್ ಕೊಳಕೆ ಬುಳೆಪಿನ ಬಯ್ಲ್‌ಡಿಂಚ ಕನ –
ಪಡೆ ಕಳ್ಳಿ ಮುಳ್ಳಬಲ್ಲೆಲು ಬಲತ್‌ದೀ ಕಾಡ್
ಲಕ್ಕೈರುಂಡಾ? ಅಂಚಿನ ಕುಳುಪ್ಪುನೂರುಡು –
ಪ್ಪಂದ್ ನಾಸಿಗೆ ಮುಳ್ಳು, ಊರುಗೇ ಮಲ್ಲಾಕು –
ಳಕುಳತ್ತೆ ಅಜ್ಜೇರೆ ಈರುಪಂಣ್ಣೇಂದಿನೆಕ್
ಅಂದ್ ಮಗ ದಿಂಜಪೊರ್ತಾಂಡಿತ್ತೆ ಜೆಪ್ಪಿ ಲ –
ಕ್ಕೊಡು ಬಾಲೆ ಕಾಂಡೇಂದಿನಪಗ ಜೆತ್ತೆರ್ ಮಾತ ೧೮೦

ಲಕ್ಕ್ ಕೌಸಲೆನ ಮೋಕೆದ ಬಾಲೆ, ಲೆಕ್ಕಯೋ –
ದ್ಯೆದ ಪೆರಣ, ಲಕ್ಕ್ ಲೋಕದ ಬೊಳ್ಪು ಲಕ್ಕ್ ದ –
ರ್ಮದ ಬೂಡು, ಲಕ್ಕ್ ನೀತಿದ ಗೂಡು, ಲಕ್ಕ್ ಸ –
ತ್ಯದ ತುಡರ್, ಲಕ್ಕ್ ಸಾದುಳೆ ಪುಣ್ಯ, ಲಕ್ಕ್ ರಾ –
ಮಾ, ಲಕ್ಕ್ ಪುಲ್ಯಾಂಡ್ ಲಕ್ಕ್, ಮೂಡಾಯಿ ಬೊ –

೪೬/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಳ್ಪಾಂಡ್ ಮಗ ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕಲ ಬಾಲೆ ಲಕ್ಕೊಂದ್
ರುಸಿ ಕೌಸಿಕೆರ್ ಮೋಕೆ ಕೊಂಡಾಟೊಡಾ ಜೋಕು –
ಳೆನ್ ಮೆಲ್ಲ ಲೆತ್ದ್ ಬಾಮಿದ್ ಮೆಣ್ತ್ ಲಕ್ಕಾದ್
ಮೋಣೆ ದೆಕ್ಕದ್ ಮೀದ್ ಬತ್ತೆರೊಟ್ಟುಗು ಪುರೆಕ್.
ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತುಗು ಮಳ್ಪು ಜಪ ತಪೊನು ಮಳ್ತೊಂದು

ಒರಿದಿ ಪೊರ್ತುಡು ತಾನ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಸಿದ್ದಿ ಮ–
ಳ್ತೊಂದಿ ಮಂತ್ರೊಳೆನ್ ಮಾತುಪದೇಸ ಕೊರ್ದಕ್ಳೆ –
ಗಾ ಮಂತ್ರದೇವತೆಲೆ ಸಿದ್ದಿ ಮಳ್ಪಾದ್ ಮನ –
ಸ್‌ಡ್ ರಾಮೆ ನೆನೆತಿನಪಗನೆ ಬತ್ದ್ ನಿಲೆಯಾದ್
ಪಗರಿಡಾವಡ್ ಪುಲ್ಲುಗಡ್ಡಿಡಾವಡ್ ಚಾಕಿ –
ರಿನ್ ಮಳ್ಪು ಕಟ್ಟ್ ಗೋಪ್ಪ್ಯಾದ್ ಇಸ್ವಾಮಿತ್ರ
ರುಸಿ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆ ಗೆಂಚೆಂಚಿ ಮಲಮಲ್ಲ
ಸಾದಕೊನು ಮಳ್ಪಾದ್ ಯೇರಾಂಡಲೊರ ಮೊಕುಳೆ –
ನೆದುರುಡುಂತೆರೆ ನರ್ಗು ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಬಿರ್ಸೆರಾ –
ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ, ಆ ತತ್ತ್ ಬುಡಿನೊಂಜಿ ಪಗರಿಡೀ

ಮೂಜಿ ಲೊಕೊಳೆನೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆಡೇ ಪೊಡಿ ಮಳ್ತ್ –
ದೇಳ್ ಕಡಲ್‌ಳೆ ನೀರ್ ನಾಜಾದ್ ಬುಡ್ಪಿ ಸಾ –
ಮಾರ್ತಿಗೆನ್ ಉಂಡು ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರೊಂಜಿ ದಿನ
ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆಗಾ ಕೌಸಿಕೆರ್ ದನಿ ಕೇಂಡಿ –
ನಡೆ ಪಗರಿ ಹಾಕುನೆನ್ ಕಲ್ಪಾವ್ನ ಪೊರ್ತುಡಾ

ಪಾಪದ ಮಲೇಡ್ದೊಂಜಿ ಕೇಂಡಿನರೆ ಬಾಯಿ ಗುಂ -
ತಿನ ಬೂಮಿಯದುರುನಂಚಾಂಡ್ ಮೊಕುಳಂಚಿಂಚಿ
ತೂಪಿನಾತೇಟ್ಟ್ ಮರ್ರೊಕುಳೆನ್ ಕುರ್ಕಾವೊಂದು
ಪುದೆಲ್ ಬಲ್ಲೆಲೆಡ್ ಸುರ್ಕೊಂದಡ್ಡ ತಲೆತಿ ಬೂ -
ರುಳೆನ್ ಕಡ್ತೊಂದು ಗೆಲ್ಲಲೆನ್ ಪೊಳ್ತೊಂದು ಪೆ -

ರ್ಮರಿನೊಂಜಿ ಕಯ್ಟ್ ಬೀಜಾವೊಂದು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ
ಕಯ್ಟೊಂಜಿ ಪಿಲಿನ್ ನೇಲಾವೊಂದು ದೂರೊಡಿ -
ತ್ತಿನ ಜೋಕುಳೆನ್ ತೂದು ತೆಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್ದುಂ -
ತ್ತಿನ ಕೆಂಚಿ ಕುಜಲ್, ಬಟ್ಟಲ್ ಮೋಣೆ ಕೆಂಪು ಬೊಂ -
ದೊಲುದಂಚಿರೋಳು ಕಣ್ಣುಳು, ತಡ್ಪೆಕೆಬಿ, ಗುಜ್ಜೆ
ಮೂಂಕು, ನುಗಪಣೆ ಬಿಮ್ಮ, ಮಾರ್ಪುದ್ದ ಬೋಂಟೆ ಕೂ -
ಲಿಳು, ಗುರ್ಕೆ ಬಂಜಿದೀ ರಕ್ಕಸಿನ್ ತೂದು ಜವ -

ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ/೪೭

ಣೆರ್ ಮನಸ್‌ಡಸ್ಕೊಲೀಂದೆಣ್ಣಿದಾ ರುಸಿ ದಾಲ
ಪೋಡ್ಯೊಡ್ಜಿ ನಿಕುಳು ಯಾನುಳ್ಳೆ ಮಗ ಮೋಳೊರ್ತಿ
ರೆಕ್ಕಸೆದಿ, ತಾಟಕೀನ್ಪಿನ ಪುದಾರ್ದಾಳೆಂಕ್ಳೆ -
ಗೇಪಲ ರಗಳೆ ಕೊರ್ಪಿನಾಳ್ ಮೋಳೆನ್‌ದೀಂಡ

ಕೇಡೂರುಗಿತ್ತೆನೇ ದೆಪ್ಪೊಡೀ ಮಾರಿನೋ -
ರಾಮ. ತುಕ ನಿನ್ನ ಪಗರಿದ ಪರ್ತೆನೊರ ಬೇಗ
ತೋಜಾಲ ಮಗ ತೂಪೆ ಯಾನ್‌ಂದ್ ಪಂಡಿನೇ -
ಕ್ಕಜ್ಜೇರೆ ! ಮೋಳು ಪೊಣ್ಣತ್ತೆ ಮಳ್ಪುನಿ ದಾನೆ
ಯಾನ್‌ಂದ್ ಪಂಡಿನೇಕ್ಕಂದಂದ್. ದುಂಬು ಕೆರ್
ಮಾತ ಸಂಗತಿ ಬೊಕ್ಕ ಪಣ್ಪೀಂದಿನೆ ತಟ್ಟ್
ಬಿರುಕೊಂಜಿ ಪಗರಿ ಕುಳ್ಳಾದೊಯ್ತ್ ಬುಡಿನವು
ತಿಗಲೆ ತೊಲ್ತುದು ಬೆರಿಟ್ಟೆ ಪಿದಾಡಿ ಕೂಡ್ಲೆ ರ -
ಕ್ಕಸಿ ತಾರಿ ಕಂಡೆ ಕಡ್ತಿನ ಮಗುರುನಂಚ ಬೂ -

ರ್‍ಯಾಳ್ ಬೂಮಿಗ್, ಮಲ್ಲ ಮಾರಿ ಪೋಂಡುಂದ್ ಸಂ -
ತೋಸಾಂಡ್ ಮಾತಕ್ಳೆಗವುಳಿತ್ತಿ ರುಸಿಕ್ಳೆಗ್.
ಬೊಕ್ಕ ಪಣ್ಪೇಂದಿನೆನ್ ಕೇಣಿತ್ತೆ ಪೊಣ್ಣಾಣ್
ಪಣ್ಪಿನವು ಮೆಯ್ಟ್ ಮಾತ್ರೇಂದ್ ತೆರಿಯೊಣಡ ಗುಣೋ -
ಟುಲ ಬೋಡು. ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಕಳಟ್ಟ್ ಬಲಿಪುನ ಆಣ್
ಅಣತ್ತ್. ಪೆಟ್ಟ್ ಮಳ್ಪುನ ಪೊಣ್ಣು ಪೊಣ್ಣತ್ತ್,
ಬೋಂಟೆಟೆದುರಾಯಿ ಪಿಲಿ ಪೊಣ್ಣಾಂಡ ಬುಡ್ಪೆರಾ?
ಮಾನ ಮರ್‍ಯಾದಿಲೆನ್ ದೀವೊಂದು ನನೊರಿಯನ
ಪಾಪ ಪುಣ್ಯೊಲೆನ್ ಬಾಜೆಲ್ ಬಡವು ನೆಣ್ಯೊಂದು
ಪುಟ್ಟಿ ಪೊಗ್ಗಿಲ್ಲ್‌ಲೆದ ತುಡರಾದ್ ನಡಪು ಪೊ -

ಣ್ಣೇ ಪೊಣ್ಣು. ಅಂಚಿಜ್ಜಿಡಾ ಪೊಣ್ಣು ಪುರ್ಕು ಜ -
ಪ್ಪುನ ಕಣ್ಣ್. ರೂಪೊನೊಂಜೆನ್ ತೂದು ಆಣ್ ಪೊ-
ಣ್ಣುಂದೇಪಲಾ ತೂಪಿನತ್ತ್ ಮಗ. ಗುಣನಡಕೆ
ಪಾತೆರ ಸುಬಾವುಲೆನ್ ತೂವೊಂದು ತೆರಿಯೊಣೊಡು.
ನಮ ಮಳ್ಪು ಬೇಲೆಲೆಡ್ ನಂಕಾಪಿ ಲಾಬ ನ -
ಟ್ಟೊನು ತೂದು ಯೆಡ್ಡೆ ಹಾಳ್ಂದ್ ಪಣ್ಪಿನವತ್ತ್.
ಪತ್ತೇಕ್ಕ್ ಪಿರೆಜನಾಪಿನ ಬೇಲೆನೆ ಯೆಡ್ಡೆ
ಅಂಚಾದ್ ರಕ್ಕಸಿನ್ ಕರ್ನೆಟ್ಟ್ ದೋಸ ನಿ -

ಕ್ಕಿಜ್ಜೇಂದ್ ತೆರಿಲಾಂದ್ ಕೌಸಿಕೆರ್ ರಾಮನ ಮ -
ನಸ್ಸಡಿತ್ತಿನ ಸಂಸಯೊನು ಕಳೆಯೆರಪಗನೆ.

ಇಂಚ ತಾಟಕಿ ಸಯ್ದಿ ಸುದ್ದಿ ತೆರಿದವುಳಿತ್ತಿ
ರುಸಿಕುಳೊರಿಯೊರಿಯೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆ
ಮೋಣೆನೊರ ತೂಕಾಂದ್ ತೂದು ದೇವೆರ್ ನಿಕ್ಳೆ -
ಗೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ಪಡ್. ಲೋಕೊಡೆಡ್ಡೆ ಕೇಣೊಂದು ಬದ್ -
ಕ್ಲೆ ಸಾರವರ್ಸಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಗರ್ದ್ ಮೊಕು -

ಳೆನ ದೈರೊಡೊಂಜೊಂಜಿ ಯಾಗ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆ –
ರೊಂಜಿದಿನ ಯಾಗ ನಡಪುನ ಪೊರ್ತುಗೊಟ್ಟುಗಿ –
ರ್ವೆರ್ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಬಾರಿ ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾವೊಂದು
ಬತ್ತ್‌ದೀ ಯಾಗೊಗೆಂಚೆಂಚಿ ಬೊಡ್ಜಾಂದಿನೇ –
ಸಿಗೆದ ವಸ್ತ್‌ಲೆನ್ ಪಾಡುನ ತೂದು ರಾಮೆ ತಿರು

ಬಿಗ್ತಿ ಬಿರು ದೆರ್ತೊಂಜಿ ಪಗರಿ ಪಾರಾದೊರಿಯ –
ನುಸುಃಖ ತೆಕ್ಕಾದಂಚನೇ ಪಕ್ಕ ಬೊಕೊರಿಯ –
ನೊಂಜಿ ಪಗರಿಡ್ ಕಡಲ ನಡುಟು ಬೂರ್ಪಾದ್ ಬುಡಿ –
ನೆನ್ ತೂದು ಮೆಚ್ಚಿದವುಳಿತ್ತಿ ರುಸಿಕುಳು ಮಾತೆ –
ರೂರ್ದೊಂಜಿ ಮಾರಿ ಪೋಂಡೀ ರಕ್ಕಸೆರ್ ದುಂಬು
ಸಯ್ತಿ ತಾಟಕಿನ ಬಾಲೆಲು ಸಯ್ತಿನಾಯೆನೆ ಸು –
ಬಾವು, ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬೂರಿನಾಯೆ ಮಾರೀಚೆ, ನನೊ –
ಗೊಂತೆ ಸೌಕ್ಯಾಂಡ್‌ಂದ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ಸಮದಾನ
ಮಲ್ತೊಂದು ತೊಡಗಿ ಯಾಗೊನು ಮುಗಿತ್‌ದೆತೆ ದಾಂತೆ
ರುಸಿಕುಳಿತ್ತೆರ್ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆ ನೆಣ್ಯೊಂದು.

ಒಂಜಿ ದಿನೊಟೀ ಜವಣೆರೆನ್ ಬೆರಿಯೆ ಲೆತ್ತೊಂದು
ಕೌಸಿಕೆರ್ ಕಾಡ್ ತೋಡುದ ಪೊರ್ಲು ತೋಜಾವೊ –
ಡುಂದು ಪೋನಗ ಸಾದಿಡಿತ್ತಿಲ್ಲ್‌ದಕುಳು ಜಾ –
ಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತ್‌ದೀ ರುಸಿಕ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಪಾಸಾಡಿ –
ಡಿತ್ತಿನಕುಳೇರ್‌ಂದ್ ಪಿಂದ್‌ದಸರ್‌ಗ್ ಲತ್ತ್
ಬೊಂಡ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೆತ್‌ದ್ ಕೊರ್ದು ಕಡಪುಡುನಕುಳು
ತರೆಕ್ ಮುಟ್ಟಲೆ ದೀದ್ ತುಂಡು ಕುಂಟುನು ಸೊಂಟೊ –
ಗೊಯ್ತ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೊಡೆರ್ಕಿನ ನೀರ್ –

ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ/೪೯

ನವುಳವುಳು ಪಾಡಿ ಪಣೆ ಕಯ್ದುಂಬೆಲೆಡ್ ಮಗಪು
ತೇಪು ಜನೊಕುಳು, ಮಣ್ಣೊರೆಂಕೊಂದು ಬೆನ್ನಿ ಬೆ –

ನ್ಪಿನ ಪಾಕದಕುಳರಾದಿನ ಬೆಜಕಿರೆನ್ ಕುರ್ಕಿ –
ಲ್‌ಡ್ ನಿಲ್ಕೆ ದಿಂಜಾದ್ ಕಣಪಿನಕುಳಿಂಚಿಡ್ದ್
ಕಂಜಿ ಕಯ್ಕಳೆನ್ ಮೇಪಾವು ಜೋಕುಳು. ಇಂಚ
ಯೇರಾವಡೊಂಜೊಂಜಿ ಬೇಲೆಡತ್ತಂದೆ ಜಂ –
ಬರ ದಾಂತಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಪತ್ತ್ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆ ತರೆಪು
ಐನ್ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆ ಮೊರೆಪು ಪಣ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಮೊಕುಳೆ –
ಗೇಪಲಾ ಸರಿನೆನಪು, ಮಣ್ಣ್ ಪುಂರ್ಚಿದ್ ಬೆಗರ್
ಸೀಂಟು ಜನೊಕುಳೆನ ಕಯ್ಯುಗ್ಣೊಟು ಬಂಗಾರ್ ಬುಳೆ –
ವುನ ಮಣ್ಣಗುಣೊನು ಲಚ್ಮಣೆ ತೂದು ಪಂಡೆ ರಾ –
ಮಡ ಅಂದ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ! ಈ ಕೊಳೆಂಜಿಲೆಡ್ ಯೆರು

ಕಟ್‌ದ್ ನಾಯೆರ್‌ದ ಪುಟ್ಕಾಯಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದತ್ತ
ಕಯ್ಪುರಬಡುನು ಬಲ್ತ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದುರಲ್
ಪಾಡೊಂದು ದತ್ತ್‌ದುರ ಮಳ್ಪುನಾಯನ ಮೆಯ್ಟ್
ರಟ್ಟಿ ಕೆಸರ್‌ದ ಲೇಪ ತೂಂಡ ಮೊಕುಳೀ ಮಣ್ಣ
ಬಾಲೆಲೂನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ. ಮೊಕುಳೆ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಮಣ್ಣೆ
ಬಂಗಾರ್. ಮೊಕುಳು ಬಂಜರ ಉಣ್ಪುನತ್ತಂದೆ
ಪಣವು ಬಂಗಾರ್ ಬಟ್ಟಿಡ್ ಗೋರುನಾತಿತ್ತಿ
ಪೇಂಟೆಡುಪ್ಪುನ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲಾಕ್ಳೆ ಬಂಜಿ ದಿಂ –
ಜೆರೆ ಗಂಜಿ ತಾಂಕುನೀ ಜನೊಕುಳೆನ್ ತೂಂಡರಸು

ಆಯ್ನಾಯೆ ಊರುಕಾಪುನ ಬಂಟೆಯತ್ತಂದೆ
ಸಾಂಕು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೀ ಜನೊಕುಳುಂದಿತ್ತೆ ಗೊಂ –
ತಾಂಡೆಂಕ್, ಮೂಳು ವಾ ಕಿರಿಕಿರಿ ಗಲಾಟೆ ದಾಂ–
ತಿನೆನ್ ತೂನಗ ನಮಲ ಮೂಳು ಕುಳ್ಳುಂಡೇತೊ
ಸೌಕ್ಯಾಂದ್ ತೋಜುಂಡು ಅತ್ತಾಂದ್. ಅಂದಂದ್
ಆಂಡೆಂಕ್ಳೆಗಿಡೆ ಬತ್‌ದ್ ಕುಳ್ಳೆರಾವಂದೂರು
ಬುಡ್ದುಪ್ಪುನೆಂಚವೆನ್ ಪಣ್‌ಗೆ. ನಮ್ಮಮ್ಮೆರೆ
ಕಾಲ ಕರಿನೇಟ್ಟ ಮಲೆತ್ತ್‌ನ್ನ ಬೊಕ್ಕ ನ –

ಮ್ಮೊರು ನಾಳ್ಯನ ಬೇಲೆ ನಂಕಿಜ್ಜ ? ಅಂಚಾದ್
ಈ ಹಳ್ಳಿ ಮೂಲೆಡಿತ್ತಿನ ಜನೊನು ಪೇಂಟೆಡೊ–
ಕ್ಕೆಲ್ ಪಾಡುನವು ಯೆಡ್ಡೆ. ಮೊಕುಳೆಗ್‌ಲ ಸಂತೋಸು

೫೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನಂಕ್‌ಲ ಸಮಾದಾನ, ಅಂಚನೆ ಮಳ್ಪುಕಾಂ –
ದಿನೆ ರಾಮೆ ದುಂಬುಡೆನೆ ಸಾದಿ ಕೊಣಪಿನ ಕೌಸಿ –
ಕೆರ್ ಬೆರಿಯೆ ಬರ್ಪಿ ಮೆಗ್ಗಿ ಪಳಾಯನಕ್‌ಳೆ ಪಾ –
ತೆರೊನು ಕೇಂಡ್‌ದ್ ದಾದ ಮಗ ನಿಕ್‌ಳೆ ಪಂಚಾತಿ –
ಗೆ ಮುಗೀಂಡ. ಮೂಳಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆ ನಡೆ ಸಾಗಾಂಡ
ಮೊಕುಳೆಗುಳೊರ್ಗ್‌ಂದ್. ಮುಳ್ತ ಕಂಡೊಳು ಪಡಿಲ್
ಬೂರಂದೆ ಕುಳ್ಳಂದ್. ನಿಕುಳಿಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದೀ
ಅರೆಮಡಲ ಗಿಡ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿನ ಕೊಟ್ಯೊಡುಪ್ಪುನ್ಯಾ?
ಕಂಡೊಡೆರು ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ ದತ್ತ್‌ಗಾ ಬಲ್ತ್‌ಗಾ
ಮಾದಾವುನೊಂಚಿಂದ್ ಗೊಂತುಂಡ, ನಿಕ್‌ಳೆನಾ –

ಲೋಚನೆಲು ಯೆಡ್ಡೆದೇ, ಬುದ್ದಿ ಲತ್ತ್‌ಂದಾವು
ಹಳ್ಳಿಡಿತ್ತಿನ ಮಲ್ಲಿಗೆನ್ ಕೊಣೊದು ಪೇಂಟೆಡ್ ನ –
ಡೋಡ್ಜಿ. ಪೇಂಟೆದ ನಲ್ಲಿಗೆದ ಬಿದೆನ್ ಬಿತ್ತ್ತೋಡ್ಜಿ
ಕಣತ್‌ದೀ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್, ಆತೊಂಜಿ ಮಳ್ಪಿ ಮಗ
ದಾನೆ? ನೆನೆಪುಪ್ಪಾಡ್, ಪೋಯಿಒಂದ್ ದುಂಬು ಪೋ –
ನಗ ದೊಂಬು ಬಾರಿ ಚುಟಿಯುಂಡತ್ತೆ ಅಜ್ಜೇರೆ
ಒಡೆ ಪೋಂಡಾ ದಾನ್ನ ಕಾಂಡೆ ಪರ್ತಿನ ಬೊಂಡ
ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ನೀರ್ರೋಳ್ಳ ತಿಕ್‌ದುಂಡ ಒಂತೆ ಪ –
ರ್ತುಂಡಾತು ಪಂಡ್‌ದೀ ಜವಣೆರ್‌ಂದಿನೆ ಗುರುಕು –
ಳ್‌ಂದೆರೋ ಅವುಳೊಂಜಿ ತೋಜುನಾಸ್ರಮಗಿತ್ತೆ

ಪೋಯಿಒಂದ್ ನೀಟಾದ್ ಕಯ್ಸ್ ತೋಜಾಯಿನಡೆ
ತೂದು ಅಂದಂದ್ ಅವ್ವೇರೆನಾಸ್ರಮ ಜಾಲ್ –

ಡುಂತೋಂದೆರೊರಿ ಬರಿಟ್ಪೊರ್ತಿ ಪೊಂಜೋವು ಕು –
ಳ್ಳೊಂದಿ ಲೆಕ ತೋಜುಂಡು ತೂಟಾನ್‌ದಂಚಿ ದೊಂ –
ಬುಡು ಕುಳ್ದಿನೆಂಚಪ್ಪ ತೆರಿವುಜೀನ್ನಗ ಬಾಣ
ನಿಲ್ಕೆ ಕರ್ಮುಗ್ಗಲ್ ಕಬ್ಬಿದ್ ಚೌಳಿಗಾಳಿ ಬೀ –
ಜಿದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಬುಳಾವೋಡ್ಡ ಕತ್ತಲೆ ಕ –
ಬಿದ್ ತೆಡಿಲ್ ಮೊರೆಸೊಂದು ಪಣಿತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಬತ್ತಿ
ಗಾಳ್ಯ ಬರ್ಸಾಂದ್‌ಂಡ ಬಾಣ ಬಿಚ್ಚೆಂಡ್‌ೀನ್ಪಿ
ಲೆಕ್ಕ ತೆಂಡೆಲ್‌ದಂಚಿ ಪಣಿತ ಪೆಟ್ಟಲಿ ಮರ್‌ದ

ಅಡರ್ ಬೀಜಾದ್ ನೋತಿನ ಲೆಕ್ಕ ದರ್ತಿ ಬ –
ರ್ಸೂಗು ಮೊಕುಳು ಚಂಡಿಪುಂಡ್ಯಾವೊಂದು ಗೌತಮೆರೆ –

ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ/೫೧

ನಾಸ್ತ್ರಮದ ಜಗಲಿಗೆಂಚಲ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತಿನಕು –
ಳಾಯ್ನಾತ್ ಬೇಗ ಚಂಡಿನ್ ಪೂಂಟುದೊರೆಸೊಂದು
ಮೆಯ್ಯ್ನೆ, ಗೌತಮೆರ್ ಕೊರಿ ಕಾವೆ ಕುಂಟುಲೆನ್ ತು –
ತ್ತುದು, ಚಂಡಿ ಮಾತ್‌ದ್ ಮುಡೆಟ್ಟಾಜಿಡೆರೆ ಪಾಡ್ದ್
ದೀತಿ ಗಿಂಡೆದ ನೀರ್ ಪರ್ದ್ ಜಾಲ್‌ದ ಪುಡೆಟ್
ದೊಂಬು ಕಾಯ್ನಗ ನುಂಗು ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಬೊದುಲು
ಪಾದೆ ಕಲ್ಲ್‌ೇನ್ಪಿಲೆಕ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣನೊರ.
ತೂದು ಗೌತಮೆರೆ ಮೋಣೆನ್ ಮೊಕುಳು ತೂಯಿನೆನ್

ತೆರಿದಾಳೆಡನೆ ಪಿನ್‌ಲೆ. ಮೊಕುಳೇರ್ ಕೌಸಿಕೆರೆ
ಪಣ್‌ಲೇಂದಿನೆಕ್ಕ್ ಮೊಕುಳಾ ದಸರತನ ಬಾಲೆ –
ಲೀರಾಮೆ ಮಲ್ಲಾಯೆ. ನನೊಗು ನಂಕರಸಾಪಿ
ನಾಯೆ. ಲಚ್ಮಣೆ ಇಂಬೆ ಮೆಗ್ಯೇನ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ –
ನಪಗ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಕಲ್ಲಬೊಂಬೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಲೆ –
ಕ್ಕಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣಳ್ತು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಬತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟುದ ಮು –
ದೇಲ್‌ಡುಂತುದು ಪಂಡಳೋ ರಾಮ! ಕೇಣೊಡೆ –

ನ್ನೊಂಜರಿಕೆ. ಈ ನಾಡ್‌ದರಸುನ ಕಡೀರ ಮಗೆ
ಯೆಲ್ಲಗೀ ಮಲ್ಲರಸು. ಇನಿಯೆಂಕ್ಳೆನೆಲ್ಯರಸು
ಯೆಂಕ್ಳೆ ಕಂಡಾನಿ ಬೊಡೆದಿನ ನಾಯೊನೀಕೇಂಡ್ –

ದಯ್ವೆನ್ನ ತಪ್ಪೆಣ್ಮೆದಾತುಂಡುಡೀತ್ ಜಾ –
ಕಿಣದಾಲ ದೀವಂದೆ ಈ ಪಂಡಿ ಸಿಕ್ಸೆಗೊಳ –
ಗಾಪೆ ಯಾನಿಂಚಿ ಕೆಬಿ ಕೊರ್ದು ಕೇಣೊಡು ರಾಮ
ನಡತಿ ಕತೆಕಿನಿಗ್ ರಡ್ಡಪ್ಪೆ ಕರಿದ್‌ಜಿ ಯೆನ್ನ
ಬಲಕೆನ್ ಪಿರಾಯೊನುಲ ತೂದೊರಿಯ ಕಯ್ಕ್ ಪಾ –
ಡೊಡು ಪಣ್ಪಿ ಗೆರಕೆಡೆನ್ನಮ್ಮೆರ್ ಬೆರ್ಮದೇ –
ವೆರ್ ಯೆತೆಟ್ಟುಪ್ಪುನಗ ದೇವೆಂದ್ರೆ ತನ್ನ ಜಂ –
ಬರೊಗಾತ್ರ ಬತ್‌ದೆತ್ತಿನಾಯೆ ಕುಳ್ಳೊಡ್ಡ ಈ
ರುಸಿಕುಳಡೆ ಬತ್ತೆರೆಂಚನ ಬತ್ತಿನಕ್‌ಳೆಗಸ –
ರ್‌ನ್ ಕೊರ್ನಗವುಸ ಮುತ್ತಂದಿನಕ್‌ಳೆನ ದೊರೆನ

ರೂಪು, ಜವಣಾದಿಗೆದ ಒಂಪು ತೂದಾಯ ಮಿ –
ತ್ತೆಂಕ್ ಮನಸಯಿನೆನ್ ತೆರಿಪಾಯೆ ಲೆತ್ತ್‌ದ –
ಮ್ಮೆರೆಡೀ ಗುಟ್ಟೆಂಚ ಮೇರ್ ತೆರಿಯೆರ ದಾನ್ನ
ಮದಿಮೆದಾಲೋಚನೆಡ್ ಯಾನಿಂಚಿ ಬತ್ತೆ ತ –

೫೨/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನ್ಕುಳೆ ಮಗಳೆನೆಂಕ್ ಕೊರೊಡುಂದೇರಿ ಪಾತೆರೊನು
ಕೇಂಡಿನಮ್ಮೆರ್ ತಿತಿ ಬೆತ್ತೊಣುಕನಾ ಬಂಜಿ
ಕುತ್ತೊಣುಕನಾ ಕಣ್ಣ್ ಪಣ್ಪೆ ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕ
ಕೊರ್ಕನಾ ಮಗಳೆಗೊಪ್ಪಿಗೆ ಯಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚಂದ್
ಬುಡ್ಕನಾ ರುಸಿಕ್ ಬರು ಪಿಸ್‌ರ್‌ಂದ್ ಕುಳ್ಳೀನ –
ಳ್ತೊಂಜಿ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ್ ಮಳ್ತೆರೀ ಬೂಮಂಡ –

ಲೊನು ಯೇರ್ ಮೂಜೆ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಗಳಿಗೆದುಳಾಯಿ
ಸುತ್ತೊಂಜಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬತ್ತೆ ಬತ್ತೆತ್ವೆನಾ –

ಯಗ್ ಯೆನ್ನ ಮಗಳಹಲ್ಲೆನ್ ದಾರೆ ಮಯ್ತ್ ಕೊ –
ರ್‍ವೆಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ತಟ್ಟ್ ದೇವೇಂದ್ರೆ ಬೊಳ್ದಾನೆ –
ನೇರೊಂದು ಪೋಪಿನೆನ್ ತೂದೆಂಕ್ಳೆ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡೊ –
ಳಮೆ ಪಾಡ್ಡಿ ಪೆತ್ತ ಮೇವೊಂದಿತ್ತಿನಡೆ ಪೋದು
ಸುತ್ತೊಂಜಿ ಬಲಿ ಬತ್ತ್‌ದಮ್ಮೆರೆನೆದುರುಂತು –
ದೀ ಪಂತೊಡಿತ್ತೆ ಯಾನೇ ಗೆಂದ್ಯೆ ಕೊರು ಮಗಳೆ –
ನಿತ್ತೆನೇ ಮಳ್ಪು ಮದಿಮೇಂದೊಟ್ಟುಗಮಸರಮ –
ಸರೊಡು ದುನಿತೊಂದುಪ್ಪುನೆನ್ ತೂಯಿನಮ್ಮೆರ್

ಈತ್ ಬೇಗೊಡು ಬೂಮಿಗೆಂಚ ಬತ್ತರ್ ಸುತ್ತು
ಪಣೊಡುಂದು ಕೇಂಡಿನೊಂಜೇ ಗೊಂತು ಬೂಮಿಲಾ
ಪೆತ್ತಲಾ ಒಂಜಯ್ಟ್ ದಾಲ ಬೇದನೆ ಯಿಜ್ಜಿ.
ಕರಿದಿನ ಯುಗೊಟ್ಟು ಮನು ಇತ್ತೆ ನಡಪುನ ಯುಗೊ –
ಕ್ಕೊಪ್ಪು ಲೆಕ್ಕಂಚಿತ್ತಿ ದರ್ಮ ಸಾತ್ರೊನು ಬರೆತಿ
ಜನಯಾನ್. ಪಿಲಿನುಂಡು ಮಳ್ತಿ ದೇವೆರೆಗ್ ಪೆ –
ತ್ತದ ಮೈಮೆ ದಾಯೆ ಪಣ್ಪಿನಿ. ಪೆತ್ತೊಗೊಂಜಿ ಬಲಿ
ಬತ್ತೆ. ಬೂಮಿಗ್ ಸುತ್ತು ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಆಂಡ್.
ಎನ್ನ ಲಾಬೊಗು ಸಾತ್ರೊನೇಪಲಾ ಮೀರ್ದ್ ನಡ –
ಪಾಯೇಂದ್ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ಪಾವೊಂದು ಎನ್ನನಿಡೆ

ಲೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಮುರಾನಿರ್ಲ್ ನಿದ್ರೆಡ್ ಕ –
ನಂಬರ್‌ಡ್ ದೇವೆಂದ್ರಡಪ್ಪ ಚಕ್ಕಂದ ಪಾ –
ತೆರಿಯೆ ಯಾನ್‌ಂದೆನ್ನನಪಗನೆ ಮೆಣ್ತ್‌ದಿ –
ತ್ತೆನೆ ನಡಪು, ಎನ್ನಿಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಮಿತ್ತ್
ಕಾರ್‌ದೀಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದಾ ರಾತ್ರೆಡೆ ಪಿ –
ದಾಡ್ಪಾಯೆರಿಂದು ಸಮನಾ, ಪಣ್ಣೆ ಬೂಮಿ ಪೆ –

ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ/೫೩

ತ್ತಲೆಡಿಜ್ಜಿ ಬೇದಾಂದ್ ಸೀಂತ್ರಿಗೊಬ್ಬುದು ಕಣತೆ –
ರೆನ ನಿಡೆಗ್, ಬೂಮಿಂದ್ ಪೆತ್ತದ ಬೆರಿಟ್ಟ್ ಗುರಿ

ತೋಡ್ದು ದಯ್ಯಿಡ್ಪಿನೆನ? ಬೇದಯಿಜ್ಜಿಡ ವೋಡೆ
ಮುಟ್ಟಯಿಜ್ಜೇಂದೊಂಜಿ ಲೆಕ್ಕಯಿಜ್ಜಯ್ಯ್, ನಿಕು –

ಳೇ ಪಣ್ಪೆ, ದೇವೇಂದ್ರಡಪ್ಪ ಮದಿಮೆಗ್ ಮನಸ್
ಕೆಕ್ಕಿಲ್ದ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟ ದುಂಬಿತ್ತಿನಂದೆಂಕ್.
ಸಾವು ತೋಜಂದಿ ಜವಣಾದಿಗೆಲ ಮಾಜಂದಿ
ಸೊರ್ಗದರಸುನ ಪೊರ್ಲು ತೂದೊಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಮೆ –
ಯ್ಮರ್ಲಂದ? ಮರ್ಲ್ಂಡ ತಪ್ಪಾವ? ಕನೊಟು ನಡ –
ತಿನೆಕೆಂಚ ಮಳ್ತಿ ನರಮಾನ್ಯಾಗ್ ಯಾನ್ ಸ –
ಯ್ತೇಂದ್ ಕನ ಕಟ್ಟ್ಂಡ ಯನೆನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಕ –
ಕ್ಕೆಗ್ ನುಪ್ಪು ದೀವಾಯರ್ಂದೆಂಚ ದೈರ ನಂ –
ಬುನಿ ಪಣ್ಪೆ, ದಾನೆನ್ನ ತಪ್ಪೂಂದ್ ತೆರಿಯೊಡೆಂ –
ಕಯ್ಯಾದ್ ನುಪ್ಪು ನೀರ್ಮುಟ್ಟಂದೆ ನಿದ್ರೆ ಮ –
ಳ್ಪಂದೆನೆ, ಮುರಾನೀಡ್ದ್ ದೊಂಬು ಬರ್ಸೊಗು ಕುಳ್ದಿ –

ನಳ್ತು ಲಕ್ಕಂದೆ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತಿ ನಾ –
ಳಿತ್ತೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಬತ್ತೆ. ಪಣ್ ರಾಮ ದರ್ಶೊಗೀ –
ತಪ್ಪಾಯ, ಪಣ್ಯಾಂದ್. ಈ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡಿ
ಮಾತೆರ್ಲ ಮನಿಪಂದೊರಿಯ ಮೋಣೆನೊರಿ ತೂದು
ಕುಳ್ದಿತ್ತೆರಾತಾನಗೆನ್ನೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊನು
ಕೌಸಿಕೆರ್ ಕೇಣೊಡೂಂದಿನೆ ಗೌತಮೆರೆಗ್ ಪಂ –
ಡೆರ್ ಕೌಸಿಕೆರ್ ಅಂಚ ಬೇಗ ಪಣಿ. ಪಿರಯ ಪೋ –
ತಿನ ಪರಬೆ ಯಾನ್ ಬೊಕ್ಕೇಪಿರಯ ಬತ್ತಿನ ಜ –
ವಣೆ ಲಚ್ಮಣೆಲ ಕೇಣುನಕುಳು ಪಣೊಡಾಯಿನೆನ್

ರಾಮೆನೇ ಪಣ್ಪೆ. ನಿಕುಳೆಂಚ ನಡತೊಣೊಡುಂದ್
ಪಂಡಿನೆಕ್ಕಾವಮ್ಮ, ಯಾನಾಣಿ ತೂದು ಪೊದು
ಪಾತೆರ್ನಗನೆ ಮೋಳೆಗಮರಾವತಿದ ಗತ್ತು –
ದೆಜಮಾನ ಮಿತ್ತ್ ಮನಸಿತ್ತಿನೆನ್ ಪಣ್ತೊಡ್ಜ,
ಮೊಕುಳಮ್ಮ ಮಗಳೊಟ್ಟುಗಾದೆನಡ ಗುಟ್ಟು ಗೊ –

ಬ್ಬಿನಿ ದಾಯೆ. ಮೋಳೆನಮ್ಮನ ಯೋಗಿತೆನ್ ಮೋಳೆ
ರೂಪುನೇ ತೂಯೆ. ಮೋಳೆನ ಮನಸ್ಸಂಚಂದ್
ತೂವಂದಿನೆನ್ನ ತಪ್ಪಂದ್. ಪೊಣ್ಣೆಡ್ಡೆ ಪೊ –

ದ್ದರೆ ಕೊಡಿ ಮಲ್ಲೇಂದ್ ಲೋಕನೇ ಪಣ್ಪಿನ –
ಳ್ತೊಂಜಿ ಪೊದು ಮಳ್ಪು ಬಯಕೆನೆ ತಪ್ಪ ? ಮೋಳು ಮ –

ರ್ಲಾದಿತ್ತಿ ಸೊರ್ಗಲೋಕೊದ ಕರ್ತವನ ಬಾರಿ
ಮಲ್ಲಾದಿಗೆನ್ ದಾದ ಪಣ್ಪಿನೆಂಕ್ಳೆತ್ತ ನು –
ಪ್ಪುಂಡುದಿತ್ತೆಲ ಬದುಕುನರ್ಪೆಲನ ಕತೆ ನಂಕ್
ತೆರಿಯಂದಿನನ ಕೌಸಿಕೆರೆ, ಇತ್ತೆ ಮೋಳೆನ್ನ
ಬೊಡೆದಿ ಕನಮನಸ್‌ಡೂರ್ಯಾಯನೆಣ್ಯುನ ಸಮನ.
ಮನಸ್‌ಡಾಯನ್ ಮೆಚ್ಚಿದಿನೆನಾಳ್ ಪಂಡಾಳ್
ಕನೊಟಾಯಡ ಕುಸಾಲ್ ಪಾತೆರುನ ಕೇಂಡೆ – ಯಾ
ನೆಚ್ಚರಿಗೆಡಾಯ ಮೇಳೊಡು ನಲಿಪುನೆನ್ ಪಣ್ಪಿ –
ನಕುಳೇರ್ ? ನಲಿಪಾಯಳ್‌ನ್ನಿ ನಂಬಿಕೆ ದಾದ?
ಮೋಳೆ ಮೆಯ್ಯಾಡ ಗೂಡುಡು ಮನಸ್ ಮೂಡಾಯಿ

ಬೂಡುಡಿಂಚಾಂಡೆನ್ನ ಗತಿ. ಚಳಿತ್ತಗ ಚಂಡಿ
ಕಂಬೊಳಿ ಪೊದೆತ್ತಿನಂಚಾವಂದ? ಮಿತ್ತ ನಾ –
ಡ್‌ದ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ದಾಲ ಮಡಿಮಯ್ಲೆಲಿಜ್ಜಿಂದ್
ನಮವೂರುಗಾಕಟ್ಟ್ ನಂಕಾದ ಕೌಸಿಕೆರೆ
ಮನಸ್‌ದಾಂತಿನ ಒಣಸ್ ಮಳ್ಪೆರಾವಂದೇರ್ಲ.
ಪುಟ್ಟಿ ರೋಗೊಗು ಲೊಕೊಡುಂಡು ಮರ್ದತ್ತಂದೆ
ತೆಟ್ಟಿ ಸೀಲೊಗು ದಾಲ ಮರ್ದುಂಡ ನಿಕುಳೆ ಪಣಿ.
ಒಂಜೆ ಪಾತೆರ ಕೊರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣು ಕುಟುಮೊಗು ದೂರ
ಜಾರ್ದಿ ಪೊಣ್ಣುರುಗೇ ದೂರಾನ್ನಿ ಗಾದೆನೇ
ಬುಂಡತ್ತೆ ಅಂಚಾಂದ್ ಪಣಿಯೆರೆಂಚಿನ ಯೇರೆ –

ಗುಂಡೆಂಕ್ಳೆ ನಾಯೊಡುಂದಾ ಗೌತಮೆರ್ ಬಾಯಿ
ಮುಚ್ಚಿದಿತ್ತಿನ ತೂದು ರಾಮೆ ಮನಸ್‌ಡ್ ಮದಿತ್ –
ದೊಂಜಿ ತೀರ್ಮಾನೊನಾ ಗುರುಕುಳೆಗ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್
ಕೇಣೊಡೋ ಗೌತಮೆರೆ! ನಿಕುಳು ಪಂಡಿನ ಕೇಣ್ದ್
ನಿಕುಳು ಬರೆತಿನೆನೋದುದೆಂಕ್ಳೊಂತೆ ಕಲ್ತ್‌ದ –
ತ್ತಂದೆ ನಿಕ್‌ಳೆಗ್ ಪನ್ಪಿ ಬಿರ್ಸೆರತ್ತೇಪಲೆಂ –
ಕ್ಳತತ್ತ್ ಜಾತಿ ದರ್ಮೊಡು ಬರವು ಸರವುಲೆಡ್
ಲೋಕೆಗೇ ಪಣಿಯೆರಿತ್ತಿನ ತೆರಿದಿ ಮಲ್ಲ ರುಸಿ –
ಕುಳು ತನ್ಕುಳೆಗ್ ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ದೇ ತೆರಿಯೊಡಾ –
ದುಪ್ಪಂದ್ ಮನಸ್ ತಿರದಾಂತಿನವು ಪಿರಯ ಬ –

ಅಜ್ಜೇರೆ ಸಾಲೆ/೫೫

ನ್ನಗ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟುಗುಣ ಮಂಗೆ ಕಳಿ ಪರಿನಂಚ
ಇಂದು ಯಾವಂದಿನೆಕ್ಕೀ ಅಮ್ಮ ಪೊಣ್ಣೊನ್ಪಿ
ಸಂಗತಿನ್ ಗೆರೆತ್‌ದೊಡು. ಯೊರೀತ್ ಕಲ್ತಿನಾ
ರಾದೀರೆ ಮನಸ್‌ನೀರೇ ತೂವೊಡೀ ಪೊಣ್ಣ
ರೂಪೊನೊರ ತೂದುಪಾಯೊಡು ಪಂತ ಗೆಲ್ತ್‌ದ್ ಮ –
ದಿಮೆ ಆವೊಡಾಂಡ ಕಾರಣ ದಾದ? ಈರೆ ಮನ –
ಸಿಂಚಾಂಡ ಬಾಕಿದಕ್‌ಳೆನ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯ ?
ಬಿಕ್ಕೆನಟ್ಟೆಲೆ ಕನೊಟ್ಟೊಂಜಿರ್ಲರಸು ಪಟ್ಟೊ –
ನಾಳ್ಯಡೆಚ್ಚರಿಗೆಡೂರ್‍ಯಾಯ ಬಾಕಿಲ್ ಗೆಣ್ತ್–
ಜೆಡ ಗಂಜಿ ಬುಡ್ದು ತೆಲಿಯಾಡಲಾ ಪರಿಯೆ ರುಂ –

ಡಾ? ಕನೊಟ್ಟೀತ್‌ಲಾ ನಂಬಿಕೆನ? ಪುಟ್ಟಿಲ್ಲ್
ಬದ್‌ಕಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ತಗೆ ಮೆಗ್ಯೆ ಪಳಿ ಮೆಗ್ದೀನ್ಪಿ
ಬಂದುಳೆನ್ ಮದ್ಮೆನ್ಪಿ ಕಟ್ಟ್ ಕರಿನಗ ಬುಡ್ದು
ಅಂತ್‌ಗೊಂತಿಜ್ಜಂದಿ ನಡೆ ಬತ್‌ದ್ ದಿನ ದೆಪ್ಪೊ –
ಡಾದಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣ ಬದ್‌ಕೆಣ್ಣುನಗ ಕಣ್ಣ ನೀ –
ರರಿಯಂದ? ನರಮಾನಿ ಅಂದಾಂಡ್‌ಡೇರೆಗ್‌ಲ

ಇಂಚೀ ತಿತಿಟ್ಟತ್ತೀರೆ ಬೊಡೆದಿನ ಕನಂಬರ್‌ನ್
ಮಲ್ಲೆ ಮಳ್ತೀ ಸಿಕ್ಸೆ ಕೊರಿಯೆರಾತಂದೀರ್
ಉಪ್ಪೆರಾವಂದೆದುರುಕೋಪ ರುಸಿಕ್‌ಳೆಗಿಂಚ
ಮೂಂಕುಡಿತ್ತ್‌ಂಡ ಮಜಿ ಕೊಯ್ದ್ ದಕ್ಕೊಡ ದೆಕ್ಕೊ –

ಡೆಂಚ ಮಳ್ಪೊಡು ಪಣ್ಲೆ. ಮಲ್ಲ ಕೋಪದ ಮುರ್ಲಿ
ಅಮ್ಮೆ ಪಂಡಿನೆಕಾದ್ ರಾಮರುಸಿ ತನ್ನಪ್ಪೆ
ರೇಣುಕಮ್ಮನ ನಾಲಿಕಡ್ಪೆರಾರೆನ ತಪ್ಪು
ದಾದ ಪಣಿ. ನಾಲ್ ಬಾಲೆಲೆನಪ್ಪೆ ಗಂದರ್ಪೆ –
ರಾಣ್ ಪೊಣ್ಣೊಟ್ಟು ಗೋಡೊಡು ಕುಳ್ದು ಮೇಲ ಗೊ –
ಬ್ಬುನ ತೂದು ತನ್ನ ಜವಣೊಡು ಪಡೆತಿ ಸುಕತ ನೆನೆ –
ಪಾದ್ ಕಡುಪಾಡಿ ಪಳ್ಳದ ಮೀನ್ ಮರ್ಲೊಡೊ –
ದ್ದಾಡುಲೆಕ ಮನಸ್ ತುಲ್ಲೊಂದಿತ್ತಿನತ್ತಂದೆ
ಬೇತೆ ತಪ್ಪೆಂಚಿನವು. ದಾನೆ ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲೆಡಿಂ –
ಚಿನ ಕೋಪ ರುಸಿಕ್‌ಳೆಗ್ ದಾನದರ್ಮೊಡು ಬದ್‌ಕ್

ಬಾಗ್ಯೊಲೆಡ್ ಸುಕದುಕ್ಕೊಲೆಡ್ ಕಯ್ಯುಬುಡಾಯೆಂದ್
ಬಾಸೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣನಿಂಚ ನಂಬ್ಸಾದಿತ್ತೆ
ಕಯ್ಯುಬುಡ್ಬಿನವು ಸಮನ, ಮನಸ್‌ಗಾತಿನ ಬೇನೆ –
ನಿರ್ಪೆರ್‌ಲ ಮದತ್‌ದಿತ್ತೆನೆ ರಾಜಿಡೊಂಜಾದ್
ನಡಪೊಡೀಪುರೆಟ್ ಬೊಳ್ಪರ್ಲ್‌ದೀ ಸಂಸಾರ
ಬೆಳಗಡೀ ಪಾತೆರೊನು ಕಳೆದ್‌ದಕ್ಕಡೆ – ಜಾಲ್ –
ಡಿತ್ತಿನಕ್ಕನುಳಾಯಿ ಕಯ್ಪತ್ತ್‌ದೀರ್ ಲೆ –
ತ್ತೊಂದು ಬರೊಡುಂದೀರೆಡರಿಕೆ ಮಳ್ತೊಣುವೇಂದ್
ರಾಮೆ ಕಯ್ಯುಗ್ಗಿನಗಾ ಗೌತಮೆರ್ ಕೌಸಿಕೆರೆ
ಮೋಣೆ ತೂಪಿನೆ ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚುಲೆಕ ದರ್ಮೊಗೊ –

ಪ್ಪುನ ಲೆಕ್ಕ ಪಂಡೆ ರಾಮೇಂದ್ ಕೌಸಿಕೆರ್ ತರೆ –
ನಾಡಾಯಿನೆನ್ ತೂದು ಗೌತಮೆರ್ ಜಾಲ್ ಜ –
ತ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಳೆಡ್ ದಾರೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ನೀರ್

ಜಪ್ಪು ಬುಡೆದಿನ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು ಕಯ್ಪತ್ತ್‌ದಾ –
ಮೋಣೆನೊಚ್ಚಿದ್ ದಾದನೊಂಜಿಸಗಳಿಗೆಡಾತಿ
ತಪ್ಪುನೊಂಜೆನ್ ಮದಪು ಕಂತಿ ಮನಸ್‌ಗ್ ಬೇನೆ ಕದೆಪು
ಬಲ. ಯೆನ್ನ ಕೋಪೊಡು ಬೂರ್ದಿ ದುಕ್ಕದ –
ರ್ಕಲ್‌ಗಿದ್‌ಪು. ಯೆನ್ನಿಲ್ಲ ಕರ್ತಾದಿಗೆನ್ ದೆತೊಣು
ನನ ಮಿತ್ತ್ ಇಲ್ಲಿಂದು ನಿನ್ನ. ಬಲ ಬುಡು ಕೋಪ
ಎನ್ನ ಮನಸ್‌ದ ಕಲೆಂಗಿನ್ ಕಳೆದ್ ನಮ್ಮ ಮನ-

ಸ್‌ನ್ ಬೆಸೆದ್ ಬುಡಿ ರಾಮೆ ಅರಸುಮಗೆ ಮಾತ್ರತ್ತ್
ನಮ್ಮಡೆಗಿಡೆಗ್ ಬತ್ತಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲ್‌ದ ದೇವೆ –
ರಾದುಳ್ಳೆ. ಪಂಡ್‌ದಾಳೆನುಳಾಯಿ ಲೆತ್ತೊಂದು
ಜಗಲಿಡಿತ್ತಿನ ರಾಮ ಕೌಸಿಕೆರೆ ಕಾರ್ ನಿ –
ರ್ವೆರ್ ಪತ್‌ದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಕಣತೆದುರು ದೀತಿನ ಪ –
ಲಾರ ದೆತ್ತೊಂದು ಮೂವೆರ್ ನಿಕುಳು ಕುಳ್ಳಿ ಬ –
ರ್ಪೆಂಕುಳುಂದಳ್ತು ಬತ್ತೆರ್ ಬೀಸ ಬೀಸಕ್‌ಳೆ –
ನಾಸ್ರಮೊಗು. ಪೇರನೀರೆರಕೊಡಿತ್ತೆರಹಲ್ಲೆ
ಗೌತಮೆರ್ ಬತ್ತಿ ಬರ್ಸೊಗು ಕಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ಕು –
ರ್ತೆಲ್ ಪುಲಾವೊಂದು ಪೋದಾ ಕಾಡ್ ತೆಗುಲುನಂ

ಚನೆ ರಾಮೆ ಪಂಡಿ ಪಾತೆರೊಡು ಮನಸ್‌ದ ಕಲಂ –
ಕಳಿದುಡಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಕುಡ ಮೋಕೆ ತೆಗ್‌ಲ್‌ಂಡೊರನೆ.

* * *

೪. ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ

ರುಸಿಕುಳೆಡ್ ಅರಸು ಅರಸುಳೆಡ್ ರುಸಿಯಾದಿತ್ತಿ
ಜನಕ ರಾಜೇನ್ಪಿನೂರಿ ಮಿತಿಲೆನಾಳ್ಯೊಂದಿತ್ತೆ.
ಆಯನೂರು ಸಮೇತಲರಮನೆಕ್ ತೂ ಬೂರ್ದು
ಪೊತ್ತುನೆನ್ ತೂದೂರುಗೂರೆ ಕಂಗಾಲಾದ್
ತಿಗಲೆ ನೋತೊಂದು ಬುಳಿಪುನ ತೂದು ಜನಕ ರಾ –
ಜೆನ್ನ ದಾಲಾ ಪೊತುದು ಪೋತುಜಿಂದವುಳಿತ್ತಿ
ಜನೊಕುಳೆದುರುಡು ಮೋಣೆ ಪಿನಿಲ ಬಾಡಂದೆ ಪಂ –
ಡಿನ ಮಲ್ಲ ಸನ್ನೇಸಿ, ತಾನೊಂಜಿ ಯಾಗ ಮ
ಳ್ಪೊಡು ಪಣ್ಪಿನಾಲೋಚನೆಡ್ ನೆಲೊನು ಸಮತಟ್ಟ್
ಮಳ್ಪುನಗ ತಿಕ್ಕಿ ಬಂಗಾರ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆದುಳಾ –

ಯಿಡ್ ಜೆತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿ ಬಾಲೆನ್ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ –
ರ್ಕಿಲ್ದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಕೊಣೊದು ಪೊಣ್ಣಾಯಿನೇಡ್ದ್ ಸೀ –
ತೇಂದ್ ದೀದ್ ಪುದಾರ್ ಸಾಂಕೊಂದು ಸಂತೋಸೊ –
ಡುಪ್ಪುನಗ ತನ್ಕೊಂಜಿ ಮೆಗ್ಯಗಿರ್ವೆರ್ ಪುಟ್ಟಿ
ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆಲೆ ಡೂರ್ಮಿಲೇಂದ್ ತನ್ನೇಕ್ಕ್ ಸ್ರುತ –
ಕೀರ್ತಿ ಮಾಂಡವಿ ಪಂಡ್‌ದಾ ಮೆಗ್ಯನೇಕ್ಕ್ ದೀ –
ದ್ ಪುದಾರ್ ಬಾರಿ ಮೋಕೆಡ್ ಮಾತ ಇದ್ಯೆ ಕ –
ಲ್ಪಾದಿತ್ತೆ. ಇಂಚ ಬಳತೆರ್ ಪೊಣ್ಣುಳೊರ್ತಿನೊ –
ರ್ತಿ ಬುಡಂದೆ. ಮೊಕುಳೆ ಬಳಕೆನ್ ತೂದರಸು ಮದಿಮೆ-
ದಾಲೋಚನೆನ್ ಮಳ್ತಿನೆನ್ ತೆರಿದಪಗ ಪಂಡೆ –

ರೀ ಪೊಣ್ಣುಳೆಂಕ್ಳೆನೊಂಜಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಅತ್ತ್‌ಡೊಂ –
ಜಮ್ಮ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪುಂಡಾಪ ಮದಿಮೇಂದ್
ಕೇಂಡ್‌ದೀ ಪಾತೆರೊನು ಪೊಣ್ಣುಳೆನ ಜೋಕ್ಲಾಟಿ –
ಗೆದ ಮರ್ಲ್ ಪಾತೊರೊಗು ತೆಲಿಕೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಕ್ –

ಳೆನ ನಾಲ್ವೆರೆನ ಜೀವೊಳೆನ್ ಬಿಗ್ತಿ ಮೋಕೆದೊಂ –
ಜರ್ಕಲ್‌ನ್ ನೆನೆತ್‌ದೇತಾಂಡಲಾ ಸಂತೋಸ
ಮೊಕುಳೆಗಾಪಿ ಪೊದುತ್ತ ಕೋಡಿವೊಳುಂಡುಂದು

೫೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ತೆರಿಯಂದೆ ಜನಕರಸು ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚೊಡು ಕುಳ್ದಿ –
ನಡೆ ಬತ್ತಿ ಮೆಗ್ಯೆ ಸಂಗತಿ ತೆರಿದಯೋದ್ಯೆದರ –
ಸಗು ನಾಲ್ವೆರುಳ್ಳೆರಾಣುಳು ಯೋಗ್ಯೆರಾಂಡಿರ್ಪ–
ರೂರುಡಿಜ್ಯೇರಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪೆರೆಂದೋಡೆನಾ

ಪೋತೆರ್‌ನ್ಪಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಣ್ದೇಪ ಬರ್ಪೆರ್ –
ನ್ಪಿನ ಪಣಿಯೆರಾಪುಜೇನ್ನಗಡೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್ ಕು –
ಡಾರಿ ಕಯ್ದ್‌ದ ರಾಮರುಸಿಕುಳಾರೆನ್ ತೂದು
ಲೆತ್‌ದ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಸೇವೆಳೆನ್ ಸಂದಾದ್ ಕ –
ಯ್ಮುಗಿದ್ ದಾದಪ್ಪಣೇಂದಿನೆ ನಿನ್ನ ಮೋಣೆ ಬಾ –
ಡಂಗೆಲುಪ್ಪುನಿ ದಾನೆ ಪಣೊಡುಂದಿನೇಕ್ಕರಸು
ಇತ್ತಿ ಸಂಗತಿ ಮಾತ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನಾ –
ರ್ಂದೆರಾ ಕೋಸಲೆದ ಪೊದು ನಿಕ್ಕ್ ತಕ್ಕಂತಿ –
ನವು ದಸರತನ ಬಾಲೆಲಿರ್ಪೆರೂರುಗು ಬರ್ಪಿ

ನೇಟ್ಪ ನಿಕ್ಕಮಸರಾಪುಂಡ ಕಯ್ದ್‌ದ ಕೊಟ್ಯೊ –
ಡಿತ್ತಿನೋಡ್ದೊಂಜಿ ಬಿರುನಿಂಚಿ ಕಣಪಾವುಂದಿ –
ನೇ ತಟ್ಟ್ ಕಣಪಾಯೆ, ಕುರಿನೀರ್‌ಡಾ ಬಿರುಸು
ಸುದ್ದ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಗಂದ ಪೂತೊಲಸಿಲೆಡ್ ಪೂಜೆ
ಮಳ್ಪಾದ್ ರಾಮರುಸಿ ತನ್ನ ಗುರು ತಡ್ಪೆಕೆಬಿ –
ತಾರೆನೆಣ್ಣಿದ್ ಬೊಳ್ಳಿಗುಡ್ಡೆ ಚಾವಡಿಡುಪ್ಪು
ಮೆಯ್ನಿಲ್ಕೆ ಪರಪುಪದ್ದೆಯ್ದು ದೇವೆರೆನ್ ನಿಲೆ
ಮಳ್ತ್‌ದಾ ಬಿರುಟು ನನಮಿತ್ತ್‌ಗೀ ಯುಗೊನು ಸಮ
ನಡಪಾಪೊಡಾಯಿನಾ ರಾಮೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟು –
ನೇಟ್ಟೀ ಬಿರುಟ್ಟು ನಿಲೆಯಾಮುಪ್ಪೊಡುಂದು ನ –

ಟ್ಟೊಂದು ನಿಚ್ಚಲ ಪೂಜೆ ನಡಪಡೀ ಬಿರುಕು ಬಿರು –
ಟತ್ತಿಸರ ದೇವೆರೆಗ್ ಬಕ್ತಿಡ್‌ಂದ್‌ದ್ ಪಂಡ್ –
ದೋ ಅರಸೊ! ಯೇರಾವಡೀ ಬಿರುಕ್ಕೀ ತಿರುನು
ತಿಕ್ಕಾತಿನಾಯಗೀ ನಿನ್ನ ಸಾಂಕಣದ ಮಗ –
ಳೆನ್ ಮದ್ಮೆ ಮಳ್ಪು. ಒರಿದಿನ ಪೊಣ್ಣುಳೆಗ್ ನಿಕ್
ತೋಜಿ ಲೆಕ ಮಳ್ಪು. ಬರ್ಪೆಂದ್ ಲಕ್ಯೆರ್ ಮೆಲ್ಲ.
ಇಂಚ ಜೋಕುಳೆ ಮದಿಮೆನೆಷ್ಯೊಂದು ಪಾಕ ದಿನ
ಕರಿನಗೊಂಜಿ ದಿನ ಜನಕರಸುನರಮನೆತಂಗ –

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ/೫೯
ಣದ ನಡುಟು ಜತ್ತ್‌ದುಂತಿನ ಬಾಣ ಬಂಡೀಡ್ದ್
ಜತ್ತೊಂದು ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತಿಸ್ರವಸು ಮುನಿಗ್

ರಕ್ಕಸೇದಿಗ್ ಕೈಕಸೆಗ್ ಪುಟ್ಟಿ ಬಾಲೆಲೆಡ್
ಕಡಿರಮಗೆ ರಾವಣೇನ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಬಾರ್
ನಡುಪುಡುದು ಪದಿನಾಲ್ ಲೊಕೊಲೆನ್ ನಡ್ಗಾದಿ
ಬಂಟನಾದರೊಡು ಲೆತ್ತ್‌ದುಳಾಯಿ ಕುಳ್ಳಾದ್
ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಕೊರ್ದು ಬಚ್ಚಿರೆದರಿಯಣೊನು ದೀದೆ –
ದುರುಡು, ಬಚ್ಚಿರೆ ತಿನ್ಕ ದಾನೆ ಬಾರೀಯಪೂ –
ರ್ಪೊಂಚೆಡ್ಡ್ ಬತ್ತರೊಂಚಿ ಸವಾರಿ ನಮ್ಮಾಂದ್
ಕೇಂಡಿ ಜನಕಡ ಯಾನ್ ಬತ್ತಿನಿಡೆಗಂದೀರೆ –
ಡೊಂತೆ ಪಾತೆರುನ ಜಂಬರೊಡುಂದ್ ಪಂಡಿ ರಾ
ವಣಡೆಂಚಿನಪ್ಪಂಚಿನೆನಡ ಪಾತೆರು ಜಂಬ –

ರಾಂದ್ ಕೇಣುನೆ ಮೂಳು ಕೊರ್ಪಿನವು ಪೊಣ್ಣುಳು –
ಳ್ಳಾಂದ್ ಪಣ್ಪಿನ ಕೇಂಡೆ. ಕೊರ್ಪುಂಡ ನಾಲ್ವೆರೊ –
ಟ್ಟೊಂಜೆಲ್ಲ್‌ಡುಪ್ಪುವೆರ್. ಮನಸ್‌ಗೊಪ್ಯುಂಡ ಮುಂ
ದೆರುಗ ಪೊರ್ಲುಡು ನಮಾಂದಿನೆ ಜನಕರಾಜೇಂದೆ
ಅಂದುಪ್ಪೆರುಳ್ಳೇರ್ ಮದಿಮೆಗಾತಿನ ನಾಲ್ವೆ –

ರಾಂಡಕ್‌ಳೆಡೊರ್ತಿ ಮಲ್ಲಾಳ್ ಸಾಂಕಣದ ಮಗ –
ಳೆನ್ ಮೂಳು ದೀತಿ ಬಿರುಬಗ್ಗಾದ್ ತಿರು ಬಲ್ಲ್ –
ನಯ್ತ ಕೊಪ್ಪುದ ಕೊಕ್ಕೆಗೊಯ್ತ್ ತಿಕ್ಕಾವು ಸಾ –
ಮಾರ್ತಿಗೆದರಸುಮಗಕ್ಕಪಗನೇ ದಾರೆ ಮ –
ಯ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿನೀನ್ಪಿ ನಾಲೋಚನೆನ್ ಮಳ್ತ್‌ದಾ –

ತ್‌ಂಡಾಯಿನೇಡ್ಡಿಂಚನೇ ಕೊರ್ಪಿನೆಂಚಾಂದ್
ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ರಾವಣೆ ತೂಕ ವೋಳುಂಡು
ಬಿರುನು ಯಾನೊರ ತೂಪೆ ತೂಕಾಂದ್ ಪಂಡಿ ಸಾ –
ತ್‌ಗ್ ಬಿರುನು ತೋಜಾಯೆ, ತೂದಿಂಬೆ ವಾ ಕುಸಾ –
ಲೀ ಪರಬಗತ್ತ್‌ಡಾನೆಗ್ ಕೋಲುಕರ್ಮುಬ್ಬ ಲೆ –
ಕ್ಕನ? ದೇವತೆಳೆನ್ ರಕ್ಕಸೆರೆನೊಂಜೇದಡಿಕ್
ಬೂತ ಮಾಣಿಚ್ಚಿರಿದ ಪೂಜಾರಿ ಕುಂಬರುನ
ಲೆಕ್ಕ ನಡ್ಗಾಗಿನೆಂಕೊಂಜಿ ಲೆಕ್ಕನ ಕುಂಬು
ಬಿರುನಿತ್ತೆನೇ ಪೊಳ್ತುದೊಯ್ತ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣು –
ಳೆನ್ ಮಾತ ಹಾಕೊಂದು ಪೋಪೆ ಬಗ್‌ಲ್‌ಡ್ ಪಂಡ್ –

೬೦/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ದೆಣ್ಯೊಂದು ಮನಸ್‌ಡುಬ್ಬೆರ್‌ದ್ ಬಿರುನೊಂಜೊಂಜಿ
ಕಯ್ಷ್ ಸೇರಾದಿರ್ಪ ಕಯ್ಟಿತ್ತಿ ತೆರಣ ಮಾ –
ತೆನ್ ಪಾಡ್ದುಸುಲು ಕಟ್ಟ್‌ದೇತ್ ದೆರ್ತ್ತ್‌ಂಡಲಡಿ
ಪಂದಂದೆ ನಿದ್ರೆಡೀ ಲೋಕದಾಂತಿನ ಮೆಗ್ಯೆ
ತರಕೆಬಿತ್ತಾಯ ಲೆಕ್ಕ, ಕಡ್ತ್ ಪಾಡ್ಡಿನ ಮಲ್ಲ
ತಾರಿ ಬೂರ್ದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕಡ್ಡ ಪಾಡ್ದಿತ್ತಿ ಬಿರು
ಪತ್ತಿ ಕಯ್ಬುಡುದು ಸೋದ್ಯೊಡು ಮುಳ್ತ ಪಂತದ ದಿ –
ನೊನು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪೆಯೆಲ್ಲಂಜಿ ತೂಪೇಂಟ್ ಕು –
ಳ್ಳುದು ರಾಪಿ ತೇರ್‌ಡೂರುಗು ಪೋಯೆ ರಾವೊಂದು
ಕಯ್ಕಸೆನ ಮಗೆ ತನ್ನ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚೊಡು ಪೋಯಿ

ಬೊಕ್ಕ ದಿನ ಪಾಕ ಸಂದುನೆ ಮಿತಿಲೆದೆಜಮಾನೆ
ಜೋಕುಳೆನ ಮದಿಮೆ ಮುಂದೆರೊಡೂನ್ಪಿನಾಲೋಚ -
ನೆಡ್ ಮೆಗ್ಯಡಪ್ಪೊಂಜಿ ದಿನೊನು ತೂದು ನಿಗಂಟ್
ಮಳ್ತೊರುಡಿತ್ತಿ ಮಾತರಸುಲೆಗ್ ಮೂಳಿತ್ತಿ
ಬಿರುನು ಬಗ್ಗಾದ್ ತಿರು ತಿಕ್ಕಾವೆನೇರಾಯು -
ಗೆನ್ನ ಸಾಂಕಣದ ಮಗಳಾಯಿ ಸೀತೆನ್‌ದಾರೆ
ಮಯ್ತ್ ಕೊರ್ಪ್ವೆನಿನೊಕ್ಕಣೆನ್ ಬರೆಪಾದೋಲೆ
ಕಡಪುಡಿಯೆ ಪಾಕರಸು ಬಾಲೆಲೋವ್ವಾಂಡ ಲೊಂ-
ಜಾಸ್ರಮೊನು ಪತ್ತ್‌ದಿದ್ಯೆಕಲ್ತೊಂದು ಸಿಸ್ಯೆರಾ -
ದುಪ್ಪೊಳೀಂದೆಣ್ಣಿದಿಸ್ವಾಮಿತ್ರ ಗೌತಮರೆ -

ನಾಸ್ರಮೊಳೆ ಗೋಲೆ ಮುಟ್ಪಾಯೆರಿಂಚಿಡಯೋದ್ಯೆ -
ಡರಸು ದಸರತೆ ಒತ್ತಿನೋಲೆನೋದುದು ಬರತ
ಸತ್ರುಗುಣನಕ್ಳೆಡೀ ಸಂಗತಿನ್ ಪಂಡಿನೇ-
ಕ್ಕಕುಳಣ್ಣೆ ಬರಡೂರುಗೆಂಕ್ಳೆಗಿಜ್ಜಮಸರಾ -
ದಿನೆ ಸಮಾಂದಾಸುದ್ದಿನಡೆಗೆ ದಸರತೆ ಬುಡಿಯೆಗ್.
ಜನಕೆ ಕಡಪುಡಿನೋಲೆನೋದುದಾ ಕೌಸಿಕೆರ್
ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆಗಾ ಸಂಗತಿನ್ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಂ -
ದೆರ್ ಮಿತಿಲೆದರಸು ಕುಟುಮದ ಮಲ್ಲ ಪೊದು ಕಟ್ಟ್
ನಿಕ್ಳೆ ಕುಟುಮದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಮಲಾದಿ -
ಗೆಲೆಗ್ ತಕ್ಕಂತಿನವು. ಅಂಚಾದ್ ದಿನೊಕು ಸರಿ -

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ/೬೧

ಯಾದ್ ನಮಪೋದೆತ್ತೊಡಡೆ. ಬತ್ತಿ ನಾಲೂರು -
ದರಸು ಬಾಲೆಲೆನೆದುರು ಸೆರ್ತ್ ಗೆಲ್ತ್‌ದ್ ನಾಲಿ -
ನೊಡ್ಡಾದ್ ಪೊಣ್ಣು ಕಯ್ಟಿತ್ತಿ ಪೂಮಾಲೆಗವು -
ಳಿತ್ತಿ ನಾಣುಲೆ ನಡುಟ್ಪಾಣಾದ್ ಮೆರೆಪಿನೆನ್
ತೂವೊಡುಂದೆಂಕುಂಡು ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಪಾಸೆ ಪೋ -
ಯತ್ತಾಂದ್ ಪಂಡಿನೇಕ್ಕಾರಾಮೆ ಕಡು ಜವಣೆ -

ರೆನ ಗೆರಣೊಗೊಂಜಿ ಪಂತಾಂಡ್ – ಪೆರಣೊಗು ಮರಣ
ಮುಟ್ಪೊಂಜಿ ಮದಿಮೇನ್ಪಿ ಪಂತಾಂಡ್, ಬೋಡ್ಜಿತ್
ಬೇಗ ಯೆಂಕಜ್ಜೇರೆ ಮದಿಮೇಂದ್ ಪಂಡಿ ಬೆರಿ –
ಕ್ಕಂದೆ ಲಚ್ಚಣೆ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಡಿಂದೊಂಜಿ ಕ –

ಟ್ಪೇತೊ ದುಂಬೂಡ್ದು ನಡತೊಂದುಂಡು ಪೊಣ್ಣಿತ್ತಿ –
ನಕುಳಾಣ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ್ ತೂಪೆರತ್ತಂದೆ
ಪೊಣ್ಣ ಲಚ್ಚಣ ಬಣ್ಣ ಬುದ್ದಿ ಗುಣದೋಸ ಬಿ –
ರ್ಸಾದಿಗೆಡಾಣುಲೊಂಜೆನ್ಲ ತೂಪಿನ ಬೊಡ್ಚ?
ಪುಟ್ಪಿನೇಕೊಂಜಿ ಮದಿಮೇನ್ಪಿ ಕಟ್ಟಿತ್ತ್ಂಡ
ಪೊಣ್ಣನಾಯೆರೆ ಬಾರಿ ಜಾಗ್ರ್ತೆ ಬೋಡಾವು
ಅರಸುಲೆಗ್ ಪಟ್ಟ ಚಟ್ಟದ ನಡುಟ್ಪೇತ್ ಬೋ –
ಡಾತ್ ಪೊಣ್ಣುಳೆನಾವೊಳಿಂದೊಂಜಿ ನೀತಿಡಾ –
ಣುಳೆ ನೊರೆತ್ತ್‌ದ್ ತೂಪಿ ಬುಳೆವು ಪೊಣ್ಣುಳೆಗಾಂಡ್,
ಪೊಣ್ಣನಾಸೆಡ್ ದೊಂಪ ನಿಲ್ಕೆ ಕೂಡ್ದುಪ್ಪುನಾ –

ಣುಲೆನ ಮೋಣೆಲೆಗ್ ಮಜಿ ಪೂಜಿನಂಚಿನ ಜಂಬ –
ರೊನು ಮಳ್ಪೆರಾಣಾಯಿನಾಯೆ ಎಂಚಲ ಬಲ್ಯೆ
ಎಣ್ಯೆರೆಲ ಬಲ್ಲೀಂದ್. ಲಚ್ಮಣನ ಪಾತೊರೊನು
ಕೇಂಡಿನಾ ಕೌಸಿಕೆರ್ ಪೊಸ ಜವಣೆರೆನ ತರೆಟ್
ಪೊಸ ಪೊಸಾಲೋಚನೆಲು ಪುಟ್ಟಿನೆನ್ ಮದಿಪಂದೆ
ಪಣ್ಪಿನಮಸರದ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನೆ ಉಪ್ಪುನ –
ತ್ತಂದೆ ಬೇತೆಂಚಿ ಮಣ್ಣಲ ಯಿಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದೆ –
ಣ್ಣಿದ್ ಬರ್ಪಿ ತೆಲಿಕೆನ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡೇ ಕಟ್ಟೊಂದು
ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ತೂಂಡ ನಿಕುಳು ಪಣ್ಪಿನ ದಾಲ
ಅತ್ತಾಂದಿನತ್ತಾಂಡ ನನಲೊಂತೆ ತರ್ತೆಡಿ–

ತ್ತಿನೆನ್ ನಾಡ್‌ಂಡ ತೋಜುನ ಕತೆನೆ ಬೇತೆ ಮಗ.
ಪರ್ನ್ದ್‌ಡೊಂಜೊಂಜಿ ಜಾತಿಲೆಗ್ ರಿತಿಯೊಂಜೊಂಜಿ

೬೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ರಿತಿಯೊಂಜಿ ಬೊಡ್ಚಿಡಾ ಪರ್ನ್ದ್‌ನೇ ಬುಡೊಡು, ಬೋ -
ಡಾ ಪರ್ನ್ದ್ ರಿತಿನ್ ಬೊಡ್ಚೀಂದ್‌ಂಡ ಆಪುಂಡ.
ಅಂಚನೇ ಜಾತಿಲುಂಡಾನಗಾ ಜಾತಿಗೊಂ -
ಜೊಂಜಿ ಕಟ್ಟ್‌ಲೆನ್ ದುಂಬೇ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್ ದುಂಬು -
ದಕುಳು, ಕಟ್ಟ್‌ನ ಬುಡುಂಡೋಳುಂಡು ಜಾತಿ ಪಣ್.
ಕಟ್ಟ್‌ದಾಂತಿನ ಜಾತಿಗಿಜ್ಜಿ ಜಾತಿದ ಮಾನ.
ರಿತಿದಾಂತಿ ಕಸ್ಕಾಯಿದಂಚ ಅಂಚಾಂದ್ ವಾ -
ಜಾತಿಯಾಂಡಲ ಕಟ್ಟ್ ಬುಡ್ದುಪ್ಪೆರೇರೇಡ್ದ್ -
ಲಾ ಸಾದ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಪೊಕ್ಕಡೆ ಪಣೊಲಿ ಬಾಯ್ದಾತೆ

ಜಾತಿ ಮಾತೆನ್ ಬುಡ್ದು ರಡ್ಡಾಣ್ ಪೊಣ್ಣೊನ್ಪಿ
ಜಾತಿನೊಪ್ಪಿಂಡಲೀ ಜಾತಿಗಿತ್ತಿನ ಕಟ್ಟ್
ಬುಡಿಯೆರಾಪಿನವತ್ತ್. ಅಣಜಾತಿಗ್ ಸೀರೆ,
ರಾಕೆ ಕರಿಯಣಿ ಕಾಜಿ ಕಾರಸರಪೊಳಿ ಪಟ್ಟಿ
ಮೂಂಕುತಿಲು ದೀಪಿ ಕಟ್ಟುಂಡ - ಅಂಚಾ ಪೊಣ್ಣು
ತೊಟ್ಟು ಕೋಮಣೊಡು ಮೆಯ್ಯುಬುಡುದುಪ್ಪು ಕಟ್ಟುಂಡ
ಕಟ್ಟ್‌ದಾಂತಿನ ಜಾತಿನೊಂಜೆನೇರೇಡ್ದುಂಡು -
ಮಳ್ಪೆರೇಪೊಗುಲ ಸಾದ್ಯತೆ ಇಜ್ಜಿ. ತೆರಿನಕುಳು
ಮಳ್ತಿ ಕಟ್ಟ್‌ದುಳಾಯಿ ಬದ್ಕ್ಂಡ ನರಮಾನಿ

ಇಜ್ಜಿಂಡ ಮರಮಾನಿ, ಲಾಬವುಂಡುಂದಾಂಡ
ಜಾತಿ ಕಟ್ಟ್‌ಲೆನೊತ್ತೊಣುನಿ, ಇಜ್ಜಿಡವು ಮಾತ
ದಾಲ ತರಸಮದಾಂತಿನಕ್ಳೆ ಜಂಬರ ಪಂಡ್ -
ದವೆನ್ ತತ್ತ್‌ದ್ ನಡಪುನಿಂಚಿ ಜನೊಕುಳೆನೇಪ -
ಲಾ ನಂಬೆರಾವಂದ್. ಮೊಕುಳಂಚಿನಕುಳು ಬೊರಿ -
ಯೆರೆ ಪೋನಗೆರು ದಪ್ಪೆರಾನಗೆರ್ಮ್ನಿ ಗಾ -
ದೆದ ಜನೊಕುಳೂರುಗಪಕಾರಪಾಯದ ಬಿದೆಕು -
ಳಂಚಾದ್ ಸುಕನ ಕಷ್ಟನ ಕಟ್ಟ್ ಬುಡಿಯೆರಾ -

ವಂದ್ ಮಗ. ಊರೊಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಸಬೆಟಿತ್ತಿ ಮಾ -
ತೆರೆಗೊಂಜಿ ಮರ್ಯಾದಿ. ಊರುನಾಳ್ಯನ ಮಲ್ಲ

ನಾಮಾನಿಲೊಂಜಿ ಕಟ್ಟ್‌ಲ ದಾಂತೆ ನಡತ್‌ಂಡ
ಆಳ್ಯನಕುಳತ್ತಳಿಪುನಕುಳು ಕಂಡಿತ, ನಿಕುಳು
ಗೆರೆತೊಣೊಡು. ಜಾತಿ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಕಾತೊಣೊಡು ದಾನೆ
ಚತ್ರಿಳೇಪಲ ಪಂತ ಗೆಂದೊಡಾಯಿನ ಜಾತಿ

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ /೬೩

ಪೊಣ್ಣಗಾದತ್ತ್ ತಾನಾಣ್‌ಂದ್ ಪಣ್ಪಾಯೆ -
ರಾದ್ ಪೋವೊಡು ಮಿತಿಲೆಗಿತ್ತೆನೆ ಪಿದಾಡೊಡುಂ
ದೆರ್ -ಕೇಂಡಿ ಲಚ್ಮಣೆ ಪಳಾಯ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು
ಎಂಚಣ್ಣ! ಕೇಂಡನಜ್ಜೇರ್ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆ -
ರೊನು. ಮೇರೆನೊಂಜೊಂಜಿ ಪಾತೆರಾಂಡ್‌ಂಡ ವ -
ಜ್ರಾಯುದನೆ. ಅಂದಣ್ಣ ದಾನೆ ಯಿೊ ಮಣಿಪುಜಾಂ -

ದಿನೆ ಯಾನ್ ದಾದ ಮಣಿಪುನಿ ಪಣ್‌ಗೆ ನಂಕಾತಿ
ತಿಂಗೊಳೊಡ್ದೆಚ್ಚಾರೆಗಾದುಪ್ಪು ವರ್ಸಾರೆ -
ನಾತೊದಿನಕುಳೇರ್, ನಮ್ಮ ತೇಕೆಗ್ ಬರಿಯೆ -
ರಿತ್ತಿನೇಡ್ದೆಚ್ಚ ದಿಂಜೊಡು. ನಿಲ್ಕೆ ದಿಂಜಿದೇ
ನೀಡ್ದ್ ತಮೆಲೊಂದುಂಡ ದಾನ್ನೆಂಕ್ಳೆ ಗುರುಕುಳೆನ?
ತನ್ನ ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ಜೋಕುಳೇಡ್ದೆಚ್ಚ ಮೋ -
ಕೆಡ್ ನಂಕ್ ಬಾಣಬಿಚ್ಚಾವುನೇಳ್ಕಡಲ್ ಬ -
ಚ್ಚಾವು ಮಂತ್ರದ ಪಗರಿನುಪದೇಸ ಕೊರಿ ಗುರುಕು -
ಳೆಂಕ್ಳೆನೆಡ್ದೆಗ್ ತಿಕ್ಕಿ ದೇವೆರ್‌ಂದೆಣ್ಣಿದಾ -
ರೆಂಚಿನನೆ ಪಣಡಂಚ ನಡತೊಣೊಡು ಮೆಗ್ಯಾಂದ್

ರಾಮೆ ಪಂಡಿನೆಕೊಪ್ಪಿದಾನಿತ್ತೆನೇ ಪಿದಾ -
ಡುಗ ಪೋಯಿ ಮಿತಿಲೆಗಾಣುಲೆಗಿತ್ತಿ ಪಂತಾಂಡ
ತೂಕೊಂಜಿ ಕಯ್ಸುಮಲ, ದಾದನೆಂದಾಲೋಚ -

ನೆಡ್ ಪಂಡೆ ಯಾನಂಚ ಕೋಪಿತೊಣಡಜ್ಜೆರೀ –
ರೆನಡೆಂದ್ ಕಯ್ಮಗಿದಿ ಲಚ್ಮಣಡ ತೆಲಿತೊಂದು
ಕೌಸಿಕೆರ್ ಇಜ್ಜಿ ಮಗ ಕೋಪದಾಯೆಗ್ ಪಣಾ–
ಯನ – ಕಂಜಿ ಕೆರ್ನ್ದಿಲ್‌ಗ್ ಮಂಡೆಡ್ತ್ಂಡ ಪೆ –
ತ್ತೊಗು ಕೋಪ ಬರುವ? ಅತ್ತಿತ್ತಿ ಪೇರ್‌ನ್ ಕೊರುವ?
ಪಣ್. ಕೆರ್ನ್ದಿಲ್‌ಡ್ ಪಟ್ಟಪಸೆದಾಂತಿ ಗೊಡ್ಡಾಂಡ
ಚಿಲ್ಲುನತ್ತಂದೆ ಪೇರೊಳ್ತು? ಪಣಿಯೆರೆ ತೆರೀಂ–

ಡೇರೆಂಚಿನನೆ ಕೇಣಡೇರಂದ್ ಪಿಸ್‌ರ್. ತೆರಿ–
ಯಿಜಿಡ ಪಣೊಡಾಯಿನೆನ್ ಪಿಸ್‌ರ್‌ಡೇ ಮುಗಿಪೊಡ–
ತ್ತಂದೆ ಮಳ್ಪುನಿ ದಾನೆ? ದುಂಬು ಯೆಂಕೊಂತೆದುರು–
ಕೋಪ ಬರ್ಪೇದ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಮಾತಂಚ ದಾ–
ಲಿಜ್ಜಿ ಮಗ. ನಿನ್ನ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡ್‌ದೆಂಕ್ ಸಂ–
ತೋಸಾಂಡ್. ಜೋಕುಳೊನ್ನಗ ಉಪ್ಪೊಡಿಂಚ. ನಮ

೬೪/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಒರ್ಪೊತ್ತುಗಾಂಡಲಾ ಬೇಗಪೋದೆತ್ತೊಡಡೆ,
ಲಕ್ಲೆ ಪೊಯಿೊಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಪಿದಾಡಿಯೆರಕುಳು.
ಇಂಚಿಡೂರುಗು ಪತ್ತ್‌ನೆತ್ತಿತ್ತಿನಾಯೆ ಬತ್ –
ದೆತ್ತಿನಾಯೆನೆ ಮಿತಿಲೆಡಿತ್ತಿ ಬಿರುವಾತ್ ಬಾ –

ದಿತ್ತಿನೆಂಚಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಮಾಮಲ್ಲ ಮಂ –
ಡೆಲು ಮಾತ ಬೆಚ್ಚಯೇರ್ದೆಂಚಾಂಡಲಾ ಸೆರ್ತ್ –
ನೊರ ಗೆಲ್ತೆಡೆನನ್ ಪಾತಾಲ ಬೂಡುದ ಕಯ್ಕ –
ಸಕ್ಕೆಗ್ ಪುದಾರಾಂಡ್ ಪೆದ್ದಿನೋಕ್ಕೊಂಜಿ ಲಂ –
ಕೆದ ಗುತ್ತುಗೊಂಜಿ ಮರ್ರ್ಯಾದೀಂದ್ ಮನಸ್‌ಡೇ –
ತಾಲೋಚನೆಲೆದ ಮಿತ್ತಾಲೋಚನೆಲೆನ್ ಮ –
ಳ್ತ್ಂಡಲಾ ಸಾದಿತೋಜಂದೆ ದಿನ ಪಾಕ ಸಂ –
ದ್‌ಂಡೊಜಿ ದಿನ ರಾವಣನ ಮೆಗ್ದಿ ಸೂರ್ಪನಕಿ
ಬತ್ತಿನಾಳೆನ್ ತೂದು ಒರ್ತಿಯೇ ಬತ್ತನದೆ,

ಸಂಬುಕನ್ ಬುಡ್ದವುಳುದಾನೆ ಬತ್ತಿನಿದೆ – ಪಂ –
ಡ್‌ದ್ ಕೇಂಡಿನೇಕ್ಕಾಳ್ ಬತ್ತಿನ್ಯಾ ಪೋಯಿನ್ಯಾ
ಯೆಂಕೊಂಜಲಾ ತೆರಿವುಜಣ್ಣ ಪಣಿಯೆರ ದಾಲ –
ಊಂಹೊಂದ್ ಮುಣ್ಕಿನೆಂಚಿನ ದಾದ ನಿನ್ನ ಕತೆ
ಬೇಗ ಪಣ್ ಬೇಗಾಂದ್ ಪಂಡಿ ಬೆರಿಕಾಳ್ ಕತೆ
ಮಲ್ಲೆಡುಂಡಣ್ಣ ಪಾಪದ ಮಲೆಟ್ಟಿತ್ತಿ ನ –
ಮ್ಮಜ್ಜಿ ತಾಟಕಿನ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುಬಾವು ಮಾಮಣ್ಣ –
ನಿರ್ವವೆರೆನ್ ಕೆರ್‍ದ್ ಮಾರೀಚ ಮಾಮಣ್ಣನೇ –
ಳ್ಕಡಲ್‌ದಾಯೆರೆಗ್ ರಾಪಾದ್ ಬುಡ್ತಿನ ರಾಮೆ
ಮೆಗ್ಯೆ ಲಚ್ಮಣಡಪ್ಪ ಮಿತಿಲೆಡಿನಿಯೆಲ್ಲೆಡಾ –
ಪಿನ ಪಂತೊಗುಂತುನಾಲೋಚನೆಡ್ ಪೋಪೇಂದ್

ಮಾಣಿಲಾಸ್ರಮೊಡಕುಳಕುಳು ಪಾತೆರೊಣುನನೀ
ಕೆಬಿಟ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್, ತೆರಿವುಜಿಂದ್ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆ –
ರಾಯ ಮೆಯ್ನಿಲ್ಕೆ ತಬುರುದ ಪುಂಡೆ ಕುಡ್ತಿ ಲೆ –
ಕ್ಕಾಂಡಪಗನೇ ತನ್ನ ಬಾಲೆಲಾದಿತ್ತಿನತಿ –
ಕಾಯೆನತ್ತಂದಿಂದ್ರಜಿತುನಿರ್ವ್ವೆರೆನ್ ಲೆತ್ತಿ

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ/೬೫

ನಾಲಾಯಿ ದೊಂಡೆಡಾವೊಡ್ಡಕುಳು ಬತ್‌ದೆದುರು –
ಡುಂತಿನೆನ್ ತೂದು ನಿಕುಳಿತ್ತೆನೇ ಪೋದು ಮಿತಿ –

ಲೆಗ್ ಜನಕರಾಜ ಮಗಳೆನ ಮದಿಮೆಗಾದೊಂಜಿ
ಬಿರುಕು ತಿರುತಿಕ್ಕಾವೊಡೂನ್ಪಿ ಪಂತೊನು ಗೆಲ್ತ್ –
ದಾ ಪೊಣ್ಣನಿಡೆಗ್ ಕೊಂದರೊಡು. ಬೊಕ್ಕಡೆ ಬತ್ತಿ
ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್‌ನ್ಪಿ ಜವಣೆರಿರ್ವ್ವೆರೆನ್ ಕ –
ಯ್ಯಾರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಜುಟ್ಟು ಪತ್ತ್‌ದೊಯ್ತೊಂದು ಬರೊ –
ಡಿಡೆ ಬೇಗ ಪೋಲೆ, ಈ ಬೇಲೆ ನಿಕ್ಳೇಡ್ದಾಯಿ –
ಜಿಡ ನಮ್ಮ ಸತ್ತ್‌ಗುತ್ತುದ ಗತ್ತ್ ಮುತ್ತಿಲೆಕ

ಜಿವ್ಪೊಡಿತ್ತ್‌ದೆಂಕ್ಳು ಸಯ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕ ಯಾನೆಚ್ಚ
ಪಣೊಡ ಮಗ - ನಮ್ಮ ಬೀಲೊನು ದೊಂಕಿನಾಯನ ತಿ -
ಗಲೆಗಪಗನೇ ತೊರ್‍ವೊಡಾತ್ ತೀರುಜಿಡ ನಮ
ದಾಯೆ ಬದ್ಕುನಿ? ದಾದ ಬಿಲೆ ನಂಕ್? ಪೋಲೇಂದ್

ನಾಲ್‌ಕಯ್ಕಯ್ಕುಳಿತ್ತಿನ ಮೂಜಿ ಲೋಕೊಲೆನ್
ಗದ್ದಾದಿ ಬಂಟೆ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡೆ -
ರೀತೆಕ್ಕೆನಾ, ಲೆತ್ತಿನೀ ಬೇಲೆ ಬಾರಿ ಮ -
ಲ್ಲೆನ? ಅಂದ್‌ಡೆತ್ ಮಲ್ಲೇಂದೆಂಕ್ಳು ತೂಪ, ಪೋ -
ಪಾ ಬಿರುತ ಕಡ್ಪುನಾ ಜವಣೆರೆ ಪೊಳಿಂಬುನೊರ
ತೂವೊಡೆಂಕ್ಳೆನ ಮೀಸೆದ ಕೊಡಿ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿನವು
ಪೊಸ ಮಟ್ಟ್ ಪೊರ್ಲ್ಲೊಂದ್ ತಿರ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮೋಣೆ
ತೋಜಾವುನಾಣ್ ಬಾಲೆಲು ಯೆಂಕುಳತ್ತಿತ್ತೆ -
ನೇ ಪಿದಾಡ್ಯನೆ, ಯೆಂಕ್ಳೆಗಪ್ಪಣೇಂದಕುಳು ಸಾ -
ಗ್ಯೆರ್ ಬೀಸ ಬೀಸ ಮಿತಿಲೆಗ್ ಗತ್ತ್‌ಡೆತ್ತಿಯೆರ್

ಇಂಚ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಮಿತಿಲೆದರಮನೆತ್ತೆದುರು ಸೊ -
ರ್ಗನ ಪಣ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಸಿಂಗರಿದಿ ದೊಂಪದುಳಾಯಿ
ಬತ್‌ದವುಳು ದೀತಿ ಮಣೆ ಮಂಚಾವುಲೆಡ್ ರುಸಿಕು -
ಳರಸು ಬಾಲೆಲು ಸಾಲ್‌ಸಾಲಾದ್ ಕುಳ್ದಿ ಪೊ -
ರ್ಲೆ ಪೊರ್ಲು. ಕಂಟೆಲ್‌ಡ್ ಕಂಟಿ, ಬಳೆ ಸರಪೊಳಿಲು
ಕಯ್ಟ್, ಕಡ್ಪತ್ತಿ ಕಡ್ತಲೆ ಗಲ್ಲ್‌ಮಿಸೆ ಮೋ -
ಣೆಡ್, ಬಸ್ಮಗಂದ ಪೂಜಿದ್ ನಡುಟ್ಟಚ್ಚತೆದ
ಬೊಟ್ಟ ಮುಂಡೊಡು, ಮಂಡೆಡೋರೆಕೋರೆದ ಗರ್ಬ -

ಸುತ್ತಿ ಜರಿಪಟ್ಟೆ ಮುಂಡಾಸ್, ಮಿತ್ತಕೊಡಂಗೆ
ಪಚ್ಚೆದಂಬುಳೆ ವೊಜ್ರದೊಂಟಿಲು ಕೆಬಿಟ್ಟುಂಗಿ -

ಲೊಲು ಪತ್ತ್ ಬಿರಲ್‌ಲೆಡ್ ಮೆಂಚು ಮಲ್ಲರಸು ಬಾ -

ಲೆಲು ಒರಿಯಡೊರಿ ಪಾತೆರೊಂದು ತೆಲಿತೊಂದುಪ್ಪು –
ನಗ ಪೊಗ್ಯೆರಿರ್ವೆರಂಕಾಯನದ ಜನತ ನಡು–
ಟುಪ್ಪು ಪೇತಾಲ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಜವಣೆರ್ ದೊಂಪೊ –
ಗೊಂತೆ ತರಿವುನೆ ತೆರೀಂಡಾ ರಾವಣನ ಜೋಕು –
ಳತಿಕಾಯೆ ಬೊಕ್ಕಿಂದ್ರಜಿತು ಪಣ್ಪಿನಕುಳುಂದ್ –
ದವುಳಿತ್ತಿ ಸರ್ವೆರ್‌ಗ್, ಬತ್ತಿನಕೆಳೆನ್ ದೊಂಪ
ಪೊಗ್ಗೋಡನೆದ್ಕೊಣುದು ಕಯ್ಯುಗಿದ್ ಕಾರ್‌ದೆ –
ಕ್ಕರೆ ನೀರ್ ಕಯ್ದೆರ್ತ್ತ ಕೊರ್ದು ಬಲೆ ಕುಳ್ಳೀಂದು –
ಳಾಯಿ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕುಳ್ದಿನಡೆಗಸರ್ ದೊತೊಣೀಂದ್

ಬಂಗಾರ್ದ ತಟ್ಟೆಲೆಡ್ ಬೆಲ್ಲ ಗಿಂಡೆಲೆಡ್ ನೀ –
ರೆದುರು ದೀದ್ ಸಬೆತ್ತ ಮರ್ಯಾದಿಗಾದಕುಳು
ಪರ್ಪಿನಾತೊಟ್ಟೆತೊಲ್ತುದು ಕೊರ್ದು ಗೆಂದಾಲಿ
ಬೊಂಡೊನಾ ಬೆರಿಕೆ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಳುದರಿಯಣೊನು
ದುಂಬುನೂಕುದು ಕುಸಧ್ವಜೆ ಮಳ್ಪುನುಪಚಾರೊ –
ಗಾದಾ ಸಬೆಕ್ಕ್ ಸಬೆನೇ ಮೆಚ್ಚಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.
ಆತಾನಗಿಂಚಿಡ್ದ್ ಮೆಲ್ಲ ಪೋವೊಡು ಜೋಕೆ.
ಗಟ್ಟಿ ಪತೊಣಿಂಚಿಡ್ದ್ ಕಯ್ಕೊರ್ಲೆ. ಆದೆರ್ಲೆ.
ದುಂಬಿತ್ತಿನಕೆಳೆಡೊರಿ ಪಿರ ಬರಡ್, ಕಾರ್ಯೊಜ್ಜಿಕೆ,
ಪೊರೆಲು ತೂವೊಣು ಬುಡಡೆ. ದುಂಬು ನೂಕಡೆ. ದುಂಬು

ದಕ್‌ಳೆಗಮುಸರ ದಾನೆ. ಬೀಸ ಪೋವಡೆ – ತರ್ಲೆ
ಪುಗೆಲ್‌ದಡಿ ಪಗಪುವೆ ತಾಂಗ್‌ದೊಂತೆ ಪತ್ತ್‌ಲೆ –ಬೇಗ
ಪುಗೆಲ್‌ದಡಿ ತಪ್ಪಾಲೆ ಕುಂಟು ನಿರ್ಮಡಿಕೆ ಮಡಿ –
ತ್‌ದ್ ದೀಲೆ. ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಾತ್ ಜನ ದಾಯೆ; ದುಂ –
ಬೊರಿ ಬರಡ್. ಪುಗೆಲ್ ತಿರ್ತೊಡಿವುಂದು. ಜಾರು ಜಾ –
ಗ್‌ರ್ತೆ ಮಳ್ಪಿ ಕುಸಾಲ್ ಗೊಬ್ಬೊಡ್ಚಿ ಜೋಕೇಂದ್
ಪತ್ತಿರ್ಪ ಜನ ಬಿರುನು ತುಂಬೊಂದು ಕುಳ್ದಿ ಸಬೆ –
ತೆದುರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಜಾದ್‌ದೀದುಂತುದುಸುಲು ಬುಡು –
ದೊರೆಸೊಂದು ಬೆಗರ್‌ನೊರ ಕಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ತುದು ಕ –

ರೆಲ್ದಿ ಮುಜ ಪೂಜೊಂದು ಸಬೆನ್ ತೂದೊರಗಿದ್ -

ರ್ದಿನ ಕುಜಲ್ ನೀ ಸೊಂದು ಕಟ್ಟೊಂದಗತೆರಳ್ತು.
ಅಳೆತ್ತರದ ಪುಂಡಿಗಮರು ಕರ್ಮರ್ದ ವೊ -
ಯ್ತಂಚಿತ್ತಿ ಬಿರುನು ಕಣಪಿನ ಜಾಪಿನಬತಾರೊ -
ಲೆನ್ ತೂದು ಸಬೆಟಿತ್ತಿನಕುಳೊರಿಯ ಮೋಣೆನೊರಿ
ತೂದೆಚ್ಚಿನಕುಳು ಬಾರೀ ಚಪ್ಪೆ ಕಟ್‌ದ್ ಪೋ -
ಯೆರ್. ಮನಸ್‌ಡಿಂದೊಂಜಿ ಬಿರುನಮನ್ ಜೀವಪ್ಪ
ಕೆರು. ತೂನಗೆಲ್ಯ ಬಿರು ನಂಕ್ ಕರ್ಪದ ಕಡಲೆ
ನಮ್ಮ ಸಾಮಾರ್ತಿಗೆಗ್ ಬೆಯ್ಯಾಂದ್, ದೊರ್ತ್ಂಡ
ದರಿಯಂದೆ ಕುಂಳಂದ್ ನಮ್ಮ ತೆರಣದ ಬಿಸಲೆ,
ನಂಕಾಪಿನತ್ತ್ ಬೇರಾಂದಿತ್ತೆರೆಣ್ಯೊಂದು
ಪಟ್ಟೆಜರಿಸೀರೆತುತ್ತಾದೊಪ್ಪ್ಯರಾಕೆ ಪಾ -

ಡಾದ್, ಬಗ್ತಲೆಗ್ ಮುಂದಲೆ ಬೊಟ್ಟದೀದ್, ನೆ -
ಯ್ತಿನ ಪುಚ್ಚೆದ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಗುಲಾಬಿ,
ಸೇಮತಿಗೆ ಕೇದಾಯಿ ದೀದ್, ಕೊಡಿಮುಟ್ಟ ತಿರು -
ಪುದ ಪೂನು ತಿಕ್ಕಾದ್, ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ರೆಂಜೆ
ಸುರಳಿ ಸೊರಗೆದ ಮಾಲೆ ಜಲ್ಲಿ ಮುಡಿಪಾದ್. ತರೆ
ನಿಲ್ಕೆ, ಮುತ್ತುದ ಕೊಪ್ಪು ಬುಗುಡಿ ವೊಜ್ರಿದ ಓಲೆ
ಕೆಬಿಕ್ ಕೊಲ್ಪಾದ್, ಗೆಜ್ಜೆಟಿಕೆ ಪಚ್ಚೆದ ಪದಕ
ಪಾಡ್ದಿತ್ತಿ ಮುತ್ತು ಪಕಳದ ಕಂಟಿ. ಬಜಿಲ್ ಸರ
ಗೋದಿರಸ ಕೊತ್ತೆಂಬೆರಿದ ಮಾಲೆ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್,

ದೀದ್, ಮುಂಡೊಗು ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟದೀದ್ ಮಂ -
ಜಲ್‌ದ ಪೊಡಿ ಕೆನ್ನಿಗೊರೆಸೊಂದು, ಕಣ್ಣ್‌ದ ಸೀಮೆ -
ದುರುಕು ಗೀರೊಯ್ತೊಂದು ಮಯ್ತು, ಸೊಂಟೊಗು ಪಟ್ಟಿ,
ಕಯ್ಮಿಲ್ಕೆ, ಬಳೆ, ಬಿರೇಲ್‌ಗ್ ವೊಜ್ರಿದುಂಗಿಲೊನು
ಕಾರಸಪೊಳಿ ಪಯ್ಜಣಿಲೆನ್ ಕಾರ್‌ಗ್, ಪಿಲ್ಲಿ

ಮಿಂಚಿ ಕಾರುಂಗಿಲೊನು ಕಾರಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ದೀದ್
ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀತಿನಂಗಯ್ಪಾದೊಲೆಡ್ ಮೆರೆಪಿ
ಮದಿಮಾಳೆನಯ್ತೊಲೆಡ್ ಸಿರಿದೇವಿನಂಚ ಸಿಂ –
ಗರಿದಿ ಸೀತೆನ್ ಜನಕ ರಾಜೆ ಲೆತ್ತೊಂದು ಬ –
ತ್ತ್‌ದ್ ಜತೆಟ್ಟಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣುಳೆಡಪ್ಪ ಚಾವಡಿದ ೩೪

೭೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಗಕ್ಕಡ್ಡಿ ನುಜ್ಜಾಲ್‌ಡಾ ಸಬೆ –
ಕ್ಕೆದುರಾದ್ ಕುಳ್ಳಾದೆದುರು ಪಿಜಿರ್‌ನಗ ದೊಂಪ
ಪೊಗ್ಗುದಿರ್ಪೆರೆನ್ ಬೆರಿಯೆನೆ ಲೆತೊಂದೆದುರು ಬ –
ರ್ಪಿನ ಕೌಸಿಕೆರೆನ್ ತೂದಾ ದೊಂಪೊಡಿತ್ತಿ ಮಾ –
ತೆರ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದುತುಂಡಲಮೆಯ್ಟ್
ಕುಳ್ದಿನಡಿ ಪಂದಂದೆ ತೂದಂಚಿ ಪಾತೆರೊಂ –
ದಿತ್ತಿನಿರ್ಪೆರೆನ್ ಲಚ್ಮಣೆ ತೂದು ಪರುಕಡೆದ್
ತಡೆದುರ್ಕರುನ ಕೋಪೊನಕ್‌ಳೆ ಬೆರಿಯೆನೆ ನಡತೆ –
ಜನಕರಸು ತಾನಿತ್ತಿನಳ್ತುಡ್ದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್
ಕುಳ್ಳಾದ್ ರುಸಿಕ್‌ಳೆನ್ ಸಾಲ್‌ಡಕ್‌ಳೆನ್ ಬೇಗ
ತಕ್ಕಂತಿನುಪಚಾರೊಲೆನ್ ಮಳ್ತ್‌ದಾ ಜವಣೆ – ೩೫೦

ರೇರ್‌ಂದ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಪೋದು ಚಾವಡಿಡುಂತು –
ದೆದುರಿತ್ತಿ ಸಬೆನ್ ತೂದುದ್ದೊಗೊರ ಕಯ್ಮಗಿದ್
ಓ ಮಲ್ಲ ರುಸಿಕ್‌ಳೇ ಓ ಮಲ್ಲ ಅರಸುಳೇ
ಹಿರೆಯಕ್‌ಳೆ ಕಿರಿಯಕ್‌ಳೆ ಈ ಸಬೆಟ್ಟತ್ತೆ ಕೂ –
ಡ್ದಿತ್ತಿ ಸರ್ವೆರ್‌ಗ್ ತರೆ ತಗ್ಗಾದ್ ಕಯ್ಮೆಗಿಪೆ.
ಯಾನ್ ಕಡಪುಡಿನೋಲೆ ತೂದಿಡೆಗ್ ತಕ್ಕ ಪೊ –
ರ್ತುಗು ಬತ್ತ್‌ದೆನ ಮಿತ್ತ್ ನಿಕ್‌ಳೆಗಿತ್ತಿನ ಪಿರಿತಿ –
ನಿತ್ತೆ ತೆರಿಪಾಯರೇತ್‌ಂದೆಂಕ್, ದೂರ ದೂ –
ರೊಡ್ದು ಬನ್ನಗ ಸಾದಿಡೆದುರಾಯಿ ರಾಯಿರಗ- ೩೬೦

ಳಲೆನ್ ಮಾತೆನ್‌ಲ ತಡೆವೊಂದು ಬತ್ತಿನ ನಿಕ್‌ಳೆ -
ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿಗುಪಚಾರೊಲೆಗ್ ಮಾತ ಪರ -
ಮೋಸೊಡೆಂಕ್ಳೆಡ್ದೆಚ್ಚಿ ಕಡಮೆ ದಾಲಾತ್‌ಂಡ
ಮಲ್ಲ ಮನಸ್‌ಡ್ ಮದಪೊಡುಂದರಿಕೆ ಮಳ್ತೊಣುವೆ.
ಯೆನ್ನ ಸಾಂಕಣದ ಮಗಳೀ ಸೀತೆನೆಂಕ್ ಯೆ -
ಡ್ಡೇಂದ್ ತೋಜುನ ಅರಸುಮಗನೊರಿಯನೆಂಚಾಂಡ -
ಲಾ ನಾಡ್‌ಪತ್ತ್‌ದಾಯಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ತೆಡಲ
ತನ್ನ ಮಗಳತ್ತಂದಿನೇಡ್ಡಪ್ಪೆ ದಾಂತಿ ಪೊ -
ಣ್ಣನ್ ಪರಬೆ ತೂಪಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡ್ಯೆರಾ -
ತ್ರೊಂಜಿ ಮದಿಮೆದ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಸಂತೆನಿಲ್ಲೇಡ್ದ
ಕಡಪುಡಿಯೆ ಪಣ್ಪಿಲೋಕದಪೋದು ಬರಿಯೆರಿಡೆ

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ/೬೯
ಕೊರಿಯೆರಾವಂದ್‌ೇಂದ್ ಈ ಕಾಲದರಸು ಬಾ -
ಲೆಲೆಡೆಡ್ಡೆ ತೆರಣದಕುಳೇರ್‌ಂದ್ ತೂದಾಯ -
ಗೇ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ಪುನಾಲೋಚನೆಗ್ ನಿಕುಳು
ಮಾತೆರ್ಲ ಸಾಕ್ಸೀಂದ್‌ದೆಣ್ಣಿದೀ ಬಿರುನೊಂಜಿ
ಕಣಪಾದೆ. ಮೂಳಿತ್ತೆ ಕೂಡ್ದಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆಡೇ -
ರಾವಡೀ ಬಿರುನು ಬಗ್ಗಾದಯ್ತು ಬಲ್ಲ್ ತಿ -
ಕ್ಕಾವೆನಾಯಗ್ ಬಾಲೆ ಸೀತೆನೀ ಸಬೆಟಿತ್ತೆ -
ನೇ ದಾರೆ ಮಯ್ತ್ ಕೊರ್ಪೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂ -
ಡೆರ್ ದೊಂಪೊಡಿತ್ತಿ ಬಿಗುಬಿಗುತ ಜವಣೆರ್ ಮಾತ.

ದುಂಬುಮೇದಿತ್ತಿ ಜವಣೆರ್ ದೆರ್ಪಡ್‌ಂದ್ ನಂ -
ಕೀ ಬೇರ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಕರ್ಕಬುಳೆದಿನ ಜವಣೆ -
ರೆನ ಮದಿಮೆದಂಗಲಪು ಪೋವೂಂದ್ ಪಾಕ ಜವ -
ಣೆರೆಗ್ ಪತ್‌ದಿತ್ತಿ ಮದಿಮೆದ ಬಂಟೆನೀಪರಬೆ
ಬುಡ್ಪಾಯೆ ಬಾರೀ ಸುಲಬೊಡುಂದ್ ಮನಸ್‌ಡೊರಿ -
ಯೊರಿಯೆ ಎಣ್ಮ್ಯೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕನೆ ಗರೊಡಿಲೆನ್ ಪೊಡಿ

ಪೊಡಿ ಮಳ್ತಿ ಪಾಕ ಜವಣೆರೆಡೊರಿಯೊರಿಯೆ ಪೋದು
ಕಚ್ಚೆನೆರ್ಕಾದ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಸೊಂಟೊಗೆಲತ್ರೊ –
ನೊಯ್ತ್ ಕುಡ್ತುದು ನಡುಕು ಜಟ್ಟಿಬಿಗ್ತ್ದ್, ಮಿತ್ತ್
ಮಡಿತ್‌ದಂಗಿದ ಕಯ್ನ್ ಬಳೆಸರಪೊಳಿಲೆನ್ ತ –

ಟ್ಟೇಡ್ದ ಮಿತ್ತೇರಾದ್ ಮಿೂಸೆನೊರ ಈಸೊಂದು
ಬಗ್ಗ್‌ದಾ ಬಿರುತ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಗಂಗಯ್ಕೊರ್ದು
ಪುಂಡಿ ಬಿಗ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತಿ ಮಾತ ತೆರಣೊನು ಪಾಡ್ದ್
ಬೆರಿಮುಳ್ಳುನೆಟ್ಟಿಪೋನೇಟ್ಟುಸುಲು ಕೊಳ್ಪು ಬೂ –
ರುನ ಮುಟ್ಟಿ ದಂಬುಕಟ್‌ದುರುಡುದೊದ್ದಾಡ್‌ಂಡ –
ಲಾ ಬಿರುತ್ತಡಿನ್ ಪಂದಾಯೆರಾವಂದೆ ನಾ –
ಸಿಗೆ ಕೋಪಗರ್ವಲೊಟ್ಟಾದೊರ್ಲ ಬಾರ್ ಪಾ –
ಡ್‌ಂಡ ಪೊರಿಯಾಪಿನುರಿ ಮೋಣೆಡೇ ತರೆಕಂತ
ಪಾಡೊಂದು ಜಪ್ಪುಬೆಗರೊಚ್ಚು ನೆವನೊಡು ದೊಂಪ
ಕಡತೆರಂಚಿಂಚಿ ತೂವಂದೆ ನಡತೆರ್ ಬೇಗ

ಪೋದೊರಿದಿನರಸು ಬಾಲೆಲೆಡೆಚ್ಚಿನಕುಳು ಕ –
ಯ್ಕೊರ್ದು ಗೆಬ್ಬುಗು ಗುಳಿಗ ಕಲ್ಲ್‌ದಂಚಂಚಿಂಚಿ

೨೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಪಂದಂದೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನೆನ್ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆದ್ ತೂ–
ದತಿಕಾಯೆ ಡಿಕ್ಕಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋದು ಬಿರುನು ಪ –
ತ್ತ್‌ದಡಿ ಲಕ್ಕಾಯೆರಾವಂದೊಂತೆ ಪೊರ್ತಯ್ಪೆ
ಪೊರ್ಮುಬ್ಬದಾವಂದೆ ಸೇಂಕುನೆನ್ ತೆರಿದಿಂದ್ರಜಿತು
ಬಿರುತ ಕಯ್ತಡೆ ಪೋದು ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಾ ಕೊಡಿ –
ಟ್ಟೇ ಕೊಡಿಟ್ಟೊರ ಪತ್‌ದ್ ದೆರ್ಪುನೊದ್ದಾಟೊಡಂ –
ಗಯ್ಬಿಡೀ ಪುಳಿತ್‌ದ್ ಕರೆಲ್ದ್ ಬಿರೆಲುಲು ಮಾತ
ಕಟ್ಟಿದಂಬುಗು ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆ ಕೆಂಪೇರ್ದ್ ಬಿ –

ಕ್ಕೊಂದೇತ್ ಬಲಪಾಡ್ದ್ ಪತ್ತಿಪತ್ತ್‌ನ್ ದೆರ್ತಿ
ದೆರ್ವುನೊಂಜೆನ್‌ಲ ಬಿರುಯೆಂಕತ್ತ್ ಪಂಡಿನ
ತ್ತಂದೆಣ್ಮೆದಾತ್ ಪಂದಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು
ದೂರ ದೂರೊಡೀತ್ ಮಾತೆರೆನ್ ಪಿಲಿತ ಲೆಕ
ಬರ್ಪಾದ್ ಕತ್ತೆರಿಡ್ ಬೀಲ ತುಂಡಾತಿನೆಲಿ –
ತಂಚ ಪಿರ ಕಡಪುಡಿನ ಸೀಂತ್ರಿಗೊಬ್ಬುದ ಪರಬ –
ಗೊಂತೀತ್ ಬೆಜ್ಜ ಮುಟ್ಪಾದೆ ಪೋವೊಡು ಪಂಡ್ –
ದಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಕತೆದಾದ ಮಾತ ನಡಪುಂಡುಂದ್
ದುಂಬು ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನಯ್ಟೆನೆ ಪೋದು ಕುಳ್ಳಿಯೆರ್

ರಾಮೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕೌಸಿಕೆರೆ ಕಾರ್‌ಗಡ್ಡ ಬೂ –
ರುದು ದಾನೆ ಯೆಂಕಪ್ಪಣೆನ ಗುರುಕುಳೇಂದ್ ಕ –
ಯ್ಮುಗಿದುಂತಿನಾಯ ಬೆರಿ ಬೊಟುದು ಪೋ ಗೆಲ್ಪುಲಾಂ –
ದಿನೆ ರಾಮೆ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಾ ಬಿರುನು ಪತ್ತ್‌ದೆ –
ರ್ತ್‌ದ್ ಕುತ್ತ ಉಂತಾದ್ ಬಲ್ತ ಕಯ್ಟತ್ತ ತಿರು –
ಬಲ್ಲ್ ಪತ್ತೊಂದು ದತ್ತೇಟ್ಟ್ ಪತ್‌ದಿನ ಮಿತ್ತ
ಕೊಡಿನ್ ಬಲ ಪಾಡ್ದ್ ಜಗ್ಗಾದ್ ಬಗ್ಗಿನ ಬಿರುತ
ಕೊಪ್ಪುಗಾ ಬಲ್ಲ್ ತಿಕ್ಕವೆ ತಿಕ್ಕಾವೇನ್ನ
ಗವು ಠಣ್ಣ ಪೊಳಿದ್ ತುಂಡಾದ್ ಬೂರುನೆ ಸೀತೆ
ರಾಮು ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಕಯ್ಟಿತ್ತಿ ಪೊಮಾಲೆ ಪಾ –

ಡುನೆ ಕೌಸಿಕೆರೆಗ್ ಲಚ್ಮಣಗರಮನೆತ್ತ್‌ಕ್‌ಳೆ –
ಗಾಂಡ್ ಸಂತೋಸ. ರಾವಣನ ಜೋಕುಳೆಗ್ ಕ –
ಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮುಣ್ಚೆನುರ್ತಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ಕೋಪೊಡು ತೆಡಿಲ್ –

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ/೭೧

ದೊಂಡೆದಾಯೆನೆ ಲಕ್ಕ್‌ದೀ ಪಂತ ಮಲ್ಲ ಮೋ –
ಸದ, ದೀತಿ ಬಿರುನು ನಂಬುನವತ್ತ್, ಏತೇತೊ
ಜವಣೆರೆಗ್ ಪಂದಂದಿ ಬಿರು ರಾಮಗೀಶ್ ಸುಲ –

ಬನ? ದಾನೆ ಜೊಕ್ಕಾಟಿಗೆನ? ಪರಬಗೀತ್ ಬಿ –
ರ್ಸಾದಿಗೇನ? ನಿನ್ನಂಚಿನಾಯ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕೊಣೊಂ –
ಡೇತ್ ಮರ್ಯಾದಿ ಬರು? ನಿನ್ನ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮದಿಮೆ
ಮಳ್ಪು, ಮಳ್ತ್‌ಜಡ ಕಯ್ಕಾರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ

ಗುಂಡಿಗೇ ಪಾಡ್ ಪೋ, ಪಾತೆರುವೆರೇರಿಂಚ
ದಾಯೆ ಮಳ್ತಿನಿ? ದಾರೆ ಮಯ್ತ್‌ರೆಗೆ ತುಕ, ತೂಪೆ
ರಾಮೆ ಬಿರು ಪೊಳ್ತಿಸಾತ್‌ಗ್ ದಾನೆ? ನೇಲ್ಯ ಕುಂ –
ಬುಡುನ? ತೂಕಾಂದ್ ಪಣ್ಣಗನೆ ಲಚ್ಮಣೆ ಕೊಪೊ –
ಡಿತ್ತೆನೇ ಕುಂಬುಡೊನು ದಾಯೆ ನಟ್ಟುವ? ಮಲ್ಲ
ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾಂಡೇರ್ ಪೋಡಿವೆರ್? ಪಂತ ಮೋ –
ಸಂದಾಂಡ ಇಡೆ ದಾಯೆ ಬತ್ತ? ದೂಳೊಚ್ಚೆರೆನ
ಬಿರುತ? ಪಂತೊಡು ಕಂಜಿ ಪಾಡ್ದಿತ್ತೆ ಪಾತೆರುವ
ಬಾಯ್ಮಚ್ಚಿ, ಕುಳ್ಳು ಕುಳ್ಳವುಳೊಂದ್ ಪಂಡಿ ಬೆರಿ –
ಕತಿಕಾಯೆ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚೋಡೇರ್ ಪಣ್, ನನೊರ ಪಣ್

ತೀರುಂಡ ಕುಳ್ಳಾವು ಯೇರ್ಡ ಪಾತೆರುನೀಂದ್
ತೆರಿದ್ ಪಾತೆರ್ – ನಿನನ್ ನಿನ್ನಣ್ಣ ನೀಪರಬ –
ನೀಸೀತೆನಿತ್ತೆ ಕಯ್ಕಟ್‌ದ್ ಜುಟ್ಟುಡು ಪತ್ತ್ –
ದೊಯ್ತ್ ಕೊಣೊನಗ ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯಾಯೆ ತಲೆಪೆರೇ –
ರುಳ್ಳೆ ಈ ದಾನೆಂದ್ ಲೆಕ್ಯ? ಬೆರಿಪೊಡಿಮಳ್ಪೆ
ಜೋಕೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಲಚ್ಮಣೆ ಗಟ್ಟಿ –
ಡೆಡ್ಡೆಡೀ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚುವನತ್ತ್ ಯಾನ್ ಮು –
ಚ್ಚಾವೊಡಾ? ಮನಿಪಂದೆ ಮರ್ಯಾದಿಡಿರ್ವೆರ್‌ಲ
ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಪೋಪಿನೆಡ್ಡೆನನ್‌ದೂರೊಡ್ಡಿ
ಬೊಕ್ಕ. ದುಂಬೇತ್ ಜನೊನೊಯ್ತ್‌ದೀ ಕೊಣೊತ ಕಂ –

ಡೆಲ – ನಿಕ್ಳೆನಿರ್ವೆರೆನ್ ಪತ್‌ದಿತ್ತೆ ತಾರೆಗೊ–
ಯ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್‌ದ್‌ಪಾಡ್ದ್ ಬಯ್ಕುಡ್ತುದರ್ಕಂಜಿ ಮ –
ಯ್ತ್‌ಂಡ ಬುಡ್ಪಾಯೆರೇರುಳ್ಳೆ? ಕಾಂಡೆದನೆ ಪಿರಿ –

ದ್‌ಜ. ನಾಯೆ ನಡಪು ನಡಪಂಚೀಂದ್ ಪಂಡಿನೇ
ತಟ್ಟಿರ್ವೆರ್‌ಲ ನೇಲ್ಯ ಕತ್ತಿನೊಯ್ತ್‌ದ್ ಪತ್ತಿ –
ನೆನ್‌ತೂದು ರಾಮೆ ಉಂತವುಳು ಲಚ್ಮಣ ಮಳ್ಪ –

೭೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಡಮಸರಾಂದಿನೆ ಬರೋಡ್ಚಣ್ಣ ಅವುದಾಲ ಮ –
ಳ್ಪುಜಿ ಒಲಿತ ಉಚ್ಚುಳವು. ತೂಲಾಂದ್ ಬುಡಿ ಪಗರಿ –
ಳೆಡ್ ಕತ್ತಿ ಪೊಳಿದ್ ಪುಡಿ ಮಾತ್ರೆ ಪುಂಡಿಡೊರೀಂಡ್
ಬದಲೊಂಜಿ ಕಯ್ದ್‌ಗಾದಂಚಿಂಚಿ ಅರಟ್‌ನಗ
ಕುಡರಡ್ಡ್ ಪಗರಿಳೆನ್ ಬುಡುದಕ್‌ಳೆ ಮಂಡೆಡಿ-

ತ್ತಿನ ತೆರಿಯ ಮುಂಡಾಸ್‌ಲೆನ್ ದೊಂಪದಾಯೆರೆಗ್
ರಟ್ಟಾಯಿನೆನ್ ತೂದಕುಳು ಬೇಗ ಜಾರುನನೆ
ಯೆಡ್ಡೇಂದ್ ಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಣಿದುಳಾಯಿದಳ್ಕ್ ದೆಂ –
ಗಾದಿಂದು ನಿಕ್‌ಳೆನ ಗೆರಸ್ತಾಳಿಗೆನ? ನಿಕ್‌ಳೆ
ಕೂಟೊಡುಪ್ಪಾಯಾಂದ್ ಲಕ್‌ದೀಸಿಯೆರ್ ಬೇಗ

ಸಬೆಟೆತ್ತಿನಕುಳು ಮಾತಗತಿನೆ ಜನಕರಾಜೆ
ಒರಿದಿ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ್ ದಸರತ ರಾಜನೊರಿದಿ ಮೂ –
ವೆರ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ತ್‌ಕೊರ್ಪಿನ ತನ್ನ
ಮನಸ್‌ದಾಲೋಚನೆನ್ ಗುರುಕುಳೆನ ಕೌಸಿಕೆರೆ –
ನೆದುರು ದೀದಕ್‌ಳೆನೊಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದಯೋದ್ಯೆಗೋ –

ಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ. ಮಾಣಿಕಣತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಯೆ.
ಓಲೆನೋದುದಯೋದ್ಯೆದರಮನೇಟ್ಟತ್ತಿ ಮಾ –
ತೆರ್ ಸೋದ್ಯ ಸಂತೋಸ ಪಡೆಯಿರೀ ಸಂಗತಿನ್
ಗುರುವಸಿಟ್ಟೆರೆಗ್ ಪೆರದಾನಿಲೆಗ್ ತಾನೆ ಪಂ –
ಡ್‌ದ್ ಬೇಗ ದಿಬ್ಬಣ ಪಿದಾಡುನಟ್ಟಣೆನ್ ಮ –
ಳ್ಪಾದಾನೆಳೆಗ್ ಕಟ್ಟಿ ಬಂಗಾರ್‌ದಂಬಾರಿ –

ಡರಮನೆತ್ತಕುಳೆದುರು ತೇರ್‌ಲೆಡ್ ಬಂಗಾರ್ –
ದರಿಯೊಣೊಡು ಕಲಸ ಕನ್ನಡಿ ದೇಸೆದರಿ ಕುಂಕು –
ಮದ ಮಂಜಲ್‌ದ ಪೊಡಿತ್ತ ಕರಂಡೆ, ಪನ್ನೀರ್
ದಂಡೆ ಪೂ ಪತ್ತೊಂದಿ ಮುತ್ತೇಸಿಲೇಡ್ಡೆದುರು

ಪಂಚದೀಟಿಕೆದಕುಳು ಪುಂಚಾಲ ಬೀಜನಕು –
ಳಸ್‌ರ್ ಕೊಡೆ ಪತ್ತಿನಕುಳೋದ್ಯ ಕೊಂಬು ನಗಾರಿ –
ದಕುಳು ಕುದುರೆಡ್ ಕತ್ತಿ ಕಯ್ದ್‌ಡುಪ್ಪುನ ದಂಡ್ –
ದಕುಳು ಪೊಂಜೋವುಲಂಜೋವುಳೊಟ್ರಾಸಿಡಾ
ದಿಬ್ಬಣೊಡು ಜನೊಕುಳೇ ಜನೊಕುಳಾ ಗದ್ದಲೊನು

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ/೭೩

ಪುಗರ್‌ಂಡ ಕಣ್ಣಾರೆ ತೂವಂದೆ ಜಗಲಿ ದಂ –
ಡೆಡ್ ಕುಳ್ದು ಬರೆತಿ ಕೆತ್ತಾಟಿಕೇಂದೇರ್ಲ ನಂ –
ಬಾಯೆರಂಚಾದೆಚ್ಚ ಬರೆವಂದೆ ಪೊರ್ಲುಡೇ
ಪೋದು ದಿಬ್ಬಣ ಮಿತಿಲೆಗೆತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದೀ –

ತೇ ಬುಡ್ಪೆ ಯಾವಂದ? ನನಲ ಗೊಂತಾವಂದ?
ಮದಿಮೇಂದ್ ಪಂಡಂಡನೇ ಸುದ್ದಿ ಮಲ್ಲೆದೇ
ಅಯ್ಟ್‌ಲಾ ಮಲ್ಲರಸು ಮಗಳೆ ಮದಿಮೇಂದಾಂಡ
ಸುದ್ದಿ ಯೆಲ್ಯನ? ಇಂದು ತೂನಗೊಂಜೇ ಇಲ್ಲ್ –
ಡಿತ್ತಿ ನಾಲ್ವೆರ್ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ್ ಒಟ್ಟುಗೊಂಜಿಲ್ಲ್ –
ದಾಣಬುಲೆಗ್ ನಾಲ್ವೆರೆಗ್ ಕೊರ್ದು ಮದಿಮೇಂದ್‌ಂಡ
ಇಂದೇಡ್ದ್ ಮಲ್ಲೆವೊವ್ ಸುದ್ದಿಂಚಿ ಪೊಡುಕಟ್ಟ್
ದುಂಬುಗಾತ್‌ಜಿ ಮಿತ್ತ್‌ಗಾಯೆರಿಜ್ಜೇನ್ನಿನಿಂ –
ಚಿತ್ತಿ ಮದಿಮೆದ ಗೌಜಿ ತೂಪಿನವೆ ಮಲ್ಲೆ ಪು –
ಣ್ಯಾಂದ್ ಮಿತಿಲೆದ ಮಾತ ಜನ ದಾರೆಕಟ್‌ದ್ ಪಿಜಿ

ನ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಬತ್ತ್‌ದಂಗಣೊಡು ಸೇರೊಂದು ದಿ –
ಬ್ಬಣೊನೆದ್ಕೊಣೆರೆ ಪೊಣ್ಣಕಡೆತಕುಳು ಬರ್ಬಿ ಸಡ –

ಗರೊನು ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರುಲ್ಲಾಸ್‌ಡುಂತೊಂದು.
ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗು ಪೊಣ್ಣ ಕಡೆತಕುಳಾಳಾಯಿಡ್
ಬತ್ತಿ ದಿಬ್ಬಣೊನೆದ್ಕೊಣೆರೆ ಬೋಡು ಬೋಡಾಯಿ
ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು ಮಾತೆರ್ ಜಾಲ್
ಜತ್ತ್‌ದೋದ್ಯೊಡು ದೊಂಪದಾನೆಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಪೊ -
ದಾಣ ದಿಬ್ಬಣೊನು ಕಟ್ಟಲೆದಂಚ ದೊಂಪ ಪೊ -
ಗ್ಗಾದ್ ಕುಳ್ಳಾದಸರ್ ಕೊರ್ದು ಬಚ್ಚಿರೆಪೂಳು -
ದರಿಯಣೊಲೆನವುಳವುಳು ದೀದುಪ್ಪುನಗ ಜನಕ

ರಾಜೆ ಮಾತೆರೆಗ್ ಕಯ್ಮಗಿದ್ ಪಾತೆರ್ಪಾದ್
ದಿಬ್ಬಣದ ಮರ್ಯಾದಿದುಪಚಾರ ಸಂದಾಯೆ.
ಆದೊಂಪೊಡಿತ್ತಿ ಮದಿಮೆದ ನಾಲ್ ಮಂಟಮೆಲು
ವೈಕುಂಟ ಲೋಕದಬ್ಬರ ಪೊರ್ಲು ಸೇಬಿಲೆಗ್
ಸಮ ಸಮಾದುಂಡೂಂದ್ ಪಕ್ಕೊಗೊರ ತೋಜುಂಡ -
ಲವ್ವೊಂತೆ ದತ್ತ ಕಯ್ಯಿಂದೊಂತೆ ಬಲ್ತ ಕ-

೭೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಯ್ಯಿಂದ್ ಪಣೊಡಾವಂಚಿ ಮಂಟಮೆಡ್ ಸೀತೆ ನಾ -
ರಾಮಗೂರ್ಮಿಲೆನ್ ಲಚ್ಮಣಗ್ ಬರತಗ್ ಮಾಂಡ -
ವಿನ್ ಸತ್ರುಗುಣಗ್ ಸ್ರುತಕೀರ್ತಿನಾ ಗುರು ಹಿರಿಯೆ -
ರೊಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದ್ ದಾರೆ ಮಯ್ತ್‌ದೊಟ್ಟೊಟ್ಟುಗೆನೆ

ಕುಳ್ಳಾದ್ ದೇಸೆ ಪಾಡ್ದುಡುಗಿರೆನ್ ಕೊರ್ನಗೀ -
ಕಡೆತ ಪೊಣ್ಜೋವುಳಾಣುಳೆದೇಕಿರೂಪು ರಂ-
ಗ್‌ನ್ ತೂಪಿನಕುಳಾ ಕಡೆತ್ತಕುಳು ಪೊಣ್ಣುಳೆನ
ಮೆಯ್ಬಣ್ಣ ಪೊರ್ಲು ಲಚ್ಚಣೊನು ತೂವೊಂದು ಪ -
ದ್ದೆಯ್ದು ತೂಕ ನಮೂನೆ ಸೀರೆ ರಾಕೆಲೆದ ಬಿಲೆ -
ನಂದಾಜಿ ಮಳ್ತೊಂದು, ಸೋಬಾನೆ ಪಂಡೊಂದು
ಇತ್ತೆರಾಣ್ಜೋವುಳೀ ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಇ -

ಜ್ಜಂದಿನೆನ್ ಪಂಡ್‌ದಾಯಾಯೆ ಮಳ್ತಿನೆನ್ ಮ –
ಳ್ಪಂದಿನೆನ್ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕನೇ ಮದಿಮೆ –
ದೊಣಸ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಮುಗೀಂಡಳ್ತ ಮದಿಮೆದ ಗೌಜಿ.

ದಿನ ನಾಲ್ ಕರಿದ್ ತಮ್ಮನೊಡು ಬೊಡಿ ಬೊಡ್ಚೆಲಾ –
ದಾಣ ದಿಬ್ಬಣ ಪಿರ ಪಿದಾಡುನಟ್ಟಣೆಡುಪ್ಪು –
ನಗ ಜನಕರಾಜೆ ಮಗಳೆಳ್ಳೆನ್ ಪಿದಾಡ್ಪಾದ್
ಗುರುಸಿಟ್ಟೆರೆನ ದಸರತನ ಕೌಸಲೆನ ಕೈ –
ಕೆನ ಸುಮಿತ್ರೆನ ಎದುರುಡುಂತುದಕ್‌ಳೆನ್ ಮೋಣೆ
ತೂದು ಪೊಣ್ಣುಳು ಪಿದಾಡೊಂದು ಬತ್ತುಂತುದೆರ್
ನನ ಮೊಕುಳೆಗಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಲ್ಲು ನಿಕುಳೇಂದ್ ಪ –
ಣ್ಣಗ ದೊಂಡೆ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್ ನೀರ್ ದಿಂ –
ಜಿಂಡವೆನ್ ತೂದು ದಸರತೆ ದಾಲ ಪೋಡ್ಯೋಡ್ಜಿ
ಮೊಕುಳು ನನ ಯೆನ್ನ ಬಾಲೆಲು – ಬರ್ಪ ನಿಕುಳುಂತು –

ಲೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತಿ ಸಂಬ್ರಮೊಡೆ ನಡತೆರೊ –
ರ್ಪೊರ್ತು ಸಾಗೋಡ್ಡೆದುರುಗೇ ಬರೊಂದುಪ್ಪುನ ರು –
ಸಿನ ಕಯ್ಟ್ ಮೆಂಚುನ ಕುಡಾರಿ ತೂನಗ ಪರಸು –
ರಾಮ ರುಸಿ ಪಂಡ್‌ದಿನಿಮುಟ್ಟ ತೂವಂದಿನಾ –
ಯಗ್ ತೆರಿವು. ಮದಿಮೇಂದ್ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ರುಸಿನ
ಬಾಯ್ಗ್ ಬೂರಂದೆ ತಪ್ಪಾದೊರಿದಿ ದಸರತ್‌ಗ್
ತೆರಿಯಂದ? ಇತ್ತೆಗೊರ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರುನ ಸಾದಿ

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ/೭೫

ತೆರಿಯಂದೆ ತಿಗಲೆಡೆಡ್ತೊಂದು ಬಜಿಲಿತ್ತ್‌ಂಡ್.
ರುಸಿ ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತಿನ ತೂದು ರಾಮೆ ಸೀ –
ತೆನ ಜತೆಟ್ಟಾರೆ ಕಾರ್ಪತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು ಮಾ –

ತೆರ್ಲಡ್ಡ ಬೂರಿನೆನ್ ತೂದು ರುಸಿ ಲಕ್ಕೋಣ್ಣೆ
ಯೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ಪಡ್ ದೇವರ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಾಮ

ಮೋಣೆನೇ ತೂದೇರ್ ಯಿೊ, ಬತ್ತಿನೊಳ್ತೋಡೆ
ಪೋಪಿನಾಯೇಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆ ರಾಮೆ ಕಯ್ಮಗಿದ್
ಯಾನಯೋದ್ಯೆದ ಅರಸು ಮಗ ರಾಮೆ. ಕೌಸಿಕೆರೆ
ಸಿಸ್ಯ, ಮಿತಿಲೆದ ರಾಜಗಿತ್ತೆ ಮರ್ಮಾಯೆ, ಪೊಸ
ಮದಿಮಾಯೆ ಯಾನ್ಂದ್ ಪಂಡಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ರಾಮ –
ರುಸಿ ಅಪಗ ಮಿತಿಲೆದರಸುನ ಸಾಂಕಣದ ಮಗಳೆ
ಮದಿಮಾಯೆನಾಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆಕಂದ್. ಯಾನ್ಂದ್
ರಾಮೆ ಪಂಡಿನೆಕ್ ರುಸಿ ಓ ರಾಮ ಊರುಡು –

ಪ್ಪುನ ದುಟ್ಟೆರೆನ್ ಜಾತಿ ನೀತಿ ತೂವಂದೆ ಯಾ –
ನಿನಿ ಮುಟ್ಟ ಪೊಳ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಅರಸತ್ತಂದಿ –
ನಾಯಗೀ ಬೇಲೆ ಸುಲಬತ್ತೂರುಡವುಳವುಳು
ಬೋಡಿತ್ತಿ ಬಂಟೆರೆನ್ ದೀದ್ ಸಜ್ಜನೆರನೇ –
ಪಲ ಕಾಪು ಕೆಲಸರಸುಗತ್ತಂದೆ ಬದಲೊರಿಯ –
ಗಾವಂದ್. ದಂಡಕ ಮಲೆಟ್ಟಯ್ತ ತೆನ್ಕಾಯಿ –
ಡುಪ್ಪು ರುಸಿಕ್ಳೆಗೇಪಲಪಗಪಗರಗಳೆ ತ –
ಪ್ಪುಜಿ. ತೂವೊಣಾ ಮಯ್ಯ್. ನನ ಯೆಂಕ್ ಕುಳ್ಳಿಪ –
ಟ್ಟನೆ ಯಾವು, ನಿಕ್ಕುಪ್ಪಡೀ ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರ ದೆ –
ತ್ತೊಣು ಪಂಡ್‌ದುಪದೇಸ ಕೊರ್ದು ಬಿರು ಪೊಳ್ತಿನೇ –

ಡ್ದೂರಿಡೀ ಬಿರುರಾಮೆ ಪಣ್ಪಿನ ಪುದಾರ್‌ಡೇ
ಮೆರೆಲಾಂದ್ ಸಾದಿಪತ್ಯೆರ್ ತನ್ನ. ಊರುಗೆ –
ತ್ತಿನ ದಿಬ್ಬಣೊನು ಯೆಡ್ಡೆ ಪೊರ್ತು ತೂದಿಲ್ಲ್ ಪೊ –
ಗ್ಗಾದಿತ್ತೆರಿಲ್ಲ್‌ಗೊಂಜ್ಯೆಸ್ರದಿಂಜಿಡ್ಂದ್
ನಿನ್ನ ಜೋಕುಳು ನಿಕ್ಕ್ ಯಾನಿತ್ತೆ ಬರ್ಪೆಂದ್
ಕೌಸಿಕೆರ್ ಸಿದ್ದಾಸ್ರೊಮೊಗು ಪೋಯೆರಪಗನೇ.

* * *

೫. ಸೇಲೆದ ಸೋಲು

ಮದಿಮೆ ದೊಂಪ್ರೋಡ್ದು ಪಿರತೂವಂದೆ ಪೋತಿನತಿ –
ಕಾಯೆ ಬೊಕ್ಕಿಂದ್ರಜಿತು ಲಚ್ಮಣಡ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯ –
ನಾಲೋಚನೆಡ್ ಬೆರ್ಮದೇವೆರೆಡ ವರನಟ್ಟು –
ನೊಂಜೆ ಸಾದೀಂದ್ ತೆರಿದಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗಂದೆ ಸೋ –
ತಿನ ಸುದ್ದಿನತ್ತಂದೆ ಗೆಲ್ಪುನಂಚಿನ ಸಾದಿ –
ತೆರಿಯಂದೆ ಇಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗಾಯಾನ್ಲಿಸಂಗತಿನ್
ಮುಟ್ಟಾದ್ ಪೋದೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಾಡ್‌ಡ್ ನುಪ್ಪು
ನೀರ್ ಮುಟ್ಟಂದೆ ಮಳ್ತಿನ ತಪಸ್ಸ್‌ಗ್ ಬೆರ್ಮ
ದೇವೆರೊಲಿದುಂತಾಲೆ ಸಾದನೆನ್ ದಾದ ಬೋ –
ಡೂಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆಕಿಂದ್ರಜಿತು ಯೆನ್ನ ಕಯ್ಟ್ ಲ –

ಚ್ಮಣೆ ಯುದ್ದೊಡೊರ ಸಯ್ಯೊಡಾ ರಾಮೆ ಅರೊಡವೆನ್
ತೂದು ತೆಲಿಪೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡ್ದಾಯೆ ಕೆರಡ್ ಕೆ –
ರ್ಪೆಡ. ಈತೆಯಾವೂಂದು ಕೇಂಡಿನಕ್ಕಾ ಬೆರ್ಮೆ
ದೆತ್ತೊಣೀ ಮರಿಪಗರಿ ನಿನ್ನರಿಕೆ ಪಲಿಪಡ್‌ಂ –
ದತಿಕಾಯಗೆಂಚಿನಾವೊಡು ಬೇಗ ಕೇಣ್‌ಂದಿ
ಬೆರ್ಮದೇವೆರೆಡ ಮದಿಮೆದ ಬೊಡದಿಡೀತ್ ಬೇ –
ಸರ್ ದಾಂತೆ ಪದ್‌ರಾಡ್ ವರ್ಸ ಬುಡುದಿತ್‌ದ್ ಬೆ –
ರ್ಮಚಾರಿಯಾದಿತ್ತಿನಾಯ ಕಯ್ಟುತ್ತಂದೆ
ಸಯ್ಯಂದಿ·ಲೆಕ್ಕಿನನ್ ಕಾಪೊಡೂಂದಿನೆ ಆವ –
ಡಂಚಂದ್ ಮಾಜಿಯೆರ್ ಮೊಕುಳಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗಿಯೆರ್

ಕೈಕೆ ಮೂಳಾಣ್ ಬಾಲೆನ್ ಪೆದ್ದಿಸುದ್ದಿ ತೆರಿ –
ದವುಳಾಳೆನಪ್ಪೆ ಸಂತೋಸೊಡಾಳೆನ ಬೇಲೆ
ದಾಳೆ ಮಗಳಯ್ನ್ ವರ್ಸದ ಪೊಣ್ಣು ಮಂತರೆನ್,
ಕೈಕ್ ಪೆದ್ದಿನ ಮಗಕ್ಕೆನ್ನ ನಂತ್ರೊಡು ಎನ್ನ –
ರಸು ಪಟ್ಟ ಕೊರ್ಪೆಂದ್‌ದಾಳೆ ಕಂಡಾನಿ ಮದಿ –

ಮೆಗ್ ದುಂಬು ಪಣ್ತಿ ಪಾತೆರವುಂಡು ಅಂಚಾದ್
ಯೆಂಕೆಂಚಲಂದೆ ನಿಕ್ಳೆಗ್‌ಲೊಂಜಿ ಬವುಮಾನ

ಸೇಲೆದ ಸೋಲು/೭೭

ಬರ್ಪಿ ಸಂಗತಿ. ಯಾನ್ ಯೆನ್ನ ಪುಳ್ಳಿನ್ ತೂದು
ಬರೊಡೂಂದ್ ಪೋಪೆ. ಪುಣ್ಯಾರ್ಚನೆ ಪುದರ್ ದೀ –
ಪಿನ ಗೌಜಿ ಮಾತ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಬರ್ಪೆ– ಪೋನಗೀ

ನಿನ್ನ ಮಗಳೆನ್‌ಲ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋದೆನ್ನ ಮಗ –
ಳೆನ ಬಾಲೆ ಗೊಬ್ಬಾಯೆರುಂತಾಂಡ ಯೆಡ್ಡೇಂದ್
ಯಾನ್ ಗೆರೆತ್‌ದೆ. ದಾಲ ನಿಕ್ಕಯ್ಕ್ ಕೊರ್ಕ್ಕಾಂದ್
ಅಪ್ಪೆನೊಪ್ಪ್ಯಾದ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬುಡ್ದು
ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕೀ ಪೊಣ್ಣಯೋದ್ಯೆಡೇ ಪೊಸ ಮಣ್ಣ್
ಬೂರಿ ಬಾರೆದ ಕುರ್ಲೆ ಲಕ್ಕುನಂಚನೆ ಬಳಕೆ
ನೆಗತ್ ತೋಜೊಂದುಂಡು, ತಗ್ಗ್ ಮಾಜೊಂದುಂಡು.
ಅರಮನೆತ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಡ್ ಬಳತ್‌ದಿನ ಪೊಣ್ಣು
ಮೆಯ್ಕಿಂಚ ಸೆಡ್ಡಿಂಡ ಸರ್‍ತ್ರ ನೆತ್ತೆರ್ ರಟ್ಟು –
ನೆಂಚಿನಾಯೆಲ ಒಂತೆ ಪೊರ್ತು ತೂದುಂತೊಡಾ –

ಯಿನ ವಜಾಯದ ರೂಪು, ಕಣ್ಣೆದುರು ಮೆಂಚಿದ –
ಕ್ಕಿನ ಲೆಕ್ಕ ಮೆಂಚು ಮಂತರೆ ದಿಬ್ಬಣೊಡು ಪೋದು
ಬಿರು ಪೊಳ್ತಿ ರಾಮ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಪೂಮಾಲೆ ಪಾ –
ಡ್ಡಿನ ಸೀತೆ ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡುಂತುದುಪ್ಪುನಗ
ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆದ ಮೋಣೆಡಂಚಿಂಚಿ ರಾಪಿನ ಸು –
ರುಳಿ ಕುಜಲ್‌ಲೆದ ಸೇಬಿ ಪೊರ್ಲು ಲಚ್ಚಣೊನು ಗಂ –
ದದ ತಿರ್ಲ್‌ದಂಚಿ ಮೆಯ್ಕ್‌ಟ್ಟ್‌ನಾ ಲತ್ತ್ ಜವ –
ಣಾದಿಗೆದ ಪುಟರಟ್ಟುರಂಗ್‌ನೊಂಪುನು ತನ್ನ
ಬುಡಿ ಕಣ್ಣ್‌ಡೇ ಬಿಗ್ತರಾದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಸೇಂಕೆ
ಬುಡ್ಪಿ ಮಂತರೆನ ಗತಿ ತೊಡ್ಡೆ ದಿಂಜಿದಿನ ತ –

ಟ್ಟಿಗ್ ಮೆಲ್ಲ ಕೊರ್ನ್ರ್ದ ಕಂತಾಯಿನಂಚಾಂಡಾನಿ.
ಇಂಚೊಗಿಂಚೊಗು ದಿನೋಡ್ದುದಿನೊಕ್ಕು ಮಂತರೆಗ್
ರಾಮ ಮಿತ್ತೆಚ್ಚಾಂಡ್ ಸಲಿಗೆ. ಸಾದನೆಡ್ ತೂ –
ಪಿನ, ತೂದು ಪಾತೆರುನ, ಒಯ್ಯಾರೊಡೋರೆ ಕ –
ಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂದು ತರೆಕಂತ ಪಾಡೊಂದು ಮೆಯ್ಕಯ್ನ
ಪೀಂಟಾದ್, ನೆಯ್ದ್‌ಬುಡ್ತಿನ ಪುಚ್ಚೆನಂಚಿಂಚಿ
ಬೀಜಾದ್, ರಾಮನೇ ಕಾತೊಂದು ಬೇತೊಂದು

೭೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ವಾ ನೆವನೊಡಾಂಡಲಾ ರಾಮನ ಪಗಪಗ ತೂ –
ವೊಂದು, ಕಯ್ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್ ಸನ್ನೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಮ
ಜ್ಜಣೆಡ್ ನಲಿತೊಂದು, ದಾದಾಂಡಲಾ ಕೊರ್ದು ದೆತೊ –
ಣುನಗಾಯ ಬಿರೆಲ್‌ನೊತ್ತುದು. ರಾಮೆ ತೂನಗನೆ
ತಿಗಲೆದ ಸೆರಂಗ್‌ನೊರ ತಿರ್ತ್ ಮಿತ್ತೀಸೊಂದು
ತನ್ನ ಮೆಯ್ಯಾಣಿಕೆನ್ ಕೊರ್ದು ರಾಮನ ಲತ್ತ್
ಜವಣಾದಿಗೆದ ರಿತಿತ ಪುರ್ಸಾದೊನೊರ ಪಡೆಪಿ
ಮರ್ಲ್‌ಡೇತಬತಾರ ಕಟ್ಯಾಲ್ಡ ದಾನೆ ಬೆ –
ಚ್ಚೊಗು ಬೆಲ್ಲ ಏಲುನತ್ತಂದೆ ಕಲ್ಲೇಲಂದ್.
ಇಂಚೊಂಜಿ ದಿನ ರಾಮೆ ತಾನೊರಿಯೆ ತನ್ನ ಕೋ –
ಣೆಡ್ ಕುಳೊಂದಿತ್ತಿನ ಜಮೆಟ್ಟಿತ್ತಿನಾಳ್ ತೂ –
ದಡೆ ಪೋದು ರಾಮನೆದುರುಂತುದೋ ರಾಮ! ದಾ –
ನೆನಡೆಚ್ಚ ಪಾತೆರುಜ! ನಾಸಿಗೆನ ಮನಸಿಜ್ಜ?

ದಾಲ ಜಂಬರದಾಂತೆ ಪಾತೆರುನಾಮರ್ಲ್ ಯೆಂ –
ಕಿಜ್ಜಿ – ಸೀತೆಡಲ ಇಂಚನೆನ ಪಾತೆರುನೊಂತೆ
ಕಡಮೆನೆನ? ಆಳೆನೇ ಲೆಪ್ಪೆ ಕೇಣಾಳೆಡನೆ
ದಾಯೆ ಲೆಪ್ಪುನಿ? ದಾನೆ ಯಾನಾಳೆನಾತ್ ಪೊ –
ರ್ಲಿಜ್ಜ ? ನಿಕ್ಕೆಂಚ ತೋಜುವೆಯಾನ್ ? ಆಳೇಡ್ದ್

ಯಿೊ ಪೊರ್ಲು. ಯೆಂಕೀ ಪಳೀಂದ್ ತೋಜುವ. ತೂದೆ –
ನನ್ ನಿನ್ನ ಮನಸೆಂಚ ಪಣ್ಪುಂಡು? ನಿನ್ನ ಕಾ –
ರ್ಪತ್ತೊಡೂಂದೆಂಕ್ ಮನಸಾಪುಂಡು. ದಾದ ರಾ –
ಮಾ? ಸತ್ಯ ಅಂದಕ್ಕ. ನಿನ್ನ ಮಿತ್ತೆಂಕೇತ್
ಮೋಕೇಂದ್ ಗೊಂತುಂಡ? ಬಾಲೆಲೆಡ ಮೆಗ್ಯಲ್ಲೆ –

ಡುಪ್ಪೊಡವು ತಪ್ಪತ್ತ್. ನಿನನ್ ಯಾನಾಣ್ೇಂದ್
ತೆರಿದಿತ್ತೆ. ತಪ್ಪಾಂಡ ಪೊಣ್ಣೊಂದು ತೆರಿಲಕ್ಕ
ಎಲ್ಯಕ್ಕೆ ನೀ ಅರಸುಲಾನಿ ಕಯ್ಪುತ್ತೋಡ್ಡ
ದುಂಬೂರುದರಸು ಪಟ್ಟೊನು ತನ್ನ ನಂತ್ರೊಡಾ –
ರೆನ ಮಗಕ್ಕೇ ಕೊರ್ಪೆ ಸತ್ಯಾಂದ್ ಪಣ್ತಿ ಪಾ –
ತೆರವುಂಡು, ನಿನ್ನ ಮೆಯ್ಯುಸೊನೆಂಕ್ ಕೊರ್ದೆನ್ನ
ಮನಸ್‌ನೊರ ತಣಿಪಾಂಡರಸು ಪಟ್ಟ ನಿಕ್ಕಾಪಿ
ಲೆಕ್ಕ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಬುಡ್ಪಿನಾರಬಾರೊನು ಯೆಂಕ್

ಸೇಲೆದ ಸೋಲು/೭೯

ಬುಡು, ಯೆನ್ನ ಕಯ್ಟುಂಡು, ಲಕ್ಕ್ ಎನ್ನನರಾದ್
ಪತ್ತ್ ಬಲ. ಎಲ್ಯಮ್ಮಗಮ್ಮೇರ್ ಬಾಸೆ ಕೊ –

ರ್ತ್‌ರ್‌ಡಾರ್ ಮದಪಾಯೆರೀ ಪಟ್ಟಯೆಂಕಾಂಡ –
ಲೊಂಜೆ ಬರತಗ್ ಕೊರ್ಯೆರ್‌ಡಲೊಂಜೆ, ನಿನ್ನ ಮೆ –
ಯ್ಸೊರ್ಕಾಂಡ ನಿಕ್ಕಾಂಡ್, ಎನ್ನ ಮೆಯ್ಮಡಿನ್ ಸೆ –
ಟ್ಟಾವುನತ್ತಂದೆಂಕ್ಲೆನಮ್ಮೇರೆನೀ ಪಿರಾ –
ಯೊಡು ಬಾಸೆದಾಂತಿನಾರ್‌ಂದ್ ಪಣ್ಪಾವತ್ತ ?
ದಸರತನ ಮಗೆಯಾನ್, ಪಟ್ಟ ಪೋಂಡಲ ಅಂದ್.
ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅಂದ್. ನಿನಡೊಂತೆ ಪೊರ್ಲುಂಡು
ಐಡ್ದೆಚ್ಚ ಮರ್ಲುಂಡು, ಎಲ್ಲಿಡೆನನೇಪಾಂಡ –
ಲೊರ ತಟ್ಟ್‌ದುಪ್ಪುಯೀ, ಆಯ್ಯಾದ್ ನಿನ್ನ ಮಾ –
ನೊಗು ಯಾನ್ ಮುನಿಯಂದೆ ಮನಿಪಂದೆ ಇತ್ತೊಣುವೆ

ನಿಕ್ಕ್ ದೇವೆರ್ ಬುದ್ದಿ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತೊಣುಲಿ,
ಕಾಡ್‌ಡೊರ್ತಿನ್ ಕೆರ್ಯ. ಮೂಳೆನ್ನ ಜಿವದೆತ್ತ
ನಿನಡ ಪಾತೆರ್ದೆಂಕ್ ಪೊರೆಸಂದ್ ತುಕಲಕ್ಕ್
ಲಕ್ಕ್‌ಂದ್ ರಾಮೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋಯೆ. ಮೋಳು ತ –
ನ್ನಾಸೆ ಈಡೇರಂದಿನೊಂಜಿ ಬೇಜಾರ್ ರಾ –
ಮೆನೆ ತನ್ನ ಪಾತೆರೊನು ದೆತ್ತ್ ಕಳೆಯೇಂದೊಂಜಿ
ಗರ್ವ. ರಾಮಡ ತನ್ನ ರೂಪು ಸೋತ್‌ಂಡ್‌ೇನ್ವಿ –
ನೊಂಜಿ ನಾಸಿಗೆ ಮೂಜಿಲೊಟ್ಟು ಮುಪ್ಪುರಿ ಕಾಯ್ದ್
ಗತಿದಾಂತಿ ಲೆಕ್ಕ ರಾಮನ್ ಕಾಡ್‌ಡಲೆಪಾವು ೧೧೦

ಪೂರಂಡ ಪಗೆತೊಂಜಲಾಸ್ ಬಲ್ಲಾಂಡವುಳು.

* * *

೬. ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್

ಆಮಲ್ಲ ಪೊರ್ತು ಬರಿತರಸುನರಮನೆತ ತ –
ಡ್ಯೊನು ಕಡತ್ತ್‌ದುಳಾಯಿ ಕಾರ್ ದೀಯಿನ ನಾಲ್
ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಳೆಗ್ ತನ್ಕುಳು ಪುಟುದು ಬಳತ್‌ದಿನ
ಮಿತಿಲೆದಾವಡ್ ಪೆದ್ದಿನಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಲ್ಲೆನಾ –
ವಡ್ ನೆನೆಪು ದಾಂತೆ ಪೋಂಡೂನ್ನಗಕ್ಳೆನ ಸುಕೊನು
ಬೇತೆ ಪಣೊಡುಂದಿಜ್ಜಿ. ಅಕುಳುದೆತ್ತಿನ ಅಕುಳು
ದೀಯಿನವುಳಕ್ಳೆನೇರೊರಿಯಾಂಡಲಾ ಕೇಣು –
ನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಮಾಮಿನಕ್ಳೆನ ಗುಣೊನು ಪಂಡ್‌ಂಡ
ನಂಬಾಯೆರಿತ್ತೆ, ಮರ್ಮಾಳಳ್ಳೆಗಕುಳು ದುಂ –

ಬುದ ಜಲ್ಮೊಲೆದ ಪಗೆನ್ ಸಂದಾವುನಕುಳತ್ತ್.
ಬರ್ಪಿ ಜಲ್ಮೊಲೆಡ್‌ಪ್ಪೆನಕುಳಾದ್ ಪುಟ್ಟುನಕು –
ಳರಸು ದಸರತಗ್ ಮರ್ಮಾಳಳ್ಳು ಬತ್‌ದಿಲ್ಲ
ಪೊಗ್ಗಿನೇಡ್ಡಿಂಚಿ ಬಾಲೆಲೆಡ್ ಪೊಣ್ಣುಳು ತನ್ಕ್
ಇಜ್ಜೀಂದ್ ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ, ನಾಲಾಣ್ ಬಾಲೆಲರ –
ಮನೆನ್ ತಾಂಗುನ ನಾಲ್ ಕಮ್ಮೊಲೀನಾಲ್ ಮ –
ರ್ಮಾಳಳ್ಳು ಅರಮನೆನ್ ಬೆಳಗಾವುನಾಲ್ ಬೊ –
ಳ್ಪುಲು. ಬದ್‌ಕ್‌ಯೇತುಪ್ಪಡವು ಲೆಕ್ಕೊಗತ್ತ್. ಬಾ –
ಗ್ಯನೆ ಬೋಡು. ದಸರತನ ಬಂಗಾರ ಬದ್‌ಕ್ ಬಾ –
ಗ್ಯದ ಕಮ್ಮೆನೊಡು ಮರೇಂಡೀಪಿರಯೊಡಿಂಚಿ ಪು –
ಣ್ಯಾತ್ಮೆ ಬೇತೇರುಳ್ಳೆರೀ ಲೋಕೊಡೂಂದ್ ನಾ –
ಲೂರುಡೊರ್ಮೆಲ ಪುಗರು ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ – ಯಾವಂದ?

ಕೇಕಯದ ದೊರೆ ತನ್ನ ಪುಳ್ಳಿ ಬರತನ್‌ಲಾಯ
ಬೊಡೆದಿನ್‌ಲ ತೂವೊಡೂಂದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಲೆಪುಡಾವೊ –
ಡೂಂದ್ ಗೆರೆಪುನಗ ಬರತನ ಬೊಡೆದಿ ಮಾಂಡವಿನ
ಮೆಗ್ದಿ ಸ್ರುತಕೀರ್ತಿನ್‌ಲ ಸತ್ರುಗ್ನನ್‌ಲ ಲೆತ್ತ್ –

ಜಿಡ ಸಮಾಪುಜಿ ಪಂಡ್‌ದಕ್‌ಳೆನೊಟ್ಟುಗು ಲೆಪ್ಪೊ
ಡೂನ್ಪಿನ ನಿಗಂಟ್‌ದೇ ಮಗೆ ಯದಾಜಿತುನಯ್ಯೋ

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/ಲ೧
ದೈಗ್ ಕಡಪುಡುನೆ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಪಳಿನೊಟ್ಟುಗು –
ಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡಡೆಗ್ ಮಂತರೆ ಬತ್ತ್‌ದಪ್ಪಿನ–
ಮ್ಮನ್ ಪಳಿ ಪಳಾಯಳ್ಕೆನೆಂಚವುಳ್ಳೇರ್‌ಂದ್ –

ದರಮನೇಟ್ಟಕ್ಕೆನಕುಳೆಂಚ ಸೌಕ್ಯನ? ಮಲ್ಲ –
ರಸುಳೆಂಚವುಳ್ಳೆರ್‌ೕಂದಿನ ಮಾತ ಸೌಕ್ಯೊಡು –
ಳ್ಳೇರ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದೀವೂರುಗೊರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ
ತೂತೊಲೀಂದವುಳಿತ್ತಿ ಮಾತೆರೆಣ್ಯೊಂದುಳ್ಳೆ –
ರಂಚಾದ್ ಬರ್ಪಡೀಸರಿ್ತ ಬಲ ಪೋಯಿೊಂದ್
ಪಂಡಿನೇಕ್ಕಾಳೊಂತೆ ಸಮಯ ಕರಿಯಡ್ ಬರ್ಪೆ.
ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬೊಕ್ಕವುಳೆ ಗಟ್ಟಿಮಳ್ಪುನಿ ಪಣ್ಪೆ –
ನಾಲೋಚನೆಡ್ ಉಳ್ಳೆಯಾನ್‌ೕಂದ್ ಸಮದಾನ
ಪಂಡ್‌ರ್ಲೆ ತನ್ಕುಳೊಂದಿನೆ. ಪಣ್ಪೆಯಾನವು –
ಬತ್ತ್‌ದೀ ಮೂಳು ಗೊಬ್ಬಾದಿ ಬಾಲೆಗ್ ಪುಟ್ಟೆ

ಬಾಲೆನ್‌ಲ ಗೊಬ್ಬಾದೆ ಬರ್ಪಿನಾಲೋಚನೆಡೊ
ಇಂಚ ಮಳ್ತಡ ನಿನ್ನ ಬಾಲೆನೀ ಗೊಬ್ಬಾವು –
ನೇಪಪಣ್? ಏಪಂದ್ ಪಣ್ಪಿನೊಂಚೂರುದರ –
ಸುಲೆ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮಾತ ಯಾನ್ ಗೊಬ್ಬಾದಾವೊ –
ಣೊಡೆದುಂಬು – ಊರುಗೀರೆಪ ಪಣಿ ದಾಯೆ? ದಾ –
ದಾಂಡಲಾ ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕದ ಗಡ್ಡ್ ತಮ್ಮನ ಮಿ –
ನಿತ್ತ್‌ಂಡ ಬುಡಿಯೆರಾಪುಂಡ? ಬುಡಿಯೆರೆ ಅಂಚ
ದಾನೆ ಇಲ್ಲಿಂದು ಯೆನ್ನನ? ತೂಪೆ ಬತ್ತಿ ಗು –
ರ್‍ತೊಗು ದಾದೆ ನೀರ್ ಕೊರ್ಪ್ಪಾರ್‌ಂದ್? ನಿಕ್ಕೆಂಚ –
ನಂಚೆಂಕ್‌ಲಾ ಇಂದು ಇಲ್ಲತ್ತ್, ಊರುಗೀ

ಬರ್ಪತ್ತ? ತೂಕ ಪೋಡ್ಯಡ ಪಂಡ್‌ದೊರ ಮೆಲ್ಲ
ಕಣ್ಣೊತ್ಯೆ. ಕಿಸ್ಕಂದ್ ಕೂಲಿ ಬುಡ್ದಾಳ್ ಪೋ -
ಯಾಳ್ ಪಲ್ಲೆಂಕಿದಂಚಾಡೊಂದು - ಪಿರ ಮಗ್ -
ದ್ದಡಿ ಕಣ್‌ಡಾಯನೊರ ತೂವೊಂದು ನಲಿತೊಂದು.
ಒಂಜೊಂಜೆ ಕತೆನ್ ಪಂಡೊಂದು ಪೋನಗ ನೆಂಪು-
ದಾಂತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೋಂಡು. ನಿಕುಳುಮಿನಿ ಬಾಯ್ಬುಡಡೆ.
ಮಲ್ಲಾಕ್ಳೆ ಸುದ್ದಿ. ಗೊಂತಾಂಡೆನ್ನಜಿವೊಗು ಬರು.
ಅಪ್ರೂಪೊಡಿಂಚಿ ಬತ್ತಿನ ಯುದಾಜಿತು ತನ್ನ

ಪಳಿನ ಬಾವನ ಬಾರಿ ಒತ್ತಾಯೊಗಾದ್ ನಾ -
ಲಯ್ನ್‌ದಿನ ಕರಿದಕ್‌ಳೆನೊಪ್ಪಿಗೆನ್ ಪಡೆದ್ ತ -
ನ್ನರ್ವತ್ತನಕ್‌ಳೆನ್‌ಲ ಬೊಕ್ಕಕ್‌ಳೆ ಬೊಡದ್ಯೆಲ್ಲೆ -
ನ್‌ಲ ಲೆತೊಂದೂರುಗು ಪಿದಾಡ್ದ್ ಪೋದೆತ್ಯೆ ಮೊಕು -
ಳೆನ್ ತೂದು ಪರಬೆರೆಗ್ ಬಾರಿ ಸಂತೋಸಾಂಡ್.
ದಿನದಿನಲ ತಮ್ಮನೊಲು ಬಾರಿಬಾರೀ ಉಡ್ಗಿ -
ರೆಲು ದಾನೆ ಪಣಡ್ ಮಾಮಿಲ್ಲಾಲ್ಲ ಪೊಸ ತಮ್ಮ -
ನೋಡ್ಡಜ್ಜೆರಿಲ್ಲಾಲ್ದ ತಮ್ಮನದ ಕಮ್ಮೆನನೆ
ಕಮ್ಮೆನಾಂದ್‌ಂಡ ತಮ್ಮನದ ರಿತಿ ರಂಗ್‌ಲೆನ್
ದಾಯೆ ಪುಗರುನಿ ಬೇತೆ ಬೇಲೆ ಯಿಂಕಿಜೀಂದ?
ತಮ್ಮನಾಂದ್‌ಂಡ ತೆರಿಯಂದಿನಕುಳೇರುಂಡು

ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಬುಳಾವೊಡ್ಡ ತಿಂಗೊಳುಲೆಂಚ
ಕರಿದ್ ಪೋಂಡುಂದೆ ಗೊಂತಾತ್‌ಜೀ ಜವಣೆರೆಗ್.
ಈ ಮೆಯ್ಟುಯೋದ್ಯೆಡೆಂಚೆಂಚಿನವಲಚ್ಚೊಣೊಲು
ಅಪಗಪಗ ತೋಜೊಂದು ಬರ್ಪೆದಿನತ್ತಂದೆ
ಬಾಣೋಡ್ದು ಬೊಳ್ಳಿ ಬೂರೊಂದಿತ್‌ದೊಂಜಿ ದಿನ
ತೋಜಿಂಡ್ ಮಲ್ಲ ಬೀಲದ ಬೊಳ್ಳಿ ತೂದವೆನ್

ಮನಸ್‌ಡೆಂಚೆಂಚಿ ನೆಣ್ಯೊಂದೂರುದಕುಳಿತ್ತೆ –
ರರಮನೆತ್ತಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಪಟ –
ಪತ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್. ದಸರತೆಲ ತೆರಿದ್ ತನ್ನಿಂದು
ಕೇಡಾವೊಳಿಂದೆಣ್ಣಿದಪಗನೆ ವಸಿಟ್ಟೆರೆನ್

ಪರದಾನಿನೊಟ್ಟುಸೇರಾಡ್‌ಂದೆ ನಿಕುಳಿತ್
ಕಯ್ಕೊರ್ದು ತಾಂಗಿನೇಟ್ಟೀತ್ ಪೊರ್ತೀ ಪಟ್ಟೊ –
ನೆತೆದಾಂತೆ ತೂಯೆ. ಯಾವೆಂಕ್ ನನ. ರಾಮಗೊ –
ಪ್ಯಾದ್ ಪಟ್ಟೊನು ಪುರಾಕ್‌ದ ಕಟ್ಟ್‌ದಂಚ ಕಾ –
ಕಾಡ್‌ದ ಪಟ್ಟೊಡೊಕ್ಕೆಲಾಪಿನನೆ ಪೊರ್ಲುಂದು ತೋ –
ಜುಂಡೆಂಕ್. ನಿಕುಳಯ್ಕ್ ಬೇಗ ಮುಂದೆರೊಡೂಂದ್,
ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನಕುಳಾವೀತ್ ದಾನೆ ಅಮ –
ಸರೊಡು ಮುಂದೆರುನೀಂದಿನೆಕ್ಕ್ ಕದೆಪುಗು ಬತಿ
ಪರವೊಲಿಪುನೊಲಿಪಂದೆ ಕುಳ್ಳುಜೆಂಚನ ಪರವು –
ನಂಚ ಯಾನೆನ್ನ ಕರ್ತಾತಿಗೆನ್ ಕಯ್ಪುಗಪೆ –

ಪಟ್ಟೊಗ್ ಪೆಟ್ಟ್/ಲಖಿ

ರಿತ್ತೆನೇ ಯೆಡ್ಡೆ ಪೊರ್ತೊಂದ್ ತೋಜುಂಡೆಂಕ್

ನಾಲೂರುದರಸ್ರುಲೆಗ್ ಗುತ್ತೂ ಬರಿಕೆದ ಜನೊಕ್ –
ಳೆಗ್ ಮಾತ ಪಣಿಯೆರೋಳುಂಡೇಳ್ಯ ಮೂಳಿತ್ತಿ
ನಮ್ಮುಳಾಯಿಡೆ ಪಟ್ಟ ಆಂಡೇನ್ಪಿ ಸಾಸ್ತ್ರ ಝುಗಿ –
ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರನೆ ಯಾವು. ದಿನ ಪಣೊಡು ಬೇಗೊಡೊಂ –
ಜೇಂದಿನೆಕ್ಕಲ್ಲೆ ನಚ್ಚತ್ರ ಪುಸ್ಯಾವೊಳಿಂ –
ದೆರ್ ವಸಿಟ್ಟೆರ್. ಬಾರಿ ಯೆಡ್ಡೆಯಾಂಡ್‌ಂದಗ –
ತ್ತೆರ್, ಪೋದು ಒರಿಯಗೊರಿ ಪಂಡೊಂದು ಒರಿಯಡೊರಿ
ಕೇಂಡೊಂದು ಮನದಾನಿಗಾವೊಡಾಯಿನ ಮಾತ
ಸಾಯಿತ್ಯೊಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಕಣತ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಮಳ್ತ್
ದೀಪಿ ಜಂಬರೊಡೇರೆಗ್‌ಲ ಕುಳ್ಳೆರೊಂಜಿ ಗಳಿ –

ಗೆಲ ಕಾಲ ಯಿಜ್ಜಂದೆ ಒಟ್ಟರಮನೆಟ್ಟಿಡೀ
ಗಡಿಬಿಡಿಯೆ – ಗಡಿಬಿಡೀನ್ನಗ ಮಾತೆರಂಚೆಂಚಿ
ಪಾರುನನೆ ತೂಂಡನೆ ಯಾವು. ತೂದೆಂಚಲಾ
ಕಣ್ಣ್ ಬಚ್ಚುನಿ ಅಂದೆ. ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆ ಕ –
ಯ್ಯಾರ್ಲ್ಸಾನ್ ಬಚ್ಚುಂಡು. ಲೇಸ್‌ದಿಲ್ಲಾಳ್ದಕ್‌ಳೆ –
ನುಲ್ಲಾಸೊಡಿಂಚಿನೊದ್ದಾಟ ಇತ್ತಿನನೇನ್ಕ.

ಈ ಸುದ್ದಿ ತೆರಿದ್ ಮಂತರೆ ಬಯ್ಯಾದಗ ಕೈಕೆ –
ನಿಲ್ಲಡೆಗ್ ತುರುತುರೂಂದಾಕಾಸಬಾಣ ಪೊ –
ಪೋಪಿನ ರವ್ವೊಡೊಂಜಿ ತೆಲಿನೀರ ಗುಂಡಿಗ್ ಮಡೆಂ –
ಜಿದ ಲೆಕ್ಕ ಬತ್ತಾಳ್. ಕೈಕೆ ಮೋಳೆನ್ ತೂದು

ದಾನೆ ಮಗ ಮೋಣೆ ಕಪ್ಪೇರ್ದಿನೆಂಚಿನ ಪಣ್ಕ.
ನಿಕ್ಕೇರ್ ದಾದ ಪಂಡೆರ್ ? ನಿಕ್ಕ ದಾದಾಂಡ್?
ಯೆಂಕ್ಳೆ ರಾಮಗ್ ಯೆಲ್ಲೆ ಪಟ್ಟತ್ತದೆ? ನಿಕ್ಕ್
ಗೊಂತಿಜ್ಜ – ನಿಕ್ಕೆಲ್ಲೆಗೆನ್ನ ಲೆಕ್ಕದ ಒಂಜಿ
ಪೊಸ ಪಟ್ಟೆಜರಿಸೀರೆ ಪೊಸರಾಕೆದುಡುಗಿರೆನ್
ಕೊರ್ಪೆಂದ್ ಪಂಡಿನೆಕ್ಕಾಳ್ ಬೊಳ್ದಿತ್ತಿನವು
ಮಾತ ಪೇರ್‌ಂದೀರ್ ತೆರಿಯೊಂಣುವರಕ್ಕೆ. ತೆರಿ –
ಯಂದೀರೆಗಿತ್ತೆ, ಪಣ್ಬರ್ ಬೊಕ್ಕ, ಈರೆ ಮೊ –
ಕೆದ ರಾಮೆ, ಯೆಂಕ್ ದಾಯೆಗ್ ಬೋಡು. ನಿಕುಳಪ್ಪೆ
ಬಾಲೆಲೇ. ಪಲವೊಂಜೆ ದೂರ ಯಾನೇ ಬೊಕ್ಕ.

ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲೆಡೆಲ್ಯ ಪಿರಯದ ಈರ್ ಮೇಳ ಕಟ್ –
ದರಸುಲೆನ್ ಬೋಡಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ನಲಿಪಾದಿತ್ತಿ

ಸೊರ್ಕಿರಿಯರೆಜ್ಜ ದಿನ ಪೋಪುಜಿಗೆ. ನಮ್ಮ ಬಂ –
ಗಾರ್ ಬರತೇನ್ನಗಾ ಅಪ್ಪೆಪೆದ್ದಿನ ಮಗೆನೆ

ನಿಜಗೆ, ಸತ್ರುಗ್ನ ಕತೆ ಪಂಜಿದೊಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ದಿ
ಕಂಜಿದಂಚಗೆ. ರಾಮಗೆಲ್ಲೆ ಪಟ್ಟಾವೊಣಡ್
ನಿಕ್ಳೆಗಪ್ಪೆಮಗಕ್ಕ್ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ್ ಬಿಕ್ಕೆ ನ –
ಟ್ಟುನ ಕಾಲ ಬರ್ಪುಂಡ ಇಜ್ಜಾಂದ್ ತೂಲೆ. ಇ –
ತ್ತೆನೆ ದಾಲ ಸಾದಿನೊಂಜೆನ್ ನಾಡ್‌ಜಾರ್ದ ನಿಕು –
ಳೆಲ್ಲೆ ದಾನಿಗ್ ಸೋಪುನೆನ್ ತೂಪಿನೆಂಚ? ಯಾ –

ನೆಲ್ಲೆ ಪುಲ್ಯಾವೊಡ್ಡ ದುಂಬೇತ್ ಮಾತ್ರೊಗುಲ
ಜಿವ ದೀವೊಣಾಯೆ. ವಾ ಸುಕೊಕು ಬುದ್ಕುನಿ ಯಾನ್?
ಮುಕ್ಕೋಲು ದಾಳೆಗೆಂಚಿನ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ
ಈರೆ ಮೋಕೆದ ರಾಮು ಬಾಯ್ದ ಪಾತೆರನೆ ಪೂ.
ಮನಸ್ ತೂ. ಈರೆ ಮದಿಮೆಗ್ ದುಂಬು ಬಾಸೆ ಕೊ –
ರ್ತೆರ್‌ಗೆ ಅಂದಾಂಡ ಬರತಗೆ ಪಟ್ಟ ಬರೊಡತ್ತ?
ಅತ್ತಾಂಡ ಬರತೆದಾಂತೀ ಪೊರ್ತುಡೇ ಮೂರ್ತ
ಉಪ್ಪುನಿಯ? ಬರತೆ ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತೊಡ್ಡ ಮೂ –
ೞೀರೆನೊರ ಮುಗಿತ್‌ಂಡ ಪರಬೆ ಕೊರಿ ಪಾತೆರೊಗು
ಸಾಕ್ಸಿಯೇರುಂಡು? ತುಕ ಪಣ್ಕೆ ಯೆಂಕೊರ ಯೀರ್.

ಮಾತೆರೊಂಜಾತೆರೀ ಪಟ್ಟಾಯಿ ಬೆರಿಕ್ ಪರ –
ಬನ್ ದೀಪುಜೆರ್ ಕಂಡಿತಾಂದ್ ಪಣ್ಪಿನೆ ಕೈಕೆ –
ಗಂದ್‌ಂದ್ ತೋಜಿದ್‌ಂದಳ್ ಯಾನಿ ಪೋದಾನಿ
ಕೊರಿ ಪಾತೆರಿನಿ ಉಂಡ ಇಜ್ಜಾಂದ್ ಕಯ್ಪುತ್ತ್
ದಿತ್ತೆನೇ ಕೇಣ್ದ್ ರಡ್ಡೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಮಳ್ಪಂದೆ
ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಕೇಣ್ನೆನನ್ ಯಾನಂಚ
ದಾಲಗತಿಯಿಜ್ಜಂದೆ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೆಟ್‌ದ್ ಬೆರಿ –
ಪತ್‌ದ್ ಪಾರ್‌ಬುಯ್ದಿದಿನಾಳತ್ತ್, ಎನ್ನಮ್ಮೆರ್
ಈ ಅಯೋದ್ಯೆದ ಅರಮನೆತ ಬುಟ್ಟಿ ಚಾಕಿರಿಡ್
ದಿನದೆಪ್ಪು ತಿಪ್ಪಿ ಒಕ್ಕೆಲದೆ. ಮಾತೆರ್ಲೆನನ್

ಕಯ್ಪೆ ಕಯ್ಪೇಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್‌ಗೆ ಕಯ್ಪಿನ ಕಾರ –
ನಾಂದ್ ಪುಲ್ಯಾವೊಡ್ಡ ತೆರಿಪಾಯಿಜಿಡ ಯಾನ್
ಪೊಣ್ಣತ್ತ್, ತೂಲಾಂದ್ ಕೈಕೆನೀದುನಿಪಾಟ
ತೂದು ಮಂತರೆ ತರ್ಲೆ. ನಮದೀಯಿನುರ‍್ಲುಡೇ

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/ಲಜಿ

ನಮ ಬೂರ್ಯರಾವಂದ್. ರಾಮು ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮ –
ಲ್ಲಿಗೆದ ಪೂ ಮಾತೆರೆಗ್ – ಜನೊಕುಳೆಗ್ ಮಾತ ರಾ –
ಮೇಂದ್‌ಂಡ ದೇವೆರೇ, ಆಯ್ನೇಡ್ದ್ ರಾಮೆ ಮೂ –
ಳಿತ್ತ್‌ಂಡ ನಮ್ಮ ಬರತಗ್ ಪಟ್ಟ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ –
ಲಾಯಗವು ದಕ್ಕಂದ್. ಅಯ್ಕಾದ್ ರಾಮನೀ
ಊರುಡ್ದು ದುಂಬು ದೇರೊಡು ಕಾಡ್‌ಗಯ್ಕೊಂಜಿ

ಸಾದಿ ನಾಡೊಡು. ನಮೇತಾಂಡಲಾ ಪೊಣ್ಣೊಜೊವು –
ಳಂಚಾದ್ ಬಡುದಾಂತಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಬಲ್ಲಿಜ್ಜಂದಿ
ಕಟ್ಟಾವೊಡೆಂಕ್ಳು ಮಳ್ಪುನುಪಾಯ, ಬೋಡೆಡ್ಡೆ
ಬಿರ‍್ಸಾದಿಗೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಕೈಕೆ ದಾದಪ್ಪ
ಹಾಂ. ಇತ್ತೆ ನೆನೆಪಾಂಡ್. ಸಾರ ಕಣ್ಣಿತ್ತಿನಾ –
ಯನ ಸೀಮೆಗೊರ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಪೊಗ್ಗುದಿಲ್ಲಿಲ್ಲ್
ನೂರ‍್ದವುಳು ಕಯ್ಕ್ ತಿಕ್ಕಿನೆನೊಯ್ತ್ ಕೊಣೆನಗ –
ಳ್ತಕುಳು ತಲೆಪೆರೆ ಬತ್ತಿಬತ್ತಿನಕ್ಳೆಗ್ ನೋಪು –
ನೆನ್ ತಡೆಯೆರಾವಂದೆ ದೇವೇಂದ್ರೆ ಸಾಯೊಗಾ –
ದೊಂಜಿ ಜನೊನಿಡೆ ಬುಡಿಯೆ ಬತ್ತಿನಾಯನ ಬೆರಿಯೆ

ಪೋಪಿನರಸುಲೆಡಪ್ಪ ಪೋಯೆ ಯಾನಡೆ ರಕ್ಕ –
ಸೆರೆದಂಡ್‌ಗೆದುರಾದ್ ಪೊಣೆನಗೆಂಕ್ಳೆವ ತೇರ್ –
ದೊಂಜಿ ಮೆಯ್ತೆತೊಂದು ಕೇರೆ ಪೋಯ್ನಂಚ ಪೋ –
ನಗ ಬಗ್ಗ್‌ದಾ ಬರಿನ್ ನಿಲ್ಕ್ ತೂನಗ ಚಾಯಿ –
ಕೀಲ್ ಪೀಂಕ್‌ದ್ ಚಕ್ರ ಪೀಂಕುನೇಟುಪ್ಪುನಗ

ತೊಟ್ಟೆದಿತ್ತಿನ ಪಗರಿನೊಂಜೆನೊಯ್ತ್ದ ಪಕ್ಕ
ತಿಕ್ಕಾದ್ ತಾಲಂದಿ ಲೆಕ್ಕೊಂದುದವೆನ್ ಬಿ –
ಗ್ತ್ದ್ ಪತೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ಗೆಂದಿ ಬೊಕ್ಕೆನ್ನಾರ್
ತೂದು ಮೆಚ್ಚಿದ್ ಯೆನಡ ಬೋಡಿತ್ತಿರಡ್ಡ್‌ವರ
ಕೇಣಿತ್ತೆನೇ ಕೊರ್ಪೆ ನರ್ಗಡಾಂದೆರ್. ದಾದೆ

ನಿತ್ತೆ ಕೇಣುನಿ ಯಾನ್? ಯೆಂಕೊಯ್ಕ್ ಕಡಮೇಂದಿ –
ನೇಕ್ಕಾರ್ ಇತ್ತೆ ಬೊಡ್ಚಿಡ ಬೊಡ್ಚಿ, ಪಂಡಿನೆನ್
ಮದಪೋಡ್ಚಿ. ಎನ್ನೊಂಜಿ ದೊಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪುನ ಮುಟ್ಟ
ಯೇಪ ಬೋಡಪಗ ಬೋಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಕೇಣೊಲೀಂ –
ದೆನಡಾನಿ ಪಣ್ತೆರಾ ವರೊನಿತ್ತೆನೇ ಕೇಣ್ವೆ
ಯಾನ್ಂದ್. ಅಯ್ಕ್ ಮಂತರೆ ಆವು ಆವಕ್ಕೆ

೮೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಆಂಡ ವರ ಕೇಂಡೊಣುನ ಉಂಡತ್ತೆ? ತಬುರು ವರ
ಕೇಂಡಿನಂಚಾವಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ಜಾಗ್ರ್ತೆ ಬೋ –
ಡೊಂಜಿನೇ ವರೊಟ್ಟು ಕಾಡ್‌ಡ್ ರಾಮೆ ಪದಿನಾಲ್
ವರ್ಸಮುಟ್ಟೊಪ್ಪೊಡೀ ಪಟ್ಟ ಬರತಗ್ ಬರೊಡು,
ರಡ್ಡನೆ ವರೊಟ್ಟುಂದ್ ಕೇಂಡೊಣೊಡು. ತೂಕ ನಮ

ಬೊಕ್ಕ ಮಾತೆಂಚಿನಾಪುಂಡೂಂದ್. ಪುಲ್ಯಾವ –
ಡ್ತಿತ್ತೆ ನಮ ಜೆಪ್ಪುಕಾಂದಿನೆ ಲಕ್ಕೆರಳ್ತಕುಳು.
ಮನದಾನಿ ಮಾತೆರ್ಲ ಬೇಗ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಾಂಡೆ –
ದೊರ್ಪರದ ಬೇಲೆನೊರ ಮುಗಿತೊಂದು ಪಟ್ಟೊಗಾ –
ದಿತ್ತಿ ಸನ್ನಾಯೊಲೆನ್ ಮಾತ ಕಣತ್‌ದ್‌ದೀದ್
ಕೆಲಸ ಸುರುಮಳ್ಪೊಡ್ಡ ಮನೆದೇವೆರೆದುರುಡುಂ –
ತುದು ಕಯ್ಮಗಿದ್ ಪೆರಸ್ತನೆ ಮಳ್ಪುಪೊರ್ತುಗಡೆ
ಬತ್‌ದುಪ್ಪೊಡಾದಿತ್ತಿನಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ್ ಬ –
ತ್ತಿತ್ತೇರ್ ಕೈಕೆಪೊರ್ತ್ತು ತ್ತಂದೆ. ಹಿರಿಯಕಳೆ –

ಡೆಲ್ಯಪ್ಪೆ ದಾನೆ ತೋಜ್ಜೆರ್‌ಂದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡೇ
ಕೇಣುಲೆಕ್ಕಂಚೆಂಚಿ ರಾಮೆ ಮಾತೆರೆ ಮೋಣೆ
ತೂದು ಗೊಂತಾವಂದಿನೇಡ್ದ್ ತಾನೇ ಪೋದು
ಬರ್ಪೆಂದ್ ಪೋದು ಕೈಕೆನ್ ತೂದು ಕಾರ್‌ಗ್ಡ್ಡ
ಬೂರ್ದು ಬಲೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ! ದೇವೆರೆಗ್ ಕಯ್ಯುಮ್ಗಿಯೆ –
ರಾಂಡೀರ್ ಬತ್ತ್‌ಜಾರ್ದ್ಡಂಚೆನ್ನ ಮನಸ್‌ಗ್ ಸ –
ಮಾವಂದ್. ಬರತನಕುಳಿತ್ತ್‌ದೊಡು ಅಮ್ಮೇರೆನ –
ಸಮಸರೊಡು ಮೆಗ್ಯಲ್ಲೆನಿನಿಗ್ ಲೆಪುಡಾಯೆರೆನೆ
ದಾಲ ಸಾದ್ಯಾವಂದೆ ಪೊಂಡಾಂಡಲೀರಡೆಗ್
ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅವು ದಾಲ ಮಲ್ಲೆ ಅತ್ತ್‌ೇನ್ಕ ಬಲೆ

ಪೊಯಿೊಂದ್ ಪಂಡಿ ರಾಮಗ್ ಕೈಕೆ ಬಾಮಿದೋ –
ರಾಮ! ಕೇಣಿಂಚಿ ಬರ್ಪಿನ ಬರಂದಿನ ಮಾತ
ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯತ್ತ್, ಯ್ಲೆಲ್ಲೇಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿ –
ನ್ನತಿಕಾರ ಅಂದ ಪಣ್. ಅಂಚಾದ್ ದುಂಬು ನಿ –
ನ್ನಮ್ಮೇರ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತಿ ರಡ್ಡ್ ವರವುಂಡೆಂಕ್.
ಎಲ್ಲೆಗಾನಗ ದಾದ ಗತಿ? ಕೊರ್ಪಿನಕುಳೇರ್
ದೆತೊಣುನಕುಳೇರಯ್ಕ್ ದಾದಂಡಲೊಂಜಿ ಕೊಡಿ –

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/೮೭

ಮುದೆಲಾವೊಡತ್ತ ಮಗ. ಮೋಳೆಡ್ಡೆ ಕೆಲಸೊಗೊಂ –
ಜಡ್ಡಿ ಮಳ್ತಾಳ್‌ಂದ್ ತೂಪಿನಕುಳಿತ್ತೆ ಪಣಿ –
ಯೆರೆ ಯಾವು, ಯೆನ್ನ ತಪ್ಪುಂಡ ಪಣ್, ಯೊಯೆ ಪಣ್

ರಾಮಾಂದ್ ಪಂಡಿನೇಕ್ಕಾ ರಾಮೆ ಆಯ್ಯೊ ದೇ –
ವೆರೆ ದಾಲ ಇಜ್ಜಪ್ಪ. ಯೊರೆ ತಪ್ಪುಂದೆರ್ಲ
ಪಂಡ್‌ಂಡ ಪಂಡಿನಾಲಾಯ್ದ್ ಪುರಿ ಬೂರು ಗೊಂ –
ಶಾಂಡೆ, ಎನ್ನಮ್ಮೆರ್ ರಡ್ಡತ್ತ್ ಪದ್‌ರಾಡ್
ವರ ಕೊರ್ತಿನುಂಡುಂಡಲ ಯೆನ್ನೊಂಜಿ ಪೆರನ ಉ –

ಪ್ಪುನ ಮುಟ್ಟ ಸತ್ಯ ಪೊಟ್ಟಾವಂದ್ ಪೋಡ್ಯೊಡ್ಜಿ.
ಎನ್ನಮ್ಮೆ ಪಣ್ತಿನುಂಡುಡ ಎನ್ನ ತರೆನಾಂಡ –
ಲಾ ಕೊರುವೆ. ಕರ್ಲ್‌ದೊರ್ರೊಣ್ಬೆ ಯೆತೆ ಬುಡ್ಲೆ. ಚಿ –
ಕ್ಕಮ್ಮಾಂದ್ ಪೋದು ದಸರತಡ ತಿದ್ಯಪ್ಪೆಗೆಂ –
ಚಿನನಾವೊಡುಗೆ. ಪೋದು ತೂದು ಬಯ್ದುಂಡೆಡ್ಡೆ –

ನಾಂದ್ ತೋಜುಂಡೆಂಕ್. ಆಮ್ಮೆರೇ ಪೋಂಡನೆ ಸ –
ಮಾವಾರೆನೆಂಚಿನಾಂದೊರ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪರ –
ಮ್ಮೇರೇಂದ್ ರಾಮೆ ಪಂಡಿನೆಕಾಳೆನೆಂಚಿನ –
ಪ್ಪೊಂಜಿ ನುರ್ತೆಂಗೀಂದ್ ಪೋಯೆ ಮೋಕೆದ ಕೈಕೆ
ಇತ್ತಿನಡೆ. ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ತೂದು ಕೈಕೆನೊರ
ಬಲ ಲಕ್ಕ್ ಪೋಯಿ ನಿನ್ನೊಂಜಿ ಪುರುಪುರು ದಾದ?
ರಾಮೆ ಬತ್ತಿನ ನಿನ್ನ ಮರ್ಯಾದಿಗವು ದಾಲ
ಯಾಯ್ಡೊಡೋ, ಯಾನೆ ಲೆಪೊಡೊಡೊ ಬೇಗ ಪಿದಾಡ್
ಕಡೆಸುಂಡು ಪೋಯಿ ಕಾಪುವೆರೆಂಕ್ಳೆನವುಳಿತ್ತೆ.
ಲಕ್ಕ್ ಪಕ್ಕಾಂದಿನೆಕ್ ಕೈಕೆ ಲಕ್ಕದ್ ಬರ್ಪೆ

ಯಿೊರಾನಿ ಕೊರ್ತಿ ವರ ರಡ್ಡೇತ ನೆನೆಪುಂಡ ?
ಇಜ್ಜಂದೆ? ನಿಕ್ಕೇಪ ಬೋಡು ಪಣ್? ಯೆಂಕಿತ್ತೆ –
ನೇ ಬೋಡು. ಸೈ ಕೊರ್ಯೆ. ಬಲ ಪೋಯಿ. ಓಡೆ ಬಲ
ಪೋಯಿ ಪಣಿ? ಯಿೊರೊಂಜಿ ಪಣಿಯೆರಾವೊಡು ಯಾನ್
ಕೇಣ್ಯೆರಾವೊಡು. ಯಾನ್ ಇತ್ತೇನೇ ಬೋಡೂನ್ಬೆ.
ಯಿೊ ದಾದ ಮಾರಾಯ್ದ್ಯೆ ಯಾನಿತ್ತೆ ಕೊರ್ವೆಂದ್ –
ದೊಪಿದ್‌ಜೆನ? ನನ ದಾದ? ಒಪ್ಪಿಂಡ ಯಾವ ದಾ –
ದಾಂದೀರ್ ಕೇಂಡ್‌ಜರ್, ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ಜಿ ಬೊಕ್ಕ
ಒಪ್ಪ್ಯನೆಂಚಿನ? ದೈರ ನಿಕ್ಕಿಜ್ಜ? ಪೋ –

೮೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಡಿಗೆ ದಾನೆ ನಿಕ್ಕಿತ್ತೆ? ಕೊರ್ಪರಾ ಪಣ್ಬೆ, ಆಪ –
ಗಾಂಡ ಒರ ಪಣ್ ಬೇಗ. ನಿನಡ ಪಾತೆರ್ದ್ ಕು –

ಳ್ಳುಂಡ ಮೂಳೇ ಪೊರ್ತು ಕಂತಂದೆ ಕುಳ್ಳಂದ್
ತುಕ ಬೇಗ ಪಣ್‌ಗೆ ವೊರ. ಮೂಡಿ ಪೊರ್ತೆಂಚಲಾ
ಕಂತಂದೆ ಪಿರವುಂಡ? ಯೆತೆ ದಾಯೆ? ಪೊರ್ತುಪ್ಪು
ನಗನೆ ತುಡರ್‌ಗ್ ಬಿರ್ಸೆರಾದಿತ್ತಿನಕುಳೆಣ್ಣೆ
ಮಯ್ತೊಣೊಡು. ಈ ಬೇಗ ಪಣ್ಬುಜನ? ಪಣ್ಪೆಯೇ
ಬರತೆ ಬನ್ನೇಟ್ಲ ಮುಳ್ತೀರ್ ತಡ್ಯೊನು ಕಡತ್ –
ದೊಂಜೆಜ್ಜೆಲಾ ಕಾರ್ಪಿದಾಯಿ ದೀಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ –
ಒಂಜಿನೇ ವರಯಿಂದು – ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸಯೋ
ದ್ಯೆದ ಗಡಿ ಕಡತ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು ಕಾಡ್‌ಡಿತ್ತೆನೆ ಪಿ –

ದಾಡೊಡಾ ರಾಮೆ ವರ ರಡ್ಡನೇಕ್ಕಿಂದು, ನನ
ಯೆನ್ನ ಕಯ್ಪುತ್ತೆರಾದಾನಿ ಕೊರಿ ಬಾಸೆ ಪಿ –
ರ್ಕಾರರಸು ಪಟ್ಟೊನಿತ್ತೆನೇ ಬರತಗೇ ಕೊರ್ದು
ತೀರೊಡೀತೇಂದ್ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆರೊಂಜೊಂಜಿ
ತೆಡಿಲ್ ಹಾಕಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬೋದ ತಪ್ಪಾಂಡರಸು –
ಗಪಗನೇ. ಪೊರ್ತೊಂತೆ ಕರಿದರಸು ಮೆಲ್ಲಮೆ –
ಲ್ಲುಸುಲು ಬುಡುದೊಂತೊಂತೆ ಕಣ್ಬುಲಾವೊಂದು ಸೇಂ –
ಕೊಂದೊರವೊರಡಿ ಮುದೆಲ್ ತತ್ತಿ ಲೆಕ ಬಾರಿ ಪೋಡ್ಯೊಂದು,
ತಾನೇರ್‌ವೋಳುಳ್ಳೆಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ
ಗಾಲ್ ಮೇಲಾದ್ ಮುಡ್ಯಾಲದೆದ್ದನೆಡೆದ್ದು

ಕೈಕೆನೊರ ತೂದು ಓ ಕೈಕೆ? ಈ ಯೆನ್ನ ಮರ –
ಣೊನು ತೂಪಿನಾಸೆ ಮಳ್ತನ? ಮಳ್ತದಡ ದಾಲ
ಒಂಜೇತ್ ದಾದೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಪಾಡ್ದ್‌ಕೊರ್ತುಂಡ
ಪೋತಾಯೆನಾ? ರಾಮೆ ಪೋಂಡ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಯಾನ್
ಬದ್ಕುಜಪ್ಪಾ. ಬದ್ಕುಜೇತೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಬದ್ಕು –
ಜೇಂದ್ ದಸರತೆ ದೊಂಡೆ ಕಟ್‌ಕಟ್‌ದ್ ಕಣ್ಣನೀ –
ರರಿದ್ ಕಯ್ತಿಗಲೆಗಾಕೊಂದು ಬುಳಿಪುನ ತೂದು
ಕಲ್ಲ್‌ಲ ಕರಾವಾಂಡ ಪೊಣ್ಣಾದ್ ಪುಟ್ಟಿ ಕೈ –

ಕೆಗ್ ಕೊಲ್ತುಜೀ ಬುಳಿಪು. ಏರೇರೆ ಬದ್ಕ್ ಬಾ –
ಗೊಲೆಡಾಸೆ ಮಳ್ತೆದೆಂಚೆಂಚಿ ಗಾತಕ ಸೀಂತ್ರಿ –

ಡವು ತನ್ಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಪ್ಟಲ ಗೋರ್ದು

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/ಲ್ರ

ಗೋಂತ್ಳಾಯ್ಪಾಡುನಂಚಿನ ಬುದ್ದಿ ಇತ್ತ್ಂಡ
ಆಣಾಂಡ ದಾನೆ? ಪೊಣ್ಣಾಂಡ ದಾನೆಜ್ಜೆಕಡ –
ಮೆಂಚಿನಕ್ಳೆಗ್ ಪಾಪಲೊಂಜೆ ಪುಣ್ಯಲವೊಂಜೆ.
ತನ್ನ ಮಗೆನೇ ದುಂಬುಗರಸಾವೊಡ್ಣ್ಪಿ ಸಾ –
ದನೆಡಿತ್ತಿನಪ್ಪೆಗೇರೆಂಚ ಸಯ್ಯಡ್ ಎಂಚ
ಪುಟ್ಟಡಾಳೆಗ್ ದಾಲ ಅಮೆಸೂತಕೊಲು ಉಂಡ?
ಇಂಚಿತ್ತಿನಾಳೆ ಪಾತೆರೊನುಪ್ಪುಪುಳಿದಾಂತಿ –
ನೆನ್ ಕೇಣೊಡೊರ ನಿಕುಳು. ತನ್ನ ಪಾತೆರ ತನ್ಕ್
ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ರಾಮಗ್ ಮಲ್ಲ ಗುಂಡಾಂತ್ರೊ

ನುಂಡು ಮಳ್ತ್ಂಡಂದ್ ಎಣ್ಣೆದೆಣ್ಣೆದ್ ಬಾರಿ
ದುಕ್ಕೊಡಡೆಗೇ ಸುಯ್ಲ್ ಮಾತ್ರ ಪಂದೊಂದಿತ್ತಿ –
ನರಸುಗೀರೀತ್ ಬುದ್ದಿತ್ತಿನಾರೀ ಪಿರಾ –
ಯೊಡು ಬಳಿಪೆರಿಂಚ ನಾಸಿಗೆಲ ದಾಲಾಪುಜೊಡೊ?
ಯಾನೆನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ್ ಬುಡುದು ಬತ್ತ್ದೇ –
ತಾಂಡ್ ವರ್ಸಂದೀರ್ ತೆರಿದ್ಜರ? ಕಾಡಾಂಡ
ದಾನೆ ರಾಮಗ್ ಆಯೆ ಆಣತ್ತ? ಎನ ಲೆಕ್ಕ
ದಾಲ ಪೊಣ್ಣತ್ತೆ? ಕಾಡ್‌ಗ್ ರಾಮೆ ಪೋಂಡೀರ್
ಬದ್ಕುಜರ? ಈರೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿನೊರಿ ಮಲ್ಲರಸು
ತನ್ನ ಬೊಡೆದಿಗ್ ಕೊರ್ತಿ ವರನೊಯ್ತ್ ದೀವೊಂದು

ಬಾಸೆ ತತ್ತ್‌ದ್ ಮೋಸ ಮಳ್ತ್ದುಳ್ಳೆಡ ಆಯೆ
ಬದ್ಕಿನಾಯೆನ? ಪಣ್ಕೆ. ಯಾನೆಡೆ ಜನತ ಕ –
ಯ್ತ್ಪೈದೇ ಮರ್ಯಾದಿ ಬೋಡ್ಡ ಬಾಡಾಯಿ ಕೊ –

ದಿತ್ತಿ ನಳ್ತೊಂತೆ ಕಣತ್‌ಂಡ ಸೈ. ಆವಂದೆ?
ಪುಟ್ಟಿ ಬಾಲೆಲು ನಟ್‌ದ್ ತಿಂದ್‌ಂಡ ದಾನೆ ಪಣಿ.
ಬಾಲೆಲಿಜ್ಜಿಂದಾಸೆ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನಕು –
ಳಿತ್ತ್‌ಂಡ ಲತ್ತ್ ಪೊಣ್ಣುಳೆನಿತ್ತೆ ಕಣವಾಯ –
ರಾಂದ್ ಪಂಡೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಕೈಕೆ, ಕಾತ್ ಕಾ –
ತ್‌ದ್ ದಾದನೊಂಜಿ ಬೇತೆನೆ ಗೊಬ್ಬು ನಡತ್‌ದು –
ಪ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದೆಣ್ಣಿದಾ ರಾಮೆ ಗುರು ಪೆರದಾನಿ –

ಲೆನ್ ಲೆತೊಂದಿಡೆ ಬತ್ತ್‌ದರಸುಲೆನ ಯಿೊ ಯವ –
ಸ್ತೆನ್ ತೂದು ಮಾತ ಕಂಗಾಲಾಯೆರಾ ರಾಮೆ
ದಸರತನ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳುದರಿವುನ ಕಣ್ಣ

೯೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ನೀರನೊಚ್ಚಿದ್ ಮೆಲ್ಲ ಆಮ್ಮೆರೆಗೆಂಚಿನಾಂ –
ಡ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡಿನ ದನಿಟ್ಟೆ ಗುರ್ತ ಪತ್ತ್‌ದ –
ವ್ವೆರ್ ರಾಮೆನ? ರಾಮ! ಓ ರಾಮ! ಯೀಯ ಮಗ,
ಇಡೆ ದಾಯೆ ಬತ್ತ ಮಗ ಈ ನರಕೊಗಾನಿ ಮ –
ಳ್ತಿನ ಕರ್ಮೊನಿತ್ತೆ ಯಾನರ್ದುನೆನ್ ಯಿೊ ದಾಯೆ
ತೂಪ ಮಗ? ಯೆಂಕ್ಳೆ ಕುಟುಮದ ಬವುಸೊನೇ ಯಾನ್
ದೆತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡತ್ತ ಮಗ ಯೆನ್ನ ಹಣೆಬರೊನು

ಯಾನೇರ್ದ ಪಣಡೆಂಚ ಪಣಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿವುಜೇ
ದೇವೆರೆನನೂರ ಮುಳ್ತು ಕೊಣೆಯಿಜೆರೆ? ದೇವೆರೇಂ –
ದಿಂಚ ಬುಳಿಪುನ ತೂದು ರಾಮೆ ಯಿೊರಿಂಚ ಬುಳಿ –
ಪುನಿ ದಾಯೆ? ಯಾನಿಜ್ಜೆನಮ್ಮೆರೆ? ದಾದಾವೊ –
ಡೀರೆಗೆಂಚಿನ ಬೋಡು ಯೆನಡ ಪಣಿ. ನಾಲ್ವೆರು –
ಳೆಂಕ್ಳು ಜೋಕುಳು ಯಿೊರೆಗಾವೊಡಾಯಿನ ಮಳ್ಪೆ –
ರೊರಿಯಾಡ್ದ್‌ಲಾವಂದ? ಅಮ್ಮೆರೆಗೆಂಚಿನಗೆ
ಪಣ್ಣೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಯೀರೊರ ಬೇಗ ದಯದೀದ್

ಪಣ್ಪೆ ತುಕ. ತೆರಿಯುಗಾಂದಿನೆ ಕೈಕೆ ಈ ಕೇಣು –
ನಂದೆಂಚಯಾನ್ ಪಣ್ಪಿನಿ ಪಣ್‌ಗೆ ಪಣೊಡನ್ನ–

ಗೊಯ್ತ್ಂಡಲಾ ಬರ್ಪುಜೆಂಕ್ ನಾಲಾಯಿ ನಿ –
ನ್ನೊತ್ತಾಯೊಗಾದೊರ ಪಣಂದೆ ನಾಡ್ದಾವಂದ್
ಸಂಗತಿ ಬಜೀ ಯೆಲ್ಯ, ಮೇರಯ್ನ್ ಮಲ್ಲೆ ಮ –
ಳ್ತೆಂಕ್ಳೆ ಕಯ್ಕಾರ್ ಮಗರಂದಿಲೆಕ ಮಳ್ತ್ ಬುಡಿ –
ಯೆರ್. ಕೇಣ್, ನಿಕ್ಕಿತ್ತೆ ಗೊಂತುಪ್ಪು ಯೆನ್ನ ಮದಿ
ಮೆದಗಾನಿ ಯೆನ್ನ ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿನಾಣಗೇ
ಪಟ್ಟ ಕೊರ್ಪೆಂದ್‌ದಾರಾದೆ ಪಣ್ತಿನ ಇತ್ತೆ
ನೆನೆಪಾಂಡ ದಾನ್ನ ಮಗ ಆತೆ, ಹಾಂ, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ
ಸರ್ತಿ ವರ ರಡ್ಡ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತೆರೆಂಕಯ್ನ್ತ್ತೆ
ಕೇಂಡೆ ಮಗ. ಬರತೆ ಬನ್ನೇಟ್ಟ ಮೂಳೇ ಊಪ್ಪೊ –

ಡುಂದೊಂಜಿ ವರ. ಬೊಕ್ಕ ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸ, ಅವು
ಬಾರಿ ಮಲ್ಲೆನ? ಆತ್‌ನೇಟ್ಟ ಕಾಡ್‌ಡ್ ರಾಮೆ
ಉಪ್ಪೊಡುಂದೀತೆ ಪಂಡಿನನೆ ಒಂಜೇ ಗೊಂತು.
ದಾಯೆ ಕೇಂಡೆಂದಾಂಡ್. ಯೆಂಕಾತ್ ಮಳ್ತ್ ಬುಡಿ–
ಯೆರ್. ಯಾನ್ ದಾನೇಂದ್ ಪಣಡ್ ಪಣ್. ಯೆಂಕೊಂಜಿ
ದೆತ್ತಿ ದೆಪ್ಪಾಟಿಗೆನೆ? ದೇವೆರೇ, ಯೆನ್ನ ಕೆಬಿ –

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/೯೧

ಕುಳು ರಡ್ಡ್ ಪರಿದ್ ಪೋವಂದಿನನೆ ಮಲ್ಲೆ ಮಗ –
ಯೆನ್ನ ತರೆಕಿಂದು ಪೋಪುಜಿ. ಯೆನ್ನ ತರೆ ಒಟ್ಟು
ಹಾಳಾಂಡ್. ಯಿ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕೊಂತೆ ದೈರಾಂಡ್
ರಾಮಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್ ದಾ ರಾಮೆ ತಾ –

ನತ್ತಂದೆ ತೀರ್ಪೆರೀ ರಗಳೆನೇರೇಡ್ದ್‌ಲಾ –
ವಂದ್‌ಂದ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಳ್ತ್‌ದೆ ಅಮ್ಮೆ
ಕಾರ್‌ನ್ ಪೊಜೆಂಕೊಂದು ಈತೆಲ್ಯ ಸಂಗತಿಗ್

ಈತೊಂಜಿ ಬುಳಿಪೊಡಂಮ್ಮೆರೆ? ಬುಳಿಪಡೆ ಬರತೆ
ಬನ್ನೆಟ್ಟ ಮೂಳು ತಿದ್ಯಪ್ಪೆ ತೂವೊಣುವೆರೆ –
ಡ್ಡೆಡ್. ಬರತೆ ಯೆನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆನೆ. ಯೀರೆ ಮಗೆನೆ ಪ –
ಟ್ಟಾಳಿವೆಡ ನಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದಿಗವು ಕುಂದತ್ತ್,
ಯೆನ್ನಾತೆ ಬರತಗ್ಲ ತೀರು. ಹಿರಿಯಕ್ಳೆನ ಪು –
ದಾರ್ನ್ ನೊರಿಪಾವುಂಡ ಯಾನಾಂಡ ದಾನೆ? ಬರ –
ತೆನೆ ಆಂಡ ದಾನೆ? ಯೀರೆನ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ನಡ –

ಪಾವುನಂಚಿನ ಆರಬಾರೆನ್ನ ಮಿತ್ತುಂಡು,
ಯೀರಸುಲಾದ್ ಯೆಂಕಪಣ್ಣೆನ್ ಕೊರ್ಯಾರ್ಡ
ಯಾನಯ್ಕ್ ಒಳಗಾವೊಡತ್ತಂದೆ ಮೀರು ಹ –
ಕ್ಕುಂಡ ಯೆಂಕತ್ತಂದೆ ಅರಸುಲಾದೀರ್ ಕೊರಿ
ಬಾಸೆ ತತ್ತ್ಂಡುಂಡ ಮರ್ಯಾದಿ? ಕೊರಿ ಬಾಸೆ
ತತ್ತಿನಾಯನ ಮಗೇಂದೆನ್ನ ಮರ್ಯಾದಿ ಪೋ –
ವಂದ? ಅಂಚಾದ್ ಯೆತೆ ಮಳ್ಪಿರಾವಂದೀರ್
ಪಂಡ್ದಮ್ಮನ ಕಾರ್ ಪತ್ತ್ದೆಂಕಪ್ಪಣೇಂ –
ದಳ್ತು ಲಕ್ಕ್ ದ್ ಬತ್ತ್ದಪ್ಪೆಡೀ ಸಂಗತಿನ್
ಪಣ್ಣಗಡೆ ಬತ್ತಿ ಸೀತೆನ್ ತೂದು ನಿಕುಳು ತೂ –

ವೊಂದುಪ್ಪೊಡಮ್ಮೆರೆನಾಯ್ನಾತ್ ಜಾಗ್ರ್ತೆ –
ಡ್ಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಸೀತೆ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಕೇಣೊಡೆ –
ನ್ನೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊನು, ದರ್ಮೊಡು ರಾಜೆರಾಳ್ಯೊಂದು
ಬತ್ತಿ ಸತ್ಯದಯೋದ್ಯೆಡಿತ್ತಿ ಮಣ್ಣ್ಡ್ ಪುಟ್ಟಿ
ಮಗಳ್ ಯಾನತ್ತತ್ತ? ಯೆನನೆಂಚ ಬುಡು ಪೋ –
ಪಾರೀರೆ ಬೆರಿಯೆನೇ ಬರ್ಪೆ. ಬಲ್ಲಿನಡೇಂದ್
ಪಂಡಿನೇಕ್ಕಾ ರಾಮೆ ಯೀ ದಾಯೆ? ಬೊಡ್ಚಿ, ಮೂ –
ಳಿತ್ತ್ಂಡ ದಾನೆ ನಿಕ್ಕಾಪುಜೊಡೊ? ದಾನೆ ಮಾ –
ಮಿನ ಪೋಡಿಗೆನ ನಿಕ್ಕ್, ಯೀ ಮೂಳು ಪಣ್ತಾಂದ್

೯೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಯಾನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆಡ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಡೆ -

ದಿನ್ ಕಾಡ್‌ಡಲೆಪ್ಪಾದ್ ನಪ್ಪುಕುಂಟುಡು ಬರೆ -
ಲ್ಪಾಯೇಂದ್ ಪಣ್ಪಿ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಣಾಯೆರೆನ?
ಯಿ ಬರೋಡ್ಜಿನಗಾಳ್‌ಂದಾಳ್ ಅಂದಂದ್
ಪಣ್ಪೆರೀರೆಗ್ ಯೆಂಕ್ ? ಕಯ್ಪುತ್ತಿ ಕಂಡಾನಿ
ಕಾಡ್‌ಡಲೆವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಬೊಡೆದಿ ಅರಮನೆತ
ಸೌಬಾಗ್ಯೊನುಂಡೊಂಡು ಪೇರ್‌ನೆಯ್ಬುಂಞಣದ
ಕಲ್ಪಡೊಡು ಮೀವೊಂದು ಪಟ್ಟೆ ಸೀರೆನ್ ಕಾರ -
ಕಣ್ಣ ಮುಟ ತುತ್ತೊಂದು ಮೆರುವೆ ಮಳ್ಪುನ ಮೋಳು
ವಾ ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣಪ್ಪ, ದೇವೆರೆ ತೆರಿವು -
ಜೇಂದ್‌ಲ ಪಣಾಯೆರ? ಜನೊಕುಳೆಂಚಲ ಪಣಡ್.

ನಮ್ಮ ನಡಕೆಡ್ ನೀತಿ ತತ್ತ್‌ಜಡ ಯಾವೆಂಕ್ಳು
ಕುಳ್ಳುನಾಳತ್ ಯಾನಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಯಿರೆ
ಬೆರಿ ಬುಡ್ಪಿನಾಳ್‌ಂದ್ ಮಾತ್ರೆ ತೆರಿಯೊಣಡೆನೆನ್
ಯಿರ್ ಪೋಯೆರೆ ಪೋಡಿಗೇರೆನಪ್ಪೆನನ? ಮಾ -
ಮಿನ ಪೋಡಿಗೆಂಕೆಂ ಚ? ಮರ್ಯಾದಿದೊಂಜಿ ಪೋ -
ಡಿಗೆ ಮಾತ್ರೆ ನಂಕ್ಕುಪ್ಪು ನತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಪೋ -
ಡಿಗೆ ದಾದೆ? ಅಂಚತ್ತ್‌ಡೀರ್ ಬೊಡ್ಜೀನ್ನಗಿ -
ತ್ತೆನೆ ಯಾನ್ ಬರ್ಪೆನ್ಪಿನಾಲೋಚನೆನ್ ಮಳ್ಪೆ -
ರಿತ್ತ್‌ಂಡ? ಪಣಿಯೆರಿತ್ತ್‌ಂಡ? ದಮ್ಮಯ ಬರ್ಪೆ,
ಬೊಡ್ಜಿನಡೆ, ಬುಡ್ಡು ಪೋವಡೆ ದಮ್ಮಯಾಂದೀತ್
ಪಣ್ಣಗನೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡೆರ್ಕ್‌ದ್ ನಿಲ್ಕೆ ನೀರರಿವು -

ನೆನ್ ತೂದು ಬಲ ಪೋಯಿ ಬುಳಿಪಡಾಂದೊಪ್ಪಿಗೆನ್
ಕೊರ್ಯೆ ಸೀತೆಗ್ ಸಮಾದಾನಾಂಡ್, ಕೌಸಲ್ಲೆ
ಓ ರಾಮ! ಯಾನಾನಿ ಪೆದ್ದಿನ ಕನೊಟ್ಟು ಪೆ -
ದ್ದಿನ ಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್ ಮಗ, ಪೆದ್ದಂದೆ ಇತುದುಂಡ

ಪೆದ್ದ್‌ಜೀಂದೊಂಜಿ ಸಂಕಡ. ಇತ್ತೆ ಪೆದ್ದ್‌ದೆಲ
ದುಕ್ಕ ತತ್ತ್‌ಜೆ. ಯೆನ್ನ ಹಣೆಬರನೆ? ಯಾನೆಂಚ
ಬದುಕುನೀಂದೊರ ಪಣಾಯನ ರಾಮ ನಿನಡಪ್ಪ
ಬರ್ಪೆ ಕಾಡ್‌ಗ್. ಅವುಳೊಂಜಿ ಪಿಲಿತ ಬಾ –
ಯಿಗ್ ಕೊರ್ದು ಪೋಡೆಗಾಂಡಲ ಬೊಕ್ಕ ಪೋಲ ಮಗ
ನಿಕ್ಕಪ್ಪೆ ಬೊಡ್ಚ ಮಗ? ನಿನ್ನಪ್ಪೆ ಯಾನತ್ತ

ಯೆನನ್ ಸಾದಿಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೆರ್ವನ ಮಗಾಂದ್ ಬುಳಿ –
ಪುನಗ ಈ ಸಂಗತಿದ ನಾರ್‌ಬೇರ್‌ನ್ ಮಾತ

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/೯೩

ತೆರಿದ್ ಕೋಪೋಡು ಕೂಲಿ ಕಡೆವೊಂದು ಬತ್ತಿನಾ –
ಯೆನೆ ರಾಮನೆದುರುಡುಂತುದು ಅಣ್ಣೆವೋಡೆಗ್ ಪಿ –
ದಡಿನೀತಮಸರೊಡು? ಈರೆನ್ ಪಿದಾಡ್ಪಾವು –
ನಕ್‌ಳೆನೇರ್‌ಂದೆಂಕ್ ತೂವೊಡೊರ. ತಿಂದಿ ಸೊ –
ರ್ಕುಡು ಕಣ್ಣ್ ತೋಜಂದಿ ಮರ್ತಿ ಮಂತರೆನ ತಿಗ –
ಲೆಗ್ ಯಾನ್ ಪೋದಿತ್ತೆ ತೊರ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆ.
ಆಳೆ ನಮ್ಮಮ್ಮೇರೆ ಸೂಲೆ ಕೈಕೆನ ಸೊಂಟೊ –

ನಿತ್ತೆ ನೆಗಪುವೆ ತಲೆಪುನಕ್‌ಳೇರ್? ಬರಡ್, ಆ
ಮಾರಿಳಿರ್ವೆರೆನ ರೊಂಡುನು ಕಡ್ತ್‌ದಾನೆ ಬಾ
ಕಿಲ್‌ಗಕ್ಕುಡುನೆನ್ ತೂವಡ್ ಮಾತ. ಮೋಳೆನ –
ಮ್ಮನ ದಂಡ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬೊಕ್ಕ ತೂವೊಣುವೆ. ತರೆ
ಮೂಜಿತ್ತಿನಾಯೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲ ಬುಡಾಯೆ, ಪೋ –
ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಮುಳ್ತಣ್ಣೆ, ಈ ನಮ್ಮ ಯೋದ್ಯೆನೆಂ –
ಕೈನ ಕುಟುಮೊಗುಪ್ಪಡ್‌ಂದೇರ್ಲ ಕೊರ್ದಿತ್ತಿನು –
ಬೊಳಿಯತ್ತೆ, ಜೋಕ್ಕೆ ಕೋಮಣದಾತ್ ಮಲ್ಲೆ ಬೆ –
ನಿದ ಬಜೀ ಪಟ್ಟೆ ಕುಡ್ತಲೆದಾರ ಮಗಳ್, ಪಡೆ –
ನಾಯಿ ಮೋಳಿಡೆ ಬತ್ತ್‌ದೆಂಕ್ಳೆ ಪಟ್ಟದ ಕಟ್ಟ್
ಪೊಳಿಪೋಡ್ಡ ಮೋಳೇತ್ ? ಮೋಳೆ ಹಣೆಬರವೇತ್?

ಯಾನುಳ್ಳೆ ಅಣ್ಣ? ಪಂದಡೆ ಮುಳ್ತು, ಯಿರರಸು –
ಲಾಂಡ ಮೋಳೆಗ್ ದಾನೆ ತೆಡಿಲ್ ಹಾಕುಂಡೂಂದ್
ತೂವೊಡಾ ಕತ್ತೆ ವೋಳಿತ್ತೆ ಸಯ್ದಾಳ್ಂದ್
ತೂದು ಬರ್ಪೆಂದಳ್ತ್ ಪಿಜಿರುನೆನ್ ರಾಮೆ ತೂ –
ದುಂತು ಲಚ್ಮಣ. ಪೋವಡುಂತು, ಪೊಂಡಡೆ ನಿಕ್ಕ್
ಎನ್ನಾಜೆ. ನಿನ್ನಪ್ಪೆನಾಜೆ ನಿಕ್ಕುಂಡುಂತು
ಯಾನೊಂತೆ ಪೋಯೆದುರು ಮಳ್ತುದುವೆಡೀ ಪಣ್ತೊ –
ಡೆಂಕ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋವೊಡಣ್ಣ ಪೋಲಾಂದ್ ದಾ –
ಯೆಗ್ ಪಣ್‌ಗೆ? ಅಮ್ಮೆರ್ ಕೊರಿ ಬಾಸೆನೊರಿಪಾಯೆ –
ರೆಂಕುಳತ್ತಂದೆ ಬೇತೇರ್ ಪಣ್? ಯಾನ್ ಪೋ –

ವಂದೆ ಕುಳ್ಯೆಡ ಪೋಪಿ ಮರ್ಯಾದಿ ಆಮ್ಮೆರೆ –
ನೊರಿಯನನೆನಾ? ಅತ್ತ್ ಬಾಸೆ ತತ್ತಿನ ಅರಸು
ಬಾಲೆಲೂಂದೂರು ಪಣ್ಣಗ ಮಾನ ನಿನ್ನಲಾ
ಪೋಪುಂಡ? ಪಟ್ಟೊಗಾದಿನಿವೊಂಜಿ ಕಲೆನ್ ನಮ
ಮಳ್ತೊಡಡೆಂಕ್ಲ ಬಾಲೆಲೆನ ಬಾಲೆಲೆ ಕಾಲ

೯೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಮುಟ್ಟ ಮಾಜಂದ್ ಮಗ. ಕೋಪೊಡೀ ವೂರುನಡಿ–
ಮೇಲ್ ಮಳ್ತಡಲ, ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ಡ್ ಪೊರ್ತು ಮೂ –
ಡ್‌ಂಡಲಾ ಪೋವಂದೆ ಕಾಡ್‌ಗೀ ವೂರುಡುಂ –
ತ್ವೆಂದ್ ಗೆರೆಪಡ. ಯೆನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ಯೊಯಂದಾಂಡ

ಯೆನ್ನ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಣೊಡು. ಸೊತ್ತ ಮೂಳುಂತೊ –
ಡೆನ್ನ ಕಯ್ತಾಳ್ಂದ್ ರಾಮೆ ಸಮದಾನ ದಡೆ –
ಮಂತ್ರ ಪಣ್ಣಗನೆ ಲಚ್ಮಣನರಲ್ದಿನ ಕೋಪ –
ಜೆಡೆ ಮುಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟ್ಂಡ್ ತರೆಕಂತ ಪಾಡೊಂಡೆ.
ತಪ್ಪಾಂಡ್ ಪಂಡೆ ಬೊಡೆದಿತ್ತಿನಡೆ ಸೇರೊಂಡೆ.
ದಾನೆ ಊರ್ಮಿಲೆ ಯೆಲ್ಯ ಜೋಕ್ಳೆಲೆಕ ಯೊಲ ಅ –

ರ್ವನ? ಈತ್ ಬುದ್ದಿತ್ತಿನಾಳಾದ್? ಅಣ್ಣೆ ಸ –
ತ್ಯಂಬಟ್ಟೆ ಆದೆನನ್ ಸೋಪಾಯೆ, ಮುಂಗುಲಿನ್
ತೂಯಿನ ಮರಿತ್ತ ಗಾದೆನೆ ಯೆನ್ನ ಅಣ್ಣನೆದು –
ರುಡು ತೆರಿವುಜಣ್ಣೆ ವಾ ಮಂತ್ರ ಮಳ್ಪುವೆರ್‌ಂದ್

ಬೊಡ್ಚಿಬೊಡ್ಚೀಂದ್ ಯೀ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕನೆ ಆಂಡ್
ಎದುರಿತ್ತಿನೇಡ್ದಣ್ಣೆ ನನ ನಿಕ್ಕ್ ಪೋಡಿಗೆನೆ
ಬೊಡ್ಚೀಂದ್ ಪಂಡಿ ಲಚ್ಮಣಡ ಪಂಡಳ್ ಮೆಲ್ಲ
ಅಂದೀರೆ ಈರಬದ್ರೆನೆ ಉಲಿಯಿ ಲೆಕ್ಕಂತಿ –
ನಬತಾರ ತೂಂಡ ಪೋಡ್ಯಂದೆ ಕುಳ್ಳಿನಿ ಯೆಂಚ ?
ಬಾವೆರೆಗೇತ್ ಬೇಜಾರಾಂಡ ದಾನ್ನ ? ಎಂ –
ಚಿನವೆದುರು ಕೋಪ. ಇಂಚುಪ್ಪೆರಾವಂದೇರೆ –
ಗ್ಲ, ಯಿರೆಗೇತ್ ಪಣ್ಪಿನಿ? ಅಣ್ಣೆ ದಾನೆ ಪಂ –
ಡೆರ್? ಇಂಚಿ ಎನ್ನಣ್ಣೆ ಆರಾಯಿನೇಟ್ಟಾಂಡ್.
ಏತೆಕ್‌ಲೆನ್ನಣ್ಣೆ ನರಮಾನಿ ಮಿನಿ ಅತ್ತ್.

ಆರೊಂಜಿ ದೇವೆರೇ ಸತ್ಯೊಗುಲ. ದೇವೆರೇ
ಪಣ್ಪಾಯಿನೀರೆ ಬಾಯಿಡ್ಡಿಂಚ, ದಾನ್ಪೆರ್‌ಗೆ
ನನ? ದಾಲ ಪಂಡೆರಾ? ಅಕ್ಕನನೆಯೆಣ್ಯುಂಡು.
ಅಳೆಂಚ ಜೀವ ದೀವೊಣುವಳ್‌ಂದ್ ತೆರಿವುಜೆಂ –
ಕಾಳೆ ಗೆರಚಾರನೇ ಕಣ್ಣನೀರರಿಪಾದೆ
ದಿನ ದೆಪ್ಪೊಡಾಂಡ್‌ೕಂದ್ ಪಣ್ಣಗಾಳೆಗ್ ದೊಂಡೆ
ಕಟ್ ಕಟ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವುಳಣ್ಣೆ ಕಾಡ್‌ಗಿ –
ತ್ತೆನೆ ಪಿದಾಡ್ದುಂತುದೆರ್. ಬೆರಿಯೆ ಪೋಪೆರ್‌ಗೆ ನನ

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/೯೫
ಯಾನಾರೆ ಬೆರಿಯೆ ಪೋಯಿಜ್ಜಿಡ ಮಾತ ಜಂಬರನೆ

ಪಾಳಾವು ಸೈ. ಅಪಗ ಪೋಯಿ. ಯಾನ್ಲಾ ಬರ್ಪೆ
ದಾಲ ಪೊರ್ತಿಜ್ಜೆಂಕ್ ಊರ್ಮಿಲೇ, ಆಂಡೆನ್ನ

ಬತ್ತೆ, ಹಂ ನನ ಪೋಯಿ. ಅಂಚತ್ತ್ ಯೊ ಮೂಳು
ಉಪ್ಪಂದೆ ಆವಂದ್, ಯೊರಂಚ ಪಣಡೆ ದ –
ಮ್ಮಯ ಬರ್ಪೆ, ಯಾನಂಚ ದಾಯೆ ಪಂಡೇಂದ್ ತೆರಿ –
ದನ? ಅಂದ್ ರಗಳೆ ಬೊಡ್ಚಿಂದತ್ತ? ಅತ್ತ್‌ತ್ತ್.
ಲತ್ತತ್ತ್ ಬಿತ್ತ್. ಬೊಕ್ಕೊಯ್ಕ್ ? ಗೊಂತುಂಡೆಂಕ್.
ಚೇ! ಪಣ್ಪೆ ಕೇಣಿಂಚಿ. ಆ ಮಾರಿ, ಪಟ್ಟ ಬರ –
ತಗ್ ದಕ್ಕೊಡುಂದಣ್ಣ ಗೆಂಚಿನಾಂಡೊಂಜಿ ಗಂ –
ಡಂತ್ರ ಮಳ್ಪಾವಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯಳಂಚಾದ –

ಕ್ಳೆನಿರ್ವೆರೆನ ಪೆರಣೊಗುಮಿಲ್‌ದಾತೆಚ್ಚಿ ಕಡ –
ಮೆಲ ಬರಂದಿನ ಲೆಕ್ಕ ತೂವೊಣೆರೆ ಯಾನೊಟ್ಟು –
ಗೇ ಪೋಪೆ. ಯಾನ್? ಯೊ ಯೆನ್ನಪ್ಪೆಡಪ್ಪ ಇ –
ತ್ತೊಂದು ಮಲ್ಲಪ್ಪೆಗ್ ಸಮಾದಾನ ಪಂಡೊಂದು
ರಾತ್ರೆಪಗೆಲಾರೆ ಬೆರಿಯೆನೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗೆಣ್ಣೆ ಪಾ –
ಡ್ಡಿತ್ತಿ ಲೆಕ ಕಾಪೊಡತ್ತಂದೆ ಅಮ್ಮೆರೆ ಚಾ –
ಕಿರಿಗೇರ್? ಬರತ ಸತ್ರುಗ್ನೆರಿಡೆ ಬತ್ತಿ ಬೊ –
ಕ್ಕಕ್‌ಳೆ ಜತೆ ಬೊಕ್ಕೆಂಚ ಉಂತೂಂದ್ ಪಣಿಯೆರಾ –
ಪುಜಿ. ಆಯ ಜಿವೊಗಾಸ್‌ಮೋಸ ಬತ್ತೊಣ್ಬು, ದಾ –
ಲಾ ಮಳ್ಪಳಾಳ್ ಮರ್ಲೆದಿ, ಗುಟ್ಟು ಬಾಯ್ಬುಡಡ.

ಈ ಮಲ್ಲ ಗಂತ್‌ದಸುಳಿಟ್ಟೇರ್ ಯೇಪ ಕಂ –
ತ್ವೇರ್‌ಂದ್ ಪಣಿಯೆರೇರೇಡ್ದಾಲಾ ತೀರಂದ್
ನಮ್ಮ ಕಯ್ಟೊ ಕೆಲಸ ದೇವೆರೆತ್ತಾವುಂಡ
ದಾಯೆ ನಮ ಕೆಳೆವೊಣುನಿ, ಉಪ್ಪುನಿರ್ವೆರ್ ನಮನೆ –
ಮುಲ್ಪಲಳ್ಪಲ ಯೊನೊರಿಯೆ ದಾನುನೀದ್ ಪಣ್.
ಅಂಚಾದ್ ಯಾನಕಳೆಡಪ್ಪ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಪೆ,
ಮುಳ್ತ ಪುದೆನಿತ್ತೆ ನಿನ್ನ ತರೆಟ್ಟ್ ದೀಪೆ – ಪೋ –
ಡ್ಯಡ ದೈರ ಮಳ್ತೊಣುಂದಾಳೆನೊಪ್ಯಾದ್ ಲ –
ಚ್ಚಣೆ ಅಪ್ಪಡೀ ಗುಟ್ಟು ಮಾತ ಪಂಡ್‌ದ್ ತನ್ನ
ನೇಲ್ಯಪ್ಪೆಗೀರ್ ಪೋಡ್ಯಡೆ, ಸತ್ಯಮುರ್ಕಂದ್.

ಕಾಡ್‌ಡೊರಿಯೆಂದೀರ್ ಪೋಡ್ಯೋಜ್ಜಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ –
ಯಾನಿಜ್ಜೆನಣ್ಣಡಪ ಒಂತೊಂತೆ ಗಡ್ಡ ಬುಳೆ –

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ/೯೬
ವಡ್ ತೂಲೆ, ಕಾಡಾಂಡ ದಾನೆ? ಕಯ್ಮಗಿಪಿನಕು –
ಳೀತ್ ಜನ ಬೋಡು, ಯೆತೆಗಿತೆಮಾತ ಬುಡ್ಲೇಂದ್
ರಾಮನ ಪಿರಾವುಡುಂತಿನೆನ್ ತೂದಾ ರಾಮೆ
ಬರ್ಪ ಲಚ್ಮಣ ಯೆಂಕುಳೀ ಮುಳ್ತ ತೂವೊಣೊಡು.
ಬುಡು ಬರತಗೊಂಜಿ ಜನೊನೆಲ್ಲೆನೇ ಬರಡ್ ಬೇ –
ಗಾಯೆ ಬತ್ತಿನೆ ಮಳ್ಪು ಪಟ್ಟದೊಂಜಿಲೆವಾರಿ.
ತೋಜಾವಡೊಂತೆಲಾ ನಿನ್ನ ದುಡುಕುನು. ನಾಯೊ
ನೇಪೊಗುಲ ಬುಡಡಾಂದ್ ಪಂಡಿ ಪಾತೆರೊಗಿಂಬೆ –

ಆವಾವಾವು ಅವು ಮೂಳು ತಿಕ್ಕರೆನೆ ಕಷ್ಟ, ತಿ –
ಕ್ಕಂಡವೆನ್ ಕಂಡಿತ ಬುಡಾಯೆ – ನಿನಡೊರಿಯಡವು
ಉಂಡವೆನ್ ಯಿ ಬುಡ್ದು ಪೋವಾಯ – ಅಂಚಾದ್
ನಿನ್ನೊಟ್ಟುಗೆ ನಾಯೊಗಾದ್ ಬರ್ಪಿನಿ ಪಣ್ಪಿ –
ನಾಲೋಚನೆಡ್ ಪಿದಾಡ್ದುಂತುದಿನಿ ಯಾನಿತ್ತೆ –
ಮುಳ್ತನಾಯೊನು ಲೋಕ ಇತ್ತೆ ತೂವೊಂದಿಜ್ಜ?
ಈ ನಮ್ಮ ಊರುಡೇ ನಾಯೊಲಿಂಚಾಂಡವೆನ್
ದೇವೆರೇ ಬರೊಡು ಸಮಕಟ್ಟ್‌ಡೊರಿಪಾವೋಡ್ದ
ಮೂಳು ಯೆಂಕಾವಂದ್ ಪೋಯಿಂದ್ ಪಂಡೆ ರಾ –
ಮಗ್ ಕೇಂಡ್‌ದಿಂದು ಬಾರೀ ಸೋದ್ಯ, ಬೊಡ್ಜಿ, ಯಿ

ಬರಡ, ಮೂಳುಂತು ಚದಿ ಪತ್ತೋಡ್ಜಿ, ಯೆಂಕುಳಿ –
ರ್ವೆರ್ ಪೋದು ಬರ್ಪಾಂದ್ ರಾಮೆ ಪಣ್ಣಗ ಪಂಡೆ
ಯೆನ್ನ ಕಯ್ತಾಳು ಪೊಡುಂದೆನಡ ಪಂಡ್‌ದೀ
ಪೊರ್ತುಯೇತಾಂಡಿತ್ತೆ. ಬೊಡ್ಜೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ
ಯೆಂಚಣ್ಣ? ಯಿ ಯೇ ಪಣ್‌ಂದಿನೆಕ್ ರಾಮೆ ಕೊ –

ಪ್ಪರೊನು ನುಂಗಾವುನೆಣ್ಣೆಗ್, ಪುಂಡಿನೊಯ್ಕ್ ನುಂ –
ಗಾವುನೆಂಕೊರ ಪಣ್‌ಗೆ, ಯಾನಮ್ಮ ಪಾತೆರೊಗು
ಪೋಪಿನೀ ಯೇರೆ ಪಾತೆರೊಗು ಬರ್ಪಿನಿ ಪಣ್‌ಗೆ?
ಪಣ್ಪೆ, ಕೇಣೊಂಜಿ ಕಂಜಿಲದಾಂತೆ ಇತ್ತಿನವು –
ಳು ಕಸಂಟ್ ನಾದಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ನುಂಗಾವೋಡ್ಚ?

ಅಂಚ ಬರ್ಪಿನಿ ಯಾನ್ ಪೋಯಿಯೊಂದ್ ಪಂಡೆ, ಕೇಂ –
ಡಿನ ರಾಮೆ ಲಚ್ಮಣಗ್ ಯಿರೊಂತೆ ಪಣ್ಣೆ ಚಿ –
ಕಮ್ಮಾಂದಿನೆಕ್ಕಾ ಸುಮಿತ್ರೆ ಬೊಡ್ಡಾಯೆ ಪೋ –
ವಡ್ ರಾಮ ನಿನ್ನೊಟ್ಟುಗಾಯ ಕೋಪೊನು ತಾಂಗು –
ನಕ್‌ಳೇರ್ ಮೂಳೊಂದು ಪಂಡಿನೇಕ್ಕೊತ್ತೊಂಡೆ.

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/೯೭
ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಬಿರುಪಗರಿಳೆನ್ ಬೆರಿಕಟ್ಟ
ಪಾಡೊಂದು ಸೀತೆನ್ ಜತೆಟ್ಟ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ದಸ –
ರತೆ ಜೆಯ್ದಿನಡೆ ಬತ್ತ್‌ದಾಯ ಕಾರ್ಗಡ್ಡ ಬೂ –
ರುದು ಬರ್ಪ. ದಾಲ ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಳ್ತೊಣಡೆ ಯೀರ್
ಸಮದಾನೊಡಿತ್ತೊಣುಲೆ, ಬರತಗಿತ್ತೆನೆ ಬೇಗ

ಬರೊಡೂಂದ್ ಜನೊನೊಂಜಿ ಕಡಪುಡೆರೆ ಯಾನೆ ಪಂ –
ಡ್‌ದ್ ಪೋಪೆ. ಯೆತೆ ಮಳ್ಪಡೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇ –
ಣ್ದೋ ರಾಮ! ದಾನೆ ಪಣಡಿಂಚ ಮಾತಾವೂಂದು
ಕನೊಟುಸಾನೆಣ್ಣೆದ್‌ಜಿ ಮಗ ಯಾನ್, ಮೊಕುಳೋಡೆ
ನಿನ್ನೊಟ್ಟುಗೆನ? ಯೆನ್ನ ಜಲ್ಮನೇ, ಅಯ್ಯೊ ದೇ –
ವೆರೆ ಇಂಚಿ ಗತಿ ಬರಿಯೆರಾಮಾಂದ್ ಯೇರೆಗ್‌ಲ,
ನಿಕ್‌ಳೆ ನಾಲ್ವೆರೆಗೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊನು ಪಣ್ಪೆ – ನಡ –
ಪಾವೊಡಯ್ನೊಂಜಾವ ರಾಮಾಂದ್ ಕೇಣ್ನಾಗಾ–
ವಾವು ನಡಪಾವ ಪಣ್‌ಲೇಂದ್ ನಟ್ಟೊಂಡಿನೆನ್
ತೂದು ದಾನೆನೆ ಅವಡರಸುಲೆಗ್ ತಪ್ಪತ್ತ್ –

ಡಲ ನಿಕ್ಳೆಗಾತಿ ದಾರೆದ ಬೊಡೆದಿಲುಪ್ಪುನಗ
ಕುಡ ಬೇತೆ ಮದಿಮೆನೇತೇಕ್ಕ್‌ಲಾಪುಜ ಪಂಡ್ –
ದಿತ್ತೆನೇ ಬಾಸೆ ಕೊರೊಡೆಂಕ್ಂದ್ ಕೇಂಡಿನೇ –
ಕ್ಕಾ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಬಾಸೆ ಕೊರಿನತ್ತಂದೆ
ಒರಿದಿನೆರ್ವೆರೆಡಲೀ ಪಾತೆರೊನು ನಡಪಾವೆ
ಯಾನ್ ನಂಬೊಣುಲೇಂದ್ ದೈರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರ್ಪ
ತಿದ್ಯಪ್ಪ! ಬರತಗಿತ್ತೆನೇ ಓಲೆ ಕಡಪುಡುಲೆ,
ಬರಡಾಯೆ ಮಾತ ತೂವೊಣಡಾಯೆ ಬರ್ಪಾಂದ್-
ದಳ್ತೊಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ವಸಿಟ್ಟೆರೆಗ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್
ಪೆರದಾನಿ ಕಣತ್‌ದುಂತಾದಿ ತೇರ್‌ಡ್ ಕುಳ್ದು

ಮೂವೆರೆನ್ ಕಡಪುಡಿಯೆರಾದ್ ಪಾಕದ ಮಲ್ಲ
ಗುತ್ತು ಬರಿಕೆದ ಜನೊಕುಳೊಂಜೊಂಜಿ ಬಂಡಿನೇ –
ಬೊಂದು ಪೋಯೆರ್, ತೇರ್ ಸಾಗ್ಂಡಯೋದ್ಯೆದರ –
ಮನೆತೆದುರುಡಿತ್ತಿ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ರಾಜ ಬೀ –
ದಿಡೆ ಸಾಲ್ ಸಲಾದ್, ಆ ಬೀದಿದುದ್ದೊಗುಲ
ರಡ್ಡ್ ಮೆಯ್ಪಲ ನಿಲ್ಕೆ ಜೋಕುಳಂಜೋವು ಪೊಂ –
ಜೋವು ಪರಬೆರ್ ಮಾತೆರುಂತೊಂದಿನಕುಳರಿವು
ಕಣ್ಣನೀರತ್ತ್‌ಡವು ಕಲ್ಲ ಬೊಂಬೆಲು ಮಾತ.

೯೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಮೊಕುಳಿಂಚ ಬತ್ತ್‌ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪೊರ್ತುಕಂತೆರಾ –
ನಗ ಮುಪ್ಪರಪುಸುದೆ ಬರಿಕ್ಕ್ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತಿಯೆರ್.

ಬತ್‌ದುಂತಿ ಪಾಕ ಬಂಡಿಲೆನ್ ತೂದಾ ಕಡಪು –
ದಾಯೆ ಗುಹೆ ತನ್ಕೊಂಜಿ ಪೆರ್ಗ ತಾಗ್ಂಡ್ಂದ್
ಮನಸ್‌ಡುಬ್ಬೆರ್‌ದ್ ಓ ಪಾಂಟೊ, ಓ ಬಾಟೊ, ಓ
ಬೊಗ್ರ, ನಕ್ಕುರೆ ತಡೆ, ತೋಮೆ ಪೋಳುಳ್ಳರಿಡೆ
ಬಲೆ ಬೇಗ, ಬೇಗ ಬಲೆ, ಪಾರ್ಜಲೇಂದೊರನೆ, ಮಾ –

ತೆರೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಕಡಪುದ ಬಾಯಿದಡೆ ಬತ್ತೆ,
ಬಂಡೀಡ್ಡ್ ತಿರ್ತ್ ಜತ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ತೂಪಿನಕ್ –
ಳೆನ್ ತೂದು ಮೊಕುಳು ತನ್ನರಸು ಕಡೆತಕುಳೂನ್ಪಿ
ಗುರ್ತ್‌ಪತ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಸಂಸಯೊಗು ಕೇಂಡೆ ನಿಕು –
ಳೇರೊಳ್ತು ಬತ್ತಿನಕುಳೋಡೆ ಪೋವೊಡು ನಿಕ್ಳೆ –

ಗ್ಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆಕಕುಳು ಗುರ್ತಾರ್ತೊಲೆನ್ ಪಂಡ್ –
ದಿತ್ತೆಂಕ್ಳೆಗಾಯೆರೆಗ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಡುಂದೆರಾ –
ತೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಗುಹೆ ತರ್ಲ್ಲೆ, ಬಲೆ, ಒಂತೆ ಕುಳ್ಳೇಂದ್ –
ದಿತ್ತಿ ಪುಲ್ಲುದ ಪಜೆನ್ ಮೊಡೆತಿ ಮಡಲ್‌ನ್ ಜಾಲ್ದೆ
ಪಾಡ್ದ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ದಯ್ತಾರೇಡ್ದ್ ಲತ್‌ಲತ್ತ್
ಬೊಂಡೊಲೆನ್ ಕಿತ್ತ್‌ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆ ಪರ್ಲ್ಲೆಂದ್,
ಪರ್ದಾದ್ ರಾಮೆ ಮೂವೆರೆನೆಂಕ್ಳೆ ನಾಯೆರೆಗ್
ಕಡಪಾವೊಡುಂದ್ ಪಂಡಿನೆಕಾಯೆ ಕತ್ತಲೆಗ್
ಓಡ ಬುಡ್ಪುಜ ಬುದ್ದಿ ಸುಳಿವೊಯ್ಲ್ದಂದಾಜಿ
ಪಣಿಯೆರಾಪುಜಿ. ರಾತ್ರೆಡಿತ್ತೆ ಪೋದಾಯೆರೆಗ್

ದಾದಾಯೆರುಂಡು? ಪುಲ್ಯಾವೊಣಡ್ ದೇವೆರ್ ಕೊ –
ರಿನ ಗಂಜಿ ರಡ್ರಡ್ಕೆನುಣ್ಕು. ಜೆಪ್ಪುಗ ಬುದ್ದಿ.
ಬೇತೆ ದಾಲೆಣ್ಯಡೇಂದಿನೆ ರಾಮೆ ಆವಪಗ
ಮೊಕುಳು ಪೋವಡ್ ಪಂಡ್‌ದಾ ಸುಮಂತಡ ನಿಕುಳು
ನನ ಪೋಲೆ, ಬರತೆ ಬೇಗನೆ ಬರಡ್, ಅಮ್ಮೇರೆ –
ನೊಂತೆ ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ ಮಳ್ತೊಣುಲೆ. ಮಂತ್ರಿಲೆಗೆಚ್ಚ
ದಾದ ಪಣ್ಪಿನಿ ಯಾನ್? ಅರಮನೆತ ಮಾನ ಮ –
ರ್ಯಾದೀರೆ ಕಯ್ಯುಂಡು ಪೋಲೇಂದ್ ಪಂಡಿನೇ –
ಕ್ಕಾವೊಂದು ಮಂಡೆನಾಡಾದ್ ಮಾತೆರ್ಲ್ಲ ಕಣ –
ನೀರ್‌ನೊಚ್ಚೊಂದು ಮನಿಪಂದೆ ಪಿರ ಪಿಜಿರಿಯೆರ್

ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಕಯ್ಕಾರ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಜಪೊನು
ಮುಗಿತೊಂದು ಬನ್ನಗೊಣಸ್‌ಗ್ ತಯಾರಾತ್‌ಂಡ್

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/೯೯

ಕಾಟ್‌ಬಾರೆದ ಮೂಜಿ ಕೊಡಿಯಿರೆನ್ ಕಡ್ತ್ ಕಣ –
ತ್‌ದ್ ಜಗಲಿಡೋಡುಡರ್ಲುನ ಪೊನ್ನೆಡೆಣ್ಣೆ ಪುಂ –
ಡಿದ ಬೊಳ್ಪು. ನೀರ್ದ ತೂರಿಲೆನ್ ದೀದಕ್‌ಳೆನ್ ಮ –
ಣೆಟ್ಟ್ ಕುಳ್ಳಾದಿರೆಕ್ ನೀರ್ ತಲಿತ್‌ದ್ ಕುಡ್ತ್ –
ದಡ್ಡ ದೀವೊಂಡಿನೇಕ್ಕರೆಮಾಪಲೊನು ಬೆರಕೆ
ಪಾಡಿತ್ತಿ ಕರ್ಕ್ ಪುಳಿತುಪ್ಪಾಡ್, ನೆಲ್ಲಿ ಪೂಂ –
ಬೆದ ಚಟಿಣ್, ನುಪ್ಪು ಗುಜ್ಜೆದ ಕಜಿಪು ಬಳಸಿಯೆರ್.
ಕೇಂಡ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಬಡವೆಂದ್ ನಿಕುಳು ಜಾ –

ಕಿಣ ದಾಲ ಮಳ್ಪೆರಾವಂದಯ್ಯ ಸಮ ಉಣ್ಣೆ.
ನಿಕ್‌ಳೆಗೀ ಕಜಿಪುಲೆಂಚಾಪುಂಡ ದಾನ್ನ ಬೋ–
ಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಪಾಡೋಣ್ಣೆ ಪಂಡ್‌ದಾಯೆಲ ಪಂತೆ –
ಡುಂಡೆ. ಮಾತೆರ್ಲ ಕಯ್ದೆಕ್ಕೈರೊಣಾಸಾದ್ ಜಾ –
ಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ದು ಸುದ್ದಿ ಪಾತೆರುನಗೊಂಜೊಂಜಿ ಸಂ –
ಗತಿಡಪ್ಪ ಮೊಕುಳು ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋವೊಡಾಯಿ ಕಾ –
ರಣೊನು ತೆರಿದಾಯೆ ಚೇ! ದಾದ ಮಳ್ತಿನಿ ಬುದ್ದಿ
ಲೋಕೊಡಿಂಚಲ ವುಂಡ ಬುಡಿಯೆರಾವಂದಿಂಚಿ –
ಸಂಗತಿಗ್ ಪೋಡಿಂಡ ಎಂಚಯ್ಯ ಪಾಪದಕು –
ಳೆಂಚ ಬದ್ಕುನಿ? ಯೀರೆಗಾಪುಂಡ ಯಾನೊಂಜಿ

ಪಣ್ಪೆ, ಇಂದೆನ್ನ ಮಲ್ಲಾದಿಗೇಂದೀರ್ ತೆರಿ –
ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಬುದ್ದಿ, ಮೂಳೆನ್ನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದಡಿ–
ಟುಪ್ಪು ನಾಲಯ್ನೂದು ಜಾತಿದೊಕ್ಕೆಲುಳುಂಡು
ಪೆಟ್ಟಾಂಡ ಪೆಟ್ಟೊಂಜಿ ಕಯ್ತೊಂಡ ದಾನೇಂದ್
ಯೆಂಕ್ ತೋಜುಂಡು ಬುದ್ದೀಂದ್ ಗುಹೆ ಪಂಡಿ ಪಾ
ತೆರೊಗು ಲಚ್ಮಣೆ ದಾಯೆ ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ಜೆನಣ್ಣೆ
ಕೇಣುಜೆರ್, ಇಂಚಿನೇಕ್ಕೇಪಲಾ ಬೆಚ್ಚ ಬೆ –
ಚ್ಚೊಡೆ ಜಂಬರಾವೊಡತ್ತಂದಿಂಚ ಜಂಡೆ ಪಾ –

ಡೈರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಯೆಂಚಣ ಯಾನೊರಿಯೆ ಪಂಡಿನೆನ?
ಗುಹೆಲ ಪಂಡೆನ ಇತ್ತೆ, ಕೇಣಿಲೇಂದಿನೆ ರಾಮೆ

ನಿಕ್ಕ್ ಪಣ್ಪಿನ ಯಾನ್ ಪಣ್ತೆತ್ತ? ಕುಡಲ ಕುಡ –
ಲೊಕ್ಕೈರಾವಂದವೆನ್. ಮದಪೊಡಪಗನೆ ನಮ್ಮ
ಕಡಪುದಣ್ಣನ ತೂಕ ದಾದಾಂದ್. ಗುಹೆ ಕೇಣೊ –
ಡಿಂಜ. ಯೆಂಕಾತಿ ಸಂಗತಿಡೆಚ್ಚ ಜನ ಪಣ್ಪಿ –
ನೆನ್ ಕೇಣ್ಣಗೀ ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿ ಜನೊಕುಳು ಮಾತ
ಅತಿಕಾರ ಪಣವುಕಾಸಿತ್ತಿನಾಯೆನೆ ಬಾರಿ

೧೦೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಮಲ್ಲ ನರಮಾನೀಂದ್ ಪಣ್ಪಿಲೆಕ ತೋಜುಂಡು
ಅರಸು ಪಟ್ಟದ ಹಕ್ಕ್ ಯೆಂಕಂದ್. ಹಕ್ಕಗಾ –
ದಮ್ಮೇರೆನಿತ್ತೆದಂಟ್ದ್ ನಡತ್ದಾರೆ ಮ –
ರ್ಯಾದಿ ಮಾನೊಲೆನ್ ದೆತ್ತ್ಂಡ ಯಾನೆಂಚಿ ಮಗೆ?

ಊರುಗರಸಂದ್. ಅಮ್ಮಗ್ ಮಗೆನ ಯಿೊಯೆ ಪಣ್.
ಒಂಜಮ್ಮಗೆಂಕ್ಳು ಬಾಲೆಲು ನಾಲ್ವೆರಾಂಡ ಮೂ –
ವೆರೆ ಪೆದ್ದಿನಕುಳು. ಒಂಜಪ್ಪೆ ಪೆದ್ದಿನ ನಾಲೆ
ಬಾಲೆಲಾಂಡಲ ಯೆಂಕ್ಳೆನಾತೊಂಜಿ ಪಿರಿತಿಡು –
ಪ್ಪುನ ಮೆಗ್ಗಿ ಪಳಯಲ್ಲು ಉಪ್ಪಾಯೆರೊಳ್ಳ ತೀ –
ರುಂಡೆಂಕ್ಳೆ ಮುರ್ತಾಪ ತೋಜಾದ್ ಸಂಪೊತ್ತು
ಮಳ್ತೊಣೊಲಿ ಈತೊಂಜಿ ಪಿರಿತಿ ಇಸ್ವಾಸೊಲಿ –
ತ್ತಿನ ಮೆಗ್ಯಡಿಕ್ಳೆನೀ ಜಿವೊನು ಕೊರ್‍ಯಡಲೇಳ್
ಜಲ್ಮೊಲೆಡ್ ಪಡೆವೊಣೆರೆ ಸದ್ಯಾವ? ಪಣ್‌ಗೆ ಯಿೊ –
ಕಾಡ್‌ಡುಪ್ಪುನ ಕಟ್ಟ್ ಯೆಂಕೊರಿಯಗೀ ಸೀತೆ

ಬೊಡೆದಿ ಬತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಸೋದ್ಯತ್ತ್. ಲಚ್ಮಣೆನ?
ಮಾತ ಜಲ್ಮೊನು ಕರಿತ್ ದಿತ್ತೆ ದೀ ನರಮಾನಿ
ಜಲ್ಮೊಡೇ ದೇವೆರಾವೊಳಿಗೆ. ಸಾದ್ಯಗೆ. ಬೊಡ್ಜಿ

ಬುಡ್ಕವೆನ್. ನರಮಾನಿಯಾದಾಂಡಲಾ ಉಪ್ಪೊ –
ಡತ್ತ? ಅಂಚಾದೆಂಕ್ಳು ಉಪ್ಪೊಡೆಂಚಂದ್ ಪಣ್.
ವಾ ಕಷ್ಟ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಮ್ಮೆ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆ –
ರೊನು ನಡಪುಡುನ ಜೋಕುಳಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅಮ್ಮಗ –
ವ್ವೇ ಮಲ್ಲ ಸೊರ್ಗತ್ತ? ಬದಲುಂಡ ಪಣ್ಳ ಗುಹ,
ದಾತನೊಂಜಮ್ಮೆರೆ ಸೋಲುಡಿಂಚಾಡತ್ತ್ –
ಡೆಲ್ಯೆಮ್ಮಗೆನಡೆಂಚಿ ಮೋಕೆ. ಗೊಂತುಂಡ ಗುಹ?

ಆರೆನಲ ಸೋಲೆಂಕ್ಳೆ ಬರತೆ ಬಂಗಾರಾಣ್
ಆಯ ಕೆಬಿಕೀ ಸುದ್ದಿ ಬೂರಿನಪಗನೆ ನುಪ್ಪು
ನೀರ್ ಬುಡ್ದೆಂಚಿ ಕತೆ ಮಳ್ತೊಣುವೆನಾ? ಪಾಪ
ಮೋಳೆ ಜಂಬರೊಡಪ್ಪೆ ಮಗಕ್ ಗಡಿಪುನೆಟೆಂಕ್
ಅನುಮಾನ ಉಂಡು, ಯೀ ದಾನೆ ಪಣ್ಪಿನಿ ಇತ್ತೆ
ಅಂದಯ್ಯ ಯೊರೆನನೆ ಸಮ, ಸಮಾದನನೇ
ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಸಂಸಾರ. ಇಜ್ಜೀಂಡ ಬೇಜಾರ
ಸತ್ಯನೆ ದಾಲ ಸಂಸಯ ಇಜ್ಜಿ. ಮೂಜೆ ನಾ –
ಯಗ್ ದೂಜಿ ಪೊಗ್ಗಾಯೆರಿಡೆದಾಂತಿ ನಾಯಾಂದ್
ಪಂಡೆ ಗುಹೆ. ಮೊಕುಳೀತ್ ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನಗ

ಪಟ್ಟೊಗು ಪೆಟ್ಟ್/೧೦೧

ಕೋಡಿ ಜಗಲಿಡ್ ಕುಳ್ದು ನಡತಿ ಪೊಂಜೊವ್ವೆ ಪಂ –
ಜಾತಿಗೆನ್ ಕೇಣ್‌ಂಡ ದಾನೆ ಕೊರೆಡಕ್ಳೆ ತರೆ –
ಕರ್ಜಿಗ್‌ಂದ್‌ದ್ ತೂಲೆ, ಯೀರೆ ಕಂಡಾನಿ ಮ –
ಳ್ತಿನ ಬಾರಿ ಹೆಡ್ಡಾಂಡ್, ಅವು ಅಂದ್, ಎಂಚಿನಾಂ –
ಡಲ ಪಟ್ಟ ಬುಡಿಯರಾತಂದೀರ್, ಆರೆ ಸಂ –
ಗತಿ ಬುಡ್ಕ, ಯೀರಿಂಚ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಳ್ದೊಲಿಯ?
ಯಾನಾತೊಡಯ್ಕ್, ಯೊ ಯೆಂಚಿನದೆ? ಯಾನಾಂಡ
ಯೇತ್ ಮಾತ್ರೆಗುಲ ಬುಡ್ತಾಯೆ. ದಾದಕ್ಕ? ದಾ –
ನುನಿ ಪಣ್ ಬುಡಂದೆ. ಕಂಡಾನಿ ಮನಿತ್‌ಜಿಡ ಮ –
ಳ್ಪುನಿ ದಾನೆ? ತೂಂಡ ತೆರಿವುಜ ಬಜೀ ಪಾಪತ್ತ?

ಬೊಕ್ಕೆಂಚಿನದೆ ಯಾನ್ ಪಂಡಿನೀತೊರ್ದು ಕಂ –
ಡನಿ ಜಾಕಿಣೊಡು ಬಾಯ್ಮಚ್ಚಿಂಡ ಬೊಡೆದಿ ಬಾ –
ಯ್ಮುಚ್ಚೊಡದೆ? ನಾಯೊಗೇರಿತ್ತ್ಂಡ ದಾನೆ? ಯೇ –
ರಾಂಡ ದಾನೆದೆ? ಲೆಕ್ಕ ಕರಿದ್ ಪಾಪಾಂಡ ಬದ್ –
ಕೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಗೊಂತುಂಡ? ಅಂದಕ್ಕ ಮಾತೆಕ್ಕ್ –
ಲಂಜೋವೆನೇ ದುಂಬು ಕಡಪುಡುಂಡಾವಂದ್
ಪೊಂಜೋವು ನಮ ಗಟ್ಟಿ ಉಂತೋಣೊಡು. ಅಂದೆ ಮಗ
ಪೋತೊಳೀರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನಿಲ್ಲಡೆಗ್. ಕಾಡ್‌ಡು –
ಪ್ಪೆರೆ ಯಿೊರೆಗಾವ ಬಾಲೇ? ಯಿೊರೆ ಮೋಣೆ ತೂ –
ನಗ ಯೆನ್ನ ಕರ್ಲ್ ಬೆಯ್ಪುಂಡು ಮಗ. ದುಕ್ಕ ತಡೆ–
ವುಜಿ. ಇತ್ತೆ ಯಾನುಂಡೆ. ಉಂಡಿನುಂಡಿನ ಲೆಕ್ಕ
ಆಯ್ಪೆಂಕ್. ನುಪ್ಪುವೊರ್ನಗದ ಲೆಕ ಪಾಡೊಂಡೆ
ತಿಂದಿನತ್ತಂದೆ ಬಾಯ್ಗೀತ್ ರಿತಿ ಕೊಲ್ತುದ್‌ಜಿ
ಪಂಡ್‌ಂಡ ನಂಬಾಯೆರೀ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡಿ ಬೊ –
ಕ್ಕೆನ್ನ ಈ ಬಂಜಿ ಬೆಯ್ಪಿನ ಯೆಂಕೆ ಗೊಂತು. ಮು –
ಳ್ತುದ್ದೆ ಯಿೊರಪ್ಪೆನಿಲ್ಲಡೆ ಯೀರ್ ಪೋಲೆ ಮಗ
ಆಕುಳಿರ್ವೆರೊಂಚಿಲಾ ಪೋವಡಕ್‌ಳೆಗ್ ದಾನೆ
ಆಂಜೋವ್ಳ ಕೆಸರಿತ್ತಿನವುಳು ದೊಂಕುವೆರಕುಳು
ನೀರಿತ್ತಿನವುಳು ದೆಕ್ಕುವೆರಂಚ ನಂಕಾವ?
ಯಿೊರೆಲ್ಲೆ ಕಾಂಡೆ ಪಣೊಡೀರ್ ಕಂಡಾನ್ಯಡನೆ
ಪೋಪೆ ಯಾನಪ್ಪೆನಿಲ್ಲಡೆ ದಾಲ ತೀರುಜಿಂ –
ದೇ ಪಣ್ಪೆ. ತೂಕ, ಗುಣ ಗೊಂತಾಯಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್
ಪಂಡ್‌ಂಡ ನಷ್ಟೆಂಚಿನಾಂದ್ ಪಂಡಿನ ಮಾತೆ –
ನ್‌ಲ ಕೇಂಡಿ ಸೀತಮ್ಮ ಅಂದಕ್ಕ ನಿಕ್‌ಳೆನಾ –

೧೦೨/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ತೆಂಕಿಜ್ಜಿ ದೈರ. ಯಾನಾದೇ ಪಿದಾಡ್ದೆಂಚ
ಲಿಡೆಮುಟ್ಟ ಬತ್ತೆ. ನನ ಸುಕನ ಕಷ್ಟನ ಮೇರೆ
ಬೆರಿಯೆನೇ ಪೋಪೆ. ಮೇರುಪ್ಪೆರಾವಂದಿಲ್ಲ್ –

ಡೆಂಚ ಕುಳ್ಳುನಿ ಯಾನ್ ಯೊನಾಲಿನಿತ್ತೆನೇ
ಕಡ್ಪುವೇರ್ಡಲ ನಿಕ್ಳೆ ಲೆಕ್ಕ ಪಾತೆರ್ಯೆರಾ –
ವಂದೆನಾಡ್ಡಂದಕ್ಕ ಸುಳ್ಳತ್ತ್, ಸತ್ಯಾಂದ್.

ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದಕುಳು ಅಂದ್‌ದೇ ಬಾರಿ ಸ –
ತ್ಯದ ಬಾಲೆ ಪಾಪ, ನಿಕ್ಕಿತ್ತೆ ತೆರಿವುನ? ಮೋಣೆ
ತೂಯಿ ಬೆರಿಕೆಂಕ್ ಗೊಂತಾತ್‌ಂಡ್ ಮೇರೆನ್‌ಲ
ಯೆನ್ನ ಮಡಿರ್‌ದ ಮಗಳ ರುಕ್ಕುನ್ನ ದೀವೊಡೊಂ –
ಜೇ ಕೋಡಿಡಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಒಂಜೆ. ಆಳೆಗ್‌ಲ ಬಾ –
ಯಿಡ್ ಬಿರೆಲ್ ದೀಂಡ ತುಚ್ಚಿರೆನೆ ತೆರಿಯಂದಂಚ –
ನೇಮೇರ್ ಮೋಣೆ ತೂಲದೆ ಪಾಪ, ನಿನ್ನ ಸೋ –
ಗಲೆ ಯಾವು. ತೂಲಾರೆ ಕಣ್ಣ್ ಮಿಣಿಮಿಣಿಗೆ ಪೊ –
ರ್ತೆತಾಂಡ್ ಜೆಪ್ಪಡ್ ತುಡರ್ ದೆಪ್ಪು, ಜೆಪ್ಪಿ ಮಗ.
ಕಾಂಡೆ ಪಾತೆರುಗಾಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ನಿದೆರಿಯೆರ್.

ಮನದಾನಿ ಪುಲ್ಯಾನಗಕುಳು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಡಪು –
ದಡೆ ಪೋದು ಮೋಣೆ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೀದ್ ಮೂವೆರ್‌ಲ
ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೂದುಳಾಯಿಡ್ಡಿರೆತ ಚೀಲ್‌ಲೆಡ್
ತಾರಾಯ್ದ ಚಟಣಿ ಗೋದಿದ ಗೆಂಡ ರೊಟ್ಟಿಲೆನ್
ಪಾಡ್ದ್ ತೊಡ್ತೆದ ನೆಯ್ತ ಕುದ್ಪೆ ತಿಪ್ಪಿದ ಎಲ್ಯ
ಕಯ್ಲ್‌ನ್‌ಲ ದೀದ್ ಜಗಲಿಡ್ ಲೆತ್ತ್‌ದಕ್ಳೆ ನಡೆ
ಬಲೆ! ದೆತೋಣುಕಾಂದ್ ಪರಿಯೆರೆ ತಜಂಕ್‌ದ ನಾಯ್ಸೊ –
ಡಂಕ್‌ಲೆದ ಬಿತ್ತ್ ಪೊತ್ತುದು ಮಳ್ತಿನ ಕಸಾಯೊ –
ನೊಂಜೊಂಜಿ ರೊಂಕ ಕಣತ್‌ದ್ ದೀಯಿನೆನ್ ಮೊಕುಳು
ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಬಂಜರ ದೆತೋಣ್ದುದ್ ಕ –

ಯ್ದೆಕ್ ದಾಯೆರೆಗೆಂಕ್ಕೆನೊರ ಬುಡ್ದು ಬುಡೊಡುಂದ್
ಪಂಡಿಸಾತ್‌ಗ್ ತಾನೆ ಗುಹೆ ಬಲೇಂದಕ್‌ಳೆನೋ –
ಡೊಡು ಗಂಗೆದಾಯೆರೆಗ್ ಬುಡ್ದು ಪಿರ ಬತ್ತೆ. ಮೊಕು –
ಳಂಚಿಂಚಿ ತೂದೆಂಜಿ ಸಾದಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪೋದು
ಪೋದೆತ್ತಿಯೆರ್ ಚಿತ್ರಕೂಟ ಪಣ್ಪಿನ ಮಲೆನ್.

* * *

೭. ತೆಲಿಪುನಡೆ ಬುಲಿಪು

ಇಂಚಿಡೂರುಗು ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತಿನಕ್‌ಳೆಡ್ ಮಂತ್ರಿ –
ಳೊರಿ ಮಾತ್ರೆ ಬಾರಿ ಯೆತೆಟರಸುಗೊರ ಮೋಣೆ ತೋ –
ಜಾದ್ ಬರ್‍ವೆಂದ್ ಕೈಕೆನ ಕೋಣೆದಿತ್ತಿನರ –
ಸುನ ಮುಟ್ಟ ಪೋದುಂತಿನೆನ್ ತೂದರಸು ದಾನೆ,
ಮಂತ್ರಿಲೇ! ಬಲೆ! ಲೋಕೊಡಿಂಚಿ ಸಂಗತಿ ವೋಳ್ಳ
ನಡತ್‌ದುಪ್ಪಂದತ್ತೆ; ಕಯ್ಕಂಜಿ, ಬೊಡೆದಿ, ಬಾ –
ಲೆಲು, ಇಲ್ಲ್ ಬದಕ್ ಬೆನ್ನಿಲು ಮಾತ ರುಣ ಇತ್ತಿ –
ಲೆಕ್ಕ ತಿಕ್ಕುನಗೆಂಕ್ ರುಣ ಇಜ್ಜಿ, ಅಂಚಾದ್
ರುಣತ ಗುಣ ಮಲ್ಲೇಂದ್ ಪಣ್ವೆನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದಾ –
ಮಂತ್ರಿ ಯಿೊರೆಚ್ಚ ಪಾತೆರಡೆ ಯೆತೆ ಬುಡ್ಲೆ. ಇಂ –

ಚೀ ಜೋಕುಳೀ ಲೋಕೊಡೇತ್ ಜನೊಕುಳ್ಳೇರ್?
ಯಿೊರ್ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ, ತೆರಿಯೊಣುಲೆ ಯಾನರಮನೆ –
ಕ್ಕೊರ ಪೋದು ಬರ್‍ವೆಂದ್ ಪೋದವುಳು ಯೆತೆಟುಪ್ಪು –
ನಕ್‌ಳೆಗ್ ಸಮದಾನ ಪಂಡೊಂದು ಇತ್ತಿ ಲೆ –
ಕ್ಕನೆ ದಿನೋಡ್ದು ದಿನೋಕ್ಕು ದಸರತನ ತಿತಿ ಬಾರಿ
ಕುಂದೊಂದು ಬರ್‍ವೆದಿನೆನ್ ತೂದು ಬಾರಿ ಜಾ –
ಗ್‌ರ್ತೆಡೂರ್ಮಿಲೆ ಕೈಕೆ ಕೌಸಲೆ ಸುಮಿತ್ರೆ ಮಾಂ –
ಡವಿನಕುಳು ಅರಸು ಸೇವೆನ್ ನಿದ್ರೆ ಬಡವು ಬಾ –
ಜೆಲ್ ಬುಡ್ದು ಮಳ್ತೊಂದು ಬರ್‍ವೆದೆರೊಂಜಿ ದಿನ
ಬಯ್ಯದಗ ರಾಮನೆಣ್ಯೊಂದಿತ್ತಿ ದಸರತಗ್
ತಾನ್ ನನ ಬದುಕುಜೇನ್ಪಿನ ತೆರಿದ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ
ಕೌಸಲೆಡ ಯಾನ್ ದುಂಬೊರ ಬೋಂಟೆ ದೇರೊಂದು
ಪೋದಿರ್ಲ್‌ಡೊಂಜಿ ಪಳ್ಳದ ಬರಿಟ್ಟತ್ತಿನ ಮ –
ರತ್ತ ಯೆಗ್ಗೆಡ್ ಕುಳ್ದು ಮುರ್ಗೊಳೆನ್ ಜಮೆತೊಂದು
ಉಪ್ಪುನಗ ಪಳ್ಳದರುಟೊಂಜಜನೆ ಕೇಂಡಿನಡೆ
ಈಡ್ ದೀದೊಂಜಿ ಪಗರಿನ್ ಹಾಕಿ ಬೆರಿಕಯ್ಯೋ
ಅಯ್ಯೊಮ್ಮ ಅಯ್ಯೊಪ್ಪ ಸಯ್ತೆನೇನ್ಪಿನ ಬುಳಿಪು

೧೦೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕೇಂಡಿನಡೆ ಪೋದು ತೂನಗ ಮಗ್‌ರ್ದೋಂಟೆ ನಾ –
ಲಿದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡರಿವು ನೆತ್ತೆರ್‌ದೊರ್ದ ಬೂರ್ದಿ ಚ –
ರ್ಮದ ತೊಟ್ಟೆದೊಗ್ಗಿಡಿತ್ತಿನ ಕಯ್ತ ಕತೆ ಕರಿದಿ

ಮಾಣಿನೋ ಬಾಲೆ ದಾದಾಂಡ್ ಮಗ; ಬೇಗ ಬಲ.
ದಾನೆ ಬೂರ್‍ಯನ? ಮೆಲ್ಲ ಬಲ. ನೀರ್ ಕಣಲ ಮಗ
ಪಸೆ ದೊಂಡೆಡಿಜ್ಜೀಂದ್ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದಾ
ಪರಬೆರೆನ್ ತೂದೆನಾಡ್ದಾಯಿ ಮೋಸೊನು ಮೆಲ್ಲ
ಪಂಡಿನೇ ತಟ್ಟಯ್ಯೋ ಮಗ ನಿನ್ನ ಗತಿಯೇ ನನ
ದಾಯೆ ಬದ್ಕುನಿ ಯೆಂಕ್ಳು ಪೋಪಾಂದ್ ತೂದೆನನ್
ನಿನ್ನ ಮರ್ಲ್‌ಡ್ ಸಾದಿಡೆ ಬೂರ್ದು ಸಯ್ಪಿಲೆ –
ಕ್ಕಾಂಡೆಂಕ್ಳು ನಿಕ್ಕಿತ್ತಿ ಜೋಕುಳೀ ಸಯ್ನಗೊರಿ –
ಲಾ ಮುಟ್ಟದಾಂತೆ ಪೋವಡ್ ಪಂಡ್‌ದಕುಳಾಣಿ
ಕೊರ್ತಿ ಸಾಪೊಗು ಪೊರ್ತು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಇತ್ತಿನಕು –

ಆರ್ವೆರ್ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಪೋಯೆರ್. ಪೋತಿನಕುಳಿರ್ವೆ
ರ್‌ಲ ನನಲ ಬತ್ತ್‌ಜೆರ್. ಯೆಂಕ್ಳೆ ರಾಮನ ಕಯ್ತ
ನೀರೆಂಕ್ ಬಗೆವಂದೆ ಪೊಂಡಿಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದು ಪೋ –
ತಿನ ಜೋಕುಳವುಳು ವಾ ತಿತಿಟ್ ದಿನ ದೆಪ್ಪುವೆರ?
ನಾಲ್ವೆರಾಣುಲೆನಮ್ಮೆ ಯಾನ್‌ನ್ಪಿನೌಂಟುಡಾ –
ಜನಕೆ ದೇವೆರೆ ಲೆಕ್ಕ ಬಾರಿ ಮೋಕೆಡ್ ಸಾಂಕಿ –
ನಪ್ಪೆ ದಾಂತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆನಿಡೆ ಕಣತ್‌ದಿ –
ತ್ತೆಂಚೆನಾಂಡೆನ್ನ ಕಯ್ಟಯ್ಯೋ ದೇವೆರೆ! ಬಾಲೆ –
ನೊರ ತೂದು ಪೋಪೆಂದ್ ಜನಕೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಾಯ –
ಗೀ ಮೋಣೆ ತೂಪಾವುನೇಡ್ದ್ ಸಯ್ಪಿನ ಯೆಡ್ಡೆ.

ನಿಕ್ಕ್ ಮಾಮಿಗ್ ಯೆನಾಡ್ದಾದ್ ಕೆಬಿ ನಿಲ್ಕೆ ಕೇ –
ಣೆರೆ ದಾಲ ಕಡಮೆ ಇಜ್ಜಂದಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್‌ಂದ್.
ಪಣ್ಣಗನೆ ದೊಂಡೆ ಕಟ್ಟೊಂದು ಪಾತೆರ ನಿದಾ –

ನಾವೊಂದು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ರಾಮನ ಪುದಾರ್‌ನಪ –
ಗಪಗ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕನೆ ನಾಲಾಯಡ್ಡ
ಬೂರೊಂದು ಗುರುಗುರೂನ್ಪಿನ ಸಬ್ದ ಸುರುವಾಂಡ್
ದೊಂಡೆಡವುಳಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಜೋವು ಪೋಡಿದ್ ಬುಳಿಪು –
ನೆನ್ ತೂದು ಗುರು ಮಂತ್ರಿನಕುಳು ದಸರತನ ಬಾ –
ಯೆಗ್ ನೀರ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಕಯ್ಕಾರ್ ಚೌಳಿಯೇ –

ತೆಲಿಪುನಡೆ ಬುಲಿಪು/೧೦೫
ರ್ದಿನೆನುಸಲು ಪಂದಂದಿನೆನ್ ತೂದು ದರ್ಪೆ ಬು –

ಡ್ಪಾದ್ ಜೆಪುಡಾಯೆರುದ್ದೊಗು ನೆಲೊಟ್ಟತ್ತಂದೆ
ಜಾತಿ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮಳ್ಪೊಡಾಯಿನೆನ್ ಮಾತ ಮ –
ಳ್ತ್‌ದ್ ಬರತನಕುಳು ಬರ್ಪಿನ ಸಾದಿ ತೂವೊಂದು
ಕಾತೊಂದು ಮಾತೆರಿತ್ತೆರ್ ಕರೀಂಡ್ ನಡೀರ್.
ಮಾನದಾನಿ ಪುಲ್ಯಾದ್ ಮೂಡಿ ಪೊರ್ತೊಂಜಿ ಮಾ –
ರ್ಪೆರ್ನಗಾ ಬರತನಕುಳಿತ್ತಿ ಗಾಡಿಲಯೋದ್ಯೆ –
ಗೆತ್ತ್ಂಡ್ ಮಾರಿ ಬೊಳ್ಳೊಡು ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್ ಮಾ –
ತೆನ್‌ಲ ಕಳೆವೊಂಡಿ ಸುದೆ ಬರಿತೂರುಡಳ್ಪಳ್ಪ
ತೆಲ್ಪುಡೊರಿಯೊರಿ ಬಾಡಿ ಬಸಲೆದಂಟ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ
ಕಲೆ ದಾಂತಿ ನರಮಾನ್ಯ ಲೆಕ್ಕ ಜನಮಾನಿ ದಾಂ –

ತಿನೆನ್ ತೂದೊಕ್ಕೆಲಿಜ್ಜಂದಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡಿಂಚ
ದಾಯೇಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಮನಸ್ ಪೋಡಿದ್ ಪೋಂಡು
ಅಂಗಡಿಲು ಬೀಗ್ ದೆಪ್ಪಂದಿನೆನ್ ತೂದು ಬೀ
ಸರಮನೆತ್ತಾನೆ ಬಾಕಿಲ್ ಕಡತ್‌ದಂಗಣದು –
ಳಾಯಿಡಂಚೆಂಚಿ ಪೋಪಿನ ತೋಜುಜೊಂಜಿ ನರ –
ಮಾನಿ ಜಗಲಿದ ಬರಿಟ್ಟುಂತಾದಿ ಗಾಡೀಡ್ದ್
ಮಾತ ಜತ್ತ್‌ದುಳಾಯಿ ಪೋದು ಜನ ಕೂಡ್ದಿತ್ತಿ
ಕೋಣೆದಡೆ ಬತ್ತಿಸಾತ್‌ಗ್ ವಸಿಟ್ಟೆರ್ ತೂದು

ಬತ್ತರ? ಮಗಾಂದ್ ಲೆತ್ತೆರುಳಾಯಿ. ಮೊಕುಳು ಪೋ –
ದಮ್ಮೆ ತೀರ್ದಿನ ತೆರಿದ್ ದುಕ್ಕೊಡಿತ್ತಿನ ಆಪ್ಪೆ

ನೇಲ್ಯಪ್ಪೆನಕುಳೊಂತೆ ದೂರೊಡೂರ್ಮಿಲೆ ಕುಳ್ದು
ಬುಳಿಪುನೆನ್ ತೂದಾಳೆ ಕಯ್ತುಳುಂತುದು ಬತ್ತಿ
ಸ್ರುತಕೀರ್ತಿ ಮಾಂಡವಿಲ ದುಕ್ಕ ತಡೆವಂದೆ ಬುಳಿ –
ತೆರ್, ಸತ್ರುಗುನೆ ಕುಳ್ದು ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡೊಂದು
ದಾರೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಜಪ್ಪು ಕಣ್ಣ ನೀರೊಚ್ಚೊಣುನ
ತೂದು ಬರತೆಲ ನೀರರಿವು ಕಣ್ಣ್ ತಾನೆ ಪೂ –
ಜೊಂದು ಗುರುಕ್‌ಳೆ ಮೋಣೆ ತೂದಣ್ಣನಕುಳು ತೋ –
ಜ್ಜೇರತ್ತ? ದಾನೇಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆ ವಸಿಟ್ಟೆರವು –
ಮಾತ ಸಂಗತಿ ಬೊಕ್ಕ, ಅವು ವೊವುಲ ಬೊಡ್ಜಿತ್ತೆ
ಆಯ್ನಾತ್ ಬೇಗ ಮುಂದೆರೊಡು ನಿಕುಳಿರ್ವೆರು.

೧೦೬/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಳ್ಳರ್‌ಂದೆರಯ್ಕ್ ಆವಾವು ಮುಂದೆರುಗಾಂಡ
ಬೇಗ ಬರೊಡೂಂದಣ್ಣೆ ಪಣ್ತೇಂದ್ ಯೆಂಕೋಲೆ
ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್. ಅಣ್ಣೆನೇ ಇಜ್ಜೇನ್ನಗವು ಮಲ್ಲ
ಸೋದ್ಯೆಂದ್ ಪಂಡಿ ಬರತೆಗ್ ಕೈಕೆ ಗುರುಕುಳ್‌ಂ –
ದಿನೆಕೆದುರು ಪಾತೆರೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಮಗ – ನಿಕ್ಕತ್ತ?
ಪಣ್ಕ ಬೊಕ್ಕಾಂದ್ ಪಂಡಳ್ – ಬರತೆ ಅವೆನಡೆಗೆ
ಬುಡಿಯೆ. ಅರಮನೆತ ಕಟ್ಟಿತ್ತಿ ಪಿರ್ಕಾರ ದಸ –
ರತನ ಪುಣ ದೆರ್ತ್ ಚಟ್ಟೊಡು ದೀದ್ ಕೊಣೊದು ಗಂ –
ದದ ಕಣಕ್‌ಡೇ ಕಾಟ ಗೂರ್ದಯ್ತ್ ಮೇಲ್ಡ್ ಜೆಪು –
ಡಾದ್ ಕರ್ಪುರೊನು ದೊರ್ತುದು ಬಾಲೆಲೆನ ಕಯ್ಟ್

ಕೊರ್ಪಾದ್ ತೂ ಗಾಳಿ ಬೀಜಿದರ್ಲ್‌ನಗರಸು
ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲು ಕಂಟೆಲ್‌ದ ಕರಿಯಣೆನ್ ಕಡ್ತೊಂದು
ಕಣ್ಣನೀರ್‌ಡ್ ಚಂಡಿ ಮಳ್ತ್‌ದಾ ಕಾಟೊಗೊ –

ಯ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಕೈರಳ್ತ ಜಂಬರ ಮಾತ ಮುಗಿದ್ ಬ –
ತ್ತೆರ್ ಚೌಳಿ ಮುರ್ಕುದರಮನೆಕ್ ಮಾತೆರ್ಲಕ್ಳೆ –
ಡೊರಿ ಬರತೆ ಜಾಲ್‌ಡುಂತುದು ಯಾನ್ ಅಣ್ಣನಕು –
ಳೋಡೆ ಪೋಯೇರ್ ದಾಯೆ ಪೋಯೆರೋಳುಳ್ಳೆರ್ –
ನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಈ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್ –
ದೀವಾಯೆ, ಬೇಗ ಪಣಿ ದುಂಬೆಂಕ್ ತೆರಿಯೊಡವು.
ಬೇಗ ಪಣಿ, ಸತ್ಯ ಪಣಿ, ನಿಕ್ಳೇರ್ಲ ಪಂಡ್‌ಜಾ –

ರ್ದಿತ್ತೆನೇ ಪೋದರ್ಲುನಮ್ಮೆರ್ ಜೆಯ್ದಿ ಕಾ –
ಟೊಗು ಲಾಗಿಜಿಡ ಅರೆ ಮಗೆ ಅತ್ತ್. ರಾಮಲ –
ಚ್ಮಣೆರೆ ಮೆಗ್ಯೆನೆ ಅತ್ತ್. ಅಣ್ಣೆದಾಂತಿನ ಬೂಡು
ಯೆಂಕಿಂದು ಸುಡುಗಾಡೆ ಯೇರಾವಡೊರ ಪಣ್ಚೆ
ಬೇಗಾಂದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆವೊಂದು ಕೇಂಡಿನೆ ಮಂತ್ರಿ
ಯಾನೊಂಜಿ ಪಣ್ಪೆ ಕೇಣೊಡು ಪಿಸ್‌ರ್ ಬುಡೊಡು ಬರೊ –
ಡಿಡೆ ಮಿತ್ತ್, ಸಮದಾನ ಮಳ್ತೊಣೊಡು. ಮಾತೇಡ್ದ್
ದುಂಬೊಂಜಗತ್ಯದಾಪಿನ ಮಲ್ಲ ಜಂಬರೊನು
ಮುಗಿಪೊಡೀ ನಾಡ್‌ದಾಡಲ್ತೆನೀ ನಡಪುಡೊಡು
ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯಕ್ಳೆ ಪಾತೆರೊಲೆನೊರಿಪಾಲ. ತರೆ

ಕುಡ್ಪಡಾಂದಿನೆ ಬರತೆ ಅವು ಮಾತ ಬೊಕ್ಕ. ಮ –
ಲ್ಲಣ್ಣನಕುಳಿಜ್ಜೇರ್‌ನ್ನಗ ದಾನೆ? ಸಯ್ತಿನೆಂ –

ತೆಲಿಪುನಡೆ ಬುಲಿಪು /೧೦೭

ಚಮ್ಮೆರ್ ? ದುಂಬೆಂಕ್ ತೆರಿಯೊಡವು! ಓ ಯೆಂಕ್ಳೆ
ಗುರುಕುಳೇ ! ಯಿೊರೆ ಕಾರ್ವತ್ತೆ, ಯಿೊರೆನಡ ದೆಂ –
ಗಾಯೆರಾವಂದೀರೆಗೇರೆ ಜಾಕಿಣ ಪಣ್ಚೆ
ಮಲ್ಲ ಉಪಕಾರಾಂದ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ನಟ್ಟೊಂಡೆ.
ಬರತನೀ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡ್‌ದ್ ವಸಿಟ್ಟೆರೋ –
ಬರತ ಕೇಣಿಂಚಿ ಮೂವೆರ್ ಕಾಡ್‌ಗೊಟ್ಟಾದ್

ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟವುಳುಪ್ಪುನೀನ್ಪಿ ಕ –
ಟ್ಟ್‌ಡ್ ಪೋತೆರೀ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟನೇರುನ ಹಕ್ಕ್

ನಿಕ್ಕ್ಯೇನ್ಪಿ ಬಾಸೆ ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ಕೊರ್ದಿತ್ತಿನಗೆ
ಕೊರ್ತಿ ಪಾತೆರದ ಕತ್ತೆರಿಡಮ್ಮೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದೊ –
ದ್ದಾಡುನೆನ್ ತೂದಮ್ಮ ಬಾಸೆ ಮರ್ಯಾದಿಲೆಗ್
ಕೊರತೆ ಪೊರ್ದ್ದರೆ ಬುಡಾಯೇನ್ಪಿನ ನಿಗಂಟ್‌ಡಾ –
ರಾಮೆ ತಾನಾದೂರು ಬುಡ್ದು ಪೋನಗ ಸೀತೆ
ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಬೆರಿಪತ್ತ್‌ದಕುಳಾದ್ ಪೋಯಿನೆನ್
ತೆರಿದರಸು ತಡೆವಂದೆ ಬುಳಿತ್ ಬುಳಿತ್‌ದ್ ರಾಮ –
ನೆಣ್ಣುದೆಣ್ಣುದ್ ನುಪ್ಪು ನೀರ್ ಮುಟ್ಟಂದೆನೇ
ಕೋಡೆ ಕತ್ತಲ್ದಗೆಂಚಲ ತನ್ನ ಸಾದಿ ಪ –
ತ್ಯೇಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಜಗಲಿಡುಂತುದಿತ್ತಿನ ಕೈಕೆ

ಅಂದ್ ಮಗ ನಮ್ಮ ಗುರುಕುಳು ಪಂಡಿ ಬೊಕ್ಕಲಾ
ಸಂಸಯನ ಮಗ ನಿಕ್ಕ್? ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರಿ
ಪಟ್ಟೊನೀ ಯೇರುನಂದ್‌ಡಲೆಂಚ ರಾಮನೆದು –
ರೆದುರು. ರಾಮನ ಮಾನೊನೀ ದೆತ್ತ್ ಕಳೆಯಿಲೆ –
ಕ್ಕಾವಂದ. ನಾಲ್ ಜನತೆದುರುಡಾತೆಕ್ಕಾದ್
ಪಂಡಿನತ್ತಂದೆ ರಾಮಡ ದಾನೆ ಪಗೆನ ಯೆಂ –
ಕತ್ತ ಮಗ. ಮರ್ಯಾದಿ ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಬೇತೆ ರಾ –
ಮಗ್ ಒಂಜಿ ಬೇತೆನ? ಸಮಾ ತೂಂಡ ನಿನ್ನಾಡ್ದ್
ಹಿರಿಯೊತ್ತುಡಾಯಗೇ ಯೆಚ್ಚತ್ತ? ಯೆಂಕಾತ್
ಗೊಂತಿಜ್ಜ? ನನ ನಿಕ್ಕ್ ಆಳ್ಕುಂಡ? ತೂಲಗೆ, ವ

ಸಿಟ್ಟೆರೀ ಪೆರದಾನಿಲೆಂಚ ಪಣ್ಪೆರ ಅಂಚ
ಕೇಣ್ ಬಲ. ಮಿತ್ತ್ ಬಲ ಬಾಲೇಂದ್ ಪಣ್ಣಗನೆ
ಥೂ ನಾಯೆ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ, ನಿನನ್‌ಲಾ ದೀವೊಳಿಯ?
ಯೊಲ ಯೆಂಕಪ್ಪೆನಾ? ಈ ಒರ್ತಿ ಒಡು ಯೆಂಚ

೧೦೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಬತ್ತ್ ಪೊಗ್ಯನ ಇಡೆಗ್? ನಿನ್ನ ತಿಗಲೆಗ್ ತೊರ್ಪು-
ನಾಯೆ ಒರಿ ಇತುದುಂಡ ಯಿೂ ಈತ್ ಸೊರ್ಕೆರಿ –
ತ್ತ್‌ಜ. ಕಂಟೆಲ್‌ದ ರಗಳೆ ಮುಗಿತೊಂಡ, ಕುಲೆ ಜಾತಿ
ತರೆ ದೆರ್ತ್ತ್ ನಡಪಂದಿ ಲೆಕ್ಕೆನನ್ ಮಳ್ತ್ ಈ
ಇತ್ತಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಬೇತೆ ಮಾಟ ಬೋಡಾ? ಮಾರಿ
ಮಗ ಲೆಕ್ಕ ತೂತಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪೆನಕ್‌ಳೆಗ್ ಯಾನ್

ತೋಜಾವುನೆಂಚ ಮೋಣೆನ್? ಕಾಡ್‌ಗಣ್ಣೆ ಪೋ –
ವೊಡು ಪಂಡಿ ನಿನ್ನ ನಾಲಾಯ್ಗ್ ಮುಟ್ಟಡ್ ಪೆತ್ತ,
ಪಾತೆರ್ದ್ ಪಲ ಇಜ್ಜಿ. ನಾಯ್ದ್ ಕಿನ್ನಿದ ಲೆಕ್ಕ
ಇತ್ತೆ ನಿನನೊಯ್ತೊಂದು ಪೋದಮ್ಮ ಕಾಟೊಗೇ
ಪಾಡ್ದ್ ಪೊತ್ತಾವುನನೆ ಮರ್ದ್ ನಿಕ್ಕ್ಂದಾಳೆ
ಜುಟ್ಟು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬರತೆ ಜಾಲ್‌ಗೊಯ್ಯುನ ತೂದು
ಕೌಸಲ್ಲೆ ಪೋದು ಬುಡು ಮಗ ಬರತ ಬುಡು ಬೊಡ್ಜಿ.
ಜುಟ್ಟು ಬುಡು. ಯಾನ್ ಪಣ್ಪಿನ ಕೇಣ್, ಯೆನ್ನ ಪಾ –
ತೆರೊನೊಂಜಿ ಕೇಣುಜನ ಮಗ? ತರ್ಲ ಬುಡು ಪಣ್ಪೆ.
ತಲೆಪೋಡ್ಜಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ದಾಯೆ ತಲೆಪುವರೆನನ್?

ಮೋಳೀರೆಗೀತ್ ಮಳ್ತಿನನೆ ಯಾವಂದ? ಕಂ –
ದೊಡಿ ಜಾತಿದಾಳ್ ಮೋಳಮ್ಮೆರೆಗಾದೆಂಚ –
ಲಾ ಮುರ್ಕೆರುಂಡೆಂಕ್. ಮೋಳೆ ಲೆಕ್ಕೊಡು ರಡ್ಡ್
ಮುರ್ಕೆಚ್ಚ ಪಾಡೊಡಾವತೆ. ಬೊಕ್ಕೆಂಚಿನಲ
ಇಜ್ಜಿಡೀಮುರ್ಕಿನಾಯಗ್ ದಾದ ಚಳಿ. ಮೋಳು
ಸಯ್ಪಿ ಮುಟ್ಟೀಕುಟುಮೊಗೇಳಿಗೆನೆ ಆವಂದ್.
ಯಿೂರಂಚಿ ಪೋಲೆ, ಬುಡಿ. ತಲೆಪೋಡ್ಜಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ
ಈ ಕಾಟ್ ಕೈಕೆನಿತ್ತೆನೆ ಮುಗಿತ್ ಬುಡ್ಪೆ
ತೂಲೇಂದ್ ಕಡ್ತಲೆಗ್ ಕೈಪಾಡ್ಯೆ. ಬುಡು ರಾಮು –
ನಾಜೆ ನಿಕ್ಕುಂಡು. ಬುಡು. ಈ ಪಾತೆರೊಗು ಬರತೆ

ಕಯ್ಯುಬುಡಿಯೆ, ಬಗ್ಗ್‌ದುಂತಿಯೆ. ತೂದು ಕೌಸಲ್ಲೆ
ಲೆಕ್ಕದಾಂತಿನ ಕೋಪ ದಾದ ಮಗ, ಯೆಡ್ಡೆನವು?
ನಮ್ಮ ಈ ನಾಡ್‌ನಾಳ್ಯೊಡ್ಚ ಮಗ. ಯೆಂಕ್ ರಾ –
ಮೆನೆ ಒರಿಯೆನೇ ಮಗೆನ? ಒರಿದಿ ನಿಕುಳೇರೆನ್ನ
ಬಾಲೆಲೇ ಅತ್ತ ಮಗ? ಮೂಳಿತ್ತೆ ನಿಕುಳಿರ್ವೆ-
ರುಪ್ಪುನೇಡ್ಡೀ ಪಟ್ಟೊಗೂರಿ ಕೊರೊಡು ತರೆ. ಸತ್ರು –

ತೆಲಿಪುನಡೆ ಬುಲಿಪು/೧೮೯

ಗುನೆಲ ಬಲ್ಲೀಂದಿಜ್ಜಿ. ಯಿೊ ಒಪ್ಪುನನೆ ಪೊರ್ಲು.
ತನ್ನ ಬಾಲೆಲು ಬಾಸೆ ಕೋಡಿಯೆತ್ತಾಯೆರ್‌ೕಂ
ಡಾ ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿನಾರೆನ ಅತ್ಮೊಗೇತೊ ಸಂ –
ತೋಸಾವು. ನಮ್ಮರಮನೆತ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆನ್

ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿಲೆನ್ ತೆರಿದ್ ನಡಪುಡುನ ಮಂ –
ತ್ರಿಲೆ ಪಾತೆರೊನು ದಂಟ್ಯೆರಾವಂದ್ ಬಾಲೇಂದ್
ಪಂಡಿನೇಕ್ಕಾ ಬರತೆ ಯಿೊರೆ ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿ
ನೇಡ್ದಣ್ಣೆ ಮಾತೆರೆಗ್ ದೇವೆರಾತಿನಿ ಪೊಕ್ಕ –
ಡೆನ? ಪಟ್ಟದೊಂಜಿ ಸಂಗತಿ ಬುಡುದು ತೂತ್ತ ರಾ –
ಸಿಡ್ ನಲಿಪೊಡುಂದು ಪಣ್ಪರ? ಕೇಣ್ವೆ, ರಾಮೆ ಬ –
ನ್ನೇಟ್ಟಾಂಡಲಾ ತೂಲ ಮಗ. ಯೆನಾಡ್ದಾವಂದ್,
ಅಣ್ಣೆ ದಾಂತಿನ ಇಲ್ಲ್, ಕಣ್ಣ್‌ದಾಂತಿನ ಪೊರ್ಲು
ಏನಿಮುಟ್ಟರಮನೆಟ್ಟಣ್ಣೆ ಇಜ್ಜೆನ? ಆನಿ
ಮುಟ್ಟ ಈ ಮುಟ್ಟಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್ ದೀವಾಯೆ,

ಓಳಿತ್ತೆಡಲ ಯಾನ್ ನಮ್ಮರಮನೆಕ್ಕ್ ತರೆ
ಪಾಡ್ದ್ ಜೆಪ್ಪಾಯೆ. ಈ ಪಾತೆರೊಗು ನಮ್ಮ ಮನೆ –
ದೇವೆರೇ ಸಾಕ್ಸಿ. ಯೆನ್ನಣ್ಣಗೊರ ಮೋಣೆ ತೋ –
ಜಾವೊಡೆಂಕಿತ್ತೆನೇ ಪೋಪೆ. ಯೆನ್ನೊಟ್ಟುಗೇ
ಗುರುಮಂತ್ರಿನಕುಳು ಬರೊಡುಂದು ನಟ್ಟೊಣ್ಣುವೇಂದ್
ಕಯ್ಯುಗಿದಕ್ಳೆ ಮೋಣೆ ತೂಪಿನೆ ಪಿದಾಡಿಯೆರ್

* * *

೮. ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್

ಗುರು ಮಂತ್ರಿ ಕೌಸಲ್ಲೆನಕ್ಳೆನಾ ಸತ್ತ್‌ಗು –
ತ್ತುದ ಜನೊನು ಕೂಡೊಂದು ಬರತೆ ಸತ್ರುಗುಣನೊ –
ಟ್ಟಾನೆ ತೇರ್ಕುದುರೆಳೆಡ್ ಪಕ್ಕೆ ನಿರ್ಸಾಣಿ ಪುಂ –
ಚಾಲಬೊಳ್ಗುಡೆ ಮರ್‍ಯಾದಿಡೂರುಗಾ ರಾಮನ್ ಲೆ –
ತೊಂದು ಬರಿಯೆರೆ ಪೋಪಿ ಸಬೆ ಕಡಪುದಡೆ ಬತ್ತ್
ದುಂತಿನೆನ್ ತೂದು ಗುಹೆ ತನ್ನ ಕಯ್ತಿರ್ತಿತ್ತಿ
ಪತ್ತ್ ಜವಣೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಕಡ –
ಪುದ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಬತ್ತ್‌ದುಂತಿ ದಂಡ್‌ನ್ ತೂಲೆ,
ದಾದಾಂಡಲೊಂಜಿ ಗೊಬ್ಬುಂಡಾಂದ್ ದುಂಬತ್ತ –

ಪಿನೊಡವೆನ್, ಬರತೆ ಬಂಗಾರ್‌ಂದ್ ಪಣ್ತಿನೇ –
ಡ್ದೆನಡಾನಿ ರಾಮಗಿತ್ತಿನ ಪಟ್ಟ ಸೀಂತ್ರಿ ಗೊ –
ಬ್ಬುಡು ತನ್ಕ್ ಬತ್ತಿನೆನ್ ಒಪ್ಯಂದೆ ರಾಮೆ ನಾ –
ಡ್‌ನ್ ಬುಡ್ದು ಕಾಡ್‌ಡುಪ್ಪುನೆನ್ ತಡೆವಂದೆ ರಾ –
ಮಗ್ ಪಟ್ಟೊನೊಪ್ಯಾಯೆರಾದ್ ಬಯ್ದೆಡ ಆಂಡ್,
ಅಂಚ ದಾಲತ್ತಂದೆ ದಾದಾಂಡಲಾ ರಾಮ –
ಗೊಂಜೀತ್ ರಗಳೆ ಮಿನಿ ಮಳ್ಪುನಕುಳಂದಾಂಡ
ಬತ್ತಿ ಮಾತೆರೆನ್ ಲೋಡೊಲೆಡ್ ಕುಳ್ಳಾದೊರನೆ
ನಡುಸುದೆಟ್ಟೊಯ್ಲ್ ಸುಂಯ್ಪುನ ಸಮೊಕ್ಕಾನಗೋ –
ಡೊಲೆನ್ ಕಂಕಣಿ ಪಾಡ್ದ್ ನಮ್ಮ ಸಾಂಕಣದಪ್ಪೆ

ಬಾಗಿರ್ತಿಗಿನಿ ಪುಂಡಿ ಕಾಣಿಕೇಂದೀ ಪುಂಡು –
ಲೆನ್ ಮಾತ ಮುರ್ಕಾದ್ ಗೋಯಿಂದ ಪಾಡ್ದ್ ಬರೊ –
ಡೊಯ್ಕ್‌ಲಾ ನಿಕುಳಾದ್ ಮುಂದೆರಡೆ ಯಾರ್ನಾದ್
ಪಣ್ಣೇಟ್ಟ ದಾನೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಾ ಗುಹೆ ಕಡಪು –
ದಡೆ ಬತ್ತ್‌ದವುಳಿತ್ತಿ ಮಾತೆರೆಗ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್
ಬೂರೊಂಡೆ ಬುದ್ದಿ ಯಾನಾಯೆರೆಗೊಡೋ ಕುಳ್ಳು –
ಲೇಂದ್ ಪಂಡಿನ ಕೇಂಡಿ ಬರತೆ ಅಂದಂದಾಯೆ –

ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್/೧೧೧
ರೆಗ್ ಪೋವೊಡೀ ಕಡಪುದಾಯೆ ಗುಹೆ ಪಂಡ್‌ಂಡ
ಯೇರ್ ಯಿೊಯೆನ? ಅಂದ್ ಯಾನೆ. ತನ್ಕುಳೆಗೆಂಚಿ –
ನಾವೊಡೀ ಬಡವಾಡ್ದ್ ಆವೊಡಪ್ಪಣೆ ಬುದ್ದಿ.

ಯೆಂಕ್ಳೆಗರಸಾವೊಡಿತ್ತಿನ ರಾಮೆ ಬೆರಿ ಬುಡಂ –
ದಿನ ಬೊಡೆದಿ ಸೀತಮ್ಮನ್‌ಲ ಮೆಗ್ಯೆ ಲಚ್ಮಣನ್ –
ಲೊಟ್ಟು ಲೆತ್ತೊಂದೂರು ಬುಡ್ದು ಗಂಗೆನ್ ಕಡತ್ –
ದಾಯೆರೆಗ್ ಪೋತೆರ್‌ಗೆ. ಇಂಚಿಡೆನೆ ಪೋತೆರ್‌ಡ
ಪೋನಗೀ ಮಿನಿ ತೂತಡೆನ್ನಣ್ಣೆ ಪೋಯೆರೊಂ –
ಚಿಂದೊರ ಪಣಾಯನಾ ಗುಹ ಯೆಂಕ್ ಪಣ್ಕಾಂದ್
ಕೇಂಡಿ ಬರತನ ದೊಂಡೆ ಕಟ್‌ಕಟ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿ ಪಾ –
ತೆರೊನು ಕೇಂಡ್‌ದ್, ಬೊಳ್ಜಿಯೇರ್ದ್ ಕುಂಬರುನ ದುಡಿ
ನೆತ್ತೆರೋಡುದು ನೀರರಿವು ಕಣ್ಣ್‌ಲೆನ್ ಬಾಡಿ
ಮೋಣೆನೊರ ತೂದು ಗೆಂಡೊಡು ಪಾಡ್ದ್ ಪುರ್ಕಾದಿ

ಬದನೆದಂಚುಡಲ್ ಬೆಯ್ತ್‌ದ್ ದಾಲ ಬಲ ದಾಂತೆ
ಉಂತೆರಾವಂದೆ ಬರತನ ಕಾರ ಮುದಲ್‌ದಡೆ –
ಗೇ ಕುಳ್ದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಅಕ್‌ಳೆನಾಯೆರೆಗ್ ಕೊಣೊ –
ದೆತ್ತಾದಿನಾಯೆ ಯಾನಂದಯ್ಯ. ಬಯ್ಯದಗ
ಬತ್ತಿನಾರೆನ್ ಕತ್ತಲೆಗ್ ಕಡಪೆರಾಪುಜಿಂ –
ದಿರ್ಲ್ ಕುಳ್ಳಾದಾರೆನೊಟ್ಟುಗುಂಡುದು ಮಾತ
ಸುದ್ದಿ ಪಾತೆರ್ದಿರ್ಲ್‌ನೆಂಚಲಾ ಪುಲ್ಯ ಮ –
ಳ್ತ್‌ದ್ ಕಾಂಡೆ ಸುದೆ ಕಡಪ್ಪಾದ್ ಬುಡ್ತಿನ ಮರ್ಲೆ
ಯಾನೆ ಬುದ್ದೀಂದ್ ಗುಹೆ ಪಂಡಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಗುಹನ್
ದಂಗ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದೆರ್ತ್ತ್‌ದುಂತಾದರಾದ್ ಪ –
ತ್ತ್‌ದ್ ಗುಹಾ! ಯಿೊ ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ. ಓ ಅಣ್ಣ!

ಮೆಗ್ಯೆಯಾನಾದಣ್ಣ ಮೋಣೆ ತೂವಂದೆ ತಿಂ –
ಗೊಳು ಪಾಕ ಕರಿದ್ ಪೋಂಡೀ ಕೋಡೆ ಕೋಡೇನ್ಪಿ
ಲೆಕ್ಕಣ್ಣೆ ಕುಳ್ದಿ ಪಂತೆಡ್ ಕುಳ್ಳುದುಂಡಿ ಪು –

ಣ್ಯಾದಿಗೆನ್ನಣ್ಣ ಗೊರ್ಪೊರ್ತೊಂಜಿ ಕಯ್ಲಾಂಡ –
ಲಾ ಬಳಸ್‌ದುಣ್ಪಾದಯೋದ್ಯೆದರಸುಲೆ ಕುಟುಮೊ –
ನಿನಿಗ್ ಪಿರಿಯಾಯ ಲೆಕ ತೂವೊಂಡ. ನಿನ್ನ ರುಣೊ –
ನೇಳೇಳ್ ಜಲ್ಮೊಲೆಡ ಸಂದಾಯೆರಾವಂದಿ –
ನಂಚಿ ಪುದೆ ಪೊರ್ತು ಬರಿತರಸು ಕುಟುಮದ ತರೆ –

೧೧೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕ್ಕೇರ್ದಾಂಡ್ ಗುಹ ಯೇರ್ ಯಿ ಮರ್ಲೆನಾ? ಅಂಚ

ಯೆನ್ನೆದುರುಡೀಯೆ ಪಂಡೊಣಡ ಗುಹ? ಯಾನ್‌ಲಾ
ನರಮಾನಿ ಅಂಡವೆನ್ ಪಂಡೊಣುನ ನಾಲಾಯಿ
ಯೆಂಕಿಜ್ಜಿ. ಪೋವಡವು ಅಣ್ಣನೊರ ತೂವಂದೆ
ಯೆನ್ನೀ ಕಲಂಕ್ ತೆಲಿಯಂದ್ ಗುಹ, ಎನ್ನಣ್ಣ –
ನಕುಳುಪ್ಪುನಂತ್ ಗೊಂತುನು ಪಂಡ್‌ದೆನನ್ ಬ–
ದ್ಯಾವೊಡತ್ತ್‌ಡ ಎನ್ನ ಕಯ್ಯಾರ್ ಕಟ್ಟ್‌ದೀ
ಸುದೆತ ನಿಲೆದಾಂತಿ ಗುಂಡಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೆರೊಡು ರ–
ಡ್ಡೇಡ್ಡೊಂಜಿ ಮಳ್ತಡವು ಮಲ್ಲ ಉಪಕಾರ. ಯಾ–
ನಾಲೋಕೊಡೇ ತೆಕ್ಕಲವೆನ್ ಮದಪಾಯೇಂದ್
ಪಂಡಿ ಬರತನ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡಿ ಗುಹೆ ಮನಸ್–

ಡಾ ಪಳಾಯಗ್ ಪಣ್ತಿನೀ ಮೆಗ್ಯೆ. ಯಿ ಮೆಗ್ಯ–
ಗಾ ಪಳಾಯೇಂದ್‌ಂಡ ದೇವೆರೆ ಜೋಡಿ ಮ–
ಳ್ತ್‌ದಿನಪ್ಪ. ಗುಣೊಟಾಂಡಲೆಣ್ಮೆ ದಾತೆತ್ವಾಸಿ
ಬೋಡೆ? ಬೆಲ್ಲೊಡು ಕಡೆ ಕೊಡಿಜ್ಜೇಂದ್ ಸಮದಾನ
ಮಳ್ತೊಂದು ಮಾತೆರೆನ್ ಸುದೆನ್ ಕಡಪಾದ್ ಕ–
ಯ್ನೊಟಾದ್ ರಾಮನಕುಳುಪ್ಪೊಳ್ಯಾಯಿನ ಜಾಗ್ –
ಗಿಂಚ ಪೋಲೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಚಿತ್ರಕೂಟಾನ್ಪಿ–
ನಡೆ ಪೋಪಿನಕುಳಸಾದಿ ತೋಜಾಯೆ ಪಿರ ಬತ್ತೆ.
ಗುಡ್ಜಿಲ್‌ನ್ ಬುಡುದೊಂತೆ ದೂರ ಬತ್ತಿನ ಸೀತೆ
ಪೊಳಿದ್ ಬೂರ್ದಿತ್ತಿ ನುಂಗೆಲ್ ಮುರ್ಪೆರೆನ್ ಪೆಜ್ಜಿ–

ದೊಂಜರ್ಕಿಲಾನೇಟ್ಟ ಬೂರೊಂಜೆನೊಯ್ತೊಂಜಿ
ಪಿಂಡಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೆರ್ತ್ ನೆಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ದೀವೊಂದು
ಬರ್ಪಿ ಸಾದಿಡ್ ತಲೆಪುನಡರ್‌ಲೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದೊಂ-
ದಾದ್ ಬನ್ನಗ ಮರತ್ತಡ್ಡೊಡೆತ್ತರೊಡು ತೋ-
ಜುನ ಕುಬಲ್‌ದಡೆ ಪೋಪಿ ಸಾದಿ ತೆರಿಯಂದೆ ಅಂ-
ಚಿಂಚಲೆಪಿನಣ್ಜೋವೆನೇರ್‌ಂದ್ ತೂದು ಬರ-
ತೇನ್ಪಿನೆನ್ ತೂದಾಳ್ ಅವ್ವೆರ್ ಬರತೆನಾ?
ಈ ಮೆಯ್ಟೆ ಬಲ ಸಾದಿ ಮೂಳುಂಡು ಬಲ ಪಣ್ಪೆ
ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡ್‌ದಡೆ ತೂದು ಸೀತೆನ ನೆಟ್ಟೆ-
ಲ್‌ದ ಮುರ್ಪೆರದ ಕಟ್ಟ ತೂದು ತಾನರ್ಲು ತೂ-

ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್/೧೧೩

ಟಾನ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬೆಯ್ತೊಂದು
ಕೋಡೆಗೆಂಚಿತ್ತಿನಕುಳೆಂಚಾಯೆರಿನಿಗಯ್ಯೊ
ದೇವೆರೇಂದುಂತಿನಳ್ತೊಂಜೆಜ್ಜೆ ದುಂಬು ದೀ-
ವಂದಿ ಬರತನಕಯ್ತಡೆಗ್ ಪೋದು, ತರೆ ಕಂತ-
ಪಾಡ್ದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್ ದಾರೆ ಕಟ್‌ದರಿವುನೆನ್
ಸೀತೆ ತೂದೆಚ್ಚ ಪಾತೆರ್ಪಾವುನೆನ್ ಬುಡ್ದು
ಬಲ ಪೋಯಿ ಪಂಡ್‌ದಾಯನ್ ಲೆತೊಂದಿಲ್ಲ ಜಗ-
ಲಿಗ್ ಬತ್‌ದ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ರಾಮ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು
ನಮ್ಮ ಬರತನ್ ತೂಲೆ ಬೇಗ ಬಲೆ ಇಂಚೇಂದ್
ಸೀತೆ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನ ರಾಮೆ ದಿಡ್ಕ ಲ-

ಕ್ಕದ್ ಜಗಲಿ ಪೊಗ್ಗಿ ಬರತನ್ ತೂದರಾದ್ ಪ-
ತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತನಾ ಬಲ ಕುಳ್ಳು ಕುಳ್ಳೊಂದ್
ಮುಟ್ಟ ಕುಳ್ಳಾದೂರುಗೇಪ ಬತ್ತರ್ ನಿಕುಳು
ದಾನ್ಪೆರಮ್ಮೆರಪ್ಪೆನಕುಳೆಂಚ ಸೌಕಾಸೊ-
ಡುಳ್ಳೇರತ್ತಾ? ಬರತ ದಾನೆ? ಮನಿಪುಜ ದಾನೆ?
ಪಣ್ ಬರತ. ದಾಯೆ ಬುಳಿಪುನಿ ಜೋಕ್ಲೆ ಲೆಕ್ಕ. ಯಿ

ದಾನೆ ಬಾಲೆನ ಪಾತೆರ್‌ೆಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ರಾಮೆ-
ಕಾಡ ಪರ್ನ್ದ್‌ಲೆನ್ ಕೊಯ್ಯೊಂದು ಪಿರ ಬರ್ಪಿ ಲ-
ಚ್ಮಣೆ ಪಡ್ಪುಡುಂತುದಿನ ಜನೊಕುಳೆನ್ ತೂದು ಕ-
ಯ್ತಡೆ ಪೋದು ಗುರುಕುಳೆಗ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ತೂದಪ್ಪೆ-

ನಕ್ಳೆ ಕಾರ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದ್ ಪೆರದಾನಿಡೊಂಜಿ ಪಾ-
ತೆರ್ದ್ ಸತ್ರುಗುಣ ಕಯ್ತಡೆ ಪೋದು ಬೆರಿ ಬೊಟ್ಟು -
ದೇಪ ನಿಕುಳೂರುಗೆತ್ತಿನಿ ಬರತೆಯೆಂಚುಳ್ಳೆ
ದಾನೆ ಬತ್ತರ್ ಮಾತೆರೊಟ್ಟಾದ್? ದಾನೆ ಮೂ-
ಳುಂತುದರ್? ಬಲೆ ಪೋಯಿ ಪಂಡ್‌ದಕುಳೆನ್ ಲೆತೊಂ-
ದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಬತ್ತ್ ಪೊಗ್ಗುದು ಪಿದಾರೊಗು ಬಲ್ಲ್-
ಡಕ್ಕಡ್ದಿ ಪುಲ್ಲ ಪಜೆ ಬುಡ್ಪಾಯೆ. ಬತ್ತಿನಕು-
ಳಯ್ಯ್ಟ ಕುಳ್ಯೆರ್. ರಾಮೆ ಹಿರಿಯಕ್ಳೆ ಕಾರ್ ಪ-
ತ್ತ್‌ದ್ ಸತ್ರುಗುಣನರಾದುಪ್ಪುನಗ ಲಚ್ಚುಮಣೆ
ಬರತನೆದುರೊಯ್ತೊಂದರಾದ್ ಪತ್ತುನೆ ಸೀತೆ

ಹಿರಿಯಕ್ಳೆಗಡ್ಡ ಬೂರ್ದಳ್ಪನೇ ಕುಳ್ದಿತ್ತ-
ಳಾತಾನಗಾ ರಾಮಡಾ ವಸಿಟ್ಟೆರ್ ಪಂಡೆ-

೧೧೪/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ರೋ ರಾಮು ! ನನ ಮಿತ್ತ್ ಈ ನಿನ್ನ ಮೆಗ್ಯಲ್ಲೆ-
ನೀಯೆ ನಡಪಾವೊಂದು ಬರ್ಪಿ ಹಿರಿಯಾಯ್ನಾಯೆ.
ಅರಸು ದಸರತನ ಕತೆ ಮಾತ ಕರಿದಿನಿಗ್ ದಿನ
ಮೂಜಾಂಡ್. ಬತ್ತಿ ಬರತನ ಕಯ್ಟ್ ಬೊಣ್ಯ ಮ-
ಳ್ಪಾದಾಂಡ್. ನನದೆನೀಯೇ ಮಳ್ಪೊಡೂಂದಿನೆನ್
ಕೇಂಡಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗೆ ರಾಮಗೊರನೆ ಮಂಡೆಗ್ ದರ್ತಿ
ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಈತ್ ಬೇಗಮ್ಮೆರೆಗಿಂಚಾವು
ಪಂಡ್‌ದೆಣ್ಣಿದ್‌ಜಿ ಯಾನ್‌ಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ಸೀತೆ

ಲಾ ಲಚ್ಮಣೆಲ ಮೋಣೆಗಡ್ಡ ಕಯ್ಪುತ್ತೊಂದು
ಕಣ್ಣ ನೀರೊಚ್ಚೊಂದು ಪಾತೆರಿಯೆರಾವಂದೆ

ಬಿಕ್ಕ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ದರೊಂದು ಕುಳ್ದಿತ್ತೆರಾ ರಾಮೆ
ದೊಂಡೆ ಕಟ್ ಕಟ್‌ದೀತ್ ದೀನ ಮುಟ್ಟ ವಾ ಯೆತೆಲ
ಯೆಂಕ್ಳೆಗಿತ್ತ್‌ಜಿ. ನನೊಗು ಮಲ್ಲ ಕಷ್ಟಾಂಡೆಂಕ್ಳೆ -
ನೆಲ್ಯ ಬಾಲೆಲೆ ಲೆಕ್ಕ ತೂದೆಂಕ್ಳೆ ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲೆ-
ನೇಪಲಾ ತನ್ನ ಬಂಜೆಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ಪೊಣ್ಣು ಬಾ-
ಲೆಲೆನ ಮೋಕೆಡ್ ತೂದು ಸಂತೋಸೊಡಿತ್ತಿನ -
ಮ್ಮೆರೆ ತೆಲಿಕೆದ ಮೋಣೆ ತೂಪಿ ದಿನ ಕರಿದ್ ಪೋಂ-
ಡೆಕ್ಳೆ ಪುಣ್ಯದ ಕಣ್ಣುಳು ಪುಡಾದ್ ಪೋಂಡಿತ್ತೆ.

ನನೊಂಗೆಂಕ್ಳೆಗಂಚತ್ತ್ ಇಂಚಂದ್ ಬುದ್ದಿ ಪಂ-
ಡ್‌ದ್ ನಡಪುಡುನ ಯೆಂಕ್ಳೆನಮ್ಮೆರ್ ದಾಂತೆ ಗತಿ
ದಾಂತಿನಕುಳಾಯ. ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸದ ಗಡುನು
ಕಾಡ್‌ದೇ ಕರಿತ್‌ದಿಲ್ಲ್‌ನ್ ಪೊಗ್ಗುನಗ ಯೆನ್ನ
ಪಾತೆರೊನು ನಡಪಾದ್ ಬತ್ತೆ ಮಗೆ ಪಂಡ್‌ದೇ-
ತೋ ಮನಸ್ ಸಂತೋಸೊಡುಬ್ಬೆರ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ ನೀ-
ರ್ತಮೆಲೊಂದರಾದ್ ಪೊದ್ದಿದ್ ಮೋಕೆಡೆದ್ಕೊಣುದು
ಬತ್ತನ ಮಗಾ! ರಾಮ ಬಲ್ಲ ಮಗ ಬಲಾಂದ್ ಪಣೊ-
ಡಾಯಿನಮ್ಮೆರ್ ನಂಕಿಜ್ಜೆರ್ ನನ. ನಂಕ್
ಬಾಗ್ಯಯಿಜ್ಜೇಂದಮ್ಮ ಗುಣೊನು ಮಾತೆನ್ ಪಂಡ್

ಪಂಡ್‌ದರ್ಪಿನ ರಾಮಗಾ ವಸಿಟ್ಟೆರ್ ದಾದ
ರಾಮಾ ಯಿ ಬುಳಿಪೆರಾವಂದಿಂಚ ಯಿ ದಾನೆ
ತೆರಿಯಂದಿನೆಲ್ಯ ಬಾಲೆನ? ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಪಣೊಡ?
ನರಮಾನಿ ದಾನೆ ಲೋಕೊಡು ಸಾಸ್ವಿತನ? ರಡ್ಡ್

ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್/೧೧೫

ದಿನ ದುಂಬು ಪಿರ ಆತೆ. ಕಾಲ ಬನ್ನಗ ದಾಲ
ಕೇಣೆರೆನೆ ಇಜ್ಜಿ. ಮರ ಮಗ್‌ರ್‌ಂಡ್ ಪಕ್ಕಿ ಪಾ-
ರ್‌ಂಡ್‌ಎನ್ಪಿ ಗಾದೆ ಮಾತೆರೆಗೊಂಜೆ. ಯೆತೆ ಮಳ್ತ್-
ದೇತ್ ನಮ ಮಂಡೆ ನೋತೋಂಡಲಾ ಪಿರ ಬರಾ-

ಯೆರ್ ಪೋತಿನಕುಳು. ನಂಕೆತ್ತಿನಾತೆಟ್ಟ್ ಮೂ-
ಳೇ ಗಂಗೆದ ಬರಿಟ್ಟ್ ಕಿರಿಯೆ ಪತ್ದ್ ಪಿಂಡ

ಬುಡ್ದು ನಿನ್ನಮ್ಮ ಸಾವುನು ಕರಿತ್ದೀ ನಿನ್ನ
ಕುಟುಮೊಗೊರ ಸುದ್ದ ಮಳ್ತೊಣೊಡು. ಬೊಕ್ಕದ ಬೊಕ್ಕ
ತೂಕಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್ದಂಚನೆ ರಾಮೆ
ಮೆಗ್ಯಲ್ಲೆನೊಟ್ಟು ದೀವೊಂದು ಸಾವುನು ಕರಿತೆ.

ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಮಾತೆರೆನೆದುರು ರಾಮೆ ಗುರು-
ಕುಳೆ ಕಾರ್ಗಡ್ಡ ಬೂರುದು ಸುಮಂತನ ಮೋಣೆ
ತೂದು ನನ ನಿಕುಳೂರುದಂಚಿ ಮನಸೊಂತೆ ಕೊರೊ-
ಡುಂದೆನ್ನ ಅರಿಕೆ. ಯಿೊ ಬರತ ಕಯ್ಟೆಂಕ್ಳೆ ಹಿರಿ-
ಯಕ್ಳೆನ ಪುದಾರೊರಿವುಲೆಕ್ಕ ನಡಪಾವೊಂದು
ಬರೊಡು ನಿಕುಳಯ್ತಾಬಾರ ನಿಕ್ಳೆಗ್ ತೆರಿದಿ -

ನಕ್ಳೆಗೆಜ್ಜಿಗೆ ಯಾನ್ ದಾದ ಪಣ್ಪಿನಿ ಪಂಡ್-
ದಕ್ಳೆ ಬೆರ್ಪುಡಿಡುಂತುದಿತ್ತಿನಾಯನ್ ಸತ್ರು -
ಗುಣನ್ ಲೆತ್ತ್ದ್ ದುಂಬು ಕೇಣಿಂಚಿ. ಸತ್ರುಗುಣ
ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ನಿಕುಳೆಂಚ ಇತ್ತರಂಚನೇ ಉಪ್ಪೊ -
ಡೀ ಬರತಗೀ ಬಲ್ತ ಕಯ್ತ ಲೆಕ್ಕಿತ್ತೊಣೊಡು.
ಬಾರೀ ಪುರಾಕ್ದರಮನೆ ಕುಟುಮ ತೆರಿಯೊಣುಲ.
ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಾಳಿತ್ತಿನಕ್ಳೆಡಕ್ಳಕ್ಳೆನ ಉ-
ಳಾಯಿ ಚಂದ್ರಾಟ ನಡಪಾಯೆರಿಡೆ ತಿಕ್ಕಂದಿ.
ಲೆಕ್ಕ ತೂವೊಣೊಡು ಮೆಗ್ಯಾಂದಿನೆಕ್ಕಾವಣ್ಣ.
ಯಾನೆಂಕ್ಳೆ ಹಿರಿಯಕ್ಳೆ ಪಟ್ಟದ ಮಣೆಕ್ಕೇನಿ-

ಗ್ಲ ತಗ್ಗ್ ಬಗ್ಗ್ದ್ಪುನ ಚಾಕಿರಿದ ಮಾನಿ
ನಂಬೊಣುಲ. ನಿನ್ನ ಪಾತೆರದಂಚ ನಡತೊಣುವೆ
ಯಾನ್ಂದ್ ಸತ್ರುಗುಣೆ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಈತಾನ-
ಗಾ ಕೈಕೆ ರಡ್ಡೆಜ್ಜೆದುರು ಬತ್ತ್ದೋ ರಾಮ!
ಸತ್ಯದರ್ಮದ ಮಲ್ಲ ನಿಲೆಯಾಯಿನೆಂಕ್ಲೆ ಕುಟು-

ಗೀಂಡಾಂದ್ ಪಣೊಡಿತ್ತೆ. ಯಾನಿತ್ತೆ ಬರ್ಪುಜಿಡ
ಯಿೊ ಮುಳ್ತು ಪೋಪುಜಡ ಬೊಕ್ಕೇರೆಗೂರು ಈ
ಪರಬೆರೆಗ? ಯಿೊಯೆ ಪಣ್, ದಾನೆನೇ ಆವಡೀ -
ಯೆನ್ನ ಪಾತೆರೊನು ದಂಟಾನ್ವಿನೆನ್ ಕನಮನಸ್-
ಡಿನಿ ಮುಟ್ಟ ಯಾನೆಣ್ಣಿದ್‌ಜಿ ಬರತ ದಾಯೆ ಈ -
ತರ್ಗಂಟ್ ನಿಕ್ಕೆನಡ? ನಿನ್ನ ತಪ್ಪತ್ತಿಂದು
ಯೆನ್ನ ಯೋಗಿತೆ. ಯೇರ್ ದಾನೆನೇ ಪಣಡ್ ನಿ-

ಕ್ಕಮ್ಮೇರೆ ಪಾತೆರನ ಮಲ್ಲೆ. ಕುಟುಮದ ಕಟ್ಟ್ -
ಗವು ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪಾಂಡ ದಾನೆ? ಮೂಜಿ ದಿನೊಟ್ಟು
ಊರು ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಮಾತ ಮಾರ್ದ್ ತಿನ್ಪಿನ ಮರ್ಲ -
ಗಾ ಪಟ್ಟ ಕೊರ್ತಿನತ್ತದೆ? ಕಟ್ಟ್‌ನಮ್ಮೇರ್
ತತ್ತೆರ್‌ಂದಾರೆ ಪಾತೆರೊನು ನಮ ದೆತ್ತ್ ಕಳೆ-
ಯಡ ಕಟ್ಟ್‌ಗೊಪ್ಪು ಪಾತೆರೊನಾರ್ ಬತ್ತ್‌ದಿಡೆ
ಪಣಿಯರುಂಡಾ ನಂಕ್? ನನ ಕೇಣ್ಯೆರುಂಡ ನಮ?
ಮೂಜಿ ಲೋಕದ ಪಟ್ಟ ತಿಕ್ಕುಂಡಲಾ ತಿಕ್‌ದಿ
ಕಾಡ ಪಟ್ಟೊನು ಯಾನ್ ಕಯ್ಯುಬ್ಡಿನಾಯೇಂದ್
ಗೆರೆಪೊಡ್ಜಿ. ಅಂಚಾಂದ್ ಇತ್ತೆನೇ ಪೋದೂರು

ಡಾಡಲ್ತೆನೀಯೆ ತೂವಂದೆ ಬಲ್ಲ್ಯೆ ಬಲ್ಲಿ,
ದಾನೆ ಪಣ್ಪಾಂದ್ ಕೇಣುನೆ ರಾಮಡಾ ಬರತೆ
ಆವಣ್ಣ ಪೋಪೆ. ಆಂಡೀದಾಂತಿನರಮನೆತ
ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್ ದೀವಾಯೆ ಯಾನ್‌ನ್ಪಿ
ಬಾಸೆ ಉಂಡೆನ್ನ. ಅಂಚಾಂದ್ ಯಿೊ ಬನ್ನೆಟ್ಟ
ನಂದಿಗೆರಮೊಡು ಯಾನ್ ಇತ್ತೊಂದು ಸತ್ರುಗುಣ-
ನರಮನೆಡ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ತೂವೊಣುವೆ. ನಿನ್ನ ಗಡು -
ಸಂದಿ ಮನದಾನಿ ಮೂಡಿನ ಪೊರ್ತು ಕಂತೋಡ್ಡ

ಊರುಗೀ ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ಜಾಂದಾಂಡ ತೂಕ್ಕು ಲಾ-
ಗಿದ್ ಯಾನ್ ಜಿವ ದೆತ್ತೊಣುನಿ ಸತ್ಯ. ಮದತ್‌ರಡ.

ನಿನ್ನವೆ ಪುದಾರ್‌ಡೆನ್ನಾಡಲ್ತೆ ನಡಪುಡುನಿ
ಸತ್ರುಗುಣೆ. ನಿಕ್ಕಯ್ಟ್ ತರೆಬೆಚ್ಚನೇ ಬೊಡ್ಜಿ.
ಯಾನುಳ್ಳೆ. ನಮ್ಮರಸು ಪಟ್ಟಾನ್ಪಿನವು ತರೇ -
ತ್ತೆನ್ ಕಾರ್‌ಗಾ ಕಾರ್‌ದೆನ್ ತರೇಕ್ಕ್‌ಂದೊಂಜಿ
ಗಾದೆದಂಚೊಟ್ಟಾರೆ ಕಂತಮುಟ್ಟೆದ ಸಂಗ-

ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್/೧೨೧

ತೀಂದ್ ತೆರಿವುನ ಲೆಕ್ಕ ಯೆಂಕಾತಿನರಸು ಪ-
ಟ್ಟದ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಯಾದಿಗಾತ್ರ ಈ ನಿನ್ನ ಕಾ-
ರ ಕಡಾವುಳೆನ್ನೀ ತರೇಕ್ಕೊಂಜಿ ಪೊಸ ಕಿರೀ-
ಟಾದುಪ್ಪೊಡೂಂದೆನ್ನ ಮನಸವೆನ್ ತಾಂಕೊಡೂಂ-
ದಡ್ಡ ಬೂರ್ದಾ ಬರತೆ ತನ್ನ ರಡ್ಡಂಗಯ್ನ್

ಜೋಡ್ಯಾದ್ ಸೆರೆ ಪತ್ತ್‌ದುಂತಿನೆನ್ ರಾಮೆ ತೂ-
ದಪಗನೆ ಕಡಾವುಳೆನ್ ಕೊರಿಸಾತ್‌ಗವೆನ್ ತ-
ನ್ನ ತರೇಟ್ಟ್ ತುಂಬೊಂದು ಪೋತಿ ಮಾತೆರೆಡಪ್ಪ-
ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ದರಮನೆತ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಸತ್ರುಗುಣ -
ನುಂತಾದ್ ಪಟ್ಟಮಣೆಟಮ್ಮೇರೆ ತಲೆ ಪಟ್ಟ
ದೀದೂರುದಾಡಲ್ತೆನೀಯೆ ನಡಪುಡೊಡುಂದ್-
ದಕ್‌ಳೆನರಮನೆಕ್ ಕಡಪುಡುದು ಮುಟ್ಟದ ನಂದಿ
ಗೆರಮೊಗೆತ್ತಿನ ಬರತೆ ನೆತ್ತಿಡಿತ್ತಿನ ಕಡಾ-
ವುಳೆಗಡೆಗೆ ಕುಂಜಲ್‌ನೆಸಳೆಸಳ್ ಬುಡ್ಪಾದೊಯ್ತ್
ಬೂರಂದಿ ಲೆಕ ಬಿಗ್ತ್ ಕಟ್ಟ್‌ದಾ ಪದಿನಾಲ್

ವರ್ಸ ಸಂದುನ ದಿನೊನು ಬರತೆ ಗೆಣ್ಣೊಂದಿತ್ತೆ.

* * *

೯ ಇರೆತ್ತ ಪುರೆ

ಬತ್ತಿ ಸರ್ವೆರೆಡಪ್ಪ ಬರತೆ ಬೆರಿಪಾಡ್ದಗ –
ತ್ತಿನೆ ರಾಮೆ ಲಚ್ಮಣಡ ಸೀತೆನೆದುರುಡು ಮದಪೆ –
ರಾವಂದ್ ನಮ ಬರತೆ ಪಂಡಿನೆನ್. ನಮ್ಮ ಗಡು
ಮುಗಿವುನೆನ್ ನೆನೆಪು ದೀವೊಣೊಡು ದಿನ ಗೆಣ್ತೊಣೊಡು.
ನೆನೆಪುಡೀತೆತ್ವಾಸಿ ಬತ್ತ್ಂಡ ಜಬರೊಂ –
ಜೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಾದ್ ಪೋವಂಚಾದ್ ಬಾರಿ ಜಾ –
ಗ್ರ್ತೆಡಿ ತ್ತೊಣೊಡು ನಮ. ನನಲ ನಮ ಮುಳ್ಪನಿ –
ತ್ತ್ಂಡ ರಗಳೆಗ್ ಸಾದಿಯಾವಂದೆ ಕುಳ್ಳಂದ್
ಊರುಗೀ ಜಾಗ್ ಮುಟ್ಟಾಯ್ನೇಡ್ದ್ ಇತ್ತೆನೇ
ಚಿತ್ರಕೂಟೊನು ಬುಡೊಡು ಬೇಗಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್

ಕೇಂಡಿನಿರ್ವೆರ್ ಪಿದಾಡುನೆ ದುಂಬುಡೆನೆ ರಾಮೆ
ಲಚ್ಮಣ ಪಿರಾವುಡೆನೆ ಮೊಕುಳೆ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಾ
ಸೀತೆ ರುಸಿಕುಳೆ ಲೆಕ್ಕ ಏಸ ಮಳ್ತೊಂದು ಬ –
ರ್ಪಿನ ಸಾದಿಡಿತ್ತಿ ರುಸಿಕ್‌ಳೆನಾಸ್ರಮೊಳೆನ್ ತೂ –
ದಡೆ ಪೋದು ಪಾಕದಿನ ತಡೆದೆಚ್ಚ ರುಸಿಕುಳು
ಪ್ಪುನ ದಂಡಕಾನ್ಪಿನ ಮಲೆಕ್ಕ್ ಪೋಪಿನ ಸಾದಿ
ಪಿಂದೊಂದು ಲಕ್ಕೊಂಡೆರಳ್ತು ದುಂಬೊತ್ತಿಯೆರ್,
ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತಿಯೆರಾ ಮಲೆನ್ ತೂದು ರಾಮೆ ಕ –
ಯ್ನಿಟಾದ್ ಸೀತೆ ನಡತ್‌ಡ್ ಸೋತಿನೆನ್ ತೆರಿದ್
ಓ ಸೀತೆ ತೂಲ ಈ ಮಲೆನೇತ್ ಮಲಮಲ್ಲ

ಮರೊಕುಳಲ ಪೆಲ, ಕುಕ್ಕು, ಪೆಜ, ತೆಕ್ಕಿ, ತಂದೊಳಿಗೆ,
ನೆಲ್ಲಿ, ಕರ್ಮರ್, ಅಂಡಿಪುಣರ್, ಕಾಯೆರ್, ಸಾಂತಿ,
ಕಲ್ಬಾಗೆ, ಪುರ್ಲಿ, ಮುಜೆ, ಇಜಿನ್, ಬೊಳ್ಜೆರೊಳಿ, ದ –
ಡ್ಡಲ್, ಪುಣ್ಕೆ, ಪುಣರ್‌ಪುಳಿ, ರೆಂಜೆ, ಗುಗ್ಗುಳಿ, ಬಣ್ಬು,
ಪೊನ್ನೆ, ಸಿರಿಪೊನ್ನೆ, ಬೆಲ್ಲತ್ರೆ, ಸಿದಿಗೋಳಿ, ಪೊಂ –

ಗಾರೆ, ಕಲ್ಬಾರೆ, ಕುಂಟಲದೇಂಜಿ, ಬಂದ, ನೇ –
ರೊಳು, ಗಂದೊಲೆನ್ ತೂಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಯ ದಯ್ಯುದೆಲ್

ಇರೆತ್ತ ಪುರೆ/೧೨೩
ಕುಚ್ಚಿಪುದೆಲ್‌ಲೆಡೊರ್ಮೆ ಕಬ್ಯೊಂದು ಬಲ್ಲೆ ಕ –
ಟ್ಟಾದ್ ಬೀಜುನ ಗಾಳಿಗಂಚಿಂಚಿ ಲತ್ತ್ ಕೊಡಿ
ತೂಂಕೊಂದ್ ತಿರಿಕೊರೊಂದುಪ್ಪು ಮಾದಿರ್, ಚೆನ್ನೆ

ಕೊಜಮೆ, ಎದುರೋಳಿಲ್ಲ ಬೂರಿಸರ ಬೇರ್ ನಾ –
ಮದ ಬೇರ್ ತೂಲ ಕೆಂಪುದ ಬೇರ್ ಕಯ್ಕಂಜಿ –
ಲೆಗ್ ಗಂಜಿ ದೀಪಿ ನಂಜಿದ ಬೇರ್ ತೂಲ ನೆಲ –
ಪಾಳೆ, ಮುದೆಲಿಜ್ಜಂದಿ ಬಾನ ಬೂರುನು ತೂಲ
ಸೋಣತಪ್ಪಯ್ರೋಳಿ ಬೂರು ಕಾಯೆರ್ಪುಳಿ, ಕ –
ಡೆಂಜಿ ಕಾಯಿದ ಬಲ್ಲೆ, ಚೀಮುಳ್ಳ ಬಲ್ಲೆಲೆನ್
ತೂಲ ತೂಲೀಮೆಯ್ಟ್ ಮರನಿಲ್ಕೆ ರಾವೊಂದು
ಬುಳಿಪು ಗಿಳಿ, ದೋಟಮಂಜಣೆ, ಕುಪುಳು ಪುದ, ಕಾಣ –
ಕುರ್ಲಿ, ಮಡ್ಡೆಲ ಪಕ್ಕಿ, ಗುರ್ಬಿ, ಟಿಟ್ಟಿರಿ, ಮೈರ್,
ಕೊಟ್ರುಂಞ, ಗಿಡಿ, ಗೆಂದಗಿಡಿ, ಕಕ್ಕೆ, ಕರು, ಬಂಟ –

ಕರು, ಕಾಡಕೋರಿ, ಮಂಜಲ್‌ಪಕ್ಕಿ, ಪಾಂತೆಲೆನ್
ತೂಲ ಸಿಂಗ್ಲಿಕೆ, ಮಂಗೆ, ಮುಜ್ಜು, ಅಲಚನಿಲ್, ಕೆಂ –
ಚನಿಲ್, ಅಲಕಡಮೆ, ತೂಲಲಕಾಟಿ, ಕುದ್ಕೆ, ಉರೆ
ಪಿಲಿ, ಬಲಿಪೆ, ಪಂಜಿ, ಯೆಯ್ಪುಂಜಿಲೆನ್ ತೂಲಾನೆ –
ಲೆನ್ ತೂಲ ಗುತ್ತು ಲಾಗ್ಯೊಂದು ಬಲಿಪುನ ಮುಗ್ಗೆ –
ರ್‌ನ್, ಮುಂಗುಲಿನ್, ತೂಲ ಕಾಲಿಂಗೆ, ಮರಿ ಪಜ್ಜೆ –
ಮರಿ, ಪೆರ್ಮರಿನ್, ಕೇರೆ, ಕೋರ್ರ್ಯಲ್ಲೆ, ತಾರಿಮ –
ಡ್ಡೆಲೆ, ಕಂದೊಡಿನ್, ಚಟ್ಟೆಕಂದೊಡಿನ್, ತೌಡು ಕಂ –
ದೊಡಿನ್, ಪಿಲಿಕಂದೊಡಿನ್, ಇರ್ಬಾಯಿದೆಕ್ಕಲೆನ್
ತೂಲಾಂದ್ ಒತ್ತೊತ್ತೆಯಾದಿತ್ತಿನೆನ್ ಪಾಕ

ಪುಂಡು ಪುಂಡಾದಿತ್ತಿನೆನ್ ಮಾತ ತೋಜಾದ್
ಬನ್ನಗೆದುರುಡು ಪರಪುನೊಂಜಿ ಸುದೆ ಗೋದಾವೊ –
ರಿನ್ ತೂದು ನೀರ್ ಬೊಂಡದ ನೀರ್‌ದಂಚ ತೆಲಿ –
ದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂಯಿನಪಗನೆ ಕಾರ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಲ
ಮಾಜಿದಾ ಮೂಜಿ ಜನ ಮೀದ್ ಬಾಜೆಲ್ ಪರ್ದ್
ಪೊಸತೊಂಜಿ ಜಿವ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ಮೆಯ್ಯುಲ್ಲಾಸ್
ದಿಂಜಿಂಡ್ ಮನಸ್‌ದೆತೆ ಮಾಜಿಂಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಬ –
ತ್ತ್‌ದ್ ಸುದೆತ್ತೀಯೆರೆಗ್ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡವುಳವುಳುದ್ದೊ –
ಗುಲ ಪುಡಾದಿನ ಬಿಣ್ಬು ಜತ್ತಿನವು ನೆಲಕೊಲ್ತಿ –

ನಡೆಗೆ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಂತ್‌ದೊತ್ತೊತ್ತುಡಯ್ನ್ ಗೋ –

ಳಿದ ಮರೊಕುಳ್‌ನ್ಪಿ ಲೆಕ ತೋಜುವೇಡ್ದಯ್ಗೋಳಿ
ಪಡ್ಪುಂಡು ಪಣ್ಪಿನಯ್ಪನೆ ಒಂತೆ ಸಮತಟ್ಟ್
ಜಾಗಿತ್ತಿನವುಳು ಗುರಿ ದೆತ್ತ್‌ದಯ್ಕೊಂಜೊಂಜಿ
ಕಮ್ಮ ಕೌಂತುದು, ಮಣ್ಣ್‌ದಿಂಜಾದ್ ಕಲ್ಲ್ ಜ –
ಡ್ಡಿದ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಕಬೆಟ್ ದೀದ್ ಪಿದಾರೊ –
ಲೆನ್ ಕಡ್ತ್‌ದೊಯ್ಕುಳೆನ್ ಕುರು ಪಾಡ್ದ್ ಪುಂಡಿ ಬೆದು–
ರುನು ತಿಗ್ತಿ ತಲಕೆನೊರ್ಪಲೆ ದೀದ್ ಕುಬಲ್‌ದಡೆ
ನಡ್ಪತ್ತ್ ಜಪ್ಪುದಡೆ ತಲಕೆನಿರ್ಪಲೆ ದೀದ್,
ಕಟ್ಟ ಪಾಡ್ದಿಲ್ಲ ಬೂರುಡು ಮಾಡ್‌ಗಿರೆ ಬೇದ್,
ತಲಸುತ್ತ ಕಣಿ ಕಲೆದ್, ಗರ್ತಿ ಮಣ್ಣ್‌ನುಳಾಯಿ

ಬೇರ್ದ್, ಕಮ್ಮೊಲೆ ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಮೆಲ್ತ್ –
ದೇರಾದ್ ದಂಡೆ, ತಲ ಕೆತ್‌ದ್ ಪೊಡಿ ಮಣ್ಣ್ ಬಿ –
ರ್ಕ್‌ದ್ ಪೊಲ್ತುದಾದ್. ಸುತ್ತಲ ಗಿಡ್ಡೆ ಕಟ್ಟ್‌ದಾ –
ಪಿನೆ ಗುಡ್ಡಿಲ್‌ದ ಸುತ್ತಲವುಳವುಳು ಗೋಯಿ ಸಂ –
ಪಾಯ್ದು ಗುಜ್ಜಿನ್ ಕೌಂತುದಿಡೆಯಿಡೆಕ್ ಗೋಲಂಬು –

ಡೆದ ತೂಣೊಲೆನ್ ನಡ್ಡ್ ಬಾಕಿಲ್ದ ತಡಮೆದ ನ –
ಡುಟ್ಟೊಂಜಿ ಕುದ್ಯದ ಕಬೆತ್ತ ಗೂಂಟೊನು ಪಾಡ್ದ್
ಬೇಲಿ ಕಟ್ಟುನ ಬೇಲೆನೊಂಜಿ ಮುಗಿತ್‍ದ್ ಚೆನ್ನೆ
ಬೂರೊಂಜಿ ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿಯೆರ್ ಮಾಡ್‍ದ ಸುತ್ತ.
ಬೊಕ್ಕ ಮೊಕುಳೊಕ್ಕೆಲಾಯೆರ್. ದಿನ ದಿನೊಕ್ಕು ಬೋ–

ಡಿತ್ತಿ ತೆನಸ್‍ನ್ ತಲ್ತ್‍ದೆಕ್ಕುನೆನ್ ಕೊಯ್ದ್ ಗ –
ರ್ತ್‍ದ್ ಕಣಪಿನಾಯೆ ಲಚ್ಮಣೆ, ನಿಚ್ಚ ಸಜ್ಜಿ ಮ –
ಳ್ಪುನಿ ರಾಮೆ, ಅಡ್ಪಿನಾಳಡೊಡಯಿನೆನ್ ಸೀತೆ.
ಇಂಚ ಮೊಕುಳುಪ್ಪುನಗಯೋದ್ಯೆದರಸುನ ಜೋಕು –
ಳಯ್ಗೋಳಿ ಪಡ್ಪುಡುಳ್ಳೇರ್‌ನ್ಪಿ ಸುದ್ದಿ ಪರ –
ತ್‍ಂಡ್ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಕೇಂಡಿ ರುಸಿಕುಳೊ –
ಟ್ಪಾದೊಂಜಿ ದಿನ ರಾಮನಾಸ್ರಮದ ಜಾಲ್‍ಡುಂ –
ತೆನೆನ್ ತೂದಾರಾಮೆ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ದಾನೇಂದ್
ಕೇಣೋಡ್ಡನೇ ಮೊಕುಳು ಮಾತ ಪಿರ ಕಯ್ಮುಗಿದ್
ಓ ರಾಮ! ಯೆಂಕ್ಳೆನ್ ಸುಕೊಟ್ಟುಪ್ಪೆರೀ ಕಾಡ್ –

ಡಿತ್ತಿ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಬುಡ್ಪುಜೆರಕ್‍ಳೆ ಮುರ್ತಾಪ

ಇರೆತ್ತ ಪುರೆ/೧೨೫
ತಡೆಯೆರಾಪಿನವತ್ತ್. ತೂ ನೀರ್‌ದಾಂತೆ ರಾ –
ಪಿನ ಪುಂಡುಳವು. ಯೆಂಕ್ಳು ಅರ್ದ್‍ದಾಜಿಡ್ಡಿ ಕುಂ –
ಟುಲೆನ್ ಪರ್ತ್‍ದ್ ನಿನೆಕ್ಕಾವಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ಚೆಪು –
ಡಾ ಚೀರ್ ಮಳ್ತ್‍ದೊರಿ ದಕ್ಕ್‍ಂಡ, ಮೂಜಿ ಮಂ –
ಡೆದ ರಕ್ಕಸನ ಮರ್ಲ್ ಪಣ್ಪಿನೆಂಚಿನ. ಮಳ್ಪು –
ನೋಮೊಗೆಂಚೆಂಚಿನೆನ್ ದೊರ್ತುದು ಜಪತ್ತ ಮಾ –
ಲೆನ್ ಕಡ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ನೋತುದು ತಿಂದ್‍ದಡ್ಡಿತ್ತಿ –
ನೆನ್ ಕರಬಿಸಲೆ ದರ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪೋವಂದೆ ಜೆ –
ತ್ತೆಡ ನಿದ್ರೆ ಬೂರಂದ್. ತಿಂದಿನವು ಕರವಂದ್.

ದಿನನಿಚ್ಚ ಲೊರಿಯತ್ತ್‌ಡೊರಿ ಬತ್ತ್‌ದಿಂಚ ಕೊ –
ರ್ಪಿನುಪದ್ರೊನೆಂಚ ತಡೆವುನಿ, ಬದ್ಕುನೆಂಚ ಪಣ್,
ಎಂಚಾಂಡಲಕ್‌ಳೆನೊರ ಕೆರ್ದಾಂಡಲಾ ಕಾಪೊ –
ಡುಂದು ಬುಳಿಪುನ ರುಸಿಕ್‌ಳೆಡ ತರ್ಲೆ. ಸಮಾದಾನ
ಮಳ್ತೊಣುಲೆ ನಿಕುಳೂಂದಿನೇಕ್ಕ್ ಓ ರಾಮ ದಾ –
ಲಾವಂದಿನಕುಳು ಸಮಾದಾನೊವತ್ತಂದೆ ಮ –
ಳ್ಪುನಿ ದಾದೆನೊರ ಪಣಾಯನ? ಪರಬೆರೆನ ಬೊಳ್ಳಿ
ಗಡ್ಡೊನಮುರ್ಬ್ಬದು ಕೊಳ್ಳಿದೀದವೆನ್ ಕರ್ರು ಪು –
ಟ್ಟಾವುನಕ್‌ಳೆನ ಕುಸಾಲ್‌ದ ಗೊಬ್ಬುನೇರ್ ತಡೆ –
ವುನಿ ಪಣ್ಣ. ಮಲ್ಲ ಕೋಪದ ಮುರ್ಲಿ ಮಡು ರಾಮ

ರುಸಿಕುಳೊರ ಏಪನಾ ಬತ್ತಿನಾರೆಡ ಯೆಂಕು –
ಳರಿಕೆ ಮಳ್ತೊಂಡಿನೆಕ್ ಯಾನಿತ್ತೆ ಇಸದಾಂತಿ
ಮರಿ. ಕೂಲಿದಾಂತಿ ಪಿಲಿ. ಆಂಡಲೀ ಮೆಯ್ತ ಕ –
ಷ್ಟೊಲೆದ ಪರಿಯಾರೊಗಾದಿಡೆ ಬರ್ಪೆ, ಬಿರು ರಾಮೆ.
ಬಾರಿ ಪರ್ತೆದ ತೂತ್ತ ಲೆಕ್ಕಂತಿನಸ್ತ್ರೊನಾ –
ಯಗ್ ಕೊರ್ತೆ. ಇಂಜಿ ಬರಿಯೆರೆ ಪಣ್ತೆ, ಬನ್ನೇಟ್ಟ
ಕಾಪುಲೆಂದಬಯ ಕೊರ್ದಾರಾನಿ ಪೋಯೆರೀ –
ಯತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಗತಿ ಇಜ್ಜೀಂದ್ ನಟ್ಟೊಂಡಿ
ರುಸಿಕ್‌ಳೆಡ ರಾಮೆ ಪೋಡ್ಯಡೆ. ಯೆಚ್ಚ ಪೋವಂದ್
ದಿನ. ನಿಕ್ಕೆ ಚಾಕಿರಿಡ್ ಉರುದಾಲ ಮಳ್ಪುಜೀಂ –

ದಕ್‌ಳೆಗೇತೋ ದೈರ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನಕು –
ಳಾತ್ ಮಳ್ತಡ ಕೀರ್ತಿ ಬರು. ಪಂಡ್‌ದಕುಳು ಪೋ –
ಯೆರ್ ರಾಮ ಸೀತೆ ಲಚ್ಮಣೆರಿತ್ತೆರಾಸ್ತ್ರೊಮೊಡು.

* * *

೧೦. ಪರಬುನ ವರಸಾರಿ

ಕಯ್ಲಾಸ ಪರ್ವತೊನದ್‌ರ್ಗಾದಿ ಬಂಟೆ ರಾ -
ವಣೆ ತನ್ನ ಗತ್ತ್ ಗಂಬೀರೊಲೆಗ್ ತಕ್ಕ ಪ -
ಕ್ಕಿಗ್ ರೆಂಕೆದ ಬಲ ನನಿಕಗ್ ನನಿಕ ಬಲ ಪಣ್ಪಿ
ಲೆಕ್ಕ ತಂಗಡಿ ಸೂರ್ಪನಕಿಗೊಂಜಿ ಮಾತೆಟ್ಟ್ -
ಲಾ ಬಾರಿ ಗಟ್ಟಿ ಪೊದು ತೂದು ಮದಿಮೆನ್ ಮಳ್ತಿ
ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸ ಪೊದ್ದೆ ತನ್ಕನುಕೂಲೊಡಿತ್ತೆಡಲ
ಪೊದು ಪರಂಗೋಂದು ಬನ್ನಗಲ ಪೊಸ ಪೊದು ಕಟ್ಟ್ -
ದಗ ನನಿಕ ನನಿಕಲ್ಲೆಡುಪ್ಪುನಂಚಿನ ಸಲಿಗೆ -
ನೇ ಉಪ್ಪುನತ್ತಂದೆ ತನ್ಕ್ ತರೆ ತಗ್ಗಾದ್
ಬಾವೆ ನಡತೊಣುನ ಅಟ್ಟಣೆ ದಾಲ ತೋಜಂದಿ -

ನೇಡ್ದ್ ರಾವಣಗ್ ತರೆಬೇನೆ ಸುರುವಾಂಡೊಂಜಿ
ಪಿರಿತಿದ ಪೊದುಟ್ಟಿಂಬೆ ಬಾವೆ. ನಡಕೆದ ಮೆದು -
ಟ್ಟಿತ್ತಿತ್ತೆ ತೂನಗೀ ಬಾವೆ ಬಾವೆನೆ ಅತ್ತ್.
ಬುಳೆದಿ ಬನ್ನಂಗಾಯಿ. ಒಂಜಿ ಕಯ್ಯೊತ್ತುವೊಲೀ -
ನ್ನಗ ತಂಗಡಿನ್ ಕೊರ್ದು ಕೆಟ್ಯೆ. ಮಾ ಮಲ್ಲ ಮಂ -
ಡೊಲಿಗಾರ್ಲೆ ಸಬೆಟುಂಡು ದುಂಬು ಜೋಡರಿಯಣೊಲೆ -
ಡೆಂಕ್ ಕತ್ತೆರಿ ಬೂಳ್ಯ, ದೇವಾಲ್ಯೊಲೆಡ್‌ಲೆಂಕ್
ದುಂಬು ಬಂಗಾರ್ದ ತಟ್ಟೆಡ್ ಗಂದ ಪುರ್ಸಾದ
ಬೂತಾಲ್ಯೊಡೆಂಚೆಂಚಿ ಮಲ್ಲ ರಾಜಂದ್ಯೆವೊ -
ಗಾಪಿ ದೊಂಪದ ಬಲಿಯ, ಬಂಡಿ, ನೇಮನ, ಸಾನ -

ದಾಯನನ ವೋವ್ವಾಂಡಲಳ್ತ ಬದಿಕರದ ತಾ -
ರಾಯಿ. ಒಂಜಿರೆಗಂದ, ಪಿಂಗಾರ ಪುರ್ಪ ಕೆ -
ರ್ಜಿದ ಬೊಂಡೊಲಿನಿವರೆಗ್ ಯೆಂಕುಪ್ಪುನತ್ತಂದೆ
ಇನಿ ಮುಟ್ಟೊಗಯ್ಕ್ ಕಯ್ಸಿಡುನುಪ್ಪಡ್ ಕಣ್ಣ್
ಬುಡ್ಡು ತೂಪಿನ ದ್ಯೆರದಾಣ್‌ಮಗೆ ಪುಟ್ಟಿನೇ -

ಟ್ಟಿಜ್ಜೆ. ದೇವೆರ್ಕುಳೆನ್ ಮುಕ್ಕೋಲುಗುಂತಾದ –
ಕ್ಳೆನೆಣ್ಮ ಜನ ದನಿಕ್ಳೆಡ ಬುಟ್ಟಿ ಚಾಕಿರಿನ್

ಪರಬುನ ವರಸಾರಿ/೧೨೭

ಇನಿದ ಈ ಪೊರ್ತುಗುಲ ಮಳ್ಪಾವುನೆನ್ನ ಪ –
ಕ್ತಿನ್ ಬಾವೆ ಗೆಣ್ಪುಜೇನ್ನಗ ದಾನೆ ಪಣಡೆನ್ನ
ಮಲ್ಲಾದಿಗಿಂಬ್ಯಗೀತೆಲ್ಯಾದಿಗೆನ? ಸೆರಂ –

ಗ್‌ಡ್ ಗೆಂಡ ಕಟ್ಟೊಂದಿ ಗಾದೆ ಯೆನ್ನಾಂಡಿತ್ತೆ.
ದಾದಾಂಡಲೊಂಜಿ ಉಳಕಂತ್ರಿ ಕಿರ್ತಿಮದ ಗೊ –
ಬ್ಬುಡು ಬಾವನಿದ್ಯಜಿಮ್ಮನ್ ಚಟ್ಟ್ ಕೊರೊಡುಂದ್
ದೊಂಜಿ ಯುದ್ದೊಡು ತಾನೆ ಕೆರ್ದ್ ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ದಿ –
ಲ್ಲಡೆ ತನ್ನ ಕಯ್ಟೊಂಜಿ ತತ್ತ್ ಮೋಸಾಂಡ್‌ಂದ್
ತರೆ ತಿಗಲೆ ನೋತೊಂದು ತಂಗಡಿನ್ ತೂದಿಂಚಿ
ಕೇಣ್ ಮಗ, ನಮ್ಮ ತಿದ್ಯಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆಡಪ್ಪ
ಪೋದಿತ್ತೊಣೊಂತೆ ದಿನ ನೆನೆಪು ಮದಪುನ ಮುಟ್ಟ.
ಬೊಕ್ಕ ಬೋಡಾಂಡ ಬರೊಲಿಂಚಿ ಪೋ ಮಗ ಪೋಲ
ನಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕಿತ್ತೊಣೀ ದಂಡಕ ಮ –

ಲೇಟ್ಟೌಳು, ನಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನೊಂಜಾಣುಳ್ಳೆ –
ಡೆನಡ ಪಣ್ ಮಗ. ನಿಕ್ಕ್ ಮದಿಮೆನಾ ಅತ್ತ್ ಕ –
ಯ್ಪತ್ತಾವುನನ ವೊವ್ವೆನಾಂಡಲೊಂಜೆನ್ ಮಳ್ತ್
ಬುಡ್ಪೆ. ಪೋಡ್ಯಡ ಪೋಲ ಪೋಲಾಂದ್ ಕಡಪುಡುನೆ
ಬತ್ತಿ ಸೂರ್ಪನಕಿ ಕರದೂಸಣೆರೆನಿಲ್ಲಾಳ್
ಪದ್‌ದ್ ಪೋದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕಿತ್ತಾಳ್ ಏಳೆಣ್ಮ
ತಿಂಗೊಳುದಗಾಳ್ ಪೆದ್ಯಾಳಾಣ್ ಬಾಲೆನೊಂ –
ಜೆನ್. ತಿನ್ಪಿ ರುಣದಾಂತಿನಾಯೆ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ಸಯ್ತೆ –
ಡಲ ಬಿತ್ತ್ ಕಂಡೊಡವು ಕೊಡಿಪಂದೆ ಕುಳ್ಳುಂಡ?
ಸೂರ್ಪನಕಿ ಪೆದ್ದಿನಮೆ ಕರಿದ್, ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆ

ಸಂಬುಕೇನ್ಪಿನ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಮೆಲ್ಲ ಬಲತೊಂದು
ತನ್ನ ಪಾಡ್‌ಗ್ ತಾನೆ ಇತ್ತೊಣುನೆ ಸೂರ್ಪನಕಿ –
ಗಿತ್ತೆ ಬಾಲೆನ್ ಸಾಂಕು ಪುದೆ ಬಾರಿ ಪೊಂತೆ ಆ –
ವೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಜಾಲ್‌ದ ತಡಮೆ
ಕಡತ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ಪೋವೊಂದು ಬತ್ತೊಂದಿಂಚ –
ನೇ ಪಾಕ ಸಮಯ ಕರಿವುನೆ ಮನಸ್‌ಡುಂಡಾಂಡ್
ತೊಡು ಬಡವು. ಮೆಯ್ಯೊಟ್ಟು ಬೇಂಕೆ ಲಕ್ಕೊಂದುಂಡು.
ಕುಳ್ಳಂದೆ ಕುಳ್ಳಿನವುಳುಂತಂದೆ ಉಂತಿನವು –

೧೨೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಳಿಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದೋಡೋಡೆ ಪೆರ್ಜಿ ಕಟ್ಟೊಂದು ವರ –
ಸಾರಿ ಪೋವೊಂದು ಸಾದಿಡ್ ಕಾಡ ಬರಿ ತೋಡ

ಬರಿಟ್ ಗುಡ್ಜಿಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತಿ ರುಸಿಕ್‌ಳೆಡ್ ಜವ –
ಣೆರೆನಜತ್ತ್‌ದ್ ತೂದು ಪೋದು ಕಯ್ಪುತ್ತ್ ದೊ –
ಯ್ತ್ತದರಾದ್ ಪೊದ್ಯೊಂದ್ಕು ದೆರ್ತೊಂದು ಮಲೆ ಮಿತಾ
ರ್ದವುಳಿತ್ತಿ ಪುದೆಲ್‌ದಡ್ಡೊಡು ಜಾದ್ ಮೆಯ್ಮದೆನ್
ಜಾರಾದ ಮತ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆದೆಲುನು
ನುರ್ಗಾದ್ ದೆತ್ತ್ ಮಗ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಬಂಡಿ ತಿಗ –
ಲೆದ ಮೇಲ್‌ಗೊಯ್ತ್ ಪಾಡೊಂದು ಜೆಪುಡಾವೊಂದು
ತಿಗಲೆನೆರ್ಕಾದ್ ಕೋಪದ ಪೊರ್ತುಡುಚ್ಚು ಸುಂ –
ಯ್ಯುನ ಲೆಕ್ಕ ಸುಂಯ್ತೊಂದು ಸುತ್ತ ಪೆರ್ಮರಿ ಕಟ್ಟ
ಬಿಗ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನಡಿಕ್ಕ ಮೇಲ್ಗ ಬೊಡಿ ಬೊಡ್ಜೆಲಾ –

ನೇಟ್ಟಲ ಪೊರೆಲ್ಪಾದ್ ಜಿವೊನಿಡೀ ಪೊಡಿ ಮಳ್ತ್
ದಾಲಿ ಬಚ್ಚಾದ್ ಸಪ ಪೂಂಟುದು ಕೊಜಂಟಿ ಕ –
ಟ್ಟಾದುಸುಲು ಮಾತ್ರೊನೊಂಜೆನ್ ಬುಡ್ದು ನನ ಬೋಡ್ದ
ಪೋಲ ಮಗ. ಕೋಪ ಮಳ್ಪಡ ದಾನೆ. ಊರುಡೀ
ಸಂಗತಿನ್ ಪಣಡ ಮಗ ಪೋಲಾಂದ್ ತಿಕ್ಕಿ ತಿ –

ಕ್ಕಿನ ಜವಣೆರೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದಿಂಚ ಸೋಪಾದ್ ಕಡ –
ಪುಡುನ ಮರ್ಲಾಳೆಗವು ನಿಜ್ಜ ಬೆನ್ಪಾಟಿಗೆನೆ.
ಮೋಳಿಂಚ ಕಾಡ್‌ಡಪಗಪಗಾಣ ಮೇವುಗಲೆ –
ವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಗಂಡಿ ಕಾಪುಗಿತ್ತಿನ ಬಂಟೆ
ಕರನರಮನೆಕ್ಕಪೊರ್ಲೊಡು ಬತ್ತಿ ಮಾರೀಚೆ

ಆ ಸುದ್ದಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಪಾತೆರೊಣ್ಣಗ ತಾನ್
ಡಿಬ್ಬಾಕಿ ಚೆಂಡ್‌ದಂಚನೆ ರಾದ್ ಬೂರ್ದು ಕಡ –
ಲ ನಡುಟ್ಟು ಪರುಪ್ಪಿನೀರ್ಲೂಜಿ ಮುಕುಳಿ ಮುದ –
ಲೆದ ಬಾಯ್ಗ್ ಬೂರಂದೆ ಬತ್ತಿನನೆ ದಾನ್ನ ನಿಕ್ –
ಳೆನ್ ತೂಪಿ ಪುಣ್ಯ ಮಗ. ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಾಂದ್ ಪಂ –
ಡ್‌ದ್ ರಾಮೆ ಮೆಗ್ಯೆಡಪ್ಪೀ ಪಂಚವಟಿಟುಳ್ಳೆ.
ಓಡೆ ಪೋದೇರೆಗೆಂಚಿನನೆ ಮಳ್ತಾರ್ಡಲಾ
ರಾಮಗೊಂಜೀತೆಣ್ಮೆದಾತಾಂಡಲಾ ಕಿಣ್ಕ್ –
ಡಡೆ ಜೋಕೆ. ದಾನೇಂದ್ ಪಂಡಿ ಸುದ್ದಿನ್ ಕೇಂಡಿ –

ಪರಬುನ ವರಸಾರಿ/೧೨೯
ನಾ ಸೂರ್ಪನಕಿನ ಮೈಯ್ಮರ್ಲ್‌ದರ್ಲ್‌ದ್ ಮನಸ –

ಲಂಕ್‌ಂಡ್ ಬುದ್ದಿಲಲಜೀಂಡಾಳ್ ದುಂಬೆ ಕಂ –
ಡೆಲು ಪೆತ್ತ. ಇತ್ತೆ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ದ ಕಡಿ ನೋಟಾದ್
ಬುಡಿನ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಕೆಬಿ ಕಡಿದಿನಾಳೆಗ್ ಬಲ್ಲೆ
ವೊಪ್ಪಾಂಡ ದಾನೆ? ಪೊಗ್ಗೊಡ್ಡ ಪೋಡಿಗೆ ದಾದ?
ಇಂಚಿ ಲಂಕೆದ ಕಲ್ಲಬಂಡಿ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಮೆಲ್ಲ
ಗೋದಾವೊರಿದ ಬರಿಟ್ಟಯ್ಗೋಳಿ ಪಡ್ಪುಡಲೆ –
ವೊಂದಾಳು ತೂದು ಪೊಸಕುಬಲಯ್ತ ಜಾಲ ಬೇ –
ಲಿದ ಬರಿಟ್ಟಂಚಿಂಚಿ ನಿಲ್ಕೊಂದು ಪೂ ಕೊಯ್ಪಿ
ನೆವನೊಡಾ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆನೊರ ತೂಪಿನಾ –
ಸೆಡ್ ಪೊರ್ತು ಕಳೆವೊಂದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಕೇಣು ಪಾ –

ತೆರೊನೋಂಗೆರೊಂದಳ್ತು ದುಂಬು ಪೋನಗ ಪಾಕ
ಕಂಡೆಳೆನ್ ಗರ್ರೊತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪಿ ಲಚ್ಮಣನ್ ತೂ –
ದಾಯ ಕಡ್ಜಿಲ್‌ದ ಕಮ್ಮದ ಲೆಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ ಮೆ –
ಯ್ಕಟ್ಪಾಣ ಬರ ದೆಪ್ಪೆರೊಂಜಿ ಬರ್ತಿದ ಪೆಟ್ಟ್
ತಾಗ್‌ಂಡ್ ತನ್ಕ್ಯೆಂದ್ ಪೋದು ಮನದಾನಿ ದೂ –
ರೊಡೆ ತೂದು ರಾಮ ನಿರ್ವೆರೆಡಿಂಬೆ ಕಪ್ಪಾಯೆ
ಬೊಳ್ದೂನ್ಪಿನೊಂಜೆಚ್ಚಿ ಕಡಮೆಣ್ಮೆದಾತಿಜ್ಜಿ.
ಅಮರತ್ತ್‌ಡೊಂಜೆ ಕೂಜೆದ ಬಿತ್ತ್ ನಿಜನೇಂದ್
ಮೆಚ್ಚಿದಾ ಪೊಣ್ಣೀಜನತ್ತ ಮೋಕೆದ ಬೊಡೆದಿ –
ಯಾದುಪ್ಪೊಡಂಚಾದ್ ಕೋಡೆ ತೂಯಿನ ಬಾಲೆ

ಮೊನೆನ್ನ ಮಕ್ಕೆರಿಡ್ ಸುಲಬೊಡೇ ಬೂರೊಂದು –
ಪಡ್ಪುಡಂಚಿಂಚಿ ಬೇಪುನ ಸೂರ್ಪನಕಿಗ್ ದೂ –
ರೊಡು ಪಂಜಿಕಂಡೆ ಕೊಯ್ಪಿನ ಲಚ್ಮಣನ್ ತೂದು
ಪೋದು ಕಯ್ತಾಳುಂತಿನಾಳೆನೇರ್‌ಂದ್ ಮಿ –
ತ್ತಣ್ಣಾದ್ ತರೆನ್ ತೂಪಿನ ಲಚ್ಮಣನ್ ತಾನ್
ಮುಗುರು ತೆಲಿತೊಂದೊರ್ದ ಕಣ್ಣ ದಿಟ್ಟಿದ ಬಿಮಿಟಿ –
ಡಮತ್‌ದೊತ್ತುದು ಪತ್ತಿ ಪತ್ತ್ ಜಾರೊಂದುಂಡು
ಪುರು ಜಾರು ಲೆಕ್ಕಾಂಡಲಾ ಲಚ್ಮಣನ ಪೊರ್ಲು
ಜವಣಾದಿಗೆಗ್ ಮೋಳೆ ಮರ್ಲುರ್ಕರೊಂದಾಯ –
ಡ್‌ಂದಳೀ ಯೇರೊಳ್ತು ಬತ್ತುಪ್ಪುನೊಳ್ಪ? ಮ –

೧೩೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಳ್ಪುನಿ ದಾದ? ಮೂಳೊರಿಯಗುರುವಾಪುಜಾಂದ್ ಕೇಂ
ಡಿನ ಪಳಾಯನ ಬೆರಿಯೆ ಬತ್ತೆ ಯಾನೋ ಅವ್ವು
ಕಟ್ಟಿ ಪೊಸ ಗುಡ್ಜಿಲ್‌ಡ್ ಮಯ್ತಿದಿ ಜತೆಟ್ಟಿತ್ತಿ –
ನಣ್ಣನೀ ತೂದುಪ್ಪೆರೆಲ ಯಾವು. ಪೊರ್ತಾಂಡ್
ಪೋಪೆ ಯಾನ್‌ಂದ್ ಪಂಡಿನ ಲಚ್ಮಣಡ ತೂತೆ
ತೂತೆ ಯಾನಕ್‌ಳೆನೊರ ಜತೆ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದವು

ಪೊಣ್ಣಗೊಂಜಾಣಾಣಗೊಂಜಿ ಪೊಣ್ಣಿಜ್ಜಿಡೇ –
ತುಪ್ಪಡೊವ್ವುಪ್ಪಡವು ದಾದ ಪೆರಜನ ಪಣ್‌ಗೆ?
ಎಣ್ಣಿದೆಣ್ಣಿದ್ ಮನಸ್ ಕರಗುನತ್ತಂದೆ ಮೆ –
ಯ್ಯಿರಿವುನನೆ ನಮ್ಮ ಅಣೆಬರೊನೇರ್ ಕೇಣ್ವೆರೆ –

ನ್ನಲ ನಿನ್ನಲೊಂಜೆ ಗತಿ, ಆಂಡಲಾಣನ ಲೆಕ್ಕ
ಪೊಣ್ಣತ್ತ್, ಪೊಣ್ಣಗಾಣನ ಬಲನೆ ಮರ್ಯಾದಿ,
ನಿನ್ನಂಚಿನಾಣ್ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಯಾನೇತೊ ಕಂ –
ಗಾಲಾತೆ. ನಮ ಯಿರ್ವೆರೊಂಜಾಕ ಯೆನ್ನ ಕೈ
ಬುಡಡಾಣ ಗೋಟಿಯೇ ದಾಂತಿತ್ತಿನಾಳೆಗೆಂ –
ಕೀ ನಿನ್ನ ರೂಪು ತೂದಾಣ ನೆನಪಾಂಡೆನ್ನ
ಮನಸ್ ಮರ್ಲಾಂಡ್. ಬಲ ಯೆನ್ನುಡಲ ಜೊಡು ಮುಗು
ಳಿದ ಗುಂಡೊಡೀ ದೇವೆರಾದೆಂಕ್ ಪೂಜೆಗನು –
ಕೊರು, ಬೊಕ್ಕ ತೂಲ ಯಿ, ಈ ಸೆರಂಗ್‌ದ ಬೀಜು
ಗಾಳಿ ವಾ ಚೌಳಿ. ಈ ಎನ್ನ ಮೆಯ್ಯ್ಯಾಸಿಗೆದ

ನಸೆ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊಲ್ಪಡ್ಂದೆನ್ನಾಸೆ. ಈ ಸುದೆ –
ಟ್ಟಾನೆಲೆನ ಜೋಡಿ, ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಗುರ್ಬಿಲೆ ಜೋಡಿ,
ಪಡ್ಪುಡುರೆಕ್‌ಳೆ ಜೋಡಿಯಾದ್ ಸುಕ ಸಂತೋಸೊ –
ಡಿತ್ತೊಣುಕ, ಮುಟ್ಟ ಬಲ. ತರೆ ದೆರ್ತ್ ತೂಲ ಮೋ –
ಣೆನ್ ತೆಲಿಪು, ನಲಿಪು, ಕಯ್ಪುತ್ತ್ ಸಂಕ್ಯಡ, ಯಾನ್
ನಿನ್ನಾಳ್, ಯೆನ್ನಾಯೆ ಯಿಯೆ, ಯೇರೆಂಕ್ ಸಮ –
ತಕುಳು ನನ ಮಿತ್ತಂದ್ ಸೂರ್ಪನಕಿ ಮುಟ್ಟ ಸೇ –
ರುನೆನ್ ತೂದುಂತವುಳು ಮರ್ಲ್ ಪಾತೆರಡ ಯಿ
ಬೇಗ ನಿನ್ನೊರ ಗಾಡಿ ಕಟ್ಟ್ ಮುಳ್ತುಡ್ದೊಂಜಿ –
ವರ್ಸ ಕರಿದೂರುಗೆತ್ತುನ ಮುಟ್ಟ ಯಾನ್ ಬೆ–

ರ್ಮಚಾರಿಯಾದುಪ್ಪು ರುತೊನು ಕಯ್ಕೊಣ್ದೆನ್ನ
ಬೊಡೆದಿನಂಚಾದೂರುಡೇ ಬುಡ್ದು ಬರೊಡಾಂಡ್.

ಪರಬುನ ವರಸಾರಿ/೧೩೧

ಕಯ್ದಾರೆದಾಳೊರ್ತಿನತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ವಾ
ಪೊಣ್ಣಾವಡಾಳೆ ಮೆಯ್ಮುಟ್ಟಿಂದಿ ಕಟ್ಟ್‌ಡು-
ಪ್ಪುನ ನಾಲ್ವೆರೆಂಕುಳೊಂಜಮ್ಮ ಬಾಲೆಲು ಇರ್ಲ-
ಡಂದಿನಿಲ್ಲಡೆ ಪೋದು ಕಾಂಡೆ ತಂಞಣ ಕೇಂಡಿ
ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ನಿನ್ನ ಜಂಬರ. ಯೆಂಕ್ ಕಡೆಸುಂಡು
ಪೋಪೆ ಪೊರ್ತಾಂಡ್ ಮರ್ಯಾದಿಡೀ ಪೋಲಾಂದ್
ಗರ್ತ್‌ದವುಳವುಳು ದೀದಿತ್ತಿ ಕಂಡೆಲೆನ್ ಪೆ –
ಜ್ಯೊಂದಿತ್ತಿ ಲಚ್ಮಣಡ ಏತಾಂಡಲಾ ಬತ್ತಿ –

ನಾಳ್ ಪೊಣ್ಣುಂದೀ ಸಸಾರ ಮಳ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.
ನಮ್ಮ ಮಯ್ದೂದು ಮೆಯ್ದಾಂತಿನಾಯಗ್ ದಾಯೆ –
ಗೀ ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರೊಲು ತನ್ನ ಪೂಪಗರಿಳೆನ್
ತೂಟ್ಟು ಪಾಡ್ದೆನ್? ತೂ ಪಗರಿಳೆನೀಡೀತ್ ತ –
ಪ್ಪಂದೆ ಬುಡ್ದಿಂಚ ಕೆರ್ಪೆದೆ. ಮುದಲೆ ಕೊಡಿ ಬಂಟೆ
ನಟ್ಟುನಾಳೆಗ್ ಪಾಡ್ ನಟ್ಟದಾಂತಿನ ಬಿಕ್ಕೆ.
ನಿನ್ನ ಜವಣಾದಿಗೆದ ರಿತಿಟಂಗಲಪು ಯೆಂಕ್
ನಿನ್ನೊಟ್ಟುಗೀ ಕಾಡೊಡಿತ್ತೊಣುವೆ. ನಿನ್ನ ಕೈ –
ಗುಣೊನು, ಮೆಯ್ಗುಣೊನು ತೂವಂದೆನ್ನ ಮನಸ್ ತಡೆ –
ವುಜಿ. ನಿನ್ನ ಪುಂಡಿಗಮರಂದಿ ಪೊಸ ಪಲ ಜೋಡು

ಮಾಪಲದ ಮುಳ್ಳುದಾಂತಿನ ಗೆಲ್ಲ್ ಯಾನ್. ಬಿ –
ಮ್ಮೊಗು ಬಿಮ್ಮದೀದ್ ಬಿಗ್ತ್‌ದರಾದ್ ಪತ್ತಿಂಚಿ
ಬೆರ್ಮೆದಾಂತಿನ ಬೆರ್ಮಚರಿ ವಾ ಮರ್ಲ್ ಪಣ್.
ಲಕ್ಕ್ ಬಲ ಪೋಯಾ ಮರತ್ತಡ್ದೊಡೆಡ್ಡೆ ಸಂ –
ಪುದ ನಿರೇಲುಂಡವುಳು. ನಮ್ಮ ಜವಣಾದಿಗೆದ
ಕಡ್ಪುಡಾ ಚೀಂಪು ತಿಕ್ಕಾದಿತ್ತಿನಾನೆ ಬಾ –
ಕಿಲ್‌ನ್ ಬಿಜ್ಜಾದ್ ಸೊರ್ಗದುಳಾಯಿ ಪೋದು ಪಡೆ –
ಪಿನ ಸುಕೊನು ಸಂತೋಸೊನೀ ಪಡ್ಪುಡೇ ಪಡೆಕ.

ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕಂದ್ ಲಚ್ಮಣನ್ ದೆರ್ಂತೊಂದು ಪೋ –
ಯೆರೆ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದಮರ್‌ನಗ ಲಚ್ಮಣೆ ನೆತ್ತಿ –

ಗೇರಿ ಪಿಸ್‌ರ್‌ಡ್ ನೀತಿ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣೆರಾ –
ನಗ ಪುಡಾದಿನ ನಿನ್ನ ಕೆಬಿ ನಿಕ್ಕ್ ದಾಯೆ? ಪೊ –
ಣ್ಣನ ಸೀಲ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿಲೆದ ಮೂರಿ ಕ –
ಮ್ಮನೊನು ತೆರಿಯಂದಿನಾಳೆಗ್ ಮೂಂಕು ದಾಯೇಂದ್?

೧೩೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ದತ್ತ ಕಯ್ಪಾಳೆ ಜುಟ್ಟುಡು ಪತ್ತ್‌ದೊಂಜಿ ಪಗ –
ರಿನ್ ದೆತ್ತ್‌ದಿರೆತ ಪರ್ತೆನ್ ತೂಪೆನಾಂದಿ ಲೆಕ
ಕೆಬಿ ಮೂಕುಲೆನ್ ಕೆತ್ತ್‌ದೊಂಜಿ ತೊರ್ತುದು ನಡಪು
ನಡಪು ಕಣ್ಣೆದುರುಡು, ರಗಳೆ ಮಳ್ತಡ ನಿನ್ನ
ತರೆ ಕಡ್ಪೆ ತೂಲಾಂದ್ ಪುರೆಕ್ ಪೋಯೆ ಸರೋನೆ.
ಬತ್ತಿ ಲಚ್ಮಣನ ಮೆಯ್ಕಯ್ಪ್‌ವುಳವುಳು ಬೊಟ್ಟ

ಬೊಟ್ಟ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಕಲೆ ತೂದು ಗಾಬಿರಿಡ್ ಲ –
ಚ್ಮಣ! ನೆತ್ತೆರೊಳ್ತು? ಕೊಣ್ಪಾವೊಂಡ ದಾದ? ಪಣ್
ಕುತ್ತಿ ಕಂತ್‌ಂಡತ್ತ್ ಮುಳ್ಳು ಗೀರ್‌ಂಡ? ಕಣೆ
ಬರ್ತ್‌ಂಡ? ಕಲ್ಲ್ ದಂಟ್‌ಂಡ? ದದಾಂಡಯ್ಯೊ
ದೇವೆರೇಂದಾ ರಾಮೆ ಲಚ್ಮಣನ ಮೋಣೆ, ತೂ
ತೆಕ್ಕಂಡಲಾ ಬೆಪ್ಪೊರಿವು ಲೆಕ್ಕ ಪಿಸ್‌ರ್ ಪಿರಿ –
ದ್‌ಂಡಲಾ ಕಪ್ಪು ಮಾಜಂದಿನೆನ್ ತೂದು ದಾ –
ದಾಂಡ್‌ಂದ್ ಪಣ್ಪಾನ್ನಗಡೆ ಬತ್ತಿ ಸೀತೆ ನೆ –
ತ್ತೆರ್ ತೂದು ಓ ದೇವೆರೇಂದ್ ಪೋಡಿದ್ ಕಣ್ಣ್
ಗಡ್ಡ ಕಯ್ಪತ್ತ್‌ದಡೆಗೇ ಕುಸ್ಕಿನೆನ್ ತೂದು

ಯೆಂಕ್ ದಾಲಾತ್‌ಜಿಂದೊಂಜಿ ಕತೆ ಬೇತೆ. ಪೋ –
ಡ್ಯಡೆ ನಿಕುಳು. ಪಣ್ಪೇಂದ್‌ದಾತಿ ಸಂಗತಿ ಮಾತ
ಸತ್ಯನೇ ಪಂಡಿ ಲಚ್ಮಣನ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡಿ

ರಾಮೆ ವಾ ಜಾತಿದಾಳಪ್ಪಾಳ್. ನಿಕ್ಕ್ ದಾ
ಲಾತ್‌ಜತ್ತವ್ವೆ ಮಲ್ಲುಪಕಾರ ನಂಕಾಳ್
ಸಯ್ಯಾಯಳತ್ತ? ಅವು ಮಲ್ಲೆತ್ತ್. ಎಂಚಿನಂ –
ದಾಂಡಲಾ ಪೊಣ್ಣತ್ತ? ಪಾಪ ನನ ದಾದ ಮ –
ಳ್ಪುನಿ. ತೆರಿವುಜಿಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ಸೀತೆ ಪೊಂಜೋವ್ವೆ
ಮಿತ್ತೀರೆನಾತೇರೆಗುಂಡೀತ್ ಪಾಪ ಪು –
ಣ್ಯಂಚಾದ್ ಮಳ್ಪೊಡೀರೊಂಜಿ ಬೇಲೆನ್ ಪಣ್ಪೆ.

ಒಳ್ತುಲಾವೀತ್ ತೆಕ್ಕಿದ ತೆಗ್‌ಲೆ ಕಾಯೆರ್‌ದ್
ಮಂಜಲ್‌ನ್ ಕಣತ್ ಕೊರ್‍ಯಾರೊಂಜಿ ಎಣ್ಣೆ ಕ –
ಯ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆ ಒರ ಕೋಣೊದು ಕೊರ್ದು ಬಲೆ ಪಾಪದಾ –
ಳತ್ತಾಳೆಗುಪಕಾರ, ಮಳ್ತರ್ಡ ಪುಣ್ಯ ಬರು.
ಪೋಲೆ ಕಣ ಬಲೆ ಬೇಗ ಲಕ್ಕ್‌ಲೇಂದಿನೆ ರಾಮು

ಪರಬುನ ವರಸಾರಿ/೧೩೩
ಲಚ್ಮಣೆರ್ ತೆಲಿತೆರೊಟ್ಟುಗು ರಟ್ಟುನೆಂಗೆ ಕೊ –
ಟ್ಯದ ಕುಬಲ್. ಅಂದ್ ತೆಲಿಪಡೆ. ಸತ್ಯ
ಪಾಪ ಪೂಜಡ್ ಗುಣಾವಡ್ ಬೇಗ. ನಿಕುಳೊಂಜಿ
ಪಣಿ ಆಳೆ ಬೇನೆ ಅಳೆಗ್ ಬೇಗ ಮರ್ದ್ ಕಣ –
ಲೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೀತೆ ಮೊಕುಳೆನಂಗ್ಲಾಯಳ್ಂ –

ದಾ ರಾಮೆ ತೆರಿದಾವು ಕಣಕ. ದಾನೊಡು. ಕಣಕ
ಮರ್ದತ್ತ. ನಿನ್ನೊಂಜಿ ಪಂಡಿತನ ತೂಕಾಂದೆ.
ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಕಣ್ಣಾಳಿತೊಡು ನಾಲ್ ಮಾ –
ರ್ಪೆತ್ತರೊಡು ಪೊರ್ತುಪ್ಪುನಗ ಬೇಲಿದ ಪಿದಾಯ್ದು
ಮೆಯ್ಟ್ ಕೇಣುನ ದೊಂಡೆ ದಾದ ತೂಕಾಂದ್ ಜಗ –
ಲಿಡ್ಡೆ ಮಂಡೆ ಪಿದಾಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ತೂನಗ ರಾಮೆ,
ಕತ್ತಿ ತಂಡೆಲ್‌ನ್ ಪತ್ತೊಂದಿ ಪತ್ತಿರ್ವಜನ
ತುಂಡು ಜವಣೆರೆನ್ ಬೆರಿಯೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದೊರ್ತಿ ಪೊ –

ಣ್ಣನ ಜತೆಟ್ಟಾ ತಡೆಮೆದೆದುರುಂತುದಿತ್ತಿ ಸೊಂ -
ಮೊಗು ಕಟ್ಟಿ ಜಟ್ಟಿಗುದೆಟ್ಟತ್ತಿ ತಡ್ತಲೆನ್ ತಿ -
ಕ್ಕಾವೊಂದಿನಾಯೆ, ಯೇರೀ ಪುರೆತ್ತಕುಳ ಪಣ್.

ವೇಗ ಪಣ್. ಪೋಡ್ಯಡಾಯನ ತಿಗಲೆನೇತ್ಂದ್
ಕೂಪೇಂದಿನೆಕ್ಕ್ ಮೂಂಕುಡೆ ಬಾಯ್ಡೆ ಒಟ್ಟು ಪಂ -
ಡಾಳಂದ್ ಅಂದನ್ನ. ಮೆಗ್ಯೆ ಒರಿ ಲಚ್ಮೆನೆಗೆ
ಮೊಕ್ಕೊರಿ ಪಲಾಯೆ ರಾಮೆಗೆ ಉಲಾಯುಪ್ಪೆರು -
ಪ್ಪಂದೆ ಸಯ್ದೆರ? ಈತ್ ಬೇಗ ಸಂಯ್ಯಾಂಯೆ ರೋ -
ಲಾ ದೆಂಗ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಕುಲ್ದೆರಿತ್ತೆರ್ ಕೋಡೆ.
ದಾದಕ್‌ಲೆ ಆಂಕಾರ ಯನ್ನ? ಪಾರ್ಬತ್ತದೊರಿ
ಪತ್ಯೆ. ಒರಿ ಕೆತ್ಯೆ. ಮೊಕುಲೆಗ್ ಬೇತೆ ದಾಲತ್ತ್
ಒಂಜೆ ಪೊನ್ನುಲೆ ಪಿತ್ತ್ ಅಲ ತೂಲ ತೂಲನ್ನ

ಅಲ ಜಗಲಿಡೊರಿ ಉಲ್ಲೆ ತೂಲನ್ನ ತೂಲ ಮುಡೆ -
ತಡ್ಡೊಡೊಲ್ಲೆದ ಲೆಕ್ಕ ಮಂಡೆ ನಿಲ್ಕಾವೆ ಅಲ
ತೋಜ್ಜಾಂದ್ ಸೂರ್ಪನಕಿ ರಕ್ಕಸೆರೆನೊತ್ತು ಗುರಿ -
ಕಾರೆ. ಅನ್ಯಾಯ ಬುಳೆಪಿನ ಕಂಡ ಕೋರ್ದು ಪಾ -
ಡಿಂಚಿ ಪೂಕರೆ. ನೀತಿ ದರ್ಮೊಲೆದ ಮೆಯ್ಯಿಲ್ಕೆ
ತಾಗಿಂಚಿ ಕುರೆ. ಮೋಳೆ ತಿದ್ಯಪ್ಪೆ ಮಗೆ ದುಟ್ಟೆ

ಕರೆ. ಕುಂಬರೋಂದು ಕೋಪೊಡು ರೋಮ ಕೊಕ್ಕೆರ್‌ದ್
ಔಡು ತುಚ್ಚೊಂದು ಪರು ಕಡೆವೊಂದು ಜಗಲಿಡೇ -
ರವು? ಮೂಳು ರಾಮೇನ್ನಗೀಯೆನಾ? ಲಚ್ಮಣೇಂ -
ದ್‌ಂಡ ಯೇರಾಯೆ ವೋಳುಳ್ಳೆ ಪಣ್ ಬೇಗ. ಕಳು -
ವೆರೆ ಲೆಕ್ಕ ದಾನುನೀ ಜಪ್ಪು ಜಾಲ್‌ಗ್. ಬಗ್‌ಳ್

ಯೇರ್ ಯಿೊ? ರಾಮೆ ಅಂದ? ಅಂದ್‌ಂಡಂದ್ ಪಣ್.
ದಾನೆ? ಸಮ ನಿಕ್ಕ್ ನಾಲಾಯಿ ಮಗುರುಜ ದಾನೆ?

ಸುಳ್ಳು ಮಿನಿ ಪಂಡ, ದಾದಾವೊಂದ್ ತೂಲ, ಯೀ
ಯೇರ್ ಪಣ್‌ಂದಿನೆನ್ ರಾಮೆ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಲಚ್ಮ –
ಣನ್ ಜಗಲಿಡುಂತಾದ್ ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ರಾಮೆ
ಯಾನ್, ಲಚ್ಮಣೆ ಯೆನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ, ನಿಕ್ಕೆಂಕ್ಳೆಡ್ದ್
ದಾದಾವೊಡಿತ್ತೆ. ದಾಯೆಗ್ ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾವ?
ಮೆಲ್ಲ ಪಾತೆರ್. ದಾನೆ ಗಗ್ಗೆಲುವ? ಯೆಡ್ಡೆಡೀ
ಮುಳ್ತು ಪೋಯಾ ಆಂಡ್. ಇಜ್ಜಿಂಡ ದಾನೆ ಮ –

ಳ್ಪೆಂದ್ ಗೊಂತುಡಾಂದೆದುರು ಪಾತೆರಿನ ಕೇಂಡಿ
ಕರೆ ದಾನೆ ಎದುರೆದುರು ಪಾತೆರುವ? ತಪ್ಪು ಮ –
ಳ್ಪುನಿ ಬೇತೆ. ಬೊಕ್ಕಯ್ತು ಮಿತ್ತ್ ಬೇತೆನೆ ಪಾತೆ –
ರುವ? ಪಾತೆರಾವೆ ನಿನನುಂತು, ಮೂಳೀ ಕೊಟ್ಯೊ –
ನೇರ್ದ ಕೇಣ್ದೀ ಕಟ್ಯ, ದುಂಬು ಕೇಂಡನ? ನಿನ್ನ
ಕುಟುಮೊಗುಂಬೊಳಿ ಬುಡ್ತಿ ಜಾಗ? ಕೇಣಂದೆ ಪ –
ತ್ತಂದಿಂಚ ಬತ್ತ್‌ದೇಕಾಯೇಕಿ ಕುಳ್ಳು ನೀ –
ನ್ನಗ ದಾನೆ ಕೇಣುನಕುಳಿಜ್ಜಂಬೆ. ಕೋಡೆಂಕ್ಳೆ
ಪೊಣ್ಣಿಂಚಿ ಬತ್ತಿನಾಳೆಡ ಮರ್ಲ್ ಪಾತೆರಿಯ –
ರಂಬೆ ಮರ್ಯಾದಿಗಾದಾಳ್ ಮನಿಪಂದಿನೆನ್

ತೂದಾಳೆ ಕೆಬಿಮೂಂಕುನಿರ್ವೆರೊಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ದ್
ಕುತ್ತಿನಂದಾ? ಒಂಜ ನಿಕ್‌ಳೆಡೊರಿ ಮೋಳೆ ನಿ –
ತ್ತೆನೆ ಮೆದಿಮೆ ಆವೊಡತ್ತ್‌ಡ ಮೋಳೆ ಕೆಬಿ ಮೂಂಕು –
ಳೆನ್ ದುಂಬುದಂಚನೇ ಮಳ್ಪೊಡೊವ್ವಾವು ಪಣ್.
ಪಣ್ ಬೇಗ. ಈಡೆಗೇ ನಿನನ್ ಬುಡ್ಪುಜ್ಜಿ ಯಾನ್.
ಪೊಣ್ಣು ಪೊಂಜೋವು ಒರ್ರ್ಯೊರ್ತಿ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ ಸಾ –
ದಿಡ್ ನಿಕುಳು ದಾಲ ಮಳ್ಪಾರತ್ತ? ನಿಕ್‌ಳೆಗಿನಿ –
ಮುಟ್ಟೇರ್ಲ ಬೆಚ್ಚ ಪುಟ್ಪಾದಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಪು –

ಪರಬುನ ವರಸಾರಿ/೧೩೫

ಟ್ಟಾವೆ ಯಾನಿತ್ತೇಂದೆ ಕರೆ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ
ರಾಮೆ, ಯಾವೇತ್ ಕೊಚ್ಚುನಿ. ನಿನ್ನ ತಂಗಡಿನ

ಮರ್ಯಾದಿ ನನ ಮಿತ್ತ್ ಪೋವಂದ್. ತರೆ ದೆರ್ತ್-
ದಾಳೆ ಮೋಣೆನ್ ತೂಪಿನಕುಳೇರ್ಲ ಉಪ್ಪಂದ್
ದಾಲ ಪೋಡ್ಯಡ. ನಿಕ್ಕ್ ಯೆತೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ
ಮರ್ಯಾದಿ, ನಿನ್ನ ತಂಗಡಿಗೊಂಜಿ ಮರ್ಯಾದಿ.
ಮರ್ಯಾದಿ ನಿಕ್‌ಳೆಗಿರ್ವೆಗುಪ್ಪುನೀಂದ್ ತೆರಿ –
ದನ? ಬೇತೆ ದಾಲತ್ತ್. ನಿಕ್ಕೊಂತೆ ಬೆಚ್ಚ. ದೇ –
ವೆರೆ ಗಂಟ್ ಸಮ ಉಂಡ? ಅತ್ತೆಡ್ಡೆ ಮುಣ್ಚಿನ್‌ಲ
ಮಾರ್ದ್ ತಿನ್ತನ? ನಿನ್ನ ಬೆಚ್ಚಾಂಡ ನಿಕ್ಕಾಂಡ್.
ಈ ನಿನ್ನ ಸುರುಪೊನೊರ ಮುಳ್ತು ಕೊಣಪನ ಇಜ್ಜ?
ಯೆಡ್ಡೆಡೀ ಪೋಲಾಂದ್ ದಟ್ಟಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ರ –

ಕ್ಕಸೆ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆದ್ ನಿಕ್ಕಾವೊಡೇ ಗುದಿಗೆ ಸಾ –
ಸ್ತ್ರನೆ ಬೇತೆ ಪಲ ಇಜ್ಜಿ. ನಿಕುಳೆಂಚಿನಂಬೆ ತೂ –
ಪಿನಿ? ಕೊರ್ಲೆ, ಪೊಡಿ ಮಲ್ಪಿ ಬೆರಿ, ಸೊಂಟ ನೆಗಪಿ, ಕೈ
ಕಡ್ಪಿ, ಕಾರ್‌ನ್ ಪೊಳ್ಪಿ, ಪಾಡ್ಲೇಂದ್ ಪಣ್ಣಗನೆ
ಲಚ್ಮಣಡುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಬಿರುಪಗರಿ ಕಣಪಾದ್
ರಾಮೆ ಬುಡಿನೊಂಜೊಂಜಿ ಪಗರಿಡೊರಿಯೊರಿಯೆ ಬೂ –
ರೈರ್. ದೂರೊಡಿತ್ತಿನೊರಿ ಕೊಂಬು ಪತ್ತುನೆ ರಕ್ಕ –
ಸೆರೆ ದಂಡ್ ಪುಂಡು ಪುಂಡಾವೊಂದು ಚೆನ್ನೆ ನಾ –
ಯಿಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಮೇಲ್‌ಗೇ ಬೂರುನುಲ್ಲಾಸ್‌ಡೆ –
ತ್ತಿನೆನ್ ತೂದಾ ರಾಮೆ ಎಯ್ಯ್‌ಂಜಿ ಮೆಯ್ಯುಡ್ತು –

ದೊರ್ಮೆ ಕಣೆ ರಟ್ಟಾವುನಂಚ ಪಗರಿಳೆನ್ ಪಾ –
ರಾದ್ ಕರ ದೂಸಣೆರೆಡಪ್ಪ ಬತ್ತಿನ ಮಾತ
ಪೊಡಿ ರಕ್ಕಸೆರೆನುಸುಲು ತೆಕ್ಕಾಯೆ ಬಿರು ಜಾಯೆ.
ಗಡಿ ನಿಲ್ಕೆರಾಪಿನ ಕೆಲೆಂಜಿಲೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಕ–

ಯ್ಯಾಕೊಂದು ತೆಲಿಪಿ ಬಾಲೆಲೆ ತರ್ಲೆ. ಕಲ್ಪಾವೆ.
ಪೋಡ್ಯಡೇಂದಾ ಸೂರ್ಪನಕಿ ಬೀಸ ಬೀಸ ಪೋ –
ಯಾಳಂಚಿ. ಇಂಚಿಡೀ ಸುದ್ದಿ ತಿಕ್ಕಿನ ರುಸಿಕು –
ಳೊಟ್ಟುಗಾಯೆರ್ ರಾಮನಾಸ್ರಮದ ಜಾಲ್‌ಡಾ
ರಾಮನೇ ತೂದು ನನ ಯೆಂಕ್ಳೆ ಪಾಲ್‌ಗೆ ದೇವೆ –
ರೀಯೆ. ಓ ರಾಮ! ಯೆಂಕ್ಳೆನಿಮುಟ್ಟ ಮಳ್ತಿನ ತ –

೧೩೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಪಸ್ಸದ ಪಲೊನು ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ಪಾಂದ್ ಕೊರ್ದು ರಾ –
ಮನ ಕಾರ್‌ಗಡ್ಡ ಬೂರುದು ಪೋಯೆರಾಸ್ರಮೊಗು.
ರಾಮೆ ತೆಲಿತೊಂದು ಸೀತೆಡ ಇಂಚಿ ತೂಲ, ಓ
ಇಡೆ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಪಿಣೀತೊಂತೊಂತೆ
ಕೊಣ್ತುಂಡು. ಕೋಡೆದಾಳೆಗ್ ಕಾಯ್ತ್ದಿನ ಗಡಿ –
ತ್ತೆಣ್ಣೆ ಕೊರ್ದ್ದೊರಿದ್‌ಂಡ ಕಣಲ ತುಕ. ಒಂಜಿ ತ –
ಕ್ಕಣ ಯಾವು ಅಂದ್‌ಏಂದ್ ಪಂಡಿ ರಾಮನ ಮೋಣೆ –
ನೇ ತೂದು ಪಕ್ಕ ಕಂಟೆಲ್‌ನೊರ್ದ್ದ ಪೀಂಟಾದ್
ಯಿರೆಗೇಪಲ ಕುಸಾಲೇ, ಯಿರೆನೀ ಪುದಾ –
ರ್‌ಗ್ಲ ಅತ್ತಂದೀರ್ ಮಳ್ಪುನೇಕ್ಕ್‌ಲ್ ಪತಂ

ಗೆಲ್. ಅವುಳೆ ಕಾಡುಂತುದಿತ್ತಿನಾಳತ್ತ? ಪೊ –
ಣ್ಣನ್ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ ಸಿಂಗರಿಯೆರೀರೆನ ಮೆಗ್ಯ –
ಡನೆ ಪಣೊಡು. ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆಂದ್ ತೆಲಿತೊಂದು ಪ –
ಣ್ಣಗ ಸೀತೆ ಮೊಕುಳಿರ್ವೆರೆಗ್ ತೆಲಿಕೆ ತಡೆವಂದ್.

* * *

೧೧. ದಗೆ ತೋಜಾದ್ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯಳ್

ಇಂಚ ದಿನ ಪತ್ತಿರ್ವ ಕರಿದೊಂಜಿ ದಿನ ಪಗೆಲ್ -
ಡೊಣಸಾದ್ ಮದ್ಯಾಂದ ಪೊರ್ತುದಗ ರಾಮೆ ಸೀ -
ತೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದಂದಯಾ ನಿನ್ನ ಒರ್ಪೊರದ ಬೇ -
ಲೆನ್ ಮುಗಿತ್‌ದಿಂಚಿ ಬಲ. ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು ಪಣೊ -
ಡುಂದುಳ್ಳೆ ಪಕ್ಕ ಬಲ, ಕಡೆಸಾಯಡಾವಂದ್
ಬೊಕ್ಕ ಮರತ್‌ರ್ದ್ ಪೋವೂಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಸೀತೆ
ಬತ್ತೆ ಬತ್ತೇಂದುಳಾಯಿದ ಜಂಬರೊನು ಬೇಗ
ಬೇಗ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ತಡ್ಯದಾ ಮೆಯ್ಟ್ ತೊಟ್ಟೆಡಿ -
ತ್ತಿನ ಪಗರಿಳೆನ್ ಮಾತ ತಿರ್ತ್ ದೊರ್ತುದು ಪಗರಿ -
ದಿರೆಕಡ್ಡ ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲೀಸೊಂದು ಬಡ್ಡಾತಿ -

ನೆನ್ ಸನ್ನ ಪೊಡಿ ಪಾಡ್ದ್ ಮೆಲ್ಲನೊಚ್ಚಿದ ಮಣೆಟ್
ಕೂಟೊಂದು ಪರ್ತೆ ಬತ್ತಿನೆನ್ ದತ್ತಂಗಯ್ಗ್
ತೇತೊಂದು ಕುಂಟು ಚೂರುಡು ಯೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ತ್‌ದೊರೆ -
ಸ್‌ದ್ ತೂಂಡ ಮೋಣೆ ತೋಜುಂಡಂಚ ಮೆಂಚುಪಗ -
ರಿಳೆನಂಚನೇ ಪತ್ತಲಾತ್ ದಿಂಜಾದ್ ತೊ -
ಟ್ಟೆಲೆನ್ ಮಿತ್ತೊಂಜೊಂಜೆನೇ ಪಿದಾರದ ಕೊಕ್ಕೆ -
ಗಕ್ಕುಡೊಂದಿತ್ತೆ ಲಚ್ಮಣೆ ಗೋಡೆಗೊರಗ್‌ದೀ -
ಮೆಯ್ಟ್ ಕುಳ್ಳೊಂದಿತ್ತಿ ರಾಮ ಕಯ್ತಡೆ ಪೋದು
ಕುಳ್ಳುದೆಂಚಿನ ಯಿೂರೆ ಗೊಬ್ಬುನೊರ ಪಣ್ಣೆ ತುಕ.
ಕತ್ತಿ ಪಗರಿಳೆನ್ ಕೂಟುನೆನ್ ತೂನಗ ಮುರಾ -

ನಿದ ಲೆಕ್ಕ ದಾದಾಂಡಲೊಂಜಿ ಗೊಬ್ಬಿನಿ ವುಂಡ?
ದಾನೇಂದ್ ಕೇಂಡಿ ಸೀತೆಡ ರಾಮೆ ಇಜ್ಜಿ ದಾ -
ಲಂಚಿನವು ಪೊಣ್ಣೊಂದು ಪಿಲಿನ್ ತೂದೇರ್ ಬು -
ಡ್ಪೆರ್ ಪಣ್‌ಗೆ? ನಮ್ಮ ಕಯ್ಕುಳು ನಂಕ್ ಬೋಡಾಂಡ -
ವೆನ್ ಕೆರಂದೆ ನಿವ್‌ರ್ತಿವುಪ್ಪಂದ್. ಪೋವಡವು

ನಮ ಕಲ್ತಿ ಬೇದ. ಸಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣ, ತುಂಡು ಪದ
ಸೊಲೊಕ, ಪಾರ್ದನೆ, ಬೀರ, ಸಂದಿಲೇತೋ ವುಂಡು
ಮದಪಂದಿ ಲೆಕ್ಕಲುರುವಾವಂದಿ ಲೆಕ್ಕಲಾಂ –
ಡಯ್ಯಾದ್ ಬಂಡಿ ಪಾಡುಗ ತುಕಗೆ ಸುರುಮಳ್ಪು

೧೩೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಬೇಗಾಂದ್ ಪಂಡೆ. ಈ ಪಾತೆರೊಗು ತೆಲಿತೊಂದುಽಂ
ಯಾನ್ ಸೋಪೇಂದ್‌ದೆಣ್ಯೊಡ್ಚೀರ್. ಯೆನ್ನ ಬಾ –
ಯ್ದುಂಡೇತ್ ಬಾಲೆ ಮಾಣಾವು ಪದ ಸೋಬಾನೆ –
ಳಂಚ ಮಾತಾತ್ ಸುಲಬೊಡು ಯಾನ್ ಸೋಪಾಯೆ,
ಬಂಡಿ ಗುಂಡಿಗ್ ಬೂರಡ್‌ಂದ್ ಯೊರೆಗ್ ತೋಜೆ –
ರುಂಡು, ಸೋತುಜಿಡ ಯೆಂಕುಂಡೆಂಚಿನಾಂದ್ ಕೇಂ –
ಡಿನ ಸೀತೆಗಾ ರಾಮೆ ಯಿೊ ಪಂತೊಡೂಳ್ಳ ಓ –
ಹೋ ! ಜೋರುಡುಳ್ಳ ಯಿೊ, ಯೆನಡ ಸೋತಡ ಯಾನ್
ಪಣ್ಣೆಂಗೆ ಕೇಣೊಡೀ ಯಾನ್ ಸೋತೆಡ ಕೇಣೊ –
ಡೀ ಯಾನ್ ಪಣ್ಣೆಂಗೆ. ಯೆಂಚಾವ? ಒಪ್ಪಿಗೆನ?
ಯಾನೊಪ್ಯೆ. ಒಪ್ಯತ್ತ? ಬೊಕ್ಕ ತಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ

ಇಜ್ಜಿ. ತಪ್ಪುಜಿ ಯಾನ್. ಅ್ಣಂ! ದಾದ, ದಾದ ಪಂ –
ಡಿನಿ? ಪಣ್ಯೆ, ಪಣ್ಯೆ. ಕುಡವೊರ ಬಾರಿ ಪಕ್ಕ ಉ –
ಳ್ಳಾರೀರ್. ವಾ ಕಾರ್ ಜಾರ್‌ಂಡಲಾ ಪೆಟ್ಟ್
ಸೊಂಟೊಗೇಂದಿನ ಲೆಕ್ಕ ಯೇರ್ ಸೋತ್‌ಂಡಲಾ
ತಪ್ಪು ಯೆಂಕೊರ್ತಿಗೆನ? ಅಬ್ಬಬ್ಬ. ಯಿೊರೆ? ಆಂ –
ಜೋವೆನೊಂಜೆಜ್ಜೆಗ್‌ಲ ನಂಬೆರೆನೆ ಬಲ್ಯಪ್ಪೆ.
ದಾನೆ. ಯಾನಾತ್‌ಲ ಪೊಡುಂಬೇದಿ ಪಂಡ್‌ದೆ –
ಣ್ಯರ? ಬೊಕ್ಕ ನಂಕ್ ದಾಯೆಗ್ ಪಂತ ಪಣ್‌ಗೆ ತುಕ
ನಮ ನಮೇಪಲ ಸೋಪೆರೆಲ ಬಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಪೆರೆಲ
ಬಲ್ಲಿ. ನಮ್ಮುಳಾಯಿ ಸೊಲ್ಪು ಗೆಲ್ಪುಲೆನೊಂಜೆ

ಲೆಕ್ಕ ತೆರಿಯೊಣೊಡು ನಮ. ಪಂತೊಗೀತುಪ್ಪು ಪಾ –
ಡಿತ್ತೆ. ಸುರುಮಳ್ಪು ಯಿ ಅವ್ವಾವುಜಿರೆ ಸುರು
ಮಳ್ಪೊಡೀರೆಗೆ ದುಂಬು ಮರ್ಯಾದಿ ಪಣ್ಪನಾ?
ಬೇಗ ಪಣ್ ಪೊಕ್ಕಡೆಲ ವೊರಟೋಡ್ಜಿ ಯಾವ? ಒರ –
ಟುನಿ ಯಿರ? ಪಣ್ಪೆಯೇ, ಅಂದೆ, ಸುರು ಮಳ್ಪಿಂದ್
ಮೊಕುಳು ಪಾತೆರುನ ಮಾತೆನ್ ಕೇಂಡಿನಾ ಲಚ್ಮ –
ಣೇಂದೆ ತೆಲಿತೊಂದು ನಿಕ್ಳೆನ ವೊಡ್ವೊರಂಟ್ಡಿನಿ
ಬಂಡಿ ಬಯ್ಯಾಂಡಲ ಪಿದಾಡುನಟ್ಟಣೆ ತೋಜ್ಜಿ,
ನನ ಕಾರ ನಡಿಗೆನೇ ಗತಿಯಾಂದ್, ಸೀತೆ ತೆಲಿ –
ತೊಂದು ಪಂಡಳ್ ಮಯ್ತಿನನ ಪಾತೆರನೆ ಸತ್ಯ –

ನಾಂದ್ ತೋಜುಂಡೆಂಕ್. ಬತ್ತಿ ದರ್ಮದ ಬಂಡಿ
ನುಗ ಕೊಟ್ಟು ಪೊಳಿಯಂದೆ ಪೋವುಜೀನ್ನಗ ನಂಕ್

ದಗೆ ತೋಜಾದ್ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯಳ್/೧೩೯

ಬೊಕ್ಕ ಕಾರೆ ಗತಿದೆ. ಬೇತೆಂಚಿನಾಂದ್ ಮಯ್ತಿದಿಗ್ ಮದ –
ತ್‌ಜಿ ಮುರಾನಿದ ನೆನಪು ಅಂದಣ್ಣ! ನಿಕ್ಳೆಗ್ ಕು –
ಸಾಲೇಪಲಾಂದೆ ಲಚ್ಮಣೆ ಸಮಾದಾನೊಡೇ
ಅಮ್ಮ! ಓ ಅಮ್ಮ! ಯೇರಿಲ್ಲಾಳ್ ಯೆಂಕ್ ಬಾ –
ಜೆಲ್‌ಗೊಂತೆ ನೀರ್ ಮಯ್ಪಾಯರಾಂದಿನೆ ಬತ್ತಿ –
ನೇರ್‌ಂದ್ ಮೂವೆರ್‌ಲ ತರೆ ಪಿದಾಯ್ಪಾಡ್ದ್ ತೂ –
ನಗ ತಡಮೆದಯ್ಟ್ ಕುರ್ತೆಲು ಕುಂಟು ಪರ್ತೆಲಂ –
ಗಿಲೆನ್ ಪಾಡೊಂದು ಮಂಡೆಗ್ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಮುಡಿ –

ಮುಂಡಾಸ್ ಸುತುದು ಮಿತ್ತೊಂಜಿ ಕಟ್ಟದ ಕುರುವೆ
ದೀವೊಂದು ಬಂಗಾರ್‌ದಂಚ ಮಿರಿ ಮಿರಿ ಮೆಂಚು
ಮೆಯ್ನಿಲ್ಕೆ ರಂಗ್ ರಂಗ್‌ದ ಬೊಟ್ಟೊಲೆಡ್, ಮೋಣೆ –
ಡಂಚಿಂಚಲೆಪಿ ಕಪ್ಪು ಗೋಲಿದಂಚಿನ ಪೊರ್ಲು –
ದೆಲ್ಲ್ಯ ಮೆಣ್ಕು ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್, ತೆಂಡೆಲ್‌ಗೆ ಬಿಗಿ –

ದಿತ್ತಿನ ಮುಗುಡದಂಚ ತೋಜುನಾವಡದ ಕೊಂ –
ದೆದ ಕೋಡುದಂಚನೆ ಸಪೂರವಾದಿತ್ತಿ ಕಾ –
ರ್‌ಲೆಡ್, ಸೇಮಾಯಿದಡ್ಯದ ಪೂಂಬೆದಂಚ ಗಿಲಿ –
ಗಿಲಿ ಪಂದು ಕುಚ್ಚಿ ರೋಮೊಲೆಡೊಂಜಿ ಗೇಣದಾ –
ತೇ ಕುದ್ಯ ಬಗ್ಗಿ ಬೀಲೊಡು, ಪೊರ್ಲಕಂಟಾದ್

ತನ್ನ ಪೊರ್ಲೇ ತನ್ನ ನಾಲಿಗೊಂಜುರ್ಲೊಂದ್
ತೆರಿಪಾವು ಲೆಕ್ಕೊಂಜುರೆತ್ತ ಕಿನ್ನಿದ ಕಂಟೆ –
ಲ್‌ದ ಬಲ್ಲ್‌ನೊಂಜಿ ಕಯ್ಟೊಂಜಿ ಬೆತ್ತೂನು ಕುಡೊಂ –
ಜೇಟ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದುಂತುದಿತ್ತಿ ಕುಡಿಯನ್ ಜಾಲ್ –
ಗಿಡೆ ಬಲಾಂದೆರ್. ಬತ್ತಿ ಕುಡಿಯೆ ಕುರುವೆನ್ ತಿರ್ತ್
ಜಾದ್ ಕುಳ್ಳುದು ಕುರುವೆಡಿತ್ತಿ ಪಾಳೆದ ಚಿಳ್ಳಿ
ದೆಪ್ಪುನಗ ಸೀತೆ ತೂರಿಡ್ ಕಣತಿ ನೀರಯ್ಕ್
ಮಯ್ತಾಳವೆನ್ ಪರಿಯೆ. ಬಚ್ಚಿರೆದ ತಂಚಿಗಿ –
ತ್ತೊಂದುಪ್ಪುನೆನ್ ರಾಮೆ ತೂದು ಈ ಕುರುವೆಡೆಂ –
ಚಿನ ಕುಡಿಯ! ಬಾರಿ ಪೊಡಿಕೆಲು ಉಂಡು, ದಾದ ಮಾ –

ತಾಂದ್ ಕೇಣುನೆ ಕುಡಿಯೆ ಯೆಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಬೇರ್ ಮ –
ರ್ದುಲು, ಪಾಕ ಕೆತ್ತೆ ಮರ್ದುಲು, ಪಾಕ ಕಂಡೆ, ಪೂಕಾಯಿ,
ಬಿತ್ತುಳು, ಪಿಲಿತ್ತುಗುರು, ಪೆರ್ಮರಿ ಪಂಜಿ –
ಲೆದ ಚರ್ಬಿ, ತೊಡ್ಡೆ ನೆಯ್ಮಾಯಣ, ಪುಣುಂಗು ಪು –
ಜ್ಜೆದ ಸಾಂಚ ನೆಯ್ ಮೈರ್‌ದೆಣ್ಣೆ ಪೊನ್ನೆದ ಎಣ್ಣೆ –

೧೪೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಮಂಜಲ್‌ದ ಕೊಂಬುದಂಚಿನ ಮಾಯಣೊನು ತೂಲೆ
ಮೆಂತೆಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾವು ಕೊರೊಡಮ್ಮ! ದೆತ್ತೊಣ್ಣೆ
ಯೆಡ್ಡೆ ಜಾತಿದ ಚವುರಿ ಕೊರ್ಕನಾನ್ನಗಲ ಸೀ –
ತೆನ ಮನಸ್ ಕಣ್ಣುಳಾ ಬೇಲಿಡಿತ್ತಿನ ತೆಗ್‌ಲೆ –
ತಪ್ಪು ನೆಕ್ಕಲ್‌ದ್ ನಾಲಾಯಿ ನೀಡ್‌ದ್ ಬೇಗ

ಬೇಗ ರುಂಬೊಂದು ತಿನ್ನಗ ಮೆಲ್ಲ ಬೀಲೊನಾ –
ಡಾವೊಂದು ತಾಲು ಬೆಜಕ್‌ರೆದ ಬರಬರ ಪಣ್ಪಿ
ನಜನೆಗಲ್ಕ್‌ದ್ ಗಾಬಿರೊಡು ಎಣ್ಮೆದಾತ್ ಪಂ –
ದಂದೆ ಅಪಗಪಗ ಒರುವೊರ ಕಲ್ಲ್‌ದಂಚ ಉಂ –
ತುನ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡ ಮೇಪಿನುರೆತ ಕಿನ್ನಿದ ರೂಪು
ಪೊರ್ಲುದ ಸುಳಿಕ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಡಿಕ್ಕಡಿಕ್ ಕಂ –
ತ್‌ದ್ ಪೋನಗಯ್ತ್ತ ಬೆರಿಯೆನೆ ಕೆಬಿಲ ತಾನಾದೆ.
ಪೋಂಡು ನಿನೆಯೆಣ್ಣೆಡಪ್ಪನೆ ಬೊಳ್ಪು ಪೋಪಿಲೆ –
ಕ್ಕಂಚಾದ್ ಕುಡಿಯೆ, ಪಂಡಿನ ಕೇಂಡಿನೇ ಯಿಜ್ಜಿ.
ಯೆಂಕ್ಳೆಗವು ದಾಲ ಬೊಡ್ಚಿತ್ತೆ, ಯಿ ಪೋಲ ವೊರ

ತುಕ. ರಗಳೆ ಮಳ್ಪಡಾಂದಿನೆ ರಾಮೆ, ನಂಕೆಂಚಿ –
ನಲ ಬೊಡ್ಚಿ. ನಿಜ ಪಾಕ ವಸ್ತುಲೇಪೊಗುಲ ಬೋ –
ಡಾಪಿನಾಂದುಂಡು ಪೊಂಜೋವುಲೆಗ್ ಅವು ಮಾತ
ನಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್ ರಾಯೆರೆ! ಅಮ್ಮ ಪಾತೆರುಜೆ –
ರೋ ಅಮ್ಮ! ಬೊಳ್ಳೆನೆಯ್ಟೇ ಕಲತಿದಿನ ಪೊನ್ನೆ –
ದೆಣ್ಣೆಡೇ ಪತ್ತ್‌ದಿ ಮಯ್ಯ್‌ಕಣ್ಣ್‌ಗೇತೋ ಸಂಪು
ತೂಲೆ ಈ ಚವುರಿ, ಬೋಡೂನ್ನಗೀತುದ್ದದಿಂ –
ಚಿನ ಪಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಈ ಬೇರ್‌ನೊಂತೆ ಗು –
ದ್ದುದು ನೀರ್ ಮಯ್ತ್‌ದ್ ಪೊಜೆಂಕ್‌ಂಡ ತರೆ ದೆಕ್ಕೆ –
ರೊಂಜಿ ತರೊಳೀಂದ್‌ಂಡ ತೂಲೆ ಯಿರೊಂಜಿ ತಿಂ –

ಗೊಳು ಪಾಡ್ದ್ ತರೆ ದೆಕ್ಲೆ. ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪಾದ್ ಈಂ –
ಚ್‌ದ್ ಚವುರಿದಂಚ ತರೆ ಬುಳೆಪಿನ ಕತೆನ್ ಯಾನ್
ಇತ್ತೆ ಪಣ್ಪುಜಿ. ಬೊಕ್ಕನೇ ಪಣಿಯೆರುಂಡೀರ್
ಇಂಚ ತನಡಿತ್ತಿ ಮಾತೆನ್ ಬಾರಿ ಪುಗರೊಂದು
ಮಲೆ ಕುಡಿಯೆ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಮಾತ ಕೇಂಡಿನ ಸೀತೆ
ಅವು ದಾಲ ಬೊಡ್ಚೀಂದುರೆತ್ತ ಕಿನ್ನಿದ ಮುಟ್ಟ
ಪೋದಯ್ತಿ ಬೆರಿ ಬೊಟುದು ಮೆಯ್ಪೂಜಿದಯ್ಸ್ ತ –
ರ್‍ಲೊಂದ್ ಮಂಡೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆ –

ದಗೆ ತೋಜಾದ್ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯಳ್/೧೪೧

ಡೆಂಚನಂಚನೆ ಪಾತೆರೊಂದು ಮುಂಡೊಗು ಮುಂಡ
ತಾಂಟಾದ್ ಆ ಕಣ್ಣ್‌ಗೀಕಣ್ಣ್‌ಗುರಿಪುನಗ

ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಮಂಡೆನೊಯ್ತೊಣುನೆ ನಾಡಾವು –
ನೆನ್ ತೂದು ಮೋಕೆ ತಡೆವಂದೆ ಕೆನ್ನಿಗ್ ಕೆನ್ನಿ
ತಾಗಾದ್ ಕುಡ ತಿದ್‌ಂಕರ ಕುಳ್ದುರೆತ್ತ ನಾ –
ಲಿನ್ ತನ್ನ ಪುಗೆಲ ಮೇಲ್‌ಡ್ ದೀದ್ ಬಿಗ್ತ್‌ದೊ –
ತ್ತುದು ಪತ್‌ದ್ ಬೀಲೊನೀಸ್‌ದ್ ಬಂಜಿದಡಿ ಕಯ್ಕೊ –
ಣೊದು ಮೆಲ್ಲ ಪೂಜಿಪೂಜಿದ್ ಕೆರ್ನ್ದ‌ಲ್‌ದಿಡೆಕ್ಕ್
ನುರ್ಪುಡ್ದು ಕಡಲೆದಾತೆದ ಕೆಡುತ್ತಂಚ ಕೊ –
ಲ್ಪುನ ಮಿರೆನ್ ಕೊಡಿಬಿರೆಲ್‌ಲೆಡ್ ಪತ್‌ದ್ ಬೊರಿಪಿಲೆ –
ಕ್ಕೊಯ್ತ್‌ದ್‌ಂದಾಳೋ ಮಲೇತ್ತಣ್ಣ! ಈ ಕಿನ್ನಿ –
ನೊಂಜೆಂಕ್ ಕೊರು. ನಿನ್ನ ಮರ್ದ್ದ ಗಿರ್ದೊಂಜಲಾ

ಬೊಡ್ಚಿ. ತುಕ ಬಲ್ಲ್ ಬುಡು ಯಿೂ ಬೇತೆ ಸಾಂಕ್‌ಂದ್
ಬಲ್ಲ್‌ನೊಯ್ಪುನ ಸೀತೆಗ್‌ಂದೆ ಬೋಡ್ಚಮ್ಮ ಬು –
ಡ್ಪುಜಿ ಬಲ್ಲ್. ಕಿನ್ನಿ ಯೆಂಕೇ ಬೋಡು. ಕಯ್ಮರ್ಚಿ–
ಲಿಜ್ಜಿಡವು ಪರ್ರೋಣ್ಬು. ಕಯ್ಪುಪ್ಪು ಬಲ್ಲ್‌ನೋ –
ಳಾಂಡಲಾ ರುಂಬೊಂದು ಪಾರು. ತಿಕ್ಕಂದಿಂಚೊ –
ಗೊರ ಮೇವಡ್‌ಂದ್ ಲಚ್ಚಿಲ್‌ದೊಳಮೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬು –
ಡ್ದೆನ್ನ ಜಂಬರೊಡು ಯಾನಿತ್ತೆ ವೋಳಿತ್ತ್‌ಂಡ
ದಾನ್ಸೊಂಜಿ ಚೆನ್ನೆನಾಯಮ್ಮಿನೇಡ್ದಿಂಚಿ ವಾ
ಪೋಡ್ಯುನೀಂತಾರ್. ತೂನಗ್ ಬಜೀ ಕಿನ್ನೀಂದ್ –
ದೆಣ್ಯೋಡ್ಚಿ 'ಪಾರುನೇಟ್ಪುರೆ' ಪಣ್ಪಿ ಪಾತೆರನೆ
ಉಂಡಮ್ಮ ಕಿನ್ನಿ ಯೆಂಕೇ ಬೋಡು ಕೊರ್ಪುಜೀ

ನ್ಪಿನಿದಾನೆ ಯಿೂರೆ ಮಿತ್‌ದ ಪಗೆಟ್ಟಾ? ಕಿನ್ನಿ –
ಡೆಂಕಾತ್ ಮೋಕೆ. ಇಂದೆಟ್ಟೆಂಚಿನಲ ದಾಲ
ಬೋಡ್ಚತ್ತ? ಯಾನಪಗ ಪೋಪೇಂದ್ ಬೇರ್ ಪಂ –

ಡಿತೆ. ಮಳ್ತೆ ಲಕ್ಕೈರಟ್ಟಣೆ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲಾಕ್ಳೆ
ಜೋಕುಳೆನ ಯೆಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಕುಂಟಂಗಿ ಮೆಯ್ಯಿಲ್ಕೆ
ಪದ್ದೆಯ್ನ್ ತೂದಂಗ್ ಬುಡ್ಪಿನೊರ್ಪೊರ್ತೊಂಜಿ
ಕಯ್ಲ್ ತೆಲಿ ಪರ್ಬಿ ಗತಿ ದಾಂತಿ ಬಡಪತ್ತ್‌ಡಿ –
ತ್ತಿಂಚಿ ಪರ್ತೆಲ್ ಕುರ್ತೆಲಿತ್ತಿ ಮೆಯ್ಕಯ್ತುಪ್ಪೆ –
ಸಯ್ತಿ ಜೋಕುಳೆನ ಬಾಡ್ದಿತ್ತಿ ಜಿವ ಕಲೆ ದಾಂತಿ

ನೆಡ್ಡೆ ಮನಸಿತ್ತಿನಾಯಗ್ ತೂಯಿನಪಗನೇ

೧೪೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಬಂಜಿಗ್ ಬಿಸತ್ತಿ ಪಾಡೊಣುಕಾಂದ್ ತೋಜು ಲೆ –
ಕ್ಕಂತಿ ಮೋಣೆನ್ ತೂತಿ ನೆನಪುನೊಕ್ಕುನ ಲೆಕ್ಕ
ಒಂಪು ಮಾತ್‌ದಿ ಮಣ್ಣ ಮಗಳೆ ಮೋಣೆನ್ ತೂದ
ಪಂತೆತೇರ್ದಾಯಮಗೆ ರಾಮೆ ಓ! ಕುಡಿಯೆ! ಆ –
ಳೆನ ಕಯ್ಟ್ ಬಲ್ಲ್‌ನೊರ ಕೊರ್ಲ ತುಕ ಈ ನಿನ್ನ
ಕಿನ್ನಿ ಪೆರ್ಗುಡೆದಾಂತೆಕುಂಡು ಕಯ್ಯುಡ್ತುದಿಂ –
ದೋಡೆ ಬಲಿಪುನಿ. ಅಂಚಲಾ ಕಿನ್ನಿ ಬಲಿತ್‌ಂಡ
ನಿಕ್ಕ್ ಯಾನಯ್ನ್ ಕಣತ್‌ದ್ ಕೊರ್ನ್ದ ಸಯ್ಯತ್ತ?
ಕೊರ್ಲಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದಂಬಾಂಡೆಂಕ್

ದಾನೆ? ಯೊರೀತ್ ಬೇಸರ್ ಮಳ್ತೊಣೋಡ್ಚಮ್ಮ!
ಬೇಗ ಪಿರ ಕೊರ್ಲೆಂಕ್ ಕಡೆಸಾವಡೇಂದ್ ಬ –
ಲ್ಲ್‌ನ್ ಬುಡಿಯೆ. ಸೀತೆ ಬಲ್ಲ್‌ನ್ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು
ಮುಟ್ಪಲೆತ್ತಾಳುರೆನ್. ಬೀಲೊನಾಡಾವೊಂದು
ಮಂಡೆಗದ್ದಾವೊಂದು ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೆರಿನ್.
ಪೂಜು ಸೀತೆನ ಕಯ್ನ್ ನಕ್ಕೊಂದು ಲಾಗ ದೆ –
ತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನುರೆ ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್‌ಡುಂತುದು ಪೋಲು –
ದಲ್ಪ ಕೊಲ್ಪಾದಿ ಸೀರೆದ ನೆರಿತ್ತಡೆಗ್ ದುಂ –
ಬುದ ಕಾರ್ ದೀದ್ ತಿಗಲೆದ ಮಿತ್ತ ಮೇದಲೆನ್
ಮಲ್ಲ ಕೊಡಿ ನಾಲಾಯಿಡೊಯ್ಯುನಗ ಸೀತೆ ಸೀ –

ಸೀಂದುರೆತ್ತ ಮುಸುಂಟುಗೊಂಜಿ ಬೊಟ್ಟುನಗ ಮೆ –
ಲ್ಲಂಗಯ್ದ್ ಕೊಡಿಟ್ ಪಿರ ಕಾರ್ ದೀನಗ ತಿರ್ತು –
ರೆತ್ತ ಬಾಯಿಡ್ತಿತ್ತಿ ಮೇದಲೆನೊಯ್ಪುನಗ ಬಿಗ್ತ್
ಪತ್‌ದಿ ಬಿರೆಲ್ದ ಪತ್ತ್ ಸಡಿಲಾಂಡ್ ಮೇದಲೆನ್
ಬುಡ್ದೊಂಜಿ ಗುತ್ತು ಲಾಗಿದ್ ತಡಮೆ ನೂರೊಂದು
ಬೇಲಿದ ಪಿದಾಯಿದ ಪುದೆಲ್ ಪುದೆಲ್‌ಲೆದ ಲತ್ತ್
ತೆಗ್‌ಲೆಲೆನ್ ಮೇವೊಂದು ಬೆರಿಯೆ ಬತ್ತಿನ ಸೀತೆ –
ನಪಗಪಗ ಪಿರ ಮಗ್‌ರ್ದೋದ್ರೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂದು
ದುಂಬು ಪಿರ ಗುತ್ತು ಲಾಗ್ಯೊಂದಿತ್ತಿನುರೆನ್ ಕುಡ
ಪತ್ತುನಾಲೋಚನೆಡ್ ದಾದನಾ ಕಯ್ಟುಂಡು

ಪಣ್ಪಿಲೆಕ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆನ್ ಮುಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಾದ ಕ –
ಯ್ನಿಡೊಂದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲೆಜ್ಜೆ ದೀವೊಂದು ದಃ
ದಃ ದಾಂದ್ ಬಾಮಿ ಬಾಮಿದ್ ದುಂಬು ದುಂಬು ಲೆ –
ತ್ತೊಂದು ಪೋದಾ ಸೀತೆ ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಾನಗ ನೆ–

ದಗೆ ತೋಜಾದ್ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯಲ್/೧೪೩

ಲೊಟ್ಟು ಪೊರೆಲೊಂದಿತ್ತಿ ಬಲ್ಲ್‌ದ ಕೊಡಿನ್ ಫಕ್ಕ
ತೊರ್ತು ಪತ್ತ್‌ದ್ ತಿಕ್ಕಿ ಬಲ್ಲ್‌ನ್ ಪತೊಂದು ಬಿ –
ಗ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಟ್ ಬಲಪಾಡ್ದ್ ಎದುರೆದುರೊಯ್ಪು –
ನಗ ಬೊಳ್ಜಿದುರೆ ತನ್ಕ್ ತೀರ್ನಾತ್ ಪಿರ ಪಿರ ಬ –
ಲೊಟ್ಟೊಯ್ಪುನಗ ಮಂಡೆನಂಚಿಂಚಿ ಬೀಜಾದ್
ದುನಿತ್ ದುನಿತ್‌ದ್ ನಾಲಿದುರ್ಲು ಜಾರಾವೊಂದು

ತಿಕ್ಕಿ ಪತ್ತ್‌ೇಡ್ದ್ ತನ್ಕಾಂಡೊರೊಗು ಬುಡುಗಡೇ –
ದವ್ವೆ ಸಂತೊಸುಡುರೆ ಬಲ್ಲೆಲೆದ ಬರಿ ಬರಿಯೆ
ದುಂಬು ಪಿರ ಪೋನಗೀ ಸೀತೆ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಡ್ ಸೇಂ
ಕೋದುರೆನ್ ಪತ್ತು ಪೊರ್ಮಾಟ್ಬಟದಗ ಜಾರ್ದ್ ವೋ –
ಳೋಳಾತಿನ ಸೆರಗ್‌ನೊಯ್ತೊಂದು ಸಮ ಮಳ್ತ್

ಪಾಡೋಣ್ಣಗನೆ ಕೋಡಿ ಜಾಲ್‌ದ ಬರೀಟ್ಟ್ ಕಂ –
ಕಣೆ ಪಾಡಿ ಕೋರಾಯಿಗೊಂಜಿ ತಾರಾಯಿ ತಾ –
ರೇಡ್ಡ್ ಬೂರುನ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಪೂತ್ತ ಚೆಂ –
ಡ್‌ಗ್ ಗುಮೆಲು ಗೆಂಡ ಬೂರುನ ಲೆಕ್ಕ ಎದುರಿತ್ತಿ –
ಬಲ್ಲೆದ ನಡುಡ್ದೊಂಜಿ ಮೆಂಚಿ ದಕಿನೆಂಗೆ ಬಾ –

ರೀ ನೇಲ್ಯ ಪಟ್ಟೆ ಪಿಲಿ ಬರಸ್‌ಡ್ ದಬಕ್ಕಂದು –
ರೆತ್ತ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಬೂರುನೆನ್ ತೂದಪಗನೆ ಕ –
ಣ್ಣಲೆದ ಮೆಣ್ಬುರಿ ಪಾರ್ದ್ ಪೋಂಡು ಸೀತೆನ ಪೋಡಿ –
ದಾಳೊಂಜಿ ಕಲ್ಕಾಟ ಕಲ್ಕಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನಕು –
ಳಾ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ತೂಯೆರಲ್ತುಡ್ಡು ಪಿಲಿ –
ಯೋಂಟೆ ನಾಲಿಡ್ ಪತ್ತ್‌ದುರೆನ್ ನೇಲಾವೊಂದು
ಬಲಿಪುನೆನ್. ಕುಡಿಯೆ ತೂದಯ್ಯೊ ದೇವರೆ ಯೆನ್ನ
ಬಂಗಾರ್ ಪೋಂಡೇಂದ್ ಅರೆಬಾಯಿ ದೀಪಿನೆನ್
ತೂದುಂತು ಇತ್ತೆ ಬರ್ಪಾಂದ್ ಬಿರುಪಗರಿಳೆನ್
ದೆತ್ತೊಂದು ಬಲಿತೆರ್ ಪಿಲಿತ್ತ ಬೆರಿ ಪತ್ತೊಂದು

ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರಿಂಚ ಪಿಲಿನ್ ಬೆರಿ ಪತ್ತೊಂದು
ಪಾರ್ಬರ್ಬಿನೆನ್ ಪಿರ ಮಗ್‌ರ್ದ್ ತೂವೊಂದು ಪಿಲಿ
ಜಿವ ಬುಡ್ದು ಬಲಿಪುನಗ ಬಾರಿ ಬಲ ಪಾಡ್ದ್ ದೀ –
ತಿನ ಪಿರಾವುದ ಕಾರ್‌ದೆಜ್ಜೆದೆಪ್ಪುನ ರವ್ಸೊ –
ಡಡಿಟಿತ್ತಿ ಪರೆಲ್ ಕಲ್ಲುಲು ಮಾತ ಕಬೆನೊಯ್ತ್
ಬುಡಿ ಕಲ್ಲ್‌ದಂಚ ರೊಂಯ್ಯಂದ್ ಪಿರ ರಟ್ಟುನ ಕ –

೧೪೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ತೇಟ್ಟೇರೆಗ್‌ಲ ಮುಟ್ಟ ಸೋಂಕ್‌ಡೆರೆ ಬಲ್ಯಂದಿ
ಲೆಕ್ಕ ಪಾರುನೆನ್ ತೂನಗ ಕಣ್ಣ್ ಪಾರುಂಡು.
ಆಂಡಲಿರ್ವೆರ್ ಕಲ್ಲ್ ಮುಳ್ಳು ಗುರಿಗುಂಪೇರ್ –
ತಗ್ಗ್ ಕಣಿ ತೋಡು ದಿಡ್ಡೊಂದ್ ತೂವಂದೆ ನೆಲ

ಪಾರುನ ಬರೊಟ್ಟೆಜ್ಜೆದೀನಗದುರುನ ಲೆಕ್ಕ
ದಂಟಿನೆನ್ ತಾಂಟಿನೆನ್ ಕಂತಿನೆನ್ ಬೂರಿನೆನ್
ಗರಿಯಿನೆನ್ ಕುಂಟು ಪರಿಯಿನೆನ್ ತರೆ ಗಿದ್‍ರಿನೆನ್
ಬೆಗರಿವುನೆನ್ ಪೊರ್ತು ಕರಿವುನೆನ್ ಬತ್ತಿ ದೂ -
ರೊನು ಜಾಗ್‍ದಂತ್ ಗೊಂತುನು ದಾಲ ಗೆಣ್ಪಂದೆ
ಬೆರಿ ಪತ್‍ದ್ ನಂಕಿಂದು ಪುರೆಸುನತ್ತ್‍ಂದಿರ್‍ವೆ -
ರೊರನೆ ಬೆರಿ ತೊಟ್ಟೆಡಿತ್ತಿನ ಪಕ್ತಿದೊಂಜೊಂಜಿ
ಕಣ್ಣ್ ಕಲೆಪಿನ ದೂಂಚಿ ಪಗರಿಳೆನ್ ತಿರು ಕಯ್ತು
ಬಿರು ನಡುಕ್ಕೊಡ್ಡಾದ್ ತಿರು ಪತ್ತಿ ಪುಂಡಿ ಕೆಬಿ
ಮುಟ್ಟ ಬನ್ನೇಟ್ಪೊಯ್ತ್ ಬುಡಿನ ಪಗರಿಳು ಮಲ್ಲ

ಕಂಬ್ಳದ ಕರೇಟ್ಟ್ ಸಾಲ್‍ಡ್ ಬುಡಿಯೆರುಂತಾದಿ
ಪುಡಿಪುದೆರ್ಲೆನ ನಡ್‍ಂಗಲ್ಲ್‍ಡುಂತಿನ ಜವಣೆ
ಒಗ್ಗಿದಿದೆ ನೂರಾದಿ ಕಯ್ನೊಂತೆ ಜಾರಾದ್
ಇಂದ ಬುಡ್ಲೇಂದೊರ್ದ್ಗೊಂಜಿ ಗುತ್ತುಡು ತೆಲಾ -
ದುಂತೊಡ್ದೊರಾನೆ ಬರದೆತ್ತೊಂದು ಮಂಜೋಟಿ -
ದಡೆ ನೂಲು ಪತ್ತಿನಂಗೆನೆ ಸರ್ತ ಪಾರುನಂ -
ಚನೆ ಲೆಕ್ಕ ಕರಿದಿನ ಬರೊಟ್ಟು ಪೋತಿನ ಪಗರಿ -
ಳೊರೆಸೊಂದು ಪೊಯಿಲೆಕ ಪೋದೀಡ್ ಕೊಲ್ಪೆರೊಂ -
ಜಿ ಮರಂಗೆ ಉಂಡೂನ್ನಗಯ್ತ ಕೊಡಿ ಕೊಡಿ ತಾಂಟ್ -
ದಂಚಿಂಚಿ ಮೋಣೆ ಕೊರ್ದೊಂಜಿ ಪಿಲಿತೊಂಜುರೆತ

ನಾಲಿನೇ ನಾಡೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ ಪೋದು ಪೊ -
ಗ್ಗುನೆ ತೂಪಿನೆಂಚಿನೆನ್ ಪಣ್ಪುನೆಂಚಿನೆನ್ ಪಿಲಿ
ಮಲ್ಲ ಮಯ್ಸೊಂದಾಯ ಲೆಕ್ಕಿತ್ತಿ ಮಾರೀಚೆ
ಉರೆ ನೇಲ್ಯ ಬೂತ ಪಿಲ್ಚಂಡಿ ಸೂರ್ಪನಕಿ. ಮೊಕು -
ಳೀರ್ವೆರೊಟ್ಟು ಕೊಡೆಂಜದಮರ್ ಕಲ್ಲುಳು ದಥೀ -
ಲಾಂದ್ ಮಗರ್‍ಂಡಾನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಕೇಂಡಿನ ಕೆಬಿತ
ಪೂದರಿವು ಲೆಕ ಬಾನ ಪರಿವು ಲೆಕ ನೇಲ್ಯೊಂಜಿ

ಅರೆ ಬಾಯಿ ದೀದಡ್ಡ ಮಗರಿಯೆರ್ ನರಕೊಂದು
ಜಿವ ಪೋಪಿ ಮರ್ಕ ಸಂಕಡೊಡು ನಾಲಾಯಡ್ಡ

ದಗೆ ತೋಜಾದ್ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯಳ್/೧೪೫

ಬೂರ್ನಗಯ್ಯೊಪ್ಪ ಓ ಸೀತೆ! ಅಯ್ಯೊಮ್ಮಾಂದ್

ಅಯ್ಯೋ ಓ ಅಣ್ಣ! ಓ ಮಯ್ತಿದೇ ಅಯ್ಯೋಂದ್
ಕೇಂಡಿಸಾತ್‌ಗ್ ಸೀತೆಗ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಮೆಲ್ಲ ತೆಡಿ –
ಲಾಕಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಮೆಯ್ಕಯ್ಮಾತ
ಕುಂಬರೆರೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ತಿಗಲೆ ಲಾಗ್ಯೊಂದುಂಡು
ಕಣ್ಣ್ ಮೆಯ್ಯೊರನೆ ರೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕ ಬೊಲ್ಚಿಯೇ –
ರ್ಂಡ್, ಬೊಂಡೊಗು ಕೊಡೆತಿನಂಚ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್
ದಾರೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದೊರೀಂಡೊಯ್ತ್ಂಡ ನಾಲಾಯಿ
ಮಗ್‌ರಂದೆ ಬಾಡಿ ಬಸಲೆದ ಲೆಕ್ಕ ಬಲದಾಂತೆ.
ಕಯ್ಯಾಕರ್‌ಡುಂತಿನಳ್ತೇ ಕುಸ್ಕುದಡೆಗೇ ಚ –

ಕಪ್ಪ ಕುಳ್ಳುದು ನೆಲೊಟ್ಟೊರ ಪಕ್ಕ ಕಣ್ಣ್ ಕ –
ತ್ತಲೆ ಪೋದು ತರೆ ತಿಗಲೆ ನೊತೊಂದು ದೊಂಡೆ ಕಟ್
ಕಟ್‌ದಯ್ಯೋ ದೇವರೇ ! ದಾದಾಂಡ್ ಮೊಕುಳೆಗ್ಂ –
ದೆಂಕ್ ಗೊಂತಾಪುಜೇ! ದಾದಾಂಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡೊರ
ತೂವೊಳೀಂದ್‌ಂಡೇತ್ ದೂರೊಡೋಳುಳ್ಳೆರಾ?
ಈ ಕಾಡ ನಡುಟೆನನ್ ನನ ಲೆತ್ತ್ ಕೇಣುನಕು –
ಳೇರುಂಡು? ಯೆನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಗುಣನೆ? ದೇವೆರೆ!
ಇಡೆಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದೀ ನಡು ಕಾಡ್‌ಡಿತ್ತೆ ಸಾ –
ದಿಡ್ ಬೂರ್ದು ಸಯ್ಪಿ ಕಾಲನೆ ಯೆಂಕ್. ಅಯ್ಯೊಮ್ಮ
ಗತಿ ದಾಂತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡೆ? ಇಂಚಾದ್ ನನ ಬದ್ಕ –

ನೆಂಚಪ್ಪ! ಎಂಚಿನಾಂಡ್‌ಕ್‌ಳೆಗ್‌ಂದೊರ ತೂದು
ಬತ್‌ದೂರ ಪಣ್ಪಿನಕುಳೊರಿಲ ಯೆಂಕಿಜ್ಜೇರೆ,
ಯೆನ್ನ ಕರ್ಮಾಂತ್ರನೇ ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ರಾಮ ರಾ –

ಮಾಂದಾಳ್ ಬಂಜಿ ಬಾಯ್ನೋ ತೋಂದು ಬುಳಿಪುನಗ
ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಕುಡಿಯೆ ಪೋಡ್ಯಡ ನಿಕ್ಕ್ ಯಾನುಳ್ಳೆ
ಬುಳಿಪಡಾನ್ನಗ ಸೀತೆ ಕಣ್ಣನೀರೊಚ್ಚೊಂದು
ಒಟ್ಟು ಮೂಂಕುಡೆ ಬಾಯ್ಡ್ ಬುಡ್ಪಿನುಸುಲುದ ಬೆಪ್ಪು
ಡೊಂಪು ಮಾಜಿದಿನ ಪಸೆಯಾಜಿದಿನ ದುಡಿ ದುಕ್ಕ –
ದ ಕಡಲ್ದ ಸೆರೆಕುಳಾನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಕುಂಬರೊಂ –
ದುಪ್ಪು ಮೋಣೆನ್ ದೆರ್ಪುನಗ ಕಣ್ಣೆದುರುಡಿರ್ವ

ಕಯ್ಪುತ್ತ್ ತರೆಕುಳಿತ್ತಿನ ನೇಲ್ಯ ಗುಳಿಗ ಲೆ –
ಕ್ಕುಂತುದಿನ ರಾವಣನ್ ತೂದುಸುಲು ಮಗ್‌ರಂದೆ
ಕರ್ಕಕಣ್ಣ್‌ನ್ ಮುಚ್ಚಿದಿತ್ತಿ ಸೀತೆಡ ಸೀತೆ

೧೪೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಅಂಚಿ ತೂಲವು ನಾರ್ ಬೇರ್ ದಿಂಜಾದಿ ಕ –
ಟ್ಟದ ಕುರುವೆನೊರ ತೂಲ. ತೂಲ ಪೋಡ್ಯೋಡ್ಜಿಂದ್
ರಾವಣೇಂದಿನೆ ನಡತಿನಿಸ್ಮಯೊನು ಪಣ್ಪಿನೆಂ
ಚಿನ ಕುರುವೆ ಪೋಳುಂಡು? ವಾ ಕಣ್ಣ್‌ಕಟ್ಟಿಂದು?
ಆಳೆತ್ತರದ ನಾಲ್ ಚಕ್ರೊಲೆದ ಮಿತ್ತ್‌ಡಂ –
ಚಿಂಚಿಡ್ದ್ ಎಳೆಣ್ಮ ಮಾರ್ಪುದಾತುದ್ದೊಗರೆ –
ಮಡಲ್ ಬೇತಿನ ದೊಂಪದಂಚಿತ್ತಿನಗೆಲ ರೆಂ –

ಕೆಲು ಮೇಲ್‌ಡಂಕಾಯನದ ದೇವಸ್ತಾನ –
ದಂಗಣೊಡು ಬೇಗಡೆದ ಮಾಲೆ ಜಲ್ಲಿಲೆಡ್ ಸಿಂ –
ಗರಿದೊಂಜಿ ಮೂಲೆಡುಂತಾದಿ ಪೊರ್ಲುದ ಚಂದ್ರ –
ಮಂಡಲದ ಲೆಕ್ಕ ಬಂಗಾರ್ ಬೊಳ್ಳಿಡ್ ಮುತ್ತು –
ರತ್ನೊಲೆಡ್ ಮೆರೆದ್ ಮೆಂಚುನ ಮಲ್ಲಿಮಾನುಂತು –
ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಪಟ ಪತ್ತ್ ಪೋತಿ ಸೀ –
ತೆನ್ ಮಾಯದಂಟ್ ನೂಲುದ ಬಲೆನ್ ತೆರಿಯಂದೆ.
ಬೂರಿ ಪಾಂತೆನ್ ಕಾತ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ತಾಳ್ಯೆ ಮಂ –

ಡೆದ ಸುತ್ತಲಿತ್ತಿ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್ ತೂದಿತ್ತಿ ಕಾ –
ರ್‌ಲೆಡಮತ್ತ್ ಪತ್ತಿ ಲೆಕ ಸುತ್ತಲಂಚಿಂಚಿ ತೂ – ೩೧೦

ದಿರ್ವ್ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡಿರ್ವ ಕಯ್ಟ್‌ರಾದಮತ್ ಪ –
ತ್ತ್‌ದ್ ದೆರ್ತ್ ದೀದಿಮಾನೊಡು ಒಟ್ಟು ಕಯ್ಕಾರ್
ನೋತೊಂದು ತುಲ್ಯರುನ ತೂದು ರಾವಣೆ ತನ್ನ
ಪುಗೆಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ನೆಲತ್ರೊನೊಯ್ತ್ ದಾಳೆನ ಕಾರ್
ಕಯ್ಕಟ್ಟ್‌ದಾಳೆನೊರಗಾದ್ ಕುಂದೊಗು ಬಿಗ್ತ್
ದೊಂಜಿ ಕೀಲೊಯ್ತ್, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೀಲ್‌ನ್ ದೊಂಕ್ಯೆ.
ಒರನೆ ಪುದ ಲಕ್ಕಿಲೆಕ ನೆಲ ಬುಡ್ದು ರಾವೊಂದು
ಪೋನಗೀ ಸೀತೆ ರಾಮ ರಾಮ ರಾಮಾಂದ –
ರೋಂದಿತ್ತಳಂಚ ಲಂಕೆಗ್ ಕೊಣೆಯಿನಾಳೆನರ –
ಮನೆಕ್ ಪೊಗ್ಗಾವಂದೆ ಪೊರ್ಲು ಪೂದೋಟಸೋ – ೩೨೦

ಕದ ಬನತ ನಡ್ಪತ್ತಡಾಯೆ ಸೀತೆನ್ ಜಾಯೆ,
ಕುಳ್ಳಾಯೆ. ಕಾಪುಗಿತ್ತೆರ್ ಪೊಣ್ಣು ರಕ್ಕಸೆರ್. ೩೨೨

* * *

೧೨. ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್

ನಡತಿನೀ ಮಾಮಲ್ಲ ಇಸ್ಮೊಯೊಗು ರಾಮಲ -
ಚ್ಮಣೆರೊಡನೆ ಮನಸ್‌ಡಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಕುಸ್ಕುದು ಮೋಣೆ -
ನೊರಿಯನೊರಿ ತೂವೊಂದು ಸೋಪಾಯೆರೊಂಜಿ ಮೋ -
ಸೊಡು ರಕ್ಕಸೆರ್ ನಮನ್ ಬೇಗ ಪೋಯೀಂದ್ ಪಿರ
ಗುಡ್ಡಿಲ್‌ದೆದುರು ಬತ್ತ್‌ದುಂತುನಗ ಪೊರ್ತು ಕಂ -
ತ್‌ದ್ ಬಾಣೊಡವುಳೊಂಜಿ ಮೂಳೊಂಜಿ ಬೊಳ್ಳಿ ಮೆ -
ಣ್ಕೊಂದುಂಡುಡಲ ಬೊಳ್ಪು ಜಗಲಿಡಿಜ್ಜಂದಿನೆನ್
ತೂನಗನೆ ಸೀತೆ ಉಪ್ಪಾಯಳ್‌ಂದನುಮಾನೊ -
ಡೇ ರಾಮೆ ಓ ಸೀತೆ ಸೀತೇನ್ಪಿ ಲೆಪ್ಪುಗೋ
ಕೇಣಂದಿನೆನ್ ತೂದು ಬಾರಿ ಕಂಗಾಲಾದ್

ಬತ್‌ದ್ ಜಗಲಿದ ಬಾಕಿಲ್‌ದ ತಟ್ಟಿ ದೆತ್‌ದಿತ್ತಿ -
ನೆನ್ ತೂದುಳಾಯಿ ಪೋದವ್ಳ ಜಾನಕಿ ದಾಂತಿ -
ನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ದೋ ಲಚ್ಮಣಾಂದ್ ಜಗ -
ಲಿಡ್ ಕುಳ್ಡು ಸೀತೆ ತೋಜ್ಜಾಳ್. ಪಂಡಿತೆಲ ಮೂ -
ಳಿಜ್ಜಿ. ನಂಕೊಂಜಿ ಮೋಸನೆ ಮಳ್ತೆ. ಆಯೊಲೊರಿ -
ರಕ್ಕಸೆನೆ ಆದುಪ್ಪೊಡಿತ್ತೆ ದಾನುನಿ ಪಣಾ -
ಯನ ಮಗ್ಯ, ಪೇರ್ ಗುತ್ತುಂಡ ನೆಯ್ಗುತ್ತಿ ಲೆ -
ಕ್ಕನೆ ನಮ್ಮ ಸೀತೆಯಿಜ್ಜಂದೆ ನಮ ಇರ್ವೆರೂ -
ರುನು ಪೊಗ್ಗುನೆಂಚವುಳು ತೋಜಾವುನೆಂಚ ಮೋ -

ಣೆನ್. ಮೋಳೆ ಮಗ್ಯಲ್ಲು ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆಲ್ಲು ಮೆ -
ಗ್ಯಲ್ಲು ಕೇಂಡೇರ್ಡ ದಾನೆಂದ್ ಪಣ್ಪಿನಿ ಪಣ್‌ಗೆ.
ಈ ಸುದ್ದಿ ಗೊಂತಾಂಡ ಮಿತಿಲೆದಕುಳೆಂಚಿನೆ -
ಪ್ವೆರ ದಾನ್ನ ? ಯಾನೆಂಚ ಬದ್‌ಕುನೀಂದೆಂಕ್ ತೆರಿ -
ವುಜಿ. ರಕ್ಕಸೆರೆ ಮೋಸೊಗಾಳ್ ತಿಕ್ಕೊಂಡಾಳ್
ಯಾನಾಳೆ ಕಯ್ಪುತ್ತ್‌ದಾಳೆ ಕಣ್ಕ್‌ಳೆಡ್ ನೀ -
ರೇಡುಂಡು ತೂಕಾಂದ್ ತೂಯಿ ಕಂಡಾನಿ ಯಾ -

ನಾಯೆ. ಅಳೀ ಕಷ್ಟೊಡೆಂಚ ಜಿವ ದೀವೊಣುವ –
ಳಾ ದೆತ್ತೊಣುವಳಾಂದ್ ಪಣಿಯೆರಾಪುಜಿ ಎನ್ನ
ಬವುಸನೇ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ಲಚ್ಮಣ. ಯಾನ್

ದಾಯೆ ಬದುಕುನಿ? ಯೆಂಕ್ ದಾದಾಯೆರುಂಡ್ ನನ
ಯೆನನಿಡೆ ಬುಡು ಯೆನ್ನ ಪಾಡ್‌ಗಿತ್ತೊಣುವೆ ಯಾ –
ನೋಡೆಗಾಂಡಲಾ ಪೋಪೆ. ಯೆನ್ನ ಊರೂಂದೊಂಜಿ
ಪುಂಡಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ರುಣಲ ಒಂಜಿ ತಕ್ಕಣ ನೀರ್ದ
ರುಣಲ ಯೆಂಕಿಜ್ಜಂದಿನೇಡ್ಡಿಂಚ ಮಾತಾಂಡ್
ಯೊಯಾಂಡಲಾ ಪೋವೊಡೂರುಗೆಲ್ಲೆನೆ ಮುಳ್ತು.
ದಾದಾಂಡಲಾ ಸಮಾದಾನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರತ –
ನೊರಿಪಾಲ. ಅರಸು ಪಟ್ಟೊಗು ತರೆ ಕೊರಂದೆ ತಾ –
ನುಪ್ಪುನೇಟ್ಟಾ ಪಟ್ಟದ ಮಣೇಕ್ಕ್ ಸೇವೆ ಸಂ –
ದಾವುನನೆ ತನ್ಕಡ್ಡೆ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಯಾದೀಂದ್

ತಾನಾದ್ ಬತ್ತಿಂಚಿನರಸುಪಟ್ಟೊನು ತನ್ನ
ಕೊಡಿ ಕಾರ್‌ಡಪಗನೇ ದೂರ ಚಿಲ್ಲ್‌ದ್ ಬುಡ್ತಿ –
ನಾ ಬರತಡ್‌ನೊಡು ನೆಂಪುಡು ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆಂದ್
ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತುಗು ಬಡವುಗೊಂಜಿ ಕಯ್ಲಾಂಡಲಾ
ಗಂಜಿ ಬಾಜೆಲ್‌ಗೀತ್ ನೀರ್ ತಿಕ್ಕುನ ಬಾರಿ
ಬಂಜೂವ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿದಿತ್ತ್‌ದೆನಡಪ್ಪ
ಯೆಂಕಾದ್ ತನ್ನ ಬಾಲೆಲೆಡೊರಿಯನೆತೆದಾಂತೆ
ಕಡಪುಡಿನೆ ನಿನ್ನಪ್ಪೆನೆನ್ನ ತಿದ್ಯಪ್ಪೆನೇ –
ಪಲ ಮದಪುಜೇಂದ್ ಪಣ್, ಯಾನ್ ಕಯ್ಮುಗಿಯೇಂದ್
ಪಂಡ್‌ದೆನ್ನಪ್ಪೆನೀಯೇ ಸಮಾದಾನ ಮ –
ಳ್ಪೊಡು ಬೇತೆ ಯೇರೇಡ್ದ್‌ಲಾವಂದ್ ಪಂಡ್‌ದೊರ –

ನೇ ದಿಡ್ಕಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೆಗ್ಯೆನರಾದ್ ಬಿಗ್ತ್ ಪ –
ತ್ತ್‌ದ್ ಲಚ್ಮಣಾಂದ್ ಸುಯ್ಲುದ ಬೆಪ್ಪುಡಾಯ ಮೆ –

ಯ್ಪಗರಾಯೆ ಜಪ್ಪು ಕಣನೀರ್‌ಡಾಯನಿಡಿಕ್ಕ
ಮೊಪಾಯೆ ಬಿಕ್ಕ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಯಾನ್ ತಯ್ನೆಟ್ಟ
ನಿನನ್ ಮದಪಾಯೆ ಯಾನೋ ಲಚ್ಮಣಾಂದೆಲ್ಯ
ಬಾಲೆಲೆನ ಲೆಕ್ಕ ಬುಳಿಪುನೆನ್ ತೂದೀ ಲಚ್ಮ –
ಣಗ್ ದುಕ್ಕ ತಡೆವಂದೆ ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್‌ಡ್ ಪಳಾ –
ಯನ್ ಕಯ್ಪ್ ತಾಂಗೊಂದು ಕುಳ್ಳಾದ್ ಜಗಲಿಡಿಂ –

೧೪೮/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ದೆಂಚಿನಣ್ಣ! ದಾದ ಪಾತೆರುನಿ? ದಾಯೆ ಬುಳಿ –
ಪುನಿ? ಕಷ್ಟ ನರಮಾನ್ಯಗತ್ತಂದೆ ಕಲ್ಲ್ ಮರೊ –
ಕುಳೆಗ್ ಬರ್ಪಿನಿಯ ಪಣ್? ಈ ಕಾಡ್‌ಡೀ ಪೊರ್ತು –
ಗೊರಿಯೆನೇ ಬುಡ್ದು ಯಾನೋಡೆ ಪೋವೊಡು? ಊರು –
ಗಾ? ಯೆಡ್ಡೆ ಪಂಡಣ್ಣ. ನಂಕಿಂಚಿ ದಗೆ ಮಳ್ತ್ –
ದೇರ್ ಮಯ್ತಿದಿನೊಯ್ತ್ ಕೊಣೊಯೆನಾ ಕಳುವೆ ಪಿರ
ಪೋದಾಯನಪ್ಪೆ ಬಂಜಿಗ್ ಪೊಗ್ಯೆಡೆಲ ಬದುಕು –
ನಂದ್‌ಗೆನ? ರುಸಿಕುಳೆಂಕ್ಳೆಗ್ ಕೊರ್ತಿ ಪಗರಿಳವು
ದಾಯೆ ಕೋಲಾಟ ಗೊಬ್ಬೆರೆನ? ಮಯ್ತಿದಿನ ಕೊಣೊ –
ತಿನ ಕಂಡು ರಕ್ಕಸೇರೊಳ್ತಾಯೆ ದಾನೇನ್ಪಿ
ಸೊಲೆನ್ ತೆರಿದಾಯೆ ಚಂಡೊಗು ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಮ –

ಯ್ಪರೆ ನಂಕ್ ತೀರುಜಿಡ ದಾಯೆಗೀ ಬಿರು ಕಯ್ಪ್ ?
ಕಯ್ತ ಬಿರುನೊಯ್ತ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಯ್ಕ್ ಕಾಜಿ ದೀ –
ವೊಣುನನೇ ಪೊರ್ಲತ್ತ? ಗುರ್ಗೊಂಜಿಡಿತ್ತಿ ಕಲೆ
ಕಪ್ಪು ಮಾಜಿಂಡಲಾ ಬೊಳ್ಳೆನೆಯ್ಮುರ್ಕ್ಕಂಡ –
ಲಾ ಪೊರ್ತು ಮೂಡಾಯಿ ಬುಡ್ದು ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ದ್
ಮೂಡುಂಡಲಾ ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲ ಕಟುಮದ ಮಾನ
ಮರ್ಯಾದಿ ಕಡ್ಪುಕಯ್ಪೆಲೆನ್ ತೋಜಾವಂದೆ
ಬದ್ಕೊಡೂನ್ಪನೆ ಸಮನ? ಯೊ ದಾದ ಪಣ್ಪಂದೆ

ತೆರಿವುಜೆಂಕಿತ್ತೆ ಜೆಪ್ಪುಕ ರಾತ್ರೆ ದಿಂಜಾಂಡ್
ಪುಲ್ಯಾವಡೆಲ್ಲೆ ತೂಕಾಂದೆ ಸಮದಾನೊಡೇ.

ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆಡ್ ಮಯ್ಯ್ನ್ ಕಲಡಾದ್‌ಲುಂಬುದಿನ
ಕಪ್ಪು ಕಂಬೊಳಿನೂರಿಡಿಕ್ಕ್ ಪೊದೆಪಾದಿ ಲೆ –
ಕ್ಕೂರೊರ್ಮೆ ಕಬ್ಯೊಂದಿ ಕರ್ಗತ್ತಲೆದೆ ಗುಂಡಿ –
ಗೆಡ್ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಪಸೆನಾಜಾದ್ ತನ್ನ ಮೆ –
ಯ್ಬಿಪ್ಪುಡುರ್ತೊಂದು ಕತ್ತೆಲೆದ ಕುತ್ತರಿನ್ ರ –
ಟ್ಟಾವೊಂದು ಬಾಣ ಬೆನ್ನಿದ ಮಲ್ಲ ಗಡಿ ಪತ್ತಿ
ಗುರಿಕಾರೆ ಬತ್ತೆನಾನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಮೂಡಾಯಿ
ಬಾಣ ಕೆಂಪೇರೊಂದು ಕರೆಗಾಳಿ ಬೀಜೊಂದು
ಪಕ್ಕಿ ಪರಣೆಲು ಮಾತ ರಾರಾದ್ ಕೆಲೆತೊಂದು
ಕಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಮುರ್ಗ್ಗೊಳಂಚಿಂಚಿ ನಲಿತೊಂದು

೧೫೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಬೂರು ಪೂಗೊಂಚಿಲ್‌ಲೆಡರಲೊಂದು ತೆಲಿತೊಂದು
ಪಂದೊಂದು ಮರೊಕುಳಿರೆಟತ್ತಿ ಪಣಿ ತಲಿತೊಂದು
ಊರಿಡೀಕ್ಕೊಂಜಿ ಪೊಸ ಜೀವ ಕಲೆ ಪುಟ್ಟೊಂದು
ಬರ್ಪಿ ಪುಲ್ಯಾಪಿ ಪೊರ್ತುಗು ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್
ಗೋದಾವೊರಿಡ್ ಮೀದ್ ಕಯ್ಯ್‌ದ್‌ಲೆನ್ ದೆತ್ತೊಂದು
ನಿದ್ಪ ಲಕ್‌ದುಂತಿ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡರಲ್ದಿ ಕೆಂಪು ದಾ –
ಸನದ ಪೂತ್ತಂಚ ಮೂಡಾಯಿ ಮೆಯ್ಟೆತ್ತರೊಗು
ಬಳತ್‌ದಿನ ಮರೊಕುಳೆನ ಕೊಡಿ ಸಾಲ್‌ದಾತೆಕ್ಕ್
ಮಿತ್ತ್ ಮಿತ್ತೇರೋಂದು ಬರ್ಪಿಂಚಿ ಪೊರ್ತು ದೇ –
ವೆರೆಗ್ ಕಯ್ಯುಮ್ಗಿದ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮೆಯ್ಯುತ್ತಿಯೆರ್

ಇಂಚ ಮೊಕುಳಿರ್ವೆರಂಚಿಂಚಿ ತೂವೊಂದೊಟ್ಟು –
ಗೆನೆ ಮುಂಬು ದುಂಬು ಪೋನಗನೆ ದೊಂಬುದ ಎರಿ –
ಕ್ಕಕ್‌ಳೆ ದೊಂಡೆದ ಪೂರ ಪಸೆ ಆಜಿನಗ ಸಾದಿ –

ಡಳ್ಪಳ್ಪ ತಿಕ್ಕಿ ತೋಡುಲೆಡ್ ಪಳ್ಳೊಲೆಡಿತ್ತಿ
ನೀರ್‌ನ್ ಪರೋಂದು ನಡತಿನ ಕಾರ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್
ಮರತಡಿಟ್ಪೊಂತೊಂತೆ ಕುಳ್ಳೊಂದು ಬಂಜಿ ತೂ –
ಲಕ್ಕುನೇಕ್ಕವುಳವುಳು ತಿಕ್ಕಿ ಪಲವಸ್ತ್ ಕಂ –
ಡೆಳೆನ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ಸಂಪು ಮಳ್ತೊಂದು ಪೋ –
ನಗ ದುಂಬು ಸಾದಿಡೆದುರುಡು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಾ –
ಲಯ್ನ್ ಜಾತಿದ ಪಕ್ಕಿಲೆದ ಮುಟ್ಟೆ ನುಂಗಾದ್

ಜೋಳಿಗೆಡ್ ದೀವೊಂದು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ್ ಪೋದು ಪೊ –
ನ್ನೆದ ಕಾಯಿದಾತ್ ಮಲ್ಲೆದ ಚಿಂದಿಲೆಡ್ ಮಳ್ತಿ
ಚೆಂಡ್‌ನೊರ ತೋಜಾದ್ ಗಳಿಗೆಗೊರ ಚೀರಾವ್ದು –
ಳಾಯಿ ಕೈ ಪಾಡೊಂದು ತೂಲೆಣ್ಣ! ಮಲ್ಲ ಗೊ –
ಬ್ಬುಂಡಣ್ಣ! ತೂಲೆ ಅರೆ! ಚಲ್ ಚಲ್ ಚಲ್‌ಂದ್ ಪಂ –
ಡೊಂದು ಪಕ್ಕಿಲೆ ಮುಟ್ಟೆನೊಂಜೊಂಜೆ ಪಕ್ಕ ತೋ –
ಜಾದ್ ಸೋದ್ಯೊಡು ತೂಪಿ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ದಿನ –
ದೆಪ್ಪುನಂಚಿನ ಪಕ್ಕಿ ಪತ್ತು ಜಾತಿದ ಜಟಾ –
ಯೂನ್ಪಿನಾಯನ್ ಪಕ್ಕಿ ಪತ್ತುನ ಜಟಾಯೂಂದ್
ಪಂಡಿನಕುಳಿತ್ತೆ ಪಕ್ಕಿ ಜಟಾಯು ಪಣ್ಪಿನ ಪು –

ದಾರ್ ದೀಯೆರ್. ಇಂಚೊಗಿಂಚೊಗು ಜಟಾಯೂನ್ಪಿ –
ನ ಪುದರ್‌ನ್ ಪಣಂದೆ ಪಕ್ಕಿಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡೆಲ್/೧೫೧
ಮಾತೆರೆಗ್ ಪೊಲಬುದ ಜಟಾಯು ಕಾರ್‌ದ ಬಿಣ್ಪು
ತುಂಡಾದ್ ಮುಡು ಜಾರ್ದ್ ಗುಜ್ಜೆ ತಜತಿನ ಲೆಕ್ಕ
ಮೆಯ್ಪಿಲ್ಕೆ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮಗ್‌ರ್ದೊಂಜಿ ದೊಕ್ಕೆ ಮಾ –
ತ್ರೊರಿದಿನಾಯನ್ ತೂದು ಕಯ್ಕಾರ್ ಮಗ್‌ರಂದಿ
ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆಗಾವಂದೆ ತಡೆಯೆರೆ ಬಂಜಿ –
ಪೊತ್ತುನೆನ್, ಪಾರ್‌ಪೊದಿರೆತ್ತ ಚಿಳ್ಳಿಡ್ ನೀರ್

ಪಕ್ಕ ಕಣತ್ದ್ ಬಾಯಿಗೊಂತೊಂತೆ ಬುಡ್ದ್, ಮು –
ಟ್ಟಾದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮೋಣೆಗೊಂತೆ ತಲಿತ್ದ್ ಗಾಳಿ

ಯೆದ್ದ್‌ನಗ ಕಣ್ಣೊರ ಬುಳಾದ್ ದೊಂಡೆದುಳಾಯಿ –
ಡೆನೆ "ಓಮ್ಮ" ಪಂಡ್‌ದೊರ ನರಕಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನಕು –
ಳೆಂಚಿನಾಂಡಣ್ಣ ನಿಕ್ಕಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್ ದಾನೆ
ಪಣ್ಪೇಂದ್ ಕೆಬಿ ಕೊಂಡೆ ಮಳ್ತ್‌ದುಪ್ಪುನಗ ಬಂ –
ಜೂಡು ಬಿಮ್ಮೊನಂಗಾದ್ ಕಿನ್ನಿ ನಾಲಾಯಿಡ್
ರಾವಣೆ ಪೋಯೆನಾ? ಸೀತೆ ಪಾಪಾಂದ್
ಪಂಡಿನೇನೆಂಚಾಂಡಲರ್ತ ಮಳ್ತೋಣ್ಣಗೆ –
ಕ್ಕದೆ ಕುಟ್ಟುನೆನ್ ತೂದು ಚಿಳ್ಳಿಡೊರಿದಿನ ನೀರ್ –
ನೊಂಜೊಂಜಿ ಬೊಟ್ಟ ಬಿರೆಲ್‌ದ ಕೊಡಿಟ್ಟಾ ಜಟಾ –
ಯುನ ಬಾಯ್ಗ್ ಸೊರ್ಗ ನೀರ್‌ಂದ್ ಬುಡಿಯೆರ್ ರಾಮ

ಲಚ್ಮಣೆರ್. ನೀರ್ ದೊಂಡೆಡ್ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪಂದೆ
ಬಾಯಿಡಿತ್ತಿನ ತೂದು ಕಯ್ಯಾರ್ ಮಾತ ಬಂ –
ಬೆದ ಲೆಕ್ಕ ಸೀತಯೇರ್ದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೆರಿದ್ ರಾ –
ಮೇಂದೆ ನಂಕಾತ್ರನೇ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಲೆಕಂತಿ ಜಿವ
ಪೋಂಡೊಂಜಿ ನಂಕಿಂಬೆ ಕುಟುಮದಾಯೆನೆ ಸತ್ಯ
ಮೂಳಿಂಚ್ಯೆಗೇರ್ಲ ಬೋಡಾಪಿನಕುಳಿಜ್ಜೆರಂ –
ಚಾದ್ ಕರು ಕಕ್ಕೆಲೊಯ್ಪುಂದಿ ಲೆಕ್ಕಿತ್ತೆನೀ –
ಪುಣೊನಿರ್ವೆರೆಂಚಾಂಡಲಾ ನಮನೆ ಕಣ್ಣಮದೆ.
ಮಳ್ಪುಡುಂದಕುಳವುಳೆ ಮಣ್ಣ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಚೌಳಿ
ಮುರ್ಕುದಳ್ಪನೆ ಚಂಡಿ ಗಟ್ಯೊಂದು ದುಂಬೊತ್ತಿ –

ಯೆರ್. ಪಾಕ ದೂರ ಪೋನೆಟ್ಟೊರಿಲ ಬಾಯೊಡೆ –
ಪ್ಪಂದೆ ಮನಸ್‌ಡ್ ನಡತಿ ಸಂಗತಿಳೆನೆಪ್ಯೊಂದು
ರಾಮೆ ಮೆಗ್ಯನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದಂದ ಲಚ್ಮಣ ನಮ್ಮ
ಕಣ್ಣೆದುರುಡೊಂಜಿ ಜಿವ ನಂಕಾದೆ ಪೋಂಡತ್ತ?
ನಂಕಾಯೆ ಕುಟುಮದಾಯೆನೆ? ಪೊದ್ದೆನಾ? ನಮ್ಮ

೧೫೨/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಜಾತಿದಪ್ಪೆನ ಮಗೆನ? ಯೇರೆಗಾದೇರಿಂಚ
ಜಿವ ಕೊರ್ಪೆರಿಂಬೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ. ರಾವಣಡ ಪೊಣ್ಣೆ –
ವೋಡ್ಡಿಂಬ್ಯ ದೈರ ಪಂಡೊಂಜಿ ದೈರನೆ. ದಾನೆ
ಪಣ್‌ಗೆ ಯಿ ಅತ್ತಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಲ –
ಚ್ಮಣೆ ಅಂದ್ ಅಂದಣ್ಣ. ಪಣ್ಪಿನೆಂಚಿನ ಯಾನ್ !

ಲೋಕೊಡೆಂಚೆಂಚಿ ನರಮಾನಿಳುಳ್ಳೇರ್‌ಂದ್
ನಂಕ್ ತೆರಿಯಂದಿನನ? ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೀಡ್ದ್
ಸತ್ಯದರ್ಮೊಲು, ನಾಯನೀತೀಡ್ದ್ ಬೊಡೆದಿ ಬಾ –
ಲೆಲು, ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೇಡ್ದ್ ಪೆರಣ, ಪೆರಣೋಡ್ದೇತೊ
ಪಣವು ಕಾಸುಲು ಪಿರಿಯ ಪಂಡ್‌ದೆಣ್ಬುನ ಜನೊಕು –
ಳೇ ಬಾರಿ ಯೆಚ್ಚಿದುಳ್ಳೇರ್ಡ್ಲಾ ಸಾರೊಡೊರಿ
ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲು ಪಣವು ಕಾಸ್ ಪೆರಣೋಡ್ದುಲಾ
ಮಾನೋಡ್ದು ನೀತಿ ಮುಟ್ಟದ ಬದುಕುಲಳಿದಾಂತಿ –
ನಾಂದ್ ತೆರಿದೇ ಬದುಕುನಾಯಾಡ್ದ್ ಕಾಲ ಕಾ –
ಲೊಡು ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಿನತ್ತ್‌ಂಡೂರು ಪೊತುದು ಬ –

ಸ್ಮಾವಂದಾ? ಏಪಾಂಡಲೆಂಚಾಂಡಲೊಂಜಿ ದಿನ
ಸಯ್ಯೆರುಂಡಂಚಾದ್ ನಾಯೊಗಾದೀ ಪೆರಣ
ಪೋಂಡಲಾ ಬೊಕ್ಕೊಗೊಂಜಿ ಪುದಾರ್ ಒರಿವೂಂದು
ತೆರಿದ್ ಜಿವ ಕೊರಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೆಂಕುಳು ನೆನಪು
ಮದಪಂದೆ ಮಯ್ತಿದಿನ್ ಕಂಡಿನೇಕ್ಕತ್ತ್‌ಡಲ
ರಾವಣನ ರೊಂಡು ತೌರಂದೆ ಪಿರಿಯೇ ಇಜ್ಜಿ.
ತೂಕೋಡೆ ಪೋವೆ! ತೂಯೆರ ತಿಕ್ಕಡೊರ ನಮ್ಮ
ಕಣ್ಣ ದಿಷ್ಟಿಗ್. ಯಾನ್ ದಾಯೆ ಪಾತೆರುನಿತ್ತೆ
ಬೊಡ್ಜೀಂದ್ ಪಂಡೆ. ಅಂದಂದ್ ಲಚ್ಮಣ ಯಾನ್
ಮಳ್ಪೊಡಾಯಿನೆನ್ ಯಿ ಪಂಡ, ಸಮ ನಿನ್ನ ಪಾ –

ತೆರೊನು ಯಾನೊಪ್ಪೆ, ನಮ ಆಯ್ನಾತ್ ದುಂಬೊತ್ತು –
ಕಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಾಮೆ ದುಂಬುಡೆನೆ ನಡತೆ. ಲ –
ಲಚ್ಮಣೆ ಪಿರಾವುಡೆ ನಿರೇಲಾದ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆ.
ಮೊಕುಳಿರ್ವೆರಿಂಚೊರಿಯಡೊರಿ ಪಾತೆರೊಂದೊಂತೆ
ದೂರ ಪೋನಗನೆ ಸಾದಿದ ಬರಿೀಟ್ಟೊಂತೆ ತ –
ಗ್ಗಡ್ ತೂನಗವುಳೇಳ್‌ಸೇರ್ದಾತ್ ಬಿತ್ತ್ ಪೋ –
ಪಿ ಕೊಳೆಂಜಿದಾತೇಕ್ಕ್ ಪರತ್‌ದಿತ್ತಿನ ಪಾದೆ –

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್/೧೫೩
ನಯ್ತ ಸುತ್ತಲ ಬರಿಯೆ ಬಳತ್‌ದಿನ ನೆಕ್ಕೆರೆದ
ಬಲ್ಲೆಲೆನ್ ತೂದೊಂಜಿ ಎಗ್ಗೆಡ್ ಕುಳೊಂದಿತ್ತಿ
ಪಕ್ಕಿ ಮೆಣ್ಕೊಲಿ ತಿರ್ತ್ತಾದಂಚನೇ ಮಿತ್ತ್
ದುಂಬಿತ್ತ್‌ನಡೆ ಬತ್‌ದ್ ಕುಳ್ದಿ ಪಕ್ಕಿದ ಕೊಕ್ಕು –

ದಿಡೆಟ್ ತಿಕ್ಕೊಂದು ತುಲ್ಲೊಣುನ ತರುನಿಡಿಯೆ ನಿಂ –
ಗಿನೆನ್ ತೂದಿರ್ವೆರೊಟ್ಟುಗು ತಿರ್ತ್ತ ಬಲ್ಲೆನೊಂ –
ದಾವೊಂದು ಪೋದುಂತಿಯೆರ್ ಚುಳು ಚುಳೊನ್ಪಿ ಸ –
ಬ್ದೊನು ಕೇಂಡ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ತೂದುಂತಿಯೆರ್ ಕೆಬಿ ಕೊ –
ರೋಂದಳ್ಪ. ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬೊಳ್ದು ಸುದೆ ದಂಡೆ
ತಮೆಲೊಂದು ಬೊಳ್ಳಿಗುಡ್ಡೆಗ್ ಜಪ್ಪುನೆನ್ ತೂದು
ಅರೆಬಯ್ತ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಜಡೆಕಟ್ಟಿ ಕೆಂಚಿ ಕುಜ –
ಲ್‌ದ ಮುಟ್ಟೆದಿಸರ ದೇವೆರ್ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೊಡೆ –
ರ್‍ಕದ್ ತನ್ನ ಪರಪು ತಲೆಪುಗು ತಿಕ್ಕ್‌ದಾಗುಂಡಿ –

ಡುಸುಲು ಕಟ್‌ದಯ್ಟನೇ ಸುಳಿಯೊಂದು ದುಂಬು ಪೋ –
ಯೆರೆಲ ಗೊಂತಿಜ್ಜಂದೆ ಪಿರ ಬರಿಯೆರೆಲ ಸಾದ್ಯ
ಇಜ್ಜಂದೆ ಕತೆ ಕೆಡಗ್‌ದುಪ್ಪುನಗ ನಂಜುಂಡಿ
ದೇವೆರೆಡ ನಟ್ಟೊಂದು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟದ ಮಾದ್
ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪರಪುಗಿಡೆಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತಿ ಪು –

ಣ್ಯಾತ್ಮನ ಬಗೀರತನ ಮಲ್ಲ ಕುಟುಮೊಡು ಪುಟ್ಟಿ -
ನೀ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆಗಾ ನೆಂಪುಂಡುಪಕಾರ
ಮಳ್ಪೊಡುಂದಾ ಗಂಗೆ ಗುಂಡು ಪಾದೆಳೆನಿಡೇ -
ಡ್ದೊಸರೊಂದು ಬತ್ತಳಾನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಜಪ್ಪು ನೀ -
ರ್‌ಡ್ ಮಿದ್ ಪರ್ದ್‌ಂಚಿನನತಿಂದ್‌ದಾ ನೆಲೊಕು

ಸಮತಟ್ಟ್‌ಡಿತ್ತಿ ಪಾದೆಡ್ ಪೋದು ಕುಳ್ಳಿಯೆರ್.
ಕಮ್ಮಾರೆ ತನ್ನ ಕರ್ಬದ ಕೊಟ್ಯೊಡೊಂಜಿ ಕ -
ರ್ಬದ ತಗಡ್‌ನುರುಟು ಕೊಡತ್‌ದ್ ಕತ್ತೆರ್‌ದುಳೆಟ್ಟ್
ದೀದ್ ತಿದಿ ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಂಡೊಲುದ ಲೆಕ ಕೆಂಪು ಕ -
ಯ್ತ್‌ದ್ ನೀರ್ದ ಗುಂಡಿಗೆಡ್ ಮುರ್ಕಾಯೆನಾನ್ಪಿ ಲೆಕ
ಪೊರ್ತು ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದು ಮಪ್ಪು ಯೇರೊಂದು ಬ -
ನ್ನಗ ಮೇಪುಗೋಡೋಡೆ ರಾದ್ ಪೋದಿತ್ತಿ ಪ -
ಕ್ಕಿಲು ಮಾತ ರಾವೊಂದು ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ದಯ್ತ್‌ಯ್ತ್

೧೫೪/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಕಾರಿಳೆಗ್ ಕೂಡೊಣೊಂದಿತ್ತ್. ಬಾಕಿಲ್ ಪಾಡ್ಯ
ಪುಣ್ಕೆದಿರೆಕುಳರಲ್ದಿ ಕಾಟ್ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಕ -

ಮ್ಮೆನೊನು ಕಂಡೊಂದು ದೆಂಗಾವೊಂದು ಸಾದಿ ತ -
ಪ್ಪಾದ್ ಬಲಿಪುನ ಬರೊಕ್ಕೊಯ್ತೊಯ್ತೆ ದೊರಿಯೊಂದು
ಪೋದು ಮಾತೆರ್ ತೆರಿಯೆರಾ ಗಾಳಿದೇವೆರೇಂ -
ದ್‌ಂಡ ಕಮ್ಮೆನ ಕಂಡೆಲೇನ್ಪಿ ಸಂಗತಿನಪಗ
ಇಂಚನೊಂತೊಂತೆನೇ ಕತ್ತಲೆಚ್ಚೆಚ್ಚೊಂದು
ಬನ್ನಗನೆ ಪುಚ್ಚೆದಾಂತಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಡೆಲಿತ ಗಾ -
ಡೆಚ್ಚಾನ್ಪಿನೊಂಜಿ ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕ ಪಗೆಲಿಡಿಯ -
ಲಾ ಕಣ್ಣ್ ಕರೆಕ್ ತೂಯೆರೆನೆ ತಿಕ್ಕಂದಿ ಬೊ -
ಳ್ಪಿಲು ಬಾಣೊಡೊರ್ಮೆಲ ಎಲ್ಲಿಮಲ್ಲೇಂದೊಟ್ಟು
ಮಿಣ್ಕ್ ಮಿಣ್ಕಂದ್ ಮೆಣ್ಕೊಂದಿತ್ತ್ - ಪೊರ್ತೊಂತೆ

ಕರಿನಗೀ ಮೆಯ್ಟ್ ಮುಡಾಯಿಡೊಂತೊಂತೆ ಬೊ –
ಳ್ಪೇರೊಂದು ಕತ್ತಲೇನ್ಪಿನ ಬಳಾವುದ ಕಾವೊ –
ಲಿಡ್ ಮಗ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಯೊಂದಿತ್ತಿನರೆ – ಬೊಳಂ –
ತೆದ ಮಲ್ಲ ತೆಲ್ಲಾವುದಂಚ ಬೊಳ್ಪೂನ್ಪಿ ಕ –
ಮ್ಮನೊ ನೂರಿಡೀಕ್ ಪರಪಾದ್ ಮೂಡೊಂದು ಮಿ –
ತ್ತೇರೊಂದು ಕಟ್ಟೆದಾಂತಿ ಕೆದುಟು ನೀಂದು ಬೊ –
ಳ್ಪಿದ ಬಟ್ಟಲ್‌ದ ಪೊರ್ಲುಡಿತ್ತಿ ತಿಂಗೊಳುನು ತೂ –
ವೊಂದಿತ್ತಿ ರಾಮಗೆಣ್ಣಿದ್ ಪೋಂಡು ದುಂಬುದೊಂ –
ಜೊಂಜೆ ಸಂಗತಿಲೊಂಜಿ ದಿನ ಇರ್ವೆರಿರ್ಲುಂಡು –
ದಂಚನೇ ಜೆಪ್ಪುನದೆ ಪೊಗ್ಗುದದೆ ನಡ್ಪುತ್ತ್
ಡಕ್ಕಿಡ್ಡಿನುಜ್ಜಾಲ್ ಡಾಸ್‌ದಿನ ಬೊಳ್ಳೆ ಪ –

ಕ್ಕಿಳೆನ ನೆಯಿತುಯಿಕ್‌ಳೆನ್ ದಿಂಜಾದಿ ಮೆತ್ತನೆದ
ಪಟ್ಟೆದಾಸಿಗೆಡ್ ಕುಳ್ಳೊಂದು ತೂಂಕೊಂದುಪ್ಪು –
ನಗನೆ ಕಂಡಿಡೆ ತೋಜಿ ಪುಣ್ಣಮೆದ ಪದಿನಾಜಿ
ಕಲೆ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಪೇರ್ಕಡಲ ಮೋಕೆದ ಮಗನ
ಪೊರ್ಲು ತೂತುದೊರನೆ ಗಡ್ಕನುಜ್ಜಾಲ್‌ನುಂ –
ತಾದ್ ಸೀತೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದೊಯ್ತ್‌ದಡೆಗೇ ತನ್ನ
ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ದೆರ್ತ್ ಕುಳ್ಳಾದಡ್ಡ ಮಾಲಾದ –
ರಾದ್ ಬಿಗ್ತ್‌ದ್ ಪತ್‌ದ್ ತನನಂಚನೇ ತೊಟ್ಟು
ಪತ್‌ದಿ ಸೀತೆನ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆದ ಮೋಣೆ –

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್/೧೫೫

ನೊರ ತಿಗಲೆಡುರೆಮಜೆತ್ತಾಯನೊರ ಇಂಚ ಸಾ –
ಲಯ್ಯಾಜಿ ಸರ್ತಿ ತೂದೀ ಪೊರ್ಲುಗೇಪೊಗುಲ
ಸಂಪುಡಲ್‌ದಾಯ ಪೊರ್ಲೊಂಜಿ ಕಯ್ತಿರ್ತ್‌ಂದ್
ಸಂತೋಸುಡಾಳೆ ಮೋಣೆಡ್ ರಾಪಿ ಸುರುಳಿ ಕುಜ –
ಲ್‌ಳೆನ್ ಮಿತ್ತೀಸ್‌ನಗ ಕಣ್ಣರ್ದ್ ಮುಚ್ಚಿದೆದು –
ರೊಡ್ಡಾದಿ ಮೋಣೆ ತೂದ್ಯೆಸ್ರೊಗಯ್ತಾತಿಗನೆ

ಬೂರ್ದಿ ಬಿಮ್ಮದ ಬೀಗ ದರ್ತ್ತುದುಲ್ಲಾಸ್ಡೀ –
ತ್ತಿನೆನೆಣ್ಣುದೆಣ್ಣುದೋ ಸೀತೆ! ವೋಳುಳ್ಳ ಓ
ಸೀತೆ! ಸೀತೇಂಡರೊಂದಿತ್ತಿ ರಾಮನ ರಡ್ಡ್
ಕಣ್ಣ್ಳೆಡ್ ದಾರೆ ಕಟ್ಟ್ದ್ ಜಯ್ದಿ ನೀರಾಯ

ಮೆಯ್ನಿಡೀ ಚಂಡಿ ಮಳ್ತ್ದ್ ಪಾದೆಡೊಡ್ಡೊಂದು
ಪೋದು ಪಳ್ಳದ ಪರಪು ಸೇರ್ದ್ ಬೆಪ್ಪೇರಿನೇ –
ಡ್ದಯ್ಬಿತ್ತಿ ತರು ಮೊರಂಟೆಲು ಮಾತ ಮರ್ಕಸಂ –
ಕಡ ತಡೆಯೆರಾವಂದೆ ಬಾಯ್ನೀರ್ಕೊರೊಂದಿತ್ತ
ಪಗ್ಗುಡಾಜೊಂದು ಬನ್ನಗ ತೋಡುಡಿತ್ತಿ ಗುಂ –
ಡಿಲೆಗ್ ಬೇರದ ಬಿತ್ತ್ಲೆನ್ ಗುದ್ದುದು ಕಡು ಪಾ –
ಡ್ಂಡೆಂಚನಾ! ಅಂಚ. ಯೆಂಕಾನಿ ಪಟ್ಟಾಪಿ –
ನಿಂದಾನಗೆನ್ನೊಟ್ಟುಗೇ ಗದ್ದಿಗೆಡ್ ತಾನ್
ಕುಳ್ಳೆರುಂಡುಂದೇತುಮೇದ್ಡಿತ್ತಾಳಾತು –
ಮೇದ್ ಕಾಡ್ಗ್ ಬನ್ನಗಲ ತೆಗ್ಲ್ದಿತ್ತ್ಂಡ್

ಬಡವಾಡತ್ತೇತ್ ಬಾಜೆಲಾವಡ್ ದಾಲ
ತೀರುಜೀಂದಾವಡೊವ್ವೇ ಆವಡವೆನೆನಡ
ದಾಲ ತೆರಿಪಾವಂದೆ ಮುಳ್ಳು ಕಂತಿನ ಕಲ್ಲ್
ದಂಟಿನೆನ್ ಗೆಣ್ಪಂದೆ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಕಾ –
ತೊಂದೆನ್ನ ಕಾರ ಮುದೆಲ್ಡೆ ಸೊರ್ಗ್ಗ ಪಡೆವೊಲೀಂ –
ದಿಲ್ಲ್ ಬದ್ಕ್ನ್ ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರೊ ನಮ್ಮ ಕುಟು –
ಮೊನು ಮಾತ ಬುಡುದೆನ್ನ ಬೆರಿಯೆ ಬತ್ತಿನ ಸೀತೆ –
ನಾಳೆ ಗುಣೊನಾಳೆ ಸೀಲೊನು ಆಳೆ ಮನಸ್ನಾ –
ಳೆನ ರೂಪೊನಾಳೆ ಪಾತೆರದ ಪೊರ್ಲುನು ನಡಕೆ –
ನಾಳೆಂಕ್ ಮಳ್ತಿ ಚಾಕಿರಿನಾಳೆ ತೆಲಿಕೆ ನಲಿ –

ಕೆಳೆನಾಳೆ ಸಂತೋಸುನಾಳೆ ಪಿರಿತಿನ್ ಆಳೆ –
ನೆಡ್ಡ್ ಬುದ್ಯಂತಿಗೆನ್ ಆಳೆ ಲಚ್ಚಣೊಳೆನೀ

ಜಲ್ಮೊಡತ್ತೇಳೇಳ್ ಜಲ್ಮೊಳೆಡ್‌ಲಾ ಯಾನ್
ನನಮಿತ್ತ್ ತೂಪಿ ಲೆಕ್ಕಿಜ್ಜಾಳೆನೆಂಚ ಮದ –
ಪಡ್ ಯಾನ್. ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆಲೆಗೊಂಜಿ ಯೆಡ್ಡೆಂತಿ
ಸಾದಿನೀ ನಡತ್ ತೋಜಾಯಾಂಡ ಯಾನೆನ್ನ
ಹಣೆಬರೊಡು ಗತಿದಾಂತೆ ಮತಿದಾಂತೆ ಬೂರ್ಸ್ಯ ಸಾ –
ದಿಡ್. ಸೀತೆದಾಂತಿ ಯಾನೊಟ್ಟಾರೆ ಸೋತೆ. ಸೋ –
ತೆಂದ್ ಜನಕರಸು ಮರ್ಮಾಯೆ ಇರ್ಲ್ಲಿಡಿಯೆ ಬುಡಿ –
ಕಣ್ಣ್‌ಡೇ ಪುಲ್ಯಾಂಡ್. ಬೊಳ್ಪುಗೊರ್ಪ್ಪೊರದ ಬೇ –

ಲೆನ್ ಮುಗಿತ್‌ದಿರ್ಪ್ವೆರ್‌ಲ ಮೆಲ್ಲ ದುಂಬೊತ್ತಿಯೆರ್
ಮೊಕುಳೊಂಜಿ ಸಾದಿ ಪತ್ತೊಂದು ಪೋನಗ ರಾಮೆ
ಪಾತೆರುನ ಕೇಂಡಿ ಲಚ್ಮಣೆ ಸೋದ್ಯೊಡಂದಣ್ಣ
ನಿನ್ನ ದನಿ ದಾನಿಂಚ ಬೆರೆಬೆರೇನ್ಪುಂಡಿರ್ಲ್ಲಿ –
ಡೀ ನಿದ್ರೆ ಬೂರ್ದುಜಾಂದಿನೆ ರಾಮೆ ನಿದ್ರೇಡ್ದ್
ಪುಲ್ಯ ಮುಟ್ಟಂಚ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚ್‌ದ್‌ಜಿ
ಕಣ್ಣ್ ಕಬೆರ್‌ನ ಗಾಳೆ ನೆನೆಪುಡೆಂನೆಚೆಂಚಿ –
ಣ್ಣಿದ್ ಒಟ್ಟುಗೆನ್ನ ತರೆ ಸಮದಾಂತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್
ವಾ ಸಾದನೆನ್ ಮಳ್ತಡಲ ನಮ್ಮ ಕಯ್ಕ್ ಪಿರ
ತಿಕ್ಕಾಯಳ್‌ಂದೆ ತೋಜುಂಡೆಂಕ್. ರಾವಣೇ –

ನ್ನಗ ಯೇರ ದಾನ್ನಾಯೆ ವೋಳುಳ್ಳೆನಾಯ ಲಂ –
ಕೇಂದ್‌ಂಡ ವೋಳುಂಡ? ಮುಳ್ತೇತ್ ದೂರನಡೆ?
ತೂತಿನಕುಳೇರಡೆಗ್ ಪೋತಿನಕುಳೇರುಂಡು ?
ಯೆಂಕೊಂಜಲಾ ತರೆಕ್ಕೇ ಪೋಪುಜೇಂದ್ ಪಂ –
ಡೊಂದು ಪೋನಗ ರಾಮೆ ದೆರ್ತ್ತಿ ಎಜ್ಜೆನ್ ಗಡ್ಕ
ಪಿರದೀದ್ ಉಂತುದಂಚೆಂಚಿ ದತ್ತ್ ಬಲತ್ತ್
ದುಂಬು ಪಿರ ತೂಪಿನೆನ್ ತೂಯಿ ಲಚ್ಮಣೆ ದಾದ?
ದಾದಣ್ಣ? ದಾದಾಂದ್ ಕೇಂಡಿ ಮೆಗ್ಯಡ ರಾಮೆ

ತೂಯನಾಳೆನ ಗುಣೊನು ಬತ್ತಳಾಳೆಂಚ ನಮ
ಮೂಳುಪ್ಪುನೆನ್ ತೆರಿಯಳಾಳೆಂಚ ಕೆಬಿಕೊರ್ದು

ಕೇಣ್ ಲಚ್ಮಣ ತೂಲ ಸೀತೆ ಬರ್ಪಾಳಿತ್ತೆ.
ತೂಲ. ಅಲ ಕೇಣಾಳೆ ಕಾರ ಸರಪೊಳಿದೆಲ್ಯ
ಗೆಜ್ಜೆ ಲೆಜ್ಜೆಗ್ ತಕ್ಕ ಗಿಜ್ಕ್‌ಗಿಜ್ಕ್‌ನ್ವಿನೆನ್
ಕೇಣ್‌ನ್ನಗಿಂಬೆ ದಾದಣ್ಣ ಪಾತೆರುನಿಂಚ

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಚಿಲ್/೧೫೭
ಆ ಮಲ್ಲ ಬಲ್ಲೆಡೀ ಕಾಡ ಗುರ್ಜಿಲು ಬೊಕ್ಕ
ಪುಂಡು ಪುಂಡಾದುಪ್ಪುನೆಲ್ಯ ಪಕ್ಕಿಲು ಮಾತ –
ಲೊಟ್ಟುಗಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ರಾವೊಂದು ಮಳ್ಪುಗಜಿ –
ಬಿಜಿ ಗಲಾಟೆಲು ಕಾರ ಗೆಜ್ಜೆಲತ್ತಣ್ಣ ನಮ
ಬೇಗ ಪೋಯೊರ ದುಂಬು. ಪಾತೆರೋಡ್ಚೀನ್ನಗಲ!
ಕೇಣಿತ್ತೆ ಲಚ್ಮಣಾ! ಸೀತೆ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆ –

ರೊನು ಸಮಾ ಕೇಂಡತ್ತ? ದಾನೆ ಕೋಪಗೆನೆನಡ?
ಕೋಪನಾ? ಪಾಪನಾ? ಅವೆನ್ ಮಿನಿ ನಂಬೋಡ್ಚಿ
ಆಳೆಗೇಪಲ ಕುಸಾಲೇ, ತರ್ಲ ಓ ಸೀತೆ!
ಸೋತೆ, ಓ ಯೆನ್ನ ಮಾಮಿನ ಮಗಳೇ!
ಒರ ಬೇಗ ಬಲ, ನಿನ್ನ ಮೋಣೆನೊರ ತೋಜಾಲ
ಸೋಬಾನೆ ಸುರುಮಳ್ತನಾವಡಾವಡ್ ನಿನ್ನ
ಗಾಯನೊಲು. ಮೆಗ್ಯ! ಲಚ್ಮಣ! ಮೆಗ್ಯ! ಓ ಮೆಗ್ಯ!
ಕೇಣ್ ಕೇಣೀ ಪದೊನು ವಾವೊಂಜಿ ಸರ. ಬೀಣೆ –
ನಂಚಿ ದೀವೊಡು. ರಾಗ ವಾ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟೆಲ್ಯ
ಬಾಲೆಲೆನ್ ಕೊಕ್ಕರಾದಿತ್ತಿನ ಮುರತ್ತ ಮೇ –

ಲ್‌ಡ್ ದೀಂಡ ಯಾವು. ಪೊರ್ಲುಡು ಜೆಪ್ಪ. ತೊಟ್ಟಿಲೇ
ಬೊಡ್ಚಿ. ತೂಲಾಳೆ ಒಯ್ಯರೊನ್‌ಂದ್‌ಂದಿನೇ –
ಕ್ಕಾ ಮೆಗ್ಯೆ ದಾದಣ್ಣ! ಬುದ್ದಿತ್ತ್‌ದಿಂಚ ಮಾ –

ತೆಂಚಿನವು ಪಾತೆರುನಿ. ಗಿಳಿ ನುಡಿವುನೆನ್ ಕೋಗಿ -
ಲೆದ ಕೂಕುಲುನು, ಕೇಣ್ದ್‌ಜನ? ನಂಕ್ ಗೊಂತಿಜ್ಜ?
ತೆಗ್‌ಲೆ ತೆಗ್‌ಲೆದ ಲತ್ತ್ ಲತ್ತ್ ಬೂರುಳು ಗಾಳಿ -
ಗಂಚಿಂಚಿ ತೂಂಕುನೆನ್ ತೂತುಜನ ನಮ. ದುಂಬು
ಪೋಯಿ. ಈ ಪಾತೆರೊಳೆನೇರ್ಲ ಕೇಣ್ಂಡ ತೆಲಿ -
ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆರೊರ ಬೇಗ ಪೋಯಣ್ಣ ದ -
ಮ್ಮಯ ಬೇಗ ಪೋಯಿ ಪೋಯಿಂದ್‌ದೊತ್ತಾಯೊಡು ಪ -

ಳಾಯನೆಂಚಲ ಮೆಗ್ಯೆ ದುಂಬು ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋ -
ವೊಂದಿತ್ತ್. ಪಾತೆರೋಂದೂರ್ದ ಸಂಗತಿ ಮಾತ.
ಇಂಚ ಮೊಕುಳಾಗುಡ್ಡೆ ಕರಿದಗರ್ ಕಡತೊಂದು
ಲಚ್ಚಿಲೊಂಜೆತ್ತ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡವುಳವುಳು ತರೆ -
ದಿನ ಸಾದಿಡೆನೆ ದುಂಬು ಪೋದೊಂಜಿ ತಡಮೆಡೆನೆ

ಬೊಟ್ಟಿ ಕಂಡೊಡೆನೆ ಜತ್ತೊಂದು ಮಜಲ್‌ದ ಪುಣಿಯೆ
ಪೋದೊಂಜಿ ಬಯ್ಲು ನೆತ್ತಿಗ್ ಕಾರ್ ದೀದಯ್ತ
ಕಟ್ಟಪುಣಿಯೆನೆ ಪೋನಗೊಂತೆ ದೂರೊಡು ಮಲ್ಲ
ಮೊಗಸಾಲೆಡೂರಿ ನಾಲಿದಡೆಮುಟ್ಟಲಾ ಬಂಜಿ
ಮಲ್ಲ ಮಂಡೆದ ಮಿತ್ತ್ ತೂರಿ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡಿ -

ನಂಚ ತೋಜುನ ಮೋಣೆ, ತಾನಿತ್ತಿನಡೆ ತನ್ನ
ಬೋಡಿತ್ತಿನೂರುಡೋಳಿತ್ತ್‌ಂಡಲೊಯ್ತ್ ಕಣ -
ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಕಯ್ಯುಕಳಾಯನ ಪರ್ತೆ ಮುರ್ತಾಪೊ -
ನೇರಂಚ ತಡೆವೊಣುವೆರೆಂಚ ಬದ್ಕುವೆರ್ ಬಡ -
ವೆರ್ ಪಣ್ಬುನೆನ್ ನೆನೆತ್ತ್‌ರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇಂಚೊಗೀ -
ಮೊಗಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಾನಗಯ್ಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿ ಮರ
ತೆಕ್ಕಿದನೆ ಬೋಡುಂದು ಊರ್ಕ್‌ಳೆ ಸುಗ್ಗಿ ಪಾ -
ಯಾವೋಡ್ದ ಕಂಡದಡೆ ಪೋದು ಮಗತೊಂದಿತ್ತಿ

ಪಣೆನ್ ತಲೆತುಂತಾದ್ ಅಟ್ಟೆ, ಕರೆ, ಮುದೆಲ್‌ಲೆನ್
ಕಡ್ತ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್, ತಿರುನು ಕತ್ತೆರ್‌ದ್, ನುಗಪಣೆತ

ಕೀಲ್ ಕದೆಶ್‌ದ್, ಬೆರ್ಮರೊನು ಜಾದ್, ಕರಿಬಲ್ಲ್ –
ಲೆನ್ ಪಣೆ ಗುರಿಕ್ಕೊಯ್ತ್‌ದಕ್ಕ್‌ದಾ ಬೆರ್ಮರೊನು
ಸಾಗಾದಿನಾಯೆ. ಬತ್ತೆರ್ ಬಿಣ್ಣೆರ್‌ಂದ್, ಪೊ –
ದ್ದೆರ್ ಬರ್ಪೆರ್‌ಂದ್‌ದೊವ್ವಾಂಡಲೊಂಜೊಂಜಿ ನೆವ –
ನೊನು ಪಂಡ್‌ದೇರೇರೆ ಗೂಡುಡಿತ್ತಿನ ಪೆರಡೆ
ಪೊಂಜೆಲೆನ್ ಕಣಪಾದ್ ಅಡ್ಪಾದ್, ತೆತ್ತಿಲೆನ್
ಕಯ್ಪಾದ್ ಬಾರ್ನ್ಣೆ ಪೋಪಿನ ರಕ್ಕಸನ ದಿಸೆಟ್
ಕಿನ್ನಿಯೊಡೆಪೆರೆ ಕಾಪುಡಿತ್ತಿ ಪೆರಡೆಲ ಒರಿಂ –
ಡವು ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ. ಮುನ್ನೂತ್ತಜ್ಪದಿನಲಿಂಬ್ಯ
ಬುಟ್ಟಿ ಚಾಕಿರಿಡೂರ್ದ ಜನೊಕುಳೆನ ಜಲ್ಮ ಸಂ –

ದ್‌ಂಡ್, ಜಿವ ಅರ್‍ದಾಂಡ್. ಸೂಡಿ ಬಯ್ಯುಕ್ಡಂದೆ
ಪುಂಡಿ ಕುಡು ಯೆಡ್ಪಂದೆ ಯೇರೇರ್ ಸಾಂಕಿನೆರು
ಬೋರಿ ಮುಂಡುಲೆಡೂರ್ದ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ನಾಯೆರ್ದ
ಕೊಡಿ ಕಂತೊಡಾಂಡ ಬೆನ್ನಿನ್ ಮುಗಿತ್ ಬುಡ್ಪಿ ಬೆ –
ನ್ಪಾಟಿಕೆದ ಬಿರ್ಸೆ ಓಳೊಂಜಿ ಲೇಸಾವಡೋ –
ಳಂಕಾಯನನೆ ಅವಡೊರಿಯನೂರಿಡಿಯ ಬೆರಿ–
ಬರ್ಪಾದರಿತ್ತ ಮುಡಿ, ತಾರಾಯಿ, ಕಾಯ್ಕಜಿಪು.

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್/೧೫೯

ಬೊಂಡ, ಪರ್ನ್ದದ ಕಯ್ಲ್ ಕಣಪಾದ್ ತನ್ನ ಜಾ –
ಲ್‌ಡ್ ಸಲಾದ್ ಕೊಂಬೋದ್ಯೊಡು ಪಿದಾಡ್ಪಾದ್
ಸಾಗಾದ್ ತನ್ನನೆ ಪುದಾರ್‌ಡೊಪ್ಯಾದಿಂಚ

ನೂದು ನೂತ್ತೈವ ಪುದೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಂಡೊಲಿಗಾರೆ
ಜಾಲ್‌ಡೊಂದಾದಿ ದಡ್ಡ್‌ದ ರಾಸಿನೊಕ್ಕೊಂದು
ಪೆಜ್ಜಿದ್ ತಿನೊಂದುಪ್ಪೆರೆಲ ಪುದಾರ್‌ಗ್ ತಕ್ಕ

ಒಂಜಾಂಡಲ ತೆಲಾವು ತನಡಿಜ್ಜಿಡಲ ಬಾರಿ
ಮಲ್ಲ ಪಂತೊಡು ನೂದು ಕೋರಿಳೆನ್ ಸಾಲ್‌ಗುಂ –
ತಾದ್ ದೆರ್ವುನ ಸೆರ್ತ್‌ಗಪನೇ ಕಯ್ಯೊಕ್ರುದ್ದು
ಕಟ್ಟದ ಕಳೊಟ್ಟೊರೆಂಕುನ ದೂದುಗಾರೆ. ಮಡಿ
ಅಂಗಿ ಪಾಡೊಂಡ ಬೊಳ್ದುದ ಕುಂಟು ತುತುದಿನ ಮೊ –
ರಂಪುಡ್ದು ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡವೆನ್ ತೂಯೆರಾ –
ವಂದೆ ಕೆಮ್ಮಡೆನೊರೆಂಕಾದ್ ಕುರೆ ಕಟ್ಟಾದ್

ಕಡಪುಡುನ ಕಿಚ್ಚಿಮಚ್ಚರದಾಯೆ, ಮೂಂಕು ನಿಂ –
ಗಲ್‌ನಂಚನೇ ಬೇತೆದೀದ್ ಬೇಲೆದ ಕೂಲಿ
ಲಪ್ಪು ಮಲ್ಲಾಯೆ ತನ್ಕೊರಿಯಗಾಪುಜಿಡ ಬ –
ಚ್ಚಿರೆ ಪೂಳು ತಿನ್ಪಿನಾತೇ ಪೊರ್ತುಡಾಯ ಕರ –
ಕಯ್ಲನ್ ಪಿದಾಯಿ ದೀಪಾದೊಂಜಿ ತೊಟ್ಟು ಕೋ –
ಮಣೊಡು ಕಡಪುಡುನ ನರಮಾನಿ ಒಂ –
ಜಿರ್ಲ್ ಪುಲ್ಯಾವೋಡ್ಡ ಇಲ್ಲ್‌ನೊಂಜೆನ್ ಮಗ್ತ್ –
ದಡಿ ಕಲತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡ ನಡ್ಪಾತಿ ಬಂಟೆ ಎದು –
ರುಂತಿನೆಡ್ಡೆಂತಿನೆಂಚೆಂಚಿನಕ್‌ಳೆನ್ ಪಚ್ಚ –
ಪಗೆಲ್‌ಡೇ ಕಡ್ತ್ ಕೆರ್ಪಾದಿ ತುಂಡರಸು ಯೇ –

ರೇ ಆವಡವುಳು ಸುಳ್ಳುಡು ನಡತ್‌ದೆಂತುಲಾ
ಬದ್‌ಕೆರೆನೆ ಬಲ್ಲಿದೇ ಸತ್ಯೊಡಾಂಡನ? ಆಯೆ
ಪೋಯೇಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕಬಂದೆ ಕಡೆ –
ಕೊಡಿಕ್ ಪಡಾದಿ ಪಿತ್ತಾಲ್ದ ಕಟ್ಟದ, ಸಪೂ–
ರದ ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪು ತಿರ್ಬೆದ, ಕರ್ಬದಂಚಿ ತಾ –
ರಿದ ಮಲ್ಲ ತಂದೆಲ್‌ನ್ ಮುಟ್ಟ ದೀವೊಂದು ಬ –
ಚ್ಚಿರೆನ್ ತಿಂದೊಂದು ಕಯ್ತಾಳಿತ್ತಿ ಪೀಕ್ದಾನಿ –
ಡುಬ್ಯೊಂದು ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾವೊಂದು ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ –
ನಾಯೆ ದೂರೊಡೆ ಪೋಪಿನಿರ್ವೆರೆನ್ ತೂದು ಓ

ಅವ್ವೇರ್ ನಮ್ಮ ಪೂಕರೆ ಪಾಡು ಮಲ್ಲ ಕಂ -

ಡದ ಪುಣಿಯೆ ಪೋಪಿನಕುಳೊಳ್ತ್ಕುಳು. ಯಾನೀತ್ -
ಮಲ್ಲ ಜಿವ ಮೊಗಸಾಲೆಡೆದುರು ಕುಳ್ದಿನ ಮೊಕುಳೆ -
ಗಿಂಚ ತೋಜಂದೆ ಪೋವೊಡ್ದ ಮೊಕುಳೆನ ಕಣ್ಣ್ -
ಗೇರ್ಲ ಕಾಯೆರ್‌ದಾಣಿ ಬೊಟ್ಟುದೆರ? ನಾಲೆಜ್ಜೆ -
ಡಿಡೆ ಬತ್ತ್‌ದೊರ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಪೋಂಡ ಮೊಕ್ಳೆನ -
ಮ್ಮನ ಗಂಟ್ ದಾದ ಪೋಪಿನಿ? ನೇಲ್ಯ ಕಜ್ಜ ಪಾ -
ಡ್ದರ್. ಕಾಲ! ಕಯ್ಪೆಂಚಿನನ ಉಂಡು. ದಾದನಾ!
ಹೋ! ತೆರಿಂಡವು ಮಲ್ಲ ಕಯ್ದ್ ಬಿರು ಪಗರಿಳವು
ಅಂಚಾದ್ ಚತ್ರಿಳೆನ ಹಂಬೊತ್ತು ನೆತ್ತಿಗೇ -
ರ್ದುಪ್ಪೊಡವೆನಿತ್ತೆನೇ ಜಪುಡೊಡುಂದಾ ರಡ್ಡ್

ಪೊಡಿ ಜವಣೆರೇರ್‌ಂದ್ ಪಿಂದ್‌ದ್ ಬಲೆಂಚೀಂದ್
ಪಂಡಿನೇ ತಟ್ಟ್ ಬನ್ನಂಗಾಯಿ ಬಜಿಲ್ ತಿಂ -
ದ್‌ದ್ ಬಳತ್‌ದಿತ್ತಿ ಮುರೆಲ್‌ಡ್ ನಾಲಿ ಮೂರ್ದು ಪೋ -
ದಿತ್ತಿನಿರ್ವೆರ್ ಕಬಂದನ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಪೆ -
ಟ್ಟ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಕಯ್ಯುಕಳಾದಿತ್ತಿ ಜವಣೆರ್ ತಿಗಲೆ
ಮರತೊಂದು ಪೋದು ದಸರತನ ಬಾಲೆಲೆನಡ್ಡ -
ತಲೆತ್‌ದುಂತಾದ್ ದಾನೆಂಬೆ. ನಿಕುಳೇರ್‌ಂಬೆ,
ಈ ಮಲ್ಲ ಮೊಗಸಾಲೆಡಣ್ಣೆ ಕುಳ್ದಿನ ನಿಕ್ಳೆ -
ಗೀತ್‌ಲಾ ತೊಂಜ್ಜಂಬೆ? ದಾನೆ ನಿಕ್ಳೆಗ್‌ಕಣ್ಣ್
ನೆತ್ತಿಡಾತ್‌ಂಡಂಬೆ? ನಿಕ್ಳೆಗಿನಿ ಬಯ್ದಿ ಪೋ -

ಕಾಲನೇ! ನಿಕುಳಿನಿ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಬನ್ನಗನೆ ಇನಿ
ರಾತ್ರೆಗರಿ ಪಾಡೋಡ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದಿಡೆ ಬಯ್ದಿನಕು -
ಳಂಬೆ? ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲ ಕನೊಟ್ಟಾಂಡಲಣ್ಣೆ ಪಾ -
ಡ್ದಿನ ಗೀಟ್‌ನೊಂಜೆನಿಂಚೀದ್ದಂಚಿ ಕಡತಿನಕು -
ಳೇರ್‌ಂಬೆ. ಅಣ್ಣನೆದುರುಗು ಪೋಯಿ ನಡಪೀನ್ನ -

ಗಾ ರಾಮೆ ನರಮಾನಿಳೆಡ್ ನಿಕುಳು ವಾ ಜಾತಿ -
ದಕುಳುಂದೆ ಗೊಂತಾಪುಜೆಂಕ್. ಪಾತೆರ್ ಪಾತೆ -
ರೊಗೊರ ನಿಕುಳಿಂಚಂಬೆ ಅಂಬೇಂದ್ ಗೋಣ ಕಂ -
ಜಿಲೆ ಲೆಕ್ಕ ದಾಯೆಗರೆದುನಿ? ಸಾದಿ ಬುಡಿ ಬೇಗ,
ಯೆಂಕ್ಳು ಪೋಪಂಚೀಂದ್ ಮೆಲ್ಲನೊರ್ದ್ದೊಡೆ ತೆಲಾ -೪೪೦

ನಗ ಕಬಂದನ ಜವಣೆರಿರ್ವೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದಮ -

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್/೧೬೧
ಪೆರೆ ತಬೆರುನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಪಗರಿ ಪಾರಾದಕ್ಳೆ
ದೊಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕಾದಿನೆನ್ ತೂದು ತಂದೆಲ್‌ನ್ ಬೇ -
ರೊಂದು ಪರು ಕಡೆವೊಂದು ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾವೊಂದು
ರುಮು ಕಟ್‌ದ್ ಪಾರೊಂದು ತುಪ್ಪೆ ಬಂಜಿದ ಕಬಂ -
ದನ ಬರ್ಪಿ ಪೊರ್ಲುನಾ ಬಯ್ಲ್‌ದ ಬರಿಟ್ಟತ್ತಿ
ಮಾತ ಜನೊಕುಳು ದೂರ ದೂರೊಡುಂತೊಂದು ತೂ -
ವೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೊಟ್ಟು
ಗೊಂಜೊಂಜಿ ಪರ್ತೆ ನೀರರಿವು ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಪಗ -
ರಿಳೆನ್ ತಿರುನೊಯ್ತ್‌ದ್ ಕಬಂದನ ತಿಗಲೆಗೀಡ್ ೪೫೦

ತೂದಂಚ ಬುಡಿಯೆರಾ! ಬುಡಿ ಪಗರಿಳಾಯ ತಿಗ -
ಲೆಗ್ ಕಂತಿನೆಂಚನಾ? ದೇವೆರೊರಿಯಗೆ ಗೊಂತು.
ಗುಜ್ಜೆಕಲ್ಲಿಗೆಲೆನಾಜಾವೋಡ್ಡ ತಜಪುನಗ
ಪತ್ಯೆರೆಗ್ ಬೊಟ್ಟಿ ಬೂಣದ ಲೆಕ್ಕ ಕಂಡೊಡು ಪ -
ಲಾಯಡ್ಡ ಬೂರ್ದಿನ ಕಬಂದನ ತಿಗಲೆಗ್ ಕಂ -
ತ್‌ದ್ ಪಿದಾಯೊರಿದಿ ಪಗರಿಳೆದ ಕಡೆ ತೋಜಿಂಡ್.
ದೂರೊಡರ್ಲುನ ತುಡರ್ ಮುಟ್ಟಮುಟ್ಟೊಗು ಬರೊಂ -
ದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ನಿರೇಲೀ ಮೆಯ್ಟ್ ದೂರ ದೂ -
ರೊಗು ಪೋಪಿ ಲೆಕ್ಕ ದೂರೊಡು ಬರಿ ಬರಿಟ್ಟುಂತು -
ದಿತ್ತಿ ಜನೊಕುಳು ಮಾತರಲ್ದಿ ಮೋಣೆಡ್ ರಾಮ ೪೬೦

ಲಚ್ಮಣೆರೆ ಮುಟ್ಟಮುಟ್ಟೊಗು ಬರೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆ –
ಕ್ಕನೆ ದೂರೊದೂರೊಗೀ ಸುದ್ದಿ ಪೋವೊಂದುಂಡು.
ಬತ್ತಿ ಮಾತೆರ್ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆನ ಪುದಾರ್
ಊರಿಲ್ಲ್ ಜಾತಿ ನೀತಿನ್ ಮಾತ ಸಂಗತಿನ್
ಪಿಂದ್‌ದ್‌ಂದೆರ್ ಮಾತೆರೋ ರಾಮ? ಯೆಂಕ್ಳೆನೂ –
ರೂದ ಮಲ್ಲ ಗಂಡಾಂತ್ರೊನೀ ಕಳೆಯ. ಇನಿ ಮುಟ್ಟ –
ಲೆಂಕ್ಳು ನಿರ್ಮಲೊಡೊಂಜಿ ಪುಂಡಿ ನುಪ್ಪುಂಡಿನಕು –
ಳತ್ತ್. ರಾಮಾ! ಕೋರಿ ಕೆಲೆಪುನಗ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡ
ಬೊಳ್ಪು ಪೊತ್ತಾನೇಟ್ಟ ಒಂಜಿ ಬಾಜೆಲ್ ಪರಿಯೆ –
ರೆಂದ್, ಬಚ್ಚಿರೆ ತಿನಿಯೆರೆಂದೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆ ಬ –

ಚ್ಚೆಲ್‌ಗಂದ್ ಕುಳ್ಳಂದೆ ಒಡ್ಕದಾಂತಿನ ಬೇಲೆ
ಬೆಂದ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಮೆಯ್ತ ನೆತ್ತೆರಾಜಿಂಡ್. ಎಲು

೧೬೨/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಸುಣ್ಣಾಂಡ್ ಯೆಂಕ್ಳೆ ಸಂಸಾರದೆಲ್ಲೆಲ್ಯ ಜೋ –
ಕುಳು ಯೆಂಕ್ಳೆ ಸಾಂಕಣದ ಬಲೊಟತ್ತ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದಿನಿ.
ಯೆಂಕ್ಳು ಮಳ್ತಿನ ಕರ್ಮೊ ನರ್ದು ನವೆಕುಳು. ರಾಮ
ತೆಲಿಯಾಂಡ ತೆಲಿದಾನೆ ಪರ್ಕ್ಕಾನ್ನಗುಪ್ಪು ಸಾ –
ಲನೆ ಕಣತ್‌ದಾವೊಡಾತೇ. ರಾಮ! ಆಂಡಲಿನಿ –
ಮುಟ್ಟ ಬಂಜರ ಪರ್ತಿನಕುಳತ್ತ್. ಈತೊರ್ತು
ಕಣ್ಣನೀರೊಂಜಿ ಬಗೆತಿನಿ. ಕಣ್ಣ್ ಕುತ್ತ್‌ಂಡ
ತೋಜಂದಿ ಕಷ್ಟಾನ್ಪಿ ಕತ್ತಲೆಗ್ ಪೊರ್ತಾದ್

ಮೂಡಿ ದೇವೆರ್ ಯೆಂಕ್ಳೆಗೀರೆ ದೇವೆರ್ ಮಲ್ಲ.
ಈ ಕಬಂದನ ದಿಸೆಟ್ಟಿಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕೊವೆನಾಂಡ –
ಲೆನ್ನಾಂದ್ ಪಣ್ಪಿ ಹಕ್ಕಿತ್‌ಜೇರೆಗ್‌ಲ. ಇ –
ತ್ತೇಡ್ದ್ ಸುರುವಾಂಡೆಂಕ್ಳೆಗುಸುಲು ಮಗ್‌ರೆರೆ ರಾಮ
ಈ ದೇವೆರೀ ನಿನ್ನ ಮೆಗ್ಯ ದೇವೆರ್, ರಾಮದೇವೆರೇ

ಓ ರಾಮದೇವೆರೇ, ಸಿರಿರಾಮದೇವೆರೇ,
ಬಿರುರಾಮದೇವೆರೇ. ಓ ಮೆಗ್ಯದೇವೆರೇ,
ದೇವೆರೆಗ್ ದೇವೆರೇ, ಮೆಗ್ಯ ಲಚ್ಮಣ ದೇವೆ –
ರೇಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಕೊಂಡಾಡ್ಯೊಂದು ಪುಗರೊಂದು
ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ದಿ ಮಾ –
ತೆರ್ ಕೇಣು ಲೆಕ್ಕ ಬಿರು ಕಯ್ತಾಯೆ ಸರ್ವೆರ್‌ಲ
ಲಕ್ಕೊಣೊಡು, ಉಪಚಾರೊಗಾದ್ ಲೋಕೊಡು ಪಣ್ಪಿ
ಪಾತೆರತ್ತಂದೆಂಚ ಅಪ್ಪೆ ಬಂಜಿಡ್ ಬತ್ತಿ
ನರಮಾನಿ ದೇವೆರಾಪಿನಿ ನಿಕುಳೆ ಪಣ್ಪೆ ತುಕ.
ನಿಕುಳೀತ್ ಜನ ಮಾ'ತೆರೊಂಜೇ ಮನಸ್ ಮಳ್ತು –
ದುಂಡೀ ಕಬಂದನೇಪನೆ ಪೊಳ್ತುದೊಲಿ.ತೆರಿಲೆ
ಪತ್ತೇಪಲೊಂಜಾಂಡ ಒಂಜಿ ಪತ್ತೇಕ್ಕ್ ಬಿಗು –
ವಾಯೆರೆನೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅನ್ನಾಯಡೊರಿ ಮಲ್ಲಾಯೆ
ಆಪೆಡವು ಮಲ್ಲಾತಿನತ್ತ್. ನಾಯೊಡು ಬಾಕಿ –
ದಕುಳು ಎಲ್ಯಾತಿನಿಂದರ್ತ ನಮ ಸತ್ಯ ದ –

ರ್ಮೊಲೆಗ್ ಬಗ್ಗದ್ ನಡಪೊಡತ್ತಂದೆ ಅನ್ನಾಯೊ –
ಗತ್ತ್. ವೊಳ್ತಾಂಡಲೇಪಾಂಡಲೇರಾಂಡಲೊರಿ
ಬತ್ತ್‌ದುದ್ದಾರ ಮಳ್ಪೇಂದ್ ನಮ ಮನಿಪಂದೆ
ಕುಳ್ಳುಂಡ ದಾದ ಪೆರಜನ? ನುಪ್ಪುದಂಡೊಗೇ

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್/೧೬೩

ಬದುಕುನಿಂದಾವಂದ? ನಮ್ಮ ಬಡವುಗು ನಮನೆ
ಬೆನೊಡುಣೊಡು ಎಂಚನಂಚನೆ ನಾಯೊಗಾದ್ ಪೊಣೆ –
ವೊಡು. ಮಾತೆರೊಂಜಾದ್ ನಡತೊಣುಲೆ. ಯೆಡ್ಡೆಡಿ
ತ್ತೊಣುಲೆ. ದೇವೆರ್ ನಿಕ್‌ಳೆಗೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ಪಡ್ ಬರ್ಪ.
ನಿಕುಳುಂತಿ. ಪಂಡ್‌ದಿರ್ವೆರ್‌ಲಳ್ತು. ಪೋಪಿನ –
ಟ್ಟಣೆ ಮಳ್ತಿನೆನ್ ತೂದು ಮಾತೆರ್ಲ ಕಯ್ಮುಗಿದ್

ದಾನ್ನೆಂಕ್ಳೆ ಹಿರಿಯಕ್‌ಳೆನೆಡ್ಡೆಡೀ ಜೋಕುಳೆನ
ಪುಣ್ಯದ ಗುಣಟ್ಟಿಂಚಿ ನರಮಾನ್ಯನಬತಾರ
ದೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿ ದೇವೆರ್ ಕಂಡಿತಲ ನಿಕುಳು.
ಜಿವ ಪೋಪಿ ಬಾಜೆಲ್‌ದಗೊಂಜಿ ತಕ್ಕಣ ನೀರ್,
ಕಣ್ಣ್ ತೋಜಂದಿ ಬಡವುದಗೊಂಜಿ ಪುಂಡಿ ನು -
ಪ್ಪತ್ತಂದೆ ಮಾನ ಮದೆಪುಗು ತುಂಡು ಕುಂಟು ಕೊರಿ -
ನಾಯೆಲಂಚನೆ ದಾಲ ಸಾಮಾರ್ತಿಕಿಜ್ಜಂದಿ
ಬಡವೆ ಬದ್‌ಕೊಣುನ ದೈರದ ಸಾದಿ ತೋಜಾವು -
ನಾಯೆ ಏತೆಕ್ಕಲಾ ದೇವೆರತ್ತಂದೆ ನರ -
ಮಾನಿಯತ್ತೇ ಅತ್ತ್. ನರಮಾನಿಳೀ ಕಬಂ -

ದನ್ ಕೆರ್ದ್ ಬುಡ್ಪಿನಿಂದಾತುಂಡ ಏಪನೇ
ಕೆರ್ದಾತು. ಯೆಂಕ್ಳೆನುಡಲೆಂಚಂದ್ ತೆರಿದಿ ದೇ -
ವೆರ್ ಈರ್, ಬರವು ಕಲ್ಪುಂದೆ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಬೆಂದ್
ತಿನ್ಪಿ ಬಡ ಜನೊಕುಳೆಂಕುಳು. ಬುದ್ದಿದಾಂತಿನಕು -
ಳಂಚಾದ್ ದೇವೆರೆನ ನಿಲೆನಿಂಚನೇಂದೆಂಕ್ಳು
ತೆರಿಯಾಯ. ಯಾನ್ ನರಮಾನಿಂದ್ ಪಗರ್ ಪಾ -
ತೆರ್ದೆಂಕ್ಳೆನೊಟ್ಟು ಗೆಬ್ಬಟ್ಟಾದ್ ಬುಡಿಯೆರಾ -
ವಂದೀರೆ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಮಾತೆರೊಟ್ಟಡ್ಡ -
ನೀಟ ಬೂರೊಂದು ನಟ್ಪೊಣುವ ಓ ಪರಮಾತ್ಮ
ಒಂಜಿ ತೆರಿದ್‌ಡೊರ್ಮ್ಬ ತೆರಿಯಂದಿ ಕಾಟುಳೆಂ -

ಕುಳು ಈರೆಗೊಬ್ಬುಳೆದ ಮಯ್ಮೆಲೆನ್ ತೆರಿದಿನಕು -
ಳತ್ತ್ ದೇವೆರೆ. ಮೂಳೆ ಕಮ್ಮ ಕೋಂತುದು ನಾಲ್
ಮೊಡೆತಿ ಮಡಲ್‌ದತಿಗ್ತೆ ಮಿತ್ತ್ ದಕ್ಕದ್ ಬುಡ್ಪ
ನಿಕುಳಿರ್ಪೆರೊಂತೆ ದಿನ ಮೂಳುಂತುದೆಂಕ್ಳು ಮ -
ಳ್ಪುನ ಸೇವೆ ಕಯ್ಕೊಣೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಮೂಳೊಂಜಿ ಗೋ -
ಡೆಗ್ ಮಾಡ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಎಣ್ಮ ದಿನೊಕೊರ ಮಾತೆ -

ರೊಟ್ಟಾದ್ ಬೊಳ್ಳು ಪೊತ್ತಾದೀರೆನ ಪುದಾರ್
ಪಂಡೊಂದು ಉಪ್ಪೊಡುಂದುಳ್ಳಯ್ಕ್ ದೇವೆರನು –
ಕೊರೊಡಿತ್ತೆ ದಯೆದೀದ್. ಯೆಂಕ್ಳೆಗತಿಗೆಟ್ಟೆಂಕ್ಳೆ
ಕಾಲೊಡೇ ಕಣ್ಣೆದುರುಡೇ ಪೋದು ಮಿತ್ತ್‌ಗೀ

ಮಾತ ಜವಣೆರ್ನಕುಳಕ್‌ಳೆ ಕಾರ್‌ಡಕುಳುಂತು –
ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಕಯ್ಕಾರ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೋಣೆ –
ಗೊಂತೆ ನೀರ್ಪಾಡ್ದಸರ್ ಪರ್ದ್ದೆಂಚಿನಾಂಡಲ ಪ –
ಲಾರ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ಗಟ್ಟಿಮಳ್ತೊಣುಕಾಂದ್
ಪಂಡಿ ಪರಬೆರೆ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡಿ ಜವಣೆರೊರಿ –
ಯೊರಿಯೆ ಪಾರ್ೊಾದೊಂಜಿ ಮುಕ್ಕಲಿಗೆನೊರಿ, ಕಡ್ಯ
ನೇರ್‌ನೊರಿ, ತೂರಿನೊರಿ, ಅಯ್ನಾಜಿ ಬೊಂಡೊಲೆನ್
ದೆತ್ತಿನೊರಿ, ಪೆಜ್ಜಿನೊರಿ, ಕಣತಿನೊರಿ, ಕೆತ್ತಿನೊರಿ,
ಕೊರ್ತಿನೊರಿ, ಪೂಬಾರೆ, ಪರ್ನ್ದ್‌ನೊರಿ, ಕುಕ್ಕುನೊರಿ
ಜಾತಿಡೂಚಿದ ಬರಿಕಡೆಡ್ದೆಂತಿ ಪೆಲಕಾಯಿ
ಪರ್ನ್ದಿ ನೆನ್ ತೂಯಿನೊರಿ, ಜಾಯಿನೊರಿ, ತಜತಿನೊರಿ –

ಯಜತಿನೊರಿ ಕಣ್ಣುಪಚ್ಚಿರ್, ಗೂಂಜಿ ರೆಚ್ಚೆ ಬು –
ಡ್ಪಾದಿನೊರಿ ಸಂಪಾಯ್ದ ಪೊತ್ತಂಚ ಬಣ್ಣ ಮಗು –
ರುನ ಪಚ್ಚಿರ್‌ಳೆನೊಂಜಿ ಕುರ್ವೆಡಿರೆ ಬುಡ್ಪಾದ್
ದೀಯಿನೊರಿ, ದೆತ್ತೊಂದು ಪಾರಿನೊರಿ, ಪರತೊಡ್ಡೆ –
ನೆಯ್ತು ಕುದ್ಪೆನ್, ಎಣ್ಣೆದರಿಯೊನು ಪತೊಂದೊಂಜಿ
ಬಲಿಪಾಟ ಬಲಿತಿನೊರಿ, ಕಳಸೆದ ಕುರುಂಟುದಾ –
ತೇಕ್ಕಿತ್ತಿ ಮಾಪಲದ ವಾ ಗಮಾಯ್ನಾಟ, ಗಳಿ –
ಗೆದುಳಾಯಿ ತೂವ ತೂವನೆ ರಾಸಿ ರಾಸಿಯಾ –
ದೆದುರು ದೀದಿತ್ತಿ ಪಲವಸ್ತ್‌ಲೆನ್ ರಾಮ ಲ –

ಕ್ಷ್ಮಣ ದೇವೆರಿರ್ವೆರ್‌ಲ ತೂವಡೆಗೆ ಸೋದ್ಯ ಪ –
ತ್ಯೆರ್, ಎಣ್ಯೆರೆಲ್ಲಿಡಿಸ್ವಾಮಿತ್ರೆರ್‌ಣ್ಣಿ ಗುರು –

ಕುಳೆಡಪ್ಪ ಸಿಸ್ಯೆರಾದಿತ್ತಿ ಪೊರ್ತುನು. ಅಪಗ
ಅವುಳಿತ್ತಿ ಹಿರಿಯೆರೆಡ್ ಒರಿ ಇರ್ವೆರೊಂತೆದುರು
ಬತ್ತ್‌ದುಂತುದು ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಮಗಿದ್ ಬಾರಿ ಬಯ –
ಬಗ್ತಿಡೀ ಪಲವಸ್ತ್ ಕಾಣಿಕೆನ್ ದೆತ್ತೊಣೊಡು.
ಕಯ್ವಾಡಿ, ದಾಲ ಜಾಕಿಣ ಮಳ್ಪಡೇಂದ್ ಪಂ –
ಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನ ರಾಮೆ ಲಚ್ಮಣನ ಮೋಣೆ ತೂ –

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡೆಲ್/೧೬೫

ಪಿನೆ ಮೆಗ್ಯ ದಾದಣ್ಣ! ಈತೇರೆಗಿಂದೇರ್
ತಿನ್ಪಿನಿಂದೆನ್? ದಾನೆ ಪಣ್ಪಿರ್‌ಂದಾ ಮೊಕುಳು ?

ಮಾತ ತಿಂದ್‌ಡಾವು ಬಗೆ. ದಾದ ಗೊಬ್ಬಾಂದ್
ಲಚ್ಮಣೇಂದಿನೆ ರಾಮೆ ಪರಬೆರೆಡ ನಿಕುಳೊಂತೆ
ಮುಟ್ಟ ಬಲೆ. ಯೆಂಕ್ಳು ತಿನ್ಪಿನಿ, ನಿಕುಳು ಮೋಣೆ ತೂ –
ಪಿನ? ಕುಳ್ಳಿ ಮಾತೆರೊಟ್ಟುಗು ತಿನ್ಕ. ಬಲೆ ಮುಟ್ಟ
ಬಲೆ ಬಲೇಂದಿನೆ ಪರಬೆರ್‌ಂದೆರಿಂದೆಂಚಿನ –
ಯ್ಯಾ! ಯೆಂಕ್ಳು ಜವಣೆರಾದುಪ್ಪುನಗ ಇಂದು ಮಾ –
ತೊಂಜಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಅತ್ತ್. ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ದೆ –
ತ್ತೊಣುಲೆ, ಕಯ್ವಾಡೀನ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನಕುಳು ಬಂ –
ಜರ ತಿಂದ್‌ದೊರಿನೆನ್ ತರೆ ಬುಡಂದೊಂತೊಂತೆ
ಪಟ್ಟೊಂಡೆರಕುಳು ದೇವೆರೆನ ಪುರ್ಸಾದಾಂದ್.

ಇಂಚವುಳು ಕೂಡ್ದಿತ್ತಿ ಮಾತೆರೊಂಜೊಂಜಿ ತುಂ –
ಡುನು ತರೆಬುಡಂದೆ ಪಟ್ಟಿನೆನ್ ದೆತ್ತೊಣ್ಣು ಬಾ –
ಯಿಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ತಮೆಲು ಸಂತೋಸೊಡಾ ರಾಮ ಲ –
ಚ್ಮಣೆರೆ ಕಾರ್ಗಡ್ಡ ಬೂರ್ದುಂತಿನಕ್‌ಳೆನ್ ತೂದು
ರಾಮೆ ಮೋಣೆಡ್ ಮುಗರು ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಪಾವೊಂದು
ನನ ನಿಕುಳು ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೊಂಜಪ್ಪೆ ಬಾ –
ಲೆಲೆ ಲೆಕ್ಕ ನಡತೊಣುಲೆ, ಆ ಕಬಂದಾಡ್ದ್ ನಿಕು –

ಉಂಡಿ ಕಷ್ಟೊಳೆಗಾಯ ಕುಟುಮೊಡಿತ್ತಿನ ನನದ
ಕೊಡಿ ತೆಗ್‌ಲೆನೇರ್ಲ ಕಿಣ್ಣಡೆ ಮುನಿದ್. ಆ ಮಲ್ಲ
ಕುಟುಮದಿಲ್ಲ್‌ದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿನೇಪೊಗುಲ

ದಂಟಂದೆ ನಡಪಾಲೆ, ನೀತಿಡಿತ್ತೊಣುಲೆ. ಗುಣೊ –
ಕಾದ್ ನೆಲಮುಟ್ಟ ಬಗ್ಗ್‌ಲೆ. ನಾಯೊಗಾದ್ ಜಿವ
ಕೊರ್ದು ಬದ್ಕ್‌ಲೆ, ದಾಯೆ ಪತ್ತ್ ಪಾತೆರ. ಸತ್ಯ
ದರ್ಮನೇ ಮಲ್ಲೇಂದ್ ತೆರಿಯೊಣುಲೆ. ನಿಕುಳುಂತು –
ಲೆಂಕ್ಳು ಬರ್ಪಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್
ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನಕುಳು ಲಕ್‌ದುಂತಿನೆನ್ ತೂದೆದುರು
ಬತ್ತ್‌ದೊರಿ ಪರಬೆ ಬಗ್ಗೊಂದು ಕಯ್ಯಡ್ಡ ಪ –
ತ್ತೊಂದು, ದಿಂಜಿದ್ ಬೊಟ್ಟಬೊಟ್ಟ ಜಾರೊಂದು ನರೆ –
ದಿನ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಲೆಡ್ ಪನಿತ್‌ಡುಪ್ಪುನ ಕಣ್ಣ –
ನೀರ್‌ನೊಚ್ಚೊಂದೀರೆನಪ್ಪಣೆನ್ ಮೀರಂದೆ

೧೬೬/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ನಡತೊಣುವ. ಈರೆನ ದಯೊಟ್ಟನಿಗ್ ಊರಿಡೀ –
ತರೆ ಕಂತಪಾಡಂದೆ ನಡಪುಲೆಕ್ಕಾಂಡಯ್ಯ.
ಈ ಬಾಗ್ಯೊನೆಂಕ್ಳೆ ಪುಳ್ಯಲೆನ ಪುಳ್ಯಲ್ಲೆದಿನ –
ಮುಟ್ಟಲಳಿದಾಂತಿ ಲೆಕ್ಕೊರಿತ್ ಕಾತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿ –
ನಾರಾಬಾರೊಲು ದೇವೆರೆನ ಪಾದೊಲೆಲೆಗ್ ಸೇ –
ರ್ದುಂಡೆಂಕ್ಳೆನೀ ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರೊಲೆದ ಮಿತ್ತ್
ದಯೆವುಪ್ಪೊಡುಂದೆಂಕ್ಳು ಮಾತೆರ್ಲ ಕೈ ಮುಗಿದ್
ತಗ್ಗ್‌ದ್ ಸೆರಂಗ್‌ನೊಡ್ಪಾದ್ ನಟ್ಟೊಣುವಾಂದ್
ಪಂಡೊಣುನೆ ಕೂಡ್ದಿತ್ತಿ ಮಾತೆರೊರಿಯೊರಿಯೆ ಬ –
ತ್ತ್‌ದ್ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆನಿರ್ವೆರೆನ್ ನರಮಾನ್ಯ –

ನಬತಾರ ದೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿಂಚಿ ದೇವೆರ್ಂ –
ದೇ ಮನಸ್‌ದೆಣ್ಯೊಂದು ಕಾರ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬರಿ –

ಕ್ಕುಂತುದರಿವುನ ಕಣ್ಣನೀರ್‌ಡೇ ಮನಸ್ ದಾಂ -
ತಿನ ಮನಸ್‌ಡೆಂಚನಾ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರಿಯೆರ್‌ಗೆ.
ಇಂಚಳ್ತು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ದುಂಬು ದುಂಬು ತೆ -
ನ್ನಾಯಿ ಮೆಯ್ಕಿ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಮುಳ್ತ ಜನೊ -
ಕುಳೆನ ದುಂಬುದ ದುಕ್ಕೊನಿತ್ತೆದ ಸುಕೊನು ಮನಸ್ -
ಡೆಣ್ಯೊಂದು ಪಾತೆರೊಂದೊರಿಯಡೊರಿಯೊಂಜೊಂಜಿ
ಸುದ್ದಿ, ಪೋವೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ದೂರ ದೂ -
ರದ ಮಲ್ಲ ಊರಾಯ್ನ ಊರೋರ್ಮೆಲೀ ಸುದ್ದಿ

ಪರತ್‌ಂಡ್ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲೆಡ್ ಬೂಮಿಗಿತ್ತೆ ರಾ -
ಮಾನ್ಪಿನ ಪುದಾರ್‌ಡಾ ನಾರಾಯ್ಣ ದೇವೆರೇ
ನರಮಾನ್ಯನಬತಾರ ದೆತ್ತೊಂದು ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್
ಜತ್ದ್ ಬತ್ತೇರ್‌ಎನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆಡ್ ತಪ್ಪತ್ತ್.
ಅಮ್ಮೆ ಕೊರಿ ಬಾಸೆ ಸುಣ್ಣದ ಬೊಟ್ಟನೇನ್ಪಿ ಲೆಕ
ಪಣ್ಪಾಯೆ ರಾತ್ರೆ ಪುಟ್ಟುದು ಬತ್ತಿ ಪಟ್ಟೊನೊ -
ಪ್ಯಂದೆ ಬುಡ್ದು ಪಿದಾಡ್ದ್ ಕಾಡ್‌ಕಾಡಲೆವೊಂದು
ಮನಸ್‌ಕುಂದಂದಿ ಮಗನೆಂಚ ಪಣ್ಪಿನಿ ದೇವೆ -
ರತ್ತಂದ್? ಊರುನಿಂಗು ರಕ್ಕಸೆರೆನಳ್ಕ್ -
ದಾಂತೊರಿಯೆ ಪೊಡಿ ಮಳ್ತ್‌ದೂರುನೊರಿತಿನ ಸೂರ -

ನೇರ್ ಪಣ್ಪೆರ್ ದೇವೆರತ್ತ್‌ಂದ್? ತನ್ನದಾ -
ರೆದ ಬೊಡೆದಿ ಲಕ್ಕಾದ್ ಪೋತಿನೆತೆಟುಪ್ಪುನಗ -

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡೆಲ್/೧೬೭
ಲಾ ಪಾಪದಕ್‌ಳೆನುರುದಾಂತೆ ಕಾತಿನ ರಾಮೆ -
ದೇವೆರತ್ತ್‌ಎಂದ್‌ಂಡ ಕೇಣುನಕುಳೇರುಂಡು?
ಪುಟ್ಟುಡತ್‌ಡಲ ಗುಣೊಟಾಂಡಲಾ ದೇವೆರಂ -
ದ್‌ದೆ ಬೊಡ್ಜಿ. ಬುಡ್ಕ ದೇವೆರೆನ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ನರ -
ಮಾನೀಂದ್ ತೆರಿಯಂದಿನಕುಳೇರ್ ನರಮಾನ್ಯ -

ಗೊಂತೆ ಬುದ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ? ಅಂಜಿ ಸಯ್ಯಂದಿಂಚಿ
ಬುದ್ಕಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ದಿನದೆಪ್ಪು ಬಡವೆರೆಗ್ ಪೋ –
ಡಿಗೆದಾಂತೆ ಬದ್ಕು ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಚಯ್ತನೊನು ಕೈ –

ಸೇರಾದ್ ಕೊರ್ಪಿಂಚಿ ರಾಮು ಲಚ್ಮಣೆರೆನಕು –
ಳೊಂಜೇ ಮನಸ್ಸ್‌ಡೊಂಜೂರುಗೂರೇ ದೇವೆ –
ರ್‌ಂದ್‌ದೇ ಪಂಡಿಬೊಕ್ಕೀ ಮಲ್ಲ ಸತ್ಯಾದಿ –
ಗೆರೆನ್ ಬಗ್ತಿಡ್ ದೂರ ದೂರದಕುಳಂಚನೇ
ತೆರಿವೆರಾಂಡವು ದಾಲ ಸೋದ್ಯತ್ತ್ ಅಂಚಾಯಿ –
ನೇಡ್ದೇ ಮುರಾನಿ ಅವುಳಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅತ್ತ್ ಮೂ –
ಳಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಕೋಡೆ ಅಡೆಗೆತ್ಯೆರ್‌ಗೆ. ಅತ್ತಿಡೆಗ್
ಬತ್ತೆರ್‌ಗೆ, ಇಂಚಿಗಿನಿ ಬರ್‍ಯೆರೆಗೆ, ಅತ್ತಂಚಿ
ಪೋಯೆರೆಗೆ ಇಡೆಗೆಲ್ಲೆ ಬರ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ಅತ್ತಡೆಗ್
ಪೋಪೆರ್‌ಗೆ. ಎಲ್ಲಂಜಿ ಇಂಚಿಡೆನೆ ಬರ್ಪೆರ್‌ಗೆ
ಇಜ್ಜಿಜ್ಜಿ ಅಂಚಿಡೆನೆ ಪೋವೆರ್‌ಗೆ. ಇಂಚಿಡೆ ಬ –

ರಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆರ್‌ಯ, ಅಂದಯಾ? ಅಂದಾವ –
ಡತ್ತಾವಡಿತ್ತೆ ಪಣ್ಬುಜಿ. ಬೊಕ್ಕ ಬನ್ನಗಾಂ –
ಡಲ ತೆರಿವೆ? ಪಂಡ್‌ಂಡ ಸತ್ಯ ತಿಕ್ಕೊಡು, ದಾಯೆ
ಪೊಕ್ಕಡಿಜ್ಜಂದೆ ಮೂಂಕುಡೆ ಬಾಯ್ಡೆ ಬಲ್ಯರೆಂ –
ಜೆರೆ. ಕೋಪ ದೆತೆಣೋಡ್ಜಿ ಮಾರಾಯ. ಈ ಮೆಯ್ಟೆ
ಬತ್ತೇರ್ಡ ಕಣನಿಲ್ಕೆ ತೂದು ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪಾಪ
ಕಳೆವೊಣೊಲಿಯೇಂದೊಂಜಿ ಆಸೆ. ಪೊಕ್ಕಡೆಲರೆಂ –
ಜೆರೆ ದಾನೆ ಮರ್ಲ ಯೆಂಕಂದಾಯ? ಅಯಡೀ –
ವೊಂತೆ ಮನಿಪೋಡ್ಚಣ್ಣ ಅಯನ ಪಿಸ್‌ಂಟುಪ್ಪ –

ಡಾಯಡನೆ ತೆರಿದ್ ತೆರಿದಾಯಡೀ ಬುದ್ದಿ ದಾಂ –
ತಿನ ಲೆಕ್ಕ ದಾಯೆ ಪಾತೆರುನಿ? ಸತ್ಯೊಡು ಯಾನ್
ಕೇಂಡಿನಂದ್ ಮಗ. ಆಂಡಾಂಡ್ ನನ ಸುದ್ದಿ ಬುಡಿ.
ಬತ್ತ್‌ಂಡ ತೂಕಣ್ಣ! ಗುಟ್ಟುಡು ಬರಾಯೆರ್‌ದೆ?

೧೬೮/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಒಟ್ಟುಗುಂತುದು ತೂಕ ನಮು ಇತ್ತೆ ಪೋಲೇಂದ್-
ದಿಂಚೂರುಡೊರ್ಮೆ ದೇವೆರ್ ಬರ್ಪಿನನೆ ಸುದ್ದಿ.
ಪೆದ್ದಿನಪ್ಪೆನ್ ಸಾಂಕಿನಮ್ಮ ನುನರಸುದು ಗುರುನು
ಹಿರಿಯೆರೆ ದಿನೋಡ್ದಿಂಚ ದೇವೆರ್ಂದೇ ನಡತೊ -
ಣುನ ನಂಕ್ ಕಾಡ್‌ನಾಡ್‌ಡ್ ರುಸಿಕುಳೆನ್ ಬಡವೆ -
ರೆನ್ ಕಾಪು ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆನೀ ಸೋತಿ ಜನ

ದೇವೆರ್ಂದೇ ತೆರಿಯೊಣಂದುಪ್ಪುನೆಂಚಪ್ಪ
ದೊಂಬು ಬರ್ಸದ ನೀರುಳಾಯಿ ಬೂರಂದಿ ಲೆಕ
ಬರ್ಸದಗರಲ್ ಗಾಳಿ ಬೀಜಂದಿ ಲೆಕ್ಕರೆ ಮ -
ಡಲ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೊದ್ದಿದಿನ ಮಾಡ್ ಸುತ್ತಲ ತಿರ್ತ್
ಕಟ್ಟಿಗಿಡ್ಕೆದ ಗುಡ್ಡಿಲ್‌ದ ಬೆರ್ತಲಿಯೆ ಬತ್‌ದ್
ಜಾಲ್‌ದ ಬರಿಟ್ಟುಂತುದಂಚಿಂಚಿ ತೂಪಿಂಚಿ
ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್‌ನಕ್‌ಳೆನ್ ಕರ್ುಗಲ ತರೆ -
ಟ್ಟಿತ್ತಿ ತಿಂಗೊಳುದಂಚ ನೆಯ್ತಿ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಮುಂ -
ಡಾಸ್ ಕಟಿನಂಚ, ಕಡ್ಯದ ಬಾಯಿಡುರ್ಕರ್‌ದ್
ಚೊಪ್ಪಿ ಕಟ್‌ದಿತ್ತಿನ ಕಳಿತ್ತನುರೆತಂಚ ತರೆ -

ಪೂರ ನರೆದಿನ. ಕೊಂಡೆ ನೂರಾವುನಂಚಿನೊ -
ಟ್ಟೆಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಸುತುದಿನೊಲ ಸುರುಳಿದ ಕೆಬಿಕುಳಂ -
ಚಿಂಚಿ ಪಂದೊಂದು ನೇಲೊಂದುಪ್ಪು ನೇಪಲಾ
ಮಂಡೆಗದ್ದುವ, ಮುಂಡ ನೆರಿ ಬೂರ್ದು, ಕಣ್ಣ್ ಮಾ -
ಟೆಗ್ ಸೇರ್ದ್, ಮಾತ ಕೂಲಿಲು ತಾಲ್ದ್, ಕೆಪ್ಪೆ ಗುರಿ -
ಬೂರ್ದು, ಬಿಮ್ಮೊಲು ಸಿರ್‌ಂಟ್‌ದ್, ಮೋಣೆ ಚಪ್ಪೆಕಟ್ -
ದಿನ, ನಾಲಿ ಮಡಿಕೆ ಮಾಜಿದಿನ, ಮೆಯ್ಯಾಜಿದಿನ,
ಮಿತ್ತ್ ಲಕ್‌ದೆಲು ಮಾತ ಗೆಣ್ಸೆರಾಪಿನ, ಕೋಲು -
ದಲ್ ಪರತಿನೆಂಗೆ ನಾಡಿ ನರಂಬು ಮಿತ್ತ್ ಲಕ್ -
ದುಂತುದಿನ, ಪೀಂಚಿಲಾದಿತ್ತಿ ಕಯ್ಕಾರ್ ಕುಂ -

ಬರುನ, ನಡಪುನಗ ಕಾರ್‌ಗ್ ಕಾರ್ ತಾಂಟೊಣುನ,
ಅವುಳವುಳು ಪತ್ತೆ ಪಾಡ್ದಿನ ಕಾಂಗ್ ತುತ್ತುದಿನ,
ಪಾಕ ವರ್‍ಸೊಲೆದ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲೆ ಪುದೆನೊಂಜೆ –
ನಿನಿಮುಟ್ಟು ತುಂಬು ತುಂಬುದು ನಾಲಿ ತಾರ್‍ಬ ಬ –
ಗ್ಗೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಮೆಯ್ಯ್ನ ಪೊಳಿಯಂದಿ ಲೆಕ್ಕೊದು –

ಬೊಳ್ಪುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್/೧೬

ಕೊರ್‍ತ್ತರಾನ್ಸಿನ ಲೆಕ್ಕ ದಂಟೆನೂರೊಂದು ಬೆರಿ
ಬಗ್ಗ್‌ದಿತ್ತಿನ ಸಬರಿ ದಂಟೆದ ಕಡೇಕ್ಕ್ ಕೈ
ಕೊರ್‍ದು ಬಲ ಪಾಡ್ದೊಂತೆ ನಿದ್ಪ ಉಂತುದು, ತೆಮ್ಮ
ಲತ್ತೊಂದು ದತ್ತಕಯ್ತಂಗಯ್ನ ದೀದ್ ಪು –
ರ್‍ಬುಲೆದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತು ಕಣ್ಣ್ ಕಂ –೭೦೦
ತುನೆಕಡ್ಡ ಮಳ್ತೊಂದು ತೂದೇರ್ ಮಗ! ನಿಕ್ಕೆ –
ಗೋಡೆ ಪೋವೊಡು ಮಗಾ! ನಿಕುಳೊಳ್ತು ಬತ್ತಿನಕು –
ಳೇರಡೆಗ್ ಪೋವೊಡು ನಿಕ್‌ಳೆಗಾಪಿನಕುಳೇರ್ ?
ಬಲೆ ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ದಾಲ ಬೋಡ ಮಗ! ಬಲೆ! ಮಿತ್ತ್
ಬಲೆ! ಕುಳ್ಳುಲೇಂದ್ ಜಗಲಿಗ್ ಲೆತ್ತ್‌ದುಂತಿ ಮಗ
ಮಣೆ ಕಣಪೆ ತರ್‍ಲೆ. ಬಾಜೆಲ್‌ಗೊಂತೆ ಕಣಪೆ ಮಗ!
ನಿಕುಳೊಂಜಿ ಮಳ್ಪಿ. ಆ ಪಾಳೆ ಮುಚ್ಚಿದಿನ ಕ –
ಪ್ಪರ್ ನಿಲ್ಕೆ ನೀರುಂಡು ತಿಪ್ಪಿಲಯ್ಟೇ ಉಂಡು.
ಮೋಣೆ ಕಯ್ಕಾರ್‌ಗೊಂತೊಂತೆ ನೀರ್‍ಪಾಡೊಂಡು
ಬಲೆ ಮಗಾಂದಿನೆ ಮೊಕುಳು ಜಾಲ್ ಜತ್ತೆರ್ ಪರಬು –೭೧೦
ಳಾಯಿ ಪೋಯಳ್. ಮೊಕುಳು ಕಯ್ಕಾರ್ ದೆಕ್ಕೊಂದು
ಚಂಡಿಗಟ್ಯೊಂದು ಜಗಲಿಗ್ ಬನ್ಸಗೀ ಸಬರಿ
ಮಲ್ಲ ತೂರಿಡ್ ನಿಲ್ಕೆ ನೀರೊಂಜಿ ಕಯ್ಪಟ್ಟಿ –
ಡೋಲೆ ಬೆಲ್ಲೊನು ಪೊಳ್ತುದೊಟ್ಟುಗೆ ದೀತಿನೆನ್
ತೂದಕುಳು ಕುಳ್ಳ್‌ರಾವಂದ್‌ಗೆ ಬಜೀ ನೆಲೊ –
ಟ್ಟೇಪಲಾನ್ಸೆರ್ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಕುಳ್‌ಂದುಳಾ –

ಯಿಡ್ದ್ ಕಣನಗ ಮಣೇನ್ ಬೊಡ್ಜಿ ಬೊಡ್ಜಜ್ಜೆ ಮಣೆ –
ಗಿಣೆ ದಾಲ ಬೊಡ್ಜಿ ಬೋಡ್ಜೀಂದೆರ್‌ಡಲಾಳೆನೊ
ತ್ತಾಯೊಗಾದಿರ್ವೆರ್ ಮಣೆಟ್ಟ್ ಕುಳ್ದೇ ನೀರ್
ಪರ್ನಗಳ್ಪನೇ ಕುಳ್ದಿ ಪರಬೊಂಜಿ ಜಿಡ್ಡೆನೊ –

ಯ್ತೊಂದು ಕಯ್ತಡೆ ಪೂಳು ಬಚ್ಚಿರೆನ್ ಸಣ್ಣ ಗು –
ದ್ದುದು ಬಾಯ್ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ನೌಂಟೊಂದು ನಿಕುಳೇರ್‌ಂದ್
ಕೇಣ್ಣಗ ರಾಮೆ ತನ್ನ ಬರಿ ಕುಟುಮದ ಗುರ್ತ್ತೊ–
ನೂರು ಬುಡ್ತಿನ ಕತೆನ್ ಸೀತೆ ಕಯ್ತ್ತಿ ಸಂಗತಿ
ಮಾತೆನೊಂಜೊಂಜೆನೊಂತೊಂತೆ ಪಂಡೊಂದು
ಬತ್ತಿನೆನ್ ಸಬರಿ ಕೇಂಡೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ

೧೭೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಬಂಜಿ ಬೆಯ್ಯೊಂದಯ್ತ ಸಿಕೆನೀರ್ ಕಣ್ಣ ಕ –
ಣ್ಣೊಲೆಡ್ ಪೀರ್ಯೊಂದು ಜಪ್ಪುನೆನಪಗಪಗ ಸೆರಂ –
ಗ್‌ದ ಕೊಡಿಟ್ಟೊಚ್ಚೊಂದು ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆ ಮೋ –

ಣೇನ್ ತೂದು ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ ಗೆಬ್ಬುಗು ಕೊರ್ತಿ
ಕೈಗೆಬ್ಬುಡಿತ್ತಿ ಲೆಕನುದ್ದೊಗೂಂಹೂಂದ್ ಮು –
ಣ್ಣುದು ಸತ್ಯೊಗೀ ಕಾಲ ಪಣ್ತಿನನೆ ಅತ್ತ್‌ಮಗ.
ಈತ್ ಪಣ್ಣಗ ಗಿಡ್ಕೆದರೆಮಡಲ ಕವಳೆಡಿ –
ತ್ತಿನ ಪಲ್ಲಿ ಚಿಚಿಚಿಚಿಚಿಚೀಂದ್ ಬುಳಿತಿನೆನ್ ಕೇಂ –
ಡಿನ ಸಬರಿ ಅಲೆ! ಸತ್ಯಗೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ
ತನ್ಕ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನೂರುದ ಪಾಕ ಸಂಗತಿಲೆ–
ನೊಂಜೊಂಜೆನಾತೀತ್ ಪಂಡ್‌ದೊಳ್ತೊತ್ತ ಸು –
ದ್ದಿಲು ದಾಯೆ? ಮುಳ್ಪನೇ ಮುಟ್ಟೊಡೇ ನಡತಿ ಸಂ –
ಗತಿಯೊಂಜಿ ಉಂಡು ಮಗ. ಪಣ್ಪಿನತ್ತವೆನಿತ್ತೆ

ಬೊಳ್ಪು ಪೊತ್ತಾವ್ನ ಪೊರ್ತುಗು ಬೊಡ್ಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ –
ಣ್ಣವೆನ್‌ಂದ್ ಪಂಡಿನಾಳಳ್ತು ಲಕ್ಕ್‌ದುಳಾಯಿ

ಪೋದು ತಿರಿಪಾಡ್ದ್ ತಿಬಿಲೆಗ್ ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆ ಮ –
ಯ್ತ್‌ದ್ ತುಡರ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಜಗಲಿಡೊಂಜೆನ್ ದೀದ್
ನಿಕುಳೊಂತೆ ಕುಳ್ದು ಪಾತೆರ್ಲೆ ಪೋವಡೆ ಮಿನೀಂ –
ದಾಳುಳಾಯ್ಪೋದು ರಾಗಿದ ಗಂಜಿ ಕುಂದಾದ್
ರಡ್ಡ್ ಕಲ್ಲುಪ್ಪು ಕೂಟುದು ರಡ್ಡ್ ಗದ್ದಾವು –
ಲೆಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಣತ್‌ದ್ ಜಗಲಿಡಿತ್ತಿನಿರ್ವೆರೆದು –
ರುಡು ದೀದ್ ದೆತೊಣೀಂದ್ ತಾನ್‌ಲಾ ಪರ್ದ್ ಗ –
ದ್ದಾವುಲೆನ್ ತೊರತ್‌ದಡ್ಡಿಲ್ಲ್‌ಡಕ್ಕ್‌ಡ್ಡಿನ ಬ –

ಳೊಟ್ಟು ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಬನ್ನಗನೆ
ಮಲ್ಲ ಪಜೆನೊಂಜಿ ಕಣತ್‌ದ್ ಗೋಡೆದ ಬರಿಟ್ಟ್
ದೀದಿಂದು ನಿಕ್‌ಳೆಗಿರ್ವೆರೆಗ್ ಯಾವತ್ತ ಮಗ.
ಪಜೆನೊಂಜಿ ಕೊರ್ಯದೆ. ತರೇತ್ತಡಿಕ್ಕೆಂಚಿನೆನ್
ಕೊರಡ್ ಯಾನಿತ್ತೇಂದ್ ತೆರಿವುಜೇ. ಆಪುಂಡ
ಕುಳ್ದಿ ಮಣೆನೇ ತಲೆಂಬುದ ಬದಲ್‌ಗಾ ಪಜೆ –
ತ್ತಡಿಯೆ ದೀವೊಣ್ಣೆ ಮಗ, ದಾನೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆ
ಕ್ಕಾವಜ್ಜೆ ಅವಾವು. ಈತ್ ತಿಕ್ಕಿನನೆ ಪ –
ರ್ವತ ತಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಇಡೆ ಬತ್ತಿನೇಡ್ದ್ ಬೊ –

ಬೊಳ್ಳುದ ಗುಡ್ಡಿಲ್/೧೭೧
ಕ್ಕೇತೊರ್ತು ಯೆಂಕ್ಳೆಗಿರ್ವೆರೆಗ್‌ಲೆಂಕ್ಳೆನ್ ಪೆದ್ದಿ –
ನಪ್ಪೆಲ್ಲೆನೆಂಪೇ ಮದತ್‌ರ್ದ್ ಪೋಂಡಜ್ಜೆ

ದಾನೆ ಬತ್ತರ್ ಬಲೆ ಬಲೇನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ವೊಂಜಿ,
ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಕುಳ್ಳುಲೇಂದೊಂಜಿ ಮಣೆ ರಡ್ಡ್,
ಕುಳ್ಳಿ ಬೆರಿಕಸರ್‌ಗ್‌ಂದೊಂಜಿ ಚೊಂಬುಡು ನೀರ್,
ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತುಗು ಬಡವುಗೊಂಜಿ ಕಯ್ಲಾಂಡಲಾ
ಗಂಜಿ, ನಾಲಿರ್ಲ್ ತಡೆವೆಡ ಜೆಪ್ಪೆರೊಂಜಿ ಪಜೆ
ಐನ್ ಈತಿತ್ತ್‌ಂಡ ಬತ್ತಿ ಬಿಣ್ಣೇರೆ ತ –

ಮ್ಮನೊಗೆಣ್ಮೆದಾತ್‌ಲಾ ಕುಂದೆಲಾಪುಜಿಗೆ. ಈ –
ತಾಂಡಲಿಡೆ ಬತ್ತಿನೇಟ್ಟಾಂಡೂರು ಬುಡಿ ಬೊಕ್ಕ
ಕಾಡ ಕಂಡೆಲು, ತೋಡ ನೀರ್ ಬಂಜಿಗ್, ಮರ –

ತ್ತಡಿ ಸಿಕೆತ್ತಗ, ಬರ್ಸದಗ ಕೊಟ್ಟ ತೋರಂಗೆ –
ಲೊಂಜಿ ಮೂವೆರ್. ಪೊಗ್ಗೊಡಾಂಡ ನಾಲ್ವೆರ್ ಪಿದಾ-
ಡೊಡು ಅತ್ ಮಲ್ಲೆ. ಇನಿ ಯೆಂಕ್ಳೆಗೀ ಇಲ್ಲ್ ಬಜಿ
ಇಲ್ಲತ್ತ್. ಯೆಂಕ್ಳೆನಪ್ಪೆಲ್ಲೆ ಜಕ್ಕೆಲ್ ಅಜ್ಜೆ.
ಸತ್ಯ. ಸುಳ್ಳತ್ತ್‌ಂದ್ ರಾಮೆ ಪಂಡಿನೆ ಸಬರಿ
ಆತಾಂಡಲಾ ಪಂಡರತ್ತವ್ವೆ ಮಲ್ಲೆ. ನನ
ಬೊಳ್ಳು ದೆಪ್ಪುಗನ ಮಗ? ಎಣ್ಣೆದಲ ಬಜ್ಜ ಬ –
ಜ್ಜಂದ್‌ಂಡ ಕಾಸ್ ಕೊರೊಡೂಂದಿಜ್ಜಿ. ಪೋದು ಪೆ –
ಜ್ಜಿದ್ ಕಣಪಿನಿಂದಾಂಡ ಗುಡ್ಡೆಡೇತ್‌ಲ ಕಾಯಿ
ಬೂರ್ದು ಸಯ್ದ್‌ಂಡೆ. ಮಾತಲ ಎನಾದ್ದೊರ್ತಿಡ್ದ್

ತೀರುಜಿ ಮಗಾ. ಸಯ್ಯಡೇರ್ಯೆಕ್ ಮುರ್ಯೊಡುನಿ
ಒಂಜಿ ತಿಬಿಲೆಗ್ ತಕ್ಕ ಎಂಚಲೊದ್ದಾಡುನೀ –
ನ್ನಗ ಬೂಮಿದೇವಿ ತುತುದಿತ್ತಿ ಕಾಂಗ್‌ನ್ ಮಾತ –
ದೆಡ್ಡೆಂತಿ ಬೊಳ್ದು ಪಟ್ಟೆದ ಸೆಲ್ಲೆ ಸೀರೆ ತು –
ತ್ತ್ಯಾಳಾನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಪೇರುರ್ಕರ್ದ್ ತಮೆಲೊಂದು –
ಬಿಸಲೆ ದಿಕ್ಕೆದ ಕಲ್ಲ್‌ಡೊರ್ಮೆಲಾ ಗುತ್ತೊಂದು
ಪರತೊಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕ ಕಲಕಲಂದ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್
ಕಲೆಪಿ ತಿಂಗೊಳುದ ಬೊಳ್ಪುನು ತೂದು ಬೊಳ್ಪು
ತೆಕ್ಕಾದ್ ಸುರು ಮಳ್ತಳೊಂಜಿ ಕತೆ ಪಣಿಯೆರೆಗ್

* * *

೧೩.ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ

ಜಾಲ್‌ಗಂಚಿಡ್ ತೋಜು ಗುಡ್ಡೆದಾ ಮೆಯ್ಯೊ್ಯಂಜಿ
ಊರವುಳು ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಪಣ್ಪಿಗುತ್ತೊಂಜಿ ಮ-
ಲ್ಲ ಪುದಾರ್ ಪೋಯಿನವು. ಅವುಳಿತ್ತೆರಿರ್ವೆರೊಂ -
ಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು. ವಾಲಿ ಮಲ್ಲಾಯೆ ಸುಗ್ರೀವೆ
ಎಲ್ಯಾಯೆ. ದುಂಬಕುಳು ಪೇರ್‌ನೀರಿತ್ತಿ ಲೆ -
ಕ್ಕಿತ್ತೆರಿತ್ತೆಣ್ಣೆ ಸೀಗೆದ ಗಾದೆ. ದುಂಬೇಪ -
ನೊರ ಮೋಸಗಾರೆ ಮಾಯಾವೀಸ್ಪಿ ಮಲ್ಲ ರ-
ಕ್ಕಸೆ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್‌ಡುಂತೊಂದು
ಮೂಳು ವಾಲೀಂದ್‌ಂಡ ಮಲ್ಲ ಜವಣೆಗೆ ಮಲ್ಲ
ಜನಗೆ. ಯೇರಾಯೇ? ವೋಳುಳ್ಳೆಂದ್ ಗಗ್ಗೆಲುನ

ಕೇಂಡಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ವಾಲಿ ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ವಾಲಿ
ಯೇರಾಂಡ ದಾನೆ ನಿಕ್ಕಾವೊಡೆಂಚಿನ ದುಂಬು
ಪಣ್. ಬೊಕ್ಕ ಪಣ್ಕ ನಿಕ್ಕಾವಾಲಿ ಯೇರ್‌ಂದ್
ಯೇರ್‌ಯಿೊ? ವೊಳ್ತಾಯೆ? ದಾಯೆ ಬತ್ತಾಂದ್ ಕೇ -
ಣುನೆ ಬೊಕ್ಕಲಾತ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ವಾಲಿ ಯೇರ್‌ನ್ಪೆ
ದುಂಬು ಯಾನೇರ್‌ಂದ್ ಪಣೊಡೂನ್ಪ
ಕೇಂಡಿನರ್ತಾವಂದಿನಾಯೆ ವಾ ಮಂಗೆ ಯಿೊ.
ಬಗ್‌ಳೆಡ್ಡೆಡೀ ವಾಲಿ ಯೇರೇತ್ ಮಲ್ಲ ಜನ
ತೂಪೆ? ಯಾನಾ ವಾಲಿ ದಾನೆ ಪಿಲಿ ಕಟ್ಟೊಂದೆ
ನಾ ? ವುಳ್ಳೆ ವೋಳಾಯೇ? ಲೆಪ್ಪಿಂಚಿ. ಬರಡೆದುರು -

ಗೆನ್ನಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಾವೊಡ್ಡ ಕೋಪೊಡು ಕುಂಬ -
ರೊಂದು ಪರುಕಡೆವೊಂದು ವಾಲಿ ಪೋದೊಂಜಿ ಗೆ -
ಬ್ಬುಗು ದೀದ್ ಮಂಗೇನ್ಪ ಮಂಗೆ ನಿನ್ನಮ್ಮೆ. ತುಕ
ಪಣ್ ನನವೊರಾನ್ನಗ ಪಿರಾವುಡ್ದು ಸುಗ್ರೀವೆ
ನಿಕ್ಕೇರ್ ಬೋಡು ಓ ಮಂಗ ಏರಣ್ಣೆ ಬೋ-

ಡಂಬೆ, ಪಣ್, ಕಡಲೆ ತಿನಿಯೆರೆ ಕಾಸ್ ಬೋಡಾಂಡ
ಮೆಲ್ಲ ಕೇಣೊಡು ಕಳುವ. ಅಣ್ಣೆ ತೂಪಿನಿ ದಾದ,

ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ/೧೭೩

ದಾದಲಿಜ್ಜವುಳು ತೂಲಾಂದ್ ಕೆಕ್ಕಿದ ಮುತ್ತು –
ಗೊಂಜಿ ಕುಳ್ಳಾಯೆ. ಮಾಯಾವಿಗೀ ಪೆಟ್ಟ್ ಗುಳಿ –
ಗನನೆ ಪೆಟ್ಟಾಂಡ್, ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್ ಮೆಣ್ಪಿರಿ ಪಾರ್ನ್ಡ್

ವಾಲಿಯಂಚಿಂಚಿ ತೂನಗ ಜಗಲಿದ ಬರಿಕ್ಕ್
ಕದೆತ್‌ದೊರೆಗಾದ್ ದೀದಿತ್ತಿ ಪಡಿತೋಜಿನೇ
ತಟ್ಟ್ ಪೋದಯ್ತೊಂಜಿ ಕಾರ್‌ನ್ ದೆತೊಂದು ಪಿರ
ಪಿಜಿರುನೆನ್ ತೂದು, ಮಾಯಾವಿ ಸುಗ್ರೀವೆ ಪತ್ –
ದಿನ ಪತ್ತ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಪೀಂಕೊಂದು ರುಮುಕಟ್ಟ್‌ದ್
ತೂವಂದೆ ಪಿರ ಮಗ್‌ರ್ದೊಂಜಿ ಬರ ಬಲಿತೆ ಜಿವ
ಇತ್ತ್ಂಡ ನಟ್‌ದ್ ತಿನ್ಪೆಂದ್. ಉಂತುಂತೋಡೆ
ಪಾರ್ಪೆ? ನಿನ್ನಮ್ಮಡೆಗೆ? ಮಂಗೆ ಯೇರ್‌ಂದ್ ತೋ –
ಜಾವೆ. ಉಂತವುಳು. ಪಾರಡ. ಪಂಡ್‌ದಾಯ ಬೆರಿ
ಪತ್ಯೆರ್‌ಗೆ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರೊಟ್ಟುಗು, ಕಣ್ಣ

ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಜನೊಕುಳಿನಿ
ಮಿನಿ ಮೊಕುಳೆ ಕಯ್ಕ್ ರಕ್ಕಸೆ ತಿಕ್ಯೆಡೊಂಜಿ ಲೆ –
ಕ್ಕಾಪೇಂದ್ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಮಾತೆರ್ಲ
ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಣ್ಣಗಾ ಮಾಯಾವಿ ಪಾರ್ದಿನ
ಯ್ಪಿನಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಪಂತಿ ಕೊಡಿತ್‌ದುಪ್ಪಂದ್‌ಂದ್
ತೋಜುಂಡು ಮಗ. ಇಂಚ ಮರ್ಲ್ ನಾಯಿನ್ ಗಿಡಾ –
ವೊಂದು ಪಾರುನ ಲೆಕ್ಕ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರಿ –
ರ್ವೆರ್‌ಲ ಬೆರಿ ಪತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದು ಮಾ –
ಯಾವಿ ಜಿವ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದೊಂಜಿ ಬಲಿಪಾಟ
ಬಲಿತ್ ಬಲಿತ್‌ದ್ ಸಾದಿಡೆದುರಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲ ಪಾ –

ದೆದ ಮರ್ಗಿಲ್‌ದ ಮಾಟೆಗಂಚಿಂಚಿ ತೂವಂದೆ
ನ್ಯೂರೆ. ಯಿೂ ಬರಡ. ಮೂಳೇ ಉಂತು. ಜೋಕೆ ಪೊ -
ಪೇವೊಣಿಂಬ್ಯನ್ ಯಾನ್ ತೂಪೇಂದ್ ವಾಲಿ ಮೆ -
ಗ್ಯಡ ಪಂಡ್‌ದಾ ಮಾಟೆ ಪೊಗ್ಯೆ. ರಕ್ಕಸೆನ್ ಬೆರಿ
ಪತ್ಯೆ. ಬೆರಿ ಪತ್ತ್‌ದತ್ತಂದೀತನೆಟ್ಟ ಬಲಿ -
ತ್‌ದ್ ಪಿನಂದಿನ ರಕ್ಕಸಗ್ ಪಾರ್ದ್ ಪಾರ್ದಾಲಿ
ಬಚ್ಚಿಂಡ್. ಸೇಂಕೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ಸೂಂಬುಡೆ ಜತ್ತಿ -
ನಂಗೆ ಜತ್ತೊಂದುಂಡು ಬೆಗರ್, ಮನಸೇತ್ ದುಂ -
ಬಾತೆ ಪಿರ ಕಾರಾಂಡ್. ಬೆರಿ ಪತ್ತು ವಾಲಿ ರುಮು -
ಕಟ್ಟೊಂದು ಜೆಯ್ದಿನಾನೆದ ಕಡಪ ಕಾರ್ ಕೊ -

೧೭೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಲ್ಪಂದಿನಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಬಿಕ್ಕಾರ್ ದೀವೊಂದು
ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಪಿರಾವುಡ್ಡೆ ರಕ್ಕಸನ ಜು -
ಟ್ಟುನು ಪತ್ತ್‌ದೊಯ್ತ್‌ದುಂತಾದೋಡೆ ಪಾರ್ವ ಮಗ ?
ಉಂತು. ತುಕ ಇತ್ತೆ ಪಾರೊರ ತೂಪೆ ಯಾನ್ಂಡ್
ವಾಲಿ ಪಣ್ಣಗ ಪಿರ ಮಗ್‌ರ್ದುಂತಿ ರಕ್ಕಸನ
ತರೆನೆದುರು ಬಗ್ಗಾದ್ ದುಂಬು ಪಿರ ಕುರ್ಕಾದ್
ಪುಂಡಿ ಬಿಗ್ತ್‌ದ್ ಬೆರಿ ನಡುಕ್ಕು ಮುಂಗ್ಯೆ ಮುಟ್ಟ
ಬೇರ್ದೊಂಜಿ ಗದ್ದು ಗುದ್ದಿನೆ ರಕ್ಕಸಗ್ ಮೂಜಿ
ಲೋಕ ತೋಜಿಂಡಡೆಗೆ. ಉಲ್ಲೊಮ್ಮ! ಸಯ್ತೆನೇ,
ದಮ್ಮಯ್ಯಣ್ಣಾ! ಯೆನ್ನ ತಪ್ಪಾಂಡ್. ವಾಲ್ಯಣ್ಣ !

ದಮ್ಮಯ್ಯ ಕೆರೋಡ್ಜಣ್ಣ ಆತೊಂಜಿ ಮಳ್ಪು ನನ
ಸಯ್ಮೊಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಸುದ್ದಿಗ್ ಯಾನ್ ಬರ್ಪುಜ -
ಣ್ಣಾ! ಇತ್ತೆಗೊರ ಬುಡು ಬುಡಣ್ಣ. ದಮ್ಮಯ ನಂಕ್
ರಾಜಿ. ಪಗೆ ಬೊಡ್ಜನ್ನ ಸರ್ವ ತಪ್ಪಾಂಡಣ್ಣ.
ಇತ್ತೆಗೊರ ಬುಡು ಕಾರ್ ಪತ್ವೆ ನೋಪೊಡ್ಜಿಂದ್ -

ದಡೆಗೆ ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಯ್ ವಾಲಿನ ಕಾರ್ -
ಳೆನರಾದ್ ಬಿಗ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮೋಣೆ ಬಾಡಾದ್
ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಬೂರ್ದ್ ತೆರಡು ರಕ್ಕಸಡೆಂಚ
ಕಾರಿತ್ತೆ ಪತ್ಯದೇ. ಸಮಯ ಬನ್ನಗ ತೂದು
ದೆರ್ತ್‌ದ್ ನೆಲೊಕ್ಕು ದರ್ಬುನ ಬಿರ್ಸತನೊನು ತೋ-

ಜಾಯೆರುಂಡಾಂದ್ ಕೇಣುನೆ ವಾಲಿ, ಇಜ್ಜಣ್ಣ
ನಿನಡೆನ್ನ ದಾದಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ದಮ್ಮಯ ಇಜ್ಜಿ
ನಿನ್ನೊಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಿ ಮೆಗ್ಯಂದೆನನ್ ತೆರಿದ್ ಬುಡು.
ದಾದನಾ ಗೆರಚಾರೊಡೆನ್ನ ಸನಿ ವೊಯ್ತೊಂದು
ನಿನ್ನ ಬಾಕಿಲ್‌ಗೆನನ್ ಕೊಣಯಿನತ್ತಂದೆ ಯಾ -
ನಿಂಚಿತ್ತಿ ಪೋಕನಾಟಿಕೆಗಿತ್ತಿ ಮಗೆನೆ ಅ -
ತ್ತೇ ಅತ್ತ್. ಎಂಚಲಾವಡ್ ಪೊರ್ತು ಕಂತೆರಾಂ -
ಡಿತ್ತೆ ರಾಜಿದ ಲೆಕ್ಕೊಡೊಂಜಿ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಮಳ್ಪೊ -
ಡಿನಿ ನಂಕ್. ತುಡರ್ ಪತ್ತೊಂದು ಕುಪ್ಪಿದ ಬಾಯಿ
ಗಿದ್ದೋಡ್ಡ ಬಗ್ಗ ತೂ ಪತ್ತುನೆನ್ ಕಣಪಾವೆ.

ಕಯ್ಯಾದ್ ಕಡಲ ಕಂಚಲ, ರೊಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾದ್,
ಕೋರಿಯಡ್ಪಾವೆ. ಮಾಟೆದ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಕಾತ್

ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ/೧೭೫

ದುಪ್ಪು ಮೆಗ್ಯನ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆ ರುಮ್ಮನೆ ಬರ್ಪೆ
ಯಾನ್‌ಂದ್ ಪಿರಬತ್ತೆ. ಬತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಕಿ -
ಲ್‌ಡ್ ಕಾತ್‌ದಿತ್ತಿ ಸುಗ್ರೀವನೀ ಮಾಯಾವಿ
ತೂದು ಹೋ! ಉಳ್ಳ ಮೂಳೇ, ಪೋಯನಾಂದಿತ್ತೆ.
ತುಕ ಇತ್ತೆ ಒರ ಪೋಗೆ ತುಕ ತೂಪೆಯಾನಿತ್ತೆ.
ಮೆಗ್ಗಿ ಪಳಯಳ್ಳು ನಿಕುಳಿರ್ಪೆರೆನನೇ ಬಾರಿ
ಮಲ್ಲ ರಾಪುಗೆ, ದಾನೆ? ಊರು ಮಾತಲ ನಿಕ್ಳೆ -
ಗಾದ್ ಪೋಂಡತ್ತ ? ಹಾಂಕಾರ ಪಣ್ಪಿನ ನಿಕ್ಳೆ

ನೆತ್ತಿಗೇರ್ದ್ಂಡತ್ತ ? ಒರಿಯನೆನ್ ಜಪುಡಾದೆ
ಗುರಿದೆತ್ದ್ ಜೆಪುಡಾದೆ. ನಿನನ್‌ಲಯ್ಯೇ ದೀದ್
ನಿಗ್ಪಂದೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಾಸ್ ದೆಕ್ವೆಂದ್ ಲೆ –
ಕ್ಕಡ ದಾನೆ ? ನಿನನಿತ್ತೆನೇಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ದಾದ
ಬಗಳ್ ಕುಡವೂರ ಮರ್ಲ ನಿನ್ನ ತಿಗಲೆಗ್ ತೊರ್ರು –
ದಿತ್ತೆನೇ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಗಟ್ಟಿ ಕಕ್ಕಾವೆ ಒಂ –
ಜರೆ ಕಾಸ್‌ದಾಯ. ಸುಗ್ರೀವೇಂದ್ ಪಂಡಂಡ
ದಾನೆ ಯಿೊ ತಿನ್ಪಿ ಕುದ್ಕೇಂದ್ ಲೆಕ್ಕನ? ನಿನ್ನ
ಕರ್ಲ್ ಬಿಚ್ಚಾದೊಂಜಿ ಮುಕುಳಿ ನೆತ್ತೆರ್ ಪರಂ –
ದಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗಾಯೇಂದ್ ದುಂಬೊಂಜಿ ಗುತ್ತು ಲಾ –

ಗಿದ್ ಜುಟ್ಟುಗೊಂಜಿ ಕಯ್ಕೊರ್ದು ಮೂಂಕುದ ಮರ –
ಕ್ಕೊಂಜಿ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಬೀಜಾದಂಚನೇ ಕೆಬಿ –
ತ್ತಂಡೆಗೊಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ಬುಡಿಯೆ, ಮಾಯಾವಿ ಮತಿ
ತತ್ತೆ. ತಿರ್ತ್ ಮಗ್ರ್ಯೆ, ಮಗ್‌ರಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ತಿಗಲೆ –
ಗಡೆಯಿಡೇಂದೊರ್ಮೆಲಾ ನಿಗ್ಪು – ಬಲ ನಿಗ್ಪು ತುಕ –
ತೂಪೆ ಯಾನೊರ ನಿಗ್ಪುನೆಂಚಂದ್, ಲಕ್ಕ್ ಬಲ
ನಿಗ್ಪೆರೆ ಬಲಾಂದ್ ಸೇಂಕೊಂದು ಪಂಡೊಂದೇರ್ದಿ
ಕೋಪ ಪಿರಿನೆಟ್ಟ, ತೊರ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ರಕ್ಕ–
ಸನ ಕಣ್ಣಬೊಂಬೆಲಡಿಮೇಲಾಂಡ್. ಬಲದಾಂತೆ
ನಾಲಿ ಬಾರೆದ ಬಲ್ಲ್‌ದಂಚೊಂಜಿ ಮೆಯ್ಯಡ್ಕ

ಮಗ್‌ರ್ಂಡ್. ತೊರ್ತಿ ತೊರ್ಪುಗು ಮೂಂಕು ಬಾಯಿಡೆ ಪಿ –
ದಾಡು ನೆತ್ತೆರ್‌ಡಪ್ಪ ರಕ್ಕಸನ ದೊಕ್ಕೆಲಾ
ತೆಕ್ಕ್ಂಡ್, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟ ಸಂತಾನೊಗೀ.
ಮಾಟೆದಿಂಬೇಪಲಾ ತಿಕ್ಕೆರಾವಂದ್ಂೇದ್ –

೧೭೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ದಂಚೆಂಚಿ ತೂದೊಂಜಿ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ಮಾಟೆ –
ಗಮರುನೆನ್ ಬಾರಿ ಬಜ್ಜೂಡು ಪೊರೆಲ್ತೊಂದು ಬ–

ತ್ತ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ನೂಕು ನೂಕುದು ಮಾಟೆದೆದುರಡ್ಡ
ದೀದಿಡೆಯಿಡೆಕ್ಕ್ ತಕ್ಕದ ತುಂಡು ಕಲ್ಲ್‌ಲೆನ್
ಜಡಿದ್ ಪಿರ ಪಿಜಿರಿಯೆಗೆ ಪಿರ ಮನಸ್‌ಡಾ ಮೆಗ್ಯೆ.
ಯಾನಿತ್ತೆ ಬತ್ತೆ ಕುಳ್ಳೀಂದ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಪೋ –

ದಿತ್ತಿ ಮಾಯಾವಿನಾ ವಾಲಿ ಕಾತೊಂದಿತ್ತೆ.
ಬರ್ಪೆ ಬರ್ಪೆಂದೆದುರು ಸಾದಿ ತೂತೂದು ಬ –
ಚ್ಚೆಂಡಯ ಕಣ್ಣಂಚಿ ನಿಲ್ಕ್ ನಿಲ್ಕ್‌ದ್ ನಾಲಿ
ದುಂಬೂಡ್ದು ರಡ್ಡ್ ಪಾಲುದ್ದಾಂಡ್, ಮನಸ್ ಕು –
ರ್‍ಲುದು ಪೋಂಡು. ಸಾಕಾಂಡ್ ಕಾತ್ ಕಾತ್‌ದ್. ಯಾವು
ವೂವ್ವಾಂಡಲಂದ್ ಕಾಪುನ ಬೇರ ಅತ್ತ್‌ಂದ್
ಲಕ್ಯೆ. ಪೋನಗ ಸಾದಿಡೆದುರು ತಿಕ್ಯೆಡ ಬೊಕ್ಕ
ಎಂಚ ಬೋಡಂಚ ಮಳ್ತೊಣೊಲೀಂದ್ ಮನಸ್‌ಡೆ
ಣ್ಣಿದ್ ಬತ್ತೆ ಕರ್ಗಂಡ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಪಿರ. ಪುಟ್ಟಿ –
ನೇಡ್ತೀತನೇಟ್ಟಲೊರಲಾ ಬರಂದಿನ ಸಾದಿ –

ಯಾದಿತ್ತಿನೇಡ್ದ್ ಪೋಡಿದ್ ಪೋಡಿದೆಜ್ಜೆ ದೀ–
ನಗ ಕಾರ್ ದೆರ್ತ್ ಪಾಡೊಂದು ಬನ್ನಗ ಮಾಟೆ –
ನಡೆತ್‌ದಿನ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲ್‌ದ ಮುನೆಪು ಲಟ್ಟಂದ್
ಮುಂಡಗೊಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ತಾಂಟಿನಯ್ಯೊಂದ್ ಕ–
ಯ್ಯೊತ್ತು ಪತ್ತೊಡ್ಡ ಬಜ್ಜೆಯಿದಾತ್ ಮಲ್ಲೆ ಮೂ–
ಡಿನ ಮುರುಂಡಲೊನೊತ್ತು ಪತ್ತ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ಪರ–
ಡ್‌ದ್ ಸಾದಿ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಬೇನೆಡ್‌ಲ ಪಿಸ್‌ರ್‌ಡ್‌ಲ
ಮಾಯಾವಿನಂಚಿತ್ತಿನಯ್ವ ರಕ್ಕಸೆರೆ ನೊಂ–
ಜೇ ಬಾಯಿ ಮುಳ್ಪು ಗರ್‍ವೊಡು ಕಟಕಟಂದ್ ಪರು
ಕಡೆವೊಂದು ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಕೊರ್ದು ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್

ದುಂಬು ಪಿರದೀದ್ ಬಲಪಾಡ್ದ್ ನೂಕುನೆ ಕಲ್ಲ್
ನುಗುರು ನುಗುರುದು ಮೆಲ್ಲನಡಿ ಪಂದ್ ಪಂದ್‌ದೆಂ –
ಚಲ ಕಲ್ಲ್ ನೂಕಾಟೊಗೊಂಜಿ ಗುತ್ತು ಪಿದಾಯಿ

ಪೊರೆಲ್‌ಂಡ್. ಕಯ್ಕೊರ್ದು ಕಲ್ಲ್‌ಗೊರ್ದೊಂದು ಮಾ -
ಟೆದ ಬಾಕಿಲ್‌ಗೆ ಬತ್ತ್‌ದಾ ವಾಲಿಯಳ್ಳನೆ ಪಿ -

ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ/೧೭೭

ದಾಯಿ ತೂನಗ ನಾಲಿಯೊರ್ದ್ದದ್, ಕಣ್ಣ್ ಮು -
ಚ್ಚೊಂದು, ಬಾಯಂಗಾದ್, ನಾಲಾಯಿ ತುಚ್ಚೊಂದು,
ತರೆಕುಜಲ್ ಬಿರ್‍ಕೊಂದು ಕಾರರ್ದ ಮಡಿದ್, ಕೈ
ಬುಡ್ಡದ್ದ ಮೆಯ್ಮರಂಕಣೆ ಪಲಾಯಡ್ಡ ಬೂ -
ರ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಾಯಾವಿ ರಕ್ಕಸನ ಕುದೆ ವಾಲಿ

ಮುಟ್ಟ ಪೋದಾ ಪುಣೊನು ಗಾಬಿರಿಡ್ ತೂದು ಸು -
ಗ್ರೀವನತ್ತೀ ಬೇಲೆ. ಸುಗ್ರೀವನಾದುಪ್ಪೊ -
ಡೂಂದೆಣ್ಣಿದೀ ಸಂಗತಿದ ಕೊಡಿಮುದೆಲ್ ನಾಡ್ದ್
ಪತ್ಯೆರಾವಂದಿತ್ತ್‌ದೊಯ್ಕ್‌ಲಾ ದುಂಬಿಲ್ಲ -
ಡೆಗ್ ಪೋವೊಡ್ಯೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕನೆ ಮಾತ ಸಂಗತಿನ್
ಪಿಂದೊಣೊಲಿಯಾಂಡ ಸುಗ್ರೀವೆ ಮೂಳಿತ್ತ್‌ದೊಡು
ಇಲ್ಲಡೆಗೆ ಪೋತೆಡೆಂಚಿನ ಪಂಡ್‌ದುಪ್ಪೆ!ಮಾ -
ಯಾವಿನೆಂಚಲ ಕೆರ್‍ಯೆ ಪೋನಗೀ ಮಾಟೆಗೀ
ಕಲ್ಲಡ್ದ ಜಡ್ಡಿದಡೆತ್‌ದ್ ದಾಯೆ ಪೋಯೆ. ಒ-
ಯ್ಯಾದ್? ದಾದನ ಮಲ್ಲ ಗೊಬ್ಬುಂಡುಳತ್ತುಳಾ -

ಯೊಂಜಿ ಗುಟ್ಟುಪ್ಪೊಡುಂದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯೆ ಮಯ
ಮಯ ತಿಂಗೊಳುದ ಬೊಳ್ಪುಗೆಂಚಿಂಚಿನೆಣ್ಯೊಂದು.
ಆನಿದ ನಡೀರ್‌ದಗ ಚಾವಡಿದ ನಡು ಜಂತಿ -
ಗಕ್ಕಡ್ಡಿ ತೂಕು ತುಡರ್‌ದ ಬೊಳ್ಪುಗಾನೆ ಬಾ -
ಕಿಲ್‌ನಡ್ದ ವೊಂದಾದುಳಾಯಿದ ಮೊಗಂಟೆದಾ -
ಪೀಪೆದ ಪಲಾಯಿಲೆಡ್ ತಾರೆ ಸುಗ್ರೀವೆರೆದು -
ರೆದುರಿರ್‍ವೆರೇ ಕುಳ್ದು ಯೆತೆ ಪಾತೆರೊಂದು ತರೆ
ಕಂತ ಪಾಡೊಂದೊಂತೆ ಪೊರ್ತಕುಳು ಪಾತೆರಂ-

ದೆನೆ ಮೋಣೆ ಮೋಣೆ ತೂವೊಂದು ವಾಲಿನ ಸಂಗ –
ತಿನ್ ಮನಸ್‌ಡೆಂಚೆಂಚಿನೆಣ್ಯೊಂದು ಪಾತೆರೊಂ –

ಡೆರ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಬೊಕ್ಕಲಾ ದುಂಬು ಪಾತೆರೊಂ –
ದಿನೆನ್. ಯೇರಾಂಡಲಾ ಕೊಡಿ ಮುದೆಲ್ ತೆರಿಯಂದಿ
ಸಂಗತಿಡ್ ಪಂಡಿನೆನೆ ಪಣೊಡಾತೆ ಅತ್ತ ಮಗ!
ಅಂದಜ್ಜೆ, ಕೇಣ್ ಮಗ. ತಾರೆ ಮಯ್ತಿನಡಾಂಡ –
ಲೀವೊಂಜಿ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತುದೊಲಿ. ನಮ್ಮೊಕ್ಕೆಲ್‌ದ
ಜವಣೆರೆಡ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆನಡ ಲೆತ್ತೊಂದು

೧೭೮/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಪೋದು ದಾದಾಂದ್ ತೂತುಂಡಾತುವಾಂದೆಂಕ್
ತೋಜುಂಡು. ಇನಿದೆಂಚಲಾಂಡೆಲ್ಲೆ ಪುಲ್ಯಾಯಿ
ಬೊಕ್ಕಾಂಡಲಾ ಪೋದು ತೆರಿಯಂದೆ ಬಲ್ಲೀಂದ್
ಪಂಡಿನೆಕ್ಕಾತ್ ಸುಲಬೊಡು ಅಣ್ಣಡೇರೆಗ್‌ಲ

ಬಲ್ಲಿ. ರಕ್ಕಸೆರೆ ಸುಳಿಗುಂಡಿಡೆಂಚಂದ್ ಪಣಿ –
ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಣ್ಣಗಂಚಾವಂದ್ ಬೆರ್ಮೆ ಬರೆ –
ತಿನ ಬರವುನೋದಿನಕುಳೇರುಂಡು. ತರೆ ಬೆಚ್ಚ
ಮಳ್ತೊನಡ. ನುಪ್ಪುಕುಂಟುಗು ರಡ್ಡ್ ಸೇರರಿ –
ಕ್ಕೊರ್‍ಯಾಯ ಬಾಕಿಲ್‌ಗೆ ಪೋದು ಬೆನೊಡೂಂದಿಜ್ಜಿ .
ಅಣ್ಣನ ದಿನೊಟ್ಟೆಂಚ ದಿನ ದೆಯ್ದನಂಚನೇ
ಮಿತ್ತ್‌ಗ್‌ಲ ಗುತ್ತುದಾಳಾದುಪ್ಪೆರಡ್ಡಿಜ್ಜಿ.
ನನ ನಿನ್ನ ಮಗನೊರಿಯನೆತೆ ನಿಕ್ಕ್ ಬೊಡ್ಚಿ. ದೇ–
ವೆರ್ ಕಯ್ಯುಬುಡಾಯೆರಾಯನ್ ಒಂತೆ ಮಲ್ಲಾವ –
ಡಮ್ಮಾಡ್ದ್ ದೇವೆರೆ ದಯೊಟ್ಟೊಂಜಿ ಬಣ್ಣೊಗೇ

ಮಿತ್ತುಂತುನಾಯೆ. ಯಾನಿಂಚನೇ ಬದ್‌ಕ್‌ದು –
ಳ್ಳೆಡ ನಿಕ್ಕ್ ಯೆತೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ಎಲ್ಲೆಗಾನಗ ಮಾತ
ತೆರಿಯೊಣುಗ. ಮನಸ್‌ಗಿಂಚೆತೆನ್ ಪತ್ತಾವೊಂದು

ನಿದ್ರೆಲಾ ಕಜ್ಜೆರ್‌ಂಡೆಲ್ಲೆನೇ ಮರ್ಲ್ ಸುರು -
ವಾಯೆರುಂಡಂಚಾದ್ ಜೆಪ್ಪುನೇತೋ ಯೆಡ್ಡೆ.
ಯಾವು ನನ ಪೋದು ಜೆತ್ತೊಣುಕಾಂದ್ ಮಯ್ತಿದಿಡ
ಸುಗ್ರೀವೆ ಪಂಡ್‌ದಾವೋಡ್ಡ ಗಜಕಮ್ಮೊನು ಪು -
ಡತ್ತೊಂದು ನರಸಿಮ್ಮೆ ಬತ್ತುಂತ್ಯೆನಾನ್ಪಿ ಲೆಕ
ಬಾಕಿಲ್‌ನ್ ತೊರ್ರುದೆದುರುಡು ಬತ್ತ್‌ದುಂತಿನಾ
ವಾಲಿ ಮೆಗ್ಯನ್ ಕಣ್ಣ ಮಲೆದ್ ತೂವೊಂದು ಕೋ-

ಪೊಡು ಕುಂಬರೊಂದು ಯಿೊ ಉಳ್ಳ, ಪೋತುಜ, ನಿದ್ರೆ -
ಬರು ನಿಕ್ಕ್. ಯೆತೆದಾಂತೆ ಜೆತ್ತ್‌ಂಡ ನಿಕ್ಕೆನಾ?
ನಿನ್ನಮ್ಮಗ್ ಬರಂದ? ಯಾನ್ ಪೋಯೆಡ ದಾನೆ
ನಿದ್ರೆ ಬೂರಂದೆ ನಿಕ್ಕರ್ಪಡನ ? ಜರನ, ಯೆ -
ನ್ನೀ ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಯೆಡ್ಡೆಡೀ ತೂಪಿನಾ -
ಯೆನ? ಅಂದ ಓ ದಗ್‌ಡಿ ಮಗ. ದುಂಬುಡೆನೆ ಕಡಪು -
ಡುದು ಪಿರಾವುಡೆ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕತ್ತಿ ದೀಯತ್ತ.
ಇನಿ ಮುಟ್ಟೊಗೊಂಜಿ ಕುದ್ಪೆದ ನುಪ್ಪು ತಿನ್ತಿನ -

ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ/೧೭೬

ತ್ತ್‌ಡ ಇತ್ತೆ ನಿನ್ಮೊಂಜಿ ಮುಕುಳಿ ನೆತ್ತೆರ್ ಪರ್ತ್ವೆ
ನಿಕ್ಕಿತ್ತೆ ನಿದ್ರೆನಾ ಜೆಪುಡಾವೆ ಮಗ ನಿನನ್

ಇತ್ತೆ ಜೆಪುಡಾವೆಂದ್ ತಿಗಲೆಗೊಂಜೆ ಪೆಟ್ಟ್
ತೊರ್ತೆ. ನಿಕ್ಕಿಂಚತ್ತ್ ಪಂಡ್‌ದಂಚೆಂಚಿ ಕ -
ಣ್ಣಲೆಪಾದ್ ತೂದು ಮಾಡ್‌ದ ಬಣ್ಣಟಿಕೆಗ್ ತಿ -
ಕ್ಕಾದಿ ತಾರಿದ ತಂದೆಲೆಗ್ ಪೋದು ಕಯ್ಪಾಡು -
ನೆನ್ ತೂದು ಸುಗ್ರೀವೆ ಎಂಚ ಲಕ್‌ದೆಂಚ ಬಲಿ -
ತೆನ ದೇವೆರೆಗೆ ಗೊಂತು, ಇರ್ಲಾದ್ ಬದ್‌ಕೊಂಡೆ.
ಮನದಾನಿ ಬಯ್ಯದಗ ಸುಗ್ರೀವ ಬೊಡೆದಿ ರುಮೆ
ಬತ್ತಾಳ್. ಬನ್ನಗನೆ ಕೆಡ್ಡಸದ ಪೊತುದಿನರಿ,

ಕುಡು, ಕಡಲೆ, ಪೇರ್ಪದೆಂಗಿದ ಪೊದಿಕೆನೊಂಜಿ ಬೆ -
ಲ್ಲದ ಕಟ್ಟನೊಂಜಿ ಜಂಬುಲಿಡಪ್ಪೆದಿಂಜಾದ್

ದೀತಿನೆನ್ ಕಯ್ಟ್ ಸೇಲಾವೊಂದು ಕಣತ್ ದೀ-
ದಡ್ಪಿಲ್ಲ್ ಡಂಚನೇ ತುತ್ತು ಮಾತ್‌ದ್ ಬತ್‌ದ್
ಕಟ್ಟ ಬಿಚ್ಚಾದೊಂಜಿ ಬೆಲ್ಲ ಪೊಳ್ತುದು ಬಾಲೆ
ವೋಳುಳ್ಳೆ. ಬಾಲೆ ಓ ಬಾಲೇಂದ್ ಲೆತ್ತಿನೆನ್
ಕೇಂಡಿನಂಗದೆ ಗಟ್ಟಿಡೋ ಬತ್ತೆ ಬತ್ತೇಂದ್
ಬತ್ತಿನಾಯಗ್ ಪೊತ್ತಿ ದಾನ್ಯ ಬೆಲ್ಲೊನು ಕೊರ್ದು
ಪುಚ್ಚೆಗೆಕ್ಕಂದಿ ತಿಕ್ಕಂದಿ ಲೆಕ್ಕಪಗನೇ
ಜಂಬುಲಿನ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಬಳೊಟ್ಟು ದೀಯಾಳಿಲ್ಲ -
ಬೇಲೆ ತೂಯಾಳಿರ್ಲೊಣಸ್ ಮಳ್ಪುನಗ ದುಂಬಿ -
ನಾನಿದೆನ್ ಮೆಗ್ದಿನ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಪಾಡ್ಯಾಳ್ ಪಳಿ

ಒಣಸಾದ್ ಜೆಪ್ಪುನದೆ ಸೇರ್ದ್ ಪಜೆ ಬುಡ್ಪಾದ್
ಬೊಳ್ಪುದ ನಿನೆತ್ತ ಕರಿಯಿರ್ಕಾದ್ ಬೊಳ್ಪೆಲ್ಯ
ಮಳ್ತ್‌ದಾ ರುಮೆ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಚೇಂಪು ತಿಕ್ಕಾದ್
ಪೊದೆಪು ಪೊದೆತ್‌ದ್ ಜೆತ್ತಿನಾಳೆಗಾ ತಾರೆ ಪಂ-
ಡಿನನೇ ತರೇಟ್ಟಿಡೀ ಸುತ್ತೊಂದು ಆ ಮರ್ಗಿ -
ಲೀ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಂದಡಿಕ್ಕ್‌ದ ಕುಂಟು ಮುದ್ದೆಕಟ್ -
ದೊಂದ್‌ಂಡಲಂಚಿಂಚಿ ಕಯ್ಕಾರ್ ದಕ್ಕೊಂದು
ಪೊರೆಲಡತ್ತೆಂಚೆಂಚ ಮಳ್ತ್‌ಂಡಲಾತೆ ನಿ -
ದ್ರೆದ ಪತ್ತ ಪಣ್ಪುನನೆ ಇಜ್ಜಂದೆ ಪೇರ್ ನೀ -
ರಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕೊಂಜಾದ್ ಒಂಜಿ ಬಟ್ಟಲ್‌ಡ್‌ನ್ಪಿ -

೧೮೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಲೆಕ್ಕುಂಡು ತಿಂದ್‌ದಿನಿಮುಟ್ಟೊರಿಯನೊರಿ ಬೆರಿ ಬು -
ಡಂದಿತ್ತಿನಕುಳೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆಡಿಂಚಾವೋಡ್ಡ ?
ದಾದನಾ ನಡತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ತನ್ನ ಮೆಗ್ಯೇಂದ್

ಪಂಡ್ಂಡ ಜಿವದ ಗಂಟ್ಲೆಂದ್ ತೆರಿಯೊಂದಿತ್ತಿ
ಬಾವೇರ್ ಮೆಗ್ಯ ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯೋಡ್ಡ
ಯಾನೊಂಜಿ ತಿಂಗೊಳಿಜ್ಜಂದಿತ್ತಿನಪಗನೇ
ದುರ್ಬುದ್ದಿಡಣ್ಣ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗ್ ಮಡೆ ಪಾಡ್ದುಪ್ಪೊ –
ಡೀ ಮೆಗ್ಯೆ. ಅಂಚಾದ್ ಬಾವೇರೆಗೆನ್ನ ಕಂ –
ಡಾನ್ಯ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಮನಸ್ ತುಂಡಾದ್ ಪೋದುಪ್ಪೊ –
ಡೆಲ್ಲನೇ, ಯಾನೆನ್ನ ಕಂಡಾನ್ಯ ಬೆರಿಪತ್ತ್ –

ದಿಲ್ಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯೆಡಾರೆ ಮರ್ಲ್ಲಡ್ ಯಾನ್
ಸಾದಿಡೇ ಬೂರ್ದು ಸಯ್ಪಿನ ಕಾಲ ಬರು. ಬಡುನು
ಕಡ್ತ್‌ಂಡ ತುಂಡಾಪಿನತ್ತಂದೆ ನೀರ್ ಕ –
ಡ್ತ್‌ಂಡ ತುಂಡಾವಂದ್. ತೂಕ, ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾ –
ಲೆಲೆ ಕೋಪ ಪಿರಿಯಂದೆ ಕುಳ್ಳಂದ್. ಯಾನ್ ನಿ –
ಟ್ಟುರೊಗು ತಿಕ್ಕಂದೆ ಮೂಳೇ ಯೆಡ್ಡೆಡಿತ್ತೊಂದು
ದಿನ ದೆಪ್ಪುನನೆ ಸುಕಾಂದೆಣ್ಣಿದಡೆಗೇ ಜೆತ್ತ –
ಳಿಲ್ಲ್‌ಡಿತ್ತಾಳಿಂಚಿಡಿರ್ಲಿಲ್ಲ್ ಜತ್‌ದ್ ಪೋ –
ದಿತ್ತಿ ಸುಗ್ರೀವೆ ಪೋಡಿದ್ ವಾಲಿಗೂರು ಪರ –
ವೂರುಡಿತ್ತಿನ ಗೆರಸ್ತೆರೆ ಕಯ್ತುಳೀ ದೂರು

ಕೊಣೊದಿತ್ತೆಡಲ ವಾಲಿನೊಂಜಿ ಮುರ್ಕಾಟಿಗೆದ
ಮುರ್ತಾಪೊಗಾದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಪೋಡಿದ್ ಪಂಡೆ–
ರೀ ಬೇತೆ ದಾಲ ಸುದ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಪಣ್. ವಾಲಿ–
ನೊರಿಯನೆನ್ ಮಾತ್ರೆ ಪಾತೆರಡೆಂಕ್ಳೆಡೇರ್‌ಡ್ದ್ –
ಲಾವಂದ್. ಯೆಂಕ್ಳೆ ಮಿತ್ತೀ ದಾಲ ಬೇಜಾರ್
ದೀವೊಣೆರೆ ಬಲ್ಲೀಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ತರೆ ಕುಡ್ತಿ –
ನೆನ್ ತೂದು ಸುಗ್ರೀವೆ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲಕ್‌ಳೀತ್
ಜನೊಕುಳೀ ವೂರುಡಿತ್ತ್‌ದ್‌ಲೆಂಕ್ಳೆನೊಂಜಪ್ಪೆ
ಬಾಲೆಲೆನ ನಾಯೊನೊಂಜೆನ್ ಕೇಣೆರೊರಿಯಾಂಡ –
ಲಾ ಬರ್ರುಜೇರ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಸತ್ಯೊಡಿ –

ತ್ತಿನ ಬಡವೆ ಬದುಕುನನೆ ಬಾರಿ ಬಂಜೂಂಡ್ಂದ್.
ಕೊರಕೊರಗ್‌ದಣ್ಣ ಕಣ್ಣ್‌ದ ದಿಟ್ಟಿಗೆದುರು ಬೂ–

ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ/೧೮೧

ರಂದೆ ತರೆ ತಪ್ಪಾದ್ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೊಂಜೊಂಜಿ
ಕೋಡಿಡೊರಿಯೊರಿಯನಿಲ್ಲಾಳ್ ದಿನ ದೆಪ್ಪೇದೆ.
ತಾನ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲಾಳುಪ್ಪು
ನಂಚಿ ಯೋಗಿತೆನೆ ಯೆಂಕಿಜ್ಜಿಡವು ಪೋವಡಾ–
ಣಾದೆಂಚ ಬದುಕುನೀನ್ಪಿನ ದಾಲ ಯೆತೆ ಯಿಜ್ಜಿ.
ಯೆನ್ನ ಮೋಕೆದ ಬೊಡೆದಿನೆನ್ನೊಟ್ಟುಗಾಂಡಲ
ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ದು ಬೊಕ್ಕಾಯೆ ದಾಲಾ ಸಯ್ಯ–
ಡಿಲ್ಲ್‌ನಾಯನ ತಿಗಲೆಗೇ ಬೋಡ್ಡ ದೀವೊಂಡ್.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಸೋತು ಪೋಂಡಿತ್ತೇಂದ್ ಮನಸ್‌ಡೆತೆ
ದೆತ್ತೊಂದು ಸುಗ್ರೀವೆ ತನ್ನ ತಂಗಡಿನಿಲ್ಲ–
ಡೆಗ್ ಪೋದು ಬಾರಿ ಕಲ್ಪಾದಿಲಾ ಬಾರಿ ತೆರ–
ಣದ ಮಲ್ಲ ಜವಣೆಲಾದಿತ್ತಿ ಹನುಮಂತಡೀ–
ಸುದ್ದಿ ಮಾತೆನ್ ಪಂಡ್‌ದಾಯೆನ್‌ಲ ಬೊಕ್ಕಂಚ–
ನೇ ಜಾತಿಡ್‌ಲ ನೀತಿಡ್‌ಲ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ–
ಡ್‌ಲ ಮಲ್ಲ ಹಿರಿಯೊತ್ತುಡಿತ್ತಿ ಜಾಂಬವೆರೆನ್‌ಲ
ಒಟ್ಟು ಕೂಡಾವೊಂದು ವಾಲಿನಡೆನೇ ಪೋಯೆ.
ಸುತ್ತು ಮದಿಲ್‌ದ ಗುತ್ತುದಾನೆಬಾಕಿಲ್ ತ –
ಡ್ಯೊನು ಕಡತ್‌ದಳ್ಪನೆ ಮೊಗಂಟೆದ ಪಲಾಯಿಡೊರೆ

ಗ್‌ದ್ ಕುಳ್ದಿನಕ್‌ಳೆನೀ ವಾಲಿ ಚಾವಡಿಡಿತ್ತಿ
ಬಣ್ಣಾಟಿಕೆದ ಕಲೆಂಬಿದ ಮಿತ್ತ್ ಜೆತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿ –
ನಾಯೆ ಪಕ್ಕನೆ ತೂದು ದಿಡ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೊಕುಳು
ಕುಳ್ದಿನಡೆ ಬತ್ತ್‌ದೋ ಹೋ! ಹೋ! ಅಜ್ಜೇರ್ ಬಾ –
ರೀ ಅಪೂರ್ಬೊಡು ಬತ್ತರೆಂಚ ಉಳ್ಳಾರೀರ್

ಎಂಚ ಮಾತಿಲ್ಲಾಳ್ ಸವ್ಯಾಸನಜ್ಜೇರ !
ಅರ್ವತ್ತೆ ದಾನೆ ಮನಿಪುಜೆ. ದಾನೆ ಅರ್ವತ್ತ
ಇಲ್ಲಾಳ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಸೌಕ್ಯೊಡುಳ್ಳೇರತ್ತ?
ಅಪ್ಪೆ ದಾನ್ವಾಳುಸಾರುಳ್ಳಳತ್ತಾ? ಇಂಚೊ-
ಗೀಲಾ ಅಪೂರ್ಪ. ಈ ತೂಯೆರೆನೆ ಇಜ್ಜ. ದಾ-

ನೆಂಬೆ ಮಾಮಣ್ಣೆ ಪಣ್ಪಿನ ನೆಂಪುನಿತ್ತೆನೇ
ಮದತ್ರ್ದ್ ಬುಡಿಯನಂಬೇ ದಾನೆ ಯೆಂಕೊರೀ -
ಅರ್ವತ್ತೆ. ನಿಕ್ಕ್ ಯಾನೊರಿ ತಮ್ಮಲೇಂದ್ಂಡ
ದೇವರೇ ಜತೆ ಮಳ್ತ್‌ದಿನಿ. ನಿಕ್ಕ್ ಮದಿಮೆನೇ

ಬೊಡ್ಚಾಂದಿನೇಕ್ಕ್‌ಲಾ ನಿನ್ನ ಮೋಕೆದ ಮಾಮಿ
ಪೊಣ್ಣು ಪೆದ್ದಂದಿತ್ತಿನೇಕ್ಕ್‌ಲಾ ಜತೆ ಸಮಾ-
ತ್ಂಡ್ ದಾನೆನ್ಪರಜ್ಜೇರ್ಂದ್ ಅಂಚಿಂಚಿ
ತೂದು ಓ ಬಾಲೆ ! ಓಳುಳ್ಳ ಮಗ! ಅಂಗದಾ!
ಆಣೋಡೆ ಪೋಯೆಂದುಳಾಯಿ ತೂನಗ ತಾರೆ
ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತಿನಾಳೆನ್ ತೂದು ಬಿಣ್ಣೇರೆ-

ಗೊಂತೆ ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಕಣಲಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಚಾವ-
ಡಿಗ್ ಪೋಯಿ ಬಲೆ, ಮುಳ್ಪ ಬೊಡ್ಚಿ, ಮಿತ್ತೆಡ್ಡೇಂದ್
ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋದು ಚಾವಡಿಡ್ ಪಜೆ ಬುಡ್ಪಾಯೆ.
ಹನುಮಂತೆ ಜಾಂಬವರೆಡಪ್ಪ ಸುಗ್ರೀವೆಲಾ
ನರ್ಗ್ ನರ್ಗ್‌ದ್ ಪಿರಾವುಡೇ ಪೋಯೆ. ಮಾತೆರ್ಲ
ಕುಳ್ಳುದಾನಗ ತಾರೆ ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್‌ದ್ ಕ-
ಯ್ಯಿತ್ತಿ ಚೊಂಬೂಡ್ದುಪ್ಪು ಮುಣ್ಕೆನುರ್ದುದಿನಳೆನ್
ಅಂಗದನ ಕಯ್ಯಿತ್ತಿನೊಂಜೊಂಜೆ ಬಾಜನೊನು
ದೆತ್ತೊಂದು ತಮೆತ್ ತಮೆತ್‌ದ್ ಕೊರಿನೆನಂಗದೆನೆ
ಕೊಣೊದು ಕೊಣೊದು ಕೊರೊಂದು ಸುಗ್ರೀವ ಕಯ್ತಡೆ -

ತ್ತ್‌ನಗ ಸುಗ್ರೀವೆ ದಾನೆಂಬೆ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಮಿನಿನಿ –
ವೊಂಚಿಲಾ ಪೋಯೆರಿಜ್ಜಾಂದ್ ಕೇಣುನೆ ನಿಕುಳು
ಮಾತ ಬತ್ತಾರ್ಂದ್. ಇಜ್ಜಿಡೀತೊರ್ತೆ ಪೋ–
ಪಿನ ಒಂತೆ ತರಿದ್ ಪೋವೊಡು ಪಂಡ್‌ದವುಳಿತ್ತಿ
ಬಾಜನೊಳೆನ್ ಪತೊಂದುಳಾಯಿ ಪೋನಗ ವಾಲಿ
ಕಣತೆದುರು ದೀಯೆ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಳುದರಿಯಣೊನು.
ಅಜ್ಜೇರೆಗೆಂಚ ಪೂಳಗ್ಯೊಲಿಯ? ಗುದ್ದೊಡಾ–
ವಾ ಜಿಡ್ಡೆ ಬೋಡಾವ ಮಿನಿ? ಪಣ್ಣೈ ಬೋಡಾಂಡ
ಕಣಕ. ಜಾಕಿಣ ಮಳ್ಪಡೇನ್ನಗಾ ಜಾಂಬವೆರ್
ಪೂಳು ಬುಡು. ಸಾಂತಾಣಿ ಸಯ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಾಯಾದಿ

ಪುಣ್ಕಟೆನ್ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಬುಳಾವೋಡ್ಡ ಪೊಡಿ
ಪೊಡಿ ಮಳ್ತ್‌ದಿತ್ತೆಲಾ ಬುಡ್ಪೆಂಬೆ. ಸೆರ್ತುಂಡ?
ಇತ್ತೆದಕುಳೆಂಚೀ ಜವಣೆರ್ಂಬೆ. ಜವಣೆರ್‌ಗೆ,
ಜವಣೆರ್‌ಗೆ ಏರಂಚಿ ಮಲ್ಲ ಜವಣೆರ್ ಇತ್ತೆ
ನಮ ಮೆಯ್ಯ್. ಬೀಲ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಸಮೊಟ್ಟಂಬಿ ಪಾ–
ಡೆರೆ ತೀರು ಜವಣನೊರ ತೋಜಾಲ ತುಕ ಯೆಂಕ್.
ಕಣ್ಣ್‌ಡೊರ ತೂಪೆ ತೋಜಾಲಂದ್ ಪಂಡಿನಾ–

ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ/೧೮೩

ರರಿಯಣೊನು ಮುಟ್ಟ ಒಯ್ತೊಂದು ಹನುಮಂತೆ ತೂ–
ಪಿನಿ ದಾನೆ ಬಲ ಮುಟ್ಟ ಕುಳ್ಳು ಕಯ್ಪಾಡ್ಂದ್
ಪಣ್ಣಿಗೆಂಕಯ್ತು ಅಬ್ಬೇಸನೆ ಇಜ್ಜೇರ್
ತಿನ್ಲೇಂದೆ ಹನುಮಂತೆ. ಪೆರೆಸ್‌ದಿನ ಒಂಜಿಡೀ
ಬಜ್ಜೆಯಿನ್ ದರ್ಪಂದೆನೇ ಬಾಯ್ಡ್ ಪಾಡ್ದೊಂಜಿ.
ಕವಳೆದಾತೆನ್ ಕೋಲು ಬಚ್ಚಿರೆನ್ ಚಟ್ಟ್ ಕು–
ಟ್ಯೆರ್. ಈತನೇಟ್ಟವುಳು ನಡತಿ ಪಾತೆರ ಕತೆಕು–
ಳೊಂಜಲಾ ಸುಗ್ರೀವ ಕೆಬಿಕ್ ಪೋತಿನೆ ಯಿಜ್ಜಿ,
ಕುಳ್ದಿನಳ್ತಡಿಕಣ್ಣ್‌ಡೇ ಕಂಡಿ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್

ತೂಪೇದೆ. ಎಂಚಾಂಡಲಾ ತೋಜುವಾಂದ್ ಕ-
ಣ್ಣ್‌ಗ್ ರುಮೆನ ಮೋಣೆ ವೊರ ಅಂಗ್ ಬುಡಿನನೆ ಬತ್ತಿ-
ನತ್ತಂದೆ ತೂದು ಪೆರಜನ ಕಾಸ್‌ದಲ ಇಜ್ಜಿ.
ಅಂಚಿಂಚಿ ತೂದು ಜಾಂಬವೆರ್ ವಾಲಿಡ ಪಂಡೆ-

ರೊಂಜಿ ಸಂಗತಿ ನಿನಡ ಪಾತೆರಿಯೆರಾದಿತ್ತೆ
ಬತ್ತ. ದಾದಂದ್‌ಂಡ ನಿಕ್‌ಳೆಗೊಂಜಪ್ಪೆ ಬಾ-
ಲೆಲೆಗಿಂಚೊಗೆಂಚನಾ ಸಮದಾಂತೆ ಪೋದಿತ್ತೆ
ಸುಗ್ರೀವೆ ಸೊಂತ ನಿಲೆದಾಂತೆ ಪಾಡಾರಿ ಲೆ-
ಕ್ಕೇರೆರೆನಿಲ್ಲಬಾಕಿಲ್‌ಲೆಡಲೆವೊಂದುಪ್ಪು -
ನೆನ್ ತೂಯೆರೆಂಕ್ಳೆಗಾತೆಡ್ಡೆ ತೋಜುಜಿ. ಬೊಕ್ಕ
ಈ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತುಗೊಂಜಪಕೀರ್ತಿ. ಲೋಕೊಡೆ-
ಡ್ಡೆ ಪುದಾರ್ ಕೇಂಡಿನಿತ್ತೆದ ನಿನ್ನ ಗುತ್ತುದೆಜ-
ಮಾನಿಕೆಗ್ ಬಾರೀ ಸುಮಾರ್. ಕುಟುಮದ ಮಾನೊ-
ಗಲ್ಲೋದು ಜಾತಿಗಿತ್ತಿನ ನಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದಿ-

ಗಿಂದೊಂಜಿ ಒಟ್ಟ, ಅಂಚಾದ್ ದುಂಬುದೆನೆಚ್ಚಿ-
ಕಡಮೆಲೆನ್ ಪೂರ ಮದ್‌ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ಗಿರ್‍ವೆರ್‌ಲ
ರಾಜಿಡುಪ್ಪೊಡು ದುಂಬುದಂಚನೇ ಪೊರ್ಲುಡೊಂ
ಜೇ ರತೊಟ್ಟುಂದ್ ಯೆಂಕುಳು ಪಣ್ಪಿನಿತ್ತೆಂದ್
ಜಾಂಬವೆರ್ ಪಣ್ಪಿಂಚಿ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಣ್ಣಗಲ
ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡ್ದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನೆನ್
ತೂನಗಲ, ಪಂಚಾತಿಗೆಗ್ ಮೊಕುಳೆಡಪ್ಪ ತ-
ನ್ನರ್‍ವತ್ತೆ ಬತ್ತೇನ್ಪಿನೆಣ್ಣಿದೆಣ್ಣಿದ್ ಲೋರೋ-
ಡ್ಡೊರ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಗೇರೊಂದು ವಾಲಿಗ್ ತನ್ನ
ಮೆಯ್ಯಿಡೀ ಒಟ್ಟು ಗುರಿಲಕ್ಕೆರೆನೆ ಸುರುವಾಂಡ್.

೧೮೪/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಈರ್ ಪಣ್ಪಿನ ಮಾತ ಅಂದ್‌ದೇ ಅಜ್ಜೆರೆ.
ಅಂಡ ಈತೀರ್ ಬುದ್ಧಿನ್ ಪಂಡ್‌ದೀರೆ ನಾ-

ಲಾಯಿ ಸೆಟ್ಟಾವೊಂಡರೀರಿತ್ತೆ. ನಿಕುಳು ಮಾ-
ತಾಯ ನೊಯ್ಸ್ಲ್‌ಡ್ ಪಾತೆರುನ ಬೋಡಿತ್ತಿನಕು-
ಳುಪ್ಪುನಗ ಕುಳ್ಳೆರೊಂಜಿಲ್ಲಾಯಗಿಜ್ಜೆಂದ್
ದಾದ? ಗುತ್ತುದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿನೊರಿಪಾಯೆ-
ರಿನಿ ಮುಟ್ಟ ಜಿವ ಕೊರ್ತಿನಕುಳೇರ್ಲ ಇಜ್ಜಿ. ನಿಕು-
ಳವೆನೆಂಕ್ ಪಣ್ಪಿನನೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ನಿಕುಳಿಂಬ್ಯಡ -
ಪ್ಪೆನಡೆ ಎಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ತಾಂಟುಂಡ ತಾಂಟೋಲಿ. ದೆಂಗ್-
ದುಂತೊಂದು ದೂರೋಡ್ದು ತಡ್ಪೆ ಬೊಟ್ಟುದು ಪಿಲಿ ಗಿ -

ಡಾವೊಡ್ಚಿ. ನಿಕುಳೆಣ್ಣಿನೆಂಗೆನೆ ಬಜೀ ಸುಲಬೊ -
ಡಿಂದು ಬಲಿಪೆರೆ ಜೊಟ್ಟೆ ಪಿಲಿಯತ್ತ್ ದಾನೆ? ತೆರಿ -
ಯೊಣಿ. ಇತ್ತೆ ದಾನೆ ಮಳ್ಪುನಿ ಪಣೀ. ಬತ್ತಿನಕು-
ಳಿಡೆಗ್ ನಿಕುಳಾದ್ ಪೋಯರ್. ಯಾನ್ ಯೆನ್ನಮ್ಮ -
ಗೇ ಪುಟುದಿನಂದ್‌ಡೀ ಲೌಡೀಮಗನ ಪುಣೊನು
ಏತ್ ಮಾತ್ರೊಗುಲ ಜೆಪುಡಾವಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆ.
ಇಂಬ್ಯೆ ಇತ್ತಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಬೇತೆ ಗುದ್ದೊಲಿ ಬೊಡ್ಚಿ.
ಈತೇಕ್ಕೆ ಬಯ್ದಿನಿಂದಾಂಡ ಪೋವೊಳಿ. ನಿಕುಳು
ಯೆಂಕ್ ಪಣ್ಪರ್ ಬುದ್ದಿ. ಆಯೆ ಮಳ್ತಿನೆನ್ ಕೇಂ-
ಡರ? ಯೆನನ್ ತಪ್ಪುಗಾರೇಂದ್ ಪಣ್ಪಾಯೆರೆ ನಿ-

ಕುಳು ಪಿದಾಡ್ದಿನಿ ಯಾವು. ಈ ಸುದ್ದಿನೊಂಜಿ ಪಾ-
ತೆರಡೇಂದ್ ಪಂಡಿ ವಾಲಿಡ ಮೆಲ್ಲ ಹನುಮಂತೆ
ಅಂಚತ್ತ್ ಮಾಮಣ್ಣ ! ನಿಕುಳೇರ್ ಯೆಂಕುಳೇ -
ರೊಂಜತ್ತ್. ನಮನಮನೆ ಕಟ್ಯೊಂಡ ಮಂಡೆ ನೂ-
ರಾಯೆರೂರ್ಯಾಯಗಿಡೆ ಮಳ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾವಂದ?
ಅಜ್ಜೇರ್ ನಮ್ಮೆಡ್ಡೆಗತ್ತಂದಿನೆನ್ ಪಣಾ-
ಯೆರ್. ಯೆಡ್ಡೆ ಗೆರೆತಾರ್ಡ ಯೊರೆಗೇ ತೆರಿಯಂದ.
ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗೆಂಚಂದ್ ಯೊರೆ ಒಂಜಾಲೋಚ-
ನೆನ್ ಮಳ್ತ್‌ದಿತ್ತೆ ಪಂಡ್ಂಡಡೆ ಮುಗೀಂಡತ್ತೆ.
ಈರೀತ್ ತೆರಿದಿನಾರಾದೂರಿಡೀ ನಾದು -

ಲೆಕ್ಕ ಗೆಜೆಲೆರೆ ಬುಡಡೆ ಈ ನಾಯೊನುಂದ್ ಪಂ-
ಡ್‌ದ್ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚೋಡ್ಡ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ ನನ ವೊಂಜಿ
ಸಬ್ದ ಮಿನಿ ದೆತ್ತ್‌ಂಡ ಪರು ಪೂರ ತಲ್ವೇಂದ್

ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ/೧೮೫

ಪರು ಕಡೆದ್ ಕಣ್ಮರೆಲ್ತೊಂದು ಬೊಕ್ಕಲ ವಾಲಿ
ಎನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರು ಕೋಮಣ ಕಟ್ಟೊನೆರೆ ಕಲ್ತಿ -
ನಾಯೆ ಯೊ ಯೆಂಕಿತ್ತೆ ಬುದ್ದಿ ಪಣಿಯೆರೆ ತಕ್ಕ-
ಲಾಯನಂಬೇ, ಪಿರಾಯೊಡು ಯೆಂಕ್ಳೆಗೇತೊ ಎ-
ಲ್ಲೀಂದಾಂಡಲೆಕ್ಕೆ ಬಾರಿ ಸಾತ್ರ ಮಿನಿ
ಕಲ್ತಿನಾಣ್‌ಂದೆಂಕ್ಳು ಮಾತೆರ್ಲ ಮಿತ್ತ್ ದೀ -
ಯ್ನೇಟ್ಟೆಂಕ್ಳೆನ ತರೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಕುಳ್ಳೆರೆ ಬರ್ಪ-

ನಂಬೆ. ಯೊ ಕಲ್ತ್‌ದಿನ ಸಾತ್ರ ನಿನಡೇತುಪ್ಪ-
ಡವೆನ್ ಮಿಕ್ಕಿನ ಸಾತ್ರ ಯೆನಡುಂಡು. ಗುದಿಗೆ ಸಾ-
ತ್ರಾಂದ್ ಪಿಂಬನ ಯೊಯವೆನ್, ಮಂಗ, ಸಲಿಗೆ ತಿ-
ಕ್ಕಿನ ನಾಯಿ ನೆಸಲ್ ನೆಕ್ಕ್‌ಂಡ್‌ನ್ಪಿ ಗಾದೆನೇ
ಆಂಡತ್ತ. ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರಿ ಸಲಿಗೆ ಒಂತೆಚ್ಚಾಂಡ್.
ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ ಮಳ್ತಡಾಂಡಿಜ್ಜಿಡಿತ್ತೆನೆ ನಿನ್ನ
ಬೆರಿನ್ ಪೊಡಿ ಮಳ್ಪೆ ಗೊಂತುಂಡ? ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ ನಿ-
ಕ್ಕೆನ್ನ ಪಿತ್ತ್‌ಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನ ಜಾಂಬ-
ವೆರೆ ಮೋಣೆ ಕಪ್ಪಾಂಡ್. ತನ್ನ ಕೋಪೊನು ತನ್ನ
ಮನಸ್‌ಡೇ ನಿಂಗೊಂದು ಯೆಂಕ್ಳೆ ಮಿತ್ತಿಂಚ ಯೊ

ದಾಯೆ ಲಾಗಿದ್ ಬೂರ್ಪ ಮಾರಾಯ?ನಿಕ್ಕಿತ್ತೆ
ಪಂಡೆರೇರತ್ತಂದಿನೆನ್? ನಿಕ್ಕ್ ದಾನೆ ಪೊಸ-
ಬೆರೆ ಯೆಂಕುಳಿಡೆಗೊರಪಣಾಯನೆಂಚಿನ ನಿನ್ನ
ಕತೆನೇ ತೆರಿವುಜತ್ತ? ನಿಕುಳು ವೊಂಜಪ್ಪೆ ಬಾ-
ಲೆಲು ಜುಟ್ಟು ಜುಟ್ಟು ಪತೊಣುನ ಪೊರ್ಲು ತೂಪಿನಕು-
ಳೆಂಕುಳಾತುಂಡ ಈ ಪೇಚಾಟ ಬೋಡ? ಈ

ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತುಡು ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತು ಬೆಯ್ಯೊಂದಿತ್ತಿ
ಕುದ್ಪೆ ರಡ್ಡಾಯೆರಾವಂದ್‌ಂದ್ ಬಯಕುನಕು–
ಳಾಯಿನೇಡ್ಡೀ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಡಿನಿಮುಟ್ಟ ಕೇ–
ಣಂದಿನೆನ್ ಕೇಣೊಡಾಂಡಿತ್ತೆ. ಅವು ಮಲ್ಲೆತ್ತ್

ಯೇರಾತೆರೆಡ್ಡೆ ಈ ಗರ್ವೊನು ಪತೊಂದು ಪಣ್?
ಈ ಕೋಪ, ಈ ದರ್ಪು, ಈ ಚದಿಪು, ಸೊರ್ಕು ನಿ–
ಕ್ಕೇಪೊಗುಲ ಕೇಡ್, ತೆರಿಯೊಣು. ನಿನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ನಿ–
ಕ್ಕಾಪುಜೆಡ ಬೊಡ್ಚಿ. ಆಯಗ್ ಸಂದೊಡಾಯಿನೆನ್
ಕೊರ್ದು ಬುಡು. ತಾನೆ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ತಿನೊಡೂಂದಿಜ್ಜಿ.
ಎಂಚಲಾ ಬೊಡೆದಿ ಉಳ್ಳಾಳ್. ಯೀ ಮನಸ್ ಬು–

೧೮೬/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಡ್ಡೆಡ್ಡೆಡುಪ್ಪುಲೆ. ಪಂಡ್‌ದಿರ್ವೆರೆನ್ ಕಡಪುಡುದು
ಕೊರಿಯಡಾಂಡಂಚಾಂಡಲಾ ನಿಕ್‌ಳೆನಿರ್ವೆರೆ ಮ–
ನಸ್‌ದುಳಾಯಿದ ಬೇನೆ ಮಾಯೊಡುಂದಿತ್ತೆ ಪ–
ಣ್ಪಿನಿ ಯಾನ್. ನನ ಎನ್ನ ವಾ ಪಾತೆರಲ ಇಜ್ಜಿ.

ಮುಗಿತೆ ಯಾನಿಂದೆನಿಡೆಗೇ. ಪೊರ್ತುಲಾಂಡಿತ್ತೆ.
ನಿನ್ನ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುಗಿಪು ಬೇಗ ವೊರ.
ದಾಯೆ ಪಾತೆರುನಿಡೀ ದಿನ. ಚಿರಿಚಿರೀಂದೇಸಿ –
ಗೆದ ಬೇರ ಬೊಡ್ಚೀಂದ್ ಪಂಡೆರಪಗನೆ ವಾಲಿ
ಯಾನ್ ನಿಕ್‌ಳೆನ್ ದಾಲ ಲೆಯ್ಡ್‌ಜಿಡೆ. ಪೋಪುಂಡ
ಪೋಲೆ. ನಿಕುಳಿತ್ತೆ ಕೊರೊಡೂನ್ಪರ್‌ದೆ ಯೇರೆನ –
ಮ್ಮನ ಪಾಲ್. ಪಾಲ್ ಕೊರೊಡಾ. ಮಾತ ಬದ್‌ಕಿಂದು
ಯೇರೆನ್‌ಂಬ್ಯಮ್ಮನನ? ಯೆನ್ನಮ್ಮಗಿಂಬ್ಯೆ ಪುಟು–
ದೆನ? ಯೀರೆ ಮುದಿ ಬೆರಂತ್‌ನ್ ಯೆನಡ ಪಾತೆರಡೆ.
ಇಂಬ್ಯ ಬೊಡೆದಿನ್ ಯಾನ್ ಕಡಪುಡುಜಿ. ತೀರುಂಡ

ಲೊತ್ತೊಂದು ಪೋವಡೀ ಕಳುವೆ. ಒಂಜರೆ ಕಾಸ್–
ದಾಯನಿಂಬ್ಯನ್ ಯೆನ್ನ ಮೆಗ್ಯಂದ್‌ದೀತೊರ್ತು
ಪಂಡಿನನೆ ಆಂಡ್. ನನ ಮಿತ್ತ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮಿನಿ

ಜಾಗ್ರ್ತೆ. ದುಂಬಿತ್ತೆ ಮೆಗ್ಯೆ ಯೆಂಕೊರಿ. ಆಯೆ
ಸಯ್ದೆ. ದುಂಬಿಂಚೊಗೊರಿ ರಕ್ಕಸನ್ ಬೆರಿಪತ್ತ್-
ದೊಂಜಿ ಮಾಟೆಗ್ ನೂರ್ದು ಜುಟ್ಟು ಪತ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್
ಸೇಕ ಕುಳ್ಳಾಯ್ನೇಟ್ಟ್ ದಮ್ಮಯ್ಯಣ್ಣಾ ಕೆರಡ
ಯೆನನಿತ್ತೆ ಕೆರ್ಪುಂಡಲೀಯೆ, ಕಾಪುಂಡಲೀ -
ಯೇಂದ್‌ದೊಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಬುಳಿಪುನೆನ್ ತೂದು ಈ
ಸಯ್ಲಾಂದ್ ಬುಡಿನೆ ಮೆಗ್ಯಲ ಬೋಡು ರಾಜಿಗ್ಂ -

ದಿತ್ತನೆ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಪೆಂದ್ ಬತ್ತಿನ ರಕ್ಕ-
ಸನ್ ಕೆರ್ಯದೇ. ಕೆರ್ತೊಲಿಯ? ಓಳೊರೀಂಡೆನ್ನ
ಬಾಸೆ? ಪೋವಡ್. ರಕ್ಕಸನ್ ಕೆರ್ತಿನಿಂದೆ ದೀ-
ವೊಣುಕ. ಕೆರ್ಪುಂಡಲಾ ಆಣ್ ಮಗೆ ಅಂದಾಂಡ
ಕೆರ್ಪಿನಿಂಚನ? ಬಜೀ ಪಕ್ಕ ಕಳುವೆರೆ ಲೆಕ್ಕ
ದೆಂಗ್‌ದುಂತುದು. ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಯಾನ್‌ಂದೆಣ್ಣಿ-
ದೇ ಮಳ್ತಿ ಜಂಬರತ್ತಾ? ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ
ಸತ್ಯ ತಿಕ್ಕಂದ್ ನಿಕ್‌ಳೆಗ್. ಯೆನ್ನ ಅವುಸದ ಬ-
ಲಿಮೆ ಯೆಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ರಕ್ಕಸನ ಎಣ್ಣೆಗ್‌ಲ

ಪುಗೆ ತೂಪಿ ಪಗೆ/೧೮೭

ಬತ್ತಿಗ್‌ಲ ಅಡೆಗಡೆ ಸಮಾತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಗು-
ಮ್ಮೆದ ಲೆಕ್ಕ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿದುಳ್ಳೆ. ಪಾತೆರಿಯೆರಿಂ-
ಬ್ಯಗ್ ದಾಲ ಅರ್ಪಡಲ ಮಿರ್ದ್ ಜತ್ತಂದೆ ನಾ-
ಲಾಯಿ ಒಯ್ತ್‌ರ್ದ್ ಪೋತುಜಿ. ನಿಕುಳು ಬುಡಿ. ಯೆನ್ನ
ಪುಟ್ಟಾಯಿನಮ್ಮೆನೇ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾವಂದ್.
ಕರ್ಲ್‌ಗಾತಿನ ಪೆಟ್ಟ್ ಮಾಜಂದ್ ಮದಪಂದ್
ಪೋಲೆ ನಿಕುಳೆಂಕೊಂತೆ ಬೇತೆ ಜಂಬರವುಂಡು
ಲಕ್ಕುಗ ನಮಾಂದ್ ಲಕ್ಕಿನ ತೂದು ಸುಗ್ರೀವೆ
ರಕ್ಕಸನ ಕತೆ ಕೇಣಿ, ಅಂಚತ್ತ್ ಪಣ್ಪೆ ಯಾ-
ನ್‌ಂದ್ ಸುರುಮಳ್ಪುನಗನೇ ವಾಲಿ ದಗ್‌ಡಿಮಗ
ಇತ್ತೆ ತಿಗಲೆಗೆ ತೊರ್ಪೆ. ವಾ ರಕ್ಕಸನ ಕತೆನ್

ಪಣ್ಪ. ನಿನ್ನಮ್ಮನೆನ? ಲಕ್ಕ್, ಪೋ, ನಡಪು, ಕೆ-
ಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಯ್ಪಾಡ್ದಿತ್ತೆ ನಿನನ್ ನೂಕ್‌ಂಡೆನನ್
ಕೇಣುನಕುಳೇರ್‌ಂದ್ ಪೋದೊಂಜಿ ತೊರ್ಪು ತೊ-
ರ್ತುದು ಮುಸುಂಟುಗು ದರ್ತ್‌ದೊಂಜಿ, ಜುಟ್ಟುನು ಪತ್‌ದ್,
ದುಂಬು ಪಿರ ಕುರ್ಕ್ಯಾನಗಿರ್ಪೆರ್‌ಲ ನಾಲ್ನಾಲ್
ಕಯ್ತ್‌ದೆಡ್ಡೆಡ್ ಬುಡೊಂಡೆರ್. ಮೊಕುಳೆ ಉರ್ಡಾಟ
ತೂದು ಹನುಮಂತೆ ಜಾಂಬವೆರ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಬುಡ್ಡೆ
ಬುಡ್ಡೆ ಬುಡ್ಡೇಂದ್ ಬುಡ್ಪಾವ್ನ ಗಡಿಬಿಡಿ ಗಲಾ-
ಟೆಡ್ ಪಾಡ್ದಿ ಪಜೆ ಮಾತ ಓಳೋಳು. ಬಚ್ಚಿರೆದ-
ರಿಯಣ ಕಂಕಣೆ ಬೂರ್ದು ಪೂಳು ಸುಣ್ಣದ ಕರಂ-

ಡೆಲು ಜಾಲ್‌ಡೋ ಆತ್ ದೂರ ರಟ್ಟ್‌ಂಡೆರ್ಲೆ-
ನ ಕಿದೆತ್ತಡಿಕ್ಕ್ ಪಾಡ್ದಿನ ತಪ್ಪುದಂಚ ಚಾ-
ವಡಿಡ್ ಬಿರ್ಕ್‌ದಿನ ಬಚ್ಚಿರೆ ಕವಳೆ ಕವಳೆ ಮೆಲಿ-
ಯೊಂದುಂಡು ಮೊಕುಳೆ ಕಾರ್‌ದಡಿಟ್ಟ್. ತಾಂಟಿನೇ-
ರೆನ ಕಾರ? ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ. ಉಬ್ಬಿದುಬ್ಬಿದ್ ನಿಲ್ಕೆ
ದಿಂಜಿದಿನ ಪೀಕ್ದಾನಿ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ದುಬ್ಬಿ ಗು-
ತ್ತೊಂದು ಪೊರೆಲೊಂದು ಪೊರೆಲೊಂದು ಜಗಲಿಗ್ ಪೋಮು
ಬೂರ್ದಳ್ತು ಜಾಲ್‌ಗೆತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಾತೆರೆ ಕುಂಟು-
ಗಳಿಯಂದಿ ಗುರ್ತಾಂಡ್. ಹನುಮಂತ ಜಾಂಬವೆರ್
ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರೆನ ಪೊರ್ಮಾರ್ಬ್‌ಟೊನೆಂಚಲಾ

ಉಂತಾಯೆರೊರೊಗಕುಳು ಜೀವದಾಸೆನ್ ಬುಡ್ದು.
ಸುಗ್ರೀವಗ್‌ಂದೆರೀ ಪೋ, ಪಾತೆರೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.
೧೮೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಬೆರಿಕೆಂಕ್ಳು ಬರ್ಪಾಂದ್, ಮನಿಪಂದೆ ಸುಗ್ರೀವೆ
ನಡತೆ. ಮೊಕುಳಳ್ತ್ ಪಿಜಿರಿಯೆರ್ ವಾಲಿಡ ಸುದ್ದಿ
ಪಾತೆರಂದೆನೆ. ವಾಲಿ ಜಾಲ್‌ದ ತರೆಟ್ಟುಂತು -
ದೋಡೆ ಪೋಪಂಬೆ ಬೊಡೆದಿನ್ ಬುಡ್ದು? ಓ ಮಂಗ

ೊಡೆದಿ ಬೊಡ್ಚಂಬೆ? ಬಲ ಕೊರ್ಪೆ ಪೋಪಿನೆನ ಯಿ?
ರ್ಪೋ, ಒಯ್ಕ್ಲೆಲ್ಲಂಜಿ ದೊಂಪದ ಬಲಿತ್ತೊಂಜಿ
ೌಜಿ ಮುಗಿಯೊಣಡ್. ಬೊಕ್ಕೀ ಬಾಕಿಮಾರ್‌ಡೇ
ುಕ್ಕೊಂಜಿ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ಪುವೆ ಆವ? ನಿಕ್ಕೀತ್

ಅಮ್ಮಲ್ಲು ಉಳ್ಳೆರಕ್‌ಳೆನ್ ಮಾತ ಲೆತ್ತೊಂದು
ಎಲ ತೂಪೆ ದಾನೆ ಮದಪಡ ನೆನೆಪು ದೀಲಾಂದೆ.
ತಿಂಗೊಳು ತರೆಕ್ಕಾಯೆರಾಂಡೆಂಚ ಕಣ್ಣ್ ತೂಂ-
ಟುಂಡ ಮಗ. ಕತೆನ್ ಉಂತಾಕತ್ತ. ಒರಿದಿನೆನ್
ಎಲ್ಲೆ ತೂಕಾವಂದ? ಇನಿಗ್ ಯಾವೀತ್‌ಂದ್
ಶಬರಿ ಪಂಡಿನೆ ರಾಮೆ, ಎಂಚಲಾವೂಂದೆ. ಲ-
ಕ್ಷ್ಮಣೆ ಬೇಗ ಅಂದಜ್ಜೆ! ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರೊಂ-
ಜಮ್ಮ ಬಾಲೆಲು ಅತ್ತ. ಅಪ್ಪೆಲ್ಲು ಬೇತೆ ಬೇ-
ತುಪ್ಪುನವು ಮೆಗ್ಗಿ ಪಳಯಲ್ಲೆಗ್ ಪೊಸತ್ತತ್ತ್-
ಅಮ್ಮಲ್ಲುಲಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆನ್ನಗವು ಮಲ್ಲ

ಇಸ್ಮಯದ ಸಂಗತೀಂದಾಂಡ್. ಅವು ಎಂಚಜ್ಜೆ!
ಯಾನೀತನೇಟ್ಟ ಕೇಣ್ದೇ ಪಿನಾಯೇಂದ್ ಪಂ-
ಡಿನೆ ಸಬರಿ ಈ ಊರುಡೊಂಜಿ ಕಟ್ಟುಂಡು ಮಗ.
ಪೊಣ್ಣಗೊರ್ತಿಗ್ ಮದಿಮೆ ಆದೊಂಜಿ ರಡ್ಡ್
ಪೆದ್ದಿನೆ ತನ್ನ ಕಯ್ಪತ್ತಿ ಕಂಡಾನಿ ತೀರ್ಯೆಡಂ-
ಚನೆ ಬೊಡೆದಿ ತೀರ್ದಿನಾಯನ್ ನಾಡ್ದ್ ತೂದಕ್‌ಳೆ-
ನೊಟ್ಟು ಕೂಡಾವೆರಿರ್ವೆರೆ ತಮೇರಿಲು ಸೇರ್ದ್.
ಮೂಳಿಂದ್ ಕಟ್ಟ್ ಕಯ್ಪತ್ತಾವುನೀಂದ್ ಮಗ.
ಯೇರಾವೊಡಿಂಚ ಕಯ್ಪತ್ತಾದಿನಾಳ್ತೊರ್ತಿ
ಪೆದ್ದಿ ಬಾಲೆಲೆಗಮ್ಮೆ ಬೇತೆ ಬೇತೇಂದಾಪಿ-

ನುಂಡು ಮಗ. ಆಂಡಲಂಚತ್ತಿಂದು ಬೇತೆನೇ
ಕತೆ ಮೊಕುಳೆನವು. ಕೇಣಿ ಪಣ್ಪೆಯಾನವೆನಿತ್ತೆ.

* * *

೧೪. ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್

ದುಂಬು ಇಡೆಗೊರ ರುಚ್ಚರಜಸ್ನೊರಿಯೇರ
ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆಗೆ. ಮಲ್ಲ ಜಿವಗೆ ಮಗ, ಕಾಜಿ ಕ-
ಣ್ಣ್‌ಗೆ, ಮೂಜಿ ಕುಚ್ಚಿ ಮೀಸೆಗೆ, ರಡ್ಡ್ ಉಳ್ಳಿಗ-
ಡ್ಡಗೆ. ಆಯೆ ಆಣಗಾಣ್‌ಲ ಅತ್ತ್, ಬೊಕ್ಕ ಪೊ-
ಣ್ಣಗ್ ಪೊಣ್ಣುಲತ್ತ್, ಇಂಚಿತ್ತಿನಾಯಿಗೆ. ಬನ್ನ-
ಗಾಯಡಪ್ಪೊರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣಿತ್ತಾಳ್ಗೆ. ಊರುಡಾ-
ಳಾಯ ಬೊಡೆದೀಂದ್‌ಲಾ, ಅಂದಂದ್ ಬೊಡೆದಿ. ಯೀ
ವೊಂತೆ ಪಾತೆರಡ. ವಾಜಾತಿದಾಳ್‌ಳಾ ದಾನ್ನ
ವೊಳ್ತು ರಟ್ಟಾವೊಂದು ಬಯ್ದಿನನ ದಾನಾಂದ್
ಪಣ್ಪೇದೆರೇರೆಂಚಿನನೆ ಪಣಡಕುಳು ಮಾತ್ರೆ

ಕಂಡಾನಿ ಬೊಡೆದಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಪಿರಿತಿಡಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.
ಇಡೆ ಬತ್ತ್‌ದಾಯೆ ಕುಳ್ಳುನಗ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಪಗೆ-
ಲಿಡಿಯ ಪಿಲಿ ಕೊರೆತೊಂದು ಇತ್ತಿ ಜಾಗೆಗೆ. ತೂನ-
ಗಿತ್ತೆ ಬೆನ್ನೀಂದ್‌ಂಡ ಬಂಗಾರ್ದ ಬಟ್ಟಲೇ
ಇಂಚ ಕಣ್ಣೊರ ದೆರ್ತ್ ತೂಂಡ ನಾಲಾಯಿಡಂ-
ಗರಿಯೊಡೇ. ಮೂಳಾಯೆ ನಿಲೆವೂರ್ದು ಬಾರಿ ಮ-
ಲ್ಲಾದಿಗೆಡ್ ಬೋಡಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ಸುಕೊಟಿತ್ತೆಡಲ
ಜೋಕುಳಾವಂದಿನ ಯೆತೆಟ್ಟೆರ್ಲಿಡೀ ಕಣ್ಣ್
ಮುಚ್ಚಂದೆನೇ ಪುಲ್ಯ ಮಳ್ಪೇದೆಗೊಂಜಿ ದಿನ
ಜೆತ್ತಿನಾಯಗ್ ನಿದ್ರೆಡಿರ್ಲೊಂಜಿ ಕಟ್ಟಿ ಕನೊ-

ಟೆದುರೊಂಜಿ ಬೂತ ಬತ್ತುಂತಿನೆನ್ ತೂದು ಪೋ-
ಡಿದ್ ಕುಂಬರೊಂದಿತ್ತಿನಾಯ ಕಯ್ತಡೆ ಬತ್ತ್-
ದೋ ರುಚ್ಚರಜಸೊ ಪೋಡ್ಯಡ. ನಿನ್ನ ಈ ಬೆನ್ನಿ
ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ನಿನ್ನತ್ತ್. ಎನ್ನನೀ ನಿನ್ನ ನಿಲೆ
ಮಳ್ತೊಂಡ. ಆವಾವು, ಪದಿನಾಜಿ ಕಲೆ ದಿಂಜಿ-
ದಿತ್ತಿ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ ಮಾಮಲ್ಲ ದೈವ ಯಾ-

ನೆಂಕೀ ತಲೆಟ್ಟೊಂಜಿ ಸಾನ ಕಟ್ಟಾದ್ ನಿಲೆ
ಮಳ್ಪಾದ್ ಬೊಳ್ಪು ಪೊತ್ತಾದ್ ಪೂ ನೀರ್‌ದೀ-
ದಗೆಲ್ ಬಳಸ್‌ದ್ ನಿಚ್ಚ ಸಂಕ್ರಾಂದಿ ಕರಿಪು. ಕಾ-
ಲಾದಿಗೊರ ನೇಮ ಕೊರ್ದ್‌ನನ್ ಮಾಣಿಚ್ಚಿರ್‌ಡ್

ಬರ್ಪಾದ್ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ವೆರೆಗೆನ್ನ ಪೊರ್ಲು ತೋ-
ಜಾದೆನ್ನ ಕಾರ್ನಿಕೊನು ಮೆರೆಪಾಲ. ನಿಕ್ಕ್ ಯಾ -
ನುಳ್ಳೆ ಒಳ್ತುಡ್ದೋಡೆ ನಿಕ್ಕ್ ಬೆರಿ ಸಾಯಾದ್.
ನಿನ್ನ ಯೆತೆ ಬುಡು. ನಿನ್ನದತ್ತ ಬಾಗದ ಬಂಜಿ-
ಡೆನ್ನ ಮಾಯೊಡು ಯಾನ್ ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್
ಬಿತ್ತಾವೆ, ಕೊಡಿಪಾವೆ,ತೆಗ್‌ಲಾವೆ, ಬುಳೆಪಾವೆ.
ಈ ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲ ಚಾವಡಿದ ಜಂತಿಗ್ ಜೋಡು
ತೊಟ್ಟಿಲಕ್ದಾದ್ ತೂಂಕಾವೆ. ಈ ಗುತ್ತುಡಬ-
ತಾರ ದೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್ ಸೂರ್ಯೆ ಚಂದ್ರೇನ್ಪಿ
ಕೀರ್ತಿ ಮೆರೆಪಾವೆ. ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗುತ್ತುದ ಯೆನ್ನ

ಮಲ್ಲ ಸಂಸಾರ. ಮಿತ್ತ್‌ದ ಸೂರ್ಯೆ ಚಂದ್ರೆ ನ-
ಚ್ಚತ್ರ, ತಿರ್ತ್‌ದ ಬೂಮಿ ಇತ್ತಿ ಕಾಲದ ವರೆಗ್
ಕಾಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆ. ನಂಬೊಣು ಕಯ್ಯುಬುಡಾಯೇಂದ್
ಮಾಯಾಂಡ್. ಜಿಯ್ದಿನಾಯನ ಮೆಯ್ತ ಮಿತ್ತೊಂಜಿ
ಕಡ್ಯ ಬಜಿ ಚೌಳಿ ನೀರೊರನೆ ಮಯ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕ
ನಿದ್ರೆ ಪಿರಿದಾ ರುಚ್ಚರಜಸು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಳ್ಯೆ.
ಜಾಮಗಂಟೆದ ಕೆಲೆಪು ಕೇಂಡೆ. ಪುಲ್ಯಾಂಡ್‌ಂದ್
ಮೆಣ್ತೆ ಬೊಡಿದಿನ್ ಕನತ ಮಾತ ಸಂಗತಿ ಪಂಡೆ.
ಮೋಣೆ ಕಯ್ಕಾರ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ತಂತ್ರಿದಾರೆ ಕ-
ಯ್ತುಡೆ ಪೋದು ಸಾನದಾಯೊನು. ಕೆಸರ್ ಕಲ್ಲ್ ಪಾ-
ಡೆರೆ ಮೂರ್ತ, ಸಾನದೊಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ದಿನ ಮಾತ ಕೇಂ-
ಡೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಾನೊನೆದುರು ಗೋಪುರೊನು ಕ-

ಟ್ಟಾದ್ ಸಾನದ ಬಲತ್ತಂಗಣೊಡು ಅಜೆಕಾಯ್ದು
ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡಾದ್ ಮಣ್ಚೆಮಂಚಾವು ದೀಪಾದ್
ಮುಗಮೂರ್ತಿ, ಕೂಚಿ, ಮಣಿ, ಪಟ್ಟಿ, ತಲೆಪಟ್ಟ, ಬೊ
ಳ್ಗುಡೆ, ಗುಜ್ಜಣಿಗೆ, ಪಂಚದೀಟಿಗೆನ್, ಪುಂಚಾಲ
ಬಳೆ, ಗುಬ್ಬೆ, ಬೊಳ್ಳಿಮುಟ್ಟಾದಿ ಕಡ್ತಲೆ, ತೂಕು-
ತುಡರ್, ಗಗ್ಗರ, ದಂಬೆಕೆಲ್ಲ್, ಕೊಡಿಮರ, ಬಂಡಿ

ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್/೧೯೧
ಮಳ್ಪಾದ್ ಸಾನದೊಕ್ಕೆಲ್ ಗೌಜಿಡಾಂಡಾಜಿ
ತಿಂಗೊಳಾನೇಟ್ಟ ಬೋಡಾಪಿನರಿ ತಾರಾಯಿ,

ಏತ್ ತುತ್ತುಂಡಲಾ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸಾನೇಟ್ಟ
ಪರಿದ್ ಮುಗಿಯಂದಿನಾತೇತೊ ಬೈರಾಸ್, ಕುಂ-
ಟುಲು, ಚೊಂಬು ಬಾಜನೊಲು ನಗದಿಡೇತೋ ಪಣವು
ತಂತ್ರಿದಾರೆನ ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತ್‌ಂಡ್.
ಕಾಲಾದಿಗೊರ ಕಟ್ಟ್ ಪಿರ್ಕಾರ ಸಾನದಾ-
ಯನನ ದೊಂಪದ ಬಲಿಯ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್
ಇಂಚಾದ್ ರುಚ್ಚರಜಸುನ ಊರೂಡೊಂಜಿನೇ
ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಪಡೆಪಿನ ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲಾಂಡ್.
ಕಸ್ಯಪೆರೆ ಬೊಡದ್ಯಲ್ಲೆಡದಿತಿ ದೇಯಿೊನ್ಪಿನಾ-
ಳಾ ಲಂಕೆದರಸು ರಾವಣೆ ತನ್ನ ಮಗನ್ ಮು-

ಕ್ಕೋಲುಗುಂತುದಿನಾಯ ಲೆಕ್ಕ ತೂದೀ ಸೊರ್ಗ-
ಲೋಕದೇಪೊಗುಲ ಜವಣಾದಿಗೆನೆ ಕರಿಯಂದಿ
ಜಾತಿದರಸುನ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತುದೆಜಮಾನಿಕೆದ
ಬಳೆ ಸರಪೊಳಿದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ದೆತ್ತೆ. ಊ-
ರೊರ್ಮೆ ತಿಕ್ಕಿನ ಮಾತ ಪೊಂಜೊವ್ಳೆ ಕುಜ್ಜನದ
ಪಾತೆರೊನು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಕೇಣು ಲೆಕ್ಕ ಮ-
ಳ್ತೇನ್ಪಿ ಬಂಜಿದ ಉರಿನ್ ತಡೆವಂದೆ ರಾವಣನ

ಮಾನ ಮರ್‍ಯಾದಿಲಾಯಾಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್‌ಲೇಡ್ದ್
ಪೂರಲಾ ಪೋವೊಡಯ್ಕೊಂಜಿ ರುತ ಪತ್ತೊಡುಂ-
ದೆಣ್ಣಿದೀ ತೋಜು ಲೋಕೋಲೆನ್ ಮಾಜಾದುಂತು-

ನಿಸರ ದೇವೆರೆಗ್ ಪಿರಿತಿದ ನಿಚ್ಚ ಸೋಮಾರ
ರುತ ಪತ್ತ್‌ದಿತ್ತಾಳ್. ಇಂಚೊಂತೆ ಕಾಲ ಕರಿ-
ದೊಂಜಿ ದಿನ ಬೂಮಿಗ್ ತುಡರ್ ದೀಪಿ ಬಲಿಯೇಂದ್ರ
ಪರ್ಬ ಬರ್ಪಿನ ತಿಂಗೊಳುದ ಕಡೆತ ಸೋಮಾರ
ಪೋಸಲಾ ಕೂಡ್ದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೆರಿದದಿತಿ ದೇಯಿ
ಕಾಂಡೆನೇ ನೂದೋಮ ದೀತಿನ ಮಗನ್ ಲೆತ್ತ್-
ದಂದ ಮಗ! ಇನಿ ಯೆಂಕ್ ಸೋಮಾರ, ಪೋಸಲಾ
ಇನಿಯೆ. ಇನಿ ಬಯ್ಯದಗ ಮಂಡೆ ಮಾಲೆದ ದೇವೆ-
ರುಳ್ಳಾಳ್ದಿಡಪ್ಪ ನಲಿಪುನ ಪೊರ್ತುಡೇ ಪೂಜೆ

೧೯೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಮಳ್ತುಂಡ ಬಾರಿ ಪುಣ್ಯಗೆ, ನಿನಾಡ್ದೊಂಜಿ ಜಂ-

ಬರ ಆವೊಡೆಂಕ್ ಮಗ. ಮರಿನ್ ಸಿಂಗರಿಯೊಂದಿ
ದೇವೆರೆನ ಕಲೆಕಾರ್‍ನಿಕೊಲು ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಪಂ-
ಪೇನ್ಪಿನವುಳೊಂಜಿ ತಾಮರೆದ ಪಡೆ ಬುಳೆದಿತ್ತಿ
ಮಾಮಲ್ಲ ಮದಕವುಂಡಡೆ ಪೋದು ಸಾರತ್ತ-
ನೂತ್ತೆಣ್ಮ ಇನಿಯರಲ್ದಿನ ತೂದು ಪೂನು ಬ-
ಯ್ಯಾದುಳಾಯಿ ಕಣತ್‌ದ್ ಕೊರಂದೆ ಬಲ್ಲೀಂದ್ ಪಂ-
ಡಿನೆ ಈತೆನಾ? ಇತ್ತೆನೇ ಪೋಪೆ ಯಾನ್ಂದ್
ದಂಗಂದಿ ಜವಣಾದಿಗೆದ ಜಾತಿ ಬಂಟೆ ಜೊಂ-
ಕಿಲ್ ಮೆಂಚಿ ಮೆಂಚುನ ತರೆಟ್ಟೇಳ್ ರಂಗ್ ರಂ-
ಗ್‌ದ ಸೆಲ್ಲೆ ಪನಿಪಟ್ಟೆ ನಿರ್ವಾಣಿನೇರಾದಿ೧೦೦
ಮುಗಲ ಬಂಡಿಡ್ ಕುಳ್ದು ಗಾಳಿದೀದಿಡೆ ಬತ್ತೆ.
ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ರುಸ್ಸಮೂಕಾನ್ಪಿ ರಡ್ಡೆತ್ತರದ

ಗುಡ್ಡೆಲೆದ ಜಯ್ಬಿ ಕಾರ್‌ಲೆದ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಿ-
ತ್ತಿನ ತೋಕೆದಡಿ ಪರಪು ನೇಲ್ಯ ನೀರ್‌ದ ದಂಡ್
ಬಿಚ್ಚಿದೆರ್ಕ್‌ದಿನ ನೀರಾನ್ಪಿಲೆಕ ಕಣ್ಣಾಳಿ-
ತೊಗು ಪತ್ತ್ ಮುಡಿ ಬಿತ್ತ್ ಪೋಪಿನಾತುದ್ದಗೆಲ-
ದಾತ್ ಮಲ್ಲೆಡ್ ನಿಲ್ಕೆ ತೆಲಿನೀರ್ ತಮೆಲೊಂದು
ಸುತ್ತಲೊಂಜಯ್ವಯ್ವ ಮಾರ್ಪು ಬರಿ ಬುಡ್ಪುನ -
ಡ್ಪತ್ತ್‌ಡೋಳಾಂಡಲಾ ಮುಡಿ ಬಲ್ಲ್ ಜಪುಡಾಂಡ
ನಿಲೆನೆ ತಿಕ್ಕಂದಿ ಬಾರೀ ಗಾಂತ್ರದೀ ಮದಕೊ-

ನೊರೊಗಿತ್ತೆ ಕಡಲ್‌ಂದೆ ಪಣ್ತೊಲಿದೆ. ದಂಡೆ ಸು-
ತ್ತಲ ತೋಜುನೇಡ್ದ್ ಮೋಸಾಂಡ್. ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದಿ
ಕಿನ್ನೀನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊನು ಅತ್ತ್‌ನ್ಪಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ.
ಅಂಚಿತ್ತಿ ಮದಕೊಡವುಳವುಳು ಪರತೊಂದು ನೀಂ-
ದೊಂದಿತ್ತಿ ಪಾಮಾಜಿ. ದಂಡೆಡವುಳವುಳು ಕು-
ಳ್ಳೊಂದೆಲ್ಯ ಮೊಂಟೆ, ಪುರಿ, ಪಾಂತೆಲೆನ್ ಪತ್ತು ಗೋಂ-
ಕುರುಕಪ್ಪೆ, ಕಪ್ಪೆ, ಪಣಿಕಪ್ಪೆ, ನೀರ್‌ಡ್ ತೆಪ್ಪ
ಕಟ್ಟೊಂದು ಸುತ್ತುಸುತ್ತಲೆಪಿ ಪೊಡಿತರು, ಕೊಲ್ಲ
ತರು, ಮುಗುಡು, ಮರಿಮುಗುಡು, ಬಾಲೆ, ಪಾವೊರಿ, ಮಡೆಂ-
ಜಿ. ಮೊರಂಟೆ, ಕಿಜನ್, ಕಲ್ಲ ಮೊರಂಟೆ, ಪುರಿಯೋಲು.

ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್/೧೯೩

ಪರಪು ನೀರೊಳ್ಳೆ, ನಿರ್ಕಂದೊಡಿಲು, ಕುಳನಿಲ್ಕೆ
ದಿಂಜಿದರಲೊಂದುಪ್ಪುನವರಲ್ದಿನವರಲುನ
ಕೆಂಪು ತಾಮರೆದ ಪೂ, ಮುಕ್ಕೆ, ಕರುಮುಕ್ಕೆಲೆದ
ಮಯವಾದ್, ಮದಿಮೆ ದೊಂಪೊಡು ದೇಸೆದರಿ ಬಿರ್ಕ್-
ದಿತ್ತಿಲೆಕರಲ್ದ್ ತಾಲ್ದಿನ ತಾಮರೆದ ಪೂತ್ತೆ-
ಸಳ್. ರತ್ನಕಂಬೊಳಿನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಕೇಂಕಣ್‌ದ
ಕಲ್ಲ ಮಣೆ ದೀಡ್ ನೀಲಿದ ಕಲ್ಲ ಕಾಯಿಲೆಡ್

ಕಾಡಮ್ಮ ನೀರಮ್ಮ ಕೂಡ್ದಿರ್ವೆರೊಟ್ಟು ಗೊ-
ಬ್ಬುನ ಚೆನ್ನೆದಾಟನಾನ್ಪಿನಲೆಕ್ಕ ರಾವೊಂದು
ಗೊಬ್ಬೊಂದು ಪೂಡ್ದು ಪೂಕ್ಕೆರಗೊಂದು ರೆಸ ಪರೊಂ-

ದರೆದೊಂದು ಸುತ್ತಸುತ್ತಲೆಪಿ ತುಂಬಿಲು, ದಂಡೆ
ಡುದ್ದೊಗುಲ ಬಳತ್‌ದಿನ ಮರ ಬೂರು ಪುದೆಲ್‌ಲೆದ
ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಕುಳ್ದು ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಬುಳಿಪು ಕಾಡ ಪ-
ಕ್ಕಿಲು. ಇಂಚ ಮನಸ್ ಮೆಚ್ಚುನ ತೂದು ಕಣ್ಣ್ ಬ-
ಚ್ಚುನ ಮದಕದಡೆ ವೊಂಜಿ ಪೋವಾಯೆ ತೂವಾಯೆ
ಯಾನ್‌ನ್ಪಿ ನರಮಾನಿ ಸಾರೊಡೂರಿ ಯೇರಾಂಡ-
ಲೋಳಾಂಡಲಿತ್ತೆಡಡೆ ಪೋದು ತಾಮರೆದೆಡ್ಡೆ
ಕಮ್ಮೆನದ ಮೂಂಕ್‌ಬಲ್ಲ್‌ನ್ ಸುರಿದ್ ಪತ್ತ್‌ದೊ-
ಯ್ತೊಂದು ಬರ್ಪಿನ, ಅರ್ಲು ತೂಟ್ಟು ನಲಿಪುನರಲ್ದಿ
ಪೂಟ್ಟು ತೆಲಿಪುನ ಮಲ್ಲ ತಂಟೆಗೊಬ್ಬುದ ಗಾಳಿ-

ಬಂಟೆ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ನಡಪುಡುನ ತಾಮರೆದ ಕಳ
ಕಡಲ್‌ಗಿನೆ ತೂನಗಿಂದೊಂಜಿ ನೀರ್ದ ಗುರುಂಪೆ
ಮದಕೊಡಿನೆ ದಾಂತಿನ ಪುದಾರ್ ಪೋತಿನ ಪಂಪೆ.
ಅಕ್ಕಸೊಡೆ ಬನ್ನಗಿಂದೆನ್ ತೂಯಿ ದೇವೇಂದ್ರೆ
ಬಂಡಿನೊಂತೊಂತೆ ತಗ್ಗಾದ್ ಜಪುಡಾವೊಂದು
ಏಮೆ ನಡಕೆಡ್ ನೀರ್ ಕೊಲ್ಪಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ಪಂ-
ಪೆದ ಮೇಲ್‌ಡೆನೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ನಡಪಾವೊಂದು
ಕುಳ್ದಿನಳ್ತೆಕ್ಕಲ್ದ್ ಪೊಸತಾದರಲ್ದಿ ತಾ-
ಮರೆದ ಪೂದಂಟ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಕೊಯ್ದ್ ಕೊಯ್ದೊಂಜಿ-
ಸಾರತ್ತ ನೂತ್ತೆಣ್ಮ ಜೋಡುಡಾತ್‌ಂಡಲಾ

ಪೂತ್ತ ಪೊರ್ಲುನು ತೂದು ಮನಸ್ ಮರ್ಲೊಂದು ಕೊ-

೧೯೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಯ್ಯೊಂದರ್ಕಿಲೊಂದು ಬಂಡಿಡ್ ಬೊಕ್ಕಲಾತ್ ದಿಂ-
ಜಾವೊಂದು ದುಂಬು ದುಂಬೊತ್ತುನಗೆದುರುಡು ಸೆರೆ
ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ತೂಕೊಂದು ಪೋಡಿದಂಚಿಂಚಿಗ್ ತೆ-
ಲಾವೊಂದು ತತ್ತೊಣುನ ಬೊಳ್ಳೆಪಕ್ಕಿನೆಪಕ್ಕಿ
ಬತ್ತ್‌ಲೆನ್, ತೂದಳ್ಕ್‌ದೊರನೆ ತರೆಕಂತ ಪಾ-
ಡೊಂದು ನೀರ್‌ದಡಿಕ್ಕ ಕಂತುನೇಮೆದ ಕಿನ್ನಿ,
ಬೊಳ್ಯೆಮೆ, ಏಮೆಲೆನ್ ಪುರುಕಿನ್ನಿಲೆನ ಪಟ್ಟ್-
ನೋಡು ಕೋಮಣದ ಪಟ್ಟಿಡ್ ಗಟ್ಟಿ ಮುಚ್ಚೊಂದು,
ಕೊಂಬ ಕಾರ್‌ಲೆದ ಪರುಬಿರೆಲ್‌ಲೆನಗೆಲ್ತೊಂದು

ಕಾರ ಕೊಡಿಯುಗುರುನೂರ್ದಡ್ಡಡ್ಡ ಪೋವೊಂದು
ಬೊಂಬೆ ಪೀಂಕ್‌ದಿನೆಂಗೆ ಮಿತ್ತ್ ನೆಗತ್‌ದಿನ ಕ-
ಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್ ಸುತ್ತಲಲ ತೂಪಿನ ಜೆಂಜಿ ಮೆತ್ತೆ ಜೆಂ-
ಜಿಲೆನ್ ತೂವೊಂದು, ಮರಮಟ್ಟ್‌ಲೆಡ್ ದಿಟ್ಟೆಯಲೆ-
ಪಾವೊಂದು ದುಂಬು ಪೋನಗನೆ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗು-
ಡ್ಡೆದ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡೆನೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಗಟ್ಟ-
ಣೆಡ್ ಮೊರಂಪುಲು ಮುರ್ಕುನಾತ್ ನೀರ್‌ದ ತಿರ್ತ
ಮುಟ್ಟುಡುಂತುದಿನ, ಸೊಂಟೊಗು ಸೆಲ್ಲೆ ತುಂಡು ಕುಂ-
ಟುನು ಸಡಿಲ್ ಸುತ್ತುದಡೆಗೇ ತಿರ್ತ ಕೊಡಿನ್ ಕೊ-
ಲ್ಪಾದ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಸೆರಂಗ್‌ನ್ ರಾಕೆದಾಂತಿನೆ-

ತ್ತರದ ತಿಗಲೆದ ಮೇಲ್‌ಗೊಯ್ತೊಂದು ಕಣ್ಣ್ ಕೆಬಿ
ಮೂಂಕು, ತರೆಕುಜಲ್, ಮೆಯ್ಕಯ್ಬಿಮ್ಮ, ಸೀರೆದರು,
ಕೊಡಿ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಬೊಟ್ಟಬೊಟ್ಟರಿವುನೆನ್
ತೂಂಡ ಮೋಳಿತ್ತೆ ಮುರ್ಕುದು ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತುಂತಿ-
ನಾಳತ್ತ್‌ಡಿಂದು ಪಂಪೆದ ತೆಲಿದಿ ನೀರ್‌ನೆಂ-
ಚನ ಮಂದ ಕುಂದಾದ್ ಮುದ್ದೆ ಕಟ್ಟಾದ್ ಮೆ-
ತ್ತ್‌ದ್ ಮಳ್ತ್‌ದುಂತಾದಿ ಬೊಂಬೆನೇ ಆದುಪ್ಪೊ-

ಡುಂದಾಳೆನೇ ಬೂತ ಬುಡ್ದು ಕಣ್ಮಲೆವೊಂದು
ತೂಪಿನಿಂದ್ರನ ಬೋಳೆ ಕಣ್ಣ್ ಬುಡು ಕಣ್ಣುಳಾ-
ದುಪ್ಪುನವೆ ಕಣ್ಣ್ಳೆನ ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯದ ಗುಣನೆ.

ಮೀದುಂತಿನಾಳ್ ಚಂಡಿಡ್ ಮುದ್ದೆಕಟ್ಟ್‌ದೊಂ-
ಜೇ ಪಿಂಡಿಯಾನಿತ್ತಿ ಕೊಡಿ ಕಾರ ಕಣ್ಣ ಮು-

ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್/೧೯೫

ಟ್ಪೊಗು ಜಯ್ದಿ ತರೆಕುಜಲ್‌ನೀಸ್‌ದೆದುರೊಂತೆ ಬ-
ಗ್ಗದ್ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಗ್ ಮಾತ ಕುಜಲ್‌ನೊಯ್ತೊಂದೊಂಜಿ
ಕುಂಟುಡೊಚ್ಚಿದ್ ನಿದ್ಪವುಂತೊಂದು ಮಂಡೆ ಪಿರ
ತಗ್ಗಾದ್ ಕುಜಲ್‌ನೆಸಳೆಸಳಾದ್ ದೆರ್ತ್ ಪ-
ತ್ತೊಂದು ಕುಡ್ತೊಂದು ಪಸೆ ಪಾರಾನಗೆದುರೆತ್ತ-
ರದ ತಿಗಲೆ ಬೊಕ್ಕೆಲಾತೆದುರು ಬತ್ತುಬ್ಬೆರ್‌ದ್
ಕುಡ್ಪುಗೊರ ಗದಗದನೆ ಗದ್ದೊಂದು ನಲಿಪುನೆನ್
ತೂದು ತಾಮರೆ ಪೂನು ಕೊಯ್ದಿನಿಂದ್ರಗ್ ಮೋಳೆ

ಮರ್ಲ್ ತಾಮರೆ ತರೆಕ್ಕೇರ್ದ್ ಪೋದೆನ್ನ ಸೊ-
ರ್ಗದ ಮಲ್ಲ ಬಂಗಾರದರಮನೆತ ರತ್ನ್ ಚಾ-
ವಡಿದೆದುರುಡಿತ್ತಿ ಜಗಲಿದ ಮುತ್ತು ಮಂಟಮೆಡ್
ನಲಿಪುನೆಂಚೆಂಚಿ ರೂಪುದ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ ಮೇಳೊ-
ಡಕ್ಳೆ ನಸೆ ಮೆಯ್ಪೆಡ್ಡೆ ಬೆಪ್ಪು ಪುಟ್ಟಾದ್ ಬೆಗ-
ರರಿಪಾದ್ ಬುಡ್ತಿನೆಗ್ಗಳಿಕೆ ದಾದಯ್ಕೊಂಜಿ
ಪುಂಡಿ ಮಣ್ಣ್‌ಕ್‌ಳೆಡೊರ್ತಿನ ರೂಪು, ಲಚ್ಚಣೊ-
ರ್ತಿನ, ಒರ್ತಿನಾಯ, ಒರ್ತಿನ ಪೊಂಪು, ರಂಗ್ ವೊ-
ರ್ತಿನ, ಒರ್ತಿನೆಡ್ಡೆ ಮೆಯ್ಕಟ್ಟ್, ನಸೆ ತೆಲ್ಪು ಬೊ-
ಳ್ಪೊರ್ತಿನೆನ್ ಮಾತ ಕೂಡಾದ್ ಕಲಡಾದೆರಕ

ಮಯ್ತ್‌ದೊರ್ತಿನ್ ಸಿಷ್ಟಿ ಮಳ್ತ್ಂಡಲೀ ಪೊರ್ಲು-
ಗೇಪಲಾ ಸಮ ಬರಂದ್ಂದೆಣ್ಣೆದಿಂದ್ರೆ ಸಂ-

ಪುದ ಪಂಪೆಡಿತ್ತೆಡಲುಬೆತ್ತ ಗೂಡುದ ಬೇಂಕೆ-
ಡಾಯೆ ಕಂಗಾಲಾಯೆ. ಚಂಡಿ ಮಾಪೆರೆ ಮಿತ್ತ
ಮುಟ್ಟಡುಂತೊಂದಾಳ್ ದಂಡೆಡಿತ್ತಿನ ಸೀರೆ
ದೆತ್ತೊಂದು ಬುಡ್ಪಾದ್ ತಿಗಲೆದಾತೆಕ್ಕ್ ಸು-
ತ್ತೊಡು ಪತ್‌ದುಳಾಯಿಡಿತ್ತಿನ ಚಂಡಿತುಂಡುದ ಸೆ-
ರಂಗ್‌ನ್‌ಲ ಕಳೆದ್ ಸೊಂಟದ ಗಂಟ್ ಕೊಲ್ಪುನೆನ್
ಗಿತ್ತ್‌ದ ಉಳತ್ತುಳಾಯಿಡೆ ತಿರ್ತ್ ಜಾರಾದ್
ಮಿತ್ತ್‌ದ ಸೆರಂಗ್‌ನೊಯ್ತೊಂದು ಸೀರೆದ ತಿರ್ತ

ಮೆಯ್ತ್ನ್ ನೆರಿಪತ್‌ದ್ ಸೊಂಟೊಗು ಮೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಪಾದ್
ತಿಗಲೆದಲ್ಪದ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ ಮಿತ್ತುರುನು ಬಿಮ್ಮೊ-
ಡೊತ್ತುದು ಪತೊಂದು ರಾಕೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಯ್ಸೆರಂ -

೧೯೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಗ್ ದಡಿಟ್ಟ್ ನೂರಾದ್ ಗುಂಡಿ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಮೇ-
ದಲೆನ್ ಸಮ ಪಾಡೊಂದು ಕಾರಡಿಟ್ಟಿತ್ತಿ ತುಂ-
ಡುನು ಲಂಬುದಾದ್ ಪೂಂಟುದು ಮಿತ್ತ್ ಬನ್ನಗೆದು-
ರುಡು ಬತ್ತ್‌ದುಂತಿನಿಂದ್ರನ್ ತೂದು ಸೋದ್ಯಾದ್
ಮಗ್ತ್‌ದಿರ್ವರ ತೂದು ನಾಸಿಗೆಡ್ ತರೆಕಂತ
ಪಾಡ್ದಿನಾಳೆಡ ಬಾರಿ ಪೊಲ ಬಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಯಾ-
ನೇರ್‌ಂದ್ ಪಿಂಬನಾ? ದೇವೇಂದ್ರೆ, ಸೊರ್ಗ ಲೋ-

ಕದ ರಾಜೆ. ದುಂಬು ತೂದೆನನ್ ಗೊತ್ತುಪ್ಪಂದ್-
ಡಲ ನಿಕ್ಕ್ ಕೇಣ್ದ್ ಗೊಂತುಪ್ಪಂದೆ ಪೋವಂದ್.
ನಿನ್ನ ಮಿತ್ತೆಂಕೊಂಜಿ ಮನಸಾದ್ ಪೋಂಡಿತ್ತೆ.
ನಿಕ್ಕೆನಾಡ್ದೆಂಚಿನಾವೊಡು ಪಣ್ಳ. ಅತ್ತ್‌ನಡ
ನಮನೇರ್ಲ ತೂವಾಯೆರೆನ್ನ ಮೆಯ್ಕೊಲ್ತುದು-
ಪ್ಪುನ ಮುಟ್ಟ ನರಮಾನ್ಯ ಕಣ್ಣ ಸೊರಿಗೆಗ್ ನಮ
ತೋಜಾಯ. ಪೋಡ್ಯಡ ಬಲಾಂದಾಳೆ ಕಯ್ಪತ್ತೆ.

ಮಾಯಾಯೆರೀರ್ವೆರೆಂಚೀ ದೇವತೆಳೆ ಮಯ್ಮೆ.
ಆನಿ ಸೋಮಾರ ಪಂಪೆಡ್ ಸೀರ್ತ ಮೀದೊರ್ತಿ
ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದೊರ್ಬೆಡಿತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಪಾಡಿದ ನ-

ಡುವೆನೆ ಸಾದಿಡೆನೆ ಪಿರ ಬನ್ನಗೆದುರುಡು ಸಾರ
ಮೆಂಚಿಲೊಂಜೇ ಪೊದಿಕೆಯಾದಿತ್ತಿನಂಚ ಬಾ-
ರೀ ಬೊಳ್ಪುದೊಂಜಿ ಮುಟ್ಟೆನೆ ಸರ್ತ್ರ ಬಾಣೋಡ್ದು
ದೊರಿದೊಂಜಿ ಮಾರ್ಪು ಮುಟ್ಪೊಡು ಜತ್ತ್‌ದುಂತುನೇ
ಮನಸ್‌ಡಳ್ಕ್‌ದ್ ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣ್‌ಳೆಗ್ ಕಯ್ಯೊತ್ತು
ಪತ್ತಿನೆನ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಸಡಿಲಾದ್ ಕಣ್ಣ್‌ನೊಂ-
ತೊಂತೆನೆ ಬುಳಾವೊಂದು ಬಿರೆಲ್‌ಲೆದಿಡೇಡ್ದ್ ತೂ-
ನಗ ಕಣ್ಣ್ ಕಲೆಪಿ ಬೊಳ್ಪದ ರಾಸಿ ಮಾಜೊಂದು
ಬಂಗಾರ್ದ ಮೆಯ್ತ್ರಂಗ್ ಮೆಂಚುನೊರಿ ತೋಜೊಂಡೆ.
ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಕಣ್ಣುಳು ಬುಳಾವುನಿನಿ-

ಗ್‌ಲ ಎನಾಡ್ದಾದ್. ಯಿೊ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೊಂದ ವಾ
ಮರ್ಲಿಂದು. ಲೋಕ ಲೋಕೊಡು ಪರಪು ಬೊಳ್ಪುಗೆ -
ನ್ನುಡಲಿಂದು ಬೊಳ್ಕಿರ್‌ದ ದಂಡ್, ಗೊಂತುಂಡದೇ?
ಇತ್ತೆ ಗೊಂತಾಂಡ ಯಾನೇರ್‌ಂದ್ ಅಲ ತೂಲ,

ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್/೧೯೭

ಮಿತ್ತ್ ಬಾಣೊಗು ತೂಲ. ಏಳ್ ಕುದುರೆಳೆನ್ ಕಟ್-
ದೊಂಜಿ ಚಕ್ರೊಡು ನಡಪು ಬಂಗಾರ್ದ ತೇರೆನ್ನ
ಯಾನ್‌ಲಾ ದೇವೇಂದ್ರಲೊಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆಂ-
ಕುಳು. ಸೂರ್ಯದೇವೆರ್‌ಂದ್‌ಂಡ ಯಾನೇ ದಾನೆ?
ಪೊರ್ತಾಂಡ್, ಬಲ ಬೇಗ ಬೇಗಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಾ-
ಳೆನ್ ಸೂರ್ಯೆ ಮುಟ್ಟಪೋದೆದುರೊಯ್ಪೆರೆಂದ್ ಕ-

ಯ್ಕೊಣೊದಿಂಚ ಮೆಯ್ಯುಮ್ಟುಪ್ಪುದೆನಯಿಜ್ಜ, ಒರಿಲ ತೋ-
ಜ್ಜೆರ್. ದೇವತೆಳೆನ ಮಾಯಕನೆ ಓ ದೇವೆರೇ.

ಆನಿಯೇ ಇರ್ಲ್ ಜೆಯ್ದಿನ ರುಚ್ಚರಜಸು ಗಾ-
ಯನ ನಂಬಿ ದೆಯ್ವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ ತೋಜಿದ್ ಕ-
ನೊಟ್ಟು ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರೊಗೆಡ್ಡೆ ಗಳಿ-
ಗೆಡ ಮುರ್ತ ಕೂಡ್ದು ಬಯ್ದ್‌ಂಡಿನಿಯೆ. ಗೆಣ್ತ್‌ದಿನಿ-
ಗೊಂಜಿ ವರ್ಸದುಳಾಯಿ ನಿನ್ನ ಚಾವಡಿಡ್ ಕೊಡಿ
ಬೆಳಗಾವೆ. ಈತ್ ಮಳ್ತಿನೆಕೆಂಕ್ ಕಾಲಾದಿ-
ಗೊಂಜಿ ದೊಂಪದ ಬಲಿತ್ತೊಂಜಿ ಸೇವೆನ್ ನೆನೆಪು
ದೀದ್ ವೊಪ್ಯಾವೊಂದು ಬಲ ನಂಬೊಣೂಂದ್ ಮಾ-

ಯಾಂಡ್. ಮನದಾನಿಂಬೆ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಂಡ-
ದಡೆ ಪೋದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಿದೆಕ್ಕ್ ಪೋದೊರದ ಬೇ-
ಲೆನ್ ಮುಗಿತ್‌ದಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುದುಳಾಯಿ ಕುಳ್ದು ಗಂ-
ಜುಣ್ಣಗಂಚೆಂಚಿ ಪರಡುನ ತನ್ನ ಬೊಡೆದಿಡಂ-
ದಯ! ದಾನೆ ಕೂರುನೆಂಚಿನ ಬಾರಿಪದ್‌ದ್ ಪೋ-
ತಿನ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜವತ್ತಾಂದ್ ಕೇಣುನೆ ಪಂಡ-
ಳೆಂಕಿರ್ಲ್ ನಿದ್ರೆನೇ ಸಮ ಬೂರ್ದುಜಪಗಪಗ
ಎಚ್ಚೆರಿಗೆ ಆವೊಂದು ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಈರ್‌ಲಾ
ನಿದ್ರೆಡೆಂಚೆಂಚಿನ ಕನಂಬರೊಂದಿತ್ತಾರ್,
ದಾದಾಂದ್ ಕೇಂಡಿನೇಕ್ಕಿಂಬೆ ಯೆಂಕೊಂಜಿ ಕನ

ಕೋಡೆ ಕಟ್ಟಿನೆನ್ ಕೇಣ್‌ಂದ್ ಮಾತೆನ್ ಪಂಡೆ .
ಯೆನ್ನ ಕೋಡೆದ ಕತೆನ್ ಕೇಣ್ಲೆ. ಸೋಮಾರಂದ್
ಸೀರ್ತ ಮೀಕಾಂದ್ ಪಂಪೆಗ್ ಪೋದು ಮಿದಾನ-
ಗೊರಿ ಬತ್ತೆ. ಯಾನ್ ದೇವೇಂದ್ರೇಂದೆ. ಎದುರುಡೇ
ಬತ್ತುಂತ್ಯೆ. ಬಂಗಾರ್ದ ಬಣ್ಣ ಮಗುರುನ ರೂಪೊ-

ನೊರ ತೂತಿನನೆ ಗೊಂತು. ಮನಸ್‌ದೋಳಿಜ್ಜಂದಿ
ಪೋಡಿಗನೆ ವುಂಡಾಂಡ್. ಕಯ್ಯಾರ್ ಬಲದಾಂತೆ

ಕಣ್ಣ್ ಕತ್ತಲೆ ಪೋಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಯಾನುಂತಿನ-
ಳ್ತುಡ್ದೆ ಬೂರ್ಯೆನ? ಮಗ್‌ರ್ಯೆನ? ಯೆಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್.
ಪೊರ್ತೆತ್ ಕರಿದ್‌ಂಡ? ಕಣ್ಣಿಂಚ ಬುಡ್ದು ತೂ-

ನಗ ಯೇರ್ಲ ಯಿಜ್ಜಿ. ಮೂಳಿಂಚಾಂಡೆ ಅಳ್ತುಡ್ದು
ಬನ್ನಗಿಂಚಿದ ನಮ್ಮ ಪಾಡಿದ ನಡುಕ್ಕಾನ-
ಗೊಂಜಿ ಮೆಂಚಿದ ರಾಸಿ ದೊರಿದೆದುರುಡ್ಯೆಡ್ದೊಂಜಿ
ತೂತ್ತ ಲೆಕ್ಕಂತಿನೊರಿ ಬತ್ತೆದುರುಡುಂತುದೆ-
ನ್ನನ್ ಪಿನಾಯನ, ಯಾನ್ ಸೂರ್ಯೆಂದೆ. ಕಯ್ಯಾರ್
ಕುಂಬರ್‌ದ್ ಮೆಯ್ಬೇಂಕೆಡುರಿಯೊಂದು ಮರ್ಕ ಸಂ-
ಕಡೊಡುಂತೆರಾವಂದೆ ತಡೆವಂದೆ ಮೆಯ್ಮಾಲ್ದಿ-
ನನೆ ಗೊಂತು. ಮತಿ ಬನ್ನಗೇರಾಂಡಲುಳ್ಳೇರ?
ಈರೆಡೀ ಕತೆನ್ ಪಂಡೆಡಲೀರ್ ನಂಬಾಯ-
ರ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ಜಿ ಕೋಡೆ. ಅಂಚ ಪೋಡಿಗೆಡಿರ್ಲ್

ನಿದ್ರೆ ಸಮ ಬೂರಂದಿನೀಂದ್ ತೋಜುಂಡೆಂಕ್.
ಇನಿಲೆನ್ನ ತರೆ ದಿನ್ನ ಮಾತ ಮೆಯ್ಕಯ್ಬೇನೆ
ಬಂಜಿಡೆಂಚಿನನ ಪೊರೆಲೊಂದು ಪಾರುನ ಲೆಕ್ಕ
ಯೆಂಕೆನ್ನ ಜಿವದುಳಾಯ್ಯೆಂಚಿನಾಪುಂಡೊಂದ್
ಪಣಿಯೆರೆನೆ ತೆರಿವುಜೀಂದಾಳ್ ಅಂದಂದ್ ನಿ-
ಕ್ಕಾಪುಂಡು ಎಂಚಿನಾಪಿನಿಯ. ನಿನ್ನೆನ್ ಕೇಂಡ
ತೇವುಗಂಬಡೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ನಮ್ಮ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ
ದಾನೆ ಪೋಯೆನ ಮುಳ್ತು? ನಿನಡೆಂಚ ಪಣ್ತೆನಾ?
ಯಾನಾಯನಿಂಚ ನಂಬುನಿ ಬೊಕ್ಕ ದಾಯೆಗೇಂ-
ದೊಣಸಾದ್ ಲಕ್ಯೆ ಕಯ್ದೆಕ್‌ದ್ ಮಿತ್ತಡ್ಯೊಡಿ-

ತ್ತಿನ ಗಂದೊನೊಂತೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಕಲತ್‌ದೊಂತೆ ಪರಿ-
ಯೆರೆ ಕೊರ್ಯೆ, ಮುಂಡೊಗುಲ ಮುಟ್ಟಾಯೆ. ಇನಿಯೆ ಬ-
ಯ್ಯೆಡ್ ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕೊಡೇ ಸಾನೊಡೋಮಂಚೆಜ್ಜೆ-
ಯಿನ್ ಪೋದು ಮಳ್ಪಾವೆ. ನಂಬುಲಾಂದೆಡ್ದೆ ದೈ-

ರೊನು ಪಂಡೆ ಬಕ್ತಿಡೇ ಪರಕೆನ್‌ಲ ತಿರ್ಸಾಯೆ.
ಇಂಚ ತಿಂಗೊಳು ರಡ್ಡ್ ಕರಿನಗನೆ ತನ್ನಾಳ್
ಬಂಜಿನಾಳ್‌ಂದ್ ತೆರಿದಿನ ರುಚ್ಚರಜಪಣ್ಣೆ

ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್/೧೯೯
ತಿಂಗೊಳೆಣ್ಮೆಡ್ ಬಾಯಕೆದ ಕಟ್ಟ್ ಕರಿತೆ. ಬೊ
ಕ್ಕೊರ್ಮ್ಬನೆಲ ಕರಿದೊಂಜಿ ದಿನ ಪೆದ್ಯಳಮರಾಣ್
ಬಾಲೆಲೆನ್ ಬಾರಿ ಸೌಕ್ಯೊಡು. ಪೆದ್ದಿನಮೆ ಕರಿದ್

ವಾಲೀಂದ್ ದೀದ್ ದುಂಬುದ ಬಾಲೆಗ್ ಪುದಾರ್
ದ್ಯೆರ, ಪಂತೊಡು, ಗರ್ವ ಸಾದನೆಡ್ ಮೆರೆದ್ ದೇ-
ವೇಂದ್ರ ಮಗೆನೇಂದ್ ಪಣ್ಪಾವೊಂದು ಬದ್‌ಕ್ ಮಗ
ನೂದು ವರ್ಸಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪುಟ್ಟಿ ಬಾ-
ಲೆಗ್ ಪುದಾರೆಡ್ಡೆ ಸುಗ್ರೀವೇಂದ್ ದೀದಣ್ಣ-
ನಂಚ ಬದ್‌ಕ್‌ದ್ ತಗ್ಗಿ ಕಂಡೊಗೇಪಲ ಮೂಜಿ
ಬುಳೆ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ನಡತ್‌ದೂರುಗೀ ಬೋಡಾದ್
ಸೂರ್ಯನ ಮಗೇಂದ್ ಪಣ್ಪಾದ್ ಯಿೊಲಾ ನೂದು
ವರ್ಸ ಬದ್‌ಕ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆರ್ ಮಾತ ಹಿರಿಯಕುಳು.
ಜೋಡು ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ತೂಂಕಾವೊಂದು, ಉಜ್ಜಾಲ್-

ಲೆಡ್ ಕುಳ್ಳುದಿರ್ವೆರುಜ್ಜಾಲೊಂದು ಬಳಪುನಗ
ನಾಗತಂಬಿಲ ಬೂತೊಗಗೆಲ್ ಪನಿಯಾರೊ ಲೋ-
ಮಂಚೆಜ್ಜೆಯಿಲು, ನೇಮ, ದೊಂಪದ ಬಲೀಂದ್ ಸೇ-
ವೆಲೆಗೊಡ್ಕದಾಂತೆ ಸಂದೊಂದುಂಡು. ಬಾಲೆಲು ಮು-
ರಾನಿ ಬುಳ್ತುದ, ಕೋಡೆ ಮೆಯ್ಕಯ್ನ್ ಪೀಂಟಾದ,
ಇನಿ ಬಾರಿ ಚಲ ಪತ್ವ, ಎಲ್ಲೆ ಈ ಮೂಜಿ ದಿನೊ-
ಟಿತ್ತಿ ಮಾತಲ ಚೇಟೆ ಮಳ್ಪಾಂದ್ ಮಂತಿರ್ದ್
ಕಟ್ಟಿ ಕಯ್ತ್‌ದಿನ ಪಟ್ಟೆದ ನೂಲು ಪಂಚಲೋ-
ವದ ಚೊಂಬು, ಬೊಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ್ದುರ್ಕುಲುಂದ್‌ಂಡ
ಒಂಜೊಂಜಿ ಉರ್ಕುಗೊಂಜೊಂಜಿ ತಗಡಿತ್ತಿನದೆ.

ಮುಳ್ಪ ಅಂಚತ್ತ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಉರ್ಕುಗು ತಗಡ್
ಎಣ್ಮೆಣ್ಮ, ಎಣ್ಮೆಣ್ಮ ಉರ್ಕುಲೆಗ್ ತಗಡ್ ಒಂ-
ಜೊಂಜಿ ಇಂಚಲ ವುಂಡು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಉರ್ಕು ತಗ-
ಡ್‌ಡ್ ಬಾಲೆಲೆನ ನಾಲಿ ಒಡಿಯೊಂದು ಸೊಂಟ ಕರೆ-
ಲೊಂದುಂಡು, ಕಾಂಡೆ ಬಯ್ಯಡ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಬಸ್ಮ
ಪೂಜಿದಿನೆನೀತೊರ್ತು ದೀತುಂಡ ನಾಲ್ ಮುಡಿ-
ಯರಿ ಪಾಡು ಕಾಂಟ್ರ್ಯೊಲೆಡ್ ನಿಲ್ಕೆನೇ ಆತು. ಈ
ಮೂಲಿಗೆಲೆನೇರ್ ಪಂಡೆರ? ಇಂಬ್ಯಗೇರ್ ಕೊ-
ರ್‍ಯೆರ? ಇಂಬೆ ದಾಯೆ ಕಣತೆನ? ದೇವೆರೆಗೆ ಗೊಂತು.

೨೦೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಆ ಬಾಲೆಲಿಂಚೊಗಿಂಚೊಗು ಜೋಕುಳಾಯೆರಕ್ -
ಳೆಗ್ ಬರವು ಕಲ್ಪಾದ್ ಕತ್ತಿ ಗದೆ ಬೀಜುನೆನ್-
ಪಗರಿ ಹಾಕುನೆನೀಟಿ ದಕ್ಕುನೆನ್ ಕಲ್ಪಾಯೆ.
ದನಿ ಪಗರುನೀ ಪಿರಾಯೊಡು ಮೆಗ್ಯೆ ಮುಂಗಯ್ಡ್
ಗುದ್ದುಗುದ್ದುದು ತೆಪ್ಪು ಕಳೆದ್ ಕೊರಿ ತಾರಾಯಿ-
ನಂಗಯ್ಡ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ಪಳಾಯೆ, ದರ್ಬುನೆನ್ ತೂ-
ಪಿನ ಜನೊಕುಳೆತ್. ಮೊಕುಳೊರಿಯೊರಿಯೆ ನೀಂದ್‌ನಗ
ತಿಗಲೆ ನೂಕುದು ಮಿತ್ತ್ ಲಕ್ಕಿ ಸೆರೆ ಹಾಕ್‌ನಗ
ಮಗ್‌ರಂದಿನಕುಳೇರ್, ಮೊಕುಳು ಚೆಂಡ್‌ಗ್ ಜತ್ತ್ -
ದಿರ್ವೆರೊಂಜೇ ಕೋಡಿಡಿತ್ತೆರ್‌ಡ ಕೋಡಿ ಮು-
ಟ್ಟಾದ್ ಕೂ ಪಾಡ್ದಿನಕುಳೇರುಂಡು? ಮೊಕುಳು ಮೆ-
ಗ್ಯೆಲ ಪಳಾಯೆಲ ಕೂಡ್ದು ಪಳ್ಳಿಪತ್ಯೆರ್‌ಡ ಮೊಕು-
ಳೆನ ಗುದ್ದುಗೆಲುನು ನುರ್ಗಾವೊಂದಿನತ್ತಂದೆ
ಪಳ್ಳಿ ಬುಡ್ಪಾದಿನಕುಳೇರುಂಡು ಬೂರ್ದು. ಮೊಕು-
ಳೆಡ ಕುಟ್ಟಿದೊಣ್ಣೆ ಗೊಬ್ಬುದು ಗೆಲ್ತಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ.
ಮೊಕುಳು ಪತ್ತಿನ ಪುಂಡಿ ಬುಡ್ಪಾದಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ

ಸರ್ತ ಪತ್ತಿನ ಕಯ್ತ್ನ್ ಬಗ್ಗಾದಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ
ಪಿರ ಕಯ್ಕಟ್‌ದ್ ಮುಡಿನ್ ಕೂಲಿಡೇ ತುಚ್ಚೊಂದು
ಬಕ್ಕಾರ್‌ದಿಡೆಟ್ ತೂಂಕುದು ಲಟ್ಟ ಬೀಜಾದ್
ಪಿರ ತರೇಡ್ದ್ ಕಡಪ್ಪ ದಕ್ಕುನೆನ್ ತೂವೊಡೊರ
ಆಣಾಯಿನಾಯೆ. ಮಾತೆರ್ಲ ಜವಣೆರ? ಅತ್ತ್

ಜವಣಾದಿಗೆನ? ರೂಪು ಲಚ್ಚಣೊಡು ಮೆಯ್ಕಟ್ಟ್-
ಡೊಂಪು ಸೊಂಪುಡು ತೆರಣೊಡುದ್ದ ತೋರೊಡು ಬಣ್ಣ-
ಸರ ತೆಲಿಕೆ ನಡಕೆಲೆಡಕ್‌ಳೆಡೇರ್ ವಾಲಿ ಸು-
ಗ್ರೀವೆ ಯೇರ್‌ಂದಕ್‌ಳೆ ಗುರ್ತ ಪತ್ತುನೆಟಕ್‌ಳೆ
ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆಲ್ಲು ತತ್ತ್‌ದ್ ಬೂರ್ವೆರ್‌ಂದಾನ-
ಗೂರುದಕ್‌ಳೆನ ದಾದ? ಗುರ್ತಯಿಜ್ಜಿಂದತ್ತ್
ಮಲ್ಲಾಯ ಸೊಂಟೊಡು ಪಿರಾವುಡೆನೆ ಮೂಜಿ ಮುಕು-
ಡುಡು ಬಿರೆಲ್‌ದಾತುದ್ದ ಮಜೆ ವೊಂಜಿ. ಕಪ್ಪೊಂದ್
ಪಂಡ್‌ಂಡ ಸಾಪು ಮಜ್ಜಿದ ತುಂಡೆ. ಉಂಡಂದ್
ದುಂಬು ಕೋಮಣೊಡುಪ್ಪುನಪಗೊಗಂದಿತ್ತೆಗಾ?
ಮುನ್ನಿ ಜಪುಡಾವೊಂದು ಕುಂಟು ಸೊಂಟೊಗು ಕಟ್ಟಿ

ಬೊಕ್ಕನಾ? ಎಲ್ಯಾಯಗೆಬ್ಬೆಟ್ಟ್‌ದಾತೆಕ್ಕ್

ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್/೨೦೧
ಗುರ್ತ ನಾಲಿದ ಗಂಟ್‌ದೊಂತೆ ಮಿತ್ತರ ಬೊಳ್ದು
ಸುಬ್ಬದಂಚನೆ ತೋಜುನೊಂಜಿ ಕಲೆ. ಕಣ್ಣ್‌ಗವು
ಪಕ್ಕ ಬೂರುನವತ್ತ್. ಆತೆನಾ? ತರೆಕುಜಲ
ಕೊಡಿತ ಬಗ್ಗೆಲ್‌ಡಾಂಡಲೆಣ್ಮೆದಾತೆತ್ವಾಸಿ
ಬೋಡೆ? ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಮ ಜೋಡಿ ಜವಣೆರೆ ತಿರ್ಲ್-
ನರ್ಲಾಟಿಗೆನ್ ತೂದು ನೆನೆತೆರಾನಿದ ಚಂಡ
ಮುಂಡೆರೆನ್ ಮಾತೆರ್ಲ. ತನ್ನ ಬಾಲೆಲೆ ಕರ್ಕ
ಬುಳೆದಿ ಜವಣಾದಿಗೆನ್, ಆ ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿ ಬೆ-
ನ್ಪಿನೆನ್, ಬೆನ್ಪಾವುನೆನ್, ಗುತ್ತುದೊಕ್ಕೆಲ್ ಸಕ್ಕೆ-

ಲ್‌ನ್ ಸಾರೊನಂದ್ ಮಳ್ತೊಂದು ಬೋಡಿತ್ತಿ ಲೆಕ –
ನಡಪಾವು ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ್ ಗುತ್ತುಗಿತ್ತಿ ಗ–
ತ್ತ್‌ಡ್ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಕಾತೊಣುನ ಸಾಮಾರ್ತಿ–
ಗೆನ್. ಪಿರಾವುಡೆಲ ನರಮಾನಿಯೊರಿ ದೂರಂದಿ
ಲೆಕ್ಕಿಡೀ ಊರುನು ಕಟೊಂದು ನಿಟ್ಟುರದಾಂತೆ
ನಡತೊಣುನ ಬುದ್ಯಂತಿಗೆನ್ ತೂದು ರುಜ್ಜಣ್ಣೆ,
ಆತೊಂಜಿ ಮಲ್ಲಾಕುಳತ್ತ್‌ಡಲ ಯೆಡ್ಡೆ ಮ–
ರ್ಯಾದಿದ ಕುಟುಮ ತೂದು ಪೋದು ಪೊದು ಪಾತೆರ್ದ್
ಪೊಣ್ಣುಳೆನ್ ನಿಜಮಳ್ತ್‌ದಿರ್ವೆರೆಡ್ ತಾರೇನ್ಪಿ–
ನಾಳೆನ್ ಪಳಾಯಗ್ ರುಮೇನ್ಪಿನಾಳೆನ್ ಮೆಗ್ಯ–

ಗೊಟ್ಟುಗೊಂಜೇ ದೊಂಪೊಡೆಡ್ಡೆ ಗೌಜಿಡ್ ಮದಿಮೆ
ಮಳ್ತ್‌ದೇ ಬುಡಿಯೆ, ಜಂಬರನೊಂಜಿ ಮುಗಿತೊಂಡೆ.
ಕಯ್ದಿಕ್‌ದ್ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಳ್ಳೊಂಡೆ. ಮದಿಮೆ ಕರಿ–
ದೊಂಜಿ ವರ್ಸಾವೋಡ್ಡ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಮ್ಮಾಳ್ ಪೆ–
ದ್ಯಾಳಾಣ್ ಬಾಲೆನಮೆಕರಿದಂಗದೇಂದೆಡ್ಡೆ
ಕೊಂಡಾಟದ ಪುದಾರ್ ದೀಯೇರೀ ಅಜ್ಜಗ್‌ಲ,
ಅಜ್ಜಿಗ್‌ಲ ಬಾಲೆ ಗೊಬ್ಬಾವುನಲ ಬಡವಾನ–
ಗುಣ್ಪುನಲ. ಈ ರಡ್ಡ್ ಜಂಬರತ್ತಂದೆ ಮೂ–
ಜಿನೆ ಬೇಲೆ ಕೇಣೋಡ್ಜಿ. ಇಂಚನೇ ನಾಲಯ್ನ್
ವರ್ಸ ಕರಿದುಪ್ಪೊಂಜಿ ದಿನ ರುಜ್ಜರಜಸು ಲ–

ಕ್ಕದ್ ಕಾಂಡೆ ಇಲ್ಲ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪಡ್ಪುದಡೆ ಪೋದು
ಪನಿ ಮೇವುಗುಂದ್ ಬುಡ್ಡಿತ್ತಿನೆರ್ಲೆನ್ ಕಿದೆಕ್
ದೇರೊಂದು ಬತ್‌ದ್ ಸರಪೊಳಿನ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಕ–

೨೦೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಯ್ಯಾರ್ ಮೋಣೆಗ್ ನೀರ್ ಪಾಡೊಂದು ಚಾವಡಿಗ್
ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೂದೊಂಜಿ ಗಿಂಡೆ ಪೇರ್‌ನ್ ಕಣತ್

ಡೆಲ್ಯ ಮರ್ಮಾಳ್ ಕೊರ್ಪಿನೆ ಬಾಲೆನಂಗದನ್
ಲೆತ್ತ್‌ದಾಯಗ್ ರಡ್ಡ್ ಮುಕುಳಿ ಪರ್ಪಾದ್ ತಾ-
ನ್‌ಲ ಪರ್ದ್ ಗಿಂಡೆನಾಯನ ಕಯ್ಯುಟ್ಟಾಯಿ ಕಡ-
ಪುಡಿಯೆ. ಬಜ್ಜಿರೆದರಿಯಣೊನು ಮುಟ್ಟ ದೀವೊಂದು
ಬಜ್ಜಿರೆನ್ ದತ್ತ ಮುಂಗಯ್ಯೊಗ್ರೆಸ್‌ದಯ್ತ ಕೊಡಿ

ಕಡೆನ್ ಕಿಣ್ಕ್‌ದ್ ಕೊಡಿನ್ ಕೆನ್ನಿಗೊತ್ತುದು ಸುಣ್ಣ
ತಾಗಾನಗುಸುಲು ತಿಗಲೆದ ಮಿತ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ಬ-
ತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೆಯ್ಯುಂಬರೆರೆ ಸುರುವಾಂಡ್, ದೊಂಡೆ ಆ-
ಜೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಸಂಕಡ ಮರ್ಕ ತಡೆಯೆರಾ-
ವಂದೆ ಅವುಳೇರುಳಾಯುಳ್ಳಾರ್ ಮಗ. ದಾಲ
ತೀರುಜೆಂಕೊಂತೆ ನೀರಿಂಚಿ ಕೊರ್ಲೆನ್ಪಿನೆನ್
ಕೇಂಡಿ ಮರ್ಮಾಳಳ್ಳು ನೀರ್ ಕಣತ್‌ದ್ ಬೇಗ
ಪರ್ಪಾನಗೀ ರುಜ್ಜರಜಸುನೀ ಕತೆ ತೂದು
ಪೋಡ್ಯೊಂದು ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ! ಒರ ಬೇಗ ಬಲೆ. ಅಯ್ಯೊ
ದೇವೆರೇ ತಮ್ಮಲೆಗ್ ದಾದಾಂದ್ ತೆರಿವುಜೇ

ಒರ ಬಲೇನ್ಪಿನ ಬುಳಿಪು ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇಣ್ದಾ ವಾಲಿ
ಸುಗ್ರೀವೆರೆಂಚಿನಾಂಡ್‌ಂದ್ ಗಾಬಿರೊಡು ಕಂ-
ಡದ ಕೋಡಿಡಿತ್ತಿನಕುಳೊಂಜೆ ಬರ ಪಾರೊಂದು
ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದು ನಿರೆಕರೆತಕುಳುಲಾ ಬೆರಿಯೆ-
ನೇ ಬತ್ತೆರೀ ವಾಲಿಸುಗ್ರೀವೆರಮ್ಮ ಮೋ-
ಣೆಗ್ ನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್ ತಿಗಲೆಗ್ ತಲಿತ್‌ದೆದ್ದೊಂದು
ಕಯ್ಯಾರ್ ಪೊಜೊಂದು ಮೆಲ ಮೆಲನೆ ತಿಗಲೆ ತಿ-
ಕ್ಕೊಂದು ತೂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತೆರ್ ಬರಡೊರ ಬೇಗ
ಯೇರಾಂಡಲೊರಿ ಪಕ್ಕ ಪೋಲೇನ್ನಗೊಂಜಿ ಬರ

ಬಲಿತೆರೀರ್ವೆರ್. ರುಜ್ಜರಜಸುಗೆಕ್ಕದೆಗ್ ಸುರು-
ವಾಂಡ್ ಬಾರೆದ ಬಲ್ಲ್‌ದಂಚ ಬಲದಾಂತೆ ಕ-
ಯ್ಯಾರ್ ಮೆಯ್ಯಂಚಿ ಮಗ್ತ್ಂಡಂಚಿ ಇಂಚಿ ಮ-

ಗ್ತ್ಂಡಿಂಚಿ ಆಂಡ್. ಕಣ್ಣ್‌ದ ಬೊಂಬೆ ಮಿತ್ತಾಂಡ್
ಕಾರ್ ಬಂಬೆದ ಲೆಕ್ಕ ಸೀತ ಯೇರೊಂದುಂಡು
ಕುಂಟು ನಿರ್ಮ್‌ಡಿಕೆ ಮಡಿತ್‌ದ್ ಪೊದಿಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಪೊ-

ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್/೨೦೩

ಯ್ಯದ ಸೇಕ ಕೊರ್ದ್ದಾಂಡ್. ಮೋಣೆ ಬೊಳ್ಜೇರ್‌ಂಡ್
ನಾಲಿ ಒರ್ದ್ಂಡ್ ಜಾಂಬವೆರ್ ತೊಲಸಿದ ಕೊಡಿನ್
ಕಣಪಾದ್ ನೀರೊಂಜಿ ಗಿಂಡೆ ದೆತ್ತೊಂದು ಮಾ-
ತೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟ ಒರಿಯೊರಿಯಡನೆ ಬೇಗಳಳಂ
ಬೇಗ ಸೊರ್ಗದ ನೀರ್ ರುಚ್ಚರಜಸುನ ಬಾಯ್ಗ್
ಕೊರ್ಪಾನಗಾ ರುಚ್ಚರಜಸುನೆಜಮಾಂದಿ ಯೆಂ-
ಕಿಂಚಿ ಗತಿ ಬತ್‌ದ್ ಪೋಂಡತ್ತೆ ಓ ಅಜ್ಜೇರೆ
ದಾಯೆ ಬದುಕುನಿ ಯಾನ್ ಯಾನೆನ್ನ ಕಂಡಾನ್ಯ
ಬೆರಿಯೆನೇ ಪೋಪೆ. ಓ ದೇವೆರೇ ಒಟ್ಟುಗೇ
ಯೆನನ್‌ಲಾ ಕೊಣೊಲೆ ನನ ಯಾನ್ ಬದುಕುಜಿ, ಯಾನ್
ಪೋಪೆ ಓ ಅಜ್ಜೆರೆ! ಪೋಪೇಂದ್ ನೀರ್ ಬುಡಿ -
ಯೆರೆ ಬಗ್ಗಿನಾಳ್ ಕಂಕಣೆ ಬೂರು ಲಕ್ಕಂದಿ-
ನೆನ್ ತೂದ್ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರಾಳೆನ್ ದೆರ್ಪು-
ನಗ ಗುಂಡುಡಪ್ಪ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡ್ದಿ ತಿಪ್ಪಿ ದೆ-

ರ್ಪುನಗ ಗುಂಡಿಜ್ಜಂದೆ ಬಜಿ ತಿಪ್ಪಿಯೊಂಜಿತ್ತಿ-
ನಂಚಿ ತಿಪ್ಪಿದ ಗೊಬ್ಬುದಂಚ ಜೀವ ಕಡಿದ್ ಪೋ-
ದಿತ್ತಿನಪ್ಪೆನ್‌ಲಮ್ಮನೊಟ್ಟುಗೇ ಜೆಪುಡಾದ್
ನೀರ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ಕಾರ ತಿರ್ತ್ ತರೆ ಮಿತ್ತ್ ತಾ-
ರಾಯ್ದುಗಡಿಟೆಣ್ಣೆ ಮಯ್ತ್‌ದ್ ಬೊಳ್ಪು ದೀದ್ ಪೊಸ-
ಕುಂಟು ಪೊದಿಪಾದ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ಸುದ್ದಿ ತೆರಿದೂರು-
ದಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ ಬತ್ತಿನ ತೂದು ಜಾಂಬವೆರ್.
ಕೊರಗುಲೆನ್ ಲೆಪುಡಾದ್ ದೋಲು ಗುದ್ದಾಯೆರಂ-
ಚನೆ ಮಡು, ಕುಡಾರಿ, ಕಡ್ಪತ್ತಿಲೆನ್ ಕಣಪಾದ್
ಕೊರ್ದ್ದೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕುಕ್ಕುದ ಮರೊನು ತೋಜಾದ್

ಕಡ್ಪಾದ್ ದರ್ಪಾಯೆರೊಂತೆ ಜನಕುಳೆಡಿಲ್ಲ್-
ದೆದುರಿತ್ತಿ ಬಾಕಿಮಾರ್‌ದ ನಡುಟ್ಟಿರ್ವೆರೆನ್
ದೀಪಿನಾತಗೆಲದೊಂಜೇ ಕಾಟ ಗೂರೊಡೂಂ-
ದಿನೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಾಸ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆರೇ-
ಳೆಣ್ಮ ಜನ. ಪಜಿ ಮಡಲ್ ಕಡ್ಪಾದ್ ಮೊಡೆಪಾಯೆ-
ರರುನ ಕಟ್ಟಂದೆ ಬಂಬೆದ ಮೂಜಿ ಮಲ್ಲ ತು-
ಡುಲೆನಿಡೀ ಬಾರೆದಿರೆ ರಡ್ಡ್ ದಂಡ್‌ಲೆನ್ ಕಣ-
ಪಾದ್, ಗಟ್ಟಿದ ಮಲ್ಲ ಚಟ್ಟ ಕಟ್ಟಾದ್, ಪುಣ -
ಮಿಾಪಾದ್ ಪೊಸ ಕರೊಟ್ಟೊಂಜೆಟ್ಟ್ ತರೆಕಾರ
ಬೊಳ್ಪು ದೀದೊಂಜೆಟ್ಟ್ ನೀರ್ ದಿಂಜಾದ್ ಬಾ-

ಲೆಲೆ ಕಯ್ಟ್ ಕೊರ್ದು ಚಟ್ಟೊಡು ದೀದ್ ತುಂಬೊಂದು
ಗೂರ್ದಿ ಕಾಟೊಡು ದೀದ್ ತೂ ಕೊರ್ದು ತಾರಾಯಿ
ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಟೊಗು ಪೊತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು ಪಿಜಿರಿಯೆರ್.
ಮಾತೆರ್ಲ ಚೌಳಿ ಮೀವೊಂದು ದೂರದ ಜನೊಕು-
ಳಗ ತೆರಿತ್ತಿನ ಬಂದುಳವುಳೊಟ್ಟುಗಾದ್ ದು-
ಕ್ಕದ ಗಂಜಿನುಂಡೆರೊರಿಯೊರಿಯೆ ಸಾವುನು ಕರಿಪು-
ನೆಂಚಾನ್ಪಿನೆನ್ ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನಗ ವಾಲಿ
ಯೆಂಕ್ಳೆನಮ್ಮೆರ್ ಮಳ್ತಿನನೆ ಬದ್‌ಕೀತುಪ್ಪು -
ನಗ ಪರಕೆ ಸಂದಾವುನಂಚಿ ಜಂಬರ ಬಲ್ಲಿ
ನಿಚ್ಚಲಾ ದೋಲು ಗುದ್ದಾವೊಡತ್ತಂದೆ ಗೌ-

ಜಿಡ್ ಕಾಲೆಕೋಲೊಡೇ ಸಾವು ಕರಿಪೊಡು. ನಿಕುಳು
ಮಾತೆರಿತ್ತ್‌ದ್ ಸುದಾರ್ಸ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು. ಅಪ್ಪೆಮ್ಮ-
ಗಾದ್ ನಮ ಮಳ್ಪೆರೆಂಚಿನವುಂಡು ನನ. ಅತ್ತೆ
ಅಜ್ಜೆರೆ! ಕಟ್ಟ್‌ಗೊಂಜೀತೆಚ್ಚಿಕಡಮೆಲು ಬ-
ರಂದಿ ಲೆಕ್ಕೆಂಚೆಂಚಿನಾವೊಡೆಂಚಾವೊಡೂ-
ನ್ಪಿನೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಡಪುಡೊಡು ಮುಗಿಯಡೇತ್‌ಲಾ
ನಾಲೂರುದಕುಳು ನಾಲ್ಕಾಲ ಪಾತೆರೊಣು ನಂ-

ಚಿತ್ತಿ ಗಡ್ಡ್‌ಡ್ ಜಂಬರಾವೊಡಜ್ಜೇರೆಂದ್
ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಮಾತೆರ್ಲ ಸಂತೋಸೊಡೊ –
ಪ್ಪಿದ್ ಪಂಡೆರೀ ಪಂಡಿನನೆ ಸಮನೆ. ಯೆಡ್ಡೆಡಾ–

ವಡ್ ಜಂಬರಾಂದ್ ಬರ್ಪಾಂದ್‌ದ್ ಪಿದಾಡಿಯೆರ್.
ಏಳೆಣ್ಮ ದಿನ ಕರಿನಗೂರುದಕುಳೊಂಜಾದ್
ಜಾಲ್‌ಗಡ್ಕಳೊಗಾಂಡ್ ದೊಂಪ ಬೋಡಾಪಿನಿ–
ಲ್ಲದ ನಿರೆಕರೆತ್ತ ಪೊಂಜೋವು ಮಾತೆರ್ ಕೂಡ್ದು
ಪೊಡೆತೆರರಿನೇತೊ ಮುಡಿ ದೊರ್ತು ದೊರ್ತುದು ಕಲ್ಲೆ
ಕುಡ್ತು ಕುಡ್ತುದು. ತೊಟ್ಟುದೆತ್ತಿ ಮುಣ್ಚಿನ್, ಪೊಡೆತಿ
ಸಂಬರೊಲೆನೊಂಜೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಾಂಟ್ಯೊಡು ಪಾಡ್ದ್
ದೀದಾದ್ ಜಾಲ್‌ಗಂಬ್ಯಡಿತ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ಇಂಚಿ–
ಡಿರ್ಪೆರಯ್ನೂದು ತಾರಾಯಿ ಕಳೆಯೆರ್, ಸಾರ
ಬಜ್ಜೆಯಿನ್ ಪೂಳು ಮಳ್ತೆರ್. ದಿಕ್ಕನಕುಳು ತುಂ–

ಬೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ದೊಂಪದ ಪಿದಾಯಿ ಜಾದಿತ್ತಿ
ಕಾಯಿ, ಕರುಕುಂಬುಡದ ಪುದೆ ಬರ್ತಿಗೊಂಜೊಂಜಿ

ಮಿತ್ತ ಲೋಕದ ಬಿತ್ತ್/೨೦೩

ಕಂಡೆ, ಕೆಂಬುಡೆ, ತೌತೆ, ಬಾರೆದಿರೆ, ಗುಜ್ಜೆ ದೀ–
ದೂರು ಪುದೆ ಕಟ್ಟಿನೆನ್ ಕೊಣೊದಡ್ಕಳೊಡು ದೀದ್
ಪುದೆ ಕಣತಿ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರ್ದು ಕಡಪುಡುದು ಜವ–
ಣೆರೆಡ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟದನೆ ಕಡೆಪಿಕಲ್ಲ್ ಪೆರ–
ದನೆನ್ ಕಣಪಾದ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಟ್ಟಣೆ ಮಾತ
ಕಯ್ಸೇರ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಸಾವುದಾನಿದ ಕಾಂಡೆ–
ನೇ ವೋದ್ಯದಕುಳು ಬತ್ತೆರ್. ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನಕು–
ಳಡೆ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ಮೂದ್ ನಾಲ್ವೆರ್ ಇಡೀ

ಮೆಯ್ಕ್ ಕರಿ ಪೂಜೊಂದು ಕಟ್ಟಿ ಕಾಲೆದ ಕೋಲ
ನಲಿಕೆ ನಡತೊಂದುಂಡು. ವೋದ್ಯ ಆವೊಂದುಂಡು.

ಇಂಚಿಡ್ದ್ ಬಾಕಿಮಾರ್‌ಡ್ ದೂಪೆದವುಳು ದೂ-
ಪೆಗ್ ದೇಲಗೂಡು ಪದಿಮೂಜಂತರೊಡು ಕಟ್ಟ್-
ದಯ್ಯ್ಕ ಬಗೆ ಬಗೆತ ಬಣ್ಣದ ಕುಂಟು ಪಾಡ್ದ್ ದೂ-
ಪೆದ ಸುತ್ತ ನಾಲಯ್ಯ್ನ ಕೋಲು ದೂರೊಡು ರಡ್ಡ್
ತೆನ್ನಾಯಿ ಬಡಕಾಯಿ ಕಡಿ ದೀದ್ ತಲಕೆಲೆಡ್
ಚಚ್ಚೌಕ ದರಿ ಕಟ್‌ದ್ ತಾರಾಯ್ದ್ದ ಕೆರ್ಜಿ, ಬಾ-
ರೆದ ಕಯ್ಲ್, ಕರುಕುಂಬುಡೊಲೆನ್ ನೇಲಾದ್ ಕು-
ಕ್ಕುದ ತಪ್ಪು ಕಟ್‌ದ್ ಸಿಂಗರಿದಯ್ತ ನಾಲ್ ಮೂ-
ಲೆಲೆಡ್ ಆಯ್ನಂತರದ ಪೂಕರೆನ್ ಕಟ್‌ದ್ ಬೇ-
ಲೆನ್ ಮುಗಿತ್‌ದಿತ್ತೆ ಮಡ್ದೆಲೆ. ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆ-
ರಿಲ್ಲಾಳ್ ಬತ್ತಿ ಕೆಲೆಸಿಡ ಮೀಸೆ ಗೀಸಾದ್
ಮೀದ್ ಜಾಂಬವೆರ್ ಬೊಕ್ಕಂಚನೇ ತೆರಿದಿ ಹಿರಿ-
ಯಕುಳು ಪಂಡಿನ ಲೆಕ್ಕ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಬುಡಂದೆ ಸಾ-
ವುದ ಕರ್ಮ ಕಿರಿಯೊಲೆನ್ ಮುಂದೆರೊಂದಿತ್ತೇರ್.
ನೆತ್ತಿಡಾನಗ ಪೊರ್ತು ಮೆಗ್ಗಿ ಪಳಯುಲ್ಲು ಮಾ-
ತೆರೆನ್ ಕೂಡೊಂದುಲಿಪೆ ಬೊಂಡೊಲೆನ್ ತುಂಬೊಂದು
ದೋಲು ವೋದ್ಯೊಡು ಕಾಲೆ ಕೋಲ ನಲಿಕೆಡ್ ದೂಪೆ-
ದಡೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ದೇಲಗೂಡುದಡಿ ಸೇರ್ದುಲಿಪೆ

ದೀದ್ ಬೊಂಡೊನು ಕೊಡತ್ತ್‌ದ್ ದೀನಗ ಪಿದಾಯಿ-
ಡೆನೆ ಕಾಲೆಲೆದ ಕೋಲ ನಲಿಕೆ ನಡಪೇದ್‌ಂಡ್.
ಊರುದಜಲ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆ ಸಾವು ಕರ್ತವನೊಂಜಿ
ಜೋಡು ಬೋರಿಳೆನ್ ಕಣತ್‌ದ್ ಪೊಣಕೆ ಪಾಡ್ದ್ ನುಗ
ಕಟ್‌ದ್ ನಾಯೆರ್‌ದ ಮುನೆಟಿತ್ತಿ ನಡು ಮಾಕಳಿನ್
ತಿಕ್ಕಾದ್ ಕಟ್ಟಿನಾರ್‌ಗ್ ಉಂತಿನೆನ್ ತೂದು
ದರಿ ಕಡತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿ ವಾಲಿ ದೂಪೆದ ಸುತ್ತ
ಪೊಡಿ ಕಾಸ್‌ಲೆನ್ ಪುಂಡಿ ಪುಂಡಿ ಬಿತ್ತುನೆ ದಿಕ್ಕೆ
ಕಟ್ಟಿ ಬೋರಿಲೆನೊರ್ಮ್ಬ ಸುತ್ತು ದೂಪೆದ ಸುತ್ತ
ದತ್ತ್‌ದಾಪಿನೆ ಬುಡ್ದು ಮುಟ್ಟ ಪುಣಿ ಯಿತ್ತಿ ಮೆ-

ಯ್ಯೊದು ದರ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ದೇರುನೆನ್. ಕಾತೊಂದು
ಉಂತುದಿತ್ತಿನ ಕೆಲೆಸಿ ಪುಣಿ ಮಿತಾರೋಡ್ಡ ಬೋ-
ರಿಳೆನ್ ಪತ್ತುಂತಾದ್ ತನ್ನಿಲ್ಲ ಕಿದೆಕ್ ಸಾ-
ಗಾವೊಡುಂದಾಯೆ ಪೊರ್ಮ್ಬನನೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಆಂಡ್.
ಬೋರಿ ರಡ್ಡಲ ದಿಕ್ಕಗಾಂಡಳ್ತ ಕಿರಿಯೆ ಮಾ-
ತ ಮುಗೀಂಡ್. ಸಂದು ಮರ್ಯಾದಿ ಸಂದ್‌ಂಡ್, ಜಾ-
ತಿದ ಜನೊಕುಳೆಗ್‌ಲಂಚನೇ ಬತ್ತಿ ಬಡ ಜನೊಕು-
ಳೆಗ್‌ಲ ಬಾರೀ ಗಡ್ದ್‌ಡೊಣಸಾಂಡ್. ಕೋರಿ ಮೀ-
ನಡ್ಡಾನಿ ರಾತ್ರೆಡೇ ಸಯ್ತಿನಕ್‌ಳೆನುಳಾಯಿ
ಲೆಪ್ಪುನಂದೊಂಜಿ ಕಟ್ಟ್‌ನ್‌ಲ ತೀರ್ಸಾದಾಂಡ್.

ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರ್‌ಂದ್‌ಂಡ ತೂನಗ ಇರ್ವೆ-
ರಾಂಡಲಾ ಜಿವ ವೊಂಜೇನ್ಪಿಲೆಕ ಇತ್ತೆರಾ-
ಮಾಯಾವಿ ಬತ್ತಿನನೆ ಆ ಕುಟುಮೊಗೊಂಜಿ ಮಾ-
ಟನೆ ಮಳ್ತಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ದುಂಬು ನಡತ್ತೊಂದಿತ್ತಿ
ಲೆಕ್ಕ ಬೂತದ ಕೆಲಸ ಇತ್ತಿತ್ತೆ ನಡಪುಜಿಗೆ.
ಅಮ್ಮಕಾಲೊಡು ಕಟ್ಟಪುಣಿಟ್ಟಿತ್ತಿ ತಾರಾಯಿ
ಮಡಲ್‌ನೊರಿ ಪೆಜ್ಜಿರಿತ್ತ್‌ಜಿಗೆ ಮಗ! ಜೆಯ್ದಿನಾ-
ಯಗ್ ರಾತ್ರೆಡಾಂಡ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಣೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್-
ಗೇಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್ ಮಾತ. ದುಂಬು ಬಾರೀ ಪಟ್ಟ
ಪರಕೆ ಬೂರೊಂದಿತ್ತಿ ದೆಯ್ಯ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ

ಪಂಡ್‌ಂಡ ತೆರಿಯಂದುಮಿತ್ತ ತೂ. ದಾದ ನಾ-
ಯನ್ ಮಿಕ್ಕ್‌ದೆಂಚನಾ ನಡತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಎಂಚ-
ಲುಪ್ಪಡವು ನಂಕ್ ದಾಯೆಗ್ ಜೆಪ್ಪುಲೇಂದ್ ಪಂ-
ಡಿನೆ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಸೊಸ್ತ ಜೆತ್ತೆರ್ ಬೊಕ್ಕ.

* * *

೧೫. ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ

ಒಂಜಿ ದಿನ ಸುಗ್ರೀವೆ ಹನುಮಂತಡಪ್ಪ ಜಾಂ-
ಬವೆರಿತ್ತಿನಡೆ ಪೋದು ಯಾನಿನಿ ಸಬರಿನ ಕೊ-
ಟ್ಯದ ತಿರ್ತ ಪಡ್ಪುದ ಬರಿಯೆನೆ ಬನ್ನಗ ಪಂಪೆ-
ದೀಯೆರೆದ ದಂಡೆಡಿರ್ವೆರ್ ಜವಣೆರುಂತುದಿ-
ತ್ತೆರ್. ಜಾತಿಡಕುಳು ಚತ್ರಿಳೆಲೆಕ್ಕ ತೋಜುವೆರ್.
ತೂಂಡಕ್ಳೆ ದಿನ್ಸ್ ಬಡಕಾಯಿದಕುಳುಂದ್ ತೋ-
ಜುಂಡು. ಬೆರಿಕಟ್ಟ ಪಾಡ್ದಿತ್ತಿ ಪಗರಿಳೆ ತೊಟ್ಟೆ,
ಕಯ್ತ ಬಿರು ತೂನಗಕುಳೊಂಜಿ ಕತೆಗಾರೆರಾ-
ದುಪ್ಪೊಡುಂದೆಣ್ಯೊಡಾಪುಂಡು. ಹನುಮಂತೆ ಪೋ-
ದಕುಳೇರ್ ದಾನೇನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಬತ್ತೆಡಾ-

ವಾಂದೆನ್ನ ಮನಸೀರೆಗೆಂಚ ತೋಜುಂಡು ಪಣೊ-
ಡಜ್ಜೇರ್. ಅತ್ತ ಹನುಮಂತಾಂದ್ ಪಂಡೆ. ಜಾಂ-
ಬವೆರ್ ತೆರಿಯೊಂಡಾಪಿನೆಂಚಿನಯ್ಟಿತ್ತೆ, ತೆರಿ-
ಯೊಣೊಡಾಂಡ ತೆರಿಯೊಣುನಿ ಅತ್ತ ಹನುಮಂತಾಂದ್
ಪಂಡೆರಾ ಹನುಮಂತೆ ಅಂಚಾಂಡ ಮಾಮಣ್ಣೆ
ತರೆಬೆಚ್ಚ ಮಳ್ತೊಣೋಡ್ಜಿತ್ತೆನೇ ಪೋಪೇಂದ್
ಪೋಯೆ. ಮನದಾನಿ ಹನುಮಂತೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡೆ.
ಯಾನ್ ಮುಳ್ತುಡ್ದು ಪೋಯ್ಯಾಯೆ ಅಂಚಿಂಚಿ ತೂ-
ವೊಂದು ಪಡ್ಪುದ ಕೊಟ್ಯದಜ್ಜಿನಡೆ ಪೋದು ಜಗ-
ಲಿಡ್ ಕುಳ್ಳುದುಪ್ಪುನಗ, ಎಲ್ಯ ಮಾಮಣ್ಣೆ ಪಂ-

ಡಿನ ಲಚ್ಚಣದ ಜವಣೆರಡೆ ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು
ಅಕ್ಳೆನೇರ್‌ಂದಜ್ಜಿಡನೆ ಕಣ್ಣಬಾಸೆಡೇ
ಕೇಂಡಿನೇಕ್ಕಾಳ್ ಪಂಡಳ್ ಪೊರ್ತು ಬರಿತರಸು
ಬಾಲೆಲುಗೆ. ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್‌ಗೆಲ್ಲಿಡೆ ತಾಟ-
ಕಿ ಸುಬಾವು ಕರದೂಸಣೆರೆನ್ ಮಾರೀಚನ್ ಕ-

ಬಂದ ನಿಂಚೊಗು ಕೆರ್ತಿ ಬಾರಿ ಸಾಮಾರ್ತಿಗೆದ
ಬಂಟೆರ್‌ಗೆ. ಸೋತುದಿತ್ತಿನ ಬಡವರೆಗ್ ಮಲ್ಲ

೨೦೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ದೇವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಗತಿ ಕೇಂಡಿನೇಕ್ಕಿತ್ತೆ-
ಲಂಚನೇ ಉಂಡೂನ್ನಿನೆಲ್ಲೆನೇ ಯಾನ್ ಪಂ-
ಡೇಂದಿಡೆ ಲೆತೊಂದು ಬಲ ಪಂಡ್‌ದೆನನಿಂಚಿ ಕಡ-

ಪುಡಿಯಳಂಚಾದಿನಿಯೆ ಪೋದೆಂಚಿನಾಂದ್ ತೆರಿ-
ಯುಗ. ಲಕ್ಕಿ ಪೋಯಿಯೊಂದೆ. ಸುಗ್ರೀವೆ ನರ್ಗ್ನಗ
ಪೊರ್ತು ಬರಿತರಸು ಬಾಲೆಲು ಅಕುಳು ಅಂದಾಂಡ
ಈ ನಾಯೊಗಕುಳು ಕಯ್ಯಾಪ್ಯೆರ್ಡ್ ನಿಕ್ಕ್ ಗೇ-
ಲಾಂಡ್‌ಂದೆ ಗೆರೆಪು. ಪೋ, ಅಕಳೆ ಕಣ್ಣೆದುರುಡೇ-
ಪಲ ಸತ್ಯ ಸತ್ಯನೇ. ಸತ್ಯ ಮಿತ್ಯಾವಂದ್.
ಯೆಂಕೊಂತೆ ಇತ್ತೆದಕುಳೆನ ಪೊಲಬು ಕಡಮೆ ಆಂ-
ಡಲ ಪಣ್ಪೆ. ಅರಸುಲುಂದ್‌ಂಡ ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ
ಅಕುಳೊಂಜಿ ಅರಸುಲೇ. ಸತ್ಯೊಗಾದಕುಳು ತಿಗ-
ಲೆಡ್ ಸಾದಿ ಕೊರ್ಪೆರೊಂಜೀತ್ ಟಕ್ಕ್‌ಂದಾಂಡ

ಅಪಗನೇ ತರೆ ಕಡ್ಪೆರಂಚಿ ಜನೊಕುಳು. ಪೋಪಿ -
ನೇಕ್ಕ್ ದುಂಬೊಂಜಿ ಜಂಬರ ಮಳ್ಪು ನಿನ್ನಮ್ಮೆ-
ನೇ ನಂಬುದೀಜಾಗ್‌ಡಂದ್‌ಮಳ್ತ್‌ದಿನ ಮಾ-
ಮಲ್ಲ ಮನೆ ದೆಯ್ಯು ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯನೆಡ್ಡೆ ಮನ-
ಸ್‌ಡ್ ನೆನೆತ್‌ದೊಂಜಿ ಕಯ್ಮುಗಿಲ. ಯೀ ಮನಸ್‌ಡೆ-
ಣ್ಣೆದಿನ ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ವಾ ಇಗ್ನ ಇಡ್ಡೂರಲಾ
ದಾಂತ ಗೆಂದಾದ್ ಕೊರ್ಪೆಂದ್ ನಂಬುಲ. ಬೊಕ್ಕ
ಈ ಬಿಸಯೊಡೊಂಜಗೆಲ್ ಬಾರಿ ಗಡ್ದ್‌ಡ್ ಬಳಸ್-
ಲಾಂದ್ ಜಾಂಬವೆರಾಯ ಮುಳ್ಳೆನೀಸ್ಯರ್ ಬಿಗುಟು.
ಸುಗ್ರೀವೆ ಪಾಸಾಡಿಗ್‌ಂದ್ ಹನುಮಂತನೊ-

ಟ್ಟುಗು ಲೆತೊಂದಪಗನೇ ಬತ್ತೆ ಸಬರಿನ ಕೊಟ್ಯೋ-
ಗವುಳು ಜಗಲಿಡ್ ಕುಳ್ಳುದಿತ್ತಿನಕ್ಳೆನ್ ತೂದು
ಕಯ್ಮುಗಿಯೆ. ತಡ್ಯೊಡುಂತುದು ತರೆನ್ ಬಗ್ಗಾದು -
ಳಾಯಿ ನಿಲ್ಕದ್ ತೂದು ಓ ಅಜ್ಜೆ! ದಾದ ಜಂ-
ಬರೊಡು ಬೂರ್ದ್ದಾರೀರೆಗಿತ್ತೆ ಬಿಣ್ಣೇರ್ ಬ-
ತ್ತೆಂಕುಳಿರ್ವೆರ್. ಬಲೆ ಪಿದಾಯಿಂದ್ ಪಂಡೊಂದು-
ಳಾಯಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕುಳ್ಯೆರಿರ್ವೆರೊಟ್ಟುಗು ಜಗಲಿ-
ಡಾ ಸಬರಿ ತೂದು ಬಲೆ ಬಿಣ್ಣೇರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೦೯
ಯೆಡ್ಡೆ ರೆಸ ಮಂದಾವು, ಅತ್ತ ಮಗ. ಅಂದಜ್ಜೆ
ಇತ್ತೆ ಯೀರೆಂಚ ವುಳ್ಳಾರಜ್ಜೆ? ಉಳ್ಳೆ ಯಾ-

ನಿಂಚಿ ಸಯ್ಯಂದಿ ಲೆಕ ಅಂಚಿ ಬದ್‌ಕಂದಿ ಲೆಕ
ಬೊಕ್ಕ ಯಾನುಪ್ಪುನೆಂಚಾಂದ್ ಪಣ್ಪಿನಿ ಯಾನ್
ಕುಳ್ಳ್‌ಂಡ ಬೆರಿಯಿಜ್ಜಿ. ರಡ್ಡಜ್ಜೆ ಮಿನಿ ನಡತೆ-
ಡೀ ಕಾರ್‌ಗಂಟಿಜ್ಜಿ. ಬಗ್ಗ್‌ಡ ಸೊಂಟನೇ-
ಯಿಜ್ಜಿ ಮಗ. ಯೆನ್ನ ಮಾತಂಚವುಪ್ಪಡ್‌ದೆ, ಇ-
ತ್ತೆದ ನಿನ್ನ ಕತೆ ದಾದ? ಇತ್ತೆ ಯೀ ವೋಳುಳ್ಳ?
ದಾದ ಮಾತಾಂಡಿತ್ತೆ? ಬೊಡೆದಿ ವೋಳುಳ್ಳಾಳ್?
ದಾನೇನ್ಪೆ ನಿನ್ನಣ್ಣೆ? ದಾದಾಯಗಾವೊಡಾ-
ಯಿನಗೇಂದ್ ಸಬರಿ ಕೇಣ್ಣಗ ತಟಪಟಾಂದ್ ನಾ-
ಲಯ್ಯ್ ಎಲ್ಯೆಲ್ಯ ಕಲ್ಲುಲು ಪಿರಾವುದ ಮೆಯ್ಟ್

ಬೂರಿನೇ ಕೇಂಡ್‌ದೇರ್‌ಂಬೇ? ಈ ಮೆಯ್ಕ್‌ದ-
ಕ್ಕಡೆ. ಮಾಡ್ ದಾಲ ಜಿವ ಯಿಜ್ಜಿ ಮಗ. ಆ ಮೆಯ್ಕ್
ದಕ್ಕಿ ಮಾಡ್‌ಗ್ ಕಲ್ಲ್ ಮಿನಿ ಬೂರೊಡಿತ್ತೆ ನಿಕ್-
ಳೆನ ಬೆರಿತ ಚರ್ಮ ಜಾರಾವೆನಾ ಯಿಜ್ಜಾಂದ್
ತೂಲೇಂದ್ ಗೌಜಿ ಮಳ್ಪುನಗ ಮಾತೆರ್ಲ ಜಾ-

ಲ್‌ಗ್ ನಿಲ್ಕುನೆನ್ ತೂದು, ಒಳ್ತನಾ ಜೋಕುಳವು.
ಇಲ್ಲ ಬೆರ್ತಳಿಯೆ ಪಡ್ಪುಡು ಮಿತ್ತ್ ರಡ್ಡ್ ಬೊಗೊ-
ರಿದ ದಯ್ಯುಕುಳುಂಡಯ್ಟ್ ಗೆಲ್ಲ್ ವೊಡಿವುಂಡಾತ್
ಪತ್ತುಂಡು. ಕಾಂಡೇಡ್ದ್ ಬಯ್ಯಮುಟ್ಟಯ್ತ್ ಮುದೆ-
ಲ್‌ಡ್ ಜೋಕುಳೇಪಲಾ ತಪ್ಪಾಯ. ಯೆನನ್ ಮೂ-
ಳರೆಬಾಯಿ ದೀಪಾವ. ಪಿಸ್‌ರ್ ಬರ್ಪುಂಡಾಂಡ
ಜೋಕ್ಳೆಗೊಂಜಾಸೆ ಮಗ. ಎಣ್ಣಿನಗ ಬಂಜಿ ಪೊ-
ತ್ತುಂಡೂಂಡ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ಸುಗ್ರೇವೆ ದಾ-
ದೆನ್ನ ಸಂಗತಿ ದಾಯೆ ಪಣ್ಪಿನವೆನಿತ್ತೆ. ಪೆರೆ-
ಜನ ಯಿಜ್ಜಿ. ಒಟ್ರಾಸಿ ಯಾನ್ ಬಾರೀ ಸೋತೆ.
ಸಯ್ಯಡವು, ಮೋಕುಳೇರ್ ಬಿಣ್ಣೇರ್? ವೊಳ್ತಕುಳು?
ಯೇಪ ಬತ್ತೇರ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡಿನೇಕ್ಕಾಳ್ ಪಂ-
ಡಾಳಕುಳು ಪಂಡಿ ಕತೆ ಮಾತಲೊಂಜಿ ಬುಡಂದೆ.
ಮೊಕುಳೆಡೀ ರಾಮೆ ಮಲ್ಲಾಯೆ ಲಚ್ಮಣೆ ಮೆಗ್ಯೆ

೨೧೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಮೊಕುಳು ರಾವಣನ್ ನಾಡೊಂದು ಲಂಕೆದ ಸಾದಿ

ಕೇಂಡೊಂದು ಬತ್ತಿನಕುಳುಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಕೇಂಡಿ
ಸುಗ್ರೀವೆ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ದಮ್ಮಯಣ್ಣೇರೆ! ಕಾ-
ಪುಂಡಲಾ ಕೆರ್ಪುಂಡಲಾ ಯಿರೆನನ್. ಮಿತ್ತ್-
ಗಾಂಡಲಾ ಯೆನ್ನಾಲಡೆದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ-
ಗೊಪ್ಪ್ಯಲೆಕ್ಕೆನನ್ ನಡಪುಡೊಡಯ್ಯ.ಸಯ್ತ್ಂಡ
ಪೋಂಡೆ. ಬದ್‌ಕ್ಂಡಿತ್ತಿನಾತ್ ದಿನ ಮುಟ್ಟೀರೆ
ಚಾಕಿರಿನ್ ಮಳ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆ. ಸಯ್ತ್ಡಾ-
ಲೋಕೊಡೀರೆನ ನೆನಪು ಮದಪಾಯೆ. ಬದ್‌ಕ್ ಬಾ-
ಗ್ಯೊಲೆಡ್ ಚೊಂಬುಡು ಪುಟ್ಟಿನೊಂಜಿ ಕಾಸಾವಡ-
ತ್ತ್‌ಡ ಮೂಂಕುನಿಂಗಳ್‌ದ ಕಡಿಯೊಂಜಿ ತುಂಡಾವ-

ಡೀತ್ ಪಲ ಬಯ್ದಿ ತಾರೆಲು ವುಂಡು. ಕಯ್ಲ್ ಕ-
ಡ್ತ್‌ದೆ ಪೋವೊಡು ಕುಬೆಕ್ಕ್. ಯೆಂಕೊಂಜಿ ತೆಂಡೆಲಾಂ-
ಡಲ ಬೋಡೆ. ನಾಲಾಯಿದಗ್ರದೆಪ್ಪೆರೆ. ಯೆನ್ನ
ಬೊಡೆದಿನಾಂಡಲ ಕಡಪುಡಡ ಬೊಡ್ಚ? ಆಳೆನಿ-
ಲ್ಲ್‌ದ ತಡ್ಯ ಕಡತ್‌ದೊಂಜೆಜ್ಜೆಕಾರ್ ಪಿದಾಯಿ
ದೀವಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ಕುಳ್ಳಾವೊಂದೆ ಇಂದೊಂಜಿ
ನಾಯ ನಾ? ದರ್ಮನಣ್ಣೇರೆ ಯಿರೇ ಪಣ್ಳೆ,
ಇಂಬೆಲಾ ರಾವಣೆಲ ದುಂಬುಡೊಂಜೇ ಅಮ್ಮ
ಬಾಲೆಲಾದುಪ್ಪೊಡಿಜ್ಜಿಡ ಇಂಚಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ
ಬಯ್ದಂದ್. ಇಂಚೊಗೊರ ಯೆಂಕ್ಳೆಡೊರಿ ಹಿರಿಯಾಯಿ-

ನಾರೆಡ್ಡೆ ತೆರಿದಿ ಜಾಂಬವೆರೆಂಕ್ಳೆನಿರ್ವೆರೆನ್
ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋದೊಂಜಿ ಪಂಚಾತಿಕೇಂದ್ ಬಾ-
ಯಿಗ್ ನೀರ್ ಮಯ್ತಿಲೆಕ ಪಂಡೆರಾರೆನ ಪಿರಾ-
ಯೊನುಲ ತೂವಂದೆ ಬಾಯಿಗ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಕಂ-
ಡಾಬಟ್ಟೆ ತತ್ತ್‌ದೇ ಪಾತೆರಿಯೆ. ಮೊಕುಳಿತ್ತಿ-
ನೇಟ್ಟಾಂಡ್ ಎಂಚನಾ ತತ್ತೊಂಡೆ, ಇಜ್ಜಿಡಾ-
ನಿಯೆ ಕೆರ್ಪೆ. ಯಾನ್ ಪಣ್ಪಿನ ಮಾತ ಸತ್ಯನಾ?
ಅತ್ತಾಯ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪಗೇಟ್ಟ್ ಪಣ್ಪಿನ ಪಂಡ್-
ದೆನ್ನೆದುರುಡಿತ್ತೆನೇ ಹನುಮಂತಡನೆ ಕೇಣಿ,
ಹನುಮಂತೆ ಪಣ್ ದಾಲ ಸುಳ್ಳುಂಡುಡೆನ್ನ ಪಾ-

ತೆರೊಡು. ಇಜ್ಜಣ್ಣೇರೆ, ಇತ್ತೆನೇ ಈ ನಾಲಿ-

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೧೧

ನೊರಿ ಕಡ್ಪುವೆಡಲ ಸುಳ್ಳೊಂಜಿ ಬಗೆ ಕಂಡಿತ ಪ-
ಣಾಯೆ. ಯೀರಿತ್ತೆನ್ನ ನಿಲೆನೊಂಜಿ ಗಟ್ಟಿ ಮ-
ಳ್ತ್‌ದ್ ಯೆನ್ನ ಬೊಡೆದಿನಾಯನ ಕೈಡ್ದ್ ಬುಡ್ಪಾದ್
ಕೊರೊಡಯ್ಯ. ಬೊಕ್ಕ ಮುಳ್ತಂಚಿಂಚಿ ಪಂದುನನೆ

ಬೋಡ್ಜೆರ್. ಊರಿಡೀ ಕೂಡಾದ್ ಕಡಪುಡುದು
ರಾವಣನ ಕಯ್ಪುತ್ತ್‌ದುಂತಾದ್‌ದೀದೋಳು
ದೆಂಗಾದ್ ದೀತೆ ಸೀತಮ್ಮನ್‌ನ್ನಿನ ಸಂಗತಿನ್
ಬಾಯಿ ಬುಡ್ಪಾದ್ ತೆರಿಯೊಣುನ ಬೇಲೆವೊಂ -
ಜೆನ್ನಯ್ಯ. ಈ ಪಾತೆರೊಗು ನಂಬಿ ಸತ್ಯಕಿ-

ಸ್ಕಿಂದಾಯೆನೇ ಸಾಕ್ಸಿ. ಯಾನೀರೆನೇ ನಂಬು-
ದುಳ್ಳೆ, ಯೆಂಕೀರೆ ಗತಿ. ಯಿರ್ ಕಯ್ಬುಡಿಯಾರ್ಡ
ನನ ಯೆಂಕ್ ಮಲ್ಲ ಗೋಳಿದ ಮರನೆ ಗತಿ, ಕತ್ತಿ-
ಲಾ ಪುಡಿಲ ರಡ್ಡಲಾ ಯಿರೆಡನೆ ಉಂಡು, ಕೆ-
ರ್ಪುಂಡಲಾ ಯಿರೆ, ಬದ್‌ಕಾವುಂಡಲಾ ಯಿರೆ,
ಎಚ್ಚ ಪಣಿಯೆರೆ ಯೆಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್ ನನ ಯಿರೆ-
ಚಿತ್ತಾಂದ್ ಪಂಡೆ ಸೋತುದು ಮೋಣೆ ಬಾಡಾದ್.
ಪೊರ್ತು ಬರಿಟುಂಡಾಯಿನಾಗೀ ಪೊರ್ತು ದೇ-
ವೆರೆ ಮಗನ ಮನಸ್ ಬೆಯ್ಪಿನ ಸಂಕಡದ ಬೆಪ್ಪು
ತೆರಿದ್ ಬುಳಿಪಡ. ರಗಳೆ ಮಳ್ಪಡಜ್ಜಿಗ್ ನಿನ್ನ

ಬೊಡಿದಿನಾಂಡಲ ನಿನ್ನ ಬೆರಿಯೆ ಕಡಪುಡುನಂಚ
ತೂಪೆ. ಕಡಪುಡುಜೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ದಾನೆ ಅವು
ಊರುಡಾಯೆನೆ ಒರಿಯೆ ಉಪ್ಪುನಿಯ? ತೂಕವೆನ್
ವೊಯ್ಕ್‌ಲಾ ದುಂಬೊಂಜಿ ಪಾತ್ತೆರಾಯಡ ಕೇಂಡೊ-
ಣೊಡು ದಾಯೆಗ್‌ಂದ್‌ಂಡ ಪೊಳಿಪುನೇಪಲ ಸುಲಬ
ಇಡಿ ಮಳ್ಪುನನೆ ಬಂಜ. ನಂಕಾಯೆ ತರೆನ್ ಬ-
ಗ್ಗಾವೊಡುಂದಿಜ್ಜಿ. ದರ್ಮೊಗು ನಾಯ ನೀತಿಲೆನ್
ಬಗ್ಗಾಯೆಡನೆ ಯಾವು. ಬೆನ್ನಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ನಿಕ್ಕ್
ಅಕ್ಕ್‌ರ್ದಗಡ್ಡಿದಾತ್‌ಲ ಕೊರ್ಪುಜೆಡ ಬೊಡ್ಜಿ
ಅಯ್ಯಾಕ್ಸೆ ಮಳ್ತ್ತರಡ. ಅಮ್ಮೆ ಮಳ್ತಿನ ಬದ್‌ಕ್ -

ಡೆಂಕ್‌ಲಾ ಪಾಲ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದೆ ತೀರೊಡುಂದು ಚದಿ
ಪಾತೆರಡ. ಇತ್ತೆನ್ನ ಮೆಗ್ಯಲ್ಲೆಡೊರಿ ಬರತೆ

೨೧೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಊರುಗರಸಾದುಳ್ಳೆ ನಂದಿಗೆರಮೊಡಯೋದ್ಯೆ-
ದಾಲಡೆದ ಕರ್ತ್ತಾತಿಗೆನ್ ಸತ್ರುಗುಣನ ಕ-
ಯ್ಕೊಪ್ಯಾದ್ ಊರುನಾಳ್ಯಾವೊಂದು ಬರ್ಪೆ. ಮೂ-
ಳೋಳ್ಳ ನಿಕ್ಕಾಪುಜಿಡ ಪೋದಿರ್ವೆರೇಡ್ದೊರಿಯ-
ಡೀ ಸಂಗತಿನ್ ಪಂಡಡೀ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಟತ್ತ್
ನಾಲ್ ಕಯ್ಟೇತ್ ಬೆನಿಯೆರೆ ನಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾತ್
ಬೆನ್ನಿ, ಬೇಶೊಡುಲ ಕಾರ್‌ದ ಪೊಟ್ಟೆದಾತ್ ತೋ-
ರೊಡು ಪರಪು ನೀರಿತ್ತಿನವು. ತಪ್ಪುಗೊಬ್ಬರೊಡು

ನಿಗ್ತ್ಂಡ ಮುಗಿಯಂದಿ ಕಾಡ್ ಕರೆನ್ ಸಮೇತ
ಕೊರ್ಪೆರಡೆ ಪೋದು ನಿಕ್ಕುಪ್ಪೊಳೀದಾಂಡ ಪೋ-
ವೊಳಿ. ನಿಕ್‌ಳೆ ಬದ್‌ಕ್ ಬಾಗ್ಯದ ನಾಯೊಡೆನ್ನ ಪಾ-
ತೆರ ಯಿಜ್ಜಿ ದಾಯೆಗ್‌ಂದ್‌ಂಡ ರಾಮೇನ್ನಿನೊರಿ
ಯೇರ ಬತ್ತೆಗೆ. ವಾಲಿಸುಗ್ರೀವೆರೆನ ನಾಯೊ -
ಲೆಡ್ ಮೀಸೆ ಪೊಗ್ಗಾದ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆಡಿತ್ತಿ ಚಾ-
ವಡಿದಿಲ್ಲ್‌ದೊಂಜಿ ಕುದ್ಪೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಮಳ್ತೆಗೇ-
ನ್ಪಿನ ಪುದಾರೊಂಜೆಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಿ. ನನ ವಾಲಿ-
ನೇ ವೋಡೆ ಲೆಪುಡಾದ್ ಪಾತೆರುನಿ ಪಣ್ಪೆಂದೆ.
ಇನಿ ಬುಡ್ದು ಎಲ್ಲೇಡ್ದ್ ಎಣ್ಮೆನಾನಿಗ್ ಪಗ್ಗು

ತಿಂಗೊಳು ಕರಿದ್ ಬೇಶ ಬರ್ಪಿ ಸಂಕ್ರಾದಿದಾ-
ನಿಯೆ ಯೆಡ್ಡೆ, ಆನಿ ಬಯ್ಯದ ಗೊಂಜಿ ಬೊಳ್ಪು ಪೊ-
ತ್ತಾದ್ ಸಂಕ್ರಾದಿ ಕರಿಪುನ ಕಟ್ಟ್ ಸಾನೊಡುಂ-
ಡಡೆ ಬರ್ಪಿನಕುಳುಪ್ಪುವೆರ್. ಯೆಂಕುಳೆಂಚಲಾ
ದುಂಬು ಪಣೊಡಾಯಿನಕ್‌ಳೆಗ್ ಮಾತ ಪಣ್ಪನೇ,
ಆನಿ ಆವತ್ತ ಹನುಮಂತಾಂದೆ ಸುಗ್ರೀವೆ.
ಆನಿಯೇ ಆವು. ದಿನ ಬೇತೇನೇ ತೂಂಡಾನಿ
ಬರೊಡಾಯಿ ಜನೊಕುಳೆನ ಕೂಟ ಕೂಡಾವುನನೆ

ಬಾರಿ ಬಜ್ಜದ ಬೇಲೆ. ಆನಿಗೇ ಅವು. ಮಾ-
ಮಣ್ಣಾಂದೆ ಹನುಮಂತೆ. ಆವಪಗ ಎಲ್ಲೆನೇ

ಪೋದು ಯಿ ಸಂಕ್ರಾಂದಿದಾನಿ ಸಾನದ ಗೋಪು-
ರೊಗು ರಾಮೆ ಪಂಚಾತಿಗೆಗ್ ಬರ್ಪೆಗೇ. ಬೊಕ್ಕ
ಸುಗ್ರೀವೆ ವುಳ್ಳೆಗೇ, ಯಿಲ ಬರೊಡುಗೆ ಬೇಗ.
ಮದ್ಯಾನದೊಣಸಾದ್ ಕೂಡುನಿಗೆ. ವಾ ಬೇಲೆ-

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೧೩

ನೇ ಉಪ್ಪಡೆಲ್ಲಂಜಿ ಬತ್ತ್‌ಜಿಡ ಆವಂದ್-
ಗೇಂದ್ ಯಾನೇ ಪಂಡಿನೀಂದ್ ಪಣ್ ಹನುಮಂತ.
ನನ ದಾದ, ಪೋಲೆ. ಎಲ್ಲಂಜಿಡೆಗೇರಾಂಡ-
ಲೊರಿ ಬರೊಡು. ಸಾನದಡೆ ಸಾದಿ ಗೊಂತಿಜತ್ತ.
ಪೋಲೇಂದೆ ರಾಮೆ. ಆವಯ್ಯಪಗ ಬರ್ಪ. ಯೆಂ-
ಕ್ಳೆಗಪ್ಪಣೇಂದುಂತಿನಕುಳು ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್

ಕಯ್ಯ್‌ಗಿದ್ ಪಿಜಿರ್‌ದಿಂಚಿಡ್ ಕುಳ್ದಿ ಕೊಟ್ಯ ದ-
ಜ್ಜಿಡ ಯೆಂಕುಳಿತ್ತೆ ಬರ್ಪೆಜ್ಜಿ ಕುಳ್ಳೀಂದ್ ಸು-
ಗ್ರೀವೆ ಹನುಮಂತೆರಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಜತ್ತೆರ್ ಜಗಲಿ.
ದಾನೆ ಇನಿ ಬಾರಿ ಬಾಡ್ದ್‌ಂಡೆಲ್ಯ ಗುರ್ಕಾರ್ದಿ
ಮೋಣೆ. ಮನಸ್‌ಗ್ ಆತ್ ಕೊಲ್ತುದಿನ ಯೆತೆ. ಅಂಚಿ-
ನೆಂಚಿನಪ್ಪಾ! ದಾದ ರುಮೆ! ದಾನೆ ದಾನೆ ಮಾ-
ತಿಜ್ಜಾಂದಿನೆನ್ ಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಯೊಂದು ಜಿವೊನ್ ಕರ-
ಗಾವೊಣಡ. ಇನಿ ಯಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ಎಲ್ಲೆಲಾ
ಉಪ್ಪಂದ್. ಕಡಲ್‌ಗ್‌ಲ ಎರ್ತೆ ಜಪ್ಪೆಲ್ ಉಂಡು.
ನಂಕಿಜ್ಜ? ದೇವೆರುಳ್ಳೆರ್. ಮನಸ್ ಗಟ್ಟಿ ಮ-

ಳ್ತೊಣು. ಲಕ್ಕ್, ತರೆ ಪೂರ ಬಯ್ಕಡ್ತಿ ಲೆಕ್ಕುಂಡು
ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆಡ್ ಪೂರಾ ರಾಪುಂಡು. ತುಕ ಲಕ್ಕ್ -
ದಿತ್ತೆನೆ ತರೇಕ್ಕ್ ಬರ್ಜನೆ ಪಾಡ್. ಇಂಚಂದ್

ತಾರೆ ಬಾಮಿದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿನಾಳ್ ರುಮೆ
ಯಿ ಪಣ್ಪಿನಂದಕ್ಕ. ಊರುಡೆಂಚಿನ ನಂಕ್
ಪಣ್ಪೆರ್‌ನ್ಪಿನ ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡ? ಇಜ್ಜತ್ತ?
ಆಂಜೋವೆಗೀ ಸುದ್ದಿಲಾನೆದ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಬೂ-
ರುನ ಬರ್ಸ. ನಂಕಿಂದ್ ಪೇರ ಬಿಸಲೆಗ್ ಪೂಂಟು
ಪುಳಿ. ಬೊಕ್ಕ ಸಮದಾನ ಯೆಂಚ ಯೀ ಪಣ್‌ಗೆ ವೊರ
ಇಂಚಿ ಪಾತೆರೊನೀ ಕೆಬಿಟ್ಟ್ ಕೇಂಡೊಂದುಲಾ

ಎಂಚ ಬದುಕುನಿ ಪಣ್‌ಗೆ. ನಿಕ್ಕ್ ಗೊಂತೇ ಯಿಜ್ಜ?
ಇನಿಮುಟ್ಟಲಾಂದ್ ಪಂಡಳ್. ದಾದ ರುಮೆ? ಎಂಚಿ
ಪಾತೆರವು? ಯಾನೆಂಚಿನಲ ಪಿನಾಯದೆ ನಿನ್ನ
ಕಂಟಲ್ದ್. ದಾದ ಪಣ್ - ಪಂಡ್‌ಜಡ ನಿಕ್ಕೆನನ್
ಕೆರ್ದ್ ತಿಂದಿನ ದೋಸ ವುಂಡು. ಪಣ್ ಬೇಗಾಂದ್

೨೧೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ತಾರೆ ಕೇಣುನೆ ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾರೆಗ್‌ಲ ಯೆಡ್ಡೆಯಿ -
ತ್ತಿನ ಬಾವೆರೆಗ್ ತೆರಿದ್ ಕೋಪೊಡಾರೆನ್ ಗಿಡಾ-
ದೆನನ್ ದೀಪಾವೊಂದು ಉಪ್ಪುನಿಗೆ. ಪೇರ್ ನೀ-
ರಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಿತ್ತಿನಕುಳೆಣ್ಣೆಸೀಗೆದ ಲೆಕ್ಕ
ಪೊಕ್ಕಡೆಂಚಾಪಿನೀನ್ಪಿನ ಸುದ್ದಿ ಊರಿಡೀ

ನಾದುಂಡುಗೇಂದ್ ರುಮೆ ಪಂಡಿನೇ ತಟ್ಟ್ ನಿ-
ಕ್ಕೇರ್ ಪಂಡೇರ್? ಅಯ್ಯೊ ದೇವೆರೇ ! ಇಂಚಿ ಪಾ-
ತೆರೊನೂಂದ್ ತಾರೆ ಕೇಂಡಳ್. ನಮ್ಮ ವೂರೊರ್ಮೆ
ಪೊಣ್ಣಾಯ್ನ ಪೊಣ್ಣಿರ್ಪೆರೊಟ್ಟಾನಗೀ ಸುದ್ದಿ
ದಾಂತೆ ಪಾತೆರನೆ ಮುಗಿವುನಿ ಪಂಡ್‌ದಿಜ್ಜೆಂದ್
ಈವೊಡಿಡೆ ಬಾರ್‌ನನೆಪೆರೆ ಬರ್ಜಿ ತನಿಯಾರು
ಕೋಡೆನಡ ಮೆಲ್ಲ ಬಾಯ್ಬುಡಿಯಾಳ್. ಬದುಕುನೆಂ-
ಚಕ್ಕ ನನ? ಈ ದುರ್ಜನೊನು ಕೇಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ನಮ-

ಕನಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಯಂದಿನೆನ್‌ಲ ಮಳ್ಪಂದಿನೆನ್-
ಲೂರಿಡೀ ಪಣ್ಪಿನಿಂದಾಂಡ ಬದ್‌ಕುನ ಬಂಜ.

ಮರ್ಯಾದಿಡೀ ಮೋಣೆನೆಂಚ ತೋಜಾವುನೀ-
ನ್ನಗ ಬತ್ತಿನಂಗದನ್ ತೂದೀತ್ ಪೊರ್ತೊಡೆ
ಪೋತಂಬೆ. ದೊಂಬು ತಾಗುಜೊಡೊ ನಿಕ್ಕತ್ತ. ಬಾ-
ಯಿಡ್ ದಾದ. ಎಂಚೆಂಚಿನೆನ್ ಮಾತ ತಿಕ್ಕಿನೆನ್
ತಿಂದೊಂದು ಬರ್ಪ. ರಾತ್ರೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಜಿ ಬೇ-
ನೇಂದ್ ಬುಳಿಪುವ. ಜೆತ್ತಿನವುಳು ಕಯ್ಯಾರ್ ನೋ-
ತೋಂದಡ್ಡ ನೀಟ ಪೊರೆಲುವ. ಕೇಣಡಿನಿ ನಿನ್ನ
ರಾಗ. ಬೆರಿನೆಂಚ ಮಡಿ ಮಳ್ಪುವೇಂದೀ ತೂಲ.
ಕೊಂಡಾಡ ಎಚ್ಚಿದಿತ್ತಿತ್ತೊಂತೆ ಬುಳೆದಾಂದ್
ತಾರೆ ಪಣ್ಣಗ ತೆಲಿತ್ ನಲಿತೊಂದು ಮುಟ್ಟ ಪೋ-

ಡೆಂಚೆಂಚಿನತ್ತ್ ತಿಂದಿನಿ. ನಾಲ್ ಬೊಗೊರೀಂದೆ.
ಎಲ್ಲಂಜಿ ಸಂಕ್ರಾಂದಿದಾನಿ ಸಾನೊಡು ಬಾರಿ
ಗಡ್ಡುಂಡುಯಪ್ಪ, ಪಂಚಾತಿಕೆಗೆ, ಬಡಕಾಯಿ-
ದರಸು ಬಾಲೆಲುಗೆಂಕ್ಳೆ ತಿದ್ಯಮ್ಮಡಪ್ಪ ಬ-
ರ್ಪರ್‌ಗೆ. ಬರ್ಪಗೆ ಬಾವೆ ಪಣಿಯೆರಮ್ಮೆರೆಗೆ-
ಲ್ಲೆಗೆ. ನಮಲ ಪೋಯಾನಿ ಆವಪ್ಪ! ತಿದ್ಯಮ್ಮೆ
ತಿದ್ಯಪ್ಪೆನಾನಿಯೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಿನಿಗೇಂದ್

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೧೫

ಪಂಡೆ. ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುದು ಪುಗೆ ಪಲಾಯಿಡಿ -
ತ್ತಿನ ಕಟ್ಟ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಬೆಲ್ಲ ತಿಂದೊಂದಿಲ್ಲ-
ಬಾಕಿಲ್‌ದ ಬಾರೆ ಪಾಡುನ ಮಲ್ಲ ಬಾಕಿ ಮಾ-

ರ್‌ಡ್ ಕುಟ್ಟಿದೊಣ್ಣೆ ಗೊಬ್ಬೆರೆ, ಪಲ್ಲಿ ಪತ್ಯೆರೆಂ-
ದೊಟ್ಟು ಕೂಡಿಗೆ ಆತಿ ಜೋಕುಳೆನ ತರೆ ತೋಜಿ-

ದಡೆ ಪಾರ್‍ಯೆ. ಬಡಕಾಯಿದಕುಳತ್ತ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ-
ದಕುಳ ಯೇರೇ ಆವಡಕ್‌ಳೆ ಪಂಚಾತಿಕೆಡ್
ದೇವೆರೆ ದಯೊಟ್ಟೊಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಯೆಡ್ಡೆಡ್ ರಾಜಿ-
ಯಾತುಂಡ ಯಾದೂಂದ್ ಮನಸ್‌ಡಿರ್ವೆರ್‌ಲ ದೇ-
ವೆರೆಗ್ ಕಯ್ಮುಗಿದಿರ್‍ಲ್‌ದೊಣಸ್‌ದಟ್ಟೆಣೆಗೊರ್ತಿ
ಬೊರಿಯೆರೆ ಕಿದೆಕ್ಕೊರ್ತಿ ಪೋಯೆರೂರುಡು ಮೋಣೆ
ತೋಜಾವುನೆಂಚಪ್ಪೆನಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋದು ತರೆ
ದೆರ್‍ತ್ದಕ್‌ಳೆನ ಮೋಣೆ ತೂಪಿನೆಂಚಾನ್ಪಿ ಪೋ-

ಡಿಗೆದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಕುಂಬರ್‌ದುಸುಲು ಬೆಪ್ಪಾದ್
ಮೋಣೆ ಕಪ್ಪಾದ್, ಕೆಂಪಾದ್ ತಮೆಲುನ ಕಣ್ಣ-
ಪನಿನಪಗಪಗ ಕೊಡಿಸೆರಂಗ್‌ಡೊಚ್ಚೊಂದೆತೆಟ್
ಲೋಕೊಡುಪ್ಪುನಿ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣೊಂದ್ ಜಾತಿ ರ-
ಡ್ಡ್‌ಗೆ. ಬಜೀ ಸುಳ್ಳು, ನಾಸಿಗೆ ಮಾನ ಮರ್‍ಯಾದಿ
ಇತ್ತಿನಾಂದೊಂಜಿ ಇಜ್ಜಂದಿನಾಂದೊಂಚಿಂಚ
ಜಾತಿ ರಡ್ಡತ್ತಂದೆ ಜಾತಿ ಬೇತೆಂಚಿನವು.
ಮದ್ಯಾನದೊಣಸಾದ್ ದಾರೆ ಕಟ್ಟೆದ್ ಜಪ್ಪು
ಬೆಗರ್‌ನೊಚ್ಚೊಂದ್ ಜಾಲ್‌ನ್ ತೂಯೆರಾವಂದಿ
ದೊಂಬುದ ಎರಿಕ್ಕ ಮೆಯ್ಪೆಯ್ಪಿ ಬೇಂಕೆನ್ ತಡೆಯೆ -

ರಾವಂದೆ ಪಾಳೆದೆದ್ದನೆಡ್ ಎದ್ದೊಂದೊಂಜಿ
ಇರೆ ಸಾನ್ ಪಂದಂದಿನೆನ್ ತೂದು ಚಾವಡಿಡ್
ಬಜಿ ನೆಲೊಟ್ಟದಂಡ್ಡ ಬೂರ್‍ದಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಡ್ಡ ಮ-
ಳ್ತಿನ ವಾಲಿ ಲಕ್ಕಿನಾಯೆನೆ ಜೆತ್ತಿ ಜಡ ಕಳೆಯೆ-
ರೆಂದ್ ಬಜ್ಜಿರೆ ತಿನೊಂದಂದಯಾನ್ನಗ ಚಾವ-
ಡಿಗ್ ಬತ್ತಿ ತಾರೆ ಲೆತ್ತರ? ದಾಯೆಗ್‌ಂದಾಳ್
ಮ್ಯೆಂದೆ ಬತ್ತೆನ? ಬೊಂಡ ತಾರಾಯಿ ಪಣ್ತೆ ದೆ-
ಪ್ಪೆರೆ. ಮದತ್ತೆನ ದಾನೆ? ಸಂಕ್ರಾಂದಿನೀನ್ಪಿನೆನ್.

೨೧೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ನೆನಪಿತ್ತೆನೆಡೊ, ತೂಲ ಲೆಪ್ಪೊಂದ್
ಪಂಡೆ. ಮದಪುಂಡಲಾಯೆನೆ. ಪಾಪ, ತಾರಾಯಿ

ಕಳೆದ್ ಬೊಂಡೊಲೆನ್ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ದೀದ್ ಬಯ್ಯದಗ
ಬರ್ಪೆಂದ್, ಪೋಯೆ. ಹನುಮಂತೆ ದಾನೆ ಮುರಾನಿ
ಬತ್ತಿನಿಯೆ. ಮಲ್ಲ ಗುಟ್ಟೊಡೊ? ದಾನೆ ಪಂಡೆಯೇಂ-
ದಿನೆ ತಾರೆ. ಪಣ್ಣಿನೆಂಚಿನ ಬೇತೆ ಬಾಲೆ ಪಂ-
ಡೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ಜನೀ ಮುರಾನಿಯಲ್ವೇ. ಯೇರೆ
ಬರಡ್ ಪಂಚಾತಿಗೆಗ್. ಬಡಕಾಯಿದಕುಳು ತೆ-
ನ್ಕಾಯಿದಕ್‌ಳೆನ್ ಬಜೀ ಮಂಗನಕುಳುಂದ್ ತೆರಿ-
ದೆರ್. ದುಂಬುಗಾದುಪ್ಪು - ಇತ್ತೆಂಚ ನಡಪುನವು.
ಮಲ್ಲರಸು ಮಗೆಗೆ. ರಾಮೆಗೆ ಅರಸು ಪಟ್ಟ ದುಂ-
ಬೇ ಯಿಜ್ಜಿ. ಕುಳ್ಳೆರೊಂಜಿಲ್ಲ್‌ಜ್ಜಿ, ಊರೆಂಚ-

ಲೆಜ್ಜೆ? ರಾವಣೆಗೆ ಲಕ್ಕಾದ್ ಕೊಣೊದಿತ್ತೆ ಬೊಡೆ-
ದಿಲ ಯಿಜ್ಜಿ. ಇಂಚಿತ್ತಿನಾಯೆ ಪಂಚಾತಿಗೆಗ್
ಬರ್ಪೆಂದ್ ಜನ ಬುಡ್ಪಿನಾತೆಕ್ಕ್‌ಲಾದ್ ಪೊ-
ಯೆನ? ಕಾಲ. ಅರಸುನ ಮಗೇಂದಾಂಡ ನೆತ್ತಿಡಾ-
ಯಗ್ ದಾನೆ ಕೊಂಬುಂಡ? ಕಣ್ಣುಂಡ? ತನ್ಕ್ ತ-
ನ್ನೆನ್ ದೀವೊಣೆರೆ ತೀರ್ದ್‌ಜಿಗೆ. ಅಂಚಿನಾಯೆ ಊ-
ರ್ದಾಯ ಪಂಚಾತಿಗೆನ್ ಮಳ್ತ್‌ಂಡ ಕೇಣುನಕು-
ಳೇರುಂಡು ತನ್ನ ಮೂವಲೊನು ದೀವೊಂದು ಬೇ-
ತೊರಿಯನೊರ್ಲೊನು ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತುನಂಚಿನ ರಾಮೆ
ಎಂಚಿ ಮಲ್ಲಾಯೆ ಪಣ್? ಬರಡಾಯೆ. ಎನಡ ಕೇ-

ಣಡ್ ಪಂಡೆ ವಾಲಿ. ಕೇಂಡಿನ ತಾರೆ ನಮ್ಮಕ್‌ಳೆ-
ನೇ ನಂಕ್ ಎದುರು ಪಾಡ್ದಾಂಡ್. ರಾಮೆನೆ ಬಿರ್ಸೆ.
ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ನಿಕುಳು ಕಂಟ್ಯೊಣೊಂದತ್ತ
ಲೆಕ್ಕಿನಿಡೆ ರಾಮಗೆಂಕ್ಳೆನ ಜಲ್ಮನೇ ಅಂಚ.

ಜಾತಿ ನೀತಿನ್ ಊರುನೆಂಚಿನಲ ತೂವಂದೆ
ಮೂಜೆನಾಯನ ಕಯ್ಯ್ಕ ಜುಟ್ಟು ಗುಟ್ಟುನು ಕೊರ್ದು
ಬುಡ್ಪಿನಕುಳತ್ತಂದೆ ಪಗೆ ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರೊಡು
ನಮನಮೇಪಲ ಕಂಟ್ಯೋಣುನ ಬುಡ್ಪಿನಕುಳತ್ತ್.
ಆಂಡಲಾ ರಾಮೆ ಯೆಡ್ಡೆಂತಿನಾಯೆಗೆ. ಪಣಾ-
ಯೆಗೆ ತಪ್ಪು ಅಂಚಂಚಿ ಮಾತ ರಾಮನ್ ದೇವೆ-

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೧೭
ರ್ೕನ್ಪೆರ್ಗೆ. ಎಂಚಲಾವಡ್ ರಾಜಿಡೊರ ತೀರ-
ಡೀ ರಗಳೆ. ರಾಜಿಗ್ಂದಪಗಪಗ ಯೇರೇರ್
ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತಪ್ಪಾಲೆ. ಯಿರೆ ಮೆಗ್ಯನೆ ಅತ್ತ
ಊರ್‍ಯಾಯೆ ಅತ್ತೆ? ರುಮೆ ದಿನನಿಚ್ಚಲಾ ಮೋಣೆ
ಬಾಡಾದೆತೆಟ್ಟ್ ಕುಂದುನಲ ಮುಗಿಯಡ್ ಬೇಗ.
ನಮ್ಮಕ್ಳೆಡೇತೋ ಜನೊಕ್ಕುಳಾಯಿಡ್ದೀರೆ
ಮಿತ್ತ್ ಸಲ್ಮತ ಯಿಜ್ಜಿ. ದಾಲ ಪೆರೆಜನದಾಂತೆ.
ಗರ್ವ ಯೆಡ್ಡೆನೆಯತ್ತ್. ಮೆಗ್ಯಡಪ್ಪಿರೇಗ್ ಸ-
ಮಾಪುಜಿಡ ಬೊಡ್ಚಿ. ಮೋಳೆನ್ ಬೇಗ ಕಡಪುಡುಲೆ,
ಪೋವಡಕ್ಳೆನ ಪಾಡ್ಗಕುಳಿತ್ತೊಣಡ್ ವೋಳ್ಳ.

ಊರಿಡೀ ದಾಯೆ ಪಗೆ ಕಟ್ಟೋಣುನಿ? ಯೆಡ್ಡೆನಾಂ-
ದೀತ್ ಪಣ್ಣಗ ತಾರೆ, ವಾಲಿ ಕೋಪೊಡು ಕಣ್ಣ್
ಮೆಲೆವೊಂದು ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ, ಕೂಲಿ ಮಾತಲ ತಲ್ಪೆ
ನಡತಿ ಸಂಗತಿನೆಂಚಿನಾಂದ್ ಕೇಂಡೆನ ರಾಮೆ
ದುಂಬೆನಡ. ಬುದ್ದಿ ಪಣ್ಪನ ಯೆಂಕ್. ದಾನೇಂದ್
ಗೆರೆತೆ. ವಾಲೀಂದ್ಂಡ ದಾನೆ? ಹಳ್ಳಿದ ಕೋಡಿ-
ಮೂಲೆಡಿತ್ತಿನ ಬಜೀ ಮಂಗೇಂದ್ ತೆರಿದ್ ಪಂ-
ಚಾತಿಗೆನ? ನಡಪು ಕಣ್ಣೆದುರುಡ್ದು. ಯಿ ಪಂಡಿ -
ನೆಟ್ಟಾಂಡ್. ಬೇತೇರ್ಲ ಆತುಂಡ ತಿಗಲೆ ಗೊಂ-
ಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ತೊರ್ತುದುವೆ. ಸುಗ್ರೀವೆ ಯೇರೆರೆ

ಕಯ್ಯಾರ್ ಪತ್ತುನೇಕ್ಕೆನ್ನ ಕಾರ್ಗಡ್ಡ ಬೂ-
ರ್ದೆನ್ನ ತಪ್ಪಾಂಡ್ಂದ್ ಪಣ್ತುಂಡ ಮರ್ಲಲೆ-
ಕ್ಕೊರೊರ್ಮೆ ಬಲಿ ಬರಿಯೆರಿತ್ತ್ಂಡ. ಆಯನ
ಮ್ಮಲ್ಲೇತ್ ಜನೊಕುಳುಳ್ಳೇರಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ
ಬರಡೆನ್ನೆದುರು. ತೂಪೆ ಕಲ್ಪಾವೆ ಯಾನ್ಂದ್
ಲಕ್ಯೆ. ಸೊಂಟೊಡು ಮಲ್ಲ ಗೇಣದುದ್ದದ ಮಡಿಪೆ-
ರಾವಂದಿ ಕೊಡಿಬಾಮ ಬೀಸತ್ತಿನುದೆಟ್ ಸೇ-
ರಾದ್ ತಿಕ್ಕಾವೊಂದು. ಮುಟ್ಟಗಂಟ್‌ದ ಬಣ್ಣ
ಮಗುರುನ ಮಜೆತ್ತ ಪರಪುನ ನೀರ್‌ಡ್ ಬುಡುಂಡ
ಮಿತ್ತ್ ಪಾರುನ ಜಾತಿ ನಾಗ ಬೆತ್ತೊನು ಕಯ್ಟ್

ಪತ್ತೊಂದು, ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲ್‌ದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ
ಗತ್ತ್ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಡ್ ಬೂತ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯ

೨೧೮/ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಗಡಿ ಪತ್‌ದಿ ಗುರ್ತೊಗಿತ್ತಿನ ಬಳೆ ಸರಪೊಳಿಲೆನ್
ದೀದಿತ್ತಿ ಕಯ್ನ್ ಬೀಸೊಂದು ವರಸಾರಿ ಪೋ-
ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಬಾಕಿಮಾರ್‌ದ ಪುಣಿಯೆ ಸಾನದಡೆ
ಬತ್ತೆ. ಕೇಪುಲ್ದ ಪೂ, ಪಿಂಗಾರ, ಬೊಂಡ, ತಾ-
ರಾಯಿ, ಪೊರಿ, ಬಜಿಲ್, ಕೊಡಿಯಿರೆ, ಪರ್ನ್ದ್, ಬೆಲ್ಲ, ಗಂ-
ದದ ತೆಕ್ಕೆ, ಬೂಳ್ಯ, ಅರೆತ್‌ದಿಗಂದ. ತಾರಾಯಿ -
ದೆಣ್ಣೆ, ನಿನೆ, ನೀರ್, ಸನ್ನಾಯೊಲೆನ್, ಗೋಪುರೊಡು
ಕಯ್ಸೇರ್ದ್. ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನೂರುದಕ್ಳೆನ್ ತೂದು

ಮಿದ್ ಸುದ್ದೊಡು ಬಯ್ದಿ ಮೂಲ್ಯಾದಿಗೆದ ಪರಬೆ
ಅಗೆಲ್ ಬಳಸೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು ತಡ್ಯೊಡುಂ-
ತುದು ಬೇಗ ಮುಂದೆರೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೊಂತೆ ಜಂ-
ಬರವುಂಡು, ಬೇಗಾವಡ್ಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಮೂಲ್ಯೆ
ಬಳಸ್‌ದಾಪಿನೆ ದೂಪ ಕೊರ್ಯೆ ಮಣಿ ಪಂದಾದ್,

ಬತ್ತಿನಕ್‌ಳೆನ್ ಮಾತೆದುರು ಲೆತ್‌ದ್ ಕಯ್ಯಿನ್ರ್
ಕೊರ್ದ್ದಾದ್ ಪಿಂಗಾರ ಪುರ್ಪ ಮಾತೆರೆ ಕಯ್ಕ್
ಪಾಡ್ದ್ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಕಟ್ಟ್ ಪಿರ್ಕ್ಕಾರ
ಪಂಡೊಂದು ಪೂಪಾಡ್ದ್ ಕಯ್ಯುಮ್ಗಿದ್ ಇರೆ ಗಂದ
ದೆತ್ತೊಂದು ಪೋಪಿ ಜನೊಕುಳು ಪೋಯೆರಾಪಿ ಜನೊ-

ಕುಳು ಕುಳ್ಯೆರವುಳವುಳು ಗೋಪುರದ ಚಾವಡಿಡ್
ಈತಾನಗಡೆ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಸುಗ್ರೀವೆ
ಹನುಮಂತೆ ಜಾಂಬವೆರ್ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ಯೆರ್. ಜಾಂಬ-
ವೆರ್ ಬಲೇಂದಕ್‌ಳೆನ್ ಲೆತೊಂದೊಂಜಿ ಸುತ್ತು ಬ-
ತ್ತ್‌ದ್ ಸಾನದೆದುರುಡುಂತುದು ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೊಂದು
ತರೆನ್ ತಗ್ಗಾದ್ ಬೆರಿ ಬಗ್ಗಾದ್ ಕಯ್ಯುಮ್ಗಿದ್
ಪಿಜಿರ್‌ನಗ ಮೂಲ್ಯೆ ಇರೆ ಗಂದ ಕಣಪಿನೆ ದುಂಬು
ಪರವೂರ್ದ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರ್ಪಾದ್ ಮೊಕುಳುಲಾ
ದೆತ್ತೊಂದು ಐವೆರ್‌ಲ ಕುಳ್ಯೆರಾ ಗೋಪುರೊಡು
ಸುಗ್ರೀವ ಲೆಕ್ಕನೇ ತೋಜುನಾಯನ್ ರಾಮೆ

ತೂದಿಂಬೆನೇ ವಾಲಿಯಾದುಪ್ಪೊಡುಂದ್ ಮನ-
ಸ್‌ಡ್ ನೆನೆತ್‌ದವುಳಿತ್ತಿ ಮಾತೆರೆನ ಮೋಣೆನೊರ
ತೂದು ಓ ಜಾಂಬವೆರೆ! ನಿಕ್‌ಳೆ ಸುಗ್ರೀವನಲ

ಬೆಂದಿನೆನ್. ತಿಂದೆ/೨೧೯
ವಾಲಿನಲ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ನಾಯವುಂಡುಗೆಯವೆನ್
ದಾದೆಂಚಿನಾಂದೆನಾಡ್ದೆಚ್ಚ ಗೊಂತಿತ್ತಿನವು
ನಿಕ್‌ಳೆಗಂಚಾದೂರುಡಿತ್ತಿ ಹಿರಿಯೆರ್ ಗೆರ-
ಸ್ತೆರ್ ನಿಕುಳು ದುಂಬೇಪನೇ ರಾಜಿ ಮಳ್ತುದೊಡು
ಪೋವಡವು. ಇತ್ತೆಗಾಂಡಲ ನಿಕುಳು ಮಾತೆರೊಂ-
ಜೂರುದಕ್‌ಳವೆನ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ತೀರ್ಪುನ ನಿಕ್‌ಳೆ-
ಗಿತ್ತಿ ಮರ್ಯಾದಿ. ನಿಕುಳೇರ್ಲ ಯಿೊ ಪಂಚಾಯಿ-

ಗೆಗ್ ತರೆನೆ ಕೊರ್ರುಜಾರ್ಡೆಂಕ್ ಕಯ್ಯಾಡಂದೆ
ಪಿರಿಯಿಜ್ಜಿ. ತೀರುಂಡ ತೂಲೆ ಮೆಗ್ಯನ ಬೊಡೆದಿ
ನೆಡ್ಡೆಡೀ ವಾಲಿ ಮರ್ಯಾದಿಡಿತ್ತೆನೆ ಕಡಪು –
ಡೊಡು ದುಂಬು. ಬೇತೆ ಪಾತೆರುನ ದಾಲಿತ್ತ್ಂಡ
ಅವು ಮಾತ ಬೊಕ್ಕಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಜಾಂ-
ಬವೆರ್ ವಾಲಿಡ ಎಂಚ ಕೇಂಡನಯ. ನಿಕ್ಕೆಂಕು –
ಳಾನಿ ಪಂಡಿನ ಯಾಯ್ಜಿ. ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗಾಂಡಲೊಂ-
ಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ನಿಕುಳು ಯೆಡ್ಡೆಡಿತ್ತೊಣೊಡು. ಬುಡು
ಗರ್ವ, ನಿಕ್ಕೆಡ್ಡೆತ್ತ್. ನಿನ್ನಿಲ್ಲ್‌ದಂಚಿ ಹಿರಿ-
ಯೆರ್ ನಂಬಿ ಸತ್ಯದಂಚತ್ತಂದೆ ನಿನ್ನಂಚಿ

ತೂದ ನಿಕ್ಕಾನಿ ನೆಲ್ಲಿನ್ ಕೊರ್ದು ಕುಂಬುಡೊನು
ಕೊಣೊಪೋಯ್ನಿ? ನಿನ್ನ ಮೆಗ್ಯನ ಬೊಡೆದಿನೆತ್ತೆನೇ
ಕಡಪುದ್ದು ತೋಜುನ ಪುಡಿನ್ ನಾಯೊಡಾಜಾವೊ-
ಣಂದೆ ಸೊರ್ರುಡು ಗೆಜೆಲ್ಲಾವೊಣಡ. ಜಾಕಿಣೊಡ
ಪೋಡಿಗೆಡ ಎದುರೆದುರು ಮನಿಪುಜೇರ್ದಲ ಪಿರಾ-
ವುಡ್ದೂರಿಡೀ ದಾನೆ ಪಣ್ಪೆರ್‌ನ್ನಿನ ನಿಕ್ಕ್
ಗೊಂತುಂಡ? ಯೆಕ್ಳೆಂಚಿ ತೂಯ್ಜಡಲ ನಿನ್ನ ಹಿರಿ-
ಯೆರೆನಂಚಿ ತೂಲ. ನಮ ಮಾತ ನಂಬಿ ಸತ್ಯ-
ದಂಚಿ ತೂವೊಣು. ನಿಕ್ಕ್ ತೆರಿಯಂದುಮಿತ್ತ ತೂ.
ಪತ್ತೆತ್ತ ಪಗೆ ದೆತ್ತ್ ಮಗ್ತ್ ಬುಡು. ಊರುಗೇ

ನೀತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಡಪುಡುನ ನಿಕ್ಕ್ ಪಣ್ಪಿನೆಂ-
ಚಿನೆನ್ ಪಣ್. ಕರಿದಿನೆನ್ ಬುಡ್ದು ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗೊಂ-
ಜಾದೆಡ್ಡೆಡಿತ್ತೊಣೊಡು. ಯೆಡ್ಡೆ ಸತ್ಯದ ಜಾಗ್-
ಡೆಡ್ಡೆ ಮನಸ್‌ಡ್ ಯೆಡ್ಡೆ ಗೆರೆತ್‌ದೆಂಕುಳು ಪಣ್ಪಿ-
ನಿಂದು. ಮನಸ್‌ನ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಳ್ತೊಣೀ ರಾಮ ಲ-

ಚ್ಮಣೆರಯೋದ್ಯೆದ ಮಲ್ಲರಸು ಬಾಲೆಲೆಂಕ್ಕೆ ಜಾ-
ತಿದ ನಾಯ ನಡಕೆಲೆನ್ ತೂದು ಮರ್ಲೊಡು ಸೋಪೊ-
ಡು ಗುಣೊಕ್ಕು. ನಿಕುಳು ಮೆಗ್ಯೆಲ ಪಳಾಯೆಲ ವೊಟ್ಟು-
ಗೊಂಜಾದ್ ಇತ್ತಾರ್ಡ ನಿಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಮರ‍್ಯಾದಿ
ತೂಪಿನಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲೊಂದ್ ಪಣ್ಪೆನೆಂ-

ಕುಳು ಯಿತ್ತೆ. ಕತ್ತಿ ಬಲ್ಲ್‌ಲ ರಡ್ಡಲಾ ನಿನ್ನ
ಕಯ್ಯುಪ್ಪುನೀಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಜಾಂಬವೆರ್ ತನ್ನ
ಪಾತೆರೊನು ಪಂಡೊಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಕೋಪ
ನೆತ್ತಿಗೇರ್‌ಂಡುರ್ಕರೊಂದಿತ್ತೆ ತಮೆಲ್‌ಂಡ್
ವಾಲಿಗವುಳಿತ್ತಿ ಜನೊಕುಳು ಕಿನ್ನಿಬಿರೆಲ್‌ದಾ-
ತೆಕ್ಕ್ ತೋಜಿಯೆರ್. ಕಿಟ್ಟಿ ರಟ್ಟು ಕಣ್ಣ್‌ದ ಕೆಂಪು,
ಕೊಡಿ ಮೊಸೆಲೆದ ನಲಿಪು, ದೊಂಕಿನುಚ್ಚುದ ಸುಂಯ್ಯು,
ಬುಡ್ಪಿನುಸುಲುದ ಒಯ್ಪು, ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಕೊದಿಪು ಪು-
ಣ್ಕೆದ ತಿರ್ಲ್‌ದಂಚಿತ್ತಿಡೀ ಮೆಯ್ತ ಬೆಗಪು, ತೂ-
ಪಿನ ಜನೊಕುಳೆಗ್ ಬೆಪ್ಪು ಪುಟ್ಟೊಡಂಚಿನ ದರ್ಪು

ರೋಮ ಕೊಕ್ಕೆರ್ದ್ ಕಣೆ ಪಂಜಿದನೆ ಬಯ್ರೂಪು.
ಪರುಕಡೆಪಿನದಪು, ಬಿಮ್ಮೊಲೆದ ಕುಂಬರ್ಪು, ಅಡಿ
ಕಣ್ಣದಿಟ್ಟಿದ ಮಲೆಪು, ಮಲ್ಲ ದೊಂಡೆದ ಗಗ್ಗ-
ಲಾಟಿಕೆನೆ ನೇಲ್ಯ ಬಲಿಪನ ಕೊರೆಪು. ಜಾಂಬವೆರೆ!
ಪಂಡಿನೆಂಚಿನ ಯೊರ್? ತುಕಗೆ ನನವೊರ ಪಣ್ಪೆ
ಯೊರೆನೀ ಪರೊಡಿ ಇದ್ಯೆನ್ ತೂದೆ ಮಾತೆರ್ಲ
ಕರೊಡೀಂದ್ ಪಣ್ಪಿನೀರೆನ್ ದಾನೆ ಪೊಕ್ಕಡೆನ?
ನಿಕುಳೊಟ್ಟುಗಾದೊಂಜಿ ಬಿಡ್ತೆ ಗೊಬ್ಬುನ ತೆರಿದ್-
ಜೀಂದ್ ಲೆಕ್ಯರ? ಆಯರೆನ್ನ ಅರ್ವತ್ತೆ ಮಲೆ-
ಮಂಗ ಜಲ್ಮದ, ಕಂಡು ಹನುಮಂತೆ, ತೂಚಣ್ಣೆ
ಕೋರಿ ಪಂಡಿತೆ. ಮುಂಗುಲಿ ಮುಸಂಟದಾಯೆ ಉರಿ

ಮೋಣೆ ಸಿಗ್ಗಿಂಕೆ, ಸಿಲ್ಪಿ ನಲ್ಲಣ್ಣೆ, ಪುಂಡುಜವ-
ಣೆರೆ ತುಂಡು ಗುರ್ಕಾರೆ, ಮುಜ್ಜು ಸುರುಪುದ ದೋಂಟೆ
ನೀಲಪ್ಪೆ, ಈ ಬೋರಿ ಬಸವೆ ಮಾತೊಂಜಾದ್
ಸುಗ್ರೀವನೆದುರು ಪಾಡ್ದೆನನೊಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬ-
ಗ್ಗಾವೊಡೂನ್ಪಿನ ಸೀಂತ್ರಿ ಗೊಬ್ಬೆನಿಯೇ ಯೆಂಕ್
ತೆರಿದ್‌ಜೀಂದಾ? ನಿಕ್‌ಳೆ ಪುಟ್ಟೊಡ್ದು ಯೆನ್ನೊಂಜಿ

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೨೧

ರೋಮ ಬಗ್ಗಾಯೆರೆಲ ತೀರಂದ್. ಎನನ್ ಪಂ-
ಚಾತಿಕೆಗ್ ಲೆಪುಡಾಪುನಾತ್ ದಪ್ಪನ ನಿಕ್‌ಳೆ
ತಿಗಲೆ? ಅತ್ತ್‌ಡ ದಾನೆ ಕರ್ಬದನ? ನಿಕ್‌ಳೆನೊರಿ-

ಯೊರಿಯನನೆ ತಿಗಲೆಗೊಂಜೊಂಜಿ ಗುದ್ದುದು ಪೂಂಟು-
ದಿತ್ತೆನೇ ರೆಸ ದೆಪ್ಪೆ. ಯಿ ಯೇರ್ ರಾಮೆನಾ?
ಅಂದ ರಾಮಾ! ಯೆಂಕ್ಳೆ ಪಂಚಾತಿಗೆಗ್ ಬತ್ತಿ-
ನಾಯೆ ಯಿಯಾ? ಯೆಂಕ್ಳೆನೀ ಬಜೀ ಮಂಗನಕು-
ಳುಂದೆ ಗೆರೆತನ? ಅತ್ತ್‌ಡೆಂಕ್ ಯಿ ದಾನೆಂದ್
ಜನ ಬುಡಿಯ? ಕಾಲ ಬಯ್ದಿನ ನಾಲ್ ಪೊಡಿ ರಕ್ಕ-
ಸೆರೆನ್ ಪೊಡಿ ಮಳ್ತೀನ್ಪಿ ಕಡ್ಮೆನಾ? ಊರಿಲ್ಲ್
ಪಟ್ಟೊನೊರಿಪಾವೊಣೆರೆ ವಾವೊಂಜಿ ನಾಯಲಾ
ನಿಕ್ಕಿತ್ತ್‌ಜವುಳು. ಯಿ ಕಯ್ಪತ್ತಿನಾಳೆನೇ
ಕಯ್ಯೊರ್ತಿನಾ ಕಳುವಡೊಂಜಿ ಕಯ್ತೂವಂದಿ

ನಿನ್ನ ಈ ತಿಗಲೆಡುಂಡಯ ಕಯ್ಪೆ? ನಿನ್ನ ಬೊಡೆ-
ದಿನ್ ನಾಡುನೆನ್ ಬುಡ್ದು ಯಿ ಬಜೀ ಪೋಂಕುನಿಂ-
ಬ್ಯನ ಬೊಡಿದಿನೊಪ್ಪಾವುನೀ ಬೇಲೆ ನಿಕ್ಕ್ ದಾ-
ಯೆಯ? ಯೆಂಕ್ಳೆ ನಾಯೊನೀ ಯೇರ್ ಕೇಣೆರೆ? ದಾನೆ
ಬಡಕಾಯ್ದು ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನಡ ಮಿನಿ ನಡಪೂಂದ?
ಯೆಡ್ಡೆಡೀ ಮುಳ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಡಾಂಡ್, ಯಾ-

ನವುಳು ಕಡ್ತ್‌ದೆ ಮೂಳು ಕುಡ್ತುದೇನ್ಬಿನ ನಿನ್ನ
ಟೀಂಕರಾ ಮಾಯ ಕಟ್‌ದ್ ದೀಲ. ಜಾರ್ಲ್ಲಾಂದ್
ಪಂಡಿಸಾತ್‌ಗ್ ರಾಮೆ ಕೋಪ ಮಳ್ಪಡ. ನಿನಡ
ಪೊರ್ಮೆ್ಬರೆಂದೇ ಬಯ್ಡಿನಕುಳತ್ತ್. ಯಾನ್ ಕೆ-

ರ್ದಿತ್ತಿ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಪೊಡಿಯಾವಡಿಡಿಯಾವಡೀ -
ರಕ್ಕಸೆನ? ಅತ್ತತ್ತ? ನಿಕ್ಕ್ ಪೋಡಿಗೆ ಬೊಡ್ಚಿ.
ರಾವಣನ ಸುದ್ದಿ ಬುಡು, ಕಯ್ಪೆ ನಿನಡನೆ ಯೆನ್ನ
ಸೀಪೆಡವು ತಗ್ಗ್‌ಗಜಿಡ ಕಾರ ಕೂಟೆರ ಬೂರು.
ತಪ್ಪು ತೋಜಿಂಡವೆನ್ ತೀರುಂಡ ಕೇಣುನೇ-
ಕ್ಕೇರಾಂಡ ದಾನೆ. ನಿನ್ನಕುಳು ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇ-
ಣಂದಿನಾಯಗ್ ನಿಕ್ಕ್ ಪಣೊಡೇರ್? ಯೆಮೆನ ನನ?
ನಿನ್ನ ಮೆಗ್ಯನ ಬೊಡೆದಿನೆಡ್ಡೆ ಮನಸ್‌ಡ್ ಕಡಪು-
ಡುಳ್ಳಾಡ್ಡ ನಿನಡಪ್ಪ. ಯೆಡ್ಡೆಡಿತ್ತೊಣಿ ನಿಕುಳು

೨೨೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಊರುಗೇ ಪಣೊಡಾಯಿನಾಯೆ ಯಿೊ, ಗುತ್ತುದೆಜ-

ಮಾನೆ. ಬಳೆ ಸರಪೊಳಿನ್ ತೂಂಡ ಗಡಿ ಪತ್ತಿ ಚಾ-
ವಡಿದ ಮರ್ಯಾದಿ ದಾನೆಲ್ಯನಾ? ಯಿೊ ದಾನೆ
ನಿನ್ನ ಯೋಗಿತೆ ದಾನೆ? ಮಳ್ತಿ ಜಂಬರ ದಾದ?
ಮೆಗ್ಯಾಡ್ದ್ ದಾದನಾ ತೆರಿದ ತೆರಿಯಂದೆನಾ
ತಪ್ಪೊಂಜಿ ನಡತ್‌ಂಡೆ ಪಣ್ಕ. ಪಗೆ ಸಾದ್ಯುನೆನಾ?
ಆತ್ ಯಾವಂದ್‌ಂದ್ ಆಯ ಬೊಡೆದಿನ್ ಕಡಪು-
ಡಂದೆ ಕುಳ್ಳಾವೊಂದು ತಿಕ್ಕಿನಕ್‌ಳೆಗ್ ಬಾಯ್ಗ್ -
ಬತ್ತಿ ಲೆಕ ಪಾತೆರುನಿ. ಮಲ್ಲಾದಿಗೇಂದ್‌ಂಡ
ಮಾತೆರ್ಲ ಮೋಕುಡುಪ್ಪುನ ಲೆಕ್ಕ ನಡತೊಣುನಿ.
ಜನೊಕುಳೆನ್ ಮಾತ ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಪಟ ಪತ್ತಾದ್

ನಡತೊಣುನಿ ಪೋಕಾಟಿಗೆನೆ ಅತ್ತ? ಯೆಡ್ಡೆನವು?
ಬೊಡ್ಚಾಂದಿನೆನ್ ಮಾತ ಮಳ್ತೊಂದು ಬೊಡ್ಚಾಂದಿ
ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡೊಂದು ಉಪ್ಪುನೆಂಚಿನ ಬಜೀ
ಏಸಿಗೆದ ಜಂಬರೊಲು. ಮೆಗ್ಯ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಕೋಪ
ಬುಡು. ಕೂಡ್ದು ನಡಪುಲೆ ನಿಕುಳು ಪೊರ್ಲುಡೂಂದ್ ತೂ-
ದೀ ಮೆಯ್ಯ್ಕ್ ಲಕ್ಕ್ ಸುಗ್ರೀವ ಪೋ ನಿನ್ನಣ್ಣ-
ಡಪ್ಪ ತಗ್ಗ್‌ದ್ ನಡತೊಣೊಡು ನನೊಗು. ಕೇಣುಜೆಡ
ನಿನ್ನ ಬೊಡೆದಿನ್ ಯಿ ಲೆತೊಂದು ನಿನ್ನಾತೆಗೋ-
ಳಾಂಡಲಿತ್ತೊಣು. ಬೇಗ ಕತ್ತಲಾವೊಂದು ಬ-
ತ್ತ್‌ಂಡ್‌ನಿಯೆ ಮುಗಿಯಡೀ ರಗಳೆ ಯೆಲ್ಲೆಗ್ ಬೊಡ್ಚಿ,

ಅತ್ತೆ ಜಾಂಬವೆರೇಂದ್ ಪಣ್ಣಗಂದಂದಂಚ-
ನೇಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಸೈ ಪಾಡುನೆನ್ ತೂದು ಸು-
ಗ್ರೀವೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ರಡ್ಡೆಜ್ಜೆ ದುಂಬು ದೀ-
ಪಿನೆ ತೂದು ವಾಲಿ ಉಂತವುಳು ಒಂಜರೆಕಾಸ್ -
ದಾಯ? ಯಿ ವೋಡೆ, ನಿನ್ನಮ್ಮಡೆಗ. ರಾಮೆ ಪಂ-
ಡೇಂದ್ ಲಕ್ಯನೆ. ದಾನೆ ರಾಮೆ ನಿನ್ನಮ್ಮೆನಾ?
ಅತ್ತಾಯಗೀ ಮಗೆನ? ಆಣ್ ಮಗೆ ಅಂದಾಂಡ
ಈ ಗೋಪುರೊನು ಕಡತ್‌ದೊಂಜೆಜ್ಜೆ ದುಂಬು ದೀ-
ಲಗೆ. ಕಾರ್ ಕಡ್ಪೆ, ತಿಗಲೆನ್ ತಿಗ್ಪೆ, ದಗ್‌ಡಿ ಮಗ.
ಎನ್ನೊಂಜಿ ದಡಿಕುಂತುನಾಯೆ ಯೇರಾಯೆ, ತೋ-

ಜಾಲೆಂಕ್. ನಿಕ್ಕ್ ಈ ನಿನ್ನ ರಾಮಗ್ ಪೋಡಿ-

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೨೩

ದೊಂಜಿ ಪಿಜಿನ್‌ದ ಕುಡೆನ್ ನಾಡೊಡಾವಂಬೆ ಯಾ-
ನಿಂಬ್ಯ ಬೊಡೆದಿನ್ ಕೊಣೊತಿನಾಯ ಸುದ್ದಿನ್ ಬುಡ್ದು
ನಿನ್ನ ಬೊಡೆದಿನ್ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ಪಾವುನಂದ್‌ಗೆನ?
ಅಂದ್‌ಡವು ಯೆತೆ ದಾಂತೆ ಬರ್ಪಿ ಮರ್‍ಯಲ ಪುಲ್ಯ
ಮಳ್ತೇಂದ್ ಲೆಕೊಣು. ನಾಸಿಗೆದಾಂತಿ ಓ ಮಂಗ!

ಬೊಡೆದಿಜ್ಜಿ ಬೊಡೆದಿಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದೂರುರೂರೊರ್ಮೆ
ಬಂಗ್ರ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತಿ ಹಣೆಬರೊನು ಮಾರ್ದ್ದ ತೋ-
ಜಾವತ್ತ ನಿನ್ನ ಪೊತ್ತುದು ಪೋತಿ ಮೋಣೆನೆಂ-
ಕಿತ್ತೆ. ಬಲ. ಪಾಳೆಡೇ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ದಾಂ-

ತಿನ ನಿಕ್ಕ್ ಬೊಡೆದಿ? ಥೂ, ನಾಯೆ ಪೋ ನಡಪು ನಡ-
ಪೆನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರುಡ್ಡು. ಅತ್ತ್‌ಡೊಂಜಿ ಮರಂಗೆ
ಬಲ್ಲುಂತ ತೂಲಾಂದಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಸುಗ್ರೀವೆ
ಬಾಯ್ಯುಮ್ಮಿಜ್ಜಿಲಯ ಪೊಕ್ಕಡೇತ್ ಕೊರೆಪುನಿ, ನಿಕ್ಕ್
ಮದ್ಯನಡ್ ತೆಲಿ ಮಯ್ತ್ತ್‌ದ್‌ಜೆರ? ಕಂಡೆಲ. ನಿನ್ನ
ಬಾರಿ ಕೋಪನ? ಪೋದು ತೋಜಾಲ ನಿನ್ನ ಬೊಡೆ-
ದಿಡ. ಯೆನಡ ನಡಪಂದ್. ದಾನೆಂದ್ ಲೆಕ್ಯ? ನಾ-
ದೆಲ. ಕೋಪ ನಿಕ್ಕ್ ಬರಿಯೆರೆ ದಾನೆ ನಿನ್ನ ಬೊಡೆ-
ದಿನ್ ಕೇಂಡೆನಂದ ಓ ಮರ್ಲ, ನಿಕ್ಕೇರ್ಲೆದುರು
ಪಾತೆರಂದಿತ್ತಿತ್‌ದ್ ಸಡ್ಡಾದ್ ಪೋತುಂಡು

ನಿನ್ನ ಮರ್ಲ್‌ನ್ ಪೂರ ಪಿರಿಪೆ ಗಳಿಗೆದುಳಾಯಿ
ಗೊಂತುಂಡ? ಪೊರ್ತು ಬರಿತರಸುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪಂ-
ಡಿನಿ ದಾದ? ನಿಕ್ಕಿಂದು ಪೋಪಿ ಕಾಲೊಗು ಬಯ್ದಿ
ಬುದ್ದಿಯತ್ತಂದ ಯೆಡ್ಡೆಗ? ಪೋಪುಜನ ಬೇಗ.
ನಿನ್ನ ಬೊಣ್ಯೊನು ಬಾಕಿಮಾರ್ ನಟ್ಟುಂಡತ್-
ಡೀ ಬುದ್ದಿ ನಿಕ್ಕ್ ಬಯ್ದಂದ್ ಈ ಸುರಪ ಕೆ-
ಟ್ಟಿನ ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟ ಮೋಣೆನ್ ಕಾಂಡೆ ತೂಂಡ ಬ-
ಯ್ಯಾನೆಟ್ಟ ಬೊಟ್ಟ ತೆಲಿಯಾಂಡಲ ತಿಕ್ವ ನಿ-
ನ್ನ ತಿಗಲೆಗ್ ಬೆರ್ಮ ರಕ್ಕಸೆ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡೋಡ್ಜ?
ಮಳ್ಪುನೆಂಚಿನೆನ್ ಯೀ ಇತ್ತೆನೇ ಮಳ್ಪು ಬಲ

ತೂಪೆ ಯಾನ್‌ಂದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ರಡ್ಡೆಜ್ಜೆ ದುಂ-
ಬೊತ್ತುನೆನ್ ತೂದಿಂದ್ರಮಗೆ ತಂದೆಲ್‌ನ್ ಬೇರ್ದ್ದ
ಓಡೆ ನಿನ್ನಮ್ಮಡೆಗ? ದುಂಬೋಡೆ ಬರ್ಪ. ಉಂ-

ತವುಳು. ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ಮೂಳತ್ತ ಅಲ ತೂಲಾಂದ್
ನೋಟ ನೆತ್ತಿಗ್ ದೀದ್ ಬೀಜಾಯೆ. ಸೂರ್ಯಮಗೆ
ನಾಲಿನೊರ್ದಾದ್ ಮೆಯ್ಮಲಾದ್ ಕಯ್ತುಲೆಪು
ಕೊರ್ದು ತಪ್ಪಾಯೆಡಲ ಪೆಟ್ಟಡೆಗೆ ಜಾರ್ದ್ದ ದಂ-
ಗ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದು ಪೋಂಡು. ತಂದೆಲ್‌ದ ಕೊಡಿ ಸುಗ್ರೀವ
ಕಯ್ಯ್ಕ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಪತ್ತಿನ ಪತ್ತ್‌ನ್ ಬುಡಂದೆ
ದುಂಬುಪಿರ ನೂಕುದಂಚಿಂಚಿ ಪೀಂಟಾದ್ ವಾ-

ಲಿನ ಕೈಡ್ದ್ ತಂದೆಲ್‌ನ್ ತಪ್ಪಾದ್ ತಾನ್ ಸುರು
ಮಳ್ತೆ ಬೀಜೆರೆ. ವಾಲಿ ಗುತ್ತೊಂಜಿ ಪಿರ ಪೋದು
ಪೆಟ್ಟ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ದಬಕ್ಕಂದೆದುರು
ಪಿಲಿ ಲಾಗಿನೆಂಗೆ ಬರಸ್‌ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಗುತ್ತು ಲಾ-
ಗಿದ್ ಮೆಗ್ಯೆ ಪತ್ತಿ ಪುಂಡಿಗ್ ಲಟ್ಟ ಪೆಟ್ಟೊಂಜಿ
ಬೊಟ್ಯೆನಾ ಕುಟ್ಯೆನಾ ಟಪ್ಪ ತಂದೆಲ್ ತಾಲ್ದ್
ರಟ್ಟ್‌ಂಡ್. ಮೆಗ್ಯೆ ವಾಲಿನ ನಾಲಿನೆಕ್ಕಲ್ದ್
ಪತ್ತ್‌ದಮಪುನಗ ಮೆಗ್ಯನ ಜುಟ್ಟುಗಾ ವಾಲಿ
ಕಯ್ಯೊರಿಯೆ. ತರೆನ್ ಪಿರ ಬಗ್ಗಾಯೆ. ನಾಲಿ ನಮ-
ತ್‌ದಿನ ಮೆಗ್ಯನ ಪತ್ತ್ ತತ್ತ್‌ಂಡ್. ತರೆನೆದುರು

ಬಗ್ಗಾದ್ ಮೆಗ್ಯನ ಬೆರಿಕ್ಕಾತ್ ಗುಮ್ಸು ಕು-
ಳ್ಳಾಯೆ. ವಾಲಿನ ತಿಗಲೆಗೊಂಜಿ ಪೆಟ್ಟೆಡ್ಡೆ ತರೆ
ದೆರ್ತ್‌ದೊಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ತೊರ್ತೆ. ವಾಲಿನ ಪುಂಡಿ
ತತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜುಟ್ಟೊಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪೊ-
ರ್ಕಂಡೆನೇ ತಾಲ್ದಿಂಚ ಸೇಂಕಾಟ ಸುಂಯ್ಪಾಟ
ನೆರ್ಪಾಟ, ನೂಕಾಟ, ಒಯ್ಪಾಟ, ನೋಪಾಟ
ಬೊಬ್ಬಾಟ, ಕುಟ್ಪಾಟ, ಯೆಡ್ಪಾಟ, ತುಚ್ಚಾಟೊ-
ತೊರ್ಪಾಟ, ಕಿಣ್ಕಾಟ, ಪಚ್ಚೂರ್ಟ, ಗುದ್ದಾಟ
ಲೆಡ್ ಮಲ್ಲ ಮಲೆನಾಡ ಬಂಟೆರೆನ ಪೊರ್ಮ್ಬಾಟ
ಬಾರಿ ಬರಸ್‌ಡ್ ನಡಪುನೆನ್ ಕುಳ್ದಿನಕುಳು ಕ-

ಣ್ಣದ ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ ಕಣ್ಣರಲ್ತ್‌ದ್ ದಾದ
ಮಳ್ಪುನೀನ್ನಿನೆನ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಮನಸ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ
ಪೇಚಾಟ ತಡೆಯೆರಾವಂದೆ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ
ಲೆಕ್ಕನೇ ಕಳುವ ಪೆಟ್ಟೊಂಜಿ ಹಾಕ್‌ದ್ ವಾಲಿ
ಮೆಗ್ಯನಡಿ ತಪ್ಪಾದ್ ಮಗ್ತೆ. ಸುಗ್ರೀವೆ ತರೆ-

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೨೫

ಗಿರಿದ್ ಸೋತುದು ಮರಂಕಣೆ ಬೂರ್‍ಯೆ. ಬೂರ್ದಿನಡೆ-
ಗೊಂಜಿ ತೊರ್ತುದು ಗಜಕ್ಕಂದ್ ತಿಗಲೆಡ್ ಕುಳ್ದು
ದತ್ತ ಕಯ್ಪಾಯ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ನೂಂದ್ ಪತ್‌ದಿಂದ್ರ-
ಮಗೆ ಬಲ್ತ ಕಯ್ಟ್ ಸೊಂಟದ ಕುಂಟುದ ಮದೆಟ್ಟ್
ದೀದಿತ್ತಿ ಬೀಸತ್ತಿ ದೆತ್ತ್‌ದಯ್ತುನೆನ್ ಕೂ-

ಲಿಡ್ ತುಚ್ಚಿ ಪತ್ತ್‌ದೊಯ್ತಿನೆನ್ ಮಾತೆರ್ಲ ತೂ-
ದಲ ಪತ್ತಿ ಬೀಸತ್ತಿ ಬೀಸತ್ತಿ ಪತ್ತೀಂದ್
ಲಕ್ಕೋಡ್ಡ ವಾಲಿನ ಬಲತ್ತ ತಿಗಲೆಗ್ ಕಸ -
ಕ್ಕಂದೊಂಜಿ ಪಗರಿ ಕಂತ್‌ಂಡ್ ದೆರ್ತ್‌ದಿ ಕಯ್ತ
ಪುಂಡಿ ಸಡಿಲಾಂಡ್. ಬೀಸತ್ತಿ ಕದೆಲ್‌ಂಡ್. ಕ-
ಯ್ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್. ತಿಗಲೆದ ಮೇಲ್ಡ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ
ವಾಲಿ ಬಿರು ಜಾಪಿ ರಾಮನ್ ತೂದು ಗವದಾಂತೆ
ಮಾಲ್ದ್ ಮಾಲ್ದೊಂಜಿ ಮೆಯ್ಕಳ್ಪನೆ ಮಗ್‌ರ್‍ಯೆ. ಮಾ-
ತೆರ್ಲ ಸೇರ್‍ಯೆರ್ ಮುಟ್ಟ. ಬೂರ್ದಿ ವಾಲಿನ ಮೆಯ್ಯ್
ಮೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಾದ್ ಕಯ್ಕೊರ್ದು ಲಕ್ಕಾದ್ ಸು-

ಗ್ರೀವನುಂತಾದ್ ಮೆಯ್ಪೂಜಿಯೆರ್. ತಾಂಗ್‌ದಿ-
ರ್‍ವೆರ್ ಕಯ್ಯ ಕಯ್ಯ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಗೋಪುರೊಡು ಕುಂದೊ-
ಗೊರೆಗಾದ್ ಕುಳ್ಳಾಯೆರಿರ್‍ವೆರಿಂಚಿಡ್ ಪುಗೆಲ್-
ಡಿತ್ತಿ ಕುಂಟುನು ತರೇತ್ರೊನು ಚೀಲ್ ಪರಿತ್ ದೊ-
ತ್ತುದು ಪತ್ತಿಯೆರ್. ತಿಗಲೆ ಪೊಗ್ಗುದಿನ ಪಗರಿನೊ-

ಯೆರ್. ಕುಂಟುಡೆದ್ದಿಯೆರ್. ಕೊಡತ್‌ದೀತಿನ ಬೊಂಡೊ-
ನೊಟ್ಟೆ ತೊಲ್ತುದು ಮೆಲ್ಲ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರೆಗ್
ಪರ್ಬಾದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆಗ್ ನೀರ್ದ ಪಸೆನ್ ತಾ-
ಗಾದ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ವಾಲಿ ನರಕೊಂದು ಮೆಲ್ಲ ಕ-
ಣ್ಣ್ ಬುಳಾಯೆ. ಎದುರುಡುಂತುದಿನ ರಾಮನ್ ತೂಯೆ.

ರಾಮೆನವು? ಓ ರಾಮ! ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಗೆರಸ್ತೆ
ಉಳ್ಳನಾ? ನಿನ್ನಂಚಿ ಸುಬಗೆ ಲೋಕೊಡು ಬೇತೆ
ಉಪ್ಪಾಯೆ. ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ತೂವಂದೆ ತೆರಿಯಂದೆ
ಮಾಣಿನಿರ್ಲ್ಡ್ ಕಾಡ ಪಂಜೀಂದ್ ಕೆರಿಯೆ. ಮಗೆ
ಯೀ ತೂದು ತೆರಿದೆನನ್ ಪಚ್ಚ ಪಗೆಲ್‌ಡ್ ಕಾಡ
ಮಗೇಂದ್ ಕೆರಿಯಡೋ. ಆ ಅಮ್ಮಗೀ ಮಗೆನೆ
ಸಮ. ಕಷ್ಟ, ಎಂಚೆಂಚಿ ಕುಟುಮೊಡೆಂಚೆಂಚಿ ಜನೊ-

ಕುಳು ಪುಟ್ಟುವೆರ್ ದೇವೆರೇ! ದಾನೆ ಪಣಡಿತ್ತೆ.
ಯೆನಡ ಪೊಣೆಪಿನ ತಂಕದಾಣ್‌ಮಗೆ ಆದಿತ್ತು-
ದುಂಡ ಯಿ ದೆಂಗ್‌ದುಂತ್ವನ? ದೀವೊಣೆನ್ನ ಬೊಡೆ-

ದಿನ ಕಾಜಿ. ನಿಕ್ಕಾಂಡ್ ನನ. ನಿನ್ನ ಗಡ್ಡ ಮಿ-
ಸೆಲು ನೆತ್ತಿಡಿತ್ತಿ ಜುಟ್ಟುದ ಸೂಡಿ ಬಿರುಪಗರಿ
ವಾ ಪೊರ್ಲು. ಒಂಜಿ ಕಯ್ಯುಣ್ಬು, ಬೊಕ್ಕೊಂಜೆಟ್ಟ್
ಬಡಿಗೆ ಪತ್ತಿನ ನಿನ್ನ ಗುಟ್ಟು ಗೊಂತಾವಂದೆ
ಪಾಕ ಜನೊಕುಳು ಸಯ್ಯೆರುಂಡು ಮೋಸೊಡು. ಅಯ್ಯೊ
ದಾನೆ ಮಳ್ಪುನಿ ಪಣ್‌ಗೆ. ಯಿ ಯಿಂಚಿನಾಯೇಂದ್
ದುಂಬೆಂಕ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಪೋಂಡು ಪಣ್. ನನ ಪಂಡ್ -
ದವೆಸ್ ಪೆರಜನ ದಾದ? ನಿನ್ನ ಪಗೆ ಯೇರ? ಯಿ
ಕೆರ್ಬಿನೇರೆನ? ದುಂಬುಗಿಂಚೇರೆಗ್‌ಲ ಮೋಸ
ಮಳ್ತ್‌ರಡ ಮಾರಾಯ. ಕಯ್ಮುಗಿಪೆ. ನಿನ್ನ ಕುಟು-

ಮದ ಜಾತಿ, ಬರಿ, ಪರ್ತೆ, ನೀತಿ, ಕೀರ್ತಿಲೆನ್ ಯಿ
ನನೊಗಾಂಡಲೊಂತೆ ಕಾತೊಂದು ಬಲ. ಪೋಲಾನ್ಪಿ -
ನೆನ್ ರಾಮೆ ಕೇಂಡ್‌ದೋ ವಾಲಿ! ಯಿ ಕೇಣಿಂಚಿ.
ಯಾನೇಂಚಿನಾಯೇಂದ್ ದುಂಬು ತೆರಿದ್‌ಜಿ ಅತ್ತ?
ಒಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಿನ ಮೆಗ್ಯ ನಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗರೆ ಬುಡಂ-
ದಿನಲ ತಪ್ಪೂಂದ್ ತೆರಿದ್‌ಜಿ. ಮೆಗ್ಯ ಬೊಡೆದಿನಾ-
ಯೊಟ್ಟುಗು ಕಡಪುಡಂದೆ ಕುಳ್ದಿನಲ ತಪ್ಪೂಂದ್
ತೆರಿದಿಜಿ. ಪಿರಾಯದೀ ಜಾಂಬವೆರ್ ನೀತಿ ಪಂ-
ಡಿನೆನ್ ಕೇಣಂದಿನವು ತಪ್ಪೂಂದ್ ತೆರಿದ್‌ಜಿ. ಗೆ-
ರಸ್ತೆರೆನ್ ಪೊಕ್ಕಡೆಲ ನೆರ್ಪಿನವು ತಪ್ಪೂಂದ್

ತೆರಿದ್‌ಜಿ. ನಿಕುಳು ಮಾತ ನಂಬಿ ದೆಯ್ವದ ನಡೆ-
ಟ್ಟುಂತೊಂದು ತನ್ನ ಬೊಡೆದಿನ್ ಕಡಪುಡೂಂದಿ ಮೆ-
ಗ್ಯಗ್ ತಂದೆಲ್‌ಡ್ ನೋಪುನವು ನಿನ್ನ ತಪ್ಪೂಂದ್
ತೆರಿದ್‌ಜಿ. ಪಣಿತ್ತೆ. ಯಿ ನಿಕ್ಕ್ ತೆರಿದಿನ ದಾದ?
ಮಾತ ಬೊಡ್ಚುಂದಿನನೆನಾ? ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕಂತಿ -
ನಾಯನೇರ್ಲಾ ಕೆರೊಳಿ, ಯೆಂಚಲಾ ಕೆರೊಳಿ, ನಾ-
ಯೊನು ಕೇಣ್ಬನಾ, ಕೆರ್ಪಿನನೆ ನಾಯ. ಜಾಂಬವೆರ್
ಪಂಡಿನೆನ್ ನೆನಪು ಮಳ್ತೊಣು ಯೆಡ್ಡೆ. ಪಾತೆರುನ
ಪಿಲಿಯಾದ್ ಪೋತ ಯಿ. ನನಲ ಬದುಕೊಡ ನಿಕ್ಕ್

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೨೭
ಬದ್ಕೆರಾವಂದಿ ಜನ ಬದ್ಕ್‌ಂಡ. ಬದುಕೊಡಾ-
ಯ್ನಕುಳು ಬದ್ಕಾಯೆರ್‌ಂದಿತ್ತೆ ತೆರಿಯೊಣು ಬೇತೆ

ದಾಲ ತೆರಿದ್‌ಜಡಲಾಂದಿನೆ ವಾಲಿ ನರಕೊಂದು
ಓ ರಾಮ ! ಎನ್ನ ಮಾತಾಂಡಿಡೆಗ್ ಬುಡು. ನಿನ್ನ
ನಾಯೊನೆನ್ನಿಲ್ಲ್‌ಡ್‌ಲ ನಡಪಾಲ. ಅಯ್ಯೊಮ್ಮ
ದಾಲ ತೀರುಜಿ ಜಾಂಬವೆರೆ, ಪಂಡ್‌ದವುಳಿತ್ತಿ

ಮಾತೆರೆನ ಮೋಣೆನೊರ ತೂಯೆ. ನಿಕುಳೆಡ್ಡೆಡು-
ಪ್ಪುಲೆ ಪಂಡ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ಕಣ್ಣಲೆಪಿನೆನ್ ತೂದು
ಸುಗ್ರೀವನೆದುರು ಲೆತ್ತೆರ್ ಮುಟ್ಟ ಕುಳ್ಳಾಯೆ-
ರಾಯ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು ಮೆಗ್ಯ ಕಯ್ಪುತ್ತೊಂದು
ಸುಗ್ರೀವ ಯಿೂ ಯೆನ್ನ ಮೆಗ್ಯೇಂದ್ ಪಣ್ಣಗನೆ

ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್ ಗಳಗಳ ನೀರ್ ಜತ್ತೊಂದು
ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ ಮೆಗ್ಯನ ಮೋಣೆ-
ತೂದು ತೂದು ಕಣ್ಣಡೆಗೆ ಮುಚ್ಚಿಂಡ್, ಕೆ-
ಕ್ಕಿಲ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೊರ್ದೊಂದಡ್ಡ ಬೂರ್ದಾಂಡ್.
ಈ ಸಂಗತಿನ್ ಕೇಣ್ದಡೆಗ್ ಪಾರ್ದ್ ಪಾರ್ದ್ ಬ-
ತ್ತ್ದ್ ತೂದು ತಿಗಲೆಗಾಕೊಂದು ತರೆ ನೋತೊಂದು
ಬುಳಿಪುನಂಗದನ್ ತಾರೆನ್ ರಾಮೆಲಚ್ಮಣೆರ್
ಜಾಂಬವೆರ್ ಸಮದಾನ ದೈರ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತಿ
ಲೆಕ್ಕನೇ ಬಾಕಿದಕುಳೊಟ್ಟಾದ್ ಜಾತಿ ಕ-
ಟ್ಟಲೆದ ಪಿರ್ಕಾರ ಮುಂದೆರ್‌ದಗತ್ತೆರ್ ಮಾತ.

ಪೊಂಜೇವೆಗುರುವಾವು ಪಂಡ್‌ದಾ ಹನುಮಂತೆ
ಜಾಂಬವೆರ್ ಸುಗ್ರೀವಡಪ್ಪ ಪೋದಿಲ್ಲಾಳ್ದ-
ಕ್ಳೆಗೊಂತೆ ದೈರೊಗ್‌ಂದಿತ್ತೆರಾ ಯಿರ್ಲವುಳು.
ಸಾವು ಕರಿದಾದ್ ಸಾನೊನು ಸುದ್ದ ಮಳ್ಪಾದ್
ಸುಗ್ರೀವೆ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗುತ್ತುದೆಜಮಾನಿಕೆನ್
ನಡಪುಡೊಂದಿತ್ತೆ. ನೀಲಪ್ಪ ಕಯ್ತಡೆ ಪೆಟ್ಟ್
ಕಲ್ಪೆರೇಂದಂಗದನ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ. ಇತ್ತಿತ್ತೆ
ಪೊದ್ದೆರ್‌ಂದಿಷ್ಟೆರ್‌ಂದಾಟಾಂದ್ ಕೂಟಾಂದ್
ಮದಿಮೇಂದ್ ಸಾವೊಂದ್ ನೂಲಮದಿಮೇಂದ್ ಕೋ -

ಲಾಂದಯನಾಂದ್ ನೇಮಾಂದಿಲ್ಲ್ ಆವೊಡೂಂ-

ದೊಂತೆ ಪಾತೆರುನಗತ್ಯದ ಜಂಬರುಂಡೊಂದ್
ತೂದು ಬರ್ಕ್ಕಾಂದ್ ಸಾಲಾಂದ್ ಸಾಯಾಂದ್ ಬರೊ-
ಡೊಂದ್ ನಡಪುಡುದು ಕೊರೊಡೊಂದ್ ಬರ್ಪಿನ ಜನೊ-
ಕ್ಕೊಡ್ಕನೇ ಯಿಜ್ಜಿ. ಕೊಣೊಪಿನೆಕ್ ಲೆಕ್ಕನೆ ಯಿಜ್ಜಿ
ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗುತ್ತುದೆಜಮಾನೆರೆಗ್ ಇತ್ತೆ ಜನ
ಪೊರ್ದುನೀಂದ್‌ಂಡ ದಾದಪ್ಪ! ಮಲ್ಲೊಂಜಿಸ್ಮ-
ಯದ ಕತೆನೆ. ದಾದನ ದಿಸೆತ್ತ ಗುಣನೇಂದೂರು
ಮಾತ ಕೊಂಡಾಡುಂಡು. ದಾನೆ ಕೊಂಡಾಡಂದೆ
ಕಾಂಡೆನೇ ಪೋದು ಬಯ್ಯಣೆಗ್ ನಿಲ್ಕ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್
ಸೂಡಿ ಬಯ್ಯುಕ್ಕಡ್ತುದಾ? ತಾರಾಯ್ದ ತೆಪ್ಪು ಲ-

ಕ್ಕಾದ? ಬಜ್ಜೆಯಿ ಪೆರೆಸ್‌ದಾ? ಪೂಳು ಮಳ್ತ್‌ದಾ?
ಕೋರಿಲೆನ ಶಿಪ್ಪಿಲೆಗ್ ನೀರ್ ಮಯ್ತ್‌ದ? ಬಾರ್
ಬಿರ್ಕ್‌ದಾ? ಅಕ್ಕ ಅಣ್ಣಾಂದ್ ಬಂಜರ ಲೊಟ್ಟೆ
ಪಾತೆರ್ದ್ ಬಂಜಿದರೀನೆಟ್ಟ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಂಜಿ
ಬಳಪಾದ್ ತಿಗಲೆ ಬುಳೆಪಾದ್ ದಿನ ದೆಪ್ಪುನಕು-
ಳಂಚ ಕೊಂಡಾಡಂದೆ ದಾನೆ? ಅಕ್‌ಳೆಗ್ ಮಂಡೆ-
ಮಾರಿಯಾ? ಅರಿ ಬಾರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಲಿ ಪೆರ್ಗು-
ಡೆಗ್ ಜದ್ರನಾಂದೊಂಜಿ ಗಾದೆನೇ ಲೋಕೊಡುಂ-
ಡತ್ತ? ಗುತ್ತುದ ಗತ್ತ್‌ದದಪು ಜರ್ಪು ಬರಂಬು-
ಲೇತಿತ್ತಿನಾಂಡಲಾ ಯೇರಾವಡೊರಿ ಪಾಪ-

ದಾಯೆ ಅಂದ್‌ಡ ನಡೀರ್ದಗ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ನೀರ್
ದೀದಿತ್ತೆ ಅರಿ ಕಣಪೆ ಪಂಡ್‌ದಡೆ ದೈರೊಡೇ
ಪೋವೊಲಿಯೆ. ಬನ್ನಗರಿ ಕಣತೆನೇ, ಇಂಚಿತ್ತಿ
ಗುಣವಂತೆ ಇತ್ತೆದೆಜಮಾನೇನ್ಪಿನ ಪುದಾರ್
ಮಲ್ಲಾಕುಳಾಣ್ ಪೊಣ್ಣೆಂಚಲಾ ಅಂದೆ ಈ-
ತೆಲ್ಯ ಬಾಲೆಲು ಸಾನ್ ಪಣ್ತೆರ್‌ನ್ನಗ ಬೇತೆ
ಪಣೊಡ ಸುಗ್ರೀವನಾಡೊಳ್ತಿಗೆದ ಗುಣೊನು ನನ.

ಸುಗ್ರೀವಗೂರು ಮಾತೆರ್ಲೊಟ್ಟು ಸೇರ್ದಳ್ತ
ಗಡಿಗೌಜಿಡಾಂಡ್ ಬಳೆ ಸರಪೊಳಿನ್ ದೀದಾಂಡ್.

ಬೆಂದಿನೆನ್ ತಿಂದೆ/೨೨೯

ಅಜ್ಜಿ ಸಬರಿನ ಗುಡ್ಜಿಲ್‌ಗ್‌ಲ ಪಂಪೆಗ್‌ಲ ನ-
ಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಪಲ್ಕೆದೊರ್ಪೆಡೊಂಜೆಲ್ಯ ಪುರೆ
ಉಂತಾದ್ ಮುಳಿ ಮಡಲ್‌ಬೇದಂಬಿ ಪೂಜಾದ್
ಕೊರ್ದ್ದಾಂಡ್ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರಯ್ಟ್ ಕುಳ್ಳಿಯೆರ್,
ನಾಲೆಣ್ಮದಿನ ಕರಿದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಹನುಮಂತೆ
ಜಾಂಬವೆರೆನ್ ಲೆತೊಂದು ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರಿತ್ತಿ-
ನಾಸ್ರಮೊಗು ಪೋದು ತೂದಡ್ಡ ಬೂರ್ದುಂತಿನಕ್-
ಳೆಡ ರಾಮೆ ಹೋ! ಕುಳ್ಳಿ ಬಲೆ, ದಾನೆ ಮೂವೆರ್ಲ
ಬತ್ತರಪ್ಪಾ ದಾನೆ ದಾನೆಂದ್ ಕೇಂಡಿನೇ-
ಕ್ಂದೆ ಸುಗ್ರೀವೆ ಬೇತೆಂಚಿನಲ ಅತ್ತ್ ನನ
ನಮ್ಮೊಂಜಿ ಬೇಲೆ ಒರಿದಿನೆನೇಪ ಎಂಚ ಮುಂ-
ದೆರುನೀಂದ್ ತೆರಿದ್ ಪೊಯೀಂದಿಡೆಗ್ ಬತ್ತಾಂದ್.
ನಿಕುಳಾದೆ ಬರ್ಪಿನೀಂದಾಂಡ ಅವು ಮಲ್ಲೊಂಜಿ
ಉಪಕಾರನೇ ಆಂಡ್. ಕುಳ್ದಿನಡೆ ಯೆನ್ನೊಂಜಿ
ರಗಳೆ ನಿಕ್‌ಳೆಗ್. ಯಾನ್ ಬೊಡ್ಜೀನ್ಕೆನಾ? ನಿಕುಳು
ಕೇಣುನಕುಳತ್ತ್. ನಿಕ್‌ಳೆನ ಮೋಣೆ ತೂನಗನೆ
ಪಣ್ಪುಂಡು. ದಾನೆ ಪಣೊಡೂಂದೆ ಯೆಂಕಿತ್ತೆ ತೆರಿ
ವುಜಿ. ಸುಲಬೊಡೆನನೊಂಜಿ ಸುಳಿಗುಂಡಿಡಿತ್ತೆ ಪಾ-
ಡ್ಯರ್ ನಿಕುಳು ಮೂವೆರೊಂಜಾದ್. ಒಟ್ಟಾರೆನನ್
ಸೋಪಾದ್ ಬುಡಿಯರತ್ತಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ರಾಮೆ,
ಹನುಮಂತೆ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಯೊರಂಚ ಪಣಿಯೆರಾ-
ವಂದ್ ದನಿ. ಉಪಕಾರ ದಾಲತ್ತ್. ಯೊರೆ ಚಾ-
ಕಿರಿನೊಂಜಿ ಮಳ್ಪೊಡೂನ್ಪಿನ ಮನಸ್ ಯೆಂಕ್‌ಳೆನ

ಈ ಇಸಯೊಡೀರೊಂಜಿ ಸುದ್ದಿ ದೆಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.
ಯಿೊರೆಂಕ್ ನೆರ್ಲೆ ಬೋಡಾಂಡ ನೋಪುಲೆ ಯಾನ್
ಮಾತ್ರೆ ನನ ಮಿತ್ತೀರೆ ಚಾಕಿರಿನ್ ತಯ್ನೇಟ್ಟ
ಮಳ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆ. ಆಂಡಲೆಂಕುಳು ಒಂತೆ
ಜಾತಿಡ್ ಸುಮಾರಾಂಡಲಾ ನೀತಿಡೆಂಕುಳು ಸು-
ಮಾರತ್ತ್. ಯಾನಿಂದು ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಪಣ್ಪಿನೀಂ-
ದಾವು, ಅವು ದಾಲತ್ತ್. ಇತ್ತಿನೆನ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ

೨೩೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಪಣ್ಪಿನೊಂಜೆನ್ನ ಅಬ್ಬೆಸ. ತನ್ಕುಳೆನ ಮೆಯ್ತ.

ಬೆಗರ್ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಬೊಟ್ಟುಮಿನಿ ತಿರ್ತ್ ಬೂ-
ರ್ನವುಳೆಂಕ್‌ಳೆನ ಮೆಯ್ತ ನೆತ್ತರ್‌ನ್ ಕೊರುವ ಮೊಕು-
ಳೆಡ ಕೇಂಡ್‌ದಾವಂದ್ ಮಾಮಣ್ಣ. ಇತ್ತೆ ನಮ
ಪೋದೆಲ್ಲೆನೇ ನಮ್ಮ ಜಾತಿದಕ್‌ಳೆನ್ ಪೂರ
ಗುದಿಗೆ ತಂದೆಲ್ ಕತ್ತಿ ಬೆತ್ತ ಕಬೆಕೋಲುಲೆನ್
ಪತ್ತೊಂದೆ ಬರ್ಪಿಲೆಕ ಜನ ಬುಡ್ಕ ಲೆಪುಡಾಕ.
ಅಜ್ಜೇರ್ ದಾನೆ ಪಣ್ಪರ್ ಪಂಡೆ. ಜಾಂಬವೆರ್
ಪಣ್ಪಿನೆಂಚಿನೆನ್, ಯಾನೊರಿ ಬೇತೆನಾ? ಮನಸ್-
ಡನುಮಾನ ಬೊಡ್ಚಿ ಬುದ್ದೀ! ಪಂಡ್‌ದೆಂಕುಳೊರಿ -
ಯನ ಬೆರಿಯೆ ಪೋದರ್ದೊಡೇ ಬಲಿಪುನಕುಳತ್ತ್
ಪಿರ. ಯೆಂಕುಳೊಂತೆ ಗರ್ವದ ಜಾತಿ. ಯೆಂಕ್‌ಳೆನೆ-
ನೆಂಕುಳೇ ದಾದ ಪಣ್ಪಿನಿ. ತನ್ಕುಳೆಗ್ ಸೊತಾ
ತೆರಿದ್ ಬರು. ನಿಕುಳಪಗ ಕುಳ್ಳಿ, ಯೆಂಕುಳು ಬರ್ಪ
ಅಪ್ಪಣೇಂದಿನೆ ರಾಮೆ ತರ್ಲೆ. ಎಂಚಲ ಪತ್ತ-
ನಾಜೆ ಕರಿದ್‌ಂಡ್. ಇನಿಯೆಲ್ಲೇನ್ನಗನೆ ಬರ್ಸ-
ಪತ್ತೆರಾಂಡತ್ತ. ಪೋಪಿನಿ ವೋಡೆ! ಮಳ್ಪುನೆಂ-
ಚಿನೆನ್ ! ಅಂಚಾದ್ ಮರಿಯಲ ವೊಂಜಿ ಕಬಯೊಣಡ್.
ನಿರ್ವಾಲ ಬರಡ್, ಬೊಕ್ಕನೆ ತೂಕ. ಅಮಸರೊಡು

ನಮ ಪಿದಾಡ್ಯಡ ನಂಕ್ ನಡುಸಾದಿಡಂಚಿಲ -
ತ್ತಿಂಚಿಲತ್ತ್ಂದಾವು. ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡೆಡೆ ಸಾದಿ ೭೪೦

ನಾಡೊಂದು ಕೇಣೊಂದು ಪೋಪಿನೆಂಚನ? ತೋಡು
ಸುದೆಕ್‌ಳೆನ್ ಕಡಪುನೆಂಚನ? ದಾಲ ಬೊಡ್ಚಿತ್ತ್ತೆ
ಪೋಲೆ ನಿಕುಳುಂದೆ. ಕಯ್ಮಿಗಿದ್ ಪಿರ ಪಿಜಿರಿಯೆಡ್ ೭೪೩

* * *

೧೬. ಪಚ್ಚೆದುಂಗಿಲ

ಬರ್ಸ ಪೋತುಂಡೇನಿ. ಇನಿಮುಟ್ಟಲೊಂಜಿ ಪನಿ-
ಯಾಂಡಲಾ ಕುಡ್ಪಂದೆ ಸೋಪಾಂಡ್. ತಡೆಯೆರಾ-
ವಂದಿ ಸಿಕೆ. ಬೇಂಕೆಡೀ ಮೆಯ್ಪೂರ ಬೆಯ್ತ್ಂಡ್,
ಮೆಯ್ದಪ್ಪಯೇರ್ದುರ್ಕುದವುಳವುಳು ಸಿಕೆ ಪೊಕ್ಕೆ
ಬೂರ್ದು ನರಮಾನಿ ಸೋತೇ ಪೋಂಡು. ಪತ್ತನಾ-
ಜೆಲ ಕರಿದ್ ಕಿರ್ತಿಕೆಲ ಕಾಯ್ದ್ ಪಾಡ್ದಿತ್ತಿ ಪೊಡಿ
ನೇಜಿ ಗಂಡೇಡ್ಡಿಂಚಿ ಪೂರಲ ಕರ್ಂಚಿದೇ
ಪೋಂಡು. ಕೆದು ಗುವೆಲುಲಾಜಿದ್ ದಂಬೆಲು ಪುಡಾದ್
ಪೋಂಡು. ದೋಟೊಲು ಮಾತ ಕೆಂಪಾಂಡ್, ಊರು ಕೂ-
ಡಿಗೆ ಆದ್ ಗೆರಮ ದೇವೆರೆಗೊಂಜಿ ದಿನ ಬೊಂಡ-

ದಬಿಸೇಕಲಾಂಡ್. ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಪಂಡೊಂದಾಂಡ್.
ಮುಗಲ್ ಪಡ್ದಾಯಿಡರು ಕಟ್ಟೊಂದು, ಕಬಿಯೊಂದು,
ಬಾಣ ತೆಲಿಯೊಂದು, ಸಂಪುದ ಗಾಳಿ ಬೀಜೊಂದು
ಕರ್ಮುಗಲ ರಾಸಿ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ
ಕಾಟಿ, ಪಿಲಿ, ಪಂಜಿ, ರಕ್ಕಸೆ, ಬಾಲ್ಲೆ, ಜಿಡೆದೆರ್ತಿ
ಮರಿ, ಆನೆ, ಓಡ, ಪಲ್ಲೆಂಕಿ, ಗಿಡಿ, ನರಮಾನಿ
ಉರೆ, ಪೆತ್ತ, ಕಂಜಿ ರೂಪಾದ್ ತೋಜೊಂದು ಮಾ-
ಜೊಂದುಂಡು ಗೋಂಪೆ ಅರೆದೊಂದುಂಡು, ಪಾಂತೆ ರಾ-
ವೊಂದುಂಡು. ಇರ್ಲಾಂಡಲಾ ಗಾಳಿ ಬೀಜುಂಡ-
ಲಾ ಬೇಂಕೆ ತಡೆವಂದೆ ಬೊಳ್ಜಿಯೇರ್ದಿನ ಸೀತ-

ಮೆಯ್ತ ತಿಂಗೊಳುದಣ್ಣೆ ಮುಗಲಿತ್ತಿನಡೆ ಬಲಿಪು-
ನೊಂಜಿ ಕತೆ ತೂಂಡನೇ ಯಾವು. ಜೋಕುಳೆಗ್ ಬಾರಿ
ಕುಸಾಲ್. ಸಯ್ನೋಟ್ಟ ಬದುಕೊಡುಂದೇರೆಗಿ-
ಜ್ವಾಸೆ ಪಣಿ, ದೂಳುಪಣಿಕುಡ್ತ್ಂಡ್. ಮಂದೊಡೊರ
ತಲ್ತ್ಂಡ್. ಮೆಯ್ಜಂಡಿ ಮಳ್ತ್ಂಡ್, ದಾರೆ ನೀ-

ರ್ಜತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬಾಣೊಡೊರ್ಮ್ಲ ಮಯ್ತು ಲೆಕ್ಕಂತಿ
ಮುಗಲ್ ಪರತ್‌ಂಡ್. ಸುರುವಾಂಡ್ ದೊರಿಯೆರೆ ಬರ್ಸ.
ಸೊರ್ಗ ಲೋಕೊಡು ತೂಟೆದಾರನಾನ್ವಿನ ಲೆಕ್ಕ

೨೩.೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನಾಲ್ ಮೆಯ್ಪೊರ್ಮ್ಲ ಬಾಣೊಡು ಮೆಂಚಿ ದಕ್ಕುನೆನ್
ತೂಯೆರಾಪುಜಿ ಕಣ್ಣ್ ಬುಡ್ದು. ಗುಡುಗುಡು ಲಟ-

ಲ್ಲಾಂದ್ ಮರ ಪೊಳಿಯಿ ಲೆಕ, ಪಾದೆಲು ಪುಡಾಯಿ ಲೆಕ
ತೆಡಿಲ್ ಮೊರೆಸ್‌ನಗ ಕೆಬಿ ಕೆಪ್ಪಾದ್ ಪೋಂಡು.
ತಿಗಲೆ ನಡ್‌ಗುಂಡುಳಾಯಿಡ್. ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡಿ –
ತ್ತಿನ ಮಣ್ಣ್ ಪತ್ತ್‌ದಿನ ಬಡ್ಡ್ ಕಡ್ಜತ್ತಿಲೆನ್
ಜಾಲ್‌ಗೊಯ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಕ್‌ದಾಂಡಿಂಚ ರಾತ್ರೆ ಪಗೆ-
ಲಿಡಿಯ ಬತ್ತಿನ ಬಾರಿ ಗಾಳ್ಯ ಬರ್ಸೊಗು ಜತ್ತಿ
ಕಾಡ ನೀರ್ಡಡ್ಡ ಕಡತಿನ ಕಾಟಿ ಪಂಜಿಲು ಪು-
ಲಾವೊಂದು ಪೋಂಡು. ನೀರ್‌ಗ್ ತೋಡು ಯಾವಂದೆ
ಕಟ್ಟಪುಣಿ ತಮೆಲ್‌ಂಡ್. ನೀರ್ ನೆಗತ್‌ಂಡ್ ತೋ-
ಡುಡು ಪರಪು ಸುರುವಾಂಡ್, ಒರ್ಮ್ಲಾ ವೊಸರಾಂಡ್.

ಕಂಡೊಗೆರು ಜತ್ತ್‌ಂಡ್, ಉರಲ್ ಕೇಂಡೊಂದುಂಡು
ನೇಜಿ ಗಂಟಾವೂನ್ವಿ ಯೆತೆ ಪೋಂಡು. ದಪ್ಪುವೆರ್
ಕಡ್ಪುವೆರ್, ಪಲಾಯ್ಮುಟ್ಟುವೆರ್, ಪೊಂಜೋವ್ಲು
ಪಾರ್ದನೆನ್ ಪಂಡೊಂದು ನೇಜಿ ದೆಪ್ಪುವೆರ್ ನ-
ಡ್ಪೆರ್ ಇಂಚ ಬೆನ್ನಿ ಮುಗಿತೆರ್. ಹಳ್ಳಿಡಿತ್ತಿ ಜನೊ-
ಕುಳು ಬೆನ್ವಿನಕುಳು, ಬೆನ್ನಿದ ಗಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪೊರ್ತು
ದಾಂತಿನವುಳೀಂದ್‌ದ ಮರಾಯಿ ಮಂಡೆಲ್‌ಡ್ ಪಾ-
ಡ್ದಿತ್ತಿ ನೀರುಪ್ಪಾಡ್ದ ರೆಚ್ಚೆ, ಪೆಜಕಾಯಿ, ಚ-
ಲ್ಲಂಗಾಯಿ, ಬಂಬೆ, ಸಿಕೆ ಬರ್ಪಾದಿ ಕುಕ್ಕು. ಮುಡಿ-
ತೌತೆಡರೆವಾಸಿ ಮುಗಿದಾಂಡ್. ನಡ್ತಿನ ಮಾತ

ಜಿವ ಪತ್ತ್‌ನಗ ಸುದೆ ಬರಿಟ್ಟತ್ತಿ ತಗ್ಗ್ ಸಾ-
ಲ್‌ದ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಬೊಳ್ಳ ಬೂರ್ದು ಏಳೆಣ್ಮ ದಿನ
ತಗ ಜತ್ತ್‌ದೊಂಜಿ ತಿಂಗೊಳುದಗನೆ ಕೇದ್ ಕು-
ಳ್ಳುದು ಕೆಯ್ತ ವೊಂಜೊಂಜಿ ಪತ್ತ್ ಪಣ್ಣಿನ ನೇಲ್ಯ
ಬೆದುರ ಪುಂಡೆದ ಲೆಕ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡ್, ಬೇಶೊಡೆಂ-
ಚಲ ಬೂತೊಲೆಗ್ ಮಳ್ತ್‌ದಾತ್ಂಡ್. ಆಟಿ ಕರಿ-
ಪೆರೆ ಮದಿಮೆಯಾದಿತ್ತಿ ಪೊಸ ಪೊಣ್ಣುಳಪ್ಪೆನಿ-
ಲ್ಲಡೆ ಗೆತ್ತ್‌ದಾಂಡಾಟಿ ತಿಂಗೊಳುಡು. ತಯ್ತಿನಕ್-
ಳೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಕಜಿಪು ಬಾಜೆಲ್‌ನ್ ತಟ್ಟೆಡ್ ದೀದ್

ಪಚ್ಚೆದುಂಗಿಲ/೨೩೩

ಪೊಸ ಕುಂಟು ದೀದ್ ಕಯ್ಮುಗಿದೊಂಜಿ ವರ್ಸಮು-
ಟ್ಟೆಲ್ಲ್ಯ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮಟಿಮಾಳ್ ಪೊಣ್ಣುಳೆಗ್
ಕಯ್ಕಂಜಿಲೆಗುಪದ್ರ ಬಾದೆಲು ಬರಂದಿ ಲೆ-
ಕ್ಕಾಂಡ್, ಆಟಿದಮಾಸೆದಾನಿ ಮೂಡಾಯಿ ಬೊ-
ಳ್ಪಾವೋಡ್ಡ ಕರ್ಬ ಮುಟ್ಟಾವಂದೆ ತೆಕ್ಕೆ ಕ-
ಲ್ಲ್‌ಡ ಕೊದಂಟಿಡ ಗುದುದು ಕೆತ್ತೆ ಲಕ್ಕಾದ್ ಪಾ-
ಳೆದ ಕೆತ್ತೆ ಪರ್ದ್ ತಾರಾಯ್ದ ಗಂಜಿನುಣಂದಿ
ನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಕೇಪುಲ್ದ ಪೂ ತಿರಿಯೊಲಿಕ್ಕ್ ತಿ-
ಕ್ಕಾದ್ ಕೂರಂಬೆಲೊಟ್ಟುಗು ಕಟ್ಟ ಪಾಡ್ದ್ ಕ-
ಳ್ಳಿದ ತುಂಡು ಕಂತಾದಿ ಕಾಯೆರ್‌ದ ಕೋಲು ಪು-
ಲ್ಯಾನಗನೆ ಮಾತೆರ್ಲ ಕೊಣೊದು ಕೌಂತೆರ್ ಕಂಡೊ-
ಲೆಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಕಡಲ್ ಮೀಯೆರ್ ನಡತ್ ಪೋದು ಬರಿ-
ಯೆರೆ ತೀರುನಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ. ಪೊಸ ಮದಿಮಾಯೆ
ತನ್ನ ಮದಿಮಾಳೆನೊಟ್ಟುಗು ಮಾಮಿ ಮಯ್ತಿದ್ಯ-
ಲ್ಲೆನ್ ಕಡಲ್ ಮೀಪಾಯೆ. ದೇವೆರೆಗ್ ಕುಂದ್ರಿ ತಾ-
ರಾಯಿ, ಪೀಂಚೆಲ್ ಪರ್ನ್ದ್ ದೆತ್ತೊಂಡೆಡಲ ತೂಯ್ನ್

ತೂಯ್ನ್ ಸಂತೇಡ್ದ್ ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಳು ಪುಗೆರೆ ದೆ-
ತ್ತೊಂದು ಬೊಡ್ಜಿನ್ನಗಲ ಕೊರ್ದು ಮಾಮಿಡ ಸಂತೆ
ತುಂಬಾಯೆ. ಬಾಡ್ದಿನಾಂಡಲ ಅಗ್ಗೊಗಿಡಿತ್ತಿ ಪೂ
ದೆತ್ತೊಂಡೆ. ಬಂಜಿ ಕರೆಲ್‌ಂಡಲಾ ದೊಂಡೆ ಪಸೆ
ಆಜಿದ್‌ಂಡಲ ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್‌ದ ಸುದ್ದಿನಕು-

ಳಾದ್ ಪಂಡ್‌ಜೆರಿಂಬೆ ಕೇಂಡಿನೇ ಯಿಜ್ಜಿ. ನೆನೆ-
ಪೇ ದಾಂತೆನಾ? ಅತ್ತ್ ಬೋಡುಂದೆ ತಾನೊಂಜಿ
ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಯೆನ? ದಾದನೊಂಜಿ ಗುಟ್ಟುಪ್ಪೊಡಾ-
ಯನ. ಬತ್ತಿನೇಕ್ಕೊರುಗೊರ ಪೋಂಡ ಯಾವುನ್ಪಿ-
ನಲ ಮಲ್ಲ ಗುಟ್ಟತ್ತ. ತನ್ನ ಮರ್ಮಾಯೆ ಬಾ-
ರೀ ಮಲ್ಲ ಕರ್ಚಿಗಾರೇನ್ಪಿ ಪುಗರ್ತೆಲೆನ್
ಕೇಂಡ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನಕ್‌ಳೆ ಕೆಬಿ ಬಚ್ಚಿಂಡ-
ಲಾ ಪಾಕ ದಿನ ಮುಟ್ಟ ಮಾಮಿಗೀ ಸಂಗತಿನ್
ಪಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಾಯಿ ಬಚ್ಚಿದ್‌ಜಿ. ಕರಿದಿ ಬೇ-
ಶದ ಕಾಚೆಲ್‌ಡ್ ಬೂರು ಮರಮಟ್ಟ್ ಮಾತ ಬಾ-

ಡ್‌ದ್ ಪೋದು ಬುಳಿತೊಂದು ಜಿವ ಮಾತ್ರೆ ಇತ್ತಿನವು

ಇತ್ತೆ ಮಿಾದಯ್ತಾದ್ ಬತ್ತಿ ಮದಿಮಾಳ್ ಪೊ-
ಣ್ಣನ ಲೆಕ್ಕ ಗೆಲಪು ದಿಂಜಿದ್ ತೆಲಿಕೆ ತೆಗ್‌ಲೊಂದು
ತೂಪಿ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುಣ್ಯ ನಲಿತೊಂದು ನಿಲೆಯಾಂಡ್.
ಕಡಲ ಸರ ಕೇಂಡೊಂದು ನೀರ್ ದಿಂಜೊಂದಿತ್ತಿ
ಕರ್ಮುಗಲ ಬಾರಿ ತಾಂಗೊಣೆರೆ ತೀರಂದೆ ಬಾ-
ಣನ್ ತಿರ್ತ್ ಜಗ್ಗ್‌ದುಂತ್‌ಂಡಾನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಮರ
ನಿಲ್ಕೆ ಪುಂಡಾದೊಂಜಿ ರಾಸಿ ಮೆಣ್ಪುರಿಲೆ ಮೆ-
ಣ್ಕಾಟದಿರ್ಲ್‌ದ ಪೊರ್ಲುಗೇರ್ಲ ಮರ್ಲಂದೆ ಕು-
ಳ್ಳಾಯೆ. ಈ ಮಣ್ಣಪ್ಪೆ ಮೆಯ್ಯಿಲ್ಕೆ ಕೊಡತಿ ಪಂ-

ತಿಡ್ ಪಚ್ಚೆ ಕೊಜ್ಜಾದ್‌ಲಾಂಡ್. ಜೋಕುಳು ಪೋದು
ತೇಟ್ಲ ಮುತ್ತುದ ತೆಡಿಲ್ ಲಾಂಬು ಪೆಜ್ಜಿದ್, ನೋಟ
ಪತ್ತು ಪಂತೊಡು ದಕ್ಕು ಕಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಪಳ್ಳೊಡಿ-
ತ್ತಿನ ತೊಂದೆ ಕಪ್ಪೆಲೆನ ಕತೆನೆ ಕಯ್ಲಾಸಾಂಡ್.
ಕೊಡಿಕೋಲು ತಾಗಾದ್ ತೇರಂಟೆಲೆನ್ ಸುರುಂ-
ಟಾದ್ ಚಕ್ಕುಲಿ ಪಂಡ್‌ದರೆ ಬಾಯಿ ದೀದಾಂಡ್.
ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟೆದ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ ಬಣ್ಣದ ನೇಲ್ಯ-
ನುಂಗುದಂಚಿನ ಮೆಯ್ತ ಪುರಿಕುಳೊರಿಯೊಂಡ ಹಿರಿ-
ಯಕುಳು ದೇವೆರೆ ಪೆತ್ತೊಲುಂದವೆನ್ ಪಣ್ತಿನೆನ್
ಕೇಂಡಿ ತಂಟಲ್ಮಾರಿ ಜೋಕುಳೆನ ಕಯ್ಬಿಂಚ
ಸೋಣ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಕೊರು ಕಕ್ಕಿ ಲೆಕ

ಕೇದಾಯ್ದ ಪೂಂಬೆ ಪೀಂಕ್‌ಂಡ್, ಕೆಯ್ಪೊಟ್ಟೆ ದಿಂ-
ಜೊಂದುಂಡು ತಾರೆದೆ ಕಜಾವು ದೆಪ್ಪಾದ್ ತಾ-
ರೆದ ಮುದೆಲ್ ದೆಪ್ಪಾದ್ ತಪ್ಪು ದೀಪಾದ್ ಮೇ-
ಲ್‌ಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡೊಂದು ಬೇಲೆ ಸಾಗೊಂದುಂಡು-
ತಿಂಗೊಳೂಡ್ದಿಂಚಾಣ್ ಪೊಣ್ಣುಂದ್ ಮಂಜೋಟಿ
ಕಾಯಿಡರಸಾಟವೊರ, ವೊರ ಒತ್ತೆ ಪೆರ್ಗ. ಬೊ-
ಕ್ಕೊರ ಜೋಡು ಪೆರ್ಗ, ಕುಡ ಚೆನ್ನೆಗೊಬ್ಬುದು ಬಜ್ಜಿ-
ನಗ ಪುಟ್ಟುಗೊಬ್ಬುದಾ ಕವಡೆ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಪು-
ಟ್ಟುದ ಕಾಯಿಲುಂದೇ ಪುದಾರಾಂಡ್ ತೋಜುಂಡು.
ಚೆನ್ನೆದ ಮಣೆಕುಳಿತ್ತೆ ಮಿತ್ತಡ್ಯ ಸೇರ್‌ಂಡ್.

ಪೊಟ್ಟೆ ಪೀಂಕ್‌ಂಡ್ ಕೊಲೆಯ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಾಯಾಂಡ್
ಕೆಯ್ಮಾತ ಕಂಡೊಲೆಡ್. ನಿರ್ನಾಲ ನಡಪುಂಡು

ಪಚ್ಚೆದುಂಗಿಲ/೨೩೫
ಪಾಯಾತಿ ಕುರಲ್ ಬನ್ನಂಗಾಯಿ ಆಂಡ್, ಕೊಡಿ
ಕದಿಕೆ ಪೆಲ ಕುಕ್ಕು ಬೆದುರತ್ತಸದ ಇರೆ ದಡ್ಡ-

ಲೆದ ನಾರ್ ಕುರಲ್ ಕಣತ್‌ದ್ ಪಾಕದಕುಳಿಲ್ಲ್
ದಿಂಜಾದ್‌ಲಾಂಡ್. ದುಂಬೊರಿ ರಕ್ಕಸೆಗೆ ಸಾರ
ಅಂಗಿ ದಾಯೆಗೆ ಮಾತಾ ಅಂಗಿಲೆನ್ ಕತ್ತೆರುನೆ
ಸಯ್ತ್ ಪೋಯೆಗೆ. ಪೂರ ನಂಬೆರಾಪುಜಿ ಕತೆನ್
ದುಂಬು ರಕ್ಕಸೆಯಿತ್ತಿನಾದುಪ್ಪು. ಆಂಡ ಸ-
ಯ್ತೇನ್ಪಿ ಕತೆ ಸುಳ್ಳು. ಅಂಗಿಲೆನ್ ಕತ್ತೆರುನಿ ಸ-

ಯ್ವೇನ್ಪಿ ಸೊಲೆ ಗೊಂತಾದ್ ಯೇರಾಂಡಲೊರಿ ಅಮಾ-
ಸೆಗ್ ಪುಟ್ಟಿನಾಯೆ ಯೇಪಾಂಡಲೊಂಜಿ ದಿನ ಕೆ-
ರ್ಪೇನ್ಪಿ ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಬಾರೀ ಮಂಡೆ ಕರ್ಬಿ ಮ-
ಳ್ತ್‌ದ್ ಕಡೆಕ್ಕೀ ಕಾಟ್ ದಡ್ಡಲ್‌ದ ದಯ್ಯಾದ್
ಪುಟ್ಟುದುಪ್ಪೊಡು. ಅತ್ತ್‌ಡೇತ್ ವರ್ಸೋಡ್ದಿಂಚಿ
ಊರುಗೂರಿಲ್ಲ್ ದಿಂಜಾವುಂಡು. ನನಲ ದ-
ಡ್ಡಲ್‌ದ ಬಿದೆ ಇಂಚ ನಾರೊಯ್ಯುನಗಲಳಿದ್‌ಜೇ -
ನ್ನಗ ಅರ್ತ ದಾದ? ಪಂಡ್‌ಂಡ ಯಾವಂದ್. ಅ-
ಯ್ಕಯ್ಕ್ ಪತ್ತುನ ಪಾತೆರನೆ ಪಣೊಡು ಅಂದತ್ತೆ?

ಪಚ್ಚೆ ಮಾಜಿಂಡ್ ಮಂಜಲ್ ರಂಗ್ ಮಗ್‌ರ್‌ಂಡ್

ಕಂಡೊಲೆಡ್. ಪುಂಡುಪುಂಡಾದ್ ಗಿಳಿಕುಲು ಕುರಲ್
ರುಂಬೊಂದು ರಾದ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಸಾಲ್ ಸಾ-
ಲಾದ್ ಪರ್ದತ್ತಿ ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್, ಕೆ-
ಯ್ತುಂಬುದರ್ತ್‌ದ್ ಬಾರ್ ನುಂಗೆಲ್‌ಡುಳಾಯಾಂಡ್.
ದಡೆ ದೀದ್ ಬಯ್ಮುಟ್ಟುದಾಂಡ್ ಕೊಡಿ ಬೇದಾಂಡ್
ತುಪ್ಪೆ, ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ ಪತ್ತಾಯೊಲಡ್ ಬಾರಾಂಡ್.
ಮಜಲ್ ಬಯ್ಲ್‌ಲೆನ್ ದತ್ತೊಂದು ಬರಿ ಕಷ್ತೊಂದು
ಬರಿ ಮಣ್ಣ್ ಪೂಜೊಂದು ಬೊಟ್ಟುದ ಕೂಳಂಜಿಪಾ-
ಟಡ್ ಪಾಡ್ದಿ ನೇಜಿ ದೆತ್ತೊಂದು ತುಂಬೊಂದು ಪೋ-
ದುರ ಆತಿ ಕಂಡೊಡು ನಡೊಂದು ಸುಗ್ಗಿದ ಪನ್ನಿ

ಸುರುವಾಂಡ್, ಬೆನ್ನಿದ ಬರಾಂದ್‌ಂಡ ನಿರ್ಮಲೊಡು
ಕುಳ್ದು ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಳು ತಿನಿಯೆರೆಲ ಪೊರ್ತಿಜ್ಜಿ.

೨೩೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ದಾದ ಮಾತಿಂದು ಚೇ! ಗಾಳಿ ಬಾರೆದ ಪರ್ನ್ದ
ಪಣ್ಣೆನೇ ವುಂಡು, ಗೆಂದಾಳಿ ಬೊಂಡೊಲು ದಾಯೆ
ಕಣತ ಪಣ್, ನಿನ್ನ ವೊಂಜೊಂಜಿ ಜಂಬರೊಲುಂಡು.
ಕಟ್ಟ್‌ಡೆಂಚಿನ ಬಜಿಲ? ಆಂಡಡೆಗ್, ಎಲ ಕತೆನೆ.
ಅಚ್ಚಿ ಬೆಲ್ಲಲ ವುಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇಲೆಲ ಇಜ್ಜ,
ನಿಕ್ಕ್ ಓ! ಮಾರಾಯ ? ಯೇರೆಗೀತಿಂದು ತಿ-
ನ್ಪಿನಿ ಯೇರ್. ದಾದ ಜೋಕ್ಲ್ಯಾಟಿಗೆನ? ನಿನ್ನ ಸಂ-
ಗತಿ ದಾದ ಪಣ್‌ಗೇಂದ್ ರಾಮೆ ಪಂಡಿನ ಕೇಣ್ದ್
ದಾಲತ್ತ್ ಬುದ್ದಿ ಈ ಹಳ್ಳಿಮೂಲೆದ್ ಬೇತೆ
ದಾದುಂಡು ಪಣಿ. ಯೆಂಕ್ಳೆ ಕಂಡ ಕೋರ್ತೆದ ಲೆಕ್ಕೊ-
ಡಿನಿ ನಿಕುಳು ಎಲ್ಲಿಡೊಂಜಿ ಪಲಾರ ಮಳ್ಪೊಡುಂ-
ದೆನ್ನೊಂಜಿ ಮನಸಯ್ಯ. ತೀನಿಕಾಟಾಂಡಲಾ
ಜವೊಗು ಇಂದೆತ್ತಾತ್ ಯೆಡ್ಡೆ ವೊವುಲಾ ಅತ್ತ್.
ಆತೊಂಜಿ ಗುಣಯಿತ್ತಿ ತೆನಸಿಂದು. ಯೆಡ್ಡೆ ಪ-
ರ್ತೆದ ಕತ್ತಿ ಬೋಡು. ಪೊರ್ಲುಡು ಬೊಂಡ ಕೆತ್ತೊಡಪ-
ಗನೆ ಕತ್ತಿದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಬಾರೀ ಅದತ್ತ ಜಾ-
ಗ್ರ್‌ತೆಡೊಂಜೊಟ್ಟೆ ಮಳ್ಪೊಡು, ನೀರ್ ಪರೊಡು. ಪ-
ರ್ದಾದಯ್ತು ತರೆನ್ ರಟ್ಟಾದ್ ಬಾವೆನ್ ಮಾತ

ಮೆಲ್ಲ ಪೆರೆಸೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಚೋಲಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪರ್ನ್ದ -
ನೊಂಜೊಂಜೆನೇ ನಾಲ್ ಚೇಲ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಸಣ್ಣ
ಮೂರ್ದು ಪಾಡೊಡು. ಬೆಲ್ಲೊನೇತ್ ತೀರುಂಡಾತ್
ತೆಲ್ಪು ಪೆರೆಸ್‌ದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಯೆಡ್ಡೆ ಬರ್ತಿದ ನಾಲ್
ಪುಂಡಿ ಬಜಿಲ್‌ನ್ ಬರ್ಮುರ್ಬದಯ್ಕ್ ಕೊಟೊಡು. ಈತ್
ಮಾತೆನೊಟ್ಟುಗು ಮೆಲಸ್‌ಮೊಂತೊಂತೆನೇ ನಿದಾ-

ಮೊಡು ತಿನೊಡು: ಬೊಕ್ಕಯ್ತ ರಿತಿ ಪಣೊಡು. ಉಡಲ್‌ಗ್‌ಲ
ಸಂಪು, ಬಂಜಿಲ ದಿಡ್ಮೆನಯ್ಯ. ನುಪ್ಪೇ ಬೊಡ್ಚಿ
ಬಯ್ಯಮುಟ್ಟಾನ್ಪೆ ಯಾನೀ ವೊಂಜಿ ರಿತಿನ್ ಮಿ-
ಕ್ಕುನ ತೆನಸ್ ಆವೂರುಡೀವೂರುಡುಂಡೂನ್ಪಿ
ಸುದ್ದಿ ಬುಡಿ. ಸೊರ್ಗ ಲೋಕೊಡು ದಾಯೆ ಬೆರ್ಮ ಲೋ-
ಕೊಡುಲ ಉಪ್ಪೆರನೆ ಉಪ್ಪಂದಯ್ಯ ಆತೆಡ್ಡೆ.
ದೆತೊಣೊಡಿರ್ಪೆರ್‌ಲಾಂದ್ ಕಯ್ಯುಗಿದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ
ನಟ್ಟೊಂಡೆ. ಬೊಂಡ ಪರ್ಪಿನ ಮಟ್ಟ್ ವಯ್ಯಾರೊ-
ಲೆನ್ ಕೇಂಡಿ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಮನಸ್‌ದುಳಾಯಿ-

ಪಚ್ಚೆದುಂಗಿಲ/೨೩೭
ಡೇ ತೆಲಿಕೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲವೆನ್ ತೋಜಾವಂದೆ
ಯೇತ್ ರಿತಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಿಂಬ್ಯ ಪಾತೆರದ ರಿತಿ
ಬೊಂಡೆಗುಪ್ಪಂದ್, ಪಾತೆರೊಡು ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆ.
ಬೇದ ಸಾತ್ರೊಲೆನಿಂಬೆ ಕಲ್ಪಂದಿನೇಟ್ಟಾಂಡ್.
ಕಲ್ತುದುಂಡನ? ಬೆರ್ಮ ದೇವರೆನ ಬಾಯಿ ಕ-
ಟ್ಟಾವಂದೆ ಬುಡ್ತಾಯೆ. ಪಂದ್‌ದೆಣ್ಯೊಂದು ಆಂ-
ಡಪ್ಪೆಂಚಲಾ ಕಣತ್‌ದಾಂಡತ್ತ. ನನ ಬುಡಿಯೆ -
ರಾಪುಂಡ? ನಿನ್ನ ಪಾಕದ ರಿತಿನ್ ತೂಯಿಲೆ-
ಕ್ಕಾಂಡ್. ತಿನ್ಪಾಟೊಡುಲ ಬೆನ್ಪಾಟೊಡುಲ ಹಳ್ಳಿ-
ದಕುಳು ಬಿಗಿ. ಅಂಚನೇ ಲೆತ್ತ್‌ದೊರಿಯನ್ ಮುಟ್ಟ
ಕುಳ್ಳಾದ್ ತಿನ್ಪಾವುನೇಟ್ಟಕ್‌ಳೆಗೀಡಿಜ್ಜಿ.
ನಮ ಸಮಾ ಗೆರೆತ್‌ಂಡ ಹಳ್ಳಿಡುಪ್ಪುನನೆ ನಂ-
ಕೇತೊ ಸುಕ. ಸೊರ್ಗ ದಾಯೆ ಪಣಾಯನೊರ ಜನೊಕು-
ಳೆಗ್ ಪತ್ತಿ ಮರ್ಲತ್ತ. ಬೇತೆಂಚಿನಾಂದ್ ಮೆ-
ಚ್ಚಿದ್ ರಾಮೆ ಪಾತೆರುನ ಕೇಂಡಿ ಸುಗ್ರೀವೆ ಅ-

ವ್ವಂದೆ. ಈ ಬರ್ಸ ನನ ಪಿರ ಮುಕಾವೊಂದು ಬ-
ತ್ತ್‌ಂಡ್ ಬುದ್ದೀ! ನನದ ಸಂಗತಿನ್ ದಾದಾಂದ್
ಪಿನ್ಕಾಂದ್ ಬತ್ತ. ಯಾನಿನಿಯಿತ್ತೆ ವೋಲೆ ಬುಡಿ-
ಯೆಡ ಮಾತೆರಿಡೆ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತ್‌ನಗ ಕಡಮೆಡೊಂ-
ಜಪ್ಪೆ ಕರಿವಂಚಾದ್ ಬೇಗ ಮುಂದೆರೊಡು ರಾ-
ವಣನ ಮೆಯ್ಯೆತ್ ಯಲು ಮಾಸ ಯೇತಾಯ ತಿಗ-
ಲೆದ ದಪ್ಪ ಯೇತ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಯೇತ್ ರೊಂಕಾಂದ್
ತೂಪಿನಕುಳೇ ಯೆಂಕ್ಳೆ ಜವಣೆರಿನಿ ಬುದ್ದಿ, ಲೆಪು-
ಡಾವೆ. ಬರಡೀರ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂದು ಪಣ್ಳೆ, ರಾ-
ವಣನ ದಂಡೇತ್ ಮಲ್ಲೆಡೆ ಬರಡ್. ಕಣ್ಣ ಸೋ

ರಿಗೆಗ್ ಬೂರಡ್. ಅಪಗನೇ ಪತ್ತ್‌ದೊರಿಯೊರಿಯ-
ನೇ ನೆಲೊಕ್ಕೊಂಜೊಂಜೆ ಪೆಟ್ಟ್ ದರ್ತ್‌ದ್ ಬೊಂಡು
ಸೀಂಟಾಯ್ಜಿಮಿನಿ. ಈರೆನನ್ ಲೆಪ್ಪೊಡಿಂಚಾಂದ್-
ಚಿಟಿಕೆ ಹಾಕ್‌ದ್ ಪಂಡೆ. ಸುಗ್ರೀವೆ ಪಂಡಿನೇ-
ಟ್ಟಿಸ್ವಾಸೊಡೇ ರಾಮೆ ಪಂಡೆ.ಯೊ ಪಂಡಿನ-
ತ್ತ್‌ಂದತ್ತ್, ಸೀತೆ ವೋಳಾಳ್ಳುಳ್ ಪಣ್ಪೆನೆನ್
ದುಂಬು ತೆರಿಯೊಣೊಡತ್ತ? ಮಾತೆರೆನ್ ಕೂಡೊಂದು
ಪೋಪಿನೋಡೇಂದ್ ನಮ. ಸೀತೆ ಯಿಜ್ಜಾಳ್ಡ ನಮ

೨೩೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಪೋದೇತ್ ಮಳ್ತ್‌ಂಡ ದಾನೆ ಪೆರೆಜನ ನಂಕ್.
ಅಂಚಾದ್ ಯೆಂಕಿಂಚ ತೋಜುಂಡು. ಯೆಡ್ಡೆ ಬಿ-

ರ್ಸಾದಿಗೆದ ಯೇರೆನಾಂಡಲ ದುಂಬು ಲಂಕೆಗೊರಿ-
ಯನ್ ಕಡಪುಡುದು ಸಂಗತಿನ್ ಪಿನೊಡು. ಯೇರಾವು
ಪಣ್, ರಕ್ಕಸರೆನ ಪಡೆನೇ ಉಪ್ಪವುಳು. ಬಾರಿ
ದೈರ ಬೋಡೆಡ್ಡೆ ತೆರಣಲ ಬೋಡು. ಸಮಯ ತೂ-
ವೊಂದು ಮೂಂಕುಡೆ ಪೋದು ಬಾಯ್ಡೆ ಬರ್ಪಿನ ಕುದ್ಕ-

ನ ಕುಸೇಲ್‌ಲಾ ಬೋಡು. ನಿನ್ನಕ್‌ಳೆಡೇರುಳ್ಳೆ
ನಿನ್ನ ಗೊಂತುಡು ಪಣ್‌ಗೆ ಯಿತ್ತೇಂದ್. ಸುಗ್ರೀವೆ
ಮುಂಡ ನೆರಿ ಕಟ್ಟಾದ್ ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡ್ದೊಂತೆ
ಪೊರ್ತು ಮನಿಪಂದೆ ಕುಳ್ದೊರೊನೆ ತರೆ ದೆರ್ತ್‌ದೀ-
ಜಂಬರೊನು ಮನಸ್ ಮಳ್ತೆಡ ಯೆಂಕ್ಳೆ ಹನುಮಂತೆ

ಮಳ್ಪೆ. ಯಾನೆನ್ನ ಅರ್ವತ್ತೇಂದ್ ಕೋಮಟಿಗೆ
ಮಿನಿ ದಾಲ ಪಾತೆರುನಿ ಅತ್ತಯ್ಯ. ಇಂಬ್ಯ ಸಾ-
ಮಾರ್ತಿಕೆದ ಗುಟ್ಟು ಮಾತೆರೆಗ್ ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ. ಜಾಂ-
ಬವೆರೆಗೆಂಕಿಂಚೊಂಜಿ ನಾಲಯ್ನ್ ಜನೊಕುಳೆಗ್
ಮಾತ್ರೆ ಗೊಂತುಪ್ಪುನಿಲ. ಇಂಬ್ಯಪ್ಪೆ ಯೆನ್ನ ತಂ-
ಗಡಿ ಜೋಕುಳಿಜ್ಜಂದೆ ಒಂಜಿ ಮಂಡಲ ಬಾರಿ
ಸುದ್ದೊಡು ಬೊಳಂತೆದೊಂಜೊಣಸ್‌ಡಿತ್ತ್‌ದ್, ವಾಯು
ದೇವೆರೆನ ಪೂಜೆ ಮಳ್ಪಾದ್ ಬಗ್ತಿಡ್ ಸೀರ್ತ
ಪುರ್ಸಾದ ದೆತ್ತೊಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆ
ಇಂಬ್ಯೆ ಹನುಮಂತೆ. ಎಲ್ಲಿಡ್ ಮಲ್ಲ ಮುತ್ರಾಳಿ

ಕೋಪ, ಚದಿ, ಲೂಟಿಡಪ್ಪೆನ್ ಸಾಕ್ ಸಾಕ್ ಮ-
ಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಮೂಜಿ ವರ್ಸದಗೊಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಯೆ-
ನ್ನಮ್ಮೆರ್ ತೂದು ಪೊಕ್ಕಡೆದಾಂತೆ ಅಂದಂಬೆ
ನಿಕ್ಕೀತ್ ಮಲ್ಲ ಗೋಣಗ್ ಒಂಜಿ ಕೋಮಣಾಂ-
ಡಲ ಕಟ್ಯೆರಾಪುಜಯ್ಯಯ್ಯೊ ನಾಸಿಗೆನೆ ಯೆಂ-
ಚೀ ಯೇಸಿಗೇಂದ್ ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ. ಈ ಕಂಡು ಕೋ-
ಪೊಡು ನಿನಾನಿತ್ತೆನೇ ನಿಂಗ್‌ದೇ ಬುಡ್ಪೆ ಯಾ-
ನ್‌ಂದ್ ಬಾಯಂಗಾದ್ ತುಚ್ಚಿನೆನ್ ತೂದು ನೇ-
ಲ್ಯಮ್ಮೆರದೋಟ್ಟೊಂಜಿ ಬುಡಿಯೆರ್‌ಗೆ ಗೆಬ್ಬುಗೀ-
ಬಾಲೆ ಮಗ್‌ರ್‌ಂಡ್. ಮತಿಯೇ ಇಜ್ಜಿ. ನೀರ್ ಮ-

ಯ್ತ್‌ದ್ ದೆರ್ತ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಯೆದ್ದ್‌ಂಡ್ ಬಾಲೆ ಮನಿ -

ಪಚ್ಚೆದುಂಗಿಲ/೨೩೯

ಪುಜಿ. ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣ್ ಬುಡ್ಪುಜಿ. ಸುಯ್ಲ್ ದಾಲ ಪಂ-
ದುಜಿ, ಬೊಬ್ಬೆನೇ ಬೊಬ್ಬೆ, ಮೆಯ್ಪುಚ್ಚೆ ಯೇರ್ದಾಂಡ್.
ಅಂಚಿ ಮಗ್ತ್‌ಡಂಚಿ ಯಿಂಚಿ ಮಗ್ತ್‌ಂಡಿಂಚಿ.
ಬಾಲೆ ಬಲ್ಲಾತ್ಂಡ್, ಓ ವಾಯುದೇವೆರೇ !
ಯಿರ್ ಕೊರ್ದಿರೆ ಕೊಣೊಯರೆ ಯೆನ್ನ ಬಂಗಾರ್-
ಗೆಂಚಿನಾಂಡಯ್ಯಯ್ಯೊ! ಯೆನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸುಣ್ಣ
ತೇತೆರೇ! ಪೆದ್ದಿ ಬಂಜಿಗ್ ಗೆಂಡ ದೊರ್ತ್ತೆರೇ.
ಉರ್ವೆಡೇ ತಾಲ್ದ್ ಬೂರ್ಯನೆ ಬಾಲೆ ಅಯ್ಯೊಂದ್
ಬುಳಿಪುನಗ ಮೂಜಿ ಲೋಕದ ಮಾತ ಬಂಜಿ ವು-
ಬ್ಬೆರ್ದುಸುಲು ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ್, ವಾಯುದೇವೆರೆನುಪ-
ದ್ರಾಂದ್ ಗೊಂತಾದಮರ್ ಪಂಡಿತೆರೆ ಕಯ್ಪೊಂಜಿ
ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಾದೊಂಜಿ ಮೂಲಿಗೆಲ ಮಳ್ಪಾದ್
ವಾಯುದೇವೆರೆಗ್ ಸಮದಾನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್-
ಗೀ ಬಾಲೆದ ಸರೀರ ಪೆಟ್ಟ್‌ನಾಟಂದೆ ವೊ-
ಜ್ರೊದ ಲೆಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ ಬುಳೆವಡ್ ಪಂಡ್‌ದಿಂದ್ರ ದೇ-
ವೆರ್ ತನ್ನ ಕಯ್ದ್‌ಡೀಸ್ಯೆರ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಮಿ-
ತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್‌ಗ್ ಬಾಲೆನೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆದಗ ನರೆ
ಲುನ ಮೆಲ್ಲ ಕೇಣ್ಂಡ್. ಕಯ್ಕಾರ್ ಪಂದಾಂಡ್
ಕಣ್ಣ್‌ಲ ಬುಳಾಂಡ್. ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ಪೋದಪ್ಪೆ
ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳ್‌ಂಡ್. ಬಾಲೆ ಬಳಪುನಗೆಡ್ಡೆ
ಬುದ್ದಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡಾಂಡ್. ದುರ್ಬುದ್ದಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ
ಮೂಜಿ ಲೋಕಲ ಎದುರು ಉಪ್ಪಂದ್. ಅಂಚಾದ್
ಲೋಕೊಗುಪಕಾರಾಪಿ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಬುದ್ದಿ ಬ-
ರ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಯೆಡ್ಡೆ ಇದ್ಯೆಲೆನ್ ಕಲ್ಪಾದ್ ನಮು-
ನೇ ಬುಡೊಡು ಪಂಡ್‌ದಾ ದೇವೆಂದ್ರೆ ಸೂರ್ಯ ದೇ-
ವೆರ್ ಬೇದ ಸಾತ್ರ ಯಾಕರಣೊಲೆನ್ ಕಲ್ಪಾದ್

ದೇವತೆಳೆಡೇರ ವೊರಿ ಗೊಬ್ಬು ಕಲ್ಪುನಗ ಕೊ-
ರ್ತಿನಗೆ ಗದೆ. ಅರ್ದ ಮುಡಿ ಬಿತ್ತ್ ಪೋಪಿನ ಕಳ-
ತ್ತಾತ್ ಪರತ್ದಿ ಗಟ್ಟಿ ಗರ್ಗಂಡ ಪಾದೆಗೊಂ-

ಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ಬೀಜಾದ್ ಪಾಡ್ಯೆಡನ. ಮೂಜಿ ಕೋ-
ಲಡಿ ಮುಟ್ಟ ಪಾದೆ ಪೊಡಿಪೊಡಿ ದೂಸು ಬುದ್ದಿ.
ದೆರ್ಪೋಡ್ಡಲಾವೊಡಿಂಬ್ಯೆನೆ ಅವೆನ್. ಒಂಚಿಲಾ

ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡ್ಂಡನೇ ಕೊಣೊವೊಲಿಜ್ಜಿಡ ಬಲ್ಲಿ.
ಎಂಚಿನಾಯಗ್ಲೊಂಜಿ ಗುದ್ದು ಯಾವೇ. ಬೊಕ್ಕ
ಗದೆ ದಾಯೆ? ತಿರ್ತ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ತಾರೆ, ಮಿತ್ತ್ ಬಾ-
ಣೊಗು ಏರೆ. ನೀಂದೆ ನೀರ್‌ಡ್, ತೂಟ್ಟು ನಲಿಪೆ, ಗಾ-
ಳಿಡ್ ರಾವೆ, ವೋಡೆ ಪೋಂಡಲ ಇಲ್ಲಡೆಗೆ ಬರುವೆ.
ಬೇತೇರ್ಲ ಬೊಡ್ಚಿಂಬ್ಯೆನೇ ಆವು ಎಲ್ಲೆನೇ

ಕಾಂಡೆ ಬೊಳ್ಪುಗು ಬೇಗ ಕಡಪುಡುವೆ. ಇತ್ತೆಂಕ್ಳು
ಬರ್ಪಾಂದ್ ಕಯ್ಯುಗಿದ್ ಲಕ್ಕ್ಯನಗ ರಾಮೆ ಅಂ-
ಚಾಂಡ ಹನುಮಂತೆ ಭೊಳ್ಪುಗು ಪಿದಾಡ್ದಿಡೆ ಬರಡ್.
ಬೊಕ್ಕ ಮುಳ್ತುಡ್ದೆ ಪೋವೊಳಿ ಎಂಚ ಆವತ್ತ
ಸುಗ್ರೀವ. ಯೀಲ ಬಲ. ಬೇಗ ಪೋವೊಳಿ ಒಂತೆ
ಪಾತೆರಿಯೆರೆಲ ಉಂಡು ಇತ್ತೆ ಪೋಲೇಂದ್ ಕಡ-
ಪುಡಿಯೆ. ಬತ್ತೆರ್ ಮೊಕುಳು. ಹನುಮಂತೆ ತನ್ನಿಲ್ಲ-
ಡೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಸಾದಿನ್ ತೆಲಾಯೆರಾನಗ ಯೆಲ್ಲೆ
ಕಾಂಡೆ ಬೇಗ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಇಲ್ಲಡೆಗೆ ಬಲ ಒಟ್ಟು-
ಗೆನೆ ಪೋಯಿ. ಬನ್ನಗಪ್ಪೆಡ ಪೋಪಿ ಸಂಗತಿನ್

ಪಣ್ ನೆನೆಪುಡೋಳ್ಳ ಮದಪಡ ಬೇಗ ಪೋಲಾಂದ್
ಸುಗ್ರೀವೆ ಪಂಡ್‌ದಾಯೆಲ ಇಲ್ಲ್ ಸೇರೊಂಡೆ.
ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ವೊಣಸಾದ ಹನುಮಂತೆ ಸಂ-

ಗತಿ ಮಾತ ಪಂಡ್‌ದಾಪಿನೆ ಯಾನ್ ಪೋದು ಬ-
ರ್ಪೆಂದಂಜನೆನ ಕಾರ್‌ಪತ್ಯೆ. ಹೋ, ಅಂಚನಾ
ಪೋದು ಬಲ ಮಗ. ಪೋಲ. ಬೇಗ ಬಲ ದಾನೆ ರ-
ಕ್ಕೆಸೆರವುಳು ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ. ತೆರಣನೇ ಯಾವಂದ್
ಉಜ್ಜೇರ್ಡ್ ನಾರ್ ದೆಪ್ಪುನ ಮಲ್ಲ ಬಿರ್ಸಾದಿ -
ಗೆಲ ಬೋಡು. ಪೋಲ. ಯಿ ಪೋಯ್ನ ಜಂಬರ ಬೇಗ
ಮಳ್ತೊಂದು ಬಲ. ದೇವೆರೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ಪಡ್, ನಂಬಿ

ಸತ್ಯ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆ ವೊಳೋಡೆಗ್‌ಲ ನಿನ್ನ
ಬೆರಿಸಾಯೊಗುಪ್ಪಡೆಡ್ಡೆ ಪುದಾರ್ ಬರಡ್ ನಿ-
ಕ್ಕಂದ್ ಕಡಪುಡಿಯಳೀ ಹನುಮಂತೆ ಬತ್ತೆ ಪೋ-
ಯತ್ತೆ ಮಾಮಣ್ಣಾಂದೆ. ಅಂದಂದ್ ಪೋಯಿ ಪೋ-
ಯಿಂದೆ ಸುಗ್ರೀವೆ. ಬನ್ನಗ ಸಾನದೆದುರುಂತಿ-
ಯೆರ್. ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ತರೆನ್ ತಗ್ಗಾದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ,

ಪಚ್ಚೆದುಂಗಿಲ/೨೪೧
ಸ್ವಾಮಿ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯ! ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಬಂಬರೊಗು
ಕಯ್ಪಾಡೊಡಾಂಡ್. ಈ ಜಂಬರೊಡು ಎಣ್ಮೆದಾ-
ತೊಡಕ್ ಒಡ್ಡಾರೊಲು ಬರಂದಿಲೆಕ ಕಾತೊಂದು
ಗೆಲ್ಕಾಯಿ ನೊದಗಾದ್ ಕೊರ್ಪಿಂಚಿ ಮಲ ಬವು-

ಬಾರ ನಿಕ್ಕೆತ್ತಿನವು. ತರೆ ಕುಜಲ್‌ದಾತೊಂಜಿ
ಕೋರೆ ಪೊರ್ದಂದಿ ಲೆಕ್ಕೆಂಕ್ಕೆನ ಪುದಾರ್‌ನೊರಿ-
ಪಾದ್ ನಾಲೂರು ಮೆರೆಪಾದ್ ಕೊರಿಯಡ ಬರ್ಪಿ-
ನಾಯನೊಗು ನಿನ್ನ ಮಣೆ ಮಂಚಾವುಲೆಗ್ ಬೊಳ್ಳಿ
ಮುಚ್ಚಾದ್ ನಿನನಯ್ಟ್ ಬೆಳಗಾದ್ ಬುಡ್ಪಾಂದ್
ಪರಕೆ ಪಂಡೊಂದು ದುಂಬೊತ್ತಿಯೆರ್ . ರಾಮನಾ-
ಸ್ರಮೊಗೆತ್ತಿಯೆರ್. ರಾಮೆ ತೂದು ಹೋ!ಬಲೆ ಕುಳ್ಳಿ.
ಲಚ್ಮಣಾ! ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಕಣಲೊಂತೆ ಮೊಕುಳೆಗೇ-

ನ್ನಗ ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ದಾಲ ಬೊಡ್ಜಿ ರಾಯೆರೆ.ನಮ್ಮ
ಹನುಮಂತಗೊಂಜಪ್ಪಣೆನ್ ಕೊರ್ದು ಕಡಪುಡ್‌ಲೆ-

ಗೇಂದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಪಣ್ಪಿನೆ ರಾಮೆ ಬಿರೆಲ್‌ಡಿ-
ತ್ತಿನ ಗರುಡಪಚ್ಚೆ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಉಂಗಿಲೊನು ತೂದು
ಮದಿಮೆಡುಡ್ಗಿರೆ ತನ್ಕ್ ತಿಕ್ಕಿನವು ತಮ್ಮಲೆನ.
ಪತ್ತುಜಿಂದೆಂಕ್, ನನ ಆಳೆಗಾಂಡಲ ದಾಲ
ಗೇಲುಂಡ ತೂಕಾಂದ್ ಬಿರೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಪೀಂಕಾದ್
ಪತೊಣಿಂದು ನಿನಡುಪ್ಪಡಿತ್ತೆ ಪೋನಗ ಗುರ್ತೊ-
ಗಾಂಡ್. ಕೊದ್ಯುನ ಪೇರ್‌ಗ್ ಮುಸುಂಟು ಮುರ್ಕಾದಿ
ಪುಚ್ಚೆ ಅಳೆ ತೂಂಡ ಪೋಡ್ಯುನ ಲೆಕ್ಕ ರಕ್ಕಸೆರೆ
ಮಾಯಾಕೊನು ತೂದು ಪಕ್ಕೇರೆನ್‌ಲ ನಂಬಾಯ-
ಳಂಚಾದ್ ನಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾವುಂದ್ ಕೊರಿಯೆ. ಹನು-

ಮಂತೆ ದೆತ್ತೊಂಡೆ. ರಕ್ಕಸೆರೆ ಮಾಯಕದ ಪೋ-
ಡಿಗೆಡ್ ಪಟ ಪತ್ತ್ ಪೋತಿನ ಅಮ್ಮ ಈ ಉಂಗಿ-
ಲೊನ್‌ಲ ಯೆನನ್‌ಲ ಮಾಯಕದ ಮಲ್ಲ ಮೋಸಾಂದ್
ತೆರಿಯೊಂಡ ಸೋತು ಪೋವತ್ತ? ದಾನುನಿ ಯಾನ್
ಗೊಂತಾಪುಜೀಂದ್ ನರ್ಗುನೆನ್ ತೆರಿದವು ದಾಲ
ಸೋಪಂದ್. ಉಂಗಿಲೊನು ಕೊರಿ ಸಾತ್‌ಗಾಳೆ ಮೋ-
ಣೆನ್ ತೂಂಡ ಸೀತೆ ಆಳಂದ ಅತ್ತಾಂದ್ ಗೊಂ-
ತಾವು. ನಿಕ್ಕಾತ್ ಯಾವತ್ತ? ನಿನನಾಳ್ ನಂ-
ಬುಂಡಾಂಡೆ. ಇಜ್ಜಂಡ ಲಂಕೆಡುಳ್ಳಾಳ ಯಿ-

೨೪೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಜ್ಞಾಳಾನ್ಪಿನಾಂಡಲಾ ತೆರಿವೆ. ನಂಕಾತತ್ತ

ತೆರಿಯೊಡಾಯಿನ. ಅತ್ತ ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮಂತೆ
ನನ ಪಿದಾಡೊಳಿ ಪೋದು ಬರಡ್ಂವೆ ರಾಮೆ, ಅಂ-
ಚಾಂಡ ಯಾನಿತ್ತೆನೆ ಪಿದಾಡ್ದಾಂಡ್ ಬರ್ಪೆ. ಬ-

ನ್ನಗ ನಾಲ್ ದಿನ ತಡಾವಾಂಡ ಗಡಿಬಿಡಿ ಬೊಡ್ಚಿ
ಪೋಯ್ನೆನ್ನ ಜಂಬರಾವಂದೆ ಯಾನರ್ದೊಡೇ
ಬುಡ್ದು ಬರ್ಪುಜಿ. ನಿಕುಳು ಕುಳ್ಳುಲೇದಂಜನೆನ
ಮಗೆ ರಾಮ ಕಾರ್ಪತ್ಯೆ. ಲಚ್ಮಣಗ್ ಕಯ್ಮಿಗಿದ್
ಬರ್ಪೆಲ್ಯದನಿಕುಳೇಂದರಿಕೆ ಮಳ್ತೊಂಡೆ. ಲ-
ಚ್ಮಣೆ ಆವು ಪೋದು ಬಲ. ಜಾಗ್ರ್ತೆ. ಬಾರಿ ಸೊ-
ರ್ಕುದಿನ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪೊಣ್ಣುಳು. ತೂಂಡ ಮಲ್ಲ ಕ-

ಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿಳುಪ್ಪೆರಕ್ಳೆನ್ ಪೊಣ್ಣುಳೂಂದ್ ಜಾ-
ಕಿಣ ಮಳ್ತಡಕುಳು ನಿನನಿಂಚನೆ ಬುಡಾಯೆರಕ್-
ಳೆನ್ ಪುಂಡಿ ಸೇಕೊಡೇ ಹದ ಮಳ್ಪಾಡಾವೂಂದೆ.
ಹನುಮಂತೆ ತೆಲಿತೊಂದು ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪೊಣ್ಣಾವ-
ಡಾಣಾವಡಕ್ಳೆ ರೋಗೊಗು ತಕ್ಕ ಬೋಡಿತ್ತಿ
ಮರ್ದ್ ನಮಡನೆ ಮೂವೆರೆಡ ಉಪ್ಪುನೀಂದ್ ತೋ-
ಜುಂಡೆಂಕ್. ನಿಕ್ಳೆ ಕಯ್ಪುಲಿತೆ ತೂದಾತ್ಂಡ್
ಎನ್ನ ಪೊಸ ಕಯ್ಯುಗ್ಗೊನು ತೂವೊಡೀ ಸರ್ತಿಂದ್
ಸುಗ್ರೀವಗಡ್ಡ ಬೂರ್ದುಂಗಿಲೊನು ಕುಂಟುದ ಕೊ-
ಡಿಟ್ಟರ್ಕಲ್ನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಗಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೊಂದಗತೆ.

ಸುಗ್ರೀವೆ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಹನುಮಂತೆ ಪೋ-

ಪಿನೆನ್ ತರೆಕೊಡಿ ಮಾಜಿನೆಟ್ಟ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಸೀಮೆ
ಮುಚ್ಚುಂದೆ ತೂದೊಂತೆ ಪೊರ್ತು ಸುದ್ದಿಂಜಂದೆ
ರಾಮೆ ಸುಗ್ರೀವ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು ಅಂದ, ಓ
ಸುಗ್ರೀವ! ನಿನಡೊಂಜಿ ಸಂಗತಿನ್ ಪಣೊಡೂಂದ್
ಯಾನ್ ಯೇಪೋಡ್ದಿಂಚ ಮನಸ್ಡೆಂಣ್ಯೊಂದುಳ್ಳೆ
ನಂಕಿರ್ವೆರೆಗ್ಲಾನಿ ಕಣ್ಣ್ ಕುತ್ತ್ಂಡ ತೋ-
ಜಂದಿ ಸಾದಿಡ್ ದಿಕ್ಕ್ ದೇಸ ತೆರಿಯಂದೆ ಪರ-
ಡೊಂದು ತೆರಡೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಬೊಳ್ಪು ತೋಜಾದ್

ಬದ್‌ಕಾದಿನಜ್ಜಿ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆದಿನ್ ಕೊಟ್ಯೊಡೊ-
ರ್ತಿನ್ ಬುಡ್ಪಿನತ್ತ್ ನನ ಕರಿದಿ ಮರಿಯಲೊಡೆಂಕು-

ಪಚ್ಚೆದುಂಗಿಲ/೨೪೩

ಆಪಗಪಗ ಪೋದು ಮುರ್ಪೆರೆ ಕೊಣೊದು ಪಾಡ್ದ್ ನೀ-
ರ್‌ನ್ ಕೊಣೊದು ಕೊರ್ದೆಡ್ಡೆ ಕೀರಿಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬರ್ಸ
ಬನ್ನಗಾಳೆನ ಕುಂಟು ತೊಯ್ತ್ ಪಾಡೊಂದು ಬ-
ರ್ಪೆದ. ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲಂಚನೆ ಸೇವೆ ನಡಪುಂಡು.
ಒಂತೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ತ್‌ದಾಳೆನ್ ತೂಂಡ ನಾಲಯ್ನ್
ವರ್ಸ ದೆಪ್ಪಾಳ್. ಅಳೆನಯೋದ್ಯೆಗ್ ಲೆತೊಂದು
ಪೋವೊಡುಂದೆಂಕಾಸೆ ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಟುಂಡಾತ್-
ನೇಟ್ಟಾಳೆನೀ ಲೆತೊಂದಿಲ್ಲಾಳ್ ಕುಳ್ಳಾದ್
ಸಾಂಕೊಡಪ್ಪೆನ್ ಸಾಂಕು ಲೆಕ್ಕ. ನಿಕ್ಕೆಂಚೊಪ್ಪಿ-
ಗೆನ. ಅತ್ತ್‌ಡೊಂಜಿ ಮಳ್ಪುಲಯೋದ್ಯೆಗ್ ಲೆತೊಂದು

ಪೋದು ಯೆನ್ನಪ್ಪೆ ಕಯ್ತ್‌ಳ್ ಬುಡ್ದು ಬಲ. ದೂರ
ನಡೆಪೆರಾವಂದಾಳೆನೆಂಚ ಮಳ್ಪುವ ಪಣ್‌ಗೆ.
ಹನುಮಂತೆ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕೇರುಂಡು ಮೂಳೂಂದ್
ಪಂಡೆ. ಸುಗ್ರೀವೆ ಆವಯ್ಯ! ಯೆಂಕ್‌ಲ ಮುರಾ-
ನೀಡ್ದಿಂಚಲಜ್ಜಿನನ್ ಮಂಡೆಡುಪುನಿ ಇತ್ತೆ
ಸರಿಯಾಂಡ್. ಇನಿಯೇ ಲೆತೊಂದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಪೆ
ಅಂಚ ಬೋಡಾಂಡಯೋದ್ಯೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೋನಗ ಲೆ-
ತೊಂದು ಪೋವೊಳಿ ಬುದ್ದಿ ಬರ್ಪೆಯಾನಿತ್ತೇಂದ್
ಪೋದು ಸಾಲ್ಪೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪತೊಣ್ಪಾದೊಂಜಿ
ಮಂಚಿಲ್‌ನ್ ಸಬರಿನಾಸ್ರಮದ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಮೆಲ್ಲ

ಜಾಪಾದ್, ಸುಗ್ರೀವೆ ಜಗಲಿಡಿತ್ತಿನ ಸಬರಿ-
ಗಡ್ಡ ಬೂರ್ದ್ಯಾನಿ ಮುಟ್ಟದ ತನ್ನ ಕತೆ ಪಂಡೆ
ಪನುಮಂತನಿನಿ ಕಾಂಡೆ ಸೀತಮ್ಮ ಲಂಕೆಡು-

ಳ್ಳೇರಾಂದ್ ತೂದು ಬಲ ಬೇಗಾಂದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ.
ಈತ್ ಕೇಂಡಿನ ಸಬರಿ ಅಂದ ಮಗ! ಯೆಡ್ಡೆನೇ
ಆಂಡ್ ಮಗ, ನಂಕ್ ತೀರುಂಡೇಪಲೊರಿಯಗೊಂ-
ಜುಪಕಾರ ಮಳ್ಪೊಡತ್ತಂದೆ ಕೇಡೆಣ್ಯೆರೆನೆ
ಬಲ್ಲಿ ಮಗ. ನೀರ್‌ಮಿನಿ ಬೋಡ ಪರಿಯೆರೆ ನಿಕ್ಕ್.
ಒಂಚೇಡ್ದ್ ಬತ್ತ ಮಗ, ದಾನೆ ಬತ್ತಾಂದ್ ಕೇಂ-
ಡಳ್. ಅಯ್ಕ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಅರಸುಲೆನನಿಡೆ ಕಡಪು-

ಡಿಯೆರೀನಿತ್ತೆನೆ ಲೆತೊಂದು ಯಾನೆನ್ನಿಲ್ಲ-
ಡೆಗ್ ಪೋವೊಡುಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಆರಯೋದ್ಯೆಗ್ ಪೋನ-
ಗೀರೆನ್‌ಲ ಒಟ್ಟುಗು ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಿನಿ ಪಣ್ಪೆ-

೨೪೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ನಾಲೋಚನೆನ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಳ್ತ್‌ದುಳ್ಳೆರ್, ಅಂಚ
ಬತ್ತೆ ಯಾನಿತ್ತೆ ನಮ ಪೋಯಿಂದೆ. ದಾಯೆ ಮಗ.
ಕರಿದಿನೆಚ್ಚಿಗೆ, ಒರಿದಿನೊಂತೆ ಮಗ ಯೆಂಕ್ ನನ
ಓಡೆ ಪೋಪಿನಿ ಪಣ್‌ಗೆ. ಇನಿಯ ಎಲ್ಲೆನ ಸಯ್ಪಿ-
ನಾಳೆಂಕ್ ದಾದಾಯೆರುಂಡು ನನ ! ಬೊಡ್ಚಿ ಮಗ.
ಓಡೋಡೆ ದಾಯೆ ಕೋಣೆಪಿನಿ ಯೆನ್ನ ಸಂತೆ ಪೋ-
ಕ್ಕಡೆ ನಿಕುಳೆಗೊಂಜುಪದ್ರನ ದಾಯೆ ಯಾನೋಳ್ಳ

ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೆಂಡೆನ್ನ ಪುಣೊನು ನಾದೆರೆ ಬುಡಡೆ.
ಪಕ್ಕೊಂಜಿ ಬೊಣ್ಯ ಮಳ್ತೆರ್ಲೆ ಮಗ. ಯಾನ್ ಮೂ-
ಳೇ ಇತ್ತೊಣುವೆ ಮಗಂದಾಳ್ ಸಬರಿ. ಸುಗ್ರೀವೆ
ದಾದಜ್ಜೆ! ಯಿರೊಂಜಿ, ದಾಲ ಪೋದ್ಯಡೆ. ಪೋಯಿ,
ಯಿರೆ ಮೋಕೆದ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಯೆನ್ನ ದೇ-
ವೆರ್ ಯೆಂಕ್ ಕೊರ್ತಿನಪ್ಪಣೆ, ಯಿರ್ ಮಿನಿ ಬತ್ತ್-
ಜಾರ್ಡೆನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಬರು. ಅಕ್‌ಳೆಡ ಕುಸಾಲತ್ತ್,
ಬೊಕ್ಕೆನ್ನ ಜಿವೊಗು ಬರು, ಒರಿಪಾದರೆನನಾನಿ.

ಇನಿಲ ಕಾಪೊಡು. ಯೊರೆಗಡೆಮುಟ್ಟ ನಡಪೆರಾ-
ವಂದೆಂಕ್ ದುಂಬೆ ಗೊಂತುಂಡಯ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್

ಬನ್ನಗನೆ ಮಂಚಿಲ್‌ನ್ ಕಣದೆ. ಬಲೆ ಪೋಯಿ ಲ-
ಕ್ಕೀಂದ್ ದಂಗ್‌ಗ್ ಮೆಲ್ಲ ಕಯ್ಕೊರ್ದು ಮಂಚಿಲ್‌ಡ್
ಕುಳ್ಳಾಯೆ. ಪಜೆ ಮಣೆ ತಲೆಂಬು ಕುಂಟುದ ಗಂಟ್
ಕತ್ತಿ ಬಚ್ಚಿರೆ ಗುದ್ದು ಜಿಡ್ಡೆ ತಂಚಿನ್ ಮಂಚಿ-
ಲ್‌ಡ್ ದೀಯೆ. ಒರಿದಿನೆನ್ ತೂದಗತ್ಯದ ದಾಲ
ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಜನ ಕಡಪುಡ್ದು ತರ್ಪಾವೊ-
ಲಿತ್ತೆ ನಮ ಪೋಯೊಂದ್ ಅಜ್ಜನಿಲ್ಲಡೆ ಲೆತೊಂ-
ದೇ ಬತ್ತೆ. ರುಮೆನ್ ಕಯ್ತಡೆ ಲೆತ್ತೆ. ನಿಕ್ಕ್ ಈ
ಅಜ್ಜಿ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಗೊಂತುಂಡ? ತೂತನ ದುಂಬು
ಇಜ್ಜತ್ತ? ಯೆಂಕಿತ್ತೆ ಬತ್ತಿ ನರಮಾನ್ಯ ಜ-

ಲ್ಮೊನು ಪೆದ್ದಿನಪ್ಪೆ. ನಂಕಿರ್ವರ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ತಿ-
ನಪ್ಪೆ ನಿಕ್ಕೆಚ್ಚ ಪಣ್ಬುಜಿ. ಅಜ್ಜಿನೆಂಚ ತೂ-
ವೊಣೊಡೊಂದ್, ಪಂಡೆ. ಹನುಮಂತೆ ಬರ್ಪಿನ ಸಾದಿ-
ನೆದುರು ತೂವೊಂದಿತ್ತೆ. ದಿನೊನು ಗೆಣ್ತೊಂದಿತ್ತೆ.

* * *

೧೭. ನೀಲದುಂಗಿಲ

ಕಂತೆರಾನಗ ಪೊರ್ತು ರಂಗ್ ಮಗುರುನ ದೊಂಬು-
ಗೊಪ್ಪ ಕೊರ್ದುಂತಾದಿ ಪುತ್ತೊಳಿದ ತಗಡಾನ್ನಿ
ಲೆಕ್ಕ ಮೆಂಚುನ ರಡ್ಡ್ ತಾರೆದಾತೆತ್ತರೊ-
ಡ್ಡಿರ್ವೆರೆಗ್ ಜೆಪ್ಪುನ ಪಜೆತ್ತಾತಗೆಲೊಡು ಜ-
ಪ್ಪುನ ನೀರ್ದ ಪೊರ್ಲು ತೂಪಿನನೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಪರ್ಬ.
ದಾರೆದುದ್ದೊಗು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಂಗ್‌ಲೆಡ್ ಮೆಂ-
ಚೊಂದು ರಟ್ಟುನ ತರತರತ್ತ ಪನಿಕುಳು ಸೊರ್ಗ-
ದಕುಳು ಬಗೆಬಗೆತ ಬಣ್ಣದ ರತ್ನೊಲೆನ್ ಕಟ್‌ದ್
ದೀತಿ ಚೀರಾವುಲೆದ ಬಾಯಿಗಿತ್ತ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್
ದೊರ್ತೆರಾನ್ನಿನ ಲೆಕ್ಕ ತೂಂಡ ಅಂಗರಿವುಂಡು.

ಮಣಿಕುಳವು ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಬೂರು ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ದರಿದ್
ಪೊಡಿಯಾದ್ ದೂಸಾದ್ ಪೋಂಡಾನ್ಸಿಲೆಕ ರಾಪಿ
ದೂಳು ಪನಿಕುಳೆ ಕೋಪೆಲುಸುಲುಗಂಚಿಂಚಿ ರಾ-
ಪಿನ ಸೆಲ್ಲೆ ಪಟ್ಟೆ ಜರಿ ಸೀರೆಲೆನ್ ಮನಸ್ ಡೆ-
ಣ್ಯಾವುಂಡು. ಈ ನೀರ ದಾರೆದ ಮುದೆಲ್‌ಡಿ-
ತ್ತಿನ ಪಳ್ಳದ ಬರಿಟ್ಟ್ ಕುಚ್ಚಿ ಪುದೆಲುಳು ತೆಲ್ಪು-
ಡವುಳವುಳು ಕಳ್ಳಿ ಕನಪಡೆ ಕಾಯೆರ್‌ದ ಕುತ್ತಿ-
ಲತ್ತಂದೆ ಬೇತೆಂಚಿನಲ ಯಿಜ್ಜಿ. ಗುಂಡು ಪಾ-
ದೆಳೆನಿಡೆಟ್ಟೆಂಚನಾ ಬುಳೆತ, ಪಳ್ಳದ ನೀರ್
ಪರಪು ತೋಡೇ ಸಾದಿ. ದುಂಬು ಪೋನಗ ತೋಡು-

ದಾಯೆರೀಯೆರೆಡ್ ಬಾಣೊಗು ನೆತ್ತಿ ಕೊರ್ದಿತ್ತಿ
ಮಲ್ಲ ಪಾದೆಲು ರಡ್ಡ್ ಮಲ್ಲಾನೆದೆತ್ತರೊಡು
ಕೂಡೊಂದು ದೂರ ಮುಟ್ಟೊಗು ಪಾದೆವಡಿ ಮಲ್ಲ-
ಮಾಟೆನೇ ಆದುಂಡು. ಗುಳಿಗ ಪಾದೆದ ಗುಳಿಗ-
ಮಾಟೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ತೆರಿಯಂದಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ.

ಪೋಡ್ಯಂದಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಈ ಮಾಟೆಗೇರಾವ-
ಡೆಂಚಿನಾವಡ್ ಪೋದು ಪೊಗ್ಗ್ಂಡ ಪಿರ ಬರ್ಪಿ

೨೪೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಪಂಚಾತಿಕೆನ ಯಿಜ್ಜಿ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲ ಮಾ-
ಟೆದ ಮಯ್ಮೆ ಮಾಯೊಲೆದ ಸೊಲೆ ತೆರಿದ್ ನೀಲೆ ತೂಯೆ-
ರೇಂದ್ ಪೋತಿನ ಬಾರಿ ಮಂತ್ರವಾದಿಲು ಮಾತ

ನೇಲ್ಯ ಅರೆ ಬಾಯಿ ದೀತಿನ ಕೇಣ್ದೆರತ್ತಂದೆ
ಪಿರ ಬಯ್ದಿನೆನ್ ತೂತಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಇಂಚಿ ಮಾ-
ಟೆಡ್ ದೂರ ದೂರ ಪೋನಗ ತರೇಡ್ತರೆ ನೆಲ್ಲಿ-
ದಾತ್ ಮಲ್ಲೆಡ್ ಪನಿಪು ಪನಿಕ್ ಮೆಯ್ಕೊಕ್ಕೆರ್ದ್-
ಪೋದೆದುರು ಬಾರಿ ದೂರೊಡು ಬೊಳ್ಪು ಕಣ್ಣ್‌ಗಾ-
ಯುನೆ ದ್ಯೆರ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಪಿರ ತೂಂಡ ಕಬಿದಿ ಕ-
ತ್ತಲೆಗ್ ಜಿವ ಪಾರುಂಡು. ಪರಡೊಂದು ತೆರಡೊಂದು
ಪೋದು ತೂನಗ ಕಣ್ಣ್‌ಳೆನ ನಂಬೆರಾವಂದಿ
ಮಲ್ಲ ಯಿಸ್ಮಯ. ಜಾಲ್, ಪಾಗಾರ, ಜಗಲಿ, ಚಾ-
ವಡಿ, ಕುಂದ, ಪಾದಟಿಗೆ, ತೋಳು, ಬೋದಿಗೆ, ಜಂತಿ,

ಗೋಡೆ, ದಾರಂದ, ಬಾಕಿಲ್, ಮಾಡ್, ನೆಲ ಮಾತ
ತಾನಾದ್ ತೂಪಿ ಕಣ್ಣ್ ಗ್ ಸಂಪು ಕೊಲ್ಪುನಂ-
ಚಿನ ಬೊಳ್ಪು ತೇತೊಂದು ಮೆರೆಪಿನೆನ್ ತೂಂಡ ತಿಂ-
ಗೊಳುದ ಬೊಳ್ಪುನು ತುಂಡು ತುಂಡು ಕಡ್ತ್‌ದ್ ನಾಲ್
ಪಟ್ಟಿ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ತೆಲ್ಪು ತಿಗ್ತ್‌ದೀ ಮಂಟಮೆದ
ಸೇಬಿದಿಲ್ಲ್‌ನ್ ಕಟ್‌ದೆರ್ಂಧೇರ್ಲ ಪಣೊಡವೆನ್.
ಸಿಂಗಾರ ಮಜಲ್‌ನ್ಪಿನೀಯರಮನೆಕ್ಕ್ ಆ-
ಕೂಟ, ಈ ಕೂಟ, ಮಣಿಮಾಕೂಟ, ಕುಂಡಲ, ಕಿ-
ರೀಟ, ಜಳಜೋಳ, ಜೋಳಿಂಗೇಸ್ವರೇಂದೇಳ್
ಮಾಳಿಗೆಲು. ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ಪಣ್ಪಿ ಚಾವಡಿಡ್

ಸೂರ್ಯ ಜೋತೀಂದೊಂಜಿ, ಚಂದ್ರ ಜೋತೀಂದೊಂಜಿ
ರಡ್ಡ್ ತುಡರುಲು, ಗಂಗೆ ತುಂಗೇನ್ಪಿ ಮಂಚಾವ್ಳ್,
ಮಿರಿಮಿಂಚಿ ಸಿರಿಮಿಂಚಿ ಪಣ್ಪಿ ಪುಂಚಾಲೊಳ –
ಕ್ಡ್ದಿತ್ತಿ ಚೆನ್ನೆ ಸೊನ್ನೇನ್ಪಿ ರಡ್ಡುಜ್ಜಾಲ್,
ಮಿಂಚಮ್ಮ ಕೆಂಚಮ್ಮ ಪಣ್ಪಿ ಚಾಕಿರಿದಕುಳು.
ಮುತ್ತು ರತ್ನಾನ್ಪಿ ಕೆದಕುಳು ರಡ್ಡ್, ಕಾಜು ಬಾ–
ಜೂನ್ಪಿ ಿಾಯಿಳು ರಡ್ಡ್. ಗಂದಮರಿ ಚಂದಮರಿ
ಪಣ್ಪಿ ಕುದುರೆಳು ರಡ್ಡ್. ಮದ್ದಾನೆ ಮುದ್ದಾನೆ
ಪಣ್ಪಿನಾನೆಳು ರಡ್ಡ್. ನಾಗವನ ಬೋಗವನ

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೪೭

ಪಣ್ಪಿ ಪೂಬಿತ್ತಿಲುಳು. ಸುಂದಮ್ಮ ನಂದಮ್ಮ

ಪಣ್ಪಿ ಪೆತ್ತೊಳು. ನೀಲನಿದಿ ಕಾಲನಿದಿ ಪಣ್ಪಿ
ರಡ್ಡ್ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಳಿಂಚೀ ಬೋಗ ಬಾಗ್ಯೊಲೆದ
ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ತೆಲಿತೊಂದು ನಲಿತೊಂದು ಕೆಲೆತೊಂದು
ಸೊರ್ಕುದಿತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಗುಣೊಟತ್ತ್‌ಡಲ ರೂಪೊಡೊಂ–
ಜಂದ್, ಪೊಣ್ಣುಂದ್‌ಂಡ ಪೊಣ್ಣು ಮಯ್ಗೀರ್ದ
ಸೀಮೆದರುತ್ತ ಕಣ್ಣ್, ಪೊಸ ಜವಣಾದಿಗೆದ ಮರ್ಲ್
ತಿರ್ಲ್ ಕೂಡ್ದಿನ ಪೊರ್ಲು ತೂನಗಂಗಾದಿ ಬಾ–
ಯ್ಮುಚ್ಚಂದ್, ಕಣ್ಣ್ ಬಚ್ಚಂದ್ ಮೆಯ್ಬುಂದಂದ್.
ಮೋಳತ್ತ ಯೆಜಮಾನ್ದಿ ಲಚ್ಚಣದ ಪುಚ್ಚೆ, ಜವ–
ಣೆರೆ ಸಡ್ಡ್‌ದಾಂತಿ ಹಂಬೊತ್ತು ಯೆರ್ದಿತ್ತಿನಾ–

ಳೇ ಮೋಳೆದೇ ಸೊಯಂಪ್ರಭೆ. ಮೋಳು ಪಾಸಾಡಿ –
ಡಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣುಳೆಡಪ್ಪ ಮೇಳ ಮಳ್ತೊಂದು ಬಾ–
ಯ್ಕಳೆವೊಂದು ಗಾಡ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಯೇರ
ಲೆತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಮಾತೆರ್ಲ ಮನಿಪಂದೆ ಕೆಬಿ–
ಕೊರ್ಸ್ಗೇರಿಲ್ಲಾಳ್ ಓ ಅಮ್ಮ! ಓ ಅಕ್ಕ!

ಸಾದಿ ತೆರಿಯಂದೆ ಸೋತೆನೆ. ಓಡೆ ಬತ್ತೇಂದೆ
ಗೊಂತಾಪುಜೇನ್ಪೆ, ಒಟ್ರಾಸಿ ಕಷ್ಟೊಡು ಬೂರ್ಯೆ.
ಯೆಂಚಲೊಂಜುಪಕಾರ ಮಳ್ಪುಲೇನ್ಪಿನ ಕೇಂಡ್-
ದೇರ್ ತೂಕಾಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್-
ದೇರ್ ಯೀ, ವೊಳ್ತಾಯೆ, ವೋಡೆ ಪೋವೊಡು ನಿಕ್ಕ್,
ವೊಳ್ತು ಬತ್ತಾಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಯಾನ್ ಯೆಡ್ಡೆಂತಿ-
ನಕ್‌ಳೆ ಚಾಕಿರಿ ಮಳ್ಪುನಾಯೆ. ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಯೆ-
ನ್ನೂರುಂದು ಪಣ್ಣಗನೆ ಕಿಸ್ಕ ತೆಲಿತ್‌ದ್ ಸೊಯಂ-
ಪ್ರಬೆ ಓಹೋ! ಯೀ ಯೇರ್? ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದಾಯೆನಾ?
ಅಂದ? ಬಾರೀ ಯೆಡ್ಡೆ. ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದಾಯೆ ಯೀ-
ಯತ್ತ ? ಗೊಂತಾಂಡ್‌ಂದ್ ಕೂಲ್ಯಾದ್ ಪಾತೆರ್ದ್
ತೂಪಿನೆಂಚಿನದೆ, ನಾಯ್ಲೆನ್ ಬುಡ್ಯೆ, ಪೋವಡೀ-
ಮಲೆ ಮಂಗೆ, ಸಾದಿ ತೋಜಾವ ನಿಕ್ಕೆಂಕ್ಲೆ ನಾ-
ಯಿಲು ದಾನೆ? ಪಂಡೆ ಬುಡಿಯೆರೆ, ಮಲ್ಲ ಪೋಲ ಯೀ,
ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದಾಯೆನಾ? ಮಂಗೆನಾ? ಗೊಂತಾಂಡ್

ಮೂಳೆನೇ ವುಂತು ಮಂಗಣ್ಣ! ಪಾರೋಡ್ಜಿ ಮಿನಿ.

೨೪೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ತಾಲಿಕಿಡೊ ತಿಮ್ಮಣ್ಣೆ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಬೇತೊಂಜಿ
ನಿನ್ನನೆ ಪುದಾರತ್ತ? ಅಂದ ಓ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ!
ಎಂಚ ಕಳುವನ್ ಪತ್ತುನೆಂಚ ನೋಪುನಿ ಕಟ್ಟು-
ನೆಂಚಂದ್ ತೋಜಾಲ ತುಕಗೆ. ಅಜ್ಜಿನ ಬೊಜ್ಜೊ-
ಗೆಂಚ ತುಂಬುನಿ ಕಯ್ಲ್. ಕಂಡಾನ್ಯಡಪ್ಪ ಮದಿ-
ಮಾಳ್ ಕುಳ್ಳುನ ಪೋಪಿನೆನ್, ದುಂಬುದಾಳೆಂಚ
ಇತ್ತೆದಾಳೆಂಚಂದ್ ತೋಜಾವ. ಜೆಪ್ಪುನಲ
ತೋಜಾವದೇ ಬಾರಿ ಜಿರ್ಸೆ ಯೀ, ಪೋಲೆದ
ಜೆಲ್ಲನಾ? ತಾರಾಯ? ದಾದಾಂಡಲೊಂಜಿ ತು

ಡಿಡೆ ಬೇಗ ಕಣಲೆ, ಮಂಗನ್ ಲಾಗ ಪಾಡಾಗ
ಬೇಗಾಂದ್ ಪಂಡಿನೇ ತಟ್ಟ್, ಬೋಸುಡಿ ದಾದ
ಪಂಡಾಂದ್ ಪೋದು ಜುಟ್ಟುದು ಪತ್‌ದ್ ದುಂಬು ಪಿರ
ಕುರ್ಕಾದ್ ಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಬಗ್ಳ್. ನಾ-
ಯಿಲೆನ್ ಬುಡ್ಪನ? ಯೊಯೆ ನಾಯಿ. ನಿಕ್ಕ್‌ಲ ಬೇತೆ
ನಾಯಿಲುಂಡತ್ತ. ಪಡೆನಾಯಿ! ನಿನ್ನಾಂಕಾರ
ಇರಿಪಾವೆ ನಿನ್ನ ತಿಗಲೆನ್ ಇತ್ತೆನೇಂದ್ ದ-
ತ್ತ್‌ದ ಕಾರ್ ದೆರ್ಪುನಗ. ದಮ್ಮಯಣ್ಣಾ! ಯೆನ್ನ
ತಪ್ಪಾಂಡ್. ಕೆರಡ ಬುಡು, ಕೆರಡಾಂದ್ ಬುಳಿಪುನಗ
ಸುತ್ತಲಿತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣುಳಯ್ಯಯ್ಯೊ ಕೆರಡಣ್ಣ

ಕೆರಡಾಂದ್ ಕಾರ್ ಪತ್ಯೆರ್ ಮಾತ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾ-
ಡ್ಯೆರ್. ಮಾತ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ ಕಣ್ಣ ಕಂದೆಲ್‌ಡಿತ್ತಿ
ನೀರ್ ಬೂರೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ಬತ್ತಿ ಪೊಸ-
ಬನ ಪಿಸ್‌ರ್ ತೂ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ತೆಕ್ಕೊಂದು ಬ-
ತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೊಣ್ಣನ ಜುಟ್ಟುಡಿತ್ತಿ ಕಯ್ಯುಂಡಿ ಸಡಿ-
ಲಾದ್ ಜಾರ್‌ಂಡ್. ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ ಮಳ್ತೊಣಿ ನನ. ಜ-
ವಂದಿ ಪೊಣ್ಣುಳು ನಿಕುಳು ರಾಪಿನೇಕ್ಕೊಂಜಿ ಹದ-
ಬೋಡೊಂಜಿ ಗಾದೆ ಕೇಣ್ದರ? ಪೊಣ್ಣುಳೇತ್ ಕ-
ಲ್ತ್‌ಂಡಲ ಮೊರಂಪುಡ್ದು ತಿರ್ತ್‌ಂದ್. ನೆನೆಪು ದೀ-
ವೊಣ್ಕೆ. ಯೆಂಕೊರ ಬೇಗ ಸಾದಿ ತೋಜಾಲೆಂದ್

ಪಂಡ್‌ದಾನಗ ತೇಪಲೆಡ್ ತೇತಿ ಲೆಕ ಪಸ-
ಕ್ಕಂದ್ ಮೇಲ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಬೂರಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ದಿಡ್ಕ
ಲಕ್ಕ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ಕಣ್ಣಲೆಪಾದ್ ಮಲ್ಲ ಸೆರೆ

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೪೯
ಪರತೊಂದು ಮೆಯ್ಜುಂಡಿಪುಂಡಿಯಾಯಿನೆನ್ ತೂ-
ವೊಂದಿತ್ತೆ ಕರಿದಿರ್ಲ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕಡಲದಂ-

ಡೆದ ರಾಸಿನಸೆ ಪೊಯ್ಯೆದಾಸಿಗೆಡ್ ಜೆತ್ತ್‌ದಿ-
ತ್ತಿನ ರಾಮ ಬಂಟೆ. ತೊಡಗಿನ ಬೇಲೆಡರ್ಗಂಟೆ
ಆಂಜನೆನ ತಞ್ಞಣದ ಬೆಞ್ಞಣದ ಗಂಟೆ, ಹನು-
ಮಂತೆ ಕಡಲ್‌ದ ಬೊಬ್ಬೆದಬ್ಬರದೆದುರುಡು ಪೊಡಿ
ಪುಂಡು ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಚಿಲಿಪಿಲಿಯ ಚಲಪಲನ? ಬೀ-

ಜುನ ಚೌಳಿಗಾಳಿ ಮೂಡಾಯಿ ಬೊಳ್ಪೇರುನೆನ್
ತೂದು ಪುಲ್ಯಾಂಡ್‌ಂದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುದು ಮೆಲ್ಲ
ಮೆಯ್ಯ್‌ನ ಪೀಂಟಾದ್ ಜಡ ದೆತ್ತೆ ಮೆಯ್ಕಯ್ಯುಡ್ತೆ.
ಒಲಿಕ್‌ಳೆನರಲ್ಪಂದೆ ದಂಡ್‌ದೊಂಜೇ ಬರಿ-
ಕ್ಕೊಯ್ತೊಂದು ಮೊಡೆದ್ ಅರು ಕಟ್ಟಂದಿ ಮಡಲ್ ಬೇ-
ತಿನ ಗುಡ್ಡಿಲ್‌ಳೆನ್, ಬಿತ್ತಿಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಮರೊಕುಳೆನ
ಗೆಲ್ಲ್‌ಗಕ್ಕ್‌ಡ್ದಿತ್ತಿ ಮಾರಿಬಲೆ, ಕೂರಿಬಲೆ
ಕಲ್ಲಿಕೆನ್, ಬುಳೆದ್ ಸೊರ್ಕುದಿ ತಲಂಬುದ ಬಿತ್ತ್ -
ಲ್‌ಳೆನ್, ಬಲೆ ನೆಯ್ದುಪ್ಪುನೀರ್‌ಗವು ಮೆದ್ಕಂದಿ
ಲೆಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ ಬಾಳ್ತರೊಗು ಕನೆರ್ ಪತ್ತಾಯೆರೆ ಕ-

ಸಾಯೊಗ್‌ಂದಟ್ಟಿಗೂರ್ದಿತ್ತಿ ಬಣ್ಪುದ ಕೆತ್ತೆ-
ಲೆನ್, ಸಂತೆದ ಕಳೊಟ್ಟು ಜೆತ್ತೊಂದು ಕಾಯಿಕಡೆ-
ವೊಂದು ಸರ್ಕೆಗ್ ಬಯ್ದಿನ, ಕದೆತ್ತ್‌ದಿನ, ಬರಂ-
ದಿನ ಯೆರ್ಲೆ ಗೋಣ ಕಂಜಿಲೆನ ನೆನೆಪಾಪಿ ಲೆಕ
ದಂಡೆಡುದ್ದೊಗುಲ ಮಿತ್ತೊಯ್ತ್‌ದುಂತಾದ್ ಬು-
ಡ್ತಿನ ಕೋಟಿ, ಪಾಂಡಿ, ಪೊಂಗಾಯಿಲೆನ್, ಗಡಿದಾಂತಿ
ಬೆನ್ನಿ, ಗುರಿಗುಂಪು ದಿಡ್ಡೇರ್ ತಗ್ಗಿಜ್ಜಂದೆ
ಮಟ್ಟೊಗು ಸಮಾದಿತ್ತಿ, ಬರೆ, ಬೇಲಿ, ಪುಣಿ ದಾಂತಿ
ಕಂಡ ಕಡಲ್‌ನ್ ತೂಯೆ. ಈ ಕಂಡ ಬೆನುಯೆರೀ
ದಂಡೆಡಿತ್ತಿನ ಯೆರ್ಲು ಕಡಮೆನೇಂದೆಣ್ಯೆ ಮನ-

ಸ್‌ಡ್ ಕಡಲ್ ಮಿಯೆ. ಕಾರಡಿಟಿತ್ತಿ ಪೊಯ್ಯೆನೊಂ-
ತೊಂತೆನೇ ಕೊರೆದೆಜ್ಜೆ ಜಾರಾದ್ ಜಗ್ಗಾದ್

ಮಗ್ತ್‌ದಡಿ ತಪ್ಪಾದ್ ರುಂಬೊಂದು ಪೋಪಿನಡಿ-
ಮೇಲ್ ಮಗ್‌ರೊಂದು ತೇತೊಂದು ಸುಳಿ ಸುತ್ತೊಂದು

೨೫೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಮುಟ್ಟೆನೇ ಜರಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಾನ್ಪಿ-
ಲೆಕ್ಕ ಬೊಳ್ನುರೆತ್ತ ರಾಸಿಲೆನ್ ದಂಡೆಗ್ ಮಿತ್ತ್
ದಕ್ಕುನಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆದ ಕಡಲ್‌ದಾಯರೆಗ್
ಕಡಪುನೆಂಚಾನ್ಪಿನಾಲೋಚನೆಡ್ ಕಣ್ಣೆಕ್ಕ-
ಲಾತ್ ದೂರೊಗು ಕಡಲ್‌ನೇ ಬಾರಿ ತೂದಂತ್ಯೆ
ಕರಿದಿ ಬಯ್ಯಾಡ್ ಸೂರ್ಯೆ ಪಡ್ಡಾಯೊ ಮರ್ಗಿಲ್‌ದ
ಬೊಳ್ಳಿಜಾಲ್‌ದರುಟ್ಟು ಬೀಜು ಗಾಳಿಗ್ ತನ್ನ
ಗೆಂಡ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡಾದ್ ಮುಗಲೆಲತ್ರೊಡು ಬೆಗರ್-
ನೊಚ್ಚೊಣುನ ಕಯ್ಯಾರ್ದ್ ರಾವೊಂದು ಮೂಡಾಯ್ಗ್
ರಟ್ಟುನೆನ್ ನಾಲಿ ಪಿರ ಪಿಜಿತ್ ತೂನಗ ದುಂಬು
ಎಲ್ಲಿಡೊರ ಕೋಪ ತಡೆವಂದೆ ತುಚ್ಚಿದ್ ತಿಗೆಲೆ-
ದಂಗಯ್ದುಗೆಲದ ಮಾಸೊನು ದೆಯ್ದಿ ಹನುಮಂತೆ
ತಿರ್ತ್ ಕಡಲ ಬರಿಟ್ಟ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು ವೋ-
ಳಿಜ್ಜಂದಿ ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಸಯ್ತ್‌ಂಡ ಸಯ್ತ್‌ಂಡ್
ಬದ್ಕ್‌ಂಡ ಬದ್ಕ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದೆಣ್ಣಿದ್ ದುಂಬು-
ಪಿರ ದಾಲ ತೂವಂದೆ ಉಂತಿನಳುತ್ತ್‌ದ್ದೆ ಕಡ-
ಲ್‌ಗ್ ಬುಡುಮ್ಮಂದ್ ಲಾಗಿದಿನಾಯೆ ಮುರ್ಕೊಂದೆ
ನೀರ್ದಡಿಯೆ ಬತ್ತ್‌ದೀ ಮೂಡಾಯಿ ಮೆಯ್ಕ್ ನನ-
ಲಾ ಕೋಡೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಹನುಮಂತೆ ಉಳ್ಳೆನಾ
ಪೋತೆನಾಂದೊರ ದುಂಬು ಮೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಕ್‌ದ್ ತೂವೊ -
ಡುಂಪ್ ದೆರ್ತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ತರೆಕೊಡೀನ್ಪಿಲೆಕ
ಕೆಂಪು ಗೀರೊಂಜಿ ಪಾತೆರು ಪಕ್ಕಿ ಕೋಕಾಯಿ-
ದಂಚ ತೋಜೊಂದುಂಡು ಪೊರ್ತು ಮೂಡೊಂದುಂಡು.
ಪೊರ್ತು ದೇವೆರ್ ಮೂಡುನೆನ್ ತೂದು ಹನುಮಂತೆ

ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವೆರೆ ಎನ್ನ ಗುರುದೇವೆ-
ರೇ ಕಾಪುಲೆನನ್ ಲೋಕದ ಕಣ್ಣ್ ಯಿರ್, ಈ

ಮಣ್ಣಾಂಡ್ ಬಂಗಾರ್ ಯಿರ್ ಲೋಕದ ಪೆರಣ
ಯಿರೆ ಲೋಕದ ತೆರಣ ಲೋಕೊಳೆನ್ ಮೇಪುನಾ-
ರ್ಕಾಪುನಾರ್ರುತ್ತಿಪಿನಾರೀರೆ. ತೋಜಾವುನಾ-
ರೀರೆ, ಮಾಜಾವುನಾರೀರೆ ಈ ಮಣ್ಣ್, ಈ
ನೀರ್, ಈ ಗಾಳಿ, ಈ ಬಾಣ, ಈ ತೂ ಯಿರೆ

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೫೧
ಮೂಜಿ ಲೋಕದ ತುಡರ್, ಕರ್ಗತ್ತಲೆಗ್ ಅಡರ್.
ಬೊಳ್ಪುಲೆದ ಬಂಡಾರ, ಅಕ್ಕಸೊಗು ಸಿಂಗಾರ
ಜಡಕಳೆದ್ ಗೆಲಪು ಪುಟ್ಟಾದೆಡ್ಡೆ ಬುದ್ದಿ ಕೊ-
ರ್ದುದ್ದಾರ ಮಳ್ತ್‌ದೀ ಲೋಕ ನಡಪುಡುನ ದೇ-
ವೆರ್ ಯಿರೆ. ಯೆನ್ನ ದನಿ ಯಿರೆನ ಬರಿತ್ತರಸು

ಸಿರಿರಾಮದೇವೆರೆನ ಚಾಕಿರಿದ ಬಂಟೆ ಯಾ -
ನ್ ಪಿದಾಡ್ದಿನಾರೆ ಬೇಲೆಡ್ ಗೇಲ್ ಪೊರ್ದಾದ್
ಕೊರ್ದು ಕಾಪುನ ಮಾತ ಆರಬಾರೀರೆ ಪಾ-
ದೊಲೆಗ್ ಸೇರ್ದುಂಡೂಂದ್ ತರೆನ್ ತಗ್ಗಾದ್ ನ-
ಟ್ಟೊಂಡೆ. ದುಂಬುದ ಪಿಸ್‌ಂಟ್‌ನ್ ಮಾತ ಬುಡ್ದಿತ್ತೆ
ಮೆದು ಬೂರ್ದು ಬಾರಿ ಸಾದುಗು ಬಯ್ದೆ ಪಂಡ್‌ದೆ-
ಣ್ಣಿದ್ ದೈರ ಪುಟ್ಟುದಾ ಪಗೆಲರಸು ಅಂಜನೆನ
ಮಗನ ಬಗ್ತಿದ ಬಲ್ಲ್‌ದುರ್ಲುಗು ಬಿಗಿದ್ ನಾಲಿ,
ಒಯ್ಪಾಟೊಗಾ ನೀರ್ ಬುಡ್ದು ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಬರ್ಪಿ
ಚೊಂಗಡ್ಯದಂಚ ಕಡಲ್‌ದ ನೀರ್ದ ಮುಟ್ಟ ಬು-

ಡ್ದೇರೊಂದು ಬತ್ತೇನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಪೊರ್ತೇರ್‌ಂಡ್.
ಈ ಕಡಲ್ ಕಡತ್‌ದಾಯೆರೆಗೆತ್ತುನೆಂಚಾಂದ್
ಬಾರಿಯಾಲೋಚನೆಡ್ ಬೂರ್ದಿತ್ತಿ ಪನುಮಂತೆ

ಟಿಪ್ಪಂದ್‌ದೊಂಜುಪಾಯ ತರೆಟ್ಟ್ ಹೊಳೆದ್ ನನ
ಸಯ್ತ್‌ಂಡ್ ಕಡಲಿಂದು. ಗೆಲ್ತೆ ಯಾನ್ಏನ್ನಿನು-
ಲ್ಲಾಸ್ ದಿಂಜಿಢ್ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿದೆತ್ತರ ಬುಳೆಯೆ.
ಕೋಡೆ ಬಯ್ಯದಗ ಮುರ್ಕುದಿನ ಪೊರ್ತ್ತಿಲ್ಲಿಡೀ
ಕಡಲಡಿಯೆ ಮುರ್ಕೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದಿನಿ ಪುಲ್ಯಾನ-
ಗೀ ಮೆಯ್ಟ್ ತರೆ ದೆರ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಯೆರೆಗ್ ಪೋವೊ-
ಡತ್ತ್‌ಂದೆ ಬೇತೆ ಸುಲಬದ ಸಾದಿ ತೋಜುಜಿಂ-

ದಳ್ಪನೇ ಮುರ್ಕ್ಯೆ. ನಡುಕಡಲ್‌ಗಾನಗ ಮಿತ್ತ್
ತರೆದೆರ್ತ್‌ದುಸುಲು ದೆತ್ತೊಂದು ಕುಡ ಮುರ್ಕುದಾ-
ಯೆರೆದ ದಂಡೆನ್ ಪತ್ಯೆ. ಏರು ದೊಂಬುದ ಚುಟಿಕ್
ಪೊರಿ ಪೊದ್ದುನಾತ್ ಕಾಯ್ದಿನ ಪೊಯ್ಯೆಡಾಜಿಡ್‌ಯೆ
ಚಂಡಿ ಕುಂಟುಲೆನೆಡ್ಡೆ ಪೂಂಟುದಾ ಹನುಮಂತೆ.

೨೫೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕಾರ್ ತೇತೊಂದು ಪೊಯ್ಯೆದ ರಾಸಿಡಂಚೆಂಚಿ
ಪೋಪಿ ಹನುಮಂತೆ ಬಣ್ಣದ ತರತರತ್ತ ಮರ್-
ವಾಯಿ ದೊಟ್ಟೆಲೆನ್, ಪುಟ್ಟುದ ಕಾಯಿ, ಸಂಕೊಲೆನ್
ದೆಂಜಿದೋಡುಲೆನ್, ರೆಂಜೆದ ಪೂತ್ತ ಲೆಕ್ಕಂತಿ
ಕಿನ್ನಿ ದೆಂಜಿಲು ಬೀಸ ಬಲಿತೊಂದು ಕುಡೆ ನೂರು-

ನೆನ್ ಮಾತ ತೂವೊಂದು ಆಜಿಡ್ಡಿ ಕುಂಟು ಬೀ-
ಜುನ ಗಾಳಿದ ದಿಸೆಟ್ ಮಡಿಕೆ ಸುತ್ತೊಂದು ರಾ-
ಪಿನೆ ಪೋದು ಪೆಜ್ಜೊಂಡೆ. ನುಂಗುದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ತು-
ತ್ತೊಂಡೆ. ನನ ಬೇಗ ಪೋ ಪೋಲಾಂದ್ ಕಯ್ಸನ್ನೆ
ಮಳ್ಪುಲೆಕ ತನ್ನಂಚಿ ಮಗ್‌ರೊಂದು ಬರ್ಪಿಂಚಿ
ಸೆರೆಕ್‌ಳೆನ್ ತೂಯೆ. ಬೆರಿಪಾಡ್ದ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ನಡತೆ.
ಕಡಲ ದಂಡೆಡೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಕಾರೊಯ್ತೊಂದು
ಪ್ರೊಯ್ಯೆ ಕಡತ್‌ದ್ ತರೆದಿ ಸಾದಿ ಪತ್ತೊಂದು ಪೋ-

ನಗ ಕೆರ್ಪು ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ತಾರೆ ತಾರೀಂದ್‌ಲೆದ
ಕೊಂಬು ಕಯ್ಯ್‌ಲೆದ ಚೌರಿದ ಕೊಡಿಟ್ಟಕ್ಕ್‌ಡ್ದಿ

ಕುಜಿಲ್‌ಲೆನ್, ಸೊಂಟೊಡಿತ್ತಿನ ತೊಡಂಕ್‌ದ ಬಗ್ಗಿ-
ಗಕ್ಕ್‌ಡ್ದ್ ಕುಜಿಲ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ತರ್ಕತ್ತಿ, ತಳೆ,
ಕಯ್ತ್ತಳೆನ್ ಕಿದ್ಕಿಲ್‌ದಡಿಟ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು ಮೂ-
ರ್ಯೆರೆ ಪೋಪಿ ಮುರ್ತೆದಕ್‌ಳೆನ್, ಕದ್ಯ ನಿಲ್ಕೆ ಕಳಿ
ತುಂಬೊಂದು ಊರುಡಿಜ್ಜಂದಿ ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಮಾ-
ತಂಚತ್ತ್ ಇಂಚಯಿಂಚತ್ತಂಚ ಪಂಡ್‌ದಕ್-
ಳಕ್‌ಳೆ ಮನಸ್‌ಗ್ ತೋಜಿ ಲೆಕ್ಕ, ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಯಿ
ಲೆಕ್ಕವೊರಟೊಂದು ಪೋಪಿನ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ್, ತರತ-
ರತ್ತ ಜನೊಕುಳೆನ್ ತೂವೊಂದು ಹನುಮಂತೆ ಪೋ-
ಪೋದು ಲಂಕೆದ ಪೇಂಟೆದರುಕೆತ್ತ್ಯೆ ದುಂಬೊತ್ಯೆ.

ಪೋಪಿ ಬೀದಿದ ರಡ್ಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಸಾಲಾದ್
ನಡ್ತಿ ಮರೊಕುಳು, ಮಲ್ಲ ಮೊಗಸಾಲೆ ಮಾಳಿಗೆದ
ಇಲ್ಲ ಸುತ್ತಲ ಪಾಕ ಜಾತಿ ಪೂ, ತಾರೆ ಬಾ-
ರೆದ ಬಿತ್ತ್‌ಲುಳು ಸುತ್ತ ಆಳೆತ್ತರದ ಕಡ್ಪ-
ಕಲ್ಲ ಬರೆಕುಳೆನ್ ಮಾರ್ಗೊಡು ಪೋಪಿ ಬರ್ಪಿ ಜನೊ-

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೫೩
ಕುಳೆನೊತ್ತೆ ಜೋಡು ಬೋರಿದ ಗಾಡಿಲೆನ್ ಕುದುರೆ
ಕಟ್ಟಿ ಬಂಡಿಲೆನ್ ತೂವೊಂದು ಬನ್ನಗ ದುಂಬು
ಪುಳಿಮುಂಚಿದಂಗಡಿಲು ಬಂಗಾರ್ದ ಕಟ್ಟೆ, ಮಣಿ-
ಸರಕ್‌ದಂಗಡಿ ಕರ್ಬದಂಗಡಿಲು ಕುಂಟು ದಂ-
ಗಡಿ ಚೊಂಬು ಪಿತ್ತಾಳೆದಂಗಡಿಲು ಪಜೆ ಬಲ್ಲ್-

ದಂಗಡಿಲು ಅಳ್ಪಪ್ಪ ಇಡೆಯಿಡೆಟ್ಟೊಂಜೊಂಜಿ
ಕಲ್ತಾಯಿ ಜಾಕಿಣದ ಬಿಸಲೆ ಬಿಸಲೆದ ಲೊಕ್ಕೊ-
ಡುಳ ಬೇರ ನಡಪು ಕಳಿ ಗಂಗಸರದ ಗಡಂಗ್-

ಲೆನ್, ಅಳ್ಕ್‌ದಾಂತೆನೆ ಗಡಂಗ್ ಪೊಗ್ಗುದು ಪರ್ದ್
ಬರ್ಪಿನಕ್‌ಳೆನ್, ಅಳ್ಕ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ತೂವೊಂದು
ಪಕ್ಕ ಪೊಗ್ಗುದು ಬೇಗ ಜಾರುನಕ್‌ಳೆನ್, ಕುಂಟು
ಕೊಟ್‌ಗ ಪಾಡೊಂದು ಮಂಡೆಗ್ ಮೆಲ್ಲ ಪೋದು ಗಳಿ-
ಗೆದುಳಾಯಿ ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ದಿಲ್ಲ ಸಾದಿನ್ ಪತ್ತು
ಕೆಲವೆರೆನ್ ತೂಪೇದೆ. ಕಣ್ಣ್ ಕೆಂಪೇರ್ದಿನಕ್-
ಳೆನ್, ಮೀಸೆ ಯೀಸುನಕ್‌ಳೆನ್, ಮೆಲ್ಲ ಮಾಲೊಂದು

ನಡಪುನಕ್‌ಳೆನ್, ದುಂಬು ಪಿರಯೆಜ್ಜೆ ದೀವೊಂದು
ಮಾರ್ಗದುದ್ದಗೆಲಲಪ್ಪುನ ಕೆಲವೆರೆನ್, ಕಣ್ಣ್-
ನರ್ದ ಮುಚ್ಚೊಂದು ಪಿಳಿಪಿಳಿ ತೂಪಿನಕ್‌ಳೆ ಮೋ-
ಣೆನ್, ತನ್ನನೇ ತನ್ಕ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಪೋಂಡಲಾ
ತನ್ನಜ್ಜ ಕಾಲೊಡಾತಿನ ಸಂಗತಿನ್ ದೆರ್ತ್
ಪಾತೆರ್ದ್ ನಾಯೊನು ನಿಗಂಟ್ ಮಳ್ಪುನ ಗೆರ-
ಸ್ತಾದಿಗೆದ ತಿರದಾಂತಿನಕ್‌ಳೆನೆಂಚೆಂಚಿನೆನ್
ಪಾತೆರುನ, ಪಾತೆರ್ದ್ ಗಗ್ಗೆಲುನ, ಗಗ್ಗೆಲ್ದ್
ಬಾರಿ ನೆರೊಣುನ, ನೆರ್ದ್ ಕಂಟ್ಯೊಣುನ, ಕಂಟ್ಯೊಂದು
ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುನ, ಉಂತಿ ಲೆಕ್ಕ ಕಯ್ತೋಜಾದ್,

ಬೀಜಾದ್, ಬೇರ್ದ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡೊಣುನ,
ನೂಕೊಣುನ, ಮಗ್‌ರೊಣುನ, ಪೊರೆಲೊಣುನ, ಲಕ್ಕೊಣುನ,
ಬೂರೊಣುನ, ತೆರಡೊಣುನ, ಪರಡೊಣುನ, ಕುಂಟಂಗಿ
ಪರ್ತೊಂದು ಕಯ್ಕಾರ್ ಗರ್ತೊಂದು ದುಡಿ ಮೂಂಕು
ದರ್ತೊಂದು ಸಮದಾನ ಪಂಡಿನಾಯಗ್ ಪೆಟ್ಟ್
ತಲೆತಿನಾಯಗ್ ತೊರ್ಪು ದೀದ್ ಪರು ಕಡೆವೊಂದು
ಪರ್ತಿನೊಂತೊಂತೆ ಪಿರಿಯೊಂದು ಬನ್ನಗ ಮೂಜೆ-

೨೫೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ನಾಯೆದಾಂತೆನೆ ರಾಜಿಯಾದ್ ಬಿರ್ಕಂದೆ ವೊರಿ-
ದಿನ ಪೂಳು ಬಜ್ಜಿರೆನ್ ಅಕುಳಕುಳೆ ಪಟ್ಯೊಂದು
ತಿಂದೊಂದು ವೊರಿಯನೊರಿ ಲೆತ್ತೊಂದು ಕಾತೊಂದು

ಒಟ್ಪೊಟ್ಟುಗಾದ್ ಪೋನಗ ನಂಕ್ ಬುದ್ದಿ ಪಂ-
ಡಿನ ಮಗನ ವೂರೋಳು? ಏರೆನಾ ಕರ್ಗುಡನ-
ನಾ? ಯೆಂಕ್ ಗೊಂತೆಂಚ? ದಾನೆ ಯೆನ್ನಮ್ಮೆ ನಾ?
ಆ ಮಗನ ನೆದೆ, ಪದೆಪುಗೊಂಜಿ ತಿರ್ಗಾದ್ ಕು-
ಳ್ಳಾದೆ ಯಾನೆಲ್ಲೆ ಮುಟ್ಟಯ್ತುವುರಿ ತೆಕ್ಕಂದ್
ಯೀ ಯಂಚ ಯೆನ್ನ ಗೊಂತುಂಡ? ಒರಿ ಗುಜುಗುಂಟೆ
ನಮ್ಮ ನಡ್ಪತ್ತ್ ನೂರೊಂದು ಬಿಗ್ತ್ತದ್ ನಡ್ಂ-
ಗಲ್ಡ್ ಪತ್ತ್ದ್ ನಮನ್ ಬುಡ್ಪಾಯೆರಾತ್ರ ಬಾ-
ರೀ ಪೊಣೆಯಿಜೆನ? ಆ ಮಗನ ಸೊಂಟೊಗೊಂಜಿ ತೊ-
ರ್ತುದೆ. ಯೆನ್ನ ಕಾರಿತ್ತೆಲಾ ಬಿರಿಬಿರೀನ್ಪುಂಡು.

ಜೆತ್ತಿನಳ್ತೆಣ್ಮದಿನ ಲಕ್ಕಾಯೆ ಮಗೆ. ಮಾತ
ಎನಡನಾ ಬಾಲೆಲೆನ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೇಂದ್ ಪೋ-
ಯೆರ್ ಪಾತೆರೊಂದೊಂತೆ ದುಂಬು ನಾಲಯ್ನ್ ಜನ
ನಡು ಬೀದಿಡೊರಿಯನುಂತಾದ್ ದೀದೀ ಮಿತ್ತ
ಬೊಟ್ಟುದಣ್ಣನ ಪೊಣ್ಣ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ಯಗೆ ಅಂದ?
ಬಾರಿಹಾಂಕಾರ ನೊಂಜರೆ ಕಾಸ್ದಾಯ? ನಿನ-
ನಿತ್ತನೇ ಮೂಳು ಗುರಿದೆಪ್ಪಂದೆ ಸಾದಿಡೇ
ಕೌಂತುಂಡ ಕೇಣೆರೇರುಳ್ಳೆ ನಿನ್ನಮ್ಮೆ. ಬಾ-
ರೀ ಪೊಣ್ಣ ಮರ್ಲಂಬೆ. ಪಣ್ ಸತ್ಯ ಅಂದಾಂದ್.
ನಿಕ್ಕ್ ಬಯ್ದಿನ ಪೋಪಿ ಕಾಲನೇ ಬಗ್ಳ್ ಬೇ-

ಗಾಂದ್ ಜುಟ್ಟುಡು ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು ಕುರ್ಕಾದ್
ಗದ್ದಾದ್ ಪಾತೆರುನೆ ಪಂಡೆ ನಿಕುಳಾತ್ ಮಾ-
ತೆನನ್ ಗದ್ದಾವೊಡ್ಜಿ. ದಾನೆ ಯಾನೊರಿ ಪಾಪ-
ದಾಯೇಂದ? ನಿಕುಳಾತ್ ನಾಯದಕುಳಂದಾಂಡ
ನಮ್ಮರಸುಳಾನಿ ಬಡಕಾಯಿಡ್ದ್ ಕಣತ್ ದೊ-
ರ್ತಿನ್ ಪೂತ್ತ ದೋಟೊಡೊಂಜುಮಿಲ್ ಪೊಗ್ಗಂದಿ ಲೆ-
ಕ್ಕಂತಿ ರಕ್ಕಸಿಲೆ ಮರಿ ಕಾಪುಡುಪ್ಪುನ ಲೆಕ್ಕ

ಕುಳ್ಳಾದಿನೆನ್ ತೆರಿದ್ ದಾನೆ ಮಳ್ತರ್? ಎಲ್ಲೆ-
ನೇ ಮೂಡಿ ಪೊರ್ತು ಕಂತೋಡ್ಡ ಯಾನಾಣಂದ್-

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೫೫

ಡಿಂದೆನ್ನೆ ಮಿೂಸೆ ಅಂದ್‍ಡ ನಿಕ್‍ಳೆ ಪೊಣ್ಣನೊ-

ಯ್ತೊಂದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಬರ್ಪೆನಿಜ್ಜೆನಾ ತೂಲೆ. ತೀ-
ರುಂಡ ತಲೆಪುಲೆ. ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಟಾಯೇ ಕೊರ್ತಿನೆನ್
ಪರ್ದೆನಡ ಟೇಂಕಾರನಾ? ನಿಕ್‍ಳೆನೀತ್ ಜನೊ-
ನಿತ್ತನೇ ಗಾಳಿಬೊಳ್ಪಿಜ್ಜಂದಿ ಗೂಡು ಸೇ-
ರಾವೆ. ತೂಪರ ಯೆನ್ನ ಸಾಮಾರ್ತಿಕೆನ್ ನಿಕುಳು.
ಪರ್ತಿನೆನ್ ಕಕ್ಕಾವೊಡಾ ಅತ್ತ್ ನಡಪುವರ?
ನಡಪೀಂದ್ ಪಂಡೆ ಕಯ್ಯುಕ್ಡೊತ್ತಂಡೆ ಮಾತೆರೆನ್
ನೂಕೊಂದು ನಡತೆ. ಪೋವಡ್ ಮರ್ಲಡಾಯಡೆಂ-
ಚಿನೆನ್ ಪಾತೆರುನಿ? ಸಯ್ಯಡ್ ಪೋಯಿ ನಮ ಪಂಡ್-
ದಿಂಚಿ ಜಾರ್‍ಯೆರ್ ಮೊಕುಳು. ಹನುಮಂತೆ ಆ ಬೀದಿ
ಬುಡ್ದು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಬೀದಿಗ್ ತೆಲಯೆ. ಬೀದಿದ ಬ-
ರಿತ್ತಿಲ್ಲ ಜಗಲಿ ಜಾಲ್‍ಡ್ ಬೀದಿದ ಬರಿಟ್ಟ್
ನಾಲೆಣ್ಮ ಪೊಂಜೋವುಳವುಳವುಳು ಪುಂಡು ಕ-
ಟ್ಟ್‍ದ್ ಪರ್ದ್ ಸೊಯದಾಂತಿನಕುಳು ಜೋರುಡೆ ದೊಂಡೆ
ಬಿಚ್ಚಾದ್, ದಂಗ್ ಬೀಸ್‍ದ್, ಗಿದ್‍ರ್ದಿನ ಜುಟ್ಟು
ಕಟ್ಟೊಂದು, ನಿನ್ನಪ್ಪೆ ಅಂಚ, ಯಿೂ ಬಾಗ್ಯ ಮಗ-
ಳಿಂಚತ್ತ, ನಿಕ್ಕಾಯೆ, ನಿಕ್ಕಿಂಬೆ, ಥೂ ರಂಡೆ,
ಮುಂಡೆ, ಮಿಂಡೇಂದ್ ಕೋಪೊಡು ಕೂಲಿ ತುಚ್ಚೊಂದು
ನೆರೊಣುನ ಬರೊಟ್ಟು ಮೇದಲೆ ಜಾರ್ದಿನೆನ್, ಸೀರೆ
ಗಿದುರುನೆನ್ ಗೋಟಿ ಮಳ್ಪಂದಿನಕ್‍ಳೆನ ಗದ್ದ-

ಲೊನು ತೂದು ಹನುಮಂತೆ ಕಣ್ಣ್ ಕೆಬಿ ಮುಚ್ಚೊಂಡೆ.
ಪೊರ್ತು ಬರಿತರಸು ಕುಟುಮದ ಚಾವಡಿದ ತುಡರ್

ಸಿರಿರಾಮನೂಳಿಗದ ಬಂಟೆ ಹನುಮಂತೆ ಬ-
ತ್ತಿನ ತೂದು ಲಂಕೇನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣು ರಾವಣೆ ಕಂಟೆ-
ಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟಿ ತಾಳಿನಾಯನ ಕಣ್ಣ ಮದೆ ಮಳ್ಪೆ-
ರಾದ್ ತುತ್ತಿನ ಕಾಂಗ್ ಪಟ್ಟೆಸೀರೆದ ಸೆರಂ-
ಗ್‌ನ್ ಮೇಲ್ ಗೊಯ್ತೊಂಡಳಾನ್ಪಿ ಲೆಕ ಪೊರ್ತು ಕಂ-
ತ್‌ಂಡ್ ಕಬಿಂಡ್ ಕತ್ತಲೆ. ಪುಚ್ಚೆದಾಂತಿನ ಕ-
ಳೊಟ್ಟು ಎಲಿ ಪೆರ್ಗುಡೆದ ಗಾಡಾನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕೂರು-
ಡಿಲ್ಲಿಲ್ಲ್ ತುಡರ್ ಪೊತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬಾಣೊಡು ಬೊಳ್ಳಿ

೨೫೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಮೆಣ್ಕ್‌ಂಡ್. ಗುರ್ತ್ತದಾಂತಿ ಪರವೂರು, ಆ-
ವ್ವತ್ತಂದೆ ಪೇಂಟೆ, ಪೊರ್ತಿಲ್ಲ್, ಒರಿ ಒಬ್ಬಂಟೆ,
ಅಳ್ಕುಳ್ಕುದಾಂತೆ ದತ್ತ್ ಬಲತ್ತ್ ದುಂಬು ಪಿರ
ತೂವೊಂದು ಪೋಯೆ. ದುಂಬೇತೊ ದೂರೆದುರೊಂಜಿ
ತಾರೆದಾತೆತ್ತರದ ಪಾದೆ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಗಟ್ಟಿ
ಪಾಗಾರ ತೂದಯ್ತು ಬರಿಯೆನೇ ದುಂಬೊತ್ಯೆ.
ಯೆಡ್ಡೆ ಬಲ ಪಾಡ್ದ್ ಬೀಜಾದಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟ್ ಕ-
ಡ್ತ್‌ಂಡಾನೆ ತುಂಡು ರಡ್ಡಾವೊಡಂಚಿತ್ತಿ ಪ-
ರ್ತ್ತೆದ ಯೆಡ್ಡೆ ಕಡ್ಪು ಕರ್ಬದ ಕಡ್ತಲೆಗ್ ಲಂಕೆ-
ದರಸೆನ್ನ ಬೊಳ್ಳೆನೆಯ್ನಸೆ ಮೆಯ್ಕ್ ಕಯ್ಪಾಡ್ದ್

ತೋಡ್ದೊಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಪೇರ್‌ದ ಬಾವೆ ಬೊಳ್ಪುನ -
ಮುರ್ಬ್ಬದು ದೆತ್ತ್‌ದೊಪ್ಪ ಕೊರ್ದೆನ್ನ ಮೆಯ್ಕುಳಿದಾಂತಿ
ಕಲೆನ್ ಪೊರ್ದ್ದಾಯೇನ್ಪಿ ಪಗೆ ಪತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆ ಕಾ-
ತೊಂದಿತ್ತಿ ಪೊರ್ತು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್, ಕತ್ತಲೆಗ್
ಕಂಗೆಟ್ಟಿ ಹನುಮಂತಗೊಂತೆ ಸಾಯಾವಡ್‌ಂ-
ದಿರ್ಲ ಗುರ್ಕಾರೆ ಪೇರ್ಕಡಲ ಮಗೆ ಮೂಡೊಂಡೆ.
ಕತ್ತಲೆದ ಕಾಂಗ್ ತುತ್ತುದು ದೆಂಗ್‌ದಿತ್ತಿ ಲಂ-
ಕೇನ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣನ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಜವಣಾದಿಗೆದ

ಮೆಯ್ಕಟ್ಟ್‌ದೊಂಪು ತಿಂಗೊಳುದ ಬೊಳ್ಪುದ ನೀರ್
ದೊರಿನ್ ಚಂಡಿಡ್ ನೆಗತ್ತ್‌ದ್ ತೋಜುಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.

ಬೀದಿದ ಬರಿತ್ತ ಸಾಲ್ಮರೊಕುಳೆ ನಿರೇಲ್ ಕ-
ತ್ತಲೆಡ್ ಕಾಯ್ಕಡೆವೊಂದು ಜೆಯ್ದಿ ಬಚ್ಚೆಲ್ ಪೆತ್ತೊ-
ಳೆನ್, ಗಡಸ್‌ಲೆನ್, ಬೋರಿ ಮುಂಡುಳುಂತೊಂದು ಸುಂ-
ಯೊ್ತಂದು ಮುಕ್ಕುರು ದಕ್ಕುನೆನ್, ಗೆಲ್ಲ್ ಪಂದುನೆನ್
ತೂದು ಎಲಿ ಪೆರ್ಗುಡೆಲು ಬಲಿಪುನಜನೆನ್, ಗುಮ್ಮೆ
ಬುಲಿಪುನೆನ್, ನತ್ತಿಂಗೆ ಮುಣ್ಕುನೆನ್ ಕೇಣ್ದಂಚಿ
ಯಿಂಚಿ ಪಾರೊಂದು ದೊಂಡೆದುಳಾಯಿ ನಾಲಾಯಿ
ದೀವಂದೆ ಕೊರೆತೊಂದು ಪಾಕ, ಬೀಲೊನು ಕಚ್ಚೆ
ಕಟ್ಟಾದ್, ಕೆಬಿನ್ ಪಿರ ಬಗ್ಗಾದ್, ಕಣ್ಣರ್ದ
ಮುಚ್ಚೊಂದು, ಮಿತ್ತ್ ಬಾಣೊಗು ಮೋಣೆ ದೀವೊಂದು

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೫೭
ಬಾಂಗ್ ಪತ್ತುನ ಪಾಕ, ಬೌರೊತ್ತುನೆನ್ ತೂದು
ಬಲಿಪುನವು, ಬಲಿಪುನೆನ್ ತೂದು ಬೆರಿ ಪತ್ತುನವು,
ಬೆರಿ ಪತ್ತುನೆನ್ ಪಿರ ಮಗ್‌ರ್ದ್ ಗಗ್ಗೆಲ್‌ದ್ ಮೇ-
ಲ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದು ಕಂಟ್ಯೊಣುನ, ತುಚ್ಯೊಣುನ ಮೋಣೆ ಗ-
ರ್‍ತ್ಯೊಣುನ, ಕೆಬಿ ಪರ್‍ತ್ಯೊಣುನ ಪಾಕ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೇಂ-
ಟೆದ ನಾಯಿಲೆನ ಪುಂಡುಲೆನ್ ಮಾರ್ಗದುದ್ದೊಗುಲ
ತೂವೊಂದು ತೂವೊಂದು ದುಂಬು ಬನ್ನಗ ತೂಯೆ
ಎದುರುಡುಜ್ಜೇರ್‌ಡ್ದ್ ಬಲಿಕೆಯಾದಿತ್ತಿ ಕ-
ರ್ಬದ ಸರಳ್‌ಲೆದ ಗಟ್ಟಿ ಪಡಿ ಪಾಡ್ದಿನಾನೆ ಬಾ-
ಕಿಲ್‌ನರಮನೆತ್ತ ಕಡಿಯಾದುಪ್ಪೊಡುಂದೆಣ್ಯೆ.

ಹನುಮಂತೆ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಡಿತ್ತಡ್ದದ ಕ-
ರೆಕ್ಕ್ ಕಯ್ಕೊರ್ದು ಸರಳ್‌ದಿಡೆಟ್ಟ್ ಮೋಣೆ ದೀ-
ದಾಮೆಯ್ಟ್ ದಾದ ತೋಜುಂಡೊಂದ್ ತೂಮು ಬಾ-

ಕಿಲ್‌ನೊಂತೆ ದುಂಬು ಪಿರ ಪಂದಾಯೆ. ಕಿರಿಕಿರೀಂ-
ದ್‌ಂಡ್ ಬಾಕಿಲ್. ಸರಪೊಳಿದ ಗೊಣಸ್ ಕಿಣಿಕಿಣೀಂ-
ದ್‌ಂಡ್. ಬಾಕಿಲ್‌ದುಳಾಯಿಡೆ ತಗ್ಗ್ ಮಂಚಾವು-
ಡೊಂಜಿ ಜನ ಪಕ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಳ್ದು ಗಟ್ಟಿಡವು-
ಯೇರ್‌ಂದ್ ಕೇಣ್‌ಂಡ್. ಯಾನ್‌ಂದ್ ಹನುಮಂತೆ
ತೂನಗೆಂಚಿನ? ರಡ್ಡ್ ಕೋಲಗೆಲ, ನಾಲ್ ಕೋ-
ಲುದ್ದ, ಪತ್ತ್‌ಂಗಿಲದ ದಪ್ಪದಾ ಮಂಚಾವು

ನಡು ಬಾವು ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಬಾದಿಗೊಂ-
ಜಿ ತಲೆಂಬು ಕೋಲೆತ್ತರದ, ಬರೀಟ್ಟೊಂಜಿ ಕ-
ಡ್ಪತ್ತಿ, ತಿರ್ತ್‌ಡ್ದೊಂಜಿ ಮುಟ್ಟಿದೊತ್ತುಡು ನೇಲ್ಯ
ಗುರ್ಕೆ, ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಜನ ತುತುದಿ ಕುಂಟುನು ತೂಂಡ
ಪೊಣ್ಣು, ನಾಲಿದ ಮುರೆಲ್ ರಟ್ಟೆ ತಿಗಲೆನ್ ಕಾರ್ದ
ಪೊಟ್ಟೆಲೆನ್ ತೂಂಡ ಆಣತ್ತ್‌ಂದ್ ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ-
ನಾಯೆ ಯೇರ್ಲ ಪಣಾಯೆ. ಹನುಮಂತೆ ತೂಯಿನೆ-
ಟ್ಟಾಂಡ್ ಬೇತೇರ್ಲ ಮಿನಿ ತೂತುಂಡ ತೊರತ್‌ದೆ-
ಯ್ದೊಡು, ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಳುದ ಜರ ಬಯ್ದು. ಆತಾನ-
ಗೀ ಬತ್ತಿನೊಳ್ತು ? ನಿನ್ನ ಪುದಾರ್ ದಾದ? ನಿ-

ಕ್ಕೆಂಚಿ ಜಂಬರ ಮೂಳು? ಪೋಪಿನೋಡೆಗ್ ? ಈ ನ-

ಡೀರ್ದಗೆಂಚಿನ ನಿನ್ನ ವರಸಾರಿ ? ಈ ಪೇಂಟೆ-
ಡವುಳವುಳು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲಂಗಡಿದ ಬೀಗ ದ-
ರ್ಶನ ಕಳುವೆ ಯಿೊಯೆನಾ ? ಅಂದ ಓ ಮಂಗ! ಯಾ-
ನೇರ್‌ಂದ್ ಪಿಂಬನಾ? ಪುಲ್ಯ ಮಟ್ಟಾನೆಬಾ-
ಕಿಲ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್ದಿ ಲಂಕೆದ ಲಚ್ಚಣದ ಬಾಗ್ಯ -
ಲಚ್ಚಿಮಿೊಂದ್‌ಂಡ ಯಾನೆದೆ. ಮಾಯುದಪ್ಪೆ ಲಂ-
ಕಿಣಿ. ನಡಪು ಮುಳ್ತೂನ್ಪಿನಬ್ಬರೊನು ಕೇಂಡಿ ಹನು-

ಮಂತೆ ಕಂಡ್ಯೆರೆ ಬಯ್ದಿನತ್ತಮ್ಮ ಯಾನ್. ಮು-
ಳ್ಪದ ಕಳುವೆ ದಾದಮ್ಮ? ನಾಲಂಗಡಿಗ್ ನೂರ್ದು
ಲಕ್ಕಾಯೆಡಾಯೆ ಬಿರ್ಸನ? ಯಿೊರೆನೊರ ಜೆಯ್ದಿ -
ನಳ್ತು ಲಕ್ಕಾವೆಗೆನ? ಸಯ್ತ್‌ಜೆನ? ಯೇರಾಯೇ?
ಗರ್ವ ಕಟ್ಯೆಡ ಕಣ್ಣ್ ಪೀಂಕಂದ? ಯಿೊರುಣ್ಪಿ -
ನರಿ ತಿಕ್ಕುನೋಳಮ್ಮ. ಆನೆ ಬಾಕಿಲ್‌ಡೀರ್
ಉಂತ್ಯಾರ್ಡ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಆನೆ ಉಂತಿನ ಲೆಕ್ಕ
ಯೇರ್ ತೂಂಡಲ ಪೋಡ್ಯೊಡೊರ. ನೇಲ್ಯ ರಾವು ಮೋ-
ಣೆದ ಮಲ್ಲ ಪಿಲ್ಜಂಡಿ ಬೂತನೇ ಸೈ. ಮಾಯ
ದಪ್ಪೆ ನಿಜ. ಯಿೊರೆ ಕಯ್ಪತ್ತಿ ಕಂಡಾನಿ ಯೇ-
ರಮ್ಮ? ಸಯ್ದೆಡೊ? ಅಪ್ಪೆ ಪೆದ್ದಿ ಮಗೆ ಅಂದಾಂಡ
ಬದ್ಕಾಯೆ, ಸತ್ಯಮ್ಮ. ಗುರ್ಕೆಡೆಂಚಿನ ಪುಳ್ಚ-
ಟರ್ಕಂಜ್ಯೊಡೋಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ಲಂಕಿಣಿಗ್ ದುಂಬು
ಪರ್ತಿನಮಲ್‌ದಿಡೆಟ್ಟ್ ಬಾರಿ ಪಿಸ್‌ರೇರ್‌ಂಡ್.
ಕುರ್ಮಿಬ್ಬಲ್‌ದಿಡೇಡ್ದ್ ತಿರಿ ಕೊರ್ದು ಲಕ್ಕಿನ ನಲ್ಲಿ-
ಗೆದ ಲೆಕ್ಕ. ಕೊರೆಪಾಟೊನುಂತಾಲ ನಿನ್ನ ತಿಗ-
ಲೆದ ಸೊರ್ಕು ಜಪುಡಾವೆ. ಇತ್ತೆನೇ ತೂಲಾಂದ್
ಬೇಗ ಬಾಕಿಲ್‌ದಂಡೆ ಬೀಗಜತ್ತ್‌ದ್ ಸರಪೊ-
ಳಿದ ಕೊಂಡಿ ತಪ್ಪಾದ್ ಬಾಕಿಲ್‌ದ ಪಡಿನೊಂಜೆ -
ನೊಂದಾದ್ ಕಡ್ಪತ್ತಿ ಪತ್ತೊಂದು
ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು ಹನುಮಂತೆ ಲಂಕಿಣಿನ ಕ-
ತ್ತಿದ ಕಯ್ತು ಮಣಿಗಂಟ್‌ಗೊಂಜಿ ಕಯ್ಕೊರ್ದು ಪ-
ತ್ತ್‌ದ್ ಕುಡೊಂಜೆಟ್ಟ್ ನಾಲಿನ್ ಪತ್ತ್‌ದೋಂಟೆ ನಾ-
ಲಿನ್ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆಡ್ ಬಿಗ್ತ್‌ದಮತೆ, ಪೀಂಟಾಯೆ, ಲಂ-
ಕಿಣಿನ ಜಿವ ಪೊಂಟ್ಯೆ. ಬಾಕಿಲ್ ಕಡತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯೆ.

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೫೯

ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಮೂಡಾಯಿ ಬೊಳ್ವಾನಗೂ-
ರಿಡಿಯ ಲಂಕಿಣಿ ಸಯ್ತಿ ಸುದ್ದಿಯೇ ಸುದ್ದಿ. ಗಳಿ-
ಗೆದುಳಾಯಿ ಬೀದಿ ಬೀದಿಡೆ ಬತ್ತ್‌ದಾನೆಬಾ-
ಕಿಲ್‌ಡ್ ಜನ ಕೂಡ್ದುಂಡು ದಾನೆ? ದಾಸೆಮಿ ತಿರ್ತ್
ಬೂರಂದ್. ಸಯ್ದಿನೆಂಚಗೆ? ದಾದ ಸಂಗತಿಗೆ?
ಎಂಚಿನಾಯ್ನಿಗೆ? ಯೇತ್ ಪೊರ್ತುಗುಗೆ? ಯೇರ್ನ ಜಂ-
ಬರಗೆ? ಯೇಪಗೆ? ಯೇರ್? ಯೆಂಚಂದ್, ಕೇಣುನಕು-
ಳಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಇಂದು ಸಯ್ದಿನಿಯೆ, ಕೆರ್ತಿನ-
ತ್ತಂದೆ ಸಯ್ದಿನಿ ಅತ್ತ್. ಕೆರ್ತಿನಲ ಸಯ್ದಿನಲ
ದಾಲತ್ತ್. ದಾದನಾ ಪೆಟ್ಟಾಯ್ನಿ, ತನ್ನಾತಿ-
ಗೇ ಸಯ್ದಿನತ್ತಿಂದು ಗಾಳಿಸೋಂಕುದ ಗೊಬ್ಬು,
ದಿಷ್ಟಿಗೆದುರಾಂಡಲಾ ಯಾವು ಜಂಬರ ಮಲ್ಲೆ-
ಡಿಂಚನೇ, ಇಂಚಿಂಚೊಗೊಂಜಿ ಮೆಯ್ಪುಯ್ದಿನೀಂ-
ದ್‌ಂಡ ಪಣ್ಬುಜಿ ಯಾನ್ ಲೆಕ್ಕೊಡ್ದು ಮಿತ್ತ್ ತೋ-
ರಾಂಡ ಯೇಪಲ ಮೋಸ, ಯೇರೆಂಚಿನನೆ ಪಣಡ್
ನಮ್ಮ ಲಂಕೆದ ಗಟ್ಟಿ ಬೀಗ ಲಂಕಿಣಿ ಬಜೀ
ಸಯ್ದಿನೀಂದ್‌ಂಡ ನಂಬುಜಿ ಯಾನ್, ನಂಕ್ ನನ

ಮಿತ್ತ್‌ಗಾಪಿನ ದುಷ್ಟಕಲೆ ತೋಜಿದಿತ್ತೆ ಬ-
ತ್ತಿನ ಪಂಡ್‌ದೆಂಕ್ ತೋಜುಂಡುಂದು ಪಣ್ಬುನಕು-
ಳಿತ್ತೆರ್ ಕಳೊಟ್ಟೊಂಜಿ ಪತ್ತ್ ಜನ ಕೂಡ್ದಿತ್ತಿ-
ನವುಳು ತಾನೊರಿ ಬಾರಿ ತೆರಿದಿನಾಯೇಂದ್ ಪ-
ಣ್ಬಾವುನಮ್ಸಾಣೆದಕುಳಿಜ್ಜಂದಿ ಊರು ನಿಕ್-
ಳೆನ ಗೊಂತುಡಿತ್ತ್‌ಂಡ ಯೆಂಕವೆನ್ ತೋಜಾಂಡ
ಅಪಗನೇ ನಿಕ್‌ಳೆ ಕಂಟೆಲ್‌ಗೆಡ್ಡೆ ಪೊರ್ಲು ದ-
ರ್ತಿದ ಪೂತ್ತ ಮಾಲೆ ಪಾಡ್ದಪಗನೇ ಕಯ್ಮುಗಿಪೆ.
ಜನೊಕುಳಕ್‌ಳಕ್‌ಳೆ ಮನಸ್‌ಗ್ ತೋಜಿ ಲೆಕ ಪಣೊಂ-
ದಿತ್ತೆರಾ ಕತೆ ಬುಡ್ಕ. ರಾವಣನ ಮಲ್ಲ ಮುಂ-

ಡಾಸ್, ಸುಳಿ ಮೀಸೆ, ಬೊಂಡೊಲು ಕಣ್ಣ್, ನಡು ಸೊಂಟ-
ದೊಂಟೆ ಚರ್ಮದ ಜಟ್ಟಿ, ಕಯ್ತ ಬಡಿಗೆದ ಯೆಲ್ಲೆ
ಕೊರ್ದು ಬಲ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಇನಿ ಕೆರ್ದ್ ಬರ್ಪಿ ಬಂ-
ಟೆರ್ ದುಡ್ಕು, ಗತ್ತ್ ಟೇಂಕಾರೊಲೆನ್ ಪಣ್ಪಿನೆಂ-
ಚಿನ ? ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟದಿಲ್ಲ್‌ದ ಮಾತೆರೆನ್‌ಲಡೆಗೆ

೨೬೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಲೆಪುಡಾದ್ ಕಣ್ಮರೆಲ್ತ್‌ದ್ ತೂದು ಲಂಕಿಣಿನ್
ಯೇರ್ ಕೆರ್ತಿನಿ? ಬೇಗ ಸತ್ಯ ಪಣ್. ಪಂಡ್‌ಜಿಡ
ಜೋಕೇಂದ್ ಗೆಬ್ಬುಗೊಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ಕುಳ್ಳಾಯೆ.
ಇಂಚಿಡೊರಿಯಡ ತೆಮ್ಮಲಿತ್ತೊಂದು ಕಣ್ಣ್ ಮಾ-
ಟೆಗ್ ಪೋದು ಬಗ್ಗ್‌ದಿತ್ತಿನ ಪರಬೆ ನಡ್‌ಗೊಂದು

ಬೊಬ್ಬೆ ಮಿನಿ ದಾಲ ಕೇಣ್ದ್‌ಜಿ ಬುದ್ದಿ. ಯೆಂಕ್ಳೆಗೆಂ -
ಚಿನಲ ಗೊಂತಿಜ್ಜೇಂದ್ ಪಂಡಿನೊಂಜೇ ಗೊಂತು,
ಯಾನ್ ಕೇಣಾವೆಂದ್ ನಾಲಿ ಬಗ್ಗಾದ್ ನಡು
ಬೆರಿಕೊಂಜಿ ಬುಡಿಯೆ. ಅಯ್ಯೊಮ್ಮಾಂದ್ ಪರಬೆ ಮಗು-
ರುನ ತೂದು ಅಲಲ ಪರಬನ್ ಪತ್ತಿ ಪತ್ತೀಂದ್
ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಇಂಬೆ ಬೊಬ್ಬೆ ದಾದಯ? ದಾನೆ?
ಪರಬೆ ಸಯ್ತೆನ? ದೆತ್ತ್‌ದಕ್ಕಿ ತೋಡುಗು ಪಂಡೆ.
ಒರಿ ಜೋಕುಲೆನ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು ನಿಕ್ಳೆಗ್ ಮಾತ
ಕಲ್ಲ್ ಸೆಕ್ಕರೆ ಕೊರ್ಪೆ. ಲಂಕಿಣಿನ್ ಕೆರ್ತಿನೇ-
ರ್ಂದ್ ಪಣ್ಳೆಗೆ. ಪಂಡಿನಕುಳ್ ಬಾರಿ ಉಸಾರ್.
ದುಂಬೇರ್ ಪಣ್ಪೆರಕ್ಳೆಗ್ ಒಂಜಿ ಗುಟ್ಟುಂಡು,

ಬೇಗ ಪಣ್ಳೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಮಾತ ಜೋಕುಲುಲ
ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ ತೂತುಜಾಂದೆರ್. ಇಂಚಿ ಸುಳ್ಳು ಪ-
ಣ್ಪರ ನಿಕುಳು ಕಣ್ಣ್ ಪೀಂಕಾವೆಂದ್ ಗಗ್ಗೆಲ್‌ದ್
ನೆಲೊಕೊಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ತೊರ್ತುದು ಬಡಿಗೆ ಬೀಜಾಯೆ.

ಮುರ್ರ್ಯೋಂದ್ ಬುಳಿತೊಂದು ಪೋಡಿಗೆಡ್ ನಡ್ಗೊಂದು
ಕೋಮಣೊಡೆ ಪಟಿಕೆ ಮಯ್ತೊಂಡಿನೆನ್ ತೂದಿಂಬೆ
ಗುಟ್ಟು ಬುಡ್ಪುಜ, ಕೊಟ್ಟ ಸಂತಾನ ಪಂಡ್‌ದಿ-
ರ್ವೆರೆನ ಕೆಬಿಪತ್‌ದ್ ಪೀಂಟಾಯೆ ಪುಡ್ತುದು ನೂಕ್ಯೆ
ಪುಂಡಾದ್, ಮಂಡೆ ನಿಲ್ಕಾದ್, ಕಾರೆಕ್ಕಲ್ದ್
ತೂಪಿ ಪೊಂಜೋವ್ಯೆನೆದುರುಡು ಬತ್ತ್‌ದುಂತುದೊರಿ

ನಿಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ ಲಂಕಿಣಿನೊಂಜಿ ಚಟ್ಟ್ ದೆ-
ತ್ತರ್. ತೆಲಿಪುಲೇಂದೆ. ಮನಿತ್‌ಜೆರ್, ನಿಕ್‌ಳೆನ ಬಾಯಿ
ಬುಡ್ಪಾವೊಡಾಂದೆ. ಪುಂಡುದ ನಡುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕ-
ಯ್ಯೂರಾಯೆ. ದಾಲ ನಲ್ಪಾವು. ದಂಗ್‌ದ ಮುದೆಲ್
ಬಿಗ್ತ್ ಪತ್‌ದೆದುರೊರ್ತಿನೊಯ್ತೆ, ಪಣ್, ನಿನ್ನ ಕಂ-
ಡಾನಿ ಸೇರ್ದಾತಿನಿಗೆ, ವೋಳುಳ್ಳೆ! ವೋಡೆ ಪಾ-

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೬೧
ರ್ದೇಂದ್ ಪಣ್ ಬೇಗಾಂದೆ. ಪಣಿಯೆರಾರಿಜ್ಜೇರ್
ದಾದ ಪಣಡ್‌ಂದಾಳ್. ಇಜ್ಜೇರ? ಉಜ್ಜೇರ?
ಇಜ್ಜಂದೆ ದಾನೆ ಸಯ್ದೆನ? ಬೇಗ ಪಣ್ಪನಾ?
ಅತ್ತಿತ್ತನೇ ಬೋಡ ತಮ್ಮನಾನ್ನಗ ಪಂಡ-

ಳಾರ್ ತೀರ್ದಯ್ನ್ ವರ್ಸಾಂಡಿತ್ತೆ. ಪಣೊಡೆಂಚಿ-
ನಯ್ಯಾಂದ್ ಕಣ್ಣ ನೀರೊಚ್ಚೊಂದಿನೆನ್ ತೂದು,
ಬುಡಿಯೆ ದಂಗ್‌ನ್ ಆಯಗವ್ವೊಂಜಿ ಮರ್ಲ್. ಬೊ-
ಕ್ಕೊರಿ ಮುಟ್ಟೊಡಿತ್ತಿನಿಲ್ಲಡೆ ಪೋದು, ನಿಕುಳು ಮಾ-
ತೋಡೆಲ ಪಿದಾಡಂದೆ ದಾನೆ ಕುಳ್ದಿನಿ? ಕೋಡೆ -
ದ ಗಲಾಟೆಡೇರೇರ್ ಸೇರ್ದಿತ್ತೆರೇತ್ ಪೊ-
ರ್ತುಗು ನಡತಿನವು? ನಿಕುಳು ಸೇರ್ದಾತಿನೀಂದ್ ನಿಕ್-
ಳೆಗ್ ಗುಟ್ಟು ತೆರಿದುಪ್ಪೊಡುಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್ ಮಾತ.
ಬಾಜೆಲಾಪುಂಡು. ಕಾಂಡೆದ ದೊಂಬು ಮಲ್ಲ ಪಿ-
ತ್ತ್‌ದ ಮಾರಿ. ಪುಳಿಯೊಂತೆ ದಿಂಜ ಪೂಂಟುದು ಚೀಪೆ

ಯೆಚ್ಚ ಪಾಡ್ದೇಲಕ್ಕಿ ಕೂಟುದೊಂಜೇಳೆಣ್ಮ
ಕೊಂಡೆ ಪಾನಕ ಬೇಗ ಮಳ್ಪಾದ್ ಕಣಲೆ ತೂಕ
ಪೋಲೇಂದೆ. ಯಜಮಾನೆ ಬೇಗ ಬತ್ತಿನ ಮಾರಿ
ಯೊರ ಪೋಂಡ ಯಾವೊಂದ್ ಕಣತ್ ಕೊರಿನೆನ್ ಪರಿಯೆ.
ಮೆಲ್ಲ ಬಚ್ಚಿರೆದರಿಯಣೊನು ಮುಟ್ಟ ವೊಯ್ತೊಂಡೆ.
ಯೆಡ್ಡೆ ಪರ್ತೆದ ಕೊಂಬುದ ಪುಡಿತ್ತ ಬೀಸತ್ತಿ
ಬೊಳ್ಳಿಯನೆ ಸುಣ್ಣದ ಕರಂಡೆ. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಪೊ-
ರ್ಲುದ ಬೊಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ಪೊಡಿ ಬುರುಡೆಲೆನ್ ಮಾತ
ಬಾರಿ ಸೂಕ್ರುಮೊಡು ತೂವೊಂದು ಕಮ್ಮೆನ ತೂದು
ಕೋಡೆ ಮೂಳೇರಿತ್ತೆರಿಂದೆಟ್ಟ್ ಮಾತ ಬಿರೆ-

ಲ್ಳೆದ ಗೆರೆತಚ್ಚಿ ತೋಜುಂಡು. ಇಂದೆಡ್ದ್ ಮಿ-
ತ್ತ್‌ದ ಸಾಕ್ಸಿ ಯಿಜ್ಜಿ. ಮೂಳಿತ್ತೆ ಯಾನೀ ಸೊತ್ತು-
ಳೆನ್ ಬುಡ್ದು ಪೋಯೆಡಪಗನೆ ಎನ್ನ ತರೆ ಪೋವು
ನಿಕುಳೇತ್ ಗುಟ್ಟು ಮಳ್ಪುವರ್ಂದ್ ತೂಪೇಂದ್
ಮಾತೆನ್‌ಲ ಕಿರ್ವಂಟಿಗಾಕೊಂಡೆ, ಜಾರ್ಯೆ. ಆ-
ಯನ ಜಂಬರಾಂಡ್. ಮಾತರಸು ಬಂಟರೆ ಕಯ್ತ
ಕಿರ್ಮೆಬ್ಬಲುತ್‌ಂಡ್. ಕೂಡ್ದಿನ ಜನೊಕುಳೆಗ್ ಬಾರಿ
ಬಂಜಿ ತೂ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಲಂಕಿಣಿನ ಕುದೆ ಕಣ್ಣ್

೨೬೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಮದೆಯಾಂಡ್. ಸಯ್ದಿನಾನಿದ ಗಡಿಬಿಡಿ ಗಲಾಟೆ

ಗಂಬೀರೊಲೆನ್ ತೂಂಡ ಯೇರೊರಿವೆರಾ? ಯೇರ್
ಸಯ್ಪಿರಾನ್ಪಿನೆನ್ ಪಣಿಯೆರೆನೆ ಬಲ್ಲಿತ್ತ್‌ಂಡ್
ಮನದಾನಿ ತೂಂಡ ಲಂಕಿಣಿ ಪಣ್ಪಿನಾಳೊರ್ತಿ
ಇತ್ತಳ್‌ನ್ಪಿನ ಯೇರೆಗೊರಿಯಗ್‌ಲ ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ.
ಮಡಿ ಕುಂಟು ತುತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗದ ನಡುಟ್ಟು ಕು-
ಳ್ಳ್‌ಂಡ ಒಂಜೇತ್‌ಲಾ ಮಸ್ಕಂದಿನಾತ್ ನಿ-

ರ್ಮಲದ ಲಂಕೆದ ಬೀದಿದುದ್ದೊಗುಲ ರಡ್ಡ್ ಮೆ-
ಯ್ಟೆಲ ಸಾಲ್ ಪತ್ತ್‌ದೊಂಜೇಡ್ದೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಮೊಗ-
ಸಾಲೆದುಪ್ಪರಿಗೆದಿಲ್ಲುಳು. ಜಾಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಮ-
ಲ್ಲಿಗೆ, ಜಾಜಿ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬಯ್ಯಮಲ್ಲಿಗೆದ ,

ಗೋರಂಟೆ, ದಾಸಾನ, ಗೊಂಡೆ, ಸೇಮಂತಿಗೆದ
ಬಿತ್ತ್‌ಲುಳು. ರೆಂಜೆ ಸೊರಗೆದ ಮರೊಕ್ಕುಳು. ದೊಡ್ಡು
ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಬೂರು, ಮರಮಲ್ಲಿಗೆದ ಚೆಂಡ್ ಮ-
ಲ್ಲಿಗೆ, ಬುಗುಡಿ ಪೂತ್ತ ದಯ್ಯುಕುಳು, ಪಚ್ಚೆಕುರಲ್, ಮು-
ಡ್ಯಾಲೊಲೆದ ಪೂಂಡೆ. ಗೋಸಂಪಾಯಿ, ಸಂಪಾಯಿ
ನಾಗ ಸಂಪಾಯಿದ ಮರೊಕ್ಕುಳಳ್ಪರ-
ಲ್ದಿನ ತಾಮರೆದ ಪೂಕ್ಕುಳಿತ್ತಿ ಮದಕೊಳು, ಜಾಲ್-
ಡಂಚಿಡಿಂಚಿಡ್ ಸಾದಿ ಬುಡ್ದಾಜಿಡೆರೆ ಪಾಡ್ದಿ
ಪಚ್ಚೆ ಕಂಬೊಳಿಲಾನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ತೆಗ್‌ಲೆದ ಲತ್ತ್
ಕದಿಕೆ. ಮೊಗಸಾಲೆಡೊಂಜೇಟ್ಟ್ ತೂಂಕುಜ್ಜಾಲ್ .

ಒಂಜಿ ಮಾಳಿಗೆಡ್ ಸಿರಿಮಂಚಾವು, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ
ಚಾವಡಿದ ಕೋಡಿಡ್ ಕಲೆಂಬಿ, ಮಂಕ್‌ಡಿ, ದಂಡಿ,
ಗೋಡೆಲೆಡ್, ಮೂಲೆಡಾನೆದ ದಾಡೆಲೆದನೆ ಗಿಳಿ-
ಕೊಕ್ಕೆ, ಬುಡು ಮಾಳಿಗೆಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಕುಂಟಾಜಿಡುನ-
ಜೆಕ್ಕೋಲು ಇಂಚಿ ಲಂಕೆದ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಪೇಂ-
ಟೆಡ್ ಪೊರ್ತು ಕಂತೋಡ್ಡ ಬೀದಿಲೆದ ರಡ್ಡ್ ಮೆ-
ಯ್ಟೆಲ ನೂದು ಮಾರ್ಪುಗೊಂಜೆತ್ತ ಲೆಕ್ಕಿತ್ತಿಂಚಿ
ದೊಂದಿ ಕಮ್ಮೊಲೆಡ್ ಬೊಳ್ಪರ್‌ಲ್ಂಡ್. ಬೇಲೆ ಮುಗಿ
ದಾ ಬೀದಿಡಂಚಿಂಚಿ ಪ್ಪೋಪಿನಂಚಿನಕ್‌ಳೆಡೊರಿ
ರಡ್ಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡಿತ್ತಿನಿಲ್ಲ್‌ಲೆನ್ ತೂದಿಂದು

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೬೩
ಮಾತ ಮಂತ್ರಿಳೆನಿಲ್ಲುಳಾದುಪ್ಪೊಡೀ ಮೆಯ್ತ್ತಿ
ಅರಸು ಬಾಲೆಲೆನ, ಮೆಗ್ಯೆಲ್ಲೆನನ ದಾನ್ಸತ್ತ್-

ಡೀತ್ ಮಲ್ಲಿತ್ತುದಂದ್. ಅವು ದಾದ ಬಂಗಾರ್ದ
ಮುಗುಳಿ ಮೆಂಚುನ ತಾರೆದೆತ್ತರದ ಮಲ್ಲ ಗೋ-
ಪುರ, ಪಾಕ ಮಾಳಿಗೆಲು ಸೊರ್ಗ ಲೋಕೊಗು ಬೊಳ್ಳಿ-
ದೆಂಚಿನುಂತಾದಿ ಲೆಕ. ಪೇರ್ವಾದೆ ಕಲ್ಲ ಮು-
ಟ್ಟುಳೆ ಸಾಲ್, ಮುಟ್ಟುದಂಚಿಂಚಿಡಿರ್ವೆರ್ ಕತ್ತಿ
ತಂದೆಲ್‌ನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಕಾಪುಗುಂತೊಂದಿತ್ತಿ
ಗುಳಿಗ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಜವಣೆರ್, ಸಮಾ ತೂಂಡ ಇಂ-
ದರಮನೆನೆ ಆದುಪ್ಪೊಡೂಂದೆಣ್ಯೆ. ಇತ್ತೆ ಗು-

ರ್ತಾಂಡಿಂಬೆ ಹನುಮಂತೆ. ಪಗೆಲಿಡೀ ಜನೊಕುಳೆನ
ಕಣ್ಣ ಸೋರಿಗೆಗೆದುರು ಬೂರಂದೆ ತರೆಮದೆ-
ಟ್ಟೋಳಿತ್ತೆನಪ್ಪಯಿೊ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ. ರಡ್ಡೆಜ್ಜೆ
ದುಂಬು ಪೋದುಂತ್ಯೆ ಕೆಬಿ ಕೊರ್ಯೆ. ದಾದಾಂದಾಯ್ಜಿ.
ಜೋಡು ಪಿಲಿ ಕೊರೆತಿನೆಂಗೆನೆ ಮಲ್ಲ ಕೊರೆಪಾಟ.
ಕಯ್ಯಸೆನ ಮಡಿರಮಗೆ ಕುಂಬಕರ್ಣನ ನಿದ್ರೆ-
ದೀಮಲ್ಲ ಕೊರೆಪಾಟಪಂಡ್‌ದಿಂಬ್ಯಾಗೆಂಚ
ಗೊಂತು ಪಣಿ. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಂತುದಳ್ಪನೆ ಕೇಂಡೆ
ಕೇಂಡೆ ಯೇರಪ್ಪ ನಿದ್ರೆಡ್ ಕೊರೆಪುನಿಂಚಲಾ?
ನಿದ್ರೆವೊಂಜಂದಿಂದು. ಈ ಲೋಕದತ್ತ್‌ಂದೆ.

ದುಂಬೊತ್ಯೆ. ದುಂಬು ಪಿರವಂಚಿಂಚಿ ತೂವೊಂದು.
ಸೀತಮ್ಮಡಪ್ಪ ಪಾಸಾಡಿಗಿತ್ತಿನ ಸರಮೆ
ಕತ್ತಲೆದ ಗಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಬತ್ತಿನಾಳೊಣಸಾದ್
ತನ್ನ ಮದಿಮಾಯಡ ವಿಬೀಸಣಡ ಮೆಲ್ಲ ಗು-
ಟ್ಟುಡು ಪಂಡಳೀ ನಮ್ಮ ಲಂಕೆದೆಲ್ಲೆದ ಗತಿನ್
ಗೆರೆತ್‌ದರ? ಲಂಕಿಣಿನ ಸಾವು ಸೋಲುದ ಸಕಣ.
ಅತ್ತ್‌ಡಾಳೆನ ದೊಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕಾದಿನಾಯೆ ತಿ-
ಕ್ಕಂದೋಡೆ ಪೋಯೆ? ತುಕ ಪಣ್ಯೆಗೆಂಕೊರ ಯಿೊರ್

ಪೊಣ್ಣ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ದ್ ಜಪ್ಪುನ ನೀರ್‌ದೊಂಜೊಂಜಿ
ಬೊಟ್ಟ ಬರಿ, ಕುಟುಮೊ ಗೂರುಗು ಮಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟ,

ತೆರಿದಿನಕುಳೀತ್ ಜನೊಕುಳು ಮಾತ ನಿಕುಳಿತ್ತ್ -

೨೬೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ದೊರಿಯಾಂಡಲೊಂಜಿ ಪಾತೆರ ಬುದ್ದಿ ಪಂಡರಾ?
ಸೀತಮ್ಮನೀರ್ ತೂತರ? ಯೇರ್ ಪೊಣ್ಣಾಯಿ-
ನಾಳಾರೆ ಕಾರ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ನೀರ್ ಪರೊಡೀರೆ
ಮಲ್ಲಣ್ಣೆ ಸೀತಮ್ಮ ಇತ್ತಿನಡೆಯಿತ್ತೆ ಪೋ-
ಪೆರ್‌ಗೆ. ಯಿೊರಿತ್ತೆನೇ ಪೋದಮ್ಮಗೆಡ್ಡೆ ದೈ-
ರೊನು ಪಂಡ್‌ದೀರೆನ ಪಳಾಯಗೆಡ್ಡೆಡ್ ಬುದ್ದಿ
ಪಣ್ಣೇಂದ್. ದೈರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಮಳ್ಪುನೆಂ-
ಚಿನ ಪಣ್‌ಗೆ. ಅಣ್ಣಗೀ ಬುದ್ದಿ ಪಣೊಡೂನ್ಬ. ಯೇ
ರಾವಡಣ್ಣಗ್ ಬುದ್ದಿ ಪಣ್ಪಿನಲ ಪಾದೆ ಕ-

ಲ್ಲ್‌ದ ಮೇಲ್ಡ್ ಬಿತ್ತುನಲ ಒಂಜೆ. ಪೆರೆಜನ ಯಿಜ್ಜಿ.
ಕೋಡೆ ದಾದನ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಸಾರ
ದೆತ್ತೆ ಅಪ್ಪೆಗ್. ಪಾಕ ನೋತೆ ಬೊಡೆದಿಗ್. ಯಾನ್
ಪಂಡ್‌ಂಡ ಕೇಣಾಯೆ. ಯಿೊ ಪಣ್ಪಿನೇಟ್ಟುಂಡು
ನೀತಿ. ಅಂಚಾಂದಿತ್ತೆನೇ ಬರ್ಪೆ. ಪೋಯಿೊಂದ್
ಸರಮೆಲ ವಿಬೀಸಣೆಲ ಸೀತೆಯಿತ್ತಿನಡೆ ನಡ-
ತೆರ್ ಪಾತೆರೊಂದು ಸೀತೆನ ಗುಣೊನು, ಕಷ್ಟೊಲೆನ್,
ಮೊಕ್‌ಳೆ ಬೆರಿಯೆನೆ ಮೆಲ್ಲ ಪಿಜಿನ್ ಸಯ್ಯಂದಿಲೆಕ
ಪೋಯೆ ಹನುಮಂತೆ ತೆರಿಯಂದಿನಂಚೇರೆಗ್‌ಲ.

ಪೆರ್ನ್ಡ್ದ ಬಜ್ಜೆಯಿದ ಚಮುರ್ಬದ ಲೆಕ್ಕರಲ್ದಿ ಪೂ

ಜೊಂಕಿಲ್‌ಡ್ ಮೂಡು ಪೊರ್ತುದ ಪೊರ್ಲುದಸ್‌ಗೆ ಮರ-
ತಡಿತ ಕಟ್ಟೆದ ನಸೆ ಪಲಾಯಿ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳು

ಬುಳಿತ್ ಬುಳಿತ್‌ದ್ ಬೊಳ್ಜಿ ಯೇರ್ದ್ ಬಾಡ್ದಿತ್ತಿ ಕಲೆ
ದಾಂತಿ ಮೆಯ್ಯುಚ್ಚಿದಿತ್ತಿನ ಸೀತೆ ಪಗೆಲ್ ತಿಂ-
ಗೊಳು ದೇವೆರಾದ್ ತರೆ ಬಗ್ಗಾದ್ ಸೊಂಟೊಗೊಂ-
ಜಡ್ಡ ಕಯ್ಯಿದ್ದಯ್ತ ಮಿತ್ತೊಂಜಿ ಕಯ್ತ ಮುಂ-
ಗಯೂರ್ದು ಗೆಬ್ಬು ತಟ್ಟ್‌ಡ್ ದೀದ್ ಕಯ್ಯ್ಯಾದು -
ಕೊರ್ದಿತ್ತಿನಾಳೆನೆದುರುಗು ಪೋದು ಬಗ್ಗೊಂದು
ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಎಂಚ ಉಳ್ಳಾರಮ್ಮ? ದಾಯೆ ಬುಳಿ-
ಪುವರಿಂಚ? ದೇವೆರುಳ್ಳೆರ್ ಮನಸ್ ಗಟ್ಟಿ ಮ-

ಳ್ತೊಣೊಡಮ್ಮ. ಮಲ್ಲಣ್ಣಗೀ ಬುದ್ದಿ ದಾಯೆಗಾ?
ಈ ಬೇಲೆಡಾಯ ಮಿತ್ತೇರೆಗ್‌ಲ ಸಮಯಿಜ್ಜಿ.

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೬೫
ದಾಲಾವಡಣ್ಣಗೆಲ್ಲೆನೆ ಪಂಡ್‌ದೊರ ತೂಪೆ.
ದುಕ್ಕ ಮಳ್ಪಡೆ. ಯಿರೆ ಪಾಸಾಡಿಡೀ ಸರಮೆ
ಪಗೆಲಿರ್ಲ್ ತಪ್ಪಾಯಳಮ್ಮ. ಪೋಡ್ಯಡೆ. ಯಿರ್
ಮೂಳುಪ್ಪುನೆನ್ ರಾಮ ದೇವೆರೆಗ್ ತೆರಿಪಾಯೆ-
ರಾಪುಂಡ ತೆರಿಪಾವೆ. ದೈರೊಡಿತ್ತೊಣೊಡಮ್ಮ.
ಈ ಲಂಕೆಡೇತೊ ಬಡವೆರೆ ಪಾಪದಪ್ಪೆ ಬಾ-
ಲೆಲು ಕಿನ್ನಿಕಿದ್ತಲೆಲೆಡಪ್ಪ ಸಂಸಾರ ಕ-
ಟ್ಟೊಂದು ದಿನ ನೂಕೊಂದು ಪೊಸಯಿಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಲಾ

ಬೊಡ್ಜಿ ಪರಯಿಲ್ಲ ಪಾಪಲ ಬೊಡ್ಜಿ ಪಂಡಿ ಲೆಕ
ವಾವೊಂಜಿ ರಗಳೆಗ್‌ಲ ಪೋವಂದೆ ತನ್ನ ಬೇ-
ಲೆಲ ಆಂಡ್ ತಾನ್‌ಲಾಂಡ್‌ಂದಿ ಲೆಕ ತೆಲಿಯ ಗಂ-
ಜಿಯ ಪರೋಂದುಳ್ಳೆರಂಚಾದೀರ್ ಕಾರಮುದೆ-
ಲ್‌ಡ್ ಯಾನ್ ನಟ್ಟೊಣುನಿ ಓ ಅಮ್ಮ! ದಮ್ಮಯ್ಯಾ!
ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಗೀರ್‌ಮಿನಿ ಮುನಿಯಡೇ. ಮಲ್ಲಣ್ಣ -
ಗೆಲ್ಲೆನೇ ತೂಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್, ಸಮಾದಾನ ಮ-

ಳ್ತೊಣುಲೇಂದ್‌ದಾ ಸರಮೆನೊರ ತೂಯೆ. ಸರಮೆ ಸೀ-
ತೆನ ಕಣ್ಣನೀರ್‌ನೊಜ್ಜಿದ್ ಮೋಣೆನೊರೆಸ್ ದ-
ಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ಬಿರ್ಕ್‌ದಿತ್ತಿನ ತರೆಕುಜಲ್‌ನ್ ಕೊಡಿ

ಬಿರೆಲ್‌ಡೀಸ್‌ದ್ ಪೂಜಿದೊಯ್ತ್‌ದಡೆಗೇ ಸೂಡಿ
ಕೊಲ್ಪಾದ್ ಬುಡ್ದು ಮೆಲ್ಲ ಸೆರಂಗ್‌ದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್
ಗಾಳಿಯೆದ್ದೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ಮೊಕುಳೆನ ಪಿರಾವು-
ಡೆನೆ ಬತ್ತ್‌ದಾ ಕಟ್ಟೆದ ಬರಿತ್ತ ಗೋರಂಟೆ
ಪೂತ್ತ ಬಲ್ಲೆದ ಮದೆಟ್ಟಿತ್ತಿ ಹನುಮಂತೆ ದೆರು
ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಸೀತೆಗಡ್ಡಬೂರ್ದುಂತ್ಯೆ ಕ-
ಯ್ಮುಗಿಯೊಂದು. ಸರಮೆಲ ವಿಬೀಸಣೆಲ ಸೀಮೆ ಮು-
ಚ್ಚಂದೆ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರೇರ್‌ಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ
ಬಾರಿ ಸೊದ್ಯೋಡು. ಪಂಡೆ ಹನುಮಂತೆ ಅಂದೆಮ್ಮ!
ರಾಮ ದೇವೆರೆ ಬೊಡೆದಿ ಸೀತಮ್ಮ ಪಂಡ್‌ಂಡ

ಯೊರಂದೆ ? ಅಂದಾಂಡಾ ಆರೆನ್ನ ದನುಕುಳಾ-
ರೆನ್ನ ಚಾಕಿರಿದ ಬಂಟೆ ಯಾನ್ ಹನುಮಂತೆ. ಯಿೊ-
ರೆನ್ ನಾಡ್‌ದೀರುಪ್ಪುನೋಳುಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರೊ-
ಡುಂದಾರ್ ಕೊರ್ತೆರೆಂಕಪ್ಪಣೆನ್. ತೂಯೆ ಯಿೊ-

ರೆನ್, ಪೋಪೆ, ಪಣ್ಪೆ, ಯಾನಂಚಿ ಬರೊಣುವೆ, ಯೆಂ-
ಕಪ್ಪಣೆನ ಯೆಂಚಾಂದೆ. ಹಾಂ! ಯೆನ್ನ ನೆನೆಪು ಪಂ-
ಡ್‌ಂಡಿತ್ತೆ ಬೇಸಾತು. ಪಂಡೆ ಕುಂಟುದ ಕೊಡಿ-
ತ್ತರ್ಕಲ್‌ನ್‌ಗಿತ್ತೆ. ಪುಣ್ಕಟೆದಾತ್ ಮಲ್ಲೆ ಕದಿ-
ಕೆದ ತೆಗ್‌ಲೆದಂಚಿ ಪಚ್ಚೆದ ಕಲ್ಲ್‌ದುಂಗಿಲೊನು
ಪತ್ತೊಂದು ಕೊಡಿ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆಡ್ ಅಮ್ಮ ! ಯೊರಿಂದೆ-

ನೊರ ತೂವೊಡಮ್ಮ. ತೂಯೆರೆ ಯೊರ್ ತಿಕ್ಯಾರ್ಡ
ಕೊರೊಡೀರೆಗ್‌ಂದ್ ದನಿ ಪಣ್ತೆರಮ್ಮಾ! ತೂಲೆ

ದೆತೊಣುಲೇಂದಿನೆ ಸೀತೆ ತೂದುಂಗಿಲೊನು ರಾಮ-
ನಾಂದ್ ತೆರಿಯಳ್. ಮೆಲ್ಲ ಕಯ್ಟ್ ದೆತ್ತೊಂದಾಳ್
ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೊಂದು ದೇವೆರೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್-
ಗೊತ್ತೊಂದು ತಾನಾನಿ ಮದಿಮೆದೊಂಪೊಡು ಮಲ್ಲ
ಬಿರು ಪೊಳ್ತುದುಂತಿ ರಾಮನ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು ಕ-
ಯ್ಟಿತ್ತಿ ಪೂಮಾಲೆನೆಕ್ಕಲ್‌ದಾಯ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್
ಪಾಡೆರೆದುರುಡು ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ಪುನಗ
ರಾಮ ಮೋಣೆದ ತಾಮರೆದ ಪೂತ್ತೆಸಳ್‌ದಂಚಿ

ಕಣ್ಣ್‌ದಡೆ ರಾಪಿ ತುಂಬಿಳೆನಂಚ ತನ್ನ ದಿ-
ಟ್ಟಿಳು ಪೋನಗೆದುರುಡಾ ತಾಮರೆದ ಸೀಪೆ ಪನಿ
ಪರ್ದಾದ್ ಲಕ್ಕೊಂದು ರಾವೊಂದು ಬರ್ಪಿ ರಾ-
ಮನ ದಿಟ್ಟಿ ತುಂಬಿಳೆನ್ ತೂದು ಪಿರ ಬತ್ತಿನವು
ದೆಂಗ್ಯನಾನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಪಕ್ಕ
ನಾಸಿಗೆಡ್ ಮೆಯ್ಯಿರ್ಮೆನಾತಿನೆನ್, ಪಟ್ಟದ-
ಟ್ಟಣೆದ ಗೌಜಿನ್, ಕಾಡ್‌ಗೆತ್ತಿನೆನ್, ರಾವಣನ
ಮಾಯಕದುರೆತ್ತ ಕಿನ್ನಿದ ಮೋಸೊನಾ ಜಟಾ-
ಯುನ ಮರಣೊನೊಂಜೊಂಜೆನಾದ್ ನೆನೆತ್‌ದ್, ತನ್ಕ್
ಬೋಡಾದ್ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆಂಚಿ ಬಂಜ ಬು-

ಡ್ಪೆರಾನ್ಪಿನೆನ್ ನೆನೆತ್ ನೆನೆತ್‌ದರಿವುನ ಕಣ್ಣ-
ನೀರ್‌ಡುಂಗಿಲ ಚಂಡಿಯಾಂಡ್. ಸರಮೆನ ಕಣ್ಣ್-
ಳೆಡ್ ದಾರೆ ಕಟ್ಟ್‌ದರಿವುನ ನೀರ್ ತೂಂಡಾಳ್
ಪೊಣ್ಣಾಳೆಗವು ಸಾಜ. ಹನುಮಂತನ ವಿಬೀಸ-
ಣನ ಕಣ್ಣ್‌ಳೇಡ್ದ್‌ಲಾ ಬೊಟ್ಟ ಬೊಟ್ಟಾದ್ ನೀ-
ರರಿಯೆರೆನೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್ ಪೊಣ್ಣು-

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೬೭

ಡಲ್‌ಡೊರ್ಮ್ಬ ತಿಂಗೊಳಾನೇಟ್ಟಾಳ್ ನೆತ್ತೆರ್‌ಡ್
ಜಿವಕೂಡ್ಸು ಬತ್ತಿನ ಗುಣೊಟ್ಟತ್ತ್‌ಡಾಣ್‌ಲೆನ

ಕಣ್ಣ್‌ಳೆಡ್ ನೀರೊಳ್ತು? ಕಂಡದಲ ಗುಣ ಬುಳೆ –
ಕ್ಕುಂಡತ್ತ? ಕಣ್ಣ್‌ನೊಚ್ಚೊಂದು ಕಯ್ಮುಗಿದುಂತು–

ದಿತ್ತಿ ಹನುಮಂತಡ್‌ಂದಳ್ ಸೀತೆ ಅಂದ ಓ
ಹನುಮಂತ! ಯೆನ್ನಾರ್ ಮೆಗ್ಯಡಪ್ಪೆಂಚ ಉ–
ಳ್ಳೆರ್ ಉಪ್ಪುನೋಳಿತ್ತೆ? ನಿಕ್ಕೆಂಚ ಗುರ್ತಾಂಡ್?
ಮೆಯ್ಟೆಂಚ ಸಜ್ಜುಳ್ಳೆರಾ? ಬಾರಿ ಬಚ್ಚಿದೆರ?
ಯಾನ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡೆನಡ ಪಣೊಡೂಂದ್ ದಾನೆ ಪಂ–
ಡೆರ್ ನಿನಡ? ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬರೋಡ್ಜಿಂದ್ ದೆಂಕ್ ಬಾ–
ಯಿಂಗ್ ನೀರ್ ಮಯ್ತ್‌ದಾರಾನಿ ಪಂಡೆರ್. ಯಾನ್
ಕೇಂಡ್‌ಜಿ. ಬೆರಿಯೆ ಬತ್ತೆ. ಯೆನ್ನ ಗತಿ ಯಿಂಚಾಂಡ್
ಅಕುಳಿರ್ವೆರೊಟ್ಟುಗೆಂಕಾದೇತ್ ಬಂಜ್ಜ ಬುಡಿ–
ಯೆರ? ಯೆನಾನೇತ್ ನಾಡ್ಯೆರ! ಬಂಜಿಗೆಂಚಿನುಂ –

ಡೆರ? ವೋಡೆ ಮಾತ ಪೋಯೆರ? ನಿಕ್ಕ್ ಮನಿಪಂದೆ
ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನಾಯಗ್‌ಲ ಯೆನ್ನ ಗೆರಚಾರ ಕೊ –
ಲ್ತುಂಡತ್ತ ಹನುಮಂತ! ಅಬ್ಬ ! ಯೆನ್ನೊಂಜಿ ಜ–
ಲ್ಮನೆ. ಯೆಂಚ ಬತ್ತ ಪಣ್. ಅಕುಳಿಡೆಗ್ ಬರ್ವೆರಾ?
ಇಡೆ ಬರ್ಯೆರಕ್‌ಲೇಡ್ಡ್ ಸಾದ್ಯಾವ ಹನುಮಂತ?
ಯಾನೆನ್ನ ಕಂಡಾನ್ಯ ಮೋಣೆನೀ ಕಣ್ಣ್‌ಡೊರ
ತೂಪಿನಂಚಿನ ಪುಣ್ಯ ಯೆಂಕುಂಡ ಹನುಮಂತ.
ನಿಕುಳು ಬನ್ನೇಟ್ಟ ಯಾನೊರಿವೆನಾ? ಸಯ್ಪೆನಾ?
ಎಂಚ ದೇವೆರ್ ದೀತೆರಂಚಾವು. ದೆತ್ತೋಣಿಂ–
ದೆನ್ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತೆರಿನ್ ಕೆತ್ತ್‌ದಿನ ನೀಲದುಂ–

ಗಿಲೊನಾರೆ ಕಯ್ಟ್ ಕೊರು. ದೀವೊಣಡ್ ಕಯ್ಟೆನ್ನ
ನೆನೆಪುಗ್‌ಂದತ್ತ್. ಮದಪಂದೆನ್ನ ನೆನೆಪಾರೆ–
ಗೇಪೊಗುಲ. ಎಚ್ಚ ದಿನ ಪೋಂಡ ಬದುಕುನ ಸಾದಿ
ತೋಜ್ಜಂಕ್ ಮೂಳು. ಪಣ್ ಲಚ್ಮಣಡ ನನಲೊಂತೆ
ದಿನ ಮುಟ್ಟ ಎನ್ನಾರೆನೆಂಚಲಾ ತೂವೊಣಡ್

ಗಡು ಕರಿಯಿ ಬೊಕ್ಕೂರುಗೆತ್ತಾದ್ ಅಪ್ಪೆಗೊ-
ಪ್ಯಾದ್ ಬುಡೊಡುಂದ್. ನನ ಪೋಲ, ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಯೆ-
ರಾಯ್ಜಿಡಲ ಸುದ್ದಿ ಕೇಣ್ಯೆರೆ ತಿಕ್ಕಿನವೆ ಮಲ್ಲ

೨೬೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಪುಣ್ಯ. ದೇವೆರ್ ನಿನನ್ ವೊಜ್ರವುಸ ಕೊರ್ದು ಕಾ-
ಪಡ್. ಬೇಗ ಪೋಲಾಂದ್ ಸೀತೆನೀ ಪಾತೆರೊನು

ಕೇಂಡಿ ಹನುಮಂತೆ ಆವಮ್ಮ ನನ ಪೋಪೆ. ಆಂ-
ಡೀರಿಂಚ ಬುಳಿಪೆರಾವಂದೆನ್ನ ಪಾತೆರೊನು
ಸತ್ಯಾಂದ್ ನಂಬೊಣುಲೆ. ಯಿರ್ ಮೂಳುಳ್ಳರ್‌ೕ
ನ್ಪಿನ ಸುದ್ದಿಯಾರೆನ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಬೂರುನೆ ತಟ್ಟ್
ಬೊಕ್ಕಾರ್ ಕುಳ್ಳಾಯೆರವುಳು. ಪೋಡ್ಯಡೆ ಯಿರ್.
ಯಾನೆನ್ನ ಈ ದೊಕ್ಕೆಯೊಂಜಿ ಬಗೆಯಿತ್ತ್‌ಂಡ
ರಾಮ ದೇವೆರೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿಡೆ ಬರಂದೇತ್-
ಮಾತ್ರೊಗುಲ ಕುಳ್ಳಾಯೆ. ಈ ಪಾತೆರೊನು ತತ್ತೆ-
ಡೆನ್ನಪ್ಪೆನಾಜೆ ಯೆಂಕುಡಮ್ಮ. ಸತ್ಯಾಂದ್
ನಂಬೊಣುಲೆ, ಯಾನಿತ್ತೆ ಪೋದು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾತೆ-

ರೊಟ್ಟಾದ್ ಬನ್ನಗಿಡೆ ಕಡೆಮೆಡ್‌ಲ ಪತ್ತಿರ್ವ
ದಿನ ಪೋವು. ಎಂಚಾಂಡಲಾತ್ ದಿನ ತಡವೊಣುಲೆ.
ಜೋಕ್ಲಾಟಿಗೆನ್ ಮಾತ್ರೆ ಮಳ್ತೊಣಡೆ. ಯಾನಿತ್ತೆ
ಬರ್ಪೆ ಯೆಂಕಪ್ಪಣೇಂದಡ್ಡ ಬೂರ್ದುಂತೊಂಡೆ
ಕಯ್ಯುಗಿದ್. ನಿನ್ನ ಪಾತೆರೊನು ನಂಬೊಂದು ಯಾ-
ನಿತ್ತೊಣುವೆ. ಪೋಲ ಯಿತ್ತೆನೆ, ದೇವೆರೆಡ್ಡೆ ಮ-
ಳ್ಪಡ್ ನಿಕ್ಕ್. ಯಾನಿತ್ತೆ ಕೊರ್ತಿನುಂಗಿಲ ಜೋಕೆ.
ಕುಂಟುದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಬಿಗ್ತ್‌ದ್ ಕಟೊಣು, ಬಿರ್ಕಂದೆ
ಜಾಗ್ರ್ತೆ ಮಳ್ತೊಣೂಂದಳ್ ಸೀತೆ. ಇಜ್ಜಮ್ಮ
ಬಿರ್ಕಂದ್. ಗಟ್ಟಿಡರ್ಕಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಟ್ಟೊಂಡೆ.

ಬರ್ಪೆ ನನ ಯಾನ್‌ಂದ್ ಹನುಮಂತೆ ಪಿಜಿರ್‌ನಗ
ಉಂತುದಿತ್ತಿನ ವಿಬೀಸಣನ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು
ಯಾನಿತ್ತೆ ಬರೊಡ? ನಿಕುಳುಂತುಲೇನ್ನಗ ರಡ್ಡ್
ಜೀಟಿಗೆಲು ಮೊಕುಳುಂತಿನಡೆ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್
ತೂದು ಅವ್ವೆಂಚಿ ಬೊಳ್ಪಿಂಚಿಯೆ ಬರೋಂದುಂಡು.
ದಾದ ಅವ್ವೇರೆಂಚಿನಾಂದ್ ಹನುಮಂತೆ ಪಂ-
ಡಿನೆ ವಿಬೀಸಣೆ ಅಂಚಿ ತೂದು ಓ! ಅಣ್ಣನ ಸ-
ವಾರಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡಿಡೆಗ್. ನಮನಿತ್ತೆ ತೂದು ಗ-
ಗ್ಗರ ದೀಯೆರುಂಡೆಂಚಿನಲ ದೊಂಡೆ ದೇವೆರೇ.
ಪೊಸಬೆ ಕೇಂಡೆಡ ಮಿನಿ ಕೆಬಿತ್ತ ಪೂ ಕುಳ್ಳುದೇ

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೬೯
ಪೋವೊಂದ್ ಪಂಡ್‌ದುಪ್ಪುನಗಂಚಿಡಿಂಚಿಡ-
ರ್ಲುನ ಜೀಟಿಗೆಲೆನ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡೆನೆ ಮದಿಮಾಯ-
ನಯ್ತೊಲೆಡ್ ಬಾರಿ ಸಿಂಗರಿಯೊಂದು ಬತ್ತಿ ರಾ-
ವಣೆ ಸೀತೆನೆದುರುಂತ್ಯೆ. ಯೆಡ್ಡೆ ಬಂಗಾರ್ದ ಗ-
ಟ್ಟಿದ ಮುಟ್ಟ ಸೂಜಿಕಲ್ಲಿತ್ತಿ ಲೆಕ. ಸರಮೆನ್ ವಿ-
ಬೀಸಣನ್ ತೂಯೆ. ರೋಮೊಳು ಮಾತ ಕೊಕ್ಕೆರೆರೆ
ಸುರುವಾಂಡ್, ಕಲ್ಲಗುಂಡುದ ಲೆಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ ಮೆ-
ಯ್ಕಟ್ಟ್‌ದೀ ಪೊಸ ಜವಣೆ ಯೇರಿಂಬೆ. ಇಡೆ ದಾಯೆ
ಬತ್ತೆಂಚ ಬತ್ತೇಂದ್ ಮುಂಡ ನೆರಿಕಟ್ಟಾದ್
ತೂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ, ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚೆರ್‌ಂಡ್

ಯಿೊ ಮೂಳು ದಾನುನಿ ವಿಬೀಸಣಾ! ಯೇರಿಂಬೆ?
ವೊಳ್ತಾಯೆ? ದಾಯೆ ಬತ್ತಿನಿಗೆ? ಕೇಂಡನ? ಮೂಳು
ದಾದ ಜಂಬರಗೆ? ಯಿೊ ದಾಯೆ ಬತ್ತಿನಿ? ಮೂಳು
ನಿಕ್ಕೆಂಚಿನುಂಡು ಜಂಬರ? ದಾನೆ? ಯೆಂಕಾತ್-
ಲಾ ತೆರಿವುಜಿಂದೆನ್ಯಾನಾ? ದಾನೆ ಗೆರೆತ? ಯೆ-
ನ್ನೆ ತರೇಟ್ಟ್ ದಾಲ ಬೊಂಡಿಜ್ಜೇಂದ್‌ದಾಲೋಚ-

ನೆನ ನಿನ್ನ? ದಾನೆಂಬೆ ಮೂಳು ಯೀ ವೊರಿ ಬಿರ್ಸೆ,
ಬಾಕಿ ಮಾತೆರ್ಲ ಪೊಟ್ಟು ಕುಡುಂಬೆರ್‌ಂದ್ ಲೆ-
ಕ್ಯನ. ಯಾನ್ ಕಣದಿ ಪೊಣ್ಣನ ಸುದ್ದಿ ನಿಕ್ಕ್ ದಾ-
ಯೆಂಬೆ? ಯೊ ನನ ಪತ್ತ್ ಸರ್ತಿ ಬೋಡಾಂಡಲಾ

ಅಪ್ಪೆ ಬಂಜಿಗ್ ಪೋದು ಬತ್ತಡಲ ಯೆನಡ ಮಿಂ-
ಜೆರೆ ನಿನಾಡ್ದಾವಂದ್. ಇನಿಯೆ ಬತ್ತಿನ ಯಿಡೆಗ್.
ನಡಪೊಂದೆ. ರಾವಣನ ಪಾತೆರೊನು ಮಾತ ಕೇಂ-
ಡ್‌ದ್ ವಿಬೀಸಣೆ ಪಂಡೆ ದಾದ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ! ಯೊ
ದಾದ ಪಾತೆರುನಿ? ನಿನ್ನಂಚಿನಾಯಗ್ ಪಣ್ತಿ
ಜಂಬರನ ಇಂದು? ಯೊ ಈತ್ ತೆರಿದಿಂಚ ಮ-
ಳ್ತಡ ದಾಲ ತೆರಿಯಂದಿನಕುಳೆಂಚ ಮಳ್ಪೊಡುಂ-
ದೀಯೆ ಪಣ್. ನಮ್ಮ ಲಂಕೆದ ಕುಟುಮೊಗೊಂಜಿ ಗತಿ
ಮಳ್ತ ಯೊ. ಈ ಸೀತೆಗೀ ದುಕ್ಕ ಕೊರಡ. ರಾ-
ಮೇಂದ್‌ಂಡ ಪೊಕ್ಕಡೆದ ಜನ ಪಂಡ್‌ದೆನ್ಯಾನಾ?

ರಾಮನ ಗುಣೊಕ್ಕು ಸಾಮಾರ್ತಿಗೆಗ್ ಜನ ಪೊರ್ದು-
ನೀಂದ್‌ಂಡ ಅವ್ವೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿ. ನಿಕ್ಕ್

೨೭೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ತೆರಿಯಂದ್. ಪಗೆ ಪತ್ತ್‌ದಿಡೆ ರಾಮೆ ಬರ್ಪಿಲೆಕ
ಮಳ್ಪೊಡ್ಚಿ. ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ಜಯ್ದಿ ಸೀತೆನ ಕಣ್ಣ-
ನೀರ್, ಲಂಕೆದ ಬದ್‌ಕ್ ಬಾಗ್ಯ ಬಾಡುನ ಸುಣ್ಣ
ನೀರ್, ತೆರಿಯೊಣು. ನಿನ್ನ ಈ ಪಿರಾಯದ ಮರ್ಲ್ -
ಗುಂಡದಾದಲ ಪೊರ್ಲು. ಮಳ್ತ ಯೊ ಮಾತ ರ-
ಕ್ಕಸೆರೆ ಕಂಟೆಲ್‌ಗುರ್ಲು. ದಾದ ಮಲ್ಲಣ್ಣ? ನಂ-
ಕಿಂದು ಪಣ್ತಿನ ಜಂಬರನ? ಇಂದು ನಾಯನಾ?
ಮರ್ಲ್ ಬುದ್ದಿದ ರಕ್ಕಸೆರೆನೇತ್ ಜನೊನು ತಾ-

ನೊರಿಯೆನೇ ರಾಮೆ ಕೆರ್ತ್‌ಜೆನ? ಯಿೂ ತೆರಿದ್‌ಜನ?
ಮಾಮಲ್ಲ ಮಾಯಕದ ಬಿರ್ಸೆ ಮಾರೀಚ ಮಾ-
ಮಣ್ಣೆ, ತಂಗಡಿ ಸೂರ್ಪನಕಿ ನಿನ್ನ ಬೆರಿಯೆ ಪೋ-
ತೆರ್‌ದೆ ನಿನಡಪ್ಪಕುಳು. ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತ್‌ದೆರ?
ಪುಣ್ಯೊಗೀ ರಾಮ ಪಗರಿದ ಬಾಯ್ಸ್ ಬೂರಂದೆ
ಬತ್ತಿನನೆ ಮಲ್ಲೆ. ಆಯ್ನಾದ್ ಪೋಂಡಿತ್ತೆ ನಮ
ಈ ಜಾನಕಮ್ಮನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋದಾ ರಾಮೆ
ಯಿತ್ತಿನವುಳೇ ಬುಡ್ದು ಬರ್ಕ, ಬದ್ಕುಗ. ಯಿೂಯೆ
ಪೋವೊಡುಂದಿಜ್ಜಿ. ಯಿೂ ಪಂಡಡನೆ ಯಾವು. ರಾ
ಮನ ಬಂಟೆ ಹನುಮಂತೆ ಇಂಬ್ಯೆ. ಸೀತಮ್ಮನೇ

ನಾಡೊಂದು ಬಯ್ದೆ. ಯಾನೊಟ್ಟುಗೇ ಪೋದು ಲಂ-
ಕೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಮಲ್ಲ ಗಂಡಾಂತ್ರೊನಳ್ತುಡ್ಡೆಗೆ
ತೆಕ್ಕಾದ್ ಬರುವೆ. ನಿಕ್ಕೆಂಚ ವೊಪ್ಪಿಗೆನ ಪಣ್,
ಗರ್ವ ಮಳ್ತ್‌ಂಡ ಸರ್ವಲ ಪೋವು ಪಣ್ಪಿ ಪಾ-
ತೆರೊನು ಕೇಣ್ದ್‌ಜನ ಯಿೂ? ಯೆಡ್ಡೆಡಿತ್ತೊಣುಗಾಂದ್.
ರಾವಣಗ್ ಮೆಗ್ಯೆ ಪಂಡಿನ ನೀತಿ ಪಾತೆರೊಳು
ಕಾಯ್ದಿತ್ತಿ ಕಾವೊಲಿಗ್ ಬೂರ್ದಿ ನೀರಾಂಡ್. ಕ-
ಣ್ಣ್ ಮರೆಲ್ತ್‌ದ್‌ಂದೆ ರಾವಣೆ ಯೆಂಕ್ ಯಿೂ ಬುದ್ದಿ
ಪಣ್ಪಿನಾತೆಕ್ಕಲಾದೀ ಪೋಯನಂಬೆ. ಪಿರ
ಪಾತೆರುಜೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್‌ಲ ಬುದ್ದಿ

ಪಣ್ಬ ಯಿೂ ಪಟ್ಟಂಗ. ಬಾರಿ ಬುದ್ದಿತ್ತಿನಾ -
ಯೆನ? ಅತ್ತ್ ಯಿೂ ಮಲ್ಲ ಸುಬಗೆನಾ? ತಾಟಕಿ ಸು-
ಬಾವು ಮಾರೀಚೆ ಸೂರ್ಪನಕಿ ಕರದೂಸಣೆರೆ-
ನಾ ರಾಮೆನೇ ಕೆರ್ತಿನಾಯೇನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿದ-

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೭೧

ನಾ? ಇಜ್ಜ? ಮೋಣೆಡೊಂಜೀತಾಂಡಲಾ ಕಡ್ತ
ಬೋಡು. ಲಂಕಿಣಿ ಸಯ್ತಿನೆಂಚ, ಲಂಕೆದ ಬಾಕಿ-

ಲ್‌ದ ಚೀಂಪುನೇರ್ ಪೊಳ್ತುದಿನೀಂದ್ ತೆರಿಯನಾ?
ನುಪ್ಪು ತಿನ್ವದೆ ಯಿೊಲ? ಯೇರಿಂಬೆ ಹನುಮಂತೆ?
ನಿಕ್ಕೆಂಚ ಗುರ್ತ? ಇಡೆಗೆಂಚ ಬತ್ತೆಗೆ? ಮೂಳು
ದಾದ ಜಂಬರ ಈ ನಡೀರ್‌ದಗೆ ಇತ್ತೆ ಸೀ-

ತೆನ್ ತೂದು ದಾದ ಮಳ್ಪುವೆಗೆ? ಪಂಡೆನ ನಿನಡ
ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಂಗನಕ್‌ಳೆನ ದಿಂಜ ತೂತೆ. ಇಂ-
ಬ್ಯನ ಸುರುಪೊನರ ತೂಪೆ ಯಾನ್‌ಂದ್ ದೀಟಿಗೆನ್
ಎದುರು ಪತ್ತಾಯೆ. ಸಮ ಪತ್ತ್‌ಂದ್ ದೀಟಿಗೆದ
ಕಡೆಕ್ ಕಯ್ಯೊಕ್ಕೊರ್ದ್ದಂತೆ ಮುಟ್ಟ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತೂದು
ಘೂ ನಿನ್ನ ಸುರುಪನೇ ಯೇರ್ ಯಿೊ ರಾಮ ಬಂ-
ಟೆನ ನಡಪು ನಡಪೂಂದ್ ದೀಟಿಗೆದ ಕಯ್ಯುಡ್ತ್
ಬುಡಿಯೆ ರಾವಣೆ. ದೀಟಿಗೆದ ತೂತ್ತ ಎರಿಯಂಜ-
ನೆನ ಮಗ ಮುಜೊಕ್ಕು ದರ್ತ್‌ಂಡಪಗನೇ ದೀಟಿ-
ಗೆನ್ ರುಂಬುದೊಯ್ತೊಂಡೆ, ಪಂಡೆ ರಾವಣಡಿತ್ತೆ

ನಿಲೆ ಮಳ್ತೊಣೆಚ್ಚಿಕಡಮೆದ ನಾಯೊಲುಪ್ಪು ನಿ-
ಕ್ಕಾಪಿ ಸೇವೆಲ ವುಂಡು, ಯಿೊಲ ವುಳ್ಳತ್ತ, ನಿ-
ಕ್ಕೆಂಚ ಈ ಜೋಗ ಬತ್ತಿನಿ? ಸುತಿತ್ತಾಯೆ ಬಾ-
ಯ್ಕೊರ್ತುಜೆ ಸುತಿಕ್ಕ್, ಕೊಲ್ತುದುಜಿ ನಾಗಸರೊಕ್ಕು
ಸೇರಿಗಾರನ ಬಿಮ್ಮ ಕೋಲುದೋಲುಗು ತಾಗ್-
ದ್‌ಜಿ. ಪೆಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟ್‌ದ್‌ಜಿ ತಾಸೆಗಂಬಾದುಲಿವು-
ನೆಂಚ? ದೀಟಿಗೆನಿಂಚ ಯೇರೇರೆ ಮೆಯ್ಕ್ ದೀ-
ಪನ? ದೀವೊಣಿಂಚಂದ್ ನುರ್ತೆ ರಾವಣನ ಮೋ-
ಣೆಗ್ ದೀಟಿಗೆನ್. ನರೆದಿ ಮೀಸೆ ಕರ್ಬೇರ್‌ಂಡ್.
ಯೀ ದಾನೆ ಬತ್ತಾಯೆ ದಾಯೆ ಬತ್ತೇನ್ಪ. ಯಿೊ

ದಾಯೆಗಿಡೆ ಬತ್ತಾಂದ್ ಬಗ್ಳ್ ತುಕ ಪೊಣ್ಣು ಕಂ-
ಡೆಲ. ಯೇರ್ ಯಿೊ? ಲಂಕೆದೆಜಮಾನೆ? ಅರಸು? ಸುರು-
ಪನೆ ನಿನ್ನ. ಪೋಳಾಂಡಲಿತ್ತ್‌ಂಡಲೆಡ್ಡೆ ಜಾ-

ತಿದ ನಾಯ್ದು ಕಿನ್ನಿ, ಕಟ್ಟಪುಣಿತ್ತಲತ್ತ್ ಬ-
ನ್ನಂಗಾಯಿ ತೂಂಡ ಮಿನಿ ಬುಡಡ. ಲಕ್ಕಾಲ, ಮನಿ
ಪಾಯೆರೀ ಅರಸತ್ತ? ಲಕ್ಕಾದಿನವು ನಿಕ್ಕ್

ದಕ್ಕಂದ್, ಪಿರ ಕಕ್ಕೊಡಾದ್ ಬರು. ಯೆನ್ನ ದನಿ
ರಾಮ ದೇವೆರೆಡಪ್ಪ ಬರ್ಪೆ. ಬನ್ನಗ ಯಾನ್
ಕಣಪೆ ಗಗ್ಗರ ಕಡ್ತಲೆಲೆನ್ ನೆನೆಪುಡು. ನಿನ್ನ
ದರಿಪಾಟೊನರೆಬಾಯಿನಬತಾರ ಟೇಂಕಾರೊ-

ಲೆನ್ ಮಾತ ತೂಪೆ ಜಾರ್ಂದ್ ಕೇಂಡ್ದ್ ಪಿಸ್ರ್
ರಾವಣಗ್ ನೆತ್ತಿಗೇರ್ಂಡ್. ತರೆ ಕುಜಲ್ ಕೊ-
ಕ್ಕೆರ್ದ್ ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಪಂಜಿದಂಚಾತೆ. ಥೆಕ್ ಪಾತೆ-
ರಡ. ಯೆನನ್ ಯಿೊ ತೂಪಿನಾಯೆನಾ? ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ.
ಮಲೆ ಮಂಗ. ನಿನನ್ ಕೊಚ್ಚಿದ್ ಕಜಿಪು ಕೊದ್ಯಾಂಡ
ಕೇಣುನಕುಳೇರುಂಡು? ಬರ್ಪಿನೇರೆನ್ ಲೆತೊಂ-
ದಿಡೆ. ರಾಮ ದೇವೆರೆನ? ಬಲ. ನಿನ್ನ ದೇವೆರೆನ್-
ಲಾ ನಿನನ್ ಪೂಜಾರಿನ್‌ಲ ಪೊಯ್ಯೆಡೊಂಜೇ ಗು-
ರಿಟ್ಟೊಟ್ಟುಗೇ ಪಾಡ್ದ್ ಕೋಂಪಾಯ್ಜಿ ಮಿನಿ ತೂಲ.
ಜಾಗ್ರ್ತೆ ಮಳ್ತ್ ಪಾತೆರ್. ನಿನಡ ಮಂಗಡೆಂ-

ಚಿನ ಪಾತೆರುನಿ. ಮರ್ಲ ನಡಪು ಮುಳ್ತೊಂದ್ ಗ-
ಗ್ಗೆಲ್‌ದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯೆ ಉಂತು ಕಲ್ಪಾವೇಂದ್.
ಮನಸ್‌ಡೆಂಕ್ಳೆನ್ ಪಜಿ ಪಜೀ ಕೆರ್ದ್ ತಿನ್ಕಾಂದ್
ತೋಜೊಡಂಚಿನ ಕೋಪೊಡುರಿಮೋಣೆ ಮಳ್ತೊಂದು
ಪೋತಿ ರಾವಣೆ ಆಡೆಗೆ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆ.
ದಾದಾಂಡಲೆಂಕ್ಳೆಗೊಂಜತ್ರಾಣ ಮಳ್ಪಂದೆ
ಕಂಡಿತ ಬುಡಾಯೆ. ಅಂಚಾದ್ ನಮ ಇತ್ತೆನೇ
ಬೇಗ ಮುಳ್ತಗಪುನನೆ ಯೆದ್ದೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿನಕ್-

ಳೆನ್ ಯೇಪೊಗುಲ ಯಾನ್ ನಂಬಾಯೆ. ಬಾರಿ ಸುಲ-
ಬೊಡು ದಾಯೆ ತಿಕ್ಕಲ್ದ್ ಬೂರೆಡಾಯಡ ನಮಾಂ-

ದಂಜನೆನ ಮಗೆ ವಿಬೀಸಣಡ ಪಂಡ್ದ್ ಮಿತಿಲೆ-
ದರಸು ಮಗಳೆನ ಕಾರ್‌ಗಡ್ಡ ಬೂರ್ದುಂತೊಂದು
ಕಣನೀರ್ ಜಪ್ಪುನೆನ್ ಲಪ್ಪೆರೆ ಪತೊಂದಿನಾ -
ನ್ನಿನ ಲೆಕ್ಕ ಮಗಿದಿತ್ತಿ ಕಯ್ಮರಂಕಣೆಡ್ ಸೆರೆ
ಕೂಡ ದ್ ಬರ್ಪೆ ಯಾನಮ್ಮ: ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರ್ಲೆ
ದನಿಕುಳಾರೆನ ಮೆಗ್ಯೆ ಯೆನ್ನ ಮಾಮಣ್ಣೆ ಮಾ-
ತೆರ್ಲೆನ್ನ ಸಾದಿ ತುವೊಂದುಪ್ಪೆರವುಳಿತ್ತೆ

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೭೩
ನನ ರಾಮದೇವೆರಿಡೆ ಬತ್ತೆರ್‌ಂದೇ ತೆರಿಲೆ.
ದಾಲ ಪೋಡ್ಯಡೆ. ಯಾನ್ ಸಯ್ತ್ಂಡ ಪೋಂಡಮ್ಮ.
ಜಿವೊಡಿತ್ತೆಡಿತ್ತೆ ಪಂಡಿನವು ಸುಣ್ಣದ ಬೊಟ್ಟ

ಯಾನಿತ್ತೆ ಬರ್ಪೆಂದೆ. ಸೀತೆ ಬಾಯೊಡೆಪಂದೆ
ಹನುಮಂತನೇ ತೂದು ಮೆಲ್ಲ ತರೆನಾಡಾದ್
ತರೆ ಕಂತೆ ಪಾಡ್ದ್ ನೀರೆರ್ಕಿ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸೆರಂ-
ಗ್‌ದ ಕೊಡಿನ್ ಮುದ್ದೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ತೊಟ್ಟು -
ಪತ್ತ್‌ದಿತ್ತಳ್, ತೂದು ಹನುಮಂತೆಲಾ ಬಾರಿ
ಬೇಸರ್‌ಡ್ ಪಿರ ಪಿಜಿರ್‌ನಗ ವಿಬೀಸಣೆ ಮೆಲ್ಲ
ಕಯ್ಯಾಸೆಡುಂತೂಂದ್ ಸರಮೆನವುಳುಂತಾದ್
ತಾನಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯೆ. ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್‌ಡ್ ಕಂ-
ಗಾಲಾತಿ ಹನುಮಂತೆ ಸಾದಿದ ಬರಿಟ್ಟಿತ್ತಿ
ದಯ್ತಾರೆಳೆಡ್ ಕಯ್ಕ್ ತಿಕ್ಕುನಾತೆತ್ತರೊಡು

ಕುಬೆಯಿಡೀ ಗಿಡಿದ್ ಪೋದಿಡೆದಾಂತೆ ಕಯ್ಲೊಡಿದ್
ನೇಲೊಂದಿನೆಸ್ ತೂಯೆ. ಬೊಟ್ಟುದಾಳಿತ ತೂದು
ಪೀಂಟಾಯೆ. ಪರಿಯೆ. ಬಂಜಿನ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಳ್ತೊಂಡೆ.

ಇಂಚಿಡೀ ಸೀತೆ ಸರಮೆನ್ ಮುಟ್ಟ ಕುಳ್ಳಾದ್
ಅಂದ ಓ ಸರಮೆ? ದುಂಬುದ ಜಲ್ಮೊಡೆಂಚಿನನ
ಅತ್ತಾಂದಿನನ್ನಾಯ ಮಳ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು ಯಾನ್
ಪೊಣ್ಣಾಯಿನಾಳೆಗೇರೆಲ್‌ಲೇಪೋಗುಲ ಬರಿಯೆ -
ರಾವಂದ್ ಕಷ್ಟೊಳಿಂಚಿನ ಸರಮೆ. ಗೆರಚಾರ
ಪತ್ತಿನಾಯೊರಿ ಯೋಡೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ ಪರ್ಬಿಲೆ-
ಕ್ಕೊಂಜೊಂಜಿ ಮುಕುಳಿನೀರ್ಮಾತೆರ್ಲ- ಯೆನ್ನ ಗೆರೆ-

ಚಾರೊಡೆಂಕೆನ್ನ ಕಯ್ಪುತ್ತಿನಾರೆಗ್ ಬೆರಿಯೆ
ಬತ್ತಿ ಮೆಗ್ಯಗ್, ಸೇವೆಗಿತ್ತಿ ಹನುಮಂತಗ್, ವಿ-
ಬೀಸಣಗ್, ನಿಕ್ಕ್ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಬಂಜೂಂಡ್.
ಹನುಮಂತೆ. ನನ ಮುಳ್ತು ಪೋವೊಡಕ್‌ಳೆಡ ಪಣೊಡ-
ಕುಳು ಪಿದಾಡೊಡು. ನಡತ್‌ದೇ ಬರೊಡು ಕಡಲ್ ಕಡ-
ಪೊಡು, ಕಡತ್ ದೆತ್ತೊಡೀಯೆರ್‌ಗ್ ತಲೆಪುನ ರಕ್ಕ-
ಸೆರೆಡ ಕಾದೊಡು ಬೊಕ್ಕೆನನ್ ಲೆತ್ತೊಣೊಡು ಈತ್
ಮಾತಾನಗೆಂಚಲಾ ಮಂಗು ಮದಿಮಾಳಾವು.

೨೭೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಎನಡಪ್ಪ ದಾಯೆ ಮೂಳೊದ್ದಾಡುನೀ ಸರಮೆ
ಪೋಲಕ್ಕ ಪೋಲ ನಿನ್ನಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಲ ಯಿೊ

ದೇವೆರೆನ್ನ ತರೇಟ್ಟ್ ಬರೆತೆರೆಂಚಂಚಾವು.
ಯಿೊಯಾಂಡಲಾ ಸುಕೊಟ್ಟುಪ್ಪುಲಾಂದಳ್. ಸರಮೆ-
ನ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಸೀತೆನೀ ಪಾತೆರೊಳು ಕೇಂಡೊಂದು
ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತ್‌ಂಡ್, ಮೆದು ಮನಸ್ -
ಬೆಯ್ತ್‌ಂಡ್. ದೊಂಡೆ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ್, ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್
ತಮೆಲ್‌ಂಡ್, ತನ್ನಾಪಿ ದುಕ್ಕ ಸೀತೆಗ್ ತೆರಿಯೆ-
ರಾವಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಾ ಸರಮೆ ಕಣ್ಣೊಚ್ಚೊಂದು
ಪೋದು ಕಯ್ತಳ್ ಕುಳ್ದು ರಾಪಿ ತರೆಕುಜಲ್ ನೀ-

ಸ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆನೊಚ್ಚಿದ್ ಬೆರಿಟ್ಪೊಂದುದಿ-
ತ್ತಿನ ಸೆರಂಗ್‌ನ್ ಸಮಾ ಬುಡ್ಪಾದ್ ದಾದ ಯಿೊ-

ರಿಂಚ ಜೋಕುಳೆ ಲೆಕ್ಕ ಬುಳಿಪೆರಾವಂದಮ್ಮ
ಹನುಮಂತೆ ಉರು ಮಳ್ತ್ ಕುಳ್ಳುನಾಯೆನೆ ಅತ್ತ್.
ಯಿೊರೆನೆಜಮಾನೆರುಪ್ಪಾಯೆರಿಡೆಗ್ ಬರಂದೆ
ಬಾವೇರೆಗೆದುರೇರ್ಲ ಪಾತೆರುಜೆರ್‌ಂದ ಮನ-
ಸ್‌ದುಳಾಯಿ ಸಮದಾಂತಿನಕುಳೇತ್ ಜನೊಕುಳು-
ಳ್ಳೇರ್‌ಂದ್ ಯೆಂಕ್ ಗೊಂತುಡಮ್ಮ. ಗುಟ್ಟು ಪಣೊ-
ಡಮ್ಮ ಯಾನಿಂಚಿ ಕೇಣ್‌ಲೆ, ಎದುರು ಪಾತೆರ್‌ಂ -
ಡೋಳುಂಡು ನಡು ಪೇಂಟೆಡಿಲ್ಲ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಮಲ್ಲ
ಬಂಡಿ, ಬಂಗಾರ್, ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಲು. ದಿನನಿಚ್ಚ
ಊರೂರುಗಲೆದ್ ವರಸಾರಿ ಪೋಪಿನ ಪಟ್ಟ

ಗಮ್ಮತ್‌ಗ್ ಸಿಕೆನೀರ್ ಪೋಯ್ನವುಳು ಮರ್ಲ್ ಪಿರಿ-
ಪೆರೆ ತೂಯ್ನ ಪೊಣ್ಣು. ಇಂಚತ್ತ್‌ಡೆಂಕೈನ ರಕ್ಕ-
ಸೆರೆನ ಸಾಮಾರ್ತ್ತಿಕೆಗ್ ಎದುರುಂಡ? ನೀತಿಡಿ-
ತ್ತ್‌ದುವೇರ್ಡ ಪಚ್ಚಪಗೆಲ್‌ಡ್ ಬೀದಿದಂಗಡಿದೆ-
ದುರು ಕಡ್ತ್‌ದೊರಿಯನೊರಿ ಕೆರಿಯೆರೇರೆನ ದೈರ.
ಸಾದ್ಯೆ ಪೋಪಿನ ಪೊಣ್ಣನೊಯ್ತೊಂದು ಪೋವೋಡ್ಡ
ಬೋಡೇತ್ ದೈರ. ಪುಂಡಾದ್ ಪೋದಿಲ್ಲ್ ಪೊ-
ಗ್ಗುದು ತಲೆಪುನಕಳೆನೊಟ್ಟುಗು ಕಡ್ತ್‌ದಿತ್ತಿ ಬಂ-
ಗಾರ್ ಬೊಳ್ಳಿನ್ ಬೀಗ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಪೂರ ಪೂ-
ಜೊಂದು ಪೊಯೆರೆ ಬರ್ಪಿನೆಂಚಮ್ಮ ದೈರ ಪಣಿ.

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೭೫
ಮಾತ ಪಣಿಯೆರೆ ಪೋಂಡ ಮೂಜಿ ದಿನ ಯಾವಂದ್.
ಪಂಡಿನನೆ ಯೆಚ್ಚ. ದುಂಬೊರಿ ಗಾದೆ ಪಂಡಿಲೆ-
ಕ್ಕಾಂಡ್. ನಮ ಮಿತ್ತ್ ತೂದುಬ್ಬಿಂಡ ಬೂರುನೋ-

ಡೆಗ್, ನಮ್ಮ ಮೋಣೆಗ್ ಅತ್ತಮ್ಮ? ಸಯ್ಯಡವು
ಬರ್ಪಿನ ಬಿಸುಕ್ಕೀರಯೋದ್ಯೆಡುಳ್ಳಾರಮ್ಮ
ದಾಲ ಯೆತೆ ಮಳ್ಪಡೆ, ನಿಗಂಟೆನ್ನ ಪಾತೆರಂ-
ದತ್ತಾಂದ್ ತೂಲೆ. ವೋಳಿಜ್ಜಂದಿ ಬರ್ಸ ದ-
ರ್ತ್ತಂಡತ್ತೆ ಊರುಡಿತ್ತಿನ ಕಜನೆ ಕುರ್ತೆಲ್‍ಲು
ದೆಕ್‍ದ್ ಪೋಪಿನಿ? ಬೂಮಿ ತುಂಬಂದಿನನ್ನಾಯೊ-
ಲೆನ್ ದೇವೆರಾಂಡಲಾ ಯೇತ್ ದಿನ ತುಂಬೇರ್.

ದಾಲ ಪೋಡ್ಯೋಡ್ಜೀನ್ನಗೇಳೆಣ್ಮ ಪೊಂಜೋವ್ಳ
ರಾವಣನದೆಟ್ಟೆತ್ತಿ ಪರ ಕಲೆಂಬಿಲೆಡ್ ಸೇ-
ರ್ದಿತ್ತಿನಕುಳೊಂತೊಂತೆ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ದಂ-
ಗಾವೊಂದು, ದಂಗ್ ಬೀಜಾವೊಂದು ತಿಗಲೆ ದೆಂ-
ಗಾವಂದೆ ಬಪ್ಪರತ್ತಂದೆ ದಾದಲ ಪಾತೆ-
ರಂದೆ ನಡು ಪಿರಯದಂಗ್‍ದಿನಕುಳು ಸೀತೆ ಸರ-
ಮೆನ ದುಂಬು ಪಿರವುಡಂಚಿಂಚಿಡ್‍ಂದೊಟ್ಟು ಮಾ-
ತೆರ್ ಸುತ್ತು ಕಟ್ಟ್‌ದುಂತ್ಯೆರ್, ಮೋಣೆ ಮೋಣೆ ತೂ-
ದಕುಳಕುಳು ಬಾರಿ ನರ್ಗೊಂದಿತ್ತೆರೊತ್ತೋಂತೆ
ದೈರ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಕಯ್ಯ್‌ನ ಪಿರ ನೀಟಾಯ್ನೆ

ತೂದೊತ್ತುಗಿತ್ತಿನಾಳೊರ್ತಿ ಮಟ್ಟೆಲ್‍ಡ್ ತ-
ಲ್ಲ್‌ದ್ ದೀತಿನೊಂಜಿ ಸಂಕಲೆನ್ ದೆತ್ತ್‌ತ್ ಮೆಲ್ಲ
ಕೊರಿನೆ ದೆತ್ತೊಂದು ಸರಮೆನ ಮುಟ್ಟ ಪೋದುಂತು-
ದೆಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಣೊಡಿಂದೆಂಕ್ಳೆಗಪ್ಪಣೆ ಅರಸು-
ಲೆನ. ಯಿರೆ ಕಂಡಾನ್ಯ ಕಯ್ಯಾರ್‍ಗಿಂಚನೇ
ಸಂಕಲೆನ್ ಶಿಕ್ಕಾದ್ ಕತ್ತಲೆದ ಗೂಡುಡಿ-
ತ್ತೆನೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬುಡ್ಡಾಂಡ್, ಅಂಚನೇ ಯಿರೆನಲ
ಕಯ್ಯಾರ್‍ಗೊಂಜಿ ಸಂಕಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ಮುಳ್ತುದ್ದು
ಪಂದಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ತೂವೊಣೊಡುಂದ್ ಪಂಡಿ ಲೆ-
ಕ್ಕನೆ ಬಿಗ್ತ್‌ದಾದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಕುಳ್ಯೆರ್. ಸೀತೆ

ದುಕ್ಕ ತಡೆವಂದೆ ಮೋಣೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಯೊತ್ತು
ಪತ್ತ್‌ದೊಂಜೇ ಲೆಕ್ಕರೊಂದು ಕುಳ್ದಿತ್ತಾಳ್.

೨೭೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಬುಳಿತ್ ಬುಳಿತ್‌ದ್ ನೀರ್ ಜತ್ತ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್
ಕೆಂಪು ಕೆಂಪಾದ್ ಬುಲ್ಲುದು ಪೋಂಡು. ಮನಸ್ ಕ-
ಲ್ಲಾಂಡ್. ರೆಚ್ಚೆದ ಲೆಕ್ಕ ಬೊಲ್ಚಿಯೇರ್‌ಂಡ್ ಸರ-
ಮೆನ ಮೋಣೆ. ಕಂಡಾನ್ಯಗವುಳು ಸಂದಾಯ್ನ ಮ-
ರ್‍ಯಾದಿನೇ ಬೊಡೆದಿಗ್‌ಲ ಸಂದಾಯ್ನ ಯೆಡ್ಡನೇ
ಆಂಡೆಂಕ್. ಸಯ್ಪಿವರೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ದೇವೆರಿಂ-
ಚನೇ ಬಾಗ್ಯ ಕೊರ್ದು ನಡಪುಡಿಯೇರ್ದ ಯಾವೆನನ್
ನಿಕ್‌ಳೆಗರಸುಲ ಕೊರ್‍ತಿನಪ್ಪಣೆನ್ ತತ್ತ್‌ಂಡ

ಬೇಸ್, ತರೆ ಪೋವಂದ. ದುಂಬಾಂಡಲವ್ವೊಂಜಿ
ಲೆಕ್ಕನೇ ಬೇತೆ. ನನ ದಾನೆ ಜವಣಾದಿಗೇ-
ರೊಂದು ಪೋಪಿನ? ಕಣ್ಣ್ ತೂಂಕುಂಡ ಕುಳ್ಳಿನ-
ಳ್ಪನೆಯಡ್ಡ ಬೂರ್ದೊಂತೆ ಕಣ್ಣ್ ಬಾಡಾಲೆಂದ್
ಪಣ್ಣಗನೆ ಪೊಂಜೋವುಳಳ್ಕದಾ ಮೆಯ್ಪ್ ದಾ-
ದನ ಬಾರಿ ದೊಂಡೆ ಕೇಣುಂಡು ತರಿ ಪಾತೆರಡೆ,
ಕೇಣುಗಾಂದಿನೆ ಮಾತ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿದಂಚಿ ಕೆಬಿ
ಕೊಂಡೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಕೇಣ್ಣಗಾದೊಂಡೆ ಬಾರಿ ಜೋ-
ರುಡು ಉಂತು ಓ ಮಂಗ, ಅಂದ ಓ ಮಲೆ ಮಂಗ
ನನ ಮುಳ್ತು ಪೋಗೆ ತುಕ ಬರಡ್ ತುಕ ನಿನ್ನಮ್ಮೆ

ತೂಪೆ. ನಿಕುಳೇರ್‌ಂಬೆ. ಪಡೆನಾಯ್ಲು, ಮೆಯ್ಕ್ ಕ-
ಯ್ಪಾಡ್ಯಾರ್ದ ಮಿನಿ ತೂಲೆ ಬೊಂಡು ಸೀಂಟಾವೆ ಗೊಂ-
ತುಂಡ. ಥೂ ಬೊಂಡ ಕಂಡೆಲ. ನಡ್ತಿನೇರ್ ನಿ-
ನ್ನಮ್ಮೆನಂಬೇ. ಯಾನ್ ನಿನ್ನಮ್ಮೆನಂಬೆ ನಿ-
ನ್ನಮ್ಮೆ ಸಯ್ದಿನ ನಾಸಿಗಿಜ್ಜಂದಿ ಪೊಣ್ಣು ಕಂ-

ಡೆಲೆ. ಒಂತೆ ಜಾಗ್ರ್ತೆ ಮಳ್ತ್ ಪಾತೆರ್.ನಿನ್ನ
ಪೂರ ಪರುನಿತ್ತೆನೇ ತಲ್ಪೆ. ಪರು ದಾನೆ ಮಾ-
ಯಣೊಡು ಕುಳ್ಳಾದಿನಿಂದೆಣ್ಯೆನಾ? ಬಲ ತಲ್ಪು
ಕಯ್ಟ್ ದಾದಂದ್ ತೂತನ? ತೂತೆ ನಿನ್ನಮ್ಮ
ಗೆಲ್ಲಂಜಿ. ಕರುಕುಂಬುಡೊನು ಮೂರ್ಯೆರಾಂಡ್ ಪೋ

ಮಲೆ ಮಂಗ. ನಾಯಿ ಬಜಿ, ನಾಲಿಡೊಯ್ತೆಡ ಬಂಜಿ
ಮುಟ್ಟ ತಿಗ್ರೊಡು ನಿನ್ನ. ನಿನ್ನ ಬಂಜಿಡ್ ದಾದ
ತೋಜಾವೆ. ಬಗ್ಳುನೇತ್ಂಬೆ ತೋಜಾಲ ಬಲ.

ನೀಲದುಂಗಿಲ/೨೭೭

ಆಣ್ ಮಗೆ ಅಂದ್ಡೀ ಬಲ ದುಂಬು ಇತ್ತೆ ತೋ-
ಜಾವೆ. ನಿನ್ನಮ್ಮಗೀ ಪುಟುದಿನಂದ್ಂದಾಂಡ
ತೋಜಾಲ. ತೋಜಾಲ ದುಂಬು ಬಲ, ತೋಜಾಲ
ಯಿೊ ದುಂಬು ಬಲ, ಯಿೊಯೆ ಬಲ ದುಂಬು, ಯಿೊಯೆ ಬಲ.
ಒಡೆ ನಿನ್ನಮ್ಮಡೆಗ ದುಂಬು ಬಲ. ಯಿೊಯೆ ಬಲ.
ಪೋ ನಡಪು. ಮಂಗ ನಡಪೂನ್ಸ ನನ ದಾದ ತೂ-
ಪಿನಿ ದೆಪ್ಪೊಡೀ ಮಗನ್. ನಾಲಿ ಕಡ್ಪೊಡು. ಪತ್ತ್,

ಕಡ್ಪು ತರೆ, ಕೊರು, ಕರ್ಲ್ ದೊರ್ಪು, ಕಕ್ಕಾಲ ನೆ-
ತ್ತೆರ್ನ್. ಬಲ ಕಡ್ಪೊಡೆನ, ದೊರ್ಪೊಡೆನ, ಕಕ್ಕಾವೊ-
ಡೆನ, ಕಕ್ಕ್, ಕಕ್ಕಿ ಬಾಲೆಲೆ ಕಕ್ಕಿ. ಪೂರ ತಿಂ-
ದಿನ ಕಕ್ಕಿ, ಇತ್ತೆ ಕೇಣುಜಿ ದೊಂಡೆ. ಸೀತೆ ಸರ-
ಮೆನ ಮೋಣೆ ತೂನಗಾ ಸರಮೆ ಪಂಡಳ್ ನಂಕ್
ದಾಲ ಪೋಡಿಗೆನೆ ಯಿಜ್ಜಮ್ಮ. ಪುಲ್ಯಾವಡೊ-
ಯ್ಕಲ. ದೇವೆರೆನ್ ನೆನೆತ್ದಡ್ಡ ಬೂರುಗ ಬೇಗ.
ಪುಲ್ಯಾಯೆರೆಜ್ಜ ಪೊರ್ತುಪ್ಪಂದ್. ಜೆಪ್ಪಿಂದ್.
ಕೋರಿ ಕೆಲೆತ್ಂಡ್. ತಂಙಣ ಕಳುವೆ ದೂರೊಡೆನೆ

ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದು ಯಾನಿತ್ತೆಂದ್ ಗೊಂತಾಂಡ
ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಪದ ಬರೆದ್ ಡಂಗ್‌ರಾಕಂದೆ ಕು-
ಳ್ಳಾಯೆ. ಹನುಮಂತಗೆದುರಾದೆಂಕ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಪ-
ಣ್ಪಿನ ಬೇರ ಬೊಡ್ಚೆಂದ್ ಬೊಳ್ಳಿ ಗುರ್ಕಾರೆ ಮು-
ರ್ಕುದು ದೆಂಗ್ಯೆ. ದಾರಾಯ್ಲ ಮಾಯಾಯ. ವಾಯು ದೇ-
ವೆರ್ ಮಗನ ಮಲ್ಲ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ್ ತೂದು ಬಿ-
ತ್ತ್‌ಲ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಪೊಗ್ಗುದು ಗುಟ್ಟು-
ಡವುಳಿತ್ತಿ ಪೂವಮ್ಮನಕ್‌ಳೆ ಕೆಬಿಕೀ ಸುದ್ದಿ
ಯೆದ್ದಿಯೆರ್. ನೆತ್ತೆರ್ದ ಬಲ ಕುಂದಿನಕುಳು ಪೋ-
ಡಿದ್ ಬೂರ್ಯೆರಪಗನೇ, ಲತ್ತ್ ನೆತ್ತೆರ್‌ದಕ್ಕೆ-

ನಕುಳು ಕಯ್ಯಾರ್ ಮೆದ್ಯಾವಂದೆ ಬಾಯಿ ಬುಡು-
ದುಂತಿಯೆರ್. ಯೇರೆಗ್‌ಲ ತೆರಿಯೆರಾವಂದ್‌ೇಂದ್
ತೋಜುಂಡು. ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ಪಕ್ಕಿ ಪರಣೆಲು ಮಾತ
ಕಿಚಿಕಿಚೀಂದುಳಬಾಸೆ ಪಾತೆರುವ. ಪತ್ತ್ ಪಾ-
ಲ್‌ಗ್ ಸುದ್ದಿ ಅಂದ್‌ಡಿಂದೇ ಕಂಡಿತನೆ ಬಾರಿ

೨೭೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಬೇಗೊಡೀ ಲಂಕೆಡಿಂಚನೆ ಮಾಲೆ ಮಾಲೆ ನೆ-
ತ್ತೆರ್‌ದೋಕುಳಿದ ವೊಯ್ಲ್ ರಂಗ್ ಮಗ್‌ರೊಂದು ಪರ-
ಪುಂಡೂಂದೆ ಪೊರ್ತು ದೇವೆರ್ ಲೋಕೊಗೇ ಸಾರ್ಪೆ-
ರಾನ್ಪಿ ಲೆಕ ಕೆಂಪೇರ್ದಿ ಮೂಡಾಯ್ದ ಬಾಣ ದರು
ಬುಡ್ದು ಮಿತ್ತೇರೊಂದು ಮಾತ ದಿಕ್ಕ್‌ಗ್ ಕಣ್ಣ್-
ಪಾರಾದ್ ಸುತ್ತ ತೂನಗ ಕಡಲ್‌ದಾಯೆರೆದ
ಪೊಯ್ಯೆ ದಂಡೆಡೆ ಕಾರ್‌ನೊಯ್ತೊಂದು ವೊಯ್ತೊಂದು
ಬೆರಿಪಾಡ್ದ್ ಚಂಡಿ ತರೆಗಂಟ್ ಪಾಡ್ದಿತ್ತಿ ಹನು-
ಮಂತೆ ಪೋಪೇದೆ. ಬಡಕಾಯಿ ಪಿರ ತೂವಂದೆ
ಸಾದಿ ತೂವೊಂದು ದಿನ ಗೆಣ್ತೊಂದು ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ
ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್

ತ್ತಿ ಕುಂಟುದ ಕೋಡಿ ಗಿತ್ತ್ ದುಂಗಿಲೊನು ರಾ-
ುನ ಕಯ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಯೊಟ್ಟು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆ.
ಯ್ಮುಗಿದ್ ಕುಳ್ಳೊಂಡೆ. ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆಡ್ ರಾಮೆ
ುಂಗಿಲೊನು ತೂದು ಹನುಮಂತ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು

ುಂಬು ತೂದಿತ್ತಿನಾಂಡಲ ಪೊಸತ್ತ್‌ನ್ ತೂಪಿ -
ೆಕ್ಕನೇ ಮುಂಡ ನೆರಿ ಕಟ್ಟಾದ್ ಬೊಳ್ಪುಗೊ-
ಡ್ಡಾದ್ ಕಲ್ಲ್‌ದ ನೀರ್ ಬಣ್ಣ ಜಾತಿಲೆನ್ ತೇ-
ುದ ಕಡ್ಪು ಕೆತ್ತ್‌ಲೆನ್ ಕಯ್ತಿರ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ಕು-
್ಕಾಂದುಂಗಿಲೊನು ಮೆಲ್ಲ ರಾಪಾದ್ ಬಂಗಾರ್ದ
ೂಕ. ಬಣ್ಣೊಲೆನ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕುಂಟೊಲೆನ್ ಸುತ್ತ
ೆಸೆದಿ ಮುತ್ತೆರಿ ಗುಂಡುಲೆನ್ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿನೆನ್
ಾಡ್ದಿನೊಪ್ಪುನು ಚೇಣದ ಸಪೂರ ಗೀರ್‌ಲೆನ್
ೂದುಂಗಿಲದ ಬಿರೆಲ್‌ಗ್. ಪಾಡ್ದ್ ಪೊಗ್ಗುಜೀಂ-
್ದ್ ದತ್ತ ಕಯ್ತ ಕಿಣ್ಕಿನ ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ದೀದ್

ೇತೆ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆನ್ ಮಡಿತ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ದುಂಗಿಲದ
ೊರ್ಲು ತೂನೇಟ್ಟ ಮೋಣೆಡ್ ತೆಲಿಕೆ ನಲಿತ್‌ದಿ-
ನ ಪಕ್ಕ ಮಾಜಿಂಡ್ ಮೋಣೆ ಬಾಡ್‌ಂಡ್ ಯೆತೆ
ೋಜಿಂಡ್. ಮೋಣೆ ಕಪ್ಪಾಂಡ್. ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್
ತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬಿಮ್ಮೊಲೊಂಜೇಕ್ಕೊಂಜಿ ಪತ್ತ್‌ದೇ
ೋಂಡು. ದಿಟ್ಟಿಲು ಯೇರೆನೊತ್ತಾಯೊಡಾ ಬೋಡ
ೊಡ್ಜಾಂದ್ ಹನುಮಂತ ಮೋಣೆನೊರ ಪೋದು ಮು-

ೀಲದುಂಗಿಲ/೨೭೯
್ಟುದು ಬೇಗ ಪಿರ ಬತ್ತ ಕಣ್ಣ ಗೂಡುಡು ಕೂಡ್ಯ
ನುಮಂತನಪಗಪಗ ತೂಪೇದ ನಿಲ್ಕ್ ನಿ-
್ಕದ್. ಮೆಲ್ಲ ಹನುಮಂತೆ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ದಾದ ಮ-

ಲ್ಲಣ್ಣೇರ್ ಯೆಲ್ಯ ಜೋಕುಳೆ ಲೆಕ್ಕ. ಯಿೊರೆಂಕ್ಳೆ –
ಗಂಚತ್ತ್ ಯಿಂಚಾಂದ್ ಬುದ್ದಿ ಪಣೊಡಾಯ್ನಾರ್
ಯಿೊರಿಂಚ ಮೋಣೆ ಬಾಡಾದ್ ಕುಳ್ಳೆಂಡ ಮಿ–
ತ್ತ್‌ದ ಕೆಲಸೊನಿಂಚಂದ್ ಪಣ್ಪಿನಕುಳೇರ್. ಯಿೊ–
ರೆಲ್ಯಣ್ಣೆರೊಂತೆ ಸಮದಾನ ಪಣೊಡಣ್ಣೇರೆ–
ಗೊರ. ಬೊಕ್ಕ ಲಂಕೆ ವೊಂಜುಡತ್ತೆ ಸಯ್ತ್‌ಂಡ್
ಅವುಳಮ್ಮ ಬಾರೀ ಯೆತೆಟ್ಟ್ ಬಚ್ಚಿದ್ ಬಜೀ
ಯೆಲು ಚರ್ಮ ಮಾತ್ರೆ ತೋಜುಂಡು. ಯಾನೀರೆನಾ–
ಯ್ನಾತ್ ಬೇಗೊಡೆ ಲೆತೊಂದೇ ಬರ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ದಾ–
ರೆಗ್ ಬಾಸೆ ಕೊರ್ದಿಂಚಿ ಬಯ್ದೆ. ಪೊಯ್ನಾನಿರ್ಲ್

ನೆಲ್ಯೊರ್ತಿ ರಕ್ಕಸಿನ್ ಕೆರ್ಯೆ. ಬನ್ನಗ ಅಡ್ಡ
ತಲೆತಿ ರಕ್ಕಸೆರೆನಿರ್ವೆರೆನಡ್ಡ ಜೆಪುಡಾಯೆ
ಒರಿ ರಾವಣನ ಮಗೆಗೆ, ತೂನಗನೆ ನೇಲ್ಯ ಕೊಡ–
ಮಂದಾಯೆ. ಬೊಕ್ಕೊರಿತ್ತಿನ ಜವಣೆ ಮಲ್ಲ ಮ–
ಯ್ಸಂದಾಯೆ. ಒರಿಯೊರಿಯ ತಿಗಲೆ ತೂಂಡನೆ ಯಾವು.
ಲಂಕೆ ನಂಕೊಂಜಾತ್ ಬಲಿಕೆ ಆವಂದ್. ರಾ–
ವಣನ ಮೆಗ್ಯಗ್ ವಿಬೀಸಣಗ್ ಸಮದಾನಯಿ–
ಜ್ಜಿ ಸಂಗತಿಡ್, ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮಡಪ್ಪಾ ವಿಬೀ–
ಸಣನ ಬೊಡೆದಿಯೆ ಸರಮೆ ಪಣ್ಪಿನಾಳುಳ್ಳಾಳ್
ಪೋದು ಲಂಕೆಗ್ ವಿಬೀಸಣನ್ ದುಂಬತ್ತ ತೂ–

ದಾಯ ನುಳಕಯ್ದೆತ್ತೊಣೊಡು ಮದಪೆರಾವಂದ್
ಅಂಚಾಂಡ ಯಾನಿತ್ತೆ ಬರ್ಪೆ. ಇಲ್ಲಾಳಿತ್ತಿ
ಪರಬುಗೊರ ಮೋಣೆ ತೋಜಾದೆಲ್ಲೆ ಬರ್ಪೆ. ಬ–
ನ್ನಗನೆ ಪೋದಂಚಿಡೆನೆ ಮಾಮಣ್ಣನ್ ಲೆತೊಂದು
ಅಜ್ಜೇರೆಡಪ್ಪ ಯೆಲ್ಲನೆ ಕಾಂಡೆ ಬರ್ಪೆ. ಯೆಂ–
ಕಪ್ಪಣೇಂದಳ್ತು ಕಯ್ಮುಗಿದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯೆ.

* * *

೧೮. ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್

ರಾಮು ಕಯ್ಬಿತ್ತಿನುಂಗಿಲದ ಕಲ್ಲ್‌ದ ನೀಲ-
ಪುರ್ಕ್ಯಾಸ ರಾಮನುಡಲ್‌ಗ್ ನೂರ್ದು ಮೋಣೆ ಕ-
ಪ್ಪೇರಾದ್ ತಮೆಲೊಂದು ಪರತೊಂದು ಲೋಕ ಕ-
ಬ್ಬಿಂಡಾನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಕತ್ತಲೆ ಆಂಡ್. ಇರ್ಲಿಡೀ
ಸೀತೆನೆಣ್ಣಿದ್ ನಿದ್ರೆ ಪತ್ತ್‌ನಗ ಸೀತೆನನೆ
ಕನ ಕಟ್‌ದ್ ಪಕ್ಕ ಯೆಚ್ಚೆರಿಗೆಯಾದಂಚಿಂಚಿ
ಪೊರೆಲ್ ಪೊರೆಲ್‌ದ್ ನಿದ್ರೆ ಸಮಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಬರಂದೆ
ಕಣ್ಣ್ ತೂ ಬರಿಯೆರೆನೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ಕೋರಿ ಕೆಲೆ-
ತ್ಂಡ್, ಬೊಳ್ಪಾಂಡ್. ಮೂಡಾಯ್ದ ಬಾಣ ದರುತ್ತ
ಕೆಮ್ಮಡೆ ಕಲಂಕ್ ತೆಲಿಯಾವೊಂದು ರಡ್ಡ್ ಮಾ-
ರ್ಪೆತ್ತರೊಗು ಪೊರ್ತು ಮಿತ್ತೇರ್ದ್ ಬನ್ನಗ ಜಾಲ್ -
ಗೆತ್ತಿಯೆರ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಹನುಮಂತೆ ಜಾಂಬವೆರ್.
ಜಗಲಿಡಿತ್ತಿನ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ತೂದಿಂಚಿ
ಬಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಕುಳ್ಳುಲೇನ್ನಗ ಮೊಕುಳು ಮೂವೆರ್ಲ
ಕಯ್ಮುಗಿಯ ಬುದ್ದೀಂದ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಬಗ್ಗೊಂದು
ಪೋದು ಜಗಲಿಡ್ ರಾಮಗೆದುರಾದ್ ಕುಳ್ಳಿಯೆರ್.
ಮೋಣೆ ತೂನಗನೆ ತನ್ನುಡಲ್‌ದೆತೆ ಬತ್ತಿನಕ್-
ಳೆಗ್ ತೆರಿಯೆರಾವಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಾ ರಾಮೆ ಮೋ-
ಣೆಡ್ ತೆಲಿಕೆದೊಪ್ಪ ಮೆಂಚಾವೊಂದು ಮೂವೆರೆನ
ಮೋಣೆನೊರ ತೂದು ಹನುಮಂತೆ ಲಂಕೆಗ್ ಪೋದು
ಬತ್ತಿನನೆ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಸಾಮಾರ್ತಿಗೆದ ಬೇಲೆ.
ಪಕ್ಕ ಯೇರೇಡ್ದ್‌ಲಾಪಿನವತ್ತ್. ಎದುರೆದುರು
ಪುಗರೆ ರಾವಂದ್‌ಡಲ ಸತ್ಯೊನಿತ್ತಿನೆನಿತ್ತಿ-
ಲೆಕ್ಕನೆ ಪಣಂದುಪ್ಪುನೆಂಚ ನಿಕುಳೇ ಪಣ್ಪೆ.
ಇಂಚಿನಕುಳಿತ್ತ್‌ಂಡ ಲಂಕೆ ಮೂಳತ್ತ್ ಪಾ-

ತಾಲೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡಲವ್ವೊಂಜಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಅತ್ತ್.
ನನ ನಂಕ್ ಮುಂದೊರೊಲಿ. ಎಂಚ ದಾನೇಂದ್ ಜಾಂ-

ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್/೨೮೧

ಬವೆರ್ ಪಣೊಡಿತ್ತೆ. ಮಾತೆರೆಗ್ ಹಿರಿಯಾಯ್ನಾರ್.
ಎಂಚ ಜಾಂಬವೆರೀರೆನಬಿಪಿರಾಯೊನು ಪಣ್ಣೆ.
ಕೇಣುಗಾಂದಿನೆ ಜಾಂಬವೆರ್ ತೆಲಿತ್‌ದೆಂಕ್ಳೆ ನೆಂ-
ಚಿನ ದಾದ ಪರಬೆರೆನ ಪೊಟ್ಟು ಪಂಚಾತಿಕೆಲು.
ಜವಣೆರೊಟ್ಟುಗು ಮಾತ ಕೊಡ್ದೆಂಚ ಪಣ್ಪೆರಾ
ಅಂಚನೆನ್ನೊಂಜಿ ಬೇತೆಂಚಿನಯ್ಯಾ ಪಣ್ಣೆ.
ಆಂಡಲಾ ಯೆಂಕೊಂಜಿ ತೋಜುಂಡು ದಾದಾಂದ್
ಕೇಣಿ. ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗುತ್ತುದ ಇತ್ತೆದೆಜಮಾನ್ಯ-
ಗೀ ಬೇಲೆನೊಪ್ಯಾಲೆ. ಮಾತಾಯೆನೇ ತೂಪೆ.
ಅಂಚತ್ತ ಸುಗ್ರೀವ. ಬೇತೆಂಚಿನಲ ಪಣಿಯೆ-
ರಿಜ್ಜತ್ತ? ಯೆನ್ನ ಪಾತೆರೊಡೆಚ್ಚಿಕಡಮೆ ಯಿ-
ತ್ತ್‌ಂಡಿತ್ತೆನೇ ಪಣೊಡು, ದಾನೆ ಪಣ್ಪಾಂದ್ ಕೇರ-
ಡೆರ್. ಪಂಡೆ ಸುಗ್ರೀವೆ ಅಜ್ಜೆರ್ನ ಪಾತೆರಾ-
ವೊಲಿ. ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಒಂಜಂದ್, ಯಿರ್ ಪಂ-
ಡ್‌ಂಡ ವೊಂಜತ್ತ? ಜಂಬರ ನನದ ನಮ್ಮನೇ
ಅತ್ತ? ಪೊಕ್ಕಡೆ ದಾಂತೆ ಯಿರಂಚ ಮಾತ ಪಾ-
ತೆರುನಾರ್ ಅತ್ತ್‌ನ್ಕ. ಇನಿಯೆ ಬಯ್ಯಡ್ ನಮ್ಮ
ನಾಲೂರ್ದ ಮಾತ ಗುರಿಕಾರನಕ್‌ಳೆಗ್ ದಂಡ್ -
ಗೋಲೆ ಕಡಪುಡೊಡಿನೀಡ್ದೆಣ್ಮನೆ ದಿನೊಕ್ಕು ಸರಿ-
ಯಾದ್ ಮಾತಾ ಗೆರೊಮೊಲೆದ ಮಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರೆ
ಒತ್ತು ಗುರ್ಕಾರನಕುಳವುಳಿತ್ತಿ ಜವಣೆರೆನ್
ಕತ್ತಿ ಕಯ್ದ್‌ಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಲೆತ್ತೊಂದು ಕಿ-
ಸ್ಕಿಂದೆಗೆತ್ತೊಡು ಪಣ್ಪಿನೊಕ್ಕಣೆನ್ ಬರೆದ್. ನನ

ಬೇಗ ಮುಂದೆರೊಡಯ್ಯ. ಎಲ್ಲಂಜಿ ತೂಲೆಂಕ್ಳೆ
ಜವಣೆರೆನ ದಂಡ್‌ನೊರ. ಯೆಂಕ್ಳೆಗಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತೆ.
ಹನುಮಂತೆ ಇನಿಯೆ ಬಯ್ಯದುಳಾಯಿ ಬರೆದ್ ಮಾ-
ತೆರೆಗೋಲೆ ಮಾನಿಲೆನ್ ಕಡಪುಡುನ ಬೇಲೆ ಮ-
ಳ್ಪೊಡು ದಾನೆ. ಅಂಚತ್ತೆ ಅಜ್ಜರೇನ್ನಗ ಜಾಂಬ-
ವೆರ್ ಪಂಡೆರಂಚನೆದೆ. ಬೊಕ್ಕೆಂಚ ಬರೆಪಿನೋ-
ಲೆಡ್ ಲಂಕೆಗೇ ಪೋದು ರಾವಣಡ ತಾಂಟೆರೆಂ-
ದೊಂಜಿ ವೊಕ್ಕಣೆನ್ ಸೇರ್ಸಾಂಡೆಡ್ಡೆ. ದಾಯೆಗೇ-
ನ್ನಗ ಬನ್ನಗಕುಳೊಂತೆ ಗಟ್ಟಿದಟ್ಟಣೆಲೆಡ್ ಪಿ-

೨೮೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ದಾಡ್ಯೆರೊಂಜಂಬಾವು. ಜನಲ ನಾಲೆಚ್ಚ ಬರು.

ಎಂಚ ಆವಂದಾಂದ್. ಅಜ್ಜೇರ್ ಪಂಡಿನೊಂ-
ಜಂದ್ ಸೇರ್ಸಾಕವೆನ್. ದಾಲೊಂತೆ ಪರೆಜನಾಂ-
ಡಾಪುಂಡು. ಬರೆಯಿಸಾತ್‌ಗ್ ನಮ್ಮ ಕಯ್ಯ್‌ಡ್ ಪೋ-
ಪಿನಿ ದಾದ. ಅತ್ತ ಮಾಮಣ್ಣಾಂದೆ ಹನುಮಂತೆ.
ಅಂದಂದ್ ಅವೆನೊಂಜಿ ಬರೆವೊಡೇ. ಮದಪೋಡ್ಜಿ.
ಮಿನಿ. ಇತ್ತೆ ನಮ ಪೋಯಿ. ಜಂಬರ ನನದ ಬಾರಿ
ತುರ್ತೊಡಾವೊಡು. ಯೆಚ್ಚ ದಿನ ಯಿಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಸೈ
ಪೋಂಡ ಸೈಯಿಂದ್ ದೆರ್ಮೆದ ಪೇರ್ ಪರ್ತಿನಕ್-
ಳೆನ ಲೆಕ್ಕ ಮಳ್ತೊಂಡ ಆವಂದ್. ಇತ್ತೆ ನಮ
ಪೋಯತ್ತೆ ಅಜ್ಜೇರೆ. ಲಕ್ಕೆಂದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ

ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು ಯೆಲ್ಲಂಜಿ
ದಂಡ್ ಕೂಡೊಂದಿಡೆಗ್ ಬರ್ಸ. ತುಕ ನಮ್ಮ ಕಿ-
ಸ್ಕಿಂದಾಯೆ ಬುಡ್ದು ಪಾಡಾಯೆ, ಬೆರಿಯೆನೆ ಬರುವೆ.
ಅವು ಮಲ್ಲೆ ಇಂದು ಮಲ್ಲೆಂದೇತೊ ದೆಯ್ವೊಲು-
ಪ್ಪಡ್ ಲೋಕೊಡೀತೊಂಜಿ ಬಿಗಿನ ದೆಯ್ವೊನು ತೂತು-

ಜಿನಿ ಮುಟ್ಟ ಯಾನ್. ಎನ್ನಮ್ಮೇರೆ ಬೆರಿಪತ್ದ್
ಬಯ್ಯಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಮಾರ್ತಿಗೆದ ದಯ್ವ ಬು-
ದ್ಧೀ ಇತ್ತೇ ಬರ್ಪ. ಯೆಂಕ್‌ಳೆಗಪ್ಪಣೇಂದ್ ಮೂ-
ವೆರ್‌ಲ ಕಯ್ಯುಗಿಯೆರಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪಿರ ಪಿಜಿರ್‌ಯೆರ್.
ಪೊರ್ತು ಮೂಳ್ದೇಳೆಣ್ಮ ಗಳಿಗೆದ ಸುಗ್ರೀವೆ

ಹನುಮಂತ ಜಾಂಬವರೆಡಪ್ಪ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗು-
ತ್ತುದ ಮಲ್ಲ ಮೊಗಸಾಲೆಡೆದುರು ಕುಳ್ಳೊಂದು ಬ-
ಚ್ಚಿರೆಪೂಳುನಗ್ಯೊಂದು ಬರ್ಪಿ ಜವಣೆರೆ ಲೆಕ್ಕೊ-
ನಂದಾಜಿ ಮಳ್ತೊಂದು ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನಗ
ಬಾಕ್ಯಾರ್ದ ಕಟ್ಟಪುಣಿಯೆನೆ ಜನ ಬರೊಂದುಪ್ಪು-
ನೆನ್ ತೂದು ಸುಗ್ರೀವೆ ಜನ ಬರೊಂದುಳ್ಳೆರ-
ಜ್ಜೇರೆ. ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಬೊಡಾವತ್ತೆ? ಹನುಮಂತ!
ಈಲಂಗದೆಲ ಕೂಡ್ದು ನೀರ್ದೊಂಜಿ ಜಂಬರ ಸು-
ದಾರ್ಸೊಡಿತ್ತೆನೆ. ಪೋದುಳಾಯಿ ಜಂಗೋಡ್ದೊಂಜಿ
ಅಯ್ನಾಜಿ ಕಟ್ಟ ಬೆಲ್ಲೊನು ಕಣತ್‌ದೊಂಜಿ ತ-

ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್/೨೮೩

ಡ್ಪೆಡ್ ಪಕ್ಕ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಪಾಡ್ ಪೊಳ್ತುದು ಬೊಕ್ಕ
ನಾಲರಿಯಣೊಡು ಬಚ್ಚಿರೆದೆನಿಂಚಿ ಕಡಪುಡುಲ
ಬೇಗಾಂದ್ ಪಂಡೆ. ರುಸಬಣ್ಣೆ, ನೀಲಪ್ಪೆ, ಗಜೆ,
ಗವಯಣ್ಣೆ, ಮ್ಯೆಂದಣ್ಣೆ, ಸರಬಣ್ಣೆ, ಗಂದಮಾ-
ದನೆ, ಸುಮುಕೆ, ತೂಚಣ್ಣೆ ದಿರದೆ, ತಾರಣ್ಣೆ, ಸತ-
ಬಲಿ, ದುರ್ಮುಕಣ್ಣೆ, ರುಮೆ, ಸೋಂಟೆ ಬಂಟಪ್ಪೆ, ದೋ-
ಟದ ಬಾಟು, ಪಿಲಿಪಾಂಚೆ, ಕಡ್ಪತ್ತಿ ಕುಡ್ಪೆ, ಗು-
ಡ್ಡೊಲಿ ಚಾಂಪೆ, ಯೆರು, ಮುದ್ದೆ, ಚೆಂಡ್ ಕಂಡಪ್ಪೆ, ಪುರಿ-
ಮೀಸೆ ಕರ್ಗಪ್ಪೆ, ಕೆಡುತೌಡಣ್ಣೆ, ಗುದಡ್ ಗು-
ಮ್ಮಣ್ಣೆ, ತರು ಮಣ್ಣಣ್ಣೆ, ಮುಗುಡು ಮಂಜಣ್ಣೆ, ಜರಿ-

ಜಾರಪ್ಪೆ, ಕೋರಿ ಕೋಟ್ಯಪ್ಪೆ, ಕುಟ್ಯಪ್ಪೆ, ಬ-
ಟ್ಯಪ್ಪೆ, ತಾರಿದಡಿ ಮಾರಪ್ಪೆ, ಗುಡ್ಡಪ್ಪೆ, ಮಾ-
ಡಪ್ಪೆ, ಗುಜುಗುಂಟೆ ತೋಮರೆ, ಜಟ್ಟಿ ಬೊಟ್ಟಣ್ಣೆ
ಮಾತೆರ್ಲ ಅಕ್ಳಕ್ಳೆ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡಿತ್ತಿ ಜವ-
ಣೆರ್ ಕತ್ತಿ, ದೊಣ್ಣೆ, ಕಡ್ಪತ್ತಿ, ಕಡ್ತಲೆ, ಸೋಂಟೆ,
ಬಡಿಗೆ, ತಂದೆಲ್, ನಾರೆಕತ್ತಿ, ತರ್ಕತ್ತಿ, ಬಿರು
ಪಗರಿ, ಬರ್ಚಿಲೆನ್ ಬೋಡಿತ್ತಿ ಸನ್ನಾಯೊಲೆನ್
ಪತ್ತೊಂದು ಬಯ್ದಿ ಸಂಗತಿನ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಸು-
ಗ್ರೀವ ಕಯ್ತಡೆ ಪೋದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಅರಿಕೆ ಮ-
ಳ್ಪುನೆ, ನಿಕುಳು ಮಾತ ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ದೆತ್ತೊಣ್ಪೆ, ಬ-
ಚ್ಚಿರೆ ತಿನ್ಲೆ. ಮಾತೆರ್ಲ ಬತ್ತೆರತ್ತಾ? ಅತ್ತ್
ಯೇರಾಂಡಲ ಬರಂದೆ ತಪ್ಪಾದ್ ಕುಳ್ದಿನಕು-
ಳುಳ್ಳೆರಾಂದಾ ಮಲ್ಲ ಜವಣೆರೆನ ದಂಡ್‌ನೊರ
ತರೆದೆರ್ತ್‌ದುದ್ದೊಗೊರ ಸುಗ್ರೀವೆ ತೂಯೆ. ಕಿ-
ಸ್ಕಿಂದೆದ ಗರೊಡಿದಚ್ಚಿಡೆಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಜವಣೆರೆನ
ಬಿಂಬೊಲೆನೆರಕ ಮಯ್ತ್‌ದೂರುಗೊಪ್ಯಾವುನಂ-
ಚಿನ ಬಂಟೆ ನೀಲಪ್ಪೆ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಓಲೆ ಕ-
ಯ್ಸೇರ್ದಿನಕುಳೊಂಜಿ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡಂದೆ ಬಯ್ದೆರೇ.
ಸುದ್ದಿ ಗೊಂತಾದ್ ಬಯ್ದಿನ ಜನೊಕುಳುಂಡು. ಪ್ರೋ
ಆ ಕಂಬದನ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಜವಣೆರೂರ್ದಕುಳು
ಪಂಡ್‌ದೇತೋ ನೇಲ್ಯ ದಂಡ್ ಬಯ್ದ್‌ಂಡ್ ದನಿ.
ಬರೊಡಾಯಿನಕುಳು ಬತ್ತೆರ್ ಮಾತ. ನಮ ಕಾಪ್ಪೋ-

೨೮೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಡುಂದಿಜ್ಜಿ ನನ ಯೇರೆನ್‌ಲ. ಎಂಚ ದನಿ ನನದೆ-
ನೀರೆ ಪಣೊಡುಂದೆ. ಸುಗ್ರೀವೆ ಜಾಂಬವೆರೆ ಮೋ-
ಣೆನ್ ತೂದು ಬತ್ತಿನಕ್ಳೆನ್ ದಾಯೆ ಕಾಪಾವು-

ನಿತ್ತೆ ನಮ. ಗಂಜಿ ದೀಪಾದೆ ಮೊಕುಳುಣಡ್, ತರಿ –
ದೇರ್ಲ ಬತ್ತ್ಂಡಕುಳು ಬೊಕ್ಕ. ಉಣ್ಬೇರತ್ತೆ
ಅಜ್ಜೆರೇನ್ನಗ ಜಾಂಬವೆರ್ ಮಂಡೆನಾಡಾದ್
ಅಂದಂದ್ ಉಣಡ್ಂದ್ ಪಂಡೆರುಂಡೆರ್ ಮಾತ.
ಒಂತೆ ದೊಂಬಡ್ಡಾಯಿನೆನ್ ತೂದು ಸುಗ್ರೇವೆ

ಮೆಲ್ಲ ಹನುಮಂತ ಜಾಂಬವೆರೆಡಲ ಪಿಂದೊಂದು
ಕೂಡ್ದಿತ್ತಿನಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ ಕೇಣುನ ಲೆಕ್ಕ
ಪಂಡೆ ಗಟ್ಟಿಡ್ ನಮ್ಮ ಈ ಮಲ್ಲ ಜವಣೆರೆನ
ದಂಡ್ ನಡಪಾಯೆರೀ ಗರೊಡಿ ಗುರಿಕಾರೆ ನೀ–
ಲಪ್ಪನೇ ಆವೊಡುಂದೆಂಕುಳು ನಿಗಂಟ್ ಮ–
ಳ್ತ್ದ. ಆಯೆ ಪಂಡಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ನಿಕುಳು ಮಾತ ನಡ–
ತೊಂದು ಗೆಂದಾವೊಡೆಂಕ್ಳೆನ್ ನನ ಪಿದಾಡುಗಾಂ
ದಿನೆ ಮಾತ ಗುರ್ಕಾರನಕುಳು ಈಂದ್‌ದ ಕಣ್ಣಿ,
ಮೈರ್ ಪಕ್ಕಿದ ಪೀಲಿ, ಸರಿಯನೆಯ್ತಿನ ಕಿನ್ಯ
ಮುಟ್ಟಲೆಲೆನ್ ತರೆಕ್ಕ್ ದೀದೆಲತ್ರೊನು ಸುತ್ತ

ಬಿಗ್ತೊಂದು ಕತ್ತಿ ಕಯ್ದ್ಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಲಕ್–
ದುಂತಿಯೆರ್. ನನ ನಮ ಪಿದಾಡುಗಜ್ಜೆರೆ ದುಂ–
ಬುಡ್ದೀರ್ ಸಾದಿ ಕೊಣೊವೊಡು. ನಮ್ಮ ಬಾಕಿ ಮಾ–
ರ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಕಟ್ಟಪುಣಿಯೆನೆ ಪೋಯಿ. ಸಾನದೆದು–
ರುಂತುದೊರ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಮುಂದೆರುಗ ಲಕ್ಕ್‌ಲೇಂ–
ದ್‌ದ್ ಪಗೆಲ್ ದೇವೆರೆನ ಮಗೆ ಜಂತದ ಪಿಲಿತ್ತ–
ಮಂಡೆ ಕೆತ್‌ದ್ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕುಳ್ಳಾದುಳಾಯಿ ಡೊಂ–
ಜಂಗಿಲಗೆಲೊಂಜರೆ ಮರಂಗೆದ್ದುದ ಕತ್ತಿ
ದೀದಿತ್ತಿ ಪುಂಡಿಗಮರುನ ತನ್ನ ಕಯ್ದ್ ಬೆ–
ತ್ತೊನು ಕಲೆಂಬೀಡ್ದ್ ದೆತ್ತ್‌ದೆಲತ್ರೊಡೊಚ್ಚಿದೊರ

ಕಯ್ಟ್ ಪೂಜಿದ್ ಪಿಜಿರ್‌ನಗ ಕಮ್ಮದ ಬರಿಟ್ಟ್
ತುಂಡು ಕಯ್ತಂಗಿ ತಿಕ್ಕಾವೊಂದು ಸೊಂಟದ ಬ–
ಲೊಕ್ಕು ಕುಂಟುದ ಮೇಲ್‌ಗೊಂಜಿ ಜಟ್ಟಿನ್ ಬಿಗ್ತ–

ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್/೨೮೫

ದರ್ದ ಗೇಣದ ಬಿಸತ್ತಿತ್ತಿನುದೆ ತಿಕ್ಕಾದು-
ರೆತ್ತ ಕೊಂಬುದ ರಡ್ಡ್ ಮಾಡೊಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು
ಈಟ್‌ದ ಬಲೊಟ್ಟು ಲಕ್ಕುನ ತಾರೆದಯ್ಮಿತ್ತ್-
ದ ಮರತ್ತ ತಲೆಪುಗಡೆಗೇ ಕುರ್ಲುನಂಚ ಮನ-
ಸ್‌ಡ್ ಮೇದ್ ದ್ಯೆರ ಉಂಡುಡಲ ತಿದ್ಯಮ್ಮೆ ದಾ-
ನೇನ್ವೆನಾನ್ವಿನ ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಪದ್‌ದ್ ಪೋದುಂತು-
ದಿತ್ತಿನಂಗದನ್ ತೂದಿಂದೇರ್ ಚೊಂಗೆ! ಯಿಂ

ದೂರ? ವೊಂಚಿ ಪಿದಾಡ್ಯ? ಕಣ್ಣೋಜಿ, ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ
ಇಲ್ಲ ಕಯ್ತಾತೊಂತೆ ತೂವೊಣ್ಕ ಮಗ, ದಾನೆ
ಕಯ್ಪೆಂಚಿನವು ಮಾಡ? ಎಲ ! ನಿನ್ನ ಕತೆಯೆಂಚಿ-
ನಂಬೇಂದೆ. ನಿಕ್‌ಳೆನೊಟ್ಟುಗು ಯಾನ್ಲ ಬರ್ಪೆಂದೆ
ವಾಲಿ ಮಗೆ. ಯಾನ್ಲ ಪೋಯೆಡ ಒಟ್ಟುಗೀಲ ಬ-
ತ್ತಡ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಳು ಇಲ್ಲಾಳೇರ್ ಉಂಡುಂಬೆ?
ಪೋಣ್ಜೊವೀರ್ವೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪರಬೊಂಜಿ ಮಾತ್ರೆನಾ?
ಬೊಡ್ಜಿ ಮಗ. ಯಿಂ ಬೊಡ್ಜಿ. ಬರಡ ಯಿಂ ಕುಳ್ಳೊಂದೆ
ಸುಗ್ರೀವೆ. ಯಾನಪಗ ವೋಡೆಗಾಂಡಲ ಪಣಂ-
ದೆನೆ ಪೋಪೆ. ಬತ್ತ್‌ಂಡ ದಾನೆ ತುಕ? ತಿದಮೆರೇ

ಬರ್ಪೆ ಯಾನ್‌ಂದೆ ಅಂಗದೆ ಮೋಣೆ ಪುಳಿಯಾಂಡ್.
ಮಲ್ಲ ರಗಳೆದ ಬೇರ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ
ಜಾಂಬವರೆನಡೆ ಲೆತ್ತೆ. ಯೆಂಕ್ಳೆ ಚೊಂಗನ ಕತೆನ್
ಕೇಂಡರಜ್ಜೆರೆ ಯಿರ್. ಯೆಂಕ್ಳೆಡಪ್ಪಿಂಬ್ಯೆಲಾ
ಬರ್ಪೆಗೆಂಚಿನ ಪಣೊಡು ಯಾನ್. ಯೆಂಕುಳು ಪೋಪಿ -
ನೋಡೆ? ಕಂಬುಳೊಗ? ಅಂಕಾಯನೊಗ ? ಯಾನಿತ್ತೆ
ಪೋಯಿಂದ್ ಪಣ್ಪೆ. ಜನ ದಾನೆ ಪಣ್ಬೊಂದಾತ್
ಗೆರಕೆ ಬೋಡಾ ಬೊಡ್ಜ? ದಾನೆಲ್ಯ ಬಾಲೆನಾ
ಇಂಬ್ಯೆ? ಎಲ್ಲಿಡ್ ಅಮ್ಮೆ ತೀರ್ದೆ. ಅಂಚಾದ್ ರ-
ಕ್ಕಸೆರೆನೂರುಗು ಪೆಟ್ಟ್‌ಗಾದ್ ಪುಕುಳಾಯ್ಪಾದ್

ಕೋಣೊಯೆ. ಇಂಬ್ಯನ ಮಗೆನೆ ಆತುಂಡ ಲೆತ್ತೊಂದು
ಪೋತುವೆನ? ಎಂಚಾಯ ಬುದ್ಯಂತಿಕೆನ್ ತೂಯ-
ನಾಂದ್ ಪಣಿಯೆರೆ ತಕ್ಕ ಆವಂದೆ ಪೋವಂದ್
ಅಪ್ಪೊಡೀ ಸಂಗತಿನ್ ಪಣ್ತೆನಾ ಇಜ್ಜ? ಯಿ-
ರೊರ ಪಣ್ಪೆ ಅಜ್ಜೇರೆ. ಯಾನ್ ಪಣ್ಪಿನ ಪೂರ

ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ/೨೮೬

ಪಂಡೇಂದೆ. ಹನುಮಂತೆ ಆತಾನಗಡೆ ಬತ್ತೆ.
ಮಾತ ಸಂಗತಿ ಕೇಂಡೆ. ಯೆಂಕ್ಳೆ ಬಾವನ ಚದಿಪು -
ಗೀರ್ ತರೆ ಬೆಚ್ಚ ಮಳ್ತೊಣಡೆ ಮಾಮಣ್ಣ. ಅ-
ಮ್ಮಗ್ ಚದಿಪು ಕಡಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ? ಬೊಕ್ಕ ಮಗಕ್ಕ್
ಕಡಮೆ ಉಪ್ಪುನಿ ಯೆಂಚ. ಬರಡಾಯೆ ಯಾನುಳ್ಳೆ

ಪೋಯಿ ಪೊರ್ತಾಂಡ್‌ಂದ್. ಅಂಗದನ್ ತೂದು ಬಲ
ಬಲ ಚೊಂಗ ಬಾವ. ಯಿ ಯೆನ್ನ ಬೆರಿ ಬುಡಡಾಂದ್
ಜಾಲ್ ಜತ್ತಿನೆ ಮಾತ ಗುರಿಕಾರನಕುಳು ಸಾ-
ಲಾದ್ ನಡತೆರ್ ಮಲ್ಲ ಪುಣಿಯೆ ಸುಗ್ರೀವ ಜಾಂ-
ಬವರೆನ ಪಿರಾವುಡ್ಡೆ. ಸಾನದೆದುರುಡು ಮಾತ
ನಡೆ ಬುಡ್ದು ರಡ್ಡ್ ಮೆಯ್ಯುಂತಿಯೆರ್ ಬೊಳ್ಪು ಪೊ-
ತ್ತಾದಗೆಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾರೆದಿರೆಟ್ಟ್ ಪುರ್ಪ ಪ-
ತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೂಲ್ಯೆ ಮಾತೆರ್ನ ಕಯ್ಟ್ ರ-
ಡ್ರಡ್ಡ್ ಪಾಡ್ದುಂತೊಂಡೆ. ಹಿರಿಯಾಯಿನಾರ್ ಜಾಂ-
ಬವೆರ್ ಪಂಡೊಣೊಡೂಂದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಅರಿಕೆ ಮ-

ಳ್ತೊಂಡೆ. ಜಾಂಬವೆರ್ ಮಾತೆರೆ ಮೋಣೆ ತೂದು ಸಾ-
ನೊಗು ಮೋಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ನಮ ಮಾತೆರ್ಲ ಕೂಡ್ದಿತ್ತೆ
ಪಂಡೊಣುನಿ ದಾನೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ರುಜ್ಜಣ್ಣ
ಸಂಸಾರೊನಿನಿವರೆಗ್ ಕಾಪಾಡ್ದಿ ದೆಯ್ವ ಕಿ
ಸ್ಕಿಂದಾಯೆ. ನಂಬಿ ಗುತ್ತುದ ಚಾವಡಿದ ಮಾನ

ಮರ್‍ಯಾದಿಲೆನ್ ದೆರ್ತ್ತ್ ಪತ್‌ದ್ ಸತ್ಯದ ಬೊಳ್ಪು
ಬೆಳಗಾದಿ ಸತ್ಯ. ಮಾಮಲ್ಲ ರಾಜಂದೆಯ್ವ್
ಈ ನಿನ್ನ ಸಾರ ಸಂಸಾರಲೊಂಜಾದ್ ದಂ-
ಡ್ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಪೋಪಿನಿಂದೊಟ್ಟಾದ್ ಬಯ್ದ್. ಪೋ-
ಯ್ನವುಳುಮಿಲ್‌ದಾತ್ ಗಾಯನ, ಪೆಟ್ಟ. ಬೇನೆ ಸಾ-

ವಂದೆ ಗೆಂದಾದ್ ಕೊರ್‍ಯಡ ಬತ್ತಿನಕುಳಿಲ್ಲ್
ಪೊಗ್ಗೋಡ್ಡ ದುಂಬು ನಿಕ್ಕೊಂಜಗೆಲ್ ಸಂದಾವ
ಅತ್ತ ಸುಗ್ರೀವ ಆತೇ ಅತ್ತ? ಅತ್ತ್ ಬೇ-
ತೆಂಚಿನಲ ಉಂಡ? ಇಜ್ಜತ್ತ. ಅಂಚಾಂಡಪಗ
ಸ್ವಾಮಿ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯ ಪಾಡಿ ಕಯ್ಮಗಿಲೇಂದೆ.
ಪಂಡಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಪುರ್ಪ ಪಾಡ್ದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಕ-
ಯ್ಮಿಗಿದ್ ಬಗ್ಗಾದಿ ತರೆ ದೆರ್ರೋಡ್ಡ ಮೆಯ್ಟ್ ಬ-

ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್/೨೮೭

ತ್ತ್ಂಡ್ ಮೂಲ್ಯಗ್. ಮೂಜಿ ಅರೆಬಾಯಿ ಕೊರ್ದೊಂಜಿ-
ದರಿತಿನೀಂದ್‌ಂಡ ವಾ ದರಿಪಾಟ, ದಾನೆ ಕತೆ.
ಕಾರ್ ರಡ್ಡಲ ನೆಲೊಟ್ಟುಂತುನೇ ಯಿಜ್ಜೀನ್ಪೆ.

ಬೂತ ಈತೊಂಜಿ ಮೆಯ್ಟುಲಿದ್ ದರಿಪುನೆನ್ ನರ-
ಮಾನಿ ಆಯ್ನಾಯೆ ಯಿನಿ ಮುಟ್ಟ ತೂದುಪ್ಪಂಡ್.
ಬೂತ ಸುಗ್ರೀವನೆದುರುಂತು ದರೆ ಬಾಯ್ದೀದ್
ತಿಗಲೆ ಗುದ್ದೊಣುನೆ ಮಾತೆರ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಮರಂ-
ಕಣೆ ಪತ್ತ್‌ದುಂತಿಯೆರ್. ಬೂತ ಸುಗ್ರೀವನ್ ಲೆ-
ತೊಂದು ಕೊಡಿಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ದಂಬೆಕ-
ಲ್ಲ್‌ನ್ ಪತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಯ್ನೊಟಾದ್ ದೀತಿ ಮೂ-
ಜರೆ ಬಾಯಿ ಪಂಡ್‌ಂಡ ವಾ ದೊಂಡೆನಪ್ಪ ದೇ-
ವೆರೆ ಪಣ್ಪಿನತ್ತವೆನ್. ಸುಗ್ರೀವಗೀ ಬೂತ-
ದಬತಾರದರ್ತ್ತ ಗೊಂತಾಂಡ್. ಪಂಡೊಂಡೆ ಬೂ-

ತಡ. ನಿನ್ನ ಗಂಡಾಟ ಗೊಂತಾಂಡ್. ತಾಮ್ರ ಮು-
ಚ್ಚಿದಿ ಕೊಡಿಮರೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಬೊಳ್ಳಿದನೆ ಕೊಡಿ ಪಟೊನು
ಯೆಂಕ್ಳೆಗನುಕೂಲ ಬುದ್ದಿನ್ ಕೊರ್ದು ಯಿೊಯೆ ಮ-
ಳ್ಪಾವೊಂಡಡೆಂಕ್ಳು ಮಳ್ಪುವ. ಈವೊಡೇ ಬೇಶೊ-
ಡಾಪಿ ಬಂಡಿಗ್ ದುಂಬು ಪಣ್ತಿನನೆ ಬೊಳ್ಳಿ ಮು-
ಚ್ಚಾದ್ ಕಡ್ತಲೆನ್‌ಲಾ ಬೊಳ್ಳಿದನೆ ಕೊಡಿ ಪಟೊನು-
ಲಾ ಃಣತ್ ದೊಪ್ಯಾದ್ ನಿನ್ನಾಯನೊನು ಗೌಜಿ
ಗದ್ದಲೊಡು ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ನಡಪುಡಾವ. ಯೆಂ -
ಕುಳು ಪಿದಾಡ್ದಿನ ಕೆಲಸೊಡಡ್ಡಿ ಆತ್‌ಂಕ ಇ-
ಡ್ದೂರಯಿಗ್ನೊಲು, ಬೇನೆ ಬೇಸರುಲು, ನಿಟ್ಟೂರ
ಕಟ್ಟನಟ್ಟೊಲು ಬರಂದಿನ ಲೆಕ್ಕ ಕಾಪಾಡ್ದ್
ಗೆಂದಾದ್ ಮರ್ಯಾದಿನೊರಿಪಾದ್ ಯೆಂಕ್ಳೆಂಕ್ಳೆ
ಇಲ್ಲ್‌ಗೆಂಕ್ಳೆನ್ ಸುಕೊಟು ಪೊಗು ಪಾಯಡುಂಡತ್ತ
ಪುಂಡಿವಡೆ ಪುದೆ ಕೊರ್ವೆ, ಪಾವುದಡೆ ಮುಡಿದೊರ್ಪೆ
ಕಾಲಾದಿ ಕಟ್ಟ್ ಕೀಲ್‌ಗೆ ಮೇಲ್ ಮಲ್ಪೇಂದ್
ಆವಾವು ಗುತ್ತಿನಾರೇ! ರಾಜ್ಯ ಸರ್ವೆರ್ಲ
ಅಂದ್. ಸತ್ಯದ ಮಣ್ಣ್‌ಲಾ ಅಂದ್, ಮಲ್ಲ ಮಾ-
ಯದ ಸತ್ಯ ಯಾನುಳ್ಳೆ ಗುತ್ತಿನಾರೇ, ನಿಕ್ಳೆ
ಕಯ್ತಿ ಕಯ್ದ್‌ಡ್ ಯಾನ್ ಪರ್ತೆ ಆದುಂತೆ. ಪಗೆ-

ನಕ್ಳೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಯಾನ್ ಮೈಂದಾದ್ ಪರಪೆ, ಕ-
ಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬರ್ಪಿನೆನ್ ಕಣ್ಣ್‌ದರುಸಾನ್ ಕೊಲ್ಪಂದಿ
ಲೆಕ ಮೂರ ರಟ್ಟಾದ್ ಬುಡುವೆ. ನಂಬೊಣುಲೆ, ಬಯ-
ಮಲ್ಪಡೇ. ನಂಬೊಣುಲೆ. ಈತ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೂಲ್ಯೆ
ಉಂತಿನಳ್ತೇ ಅಡ್ಡ ಮಗುರುವೇನ್ನಗ ಪತೊಂ-

ಡೆರ್ ಮಾತ. ಪಿರಿದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಗಂದೊನು ಕಣತ್
ಕೊರ್ಯೆ. ಮಾತೆರ್ಲ ಮುಂಡೊಗು ಗಂದ ಮುಟ್ಟಾದ್
ಸಾನದೆದುರುಡು ಕಯ್ದ್‌ನೊರಿಯೊರಿಯೆ ದೀದ್ ತಿ-
ರ್ತ್ ನೆಲೊಟ್ಟು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಸಾಲಾದ್
ದಂಡ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಕೊಡಿಕಡೆ ತೂಯೆರೋಳುಂಡು.
ರಾಮನಾಸ್ರಮದೆದುರು ದಂಡ್‌ನುಂತಾದ್ ಸು-

ಗ್ರೀವೆ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ನಮ ಯಿತ್ತೆ-
ನೇ ಪಿದಾಡೊಡು ಬುದ್ದಿ. ಪೋಯಿ ಬಲೆ ಲಕ್ಕ್‌ಲೇಂ-
ದಿನೆ, ರಾಮೆ ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿ ಜನೊನು ತೂ-
ದೊಳ್ತುಕುಳು ಮೊಕುಳು ಸುಗ್ರೀವ. ನಮ ಮೊಕುಳೆನೆಂ-
ಚ ಸುದಾರ್ಲ್ಸೊಡುಂದೀಯೆ ಪಣೊಡಿತ್ತೆ. ಈತ್ ಜನ
ಬರು ಪಂಡ್‌ದೆಣ್ಣಿದ್‌ಜಿ ಯಾನ್‌ಂದ್, ಸುಗ್ರೀವೆ
ಬೊಕ್ಕ ಮಾತ ಸುದಾರ್ಪುಗಿತ್ತೆ ಗಡಿಬಿಡಿ ಬೊಡ್ಚಿ.
ಬತ್ತಿನಕ್‌ಳೆಡ ಮಾತೆರೆನ್ನ ಜನ ಅತ್ತಯ್ಯ
ದಾಲ ಇಜ್ಜಿಡಲರ್ದ್ದೊಗರ್ದ ಜನ ಯಿರೆನನೆ.
ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಕಬಂದನ ವೂರುಡಿತ್ತಿ ಜನ

ಮಾತ ಬಯ್ದೆರ್ ಮಲ್ಲ ಗಂಟ್ ತಿಕ್ಕೊಂದ್ ಬ-
ಯ್ದಿನ ಜನೊಕುಳೆಡ್ ಒರಿಲ ಉಪ್ಪಂದ್ ಕಂಡಿತನೆ
ಊರು ತಿನ್ಪಿನ ಮಾರಿಳೊರ ಪೋಂಡ ಯಾವು. ಅ-
ವ್ವೇ ಮಲ್ಲ ಲಾಬಾಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬಯ್ದೆರ್ ಮಾತ.
ದುಂಬು ಪೋಪಿನ ಗಟ್ಟಿದೊಂಜಿ ಜನ ತಿಕ್ಕಂದೆ
ಪಿರವೊರಿದಿ ಜನೊಕುಳಯ್ಯಾ! ಮೊಕುಳು. ಪತ್ತ್‌ಂಡ
ಬುಡಿಯೆರೆನೆ ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಜಾತೀಂದ್
ಪಣ್ಣಗನೆ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಪಗರಿದ ತೊಟ್ಟೆ-
ನ್ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಬಿರು ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು
ಜಗಲಿ ಜತ್ತೆರ್ ಪಿರಾವುಡೆ ದಂಡ್ ಸಾಗ್‌ಂಡ್

ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್/೨೮೯

ಓಣಿ, ಕಣಿ, ಪುಣಿ, ಒಂಕುರ್ಳ, ತೋಡು, ಸುದೆ, ಲಚ್ಚಿಲ್, ಕು-
ಮೇರ್, ಪಲು, ಪಡ್ಪು, ಗುಡ್ಡೆಲೆ ನಗರ್, ಪರಿ, ಬೇಲಿ,
ತಡಮೆ, ಪಾಂಪುಲೆನ್ ಕಡತೊಂದು ಪೋ ಪೋ ಪೋದು
ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕಡಲ ಬರಿಕೆತ್ತ್ಂಡ್ ದಂಡ್ ಬಡ-
ಕಾಯಿ ಕಡಲೆರ್ತ್ತಿಗಿಡೆ ಮೋದ ಲಕ್ಕ್ಂದ್ ದಂಡೆ
ತಮೆಲೊಂದು ಮೊರೆಸೊಂದು ಬತ್ತ್ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ -
ಳ್ತಕುಳು ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಪಟ ಪತ್ತಿಯೆರ್ ತೂದೊರನೆ.
ಬತ್ತಿನಾ ದಂಡ್ ನಡತಿನ ಕಾರ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್
ಕಡಲ ದಂಡೆದ ಬರಿಟ್ಟತ್ತಿ ತಾರೆದ ಚಬುಕು-
ದ ಮರತ್ತ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡೆ ಪೊಯ್ಯೆಡ್ ನಿರೇಲ್‌ಡೊಂ-

ಜಿ ದಿನ ತಡೆದುಪ್ಪುನಗ ಆವೂರ್ದ ಕಡಲ ಬೆ-
ನ್ನಿದ ಬಂದುಳೆನ ಮಲ್ಲ ಗುರಿಕಾರೆ ಅಪ್ಪಣ್ಣೆ
ನಿರೆಕರೆತ್ತಕ್‌ಳೇಡ್ದ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ-
ದೀ ದಂಡ್ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆ ಬೆರಿ ಪತ್‌ದ್ ಲಂ-
ಕೆನ್ ಪೊಳಿಪೊಡುಂದೆ ಗರ್ಬ್ವೊಡು ಬಯ್ದಿನಾನ್ಪಿ ಸಂ-
ಗತಿನ್. ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೆತ್ತೆರಿಜ್ಜಂದಿ ಪುಂಡಾಟಿ-
ಕೆಡ್ ತನ್ನ ಓಬಳಿತಕ್‌ಳೆನೇತೋ ಜನೊನು
ಕಡಲ್‌ಡೇ ಬೆರಿಪತ್‌ದ್ ದರಿಯಪ್ಪು ತೋಜಾದ್
ಓಡೊಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಗೋರೋಂದು ನೋತುದು ಓಡೊ-
ನಡಿಮೇಲ್ ಮಳ್ತ್‌ದಕ್‌ಳೆನ್ ಮಾತ ಮುರ್ಕ್ಯಾದ್

ಈಯೆರೆದ ತಾರೆಲೆನ ಕುಬೆ ಜಾದ್ ಪಚ್ಚ ಪಗೆ-
ಲ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿನಿಲ್ಲ್ ಪೊಗ್ಗುದು ತೋಜಿನೆನ್ ಮಾತೆ-
ನೊಯ್ತೊಂದು ಇಂಚಮಾತೆಂಚೆಂಚಿನಸ್ನಾಯ
ಮಳ್ತಿಂಚಿ ಲಂಕೆದೂರುದ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಬಿದೆನ್
ಪೊಡಿ ಮಳ್ಪೊಡಾಂಡ ಸೇರೊಡು ಮೊಕುಳೆಡಪ್ಪಾಂದ್
ಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಣಿದ್ ಬತ್ತಿ ದಂಡ್‌ನೊರ ತೂಕಾಂದ್

ಬತ್ತೆ ಕಡಲ ಬರಿಕ್ಕ್. ಅಳ್ಪಳ್ಪ ಏಳೆಣ್ಮ
ಜನೊಕುಳೊಂಜೊಂಜಿ ಪುಂಡಾದ್ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ದು
ಪಟ್ಟಾಂಗ ಕಡ್ತೊಂದು ಸಾರಗಟ್ಟಲೆಡಿತ್ತಿ
ದಂಡ್‌ನೊರ ತೂದು ಬೆಕ್ಕಸ ಪೋಯೆ. ದೂರೊಡೊರಿ
ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದ ಜವಣೆ ಕಡಲ ಬರಿಟುಂತೊಂದು

೨೯೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಮಲ್ಲ ಸೆರೆ ಮಡಿಯೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆನ್ ಮಗುರುನೆನ್
ಗುಂಡು ಪಾದೆಲೆಗ್ ದರ್ಪುನೆನ್ ಪನಿ ರಟ್ಟುನೆನ್
ತೇತೊಂದು ಬತ್ತಿ ಸೆರೆ ಉಂತಿನಡಿ ಚಂಡಿ ಮ-
ಳ್ತಿನೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಾಯ ಕಯ್ತಡೆ ಪೋದು
ತೆಲಿತೊಂದು ಕೇಂಡೆ ನಿಕ್ಕೋಳಾಂಡ್ ಜವಣ್ಯ? ನಿಕು-
ಳೊಳ್ತು ಬತ್ತರ್? ಮೊಕುಳು ಮಾತೇರ್? ವೋಡೆ ಬ-
ತ್ತರ್? ಪೋಪಿನೋಡೆಗ್ ಪುದಾರೆಂಚಿನವು ನಿನ್ನ?
ಪಣ್ಪಿನಾಂದಪ್ಪಣ್ಣೆ ಕೇಂಡಿನೇ ಜವಣೆ ಕಿ-
ಸ್ಕಿಂದೇಡ್ದ್ ಬತ್ತ. ಲಂಕೆಗ್ ಪೋಯೆರೆಂದೆ ಬ-
ಯ್ದಿನ ದಂಡ್. ಇಂಚಿ ತೂವೊಂದಾ ಮರೊಕ್ಕು ಬೆರಿ-
ಕೊರ್ದು ಕುಳ್ದಿನ ಪರ್ನ್ದ್ ಗಡ್ಡದಾರಜ್ಜೇರ್
ಜಾಂಬವೆರ್, ಈ ಮೆಯ್ಟ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ನೇಲ್ಯ ಮಿೂ-
ಸೆದ ಮಲ್ಲ ಮುಂಡಾಸ್‌ದಾರ್ ದಂಡ್‌ದ ಮಲ್ಲ
ಗುರಿಕಾರ್ಲು. ಗರೊಡಿ ನೀಲಪ್ಪಣ್ಣೆರಂಚಿಡಿ-
ತ್ತಿನ ಕಯ್ಟ್ ಬಳೆಸರಪೊಳಿತ್ತಿನಾರೆನ್ನ ತಿ-
ದ್ಯಮ್ಮೆ. ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗುತ್ತುದ ಇತ್ತೆದೆಜಮಾನೆ,
ಸುಗ್ರೀವೆ. ಮೊಕುಳೆನೆದುರುಡು ಕುಳ್ದಿನಿರ್ವೆರೆಡ್
ದುಂಬಿತ್ತಿನಾರೆಣ್ಣೆ ಕಪ್ಪು ದಾರಕ್‌ಳೆಡ್ ಪ-
ಳಾಯೆ ರಾಮೇಂದ್‌ಂಡ ಆರ್, ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಮೆಗ್ಯೆ,
ಲಚ್ಮಣೇಂದ್ ಪುದಾರ್. ಬಡಕಾಯಿದಕುಳಯೋ-
ದ್ಯೆದ ವೂರುದರಸು ಬಾಲೆಲು. ಅಂಗದೇಂದ್‌ಂಡ

ಯಾನ್. ಕೊಂಡಾಟೊಡಿಲ್ಲಾಳ್ದಕುಳು ಚೊಂಗೇಂದ್
ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಅಲೆ ತೂಲೆ ಕುಳ್ದಿನಳ್ತಿತ್ತೆ ಲಕ್ -
ದುಂತುದೀ ಮೆಯ್ಯ್ಕ್ ಕಯ್ಯೊನಿಟಾವೆ ಆಯೆ ಹನು-
ಮಂತೆ, ಯೆನ್ನಮ್ಮೆರೆನರುವತ್ತೆ. ಯೆಂಕಾಯೆ
ಮಾಮಿ ಮಗೆ ನನಿಕೆ. ಲಂಕೆಗ್ ಇಂಚೊಗೂರ ಇಂಚೊ-
ಗುಂದ್‌ಂಡ ದಾಲ ಪದಿನಯ್ಯ್ನ್ ದಿನ ಆವಾತೆ
ಪೋದು ಬಯ್ದಿನ ಮಲ್ಲ ಕತೆಗಾರೆ. ತಾನೊಂತೆ
ಗರ್ವೆಂದ್ ಪಂಡೆ. ಈತೆನ್ ಕೇಂಡಿನಪ್ಪಣ್ಣೆ

ಆವಪಗ ಯಾನಿತ್ತೆ ಬರ್ಪೆ ಮಗ. ನನ ದುಂಬು
ಪೋವೊಡಮ್ಮಾ! ಕಡಲ್ ತೆರಿಯಂದ್, ದಾನೇಂದ್-
ದಳ್ತುಡ್ದು ಜಾಂಬವೆರೆ ಕೂಟದ ಕಳತ್ತಡೆಗ್

ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್/೨೯೧

ಬತ್ತೆ. ಕಯ್ಮುಗಿದ್, ಸರ್ವೆರೆಗ್‌ಲಾ ಕಯ್ಮುಗಿಯೆ,
ಯೆಂಕ್ ಮುಳ್ಪನೆ. ಮುಟ್ಟ. ದೂರೊಡ್ದು ಬಯ್ದಿ ಪರ-
ವೂರುದ ಗೆರಸ್ತೆರೆನ್ ದಾನೇಂದ್‌ದೊಂಜಿ ಪಾ-
ತೆರ ಕೇಂಡ್‌ಜಿಡ ಸಮನ? ಅಯ್ಯ್‌ಲಾ ಓಬಳಿದ
ಗುರ್ಕಾರೆ ಯಾನಾದ್, ಯಾನ್ ಗಟ್ಟಿಯ ಜಗಲಿ
ಗಟ್ಟಿಯಾಂದಿಲ್ಲಾಳೆ ಕುಳ್ಯೇಂಡ ದಾನೆ ಪ-
ಣ್ಬೆರ್ ಊರುದಕುಳು. ನಂಕಿಂದು ಪೊಸ ಗುರ್ತ. ದುಂ-

ಬೇಪನಾ ವೊರ ನಿಕ್‌ಳೆಡೊರಿಯಿರ್ವೆರೆ ಪುದಾರ್
ಕೇಣ್ದಿ ಲೆಕ್ಕಾಪುಂಡು. ಯೆನನ್ ಬೋಡ್ಡೀವೂರು-
ಡೇರೆಡಲ ಕೇಣ್ಕೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಗುರ್ಕಾರೇಂದ್
ಪಂಡ್‌ಂಡ ಈತೆಲ್ಯ ಬಾಲೆಲಾ ಪಣ್ಬುಂಡು.
ಪರವೂರುದಕುಳು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೂಳು ಅಪ್ಪಣ್ಣೆ,
ಗುರಿಕಾರೆ, ಗುರಿಕಾರ ಅಪ್ಪಣ್ಣೆ, ಅಪ್ಪಣ್ಣ
ಗುರಿಕಾರೆ, ಎಂಚಪಂಡ್‌ಂಡಲಾ ಯಾನ್‌ಂದೆ

ಲೆಕ್ಕ. ಇನಿವರೆ ಮುಟ್ಟ ದೇವೆರೆನ್ನ ಪುದಾರ್-
ದೊಂಜಿ ಸಬ್ದೊನು ಮಾತೆರೆನ ಬಾಯ್ಡ್ ಪಣ್ಪಾವೆ-
ರವು ಯಾವು. ವರ್ಸೊಗೊರ ಮಾಗಣೆದ ದೆಯ್ಯೊಗಾ-

ಪಿನ ಕೋಲೊಗೆಂಕ್ಳೆಳ್ತು ಈತೆಲ್ಯ ಆಣಾಂಡ-
ಲಾ ಪೋಯಿಜಿಡ ಬೂತ ಆವಾರ ಕಯ್ಕೊಣಂ-
ದಂಚಾದ್ ಒಂಜಿನೇ ಮರ್ಯಾದಿದಿಲ್ಲೆಂಕ್ಳೆ-
ನವು. ಯೆನ್ನ ಪಿಜ್ಜೆ ಪಂಡೆಂಕ್ಳೆನಮ್ಮೆರೆನ-
ಜ್ಜೇರ್ ಗಟ್ಟೊಗು ಪೋತಿನಾರ್ ಬನ್ನಗ ಜರಿದ್
ಬೂರ್ದಿ ಸಾನದ ಎದುರುಡಿತ್ತಿ ತೋಡುಡ್ದುರುಂ-
ಟುದ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟಿತ್ತಿ ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ಪತೊಂದು ಬ-
ನ್ನಗನೆ ಬೆರಿ ಪತ್ತ್‌ದಿಡೆ ಬಯ್ದಿನಗೆ. ಬಾರಿ ಜೋ-
ರುದ ಪೊಣ್ಣು ಬೂತ. 'ಯೆಂಕ್ಳೆನ್ ಲೆಪ್ಪೊಡು ಸುರೂಕ್ಕು.
ನಿಕುಳೀತ್ ಮಾತ ಜನ ದಾನೆ ಬತ್ತರ್? ದಾದ

ಕತೆ. ಯೆನ್ನ ಕತೆನೊಂತೆ ಮೇಲ್ಮೇಲ್ ಪಂಡೆ. ಕೇಂ-
ಡರ್. ನಿಕ್ಳೆನೆನ್ ಯಾನ್‌ಲಾ ಕೇಣೊಡತ್ತೆ? ನರ-
ಮಾನಿ ಬೇತೆಂದಾಂಡ ನಾಯ ಬೇತೆನ? ನಾಯ
ಒಂಜತ್ತೆ? ನರಮಾನಿ ಬೇತೇನ್ಪಿನವು ಇಂಚ
ತೂಪಿ ದೇಕಿಗ್ ಮಾತ್ರ. ಕುತ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತೆರೆನ

೨೯೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನೆತ್ತೆರ್‌ಲ ಕೆಂಪೆ. ಯೆಂಕಾತ್ ಗೊಂತುಂಡು. ಯಾ-
ನೆಚ್ಚ ಕಲ್ತ್‌ದಿನಾಯೆ. ಅತ್ತಣ್ಣ. ಆಂಡಲಾ
ಅವ್ವೊಂಜಿ ಬಾಯ್ದು ಪಾತೆರ. ಎಂಚ ಯೆನ್ನ ಪಾ-
ತೆರ ಸಮನೆ? ತಪ್ಪ? ನಿಕುಳೇ ಪಣೊಡು ಯಂಕ್ಂದೆ.
ಈತ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪರಬೆ ಪುಗೆಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಕುಂಟು

ಪಾಡ್ದ್ ಪೊಯ್ಯೆಡ್ ಕುಳ್ದು ಮುಟ್ಟಲೆದ ಮಡಿಕೆದಿಡೆ
ಮೆಲ್ಲ ಬುಡ್ಪಾದ್ ದೀದಿತ್ತಿನ ಕುಜುಂಬು ಬ-

ಚ್ಚೆರೆ, ಸುಣ್ಣ, ಪೂಳು, ಪುಗೆರೆನ್ ದೆತ್ತೆ, ಸುರುಮಳ್ತೆ
ಬಾಯಿ ಪಂದಾಯೆರೆನೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ರಾಮಲ-
ಚ್ಮಣೆರ್ ಹನುಮಂತೆ ಸುಗ್ರೀವೆ ನೀಲಪ್ಪೆ ಜಾಂ-
ಬವೆರೊರಿಯ ಮೋಣೆನೊರಿ ತೂವೊಂದು ಕಣ್ಣ ಬಾ-
ಸೆಡ್ ಪಾತೆರೊಂಡೆರೊಂಜೇ ಪಾತೆರೊನು ಮಾತ.
ಈ ಪರಬೆ ಮಲ್ಲ ಪೊಯ್ಸೊಳಿ ಕೆತ್ತುನಾಯೇಂದ್
ಜಾಂಬವೆರ್ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನಡೆ
ಮೆಲ್ಲ ಕಯ್ಯಿನ್ಟಾದ್ ಗುರ್ಕ್ಕಾರ್ಲೆಗೀ ಜವಣೆ -

ರೇರ್ಂದ್ ಗೊಂತಾಂಡ? ಇಜ್ಜೊಡೊಂದಿನೆ ಪರಬೆ
ಎಲ್ಲಿಪ್ಪುನಗ ವೋಳ್ಳ ತೂತಿನುಂಡಾ ದಾನ್ನ
ನೆನೆಪು ಬರ್ರುಜಿ. ದುಂಬು ತೂತಿನೇ ಇಜ್ಜೇಂದ್
ಪೂರ ಪಣಿಯೆರೆಲ ಬರ್ರುಜಿ ದೈರ. ಆಂಡಲಾ
ಯೆನ್ನ ಗೊಂತುಪ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳಂದ್. ಮೊಕುಳೆ ಗೋ-
ಳುಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆ ಜಾಂಬವೆರ್ ಮೊಕುಳಯೋದ್ಯೆದರ -
ಸುನ ಬಾಲೆಲೂನ್ನಗಪ್ಪಣೆ ಆಂ! ಅಂಚ ಪಣಿ.
ಗುರ್ತ ಗೊಂತಾಂಡಾಂಡೆನಡ ಕೇಣ್ಣಗನೆ ಪಣ್ಪೆ-
ಪಣ್ಪೇಂದ್ ಮೂಜ್ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬಾಯಂಗಾಯೆ.
ಮೋಣೆ ತೂದೇ ಸಂಸಯಾತ್ಂಡಯೋದ್ಯೆದರ-

ಸುನ ಬಾಲೆಲುಂದಾಂಡ ನನ ಪಣಡೆ. ಗೊಂತಾಂಡ್
ಇತ್ತೆ ನಿಕುಳೊಂಚಿ ಪಣಿ. ನಿಕ್ಳೆನಟ್ಟಣೆ ತೂಂಡ
ಮಲ್ಲ ಜಂಬರೊಗು ಜಯ್ದಾರ್ಂದ್ ತೋಜುಂಡು
ವೋಳು ಯೇರೆಂಚಿನಾನ್ಲಿನೆ ಜಾಂಬವೆರ್ ಪಂಡೆ-
ರೆಂಕ್ಳು ಬತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಜಂಬರೊಡೆ. ಲಂಕೆಗೊರ
ಪೋವೊಡಿತ್ತ್ಂಡಾಯೆರೆಗ್ ಪೋಪಿನೆಂಚಂದ್
ತೆರಿವುಜಾ ರಾವಣನ ಗೊಂತುಂಡ ಗುರ್ಕ್ಕಾರ್ಲೆ-

ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್/೨೯೩

ಗೆಂಚ ಜನ? ಪಣ್ಪಿನಾತೊಂಜೆಡ್ಡೆ ಜನ ಅತ್ತೊ-
ಡೋಂದ್. ರಾವಣೆ, ಲಂಕೆ ಪಣ್ಪಿನೀ ರಡ್ಡ್ ಪಾ-
ತೆರ ಕೇಂಡಿನೇ ತಟ್ಟ್ ಕೋಪೊಡೀ ಗುರ್ಕಾರೆ

ರಾವಣೆನ? ಯೆಡ್ಡೆ ಜನ. ಈತೊಂಜಿ ದೆತ್ತ್ ಪಾ-
ಡ್ದಿನ ಜನೊನು ಇನಿಮುಟ್ಟ ಯಾನ್ ತೂತುಜಿ ವೋಳ್ಳ.
ಮಲ್ಲ ವೊರಿ ರುಸಿಕಿಂಬೆ ಪುಟ್ಟುದಿನಾಯೆಗೆ ಮದಿಮೆ
ಆದ್ಂದ? ದಾಲತ್ತ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ನೂಲುಂಡು
ಆನೆ ಕಟ್ಟೊಲಿ. ಪರ್ಪಿನೀಂದ್‌ಂಡ ಪಣ್ಬುಜೀ-
ರೆನ ಮಾರಿಮನ್‌ಸೆರೇಡ್ದ್ ಕಡೆ. ನನ ಆಯನೊ-
ಟ್ಟುಗು ಪಾಕ ಗಂಡಗಣೊಕುಳು ವುಳ್ಳ. ದಾನೆಲಾ
ಮಳ್ಪ. ಈತತ್ತಂದೆ ಪೊಣ್ಣ ಮರ್ಲ್ಲೇಂದ್‌ಂಡ
ಪೊರ್ಲುಪ್ಪೊಡೂಂದಿಜ್ಜಿ. ಪೊಣ್ಣಾಂಡ ಸೈ ಸೀರೆ-
ಪೊದ್ದಿಂಡ ಗೋಕಲ್ಲ್‌ನ್‌ಲ ಪೋದು ಪೊದ್ಯೊಣುವೆ.

ಈತಿತ್ತೆ ಪರಬೆ ಆತೆಡಲ ಈ ಬುದ್ದಿ ಬು-
ಡ್ತುಜೆ ಪಣ್ಪೆ. ರುಸಿನ ಮಗೆ ಪಣ್ಪಿನೊಂಜತ್ತ್‌ಡನ?
ಈತೊರ್ತು ದೀಪೆನಾ? ಮಡೆ, ಮುಸುರೆ, ಕುರ್ತೆಲ್‌ಡ್
ಪೊರೆಲುಂಡಲಾ ಬಿರೆಲ್ ನೀಟಾವುನೆಂಚ? ಜಿಡೆ
ದೆರ್ಪುಂಡು. ಯಾನ್ ಸೋತಿನಿ ಅಂಚ. ನೂಲೊಂಜಿ
ಉಪ್ಪುನತ್ತ್‌ಡ ಆಯ ರೂಪುಂಡ? ನಿಕುಳಿತ್ತೆ
ಅಡೆಗ? ದೇವೆರೆ ಕಡಪುಡುನಿ ನಿಕ್‌ಳೆನಿನಿಯಿಡೆಗ್.
ಯಾನೋಡೊಡೊರ ಪೋದು ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡುಪ್ಪುನಗ
ಕಡಲ್ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡೊರನೆ ಯೆನ್ನ ವಾ ಬಿರ್ಸಾದಿ-
ಗೆಲ ನಡತ್‌ಜೋಡೊನೆಂಚನ ಗಾಳಿ ರಾಪಾಂಡ್.

ಮೋದೊಡಡಿಮೇಲ್ ಮಗ್‌ರೊಂದಾಯೆರೆಡ್ ಪೊಯ್ಯೊ-
ಡೋ ಆತ್ ದೂರ ಬೂರ್‌ಂಡಳ್ಪದಕುಳು ತೂ-
ದೆನನ್ ಪತ್ತ್‌ಮೊಯ್ತೊಂದು ಪೋದು ರಾವಣನೆದುರು-
ಡುಂತಾಯೆರಾಯೆ ತೂದೆನನೊಂಜಿ ತಿಂಗೊಳಾ-

ನೇಟ್ಟ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್, ಬೆಂದ್‌ರ್‌ಗ್, ಅರ್ಕಂಜಿಗ್ಂ-
ದೆಂಕ್ ಬೊಡಿ ಪೋನೇಟ್ಟ ಕಾಂಡೇಡ್ದ್ ಬೊಳ್ಪು ಪೊ-
ತ್ತಾನೇಟ್ಟಿಡೀ ದಿನಲ ನೀರ್ ತುಂಬಾದಿ ಪ-
ಟ್ಟಂಗೆ. ಆಯನ ಬೆರಿಯೆ ನೇಲೊಂದು ಜನೊಕುಳು -
ಳ್ಳೆರ್ ಪಾಕ ತಿಗಲೆಗಂಟೆರ್. ಬೆನಂದೆನೆ ಪುಡಾ-

೨೯೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ವೊಡು ಬಂಜಿ. ಬೆನಿಯೆರೆಗ್ ಸಂಕಡನ? ಆಯ ಬಂ-

ಜಿಗ್ ದೆಂಜಿ ಬಾಪು ಆಯೆರೆ. ಇತ್ತೆನಾಡ್ದೆಂಚಿ-
ನಾವೊಡುಂದೆನಡ ಪಣಿ. ಜನಮಾನಿ ಬೋಡಾವ?
ದಾದಾವೊಡೂಂದ್ ಕೇಣ್ಣಗ ರಾವಣಗ್ ನೋಪೆ-
ರಾತ್ರನೇ ದಂಡ್ ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ದೇವೆ-
ರೆನ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡೊರ ತೂದು ಬರ್ಕ್ಯಾಂದ್‌ದಾವೂರು-
ಡಿತ್ತಿ ಪೊಂಜೋವುಲೆಡ್ ಗಂಗಕ್ಕ, ಸರಸಕ್ಕ,
ಯಮುನಕ್ಕ, ಬಾಗಿರ್ತಿ, ಕಾಳಮ್ಮ, ಸಿಂದಕ್ಕ,
ಗೋದಕ್ಕ, ಕಿಟ್ಟಮ್ಮ, ತುಂಗಕ್ಕ, ನೇತ್ರಕ್ಕ,
ಸಾಂಬಕ್ಕ, ಕಾವೊರಿ, ಪಲುಗುಣಕ್ಕ, ಸೀತಕ್ಕ
ಪಣ್ಪಿನಕುಳೊಟ್ಟಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದಪ್ಪುಣ್ಣನೊ-

ತ್ತುಡು ಸಾಲ್‌ಡುಂತೊಂಡು ಕೊಡಿ ಸೆರಂಗ್‌ನ್ ಕಯ್ಟ್
ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪತ್ತೊಂದು ರಾಮ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು
ಯೇರೆ ಪುಣ್ಯೊಡ? ಅತ್ತ್ ಯೇರೆ ಬಾಗ್ಯೊಡ? ಎಂಚ -
ಲಿಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತಾರ್. ಬಡವೆರೆಂಕುಳು ಬೆಂದ್-
ದೇ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾದ್ ದಿನದೆಪ್ಪುನಕುಳೆಂಕ್ಳೆ -
ಗೀರೆ ದೇವೆರ್. ಯೆಂಕ್ಳೆನೀ ವೂರುನುಲ ಯೆಂಕ್ಳೆ-
ಗುರ್ಕಾರ್ಲೆನಲ್ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿಲೆನ್ ಕಾತ್-
ದೊರಿಪಾದ್. ಕೊರೊಡುಂದು ತನ್ಕುಳೆಡ ದುಕ್ಕೊಡು ಸೆ-
ರಂಗ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ನೆಟ್ಟೊಣುನಿ ಯೆಂಕ್ಳು . ಯೆಂಕ್ಳೆ ಬಡ-
ಪತ್ತ್ ಮಿನಿ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮುಗಿಯುನತ್ತವು. ಅಯ್ಕ್

ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡಡ್. ಪಂಡ್‌ದೆಂಕ್ಳೆಗಿತ್ತೆನೆ. ಬರ್ಪಿ
ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಲ ಬೊಡ್ಚಿ. ಪಣ್ಪಿ ಬೇಲೆಲ ಬೊಡ್ಚಿ ,
ದಿನ ಬೆಂದ್‌ದೊಂಜಿ ಕಯ್ಲಾಂಡಲಾ ತೆಲಿಯ ಗಂ–
ಜಿಯ ಇತ್ತಿನಾತೆನೊರ್ವೊರ್ತಾಂಡಲಾ ಪರ್ದ್
ಮರ್ಯಾದಿಡುಪ್ಪುಲೆಕ ಕಾಪೊಡುಂದರಿಕೆ ಮ–
ಳ್ತಿರ್. ಮೊಕುಳೆ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಣ್ದ್ ಬಾಡ್ದಿನ ಮೋಣೆ
ತೂದು ರಾಮಗ್ ಪಾಪ ತೋಜಿಂಡ್. ನಿಕ್ಳೆ ಕ–
ಷ್ಟೊಲು ಮಾತ ಗೊಂತಾಂಡ್. ನಿಕುಳು ನಂಬಿನ ದೆಯ್ವ
ದೇವೆರೆ ದಯೊಟ್ಟು ನನ ಸುಕ ತಿಕ್ಕು. ದಾಯೆಗಾ–
ದಾರುಂಡು ಮಳ್ತಿನಾರಾ ರಾವಣಗ್ ವೊಂತೆ
ಬಲ್ಲುದ್ದ ಬುಡ್ತೆರೇನ್ಪಿನ ನಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್

ಕಡಲ ದಂಡೆಗ್ ಕಾಡ ದಂಡ್/೨೯೫

ಆಂಡಲಾ ದೇವೆರ್ ನಮನ್ ಬುಡ್ದು ಪಾಡಾಯೆ –
ರ್ಂದ್ ಇಸ್ವಾಸೊಡಿತ್ತೊಣೊಡು ನಮ. ಗುರ್ಕಾರ್ಲು
ಮಾತ ಸಂಗತಿನ್ ಪಂಡೆರ್ ಇತ್ತೆ. ಯೆಂಕುಳ–
ವ್ವೇ ಸಂಗತಿನ್ ಪಾತೆರೊಂದುಳ್ಳ. ದಾಲ ಪೋ–
ಡ್ಯಡೆ. ಪೋಲೆ ನಿಕುಳಿತ್ತೆ. ನಿಕ್ಳೆ ಗುರ್ಕಾರ್ಲು ಮೂ–
ಳೀ ಉಳ್ಳೆರತ್ತ? ನನ ದಾನೆ ಪೋಡಿಗೆ? ಪೋಲೆ
ನಿಕ್ಳೆ ಊರುಗು ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಯಾನಿತ್ತೆ ನಿಕ್–
ಳೆನ್ ಮಾತ ಪೋಲೆಂದ್ ಪಂಡೇಂದ್ ಕೋಪ ಮ–
ಳ್ಪಡೇ ಅಕ್ಕನಕ್ಳೆ ದಾನೇಂದ್ ಸಮದಾನ ಪಂ–
ಡ್‌ದ್ ರಾಮೆ ಕಡಪುಡಿಯೆ. ಪೊಂಜೋವ್ಲು ಪೊದಾಯ್ನೆ
ಸುಗ್ರೀವೆ ಅವು ಮಾತ ಆಂಡತ್ತೆ ಗುರ್ಕಾರ್ಲೆ
ನಂಕಿತ್ತೆ ಕಡಲ್ ಕಡಪುನ ಮಲ್ಲ ಜಂಬರಾಂ –
ಡತ್ತ? ನಮ ದಾದ ಮಳ್ಪೊಲಿ ಪಣಿಗೆ. ಯೊರೊಂಜಿ
ತಿಕ್ಕಿನಲ ಯೆಡ್ಡೆನೇ ಆಂಡ್. ಯೊರೆನ್ ದಾನ್ಸ್
ದೇವೆರೆ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಸಿ. ಯೀರೊಂಜಿತ್ತೆ

ಸಾದಿ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಲ್‌ಗೆ ಸುಲಬದಾಂಡೆ. ಗುರಿ-
ಕಾರ ಮೋಣೆಡ್ ತೆಲಿಕೆ ನಿಲ್ಕ್ಂಡ್. ನಿಕುಳು ಮಾ-
ತೆಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಇದ್ಯೆ ಕಲ್ತ್‌ದಿನಕುಳು. ಬಿರ್ಸೆರೀ-
ಹಳ್ಳಿಡಿತ್ತಿನ ಸಾಲೆ ತೂವಂದಿ ಪರಬೆ ಯಾ-

ನೆಂಚಿ ಸಾದಿನ್ ಪಣ್ಪಿನಪ್ಪ. ಯಾನಾನಿ ಪು-
ಟ್ಸನಗೆನ್ನ ಮಂಡೆಡಾ ಬೆರ್ಮ ದೇವೆರ್ ಬೇದ
ಸಾತ್ರೋಲೆನ್ ಪೂರಲಾ ಬರೆದ್ ದಿಂಜಾದೆರ್ಂ-
ದೆಣ್ಯೊಡೇರಾಂಡಲಾ ನಿಕುಳು ಕೇಣುನ ತೂಂಡ.
ದಾದಂದ್ ಪಣಿಯೆರಾಪುಜಿ ಯೆನ್ನ ಸಂಗತಿನ್.
ಊರುದಕುಳೆಂಚಲಾ ಅಂದೆ, ಪರವೂರುದಕು-
ಳಾವಡೆಲ್ಲೀಡ್ದ್ ಪರಬೆರೆ ಮುಟ್ಟ ಪಾಪದಕ್-
ಳೇಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಮಲ್ಲಾಕ್ಳೆ ವರೆಗ್ ವೊಳ್ತೊತ್ತಕುಳು
ವಾ ವೊಂಜಿ ಜಂಬರೊನು ಮಳ್ಪೊಡಾಂಡಲ ಬತ್ತ್-
ದಪ್ಪಣ್ಣ ಗುರಿಕಾರಡೆಂಚಂದ್ ಕೇಣಂದೆ

ಮಳ್ಪುನಕುಳಿನಿವರೆಗ್ ಯಿಜ್ಜಿ. ಎಲ್ಲೆದೆನ್ ಯಾ-
ನ್ ಪಣಾಯೆ. ಯಾನ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದಿನ ನಚ್ಚತ್ರದ ಗು-
ಣಾಂದೆ ತೋಜುಂಡೆಂಕ್. ಆಂಡ ಯಾನೆಂಚ ಪ-

೨೯೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಣ್ತೆನ ಅಂಚನೇ ದೇವೆರಿನಿ ಮುಟ್ಟ ನಡಪಾದೆ-
ರವು ದಾನ್ನ ಪುಣ್ಯ. ನಿಕ್ಳೆನ್ ಲಂಕೆಗೆತ್ತಾಂಡ
ಸೈಯತ್ತ? ಪೋವೊಡಾಯ್ನಡೆಗತ್ತ? ತೂಕ. ಎಲ!
ನಿಕ್ಳೆನೀ ದಂಡ್ ಯಾವಂದ್‌ಂದ್ ಯಾನ್ ಪ-
ಣ್ಪೆನಿಯತ್ತ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜಂಬರೊಗು ನಮ್ಮ ಲೆ-
ಕ್ಕೋಡ್ದೊಂತೆ ಎಚ್ಚನೇ ಜನ ಬೋಡು. ಯಾನೆಚ್ಚ
ತೆರಿದ್ ಪಣ್ಪೇಂದತ್ತ್. ಎನ್ನ ಪಂಡ್‌ದ ಪಾಕ

ಜವಣೆರೆನ್ ಕೊರ್ಪೆ. ತೂನಗ ಮೂಳು ತೆರಿಯಂದ್
ಅವುಳು ತೆರಿವಕ್ಳೆ ಜವಣಾದಿಗೆದ ಸಂಗತಿಲು,

ಯಾನಿತ್ತೆ ಬರ್ಪೆ. ಎಲ್ಲೆಗ್ ಮಾತ ಬೋಡಿತ್ತಿ
ಲೆಕ್ಕ ಮಳ್ಪುಕ ಪಂಡೆ ಲಕ್ಯೆ. ಕುಡ್ತೊಂದು ಕುಂ-
ಟುನು ಪೋಯೆ. ಪೋನಗನೆ ನಾಲೆಣ್ಮ ಜವಣೆರೆನ್
ಲೆತ್ತ್‌ದೂರೊರ್ಮೆ ಬೆರಿ ಬರ್ಪಾಯೆ ಅಮಸರೊಡು.
ಮನದಾನಿ ಕತ್ತಾಲಾವೊಡ್ಡ ಕಡಲ ಬರೀಟ್ಟ್
ನೂದುಗಟ್ಟಲೆ ಮಲ್ಲ ಓಡೊಲೆಡ್ ಬಲೆ, ಬಡಿಗೆ
ದೀವೊಂದು ಕಲ್ಲಗುಂಡದ ಲೆಕ್ಕ ಮೆಯ್ಕಟ್ಟ್-
ದೆಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಜವಣೆರೇತೋ ದೂರ ದೂರೋಡ್ದು

ಬತ್ತಿನಕುಳೊಡ ಜತ್ತ್‌ದ್, ಸಾದಿ ತೂವೊಂದು
ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಗುರಿಕಾರನೆದುರು ಪೋದೊರ ಮೋಣೆ
ತೋಜಾದ್ ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೆರಿಪಾಯೆರೊರಿಯೊರಿಯೆ
ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಮುಗಿಯೊಂದು. ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಗುರಿಕಾರ
ಕಯ್ಮೀಸೆಡಾಂಡ್. ಸುರುವಾಂಡ್ ತಂಚಿದ ಬಚ್ಚಿ-
ರೆದ ಪಲಾರೊಗು ಜವಣೆರೆನ ಮೋಣೆ ತೂದ್‌ಂದೆ
ನಿಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ ಬತ್ತಾರೆನ್ನ ಪಾತೆರೊಗು
ಬಾರಿ ಸಂತೋಸಾಂಡ್. ಬಡಕಾಯಿ ಮೆಯ್ತೊಂಜಿ
ದಂಡ್ ಲಂಕೆಗ್ ಪೋಯೆರೆಂದ್ ಬತ್ತಿನವಾಯ-
ರೆಗ್ ಪೋಪಿನೆಂಚಾಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ ಮೂಳುಂಡು

ನಮ್ಮ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿಗಪಗಪಗು-
ಪದ್ರ ಕೊರ್ಪಿನ ಲಂಕೆಡಿತ್ತಿ ದುಟ್ಟೆರೆನಟ್ಟೆ -
ಮುಟ್ಟೆ ಪೊಳ್ತುದು ಬುಡಿಯೆರಿಂದೊಂಜಿ ಪೊರ್ತು. ನಿಕು-
ಳಿನಿಯೆ ಈ ಇರ್ಲ್ ಪುಲ್ಯಾವೊಡ್ಡ ಮೊಕುಳೆನಾ-
ಯೆರೆಗ್ ಮುಟ್ಟಾದಕ್‌ಳೆಡಪ್ಪ ಸೇರೊಂದು ಮಾ-

ತೆರ್ಲ ಮರ್ಯಾದಿ ನಮ್ಮೊರಿವು ಲೆಕ, ಮೊಕುಳೆಗಾ-
ಯ್ಯಾತ್ ಸಾಯಾಪಿ ಲೆಕ, ರಕ್ಕಸೆರೆ ಬಿದೆ ಮಣ್ಣ್
ಮುಕ್ಕುಲೆಕ ಬೀರ ಬೆಂದ್‌ದ್ ನಿಕ್‌ಳೆ ತೆರಣ ಸಾ-
ಮಾರ್ತಿಗೆದ ನಿಸಾರ್ಣೆನೇರಾದ್ ರಾಪಾದ್
ಬಲೆ ಪೋಲೆ. ಈ ಲೆಕ್ಕೊಡೆಂಕ್ಲೆ ಓರಿಯನಕುಳು ನಂ-

ಬೊಂದು ಬಯ್ದಿನ ದೆಯ್ವೊಗಸುರ ಕಿರಿಯೆಡ್ ಕೊರ್ಪೆ
ಅಗೆಲ್. ನೆತ್ತೆರ್‌ದಾವದಿಗ್ ಇನಿಯೆ ಬುಡಿಯೆ ಕ-
ಟ್ಟದ ಮೋಣೆ ತೂವಂದಿನಿಲ್ಲಾಳ್ದ ರಡ್ಡ್ ಪೂಂ-
ಜೆಲೆನ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಾ ಜಾಂಬವೆರ್ ರಾಮ ಲ-
ಚ್ಮಣೆರ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಹನುಮಂತರೆನ್ ತೂದು ಮೊಕು-
ಳಿನಿಯೆ ಪುಲ್ಯಾವೋಡ್ಡ ನಿಕುಳೆನಾಯೆರೆಗ್ ಬು-
ಡ್ವೆರ್. ನಿಕ್ಳೆಡಪ್ಪನೇ ಕೂಡೊಂದು ಪಗೆಮಾನಿ-
ಳೆಡ ಪೊರ್ಮುರ್ಬ್ಬವೆರ್. ನಿಕ್ಳೆ ಜನೊಕುಳುಂದೇ ತೆರಿದ್
ನಡಪಾವೊಣುಲೆ. ನನ ಪಿದಾಡುನಟ್ಟಣೆ ಮಳ್ಪಿ
ನಿಕುಳಿತ್ತೆ ಪೋದಳ್ತ ಬೇಲೆ ಬೇಗೊಡು ಮುಗಿತ್ -

ದಿಂಚಿಡೆನೆ ಪಿರ ಬನ್ನಗನೆ ತೂಕ. ಪಾತೆರುಗ.
ಪೋದು ಬಲೆ. ಯಾನುಂತುವೇಂದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯೆ.
ಕಡಲ್‌ದಬ್ಬರದ ತಿಗಲೆದ ಮೇಲ್‌ಡೆಲ್ಲೀಡ್ದ್
ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬುದು ಬಳತಿ ಜವಣೆರಾ ಕೋಟಿಲೆಡ್
ಬತ್ತಿನಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಬಂಟೆರೆನ್ ಕುಳ್ಳಾದ್
ಒಂಜೆತ್ತ ಬೆರಿಕೊಂಜಿ ಮಗ್‌ರೊಂದು ಬರ್ಪಿನಾ-
ಳೆತ್ತರದ ಸೆರೆಕ್ಳೆನ ತಲೆಪುನೆಡ್ಪುಲೆನ್ ತ-
ಪ್ಪಾವೊಂದು ಸಾಮಾರ್ತಿಗೆಡ್ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸಾದಿ-
ಗೆಡ್ಲ ನಡಪಾವೊಂದು ಪೋನಗಾ ಕೋಟಿಲೆದ
ಎದುರೇರ್ದ್ ಪಿರವು ತಗ್ಗಾದೆದುರು ತಗ್ಗ್‌ನಗ

ಪಿರವೇರ್ದ್ ಪ್ರೋಪಿನೆನ್ ತೂನಗ ಪಣೆಟ್ಟೆ ನೀ-
ರ್ಮಗಪುನಗ ಬೆರ್ಮರ್ದುನ ತಗ್ಗುನೆನ್ ತೂತಿ-
ನೆಣ್ಯುಂಡು. ಅಪಗಪಗ ಮಿತ್ತ್ ಬಾಣದ ಬೊಳ್ಳಿ
ತೂವೊಂದು ದಿಕ್ಕ್ ತಪ್ಪಂದೆ ನಡಪಾವೊಂದು
ಬತ್ತಿ ಕೋಟಿಲು ಮಾತ ಪುಲ್ಯಪುಲ್ಯಾವೋಡ್ಡ
ಸಾಲ್ ಸಾಲಾದ್ ಲಂಕೆದ ದಂಡೆದುಂತ್‌ಂಡ್.

* * *

೧೯. ಪೆಟ್ಟ್ ದಟ್ಟಣೆ

ಬತ್ತಿದಂಡೋಡ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪಿಜಿನ್ ದಾರೆ ಕ-
ಟ್ಟ್‌ದ್ ಪೋಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಸಾಲಾದ್ ಲಂಕೆಗ್ ಪೊಗ್ಗು-
ಬರಸ್, ಕಡಲುರ್ಕರೊಂದೆರ್ಕೊಂದು ತಮೆಲೊಂದು
ನುರ್ಕೊಂದು ಮುರ್ಕಾದ್ ಬುಡ್ಪುಂಡು ಪಣ್ಪಿ ಪೋ-
ಡಿಗೆನ್ ಪುಟ್ಟಾದ್ ಲಂಕೆದ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪಡೆನ್
ಕುರ್ಕಾಂಡ್. ಪುಂಡು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ರಾಮ ದಂಡ್ ಬ-
ತ್ತಿನ ಸುದ್ದಿ ಬೀಜು ಗಾಳಿಡ್ ಸೇರ್ದ್ ಗಳಿಗೆಡೂ-
ರೊರ್ಮೆ ಪರತ್‌ಂಡೂರ್ದ ಜನೊಕುಳೆನ ಮನಸಲಂ-
ಕ್‌ಂಡ್. ಕತೆ ದಾದ ವಾ ಸಂಗತಿಂದೇ ತೆರಿವು-
ಜಪ್ಪ ನನ ನಮ್ಮ ಗತಿ ದಾನೆ. ಬದುಕುನ ಸಾದಿ

ದಾದ, ಪೋಪಿನಿ ವೋಡೆ, ಮೂಳು ಕುಳ್ಳುನಿ ಯೆಂಚ,
ಕಾತ್‌ಕಾತ್‌ದ್ ಬಾರಿ ಬಂಜೊಡೆಂಚಲ ದೇವೆ-
ರೆ ದಯೊಟ್ಟು ಪೊದು ನಿಗಂಟಾದೆನ್ನ ಕಿನ್ಯ ಮಗ-
ಳೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ತಿಂಗೊಳುಡು ಪದಿನಾಜಿ ಪೋಪಿನಾ-
ನಿಗ್ ದೀದ್ ದಿನ ನಿಗಂಟಾದ್ ಮದಿಮೆಗ್ ಪಣ್ಪಿ -
ನಡೆ ಮಾತ ಪಂಡ್‌ದಾತ್‌ಂಡ್. ಕಣಪಿನ ಮಾತ
ಕಣತ್‌ದಾಂಡಿತ್ತೆ ತೂನಗ ಮದಿಮೆ ಸೈದಿನೆ-
ನ್ನಪ್ಪೆಗೆನ ದಾನ್ನ? ತರೆ ಪೂರ ಕುಂಬಾಂಡ್. ದಿನ
ನಾಲಾಂಡಿನಿಗ್ ಪೆದ್ದ್‌ದಾಳ್ ಜೆಯ್ದಾಳ್ ಪಜಿ
ಪಜಿ ಪೆದ್ಮೆದಿನ್ ಲೆತೊಂದೋಡೆ ಸಯ್ಪುನಿ ಯಾನ್

ಕಾಲಾದಿಡಾಪಿ ದೊಂಪದ ಬಲಿಕ್ಕಂದ್ ದಿನ
ದೀದ್ ಕೋಡೆನೆ ಕೋರಿಕುಂಟ ಪಾಡ್ದಾತ್‌ಂಡ್.
ಒರಿಪೆರಾಪುಜಿ ಮುಂದೆರೆರೆ ದೈರನೇ ತೋಜ್ಜಿ.
ಅರಿ ಬೆಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆ ದಗಸ್‌ಲೆಗಿನೀಡ್ದೊಂಜೆಕ್ಕ್
ರಡ್ಡ್ ಬಿಲೆಯೇರ್ದಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಯಿತ್ತಿನ ವಸ್ತ್

ನನವೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆದಗ ತೂಯೆರೆನೆ ಯಿಜ್ಜಿ. ಕಾ-
ಸೆಜ್ಜ ಕೊರ್ಪುಂಡೆಂಚಿ ಸಂಕಪಾಸಣೊನು ಬೆರ-

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೨೯

ದೇತ್‌ಲಾ ತಿಕ್ಕು. ನಮ್ಮ ದಿನ ಇನಿಮುಟ್ಟೆಂಚ-
ಲೆಡ್ಡೆಡೇ ಪೋಂಡೂನ್ಕ. ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗೆಂಕ್ಳೆ ಬಾ-
ಲೆಲೆನ ಬಾಲೆಲೆ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟಲೊಂಜೊಂಜಿ ಕಜ-

ಕುಪ್ಪು ಸುಣ್ಣೊಗು ಕುರುವೆ ಪತ್ತೊಂದು ಸಾಲಾದ್
ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಬಯ್ಯ ಮುಟ್ಟುಂತುನವು ತಪ್ಪಂದ್.
ನೀರ್ ಕೂಟುದು ಪೇರ್‌ನೇ, ಪರ್ಪಿ ದಿನ ಪೋವು,
ಪೇರ್ ಕೂಟುದಿ ನೀರ್‌ನೇ ಪರ್ಪಿ ಭಾಗ್ಯ ಬರು.
ರಾವಣ ಕಡೆತ್ತ ಚಾಕಿರಿದ ರಕ್ಕಸೆರ್ ದುಂ-
ಬೇ ಕೂಲಿ ಕೊಲ್ಪಂದೆನೇ ಊರಿಡೀ ನಿಂಗು-
ನೇಟ್ಟ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಮಾರಿಲು. ನನದ ಕೇಣೋಡ್ಜಿ
ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಾಯೆರಂಗಾದಿನೆನ್ ನಿದ್ರೆಡ್‌ಲ
ಈ ರಕ್ಕಸೆರೆನ ಕರ್ತಾತಿಕೆಡಕ್‌ಳೆ ಕುಟುಮ,
ಸಂಸಾರ, ಪೊದ್ದೆರಿಷ್ಟೆರೆನ ದಿನ ನನದ ನ-

ಮ್ಮಂಚಿನಕ್‌ಳೆನ್ ದೇವೆರೇ ಕಾಪೊಡುಂದೂರ್ದ
ಜನೊಕುಳೊಂಜೊಂಜಿ ಮೆಯ್ಪೊರಿಯೊರಿಯೆ ಪಾತೆರೊಂ-
ದಿತ್ತೆರೆತೆದಾಂತೆ ಬದುಕುನ ದೈರ ತೋಜಂದೆ
ಲಂಕೆಗೆತ್ತಿನ ರಾಮ ದಂಡ್ ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು
ಬರ್ಪಿನ ಬರೊಟ್ಟು ಪುಟ್ಟಿನ ಮಲ್ಲ ಬೆಚ್ಚ ಸು-
ದ್ದಿನ್ ಲಂಕೆದಕುಳು ತೂವೇರ್‌ಂದ್ ಪೊದ್ಯೊಂದು
ಬೀಜೊಂದು ಪೋಪಿ ಗಾಳಿಗ್ ಸಾದಿಡೆದುರೇರ್ಲ
ತಿಕ್ಯೆಡಾಯು ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಪಕ್ಕ ನೂರ್ದಾ ಸುದ್ದಿ
ಬಾಯಿಡೆನೆ ಪೀಂಕೊಂದು ಪಾರ್‌ಂಡ್. ಲಂಕೆಡಿ-
ತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಮಂಡೆಲೆನ್ ಮಾತೆನ್ ಬೆಚ್ಚ

ಯೇರಾಂಡ್. ಗಾಳಿದಣ್ಣನ ಗುಟ್ಟು ಪೊಟ್ಟಾಂಡ್
ಇಂಚ ಲಂಕೆದ ನಾಲ್ ಮೆಯ್ಟ ಪರತಿನ ಸುದ್ದಿ
ಸುತ್ತಲಿತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಪಾಗಾರದಾನೆ ಬಾ-
ಕಿಲ್‌ಡೆ ಪೊಗ್ಗುದು ಸೊರ್ಗ ಲೋಕೊದೊಯ್ಬೋಗೋಡ್ದು
ಪತ್ತ್ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಮಿತ್ತ್ ಉಂಡೂನ್ಪಿಲೆಕ ಬೊಳ್ಳಿ
ಬಂಗಾರ್ ವೊಜ್ರೊಲೆಡ್ ಕಣ್ಣ್ ಕಲೆವೊಂದು ತೂ-
ಯೆರೆ ಸಾರ ಕಣ್ಣುಲಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಯಾವಂದ್

೩೦೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಪಣ್ಪಿನಂಚಿನ ಬಾರಿ ಗಂಬೀರದ ಸಬೆಟ್ಟ್
ತಿರ್ತ್ತಡಂಚಿಂಚಿಡೆನೆ ಪೆರದಾನಿಳೆಣ್ಮಜನ
ಬಾಲೆಲಿಷ್ಟೆರ್ ಗುತ್ತು ಬರಿಕೆದ ಜನೊಕುಳು ಮಂ-
ಡೊಲಿಗಾರೆರಕುಳಕುಳು ಕುಳ್ಳುನ ಮಣೆಟ್ಟ್ ಸಾ-
ಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ದಿನಕ್‌ಳೆ ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡೆತ್ತರೊಡು ಬಂ-
ಗಾರ್‌ದರ್ಲಲೆನ್ ಕೊಲ್ಪಾದ್ ಬುಡ್ಪಾದಿ ಮು-
ತ್ತುದ ಸತ್ತಿಗೆದಟಿಟ್ಟ್ ರತ್ನೊಲೆದ ಪುರ್ಕಾಸೊ-
ಡು ನೆಗತ್ತ್‌ದೊಪ್ಪುನಬ್ಬರದ ಪಟ್ಟಮಣೆಟ್ಟ್
ಕಾರ ಮೇಲ್‌ಡ್ ಕಾರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೊಸೆದ ಕೊಡಿನ್
ಕೊಡಿ ಬಿರೆಲ್‌ಡೀಸೊಂದು ಪುರಿಕಯ್ಯುನರಸು ರಾ-
ವಣನೊಂಟಿಯುಂಬುಲೆದ ವೊಜ್ರೊಲೆದ ಬೊಳ್ಪುಗು ಕೆ-
ಬಿತ್ತುಳಾಯಿಗ್ ಸುಲಬೊಡೇ ಪೋದು ಪೊಗ್ಗ್ಂಡ್.
ಊರುಗಾಯ್ಲೆಕ್ಕ ರಾವಣಗಿಂದು ಸುದ್ದಿ ಬಜಿ
ಬೆಚ್ಚನೇ ಅತ್ತ್. ಉರಿಕಾರಲಾದಿತ್ತ್ಂಡ್.
ಕೇಂಡಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆ ಕೆಂಪೇರ್‌ಂಡ್.
ಕೊಡಿ ಮೊಸೆ ಕೊಕ್ಕೆರ್ದ್, ಪರುಕಡೆದ್ ಸಬೆನ್ ಕೊಡಿ
ಕಡೆ ತೂದು, ತಿಗಲೆನ್ ಮರಲ್ತೊಂದು, ಪುಂಡಿ ಕ-
ಯ್ಬೀಸೊಂದು ಕೂಡ್ಡಿತ್ತಿ ಸರ್ವೆರ್‌ಲ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂ-

ಡಾರತ್ತ? ಯೇರ್ ಮೂಳಾ ರಾಮನಮ್ಮೆ ಉ-
ಳೈಗೆನ? ಆಯಗ್ ಬಯ್ಯಿ ಪೋಕಾಲನೇ? ಬಯ್ದಿ -
ನಾಯೆ ಪಿರ ಪೋಪೆಗೆನ? ಪಾಕ ಪೊಡಿಜವಣೆರೆನ್
ಕಟ್ಟೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದಿಡೆ ಮಳ್ಪುನೆಂಚಿನ ಇಂಬ್ಯೆ?
ಪೋಂಕು ಬಜಿ. ರಾಮಗರೆ ಮರ್ಲ್ನಕನಿಂಬ್ಯನೊ -

ಟ್ಟುಗು ಬಯ್ದಿ ಕಳುವೆರೆಗ್ ಪೂರಲಾ ಮರ್ಲಕಳೆ-
ನೊರಿಂಚೊರಿಯ ಕಾರ್ಡ್ ಪತ್ತ್‌ದ್, ನೆಲಕ್ಕೊಂಜೊಂಜಿ
ಪೆಟ್ಟ್‌ದರ್ತ್‌ದ್ ಕಡಲ್‌ಗೊಯ್ತ್ ಬೀಜಾದ್ ದ-
ಕ್ಕಂಡಕ್‌ಳೆ ಬಿದೆ ಉಂಡ? ಪಡೆನಾಯಿಳವು ಕೊರೆತ -
ಡೇತ್ ಕೊರೆಪಾಂದೆಂಕ್ ಗೊಂತುಂಡು. ಅಂಡಲಾ
ನಮ್ಮ ದಂಡಿತ್ತೆನೆ ತಯಾರಾದ್ ಕೋಟೆಲೆನ್
ಪಗೆಲಿರ್ಲ್ ಕಾತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಕಡಲ ಬರಿಟಿತ್ತಿ -
ನೋಡೊಲೆನ್ ದರ್ತ್ ತೂಕೊರ್ದು ಪೊತ್ತಾದ್ ಬುಡೊ-

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೦೧
ಡಂಚಿ. ರಾಮನ ದಂಡ್‌ನಡ್ಡ ತಲೆತ್‌ದ್ ತಿಕ್ಕಿ
ಲೆಕ್ಕ ಕಡ್ಪೊಡು ಬಂಬೆಕಡ್ತಿ ಲೆಕ. ಮಾತೆರೊ-

ಟ್ಟಾದ್ ಬೆರಿಪತ್ತ್‌ನಗ ತಾನ್ ಪುಟ್ಟಿಲ್ಲೂರು
ತನ್ಕ್ ಬಗೆವಂದೆ ಅಂಚಿಂಚಿ ಪಿರ ತೂವಂದೆ
ಸೀದ ಗಟ್ಟ ಮಿತಾರ್ಡ್ ಪಾರ್ಬಯ್ದಿನಾಯಗೀ-
ತೊಂಜಿ ಹಾಂಕಾರನಾ? ಅಂಚಾಂಡ ನಮಲೊಂಜಿ
ಕಯ್ತ್‌ತ್ರಕ. ಗತಿಕೆಟ್ಟಿ ರಾಮೆ ಮತಿಕೆಟ್ಟಿ ಮಂ-
ಗಲ್ಲೊಟ್ಟು ಸೇರ್‌ಂಡ ಅವೊಂಜಿ ದಂಡ? ಎಂ-
ಚೀ ದಂಡ್ ರೆಚ್ಚೇವುದನಯೋದ್ಯೆದರಸುನ ಮ-
ಗೇನ್ಪಿ ಟೇಂಕಾರ ರಾಮನ ತರಕ್ಕೇರ್ದಿನೆನ್
ತೊರ್ತು ಜಪುಡಾದಾಯ ತಿಗಲೆಸುರ್ತುದು ಬೆರಿಯೆ
ಬಯ್ದಿ ನಾಯಿಲೆನ ತರೆ ದರ್ತ್‌ದಕ್‌ಳೆನ ದೊಕ್ಕೆ

ತೆಕ್ಕೋಡ್ಡ ಪೊಯ್ಯೆಡೊಂಜೇ ಮಲ್ಲ ಗುರಿ ತೋಡ್ದು
ದೊರ್ತುದಪಗನೆ ನಿಗ್ತ್‌ದೀ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಸೊರ್ಕು
ಸಾಮಾರ್ತಿಕೆನ್ ದೈರೊನೀ ಸರ್ತಿ ತೋಜಾದ್
ಬುಡೊಡೆಲ್ಲೆನೇ ನಮ್ಮ ದಂಡ್ ಪೋದೊಂಜಿ ಯೆ-
ಡ್ಪಾಟ ಯೆಡ್ಪುನಗಕ್ಳೆ ಕಂಡೆ ಅದುರೊಡು, ಕರ್ಲ್
ಪೀಂಟೊಡು, ತಿಗಲೆ ಪುಡಾವೊಡು, ಕಣ್ಣ್ ಕತ್ತಲೆ ಬ-
ರೊಡು, ದೊಂಡೆ ಅಜೊಡಿಂಚನೆ ಮುಂದೆರೊಡು ನಮ್ಮ
ಪೆರದಾನಿಳಯ್ಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಟ್ಟಣೆನಿತ್ತೆ-
ನೇ ಕಯ್ಕೊಣೊಡು ಬೇಗ. ಬೇತೆ ಸಂಗತಿ ದಾಲ
ಇನಿ ಬೊಡ್ಜಿ, ಚಾವಡಿದ ಸಬೆನಿತ್ತೆ ಮುಗಿಪುಕಾಂ-

ದ್‌ದ್ ಪಂಡೆ. ಅತಿಕಾಯೆ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುದು ರಾಮೆ
ಮುಳ್ತುಡ್ದು ಪೋಪೇನ್ಪಿ ಸುದ್ದಿ ಬುಡಿ. ರಾಮನಾ-
ಯನ ಮೆಗ್ಯನಾಯ ದಂಡ್‌ನ್ ಮಾತ ತಜತ್‌ಜಿಡ
ಬೊಕ್ಕ ಬದ್ಕುನಿ ದಾಯೆ? ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಕ್‌ಲ ಕಾಜಿ
ದೀತಿನಕುಳೇ ಮೂಳು ಉಪ್ಪುನೀಂದೆಣ್ಣಿದಿಡೆ
ಬಯ್ದಿನಂದ್‌ಡ ಪೋಯೆ ಮಗೆ- ಯೆನ್ನ ದೊಕ್ಕೆ ಉ-
ಪ್ಪುನ ಮುಟ್ಟ ಯೇರ್ಲ ಪೋಡ್ಯಡೆ. ತೂಪೆ ಯಾನ್ಂದೆ.
ಇಂದ್ರಜಿತು ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾವೊಂದು ಯೆಂಕ್ಳೆಡಲ
ತಾಂಟುನಾತೆಕ್ಕ್‌ಲಾಯೆನ ರಾಮೆ? ಸಯ್ತ್‌ಜೆನ?

೩೦೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ನೆತ್ತಿಡಾಯಗ್ ದಾನೆ ಕೊಂಬುಂಡ? ಎಂಚೆಂಚಿ-

ನಕ್ಳೆನೊಂಜೊಂಜಿ ಗುದ್ದುಡು ನೀರ್ ಪರ್ಪಾದಿ-
ನಾಯೆ ಯಾನೆಂಕಾಯೆ ಈಡಾವೆನಾ? ಬಜೀ
ಪಾಡಾರಿ, ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆ ಜುಟ್ಟುಡು ಪತ್ತ್ -
ದಿಡೆ ಮುಟ್ಟ ದರವರಂದೊಯ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದೊಂ-
ಜೇ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡಕ್ಳೆ ರೊಂಡುನು ಕಷ್ಟ್‌ದಾನೆ ಬಾ-

ಕಿಲ್ದ ನಡ್ಪತ್ತಡಕ್ಕ್‌ಡ್ದಕ್‌ಳೆ ಬೆರಿಯೆ ಬ-
ಯ್ದಿನ ಕಾಟ್ ಜವಣೆರೆನೊರಿಯ ನೊರಿಯನೇ ಪತ್ತ್-
ದೊಜ್ಜಿದ ಮಣೆತ್ತ ಮೇಲ್‌ಡ್ ದೀದ್ ಕಾರ್‍ಏಡ್ದ್
ತರೆ ಮುಟ್ಟ ಗಂದಸರಕ್‌ದ ಬೇರದಕುಳು ಮ-
ರ್ದ್ದದ ಬೇರ್ ಕೆತ್ತೆಲೆನ್ ಕೊಚ್ಚನೆಂಗೆನೆ ಸಣ್ಣ

ಕೊಚ್ಚಿಕೊಚ್ಚಿದ್ ಪಾಡ್ಜಿಡ ಮಿನಿ ಯೆನ್ನ ಪುದಾರ್
ದಾದಾಂದ್ ಕೇಣಿ. ಯಾನಿಂದ್ರಜಿತು ಅಂದ? ಯಾ-
ನೀತ್‌ಮಳ್ಪುನಿಲಂದ್. ಈ ಬಾಲೆಲಿನಿಮುಟ್ಟ
ಯಾಗ ಯಾಗಾಂದ್‌ದಗುಡೆದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕು-
ಳ್ಳೊಂದು ಚಳಿಕಾಯ್ಯುನಗ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಬತ್ತೇರ್ಡ
ಕಾರ್ಜಾರ್ದ್ದ ಬೂರಡ್‌ಂದೊರ್‍ಮೆಲಾ ಬಿರ್ಕ್‌ದಿನ
ದಾಸೆಮಿನ್ ಮಾತ ಕೂಟುದು ಗುಂಡಿಗೆದ ಗಡಿ-
ತ್ತುಪ್ಪಾಡ್ ಪಾಡ್ದೊಂಜಿ ತುಂಡು ತುಚ್ಚಿದ್ ರೆಸೊನು
ಕೊಡಿ ಬಿರೆಲ್‌ಡೊಂತೊಂತೆ ನಾಲಾಯ್ಗ್ ಮುಟ್ಟಾದೊ-
ಣಸ್ ಮಳ್ತ್‌ಜಿಡ ಯಾನ್ ಜೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನಿದ್ರೆ

ಬೂರಂದ್. ಆ ಕುಂಬು ಜವಣೆರೆಗ್ ನಾಲ್ನಾಲ್
ಕುಳ್ಳಾದ್ ದರ್ತ್ದ್ ಗಿಡಾವೋಡ್ಡ ಎಲ್ಲೆ ಎ-
ಲ್ಲಂಜೇಂದ್ ದಿನ ಮೂರ್ತ ತೂವೊಡಾ? ಪೋಲಾಂದ್
ಯೆಂಕೊಂಜಿ ಸಬ್ದ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಯಾನಿತ್ತೆನೇ
ಪೋದಕ್‌ಳೆನಡೆಗೆ ಸಮ ಮಳ್ತ್‌ದೇ ಬರ್ಪೆಂದೆ.
ಅತಿಕಾಯೆ ಇಂದ್ರಜಿತು ರಾವಣನಕುಳು ಪಂಡಿ
ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡ್‌ದಾ ಸಬೆಟ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನ ಸು-
ಬುದ್ದಿನ್ಜಿನೊರಿ ವಿಬೀಸಣನ ಮಗೆ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂ-
ತುದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಸಬೆಟ್ಟಿತ್ತಿನ ಗೆರಸ್ತೆರ್‌ಲ
ಓರಿಯೆರ್‌ಲ ಮಲ್ಲ ಸೂರೆರ್‌ಲ ಬೀರೆರ್‌ಲ ಯೆ-

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೦೩

ನ್ನೊಂಜರಿಕೆನಿತ್ತೆ ಕೇಣೊಡು ಮನಸ್ ಕೊರ್ದು ದಾ-
ನೇಂದ್‌ಂಡ ನಮ ಯೆಣ್ಯುನಾತ್ ಸುಲಬತ್ತ್ ರಾ-
ಮಡ ಪೊಣೆಪಿ ಬೇಲೆ. ಪಗೆನಿತ್ತೆ ಬೆರಿ ಪತ್ತುನೇ -
ಡ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೇಂದ್‌ಂಡ ನಮ್ಮ ಕ-
ಯ್ಪೀ ಲಂಕೆನೊರಿತೊಣುನ. ನಮ್ಮ ಪೊಕ್ಕಡೆದಾಂತಿ
ಗರ್ವ, ರಕ್ಕಸೆರೊಂಜಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ಅತ್ತ್ ರಾ-
ಮಗ್. ಮಾತೆರೆಗ್ ರಾಮೆ, ರಕ್ಕಸೆರೆ ಚಂಡೊಗೇ -
ಯಮೆ, ಮುರಾನಿಡೆ ಬತ್ತಿನೊರಿ ರಾಮ ಬಂಟೆ ಯೆಂ-
ಚಿನ ಮಾತ ಮಳ್ತೆ? ಲಂಕಿಣಿನೇರ್ ಕೆರಿನಿ? ಅ-
ಜ್ಜಕುಮಾರೆ ಜಂಬುಮಾಲಿಲೆನೇರ್ ದೆತ್ತಿನೆಂ-

ಕುಳು ದಾದ ಮಳ್ತ? ಈತೊಂಜಿ ಮಲ್ಲೆಡ್ ದಂಡ್
ರಾತ್ರೆ ಪುಲ್ಯಾವೋಡ್ಡ ಬತ್ತಿನೆಂಚೀಯೆರೆಗ್?
ನಮ್ಮ ರಕ್ಕಸೆರೆ ತಡ್ಪೆ ಕಿರೀಟೊಗಾ ರಾಮ
ದಂಡ್ ಪೋಡ್ಯುನವತ್ತ್. ನಮ ಮಾತೆರರೆಬಾಯಿ
ದೀಂಡ ನಮ್ಮನೆ ದೊಂಡೆ ಬಚ್ಚುನತ್ತಂದಕುಳು
ಬೆಂಚಾಯೆರೇನಿಗ್‌ಲ. ಅಂಬಿದ ಬಲಲ ದಾಂತಿ
ಪರ ತಡ್ಪೆ ನಮ್ಮ. ದುಂಬೇ ನಮಡ ನೀತಿದ ಬ-
ಲಲ ಯಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ದೇವೆರೆ ದಯಲ ಯಿಜ್ಜಿ.
ನೇಲ್ಯಮ್ಮೆರೀತೊಂಜಿ ತೆರಿದಿನಾರಾದರಸು-
ಲಾದ್ ಗೆಂಡೊನು ದಾಯೆ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ಕಟ್ಟೊಂದು

ಬತ್ತೆರ್‌ದೆಂಕ್ ತೆರಿವುಜಿ. ಪಿರಾಯದ ಮಂತ್ರಿ -
ನಕುಳು ನಿಕುಳೀತ್ ಜನ ತೆರಿದಿನಕುಳೆನ್ನ ಪಾ-
ತೆರೊನು ಗೆಣಿಪೊಡು. ಪೇರ ನೀರೆರೆಕೊಡಿತ್ತಿ ನಿ-
ಲ್ಲ್‌ದುಳಾಯಿಡ್ ಕಲಂಕ್ ಲಕ್ಕ್‌ದಿನೆನೊರಿಲ ತೆರಿ-
ದ್‌ಜರ? ನಿಕುಳೊಂಜಿ ಪಾತೆರ ದಾಯೆ ಪಂಡ್‌ಜರ್?
ಎಂಚಾಂಡಲರಸುಲೆನ್ ಮುಂಡೆ ಮುಚ್ಚಾಂಡ ಮನ-

ಸ್‌ಗ್ ತೋಜಿಲೆಕ್ಕ ನಡುತೊಣುಲೀಂದ್ ದೆಣ್ಣಿದರ್.
ಎಂಚಾಂಡಲೊಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೊರ ತರೆಮಂಡೆ
ನೋತೊಣುವರೇಪಾಂದ್ ಕಾತ್‌ದುಪ್ಪುನ ನಿಕುಳು
ನಿಕ್‌ಳೆ ಸುಕ ಬ್ಯಾಗೊಲೆನ್ ತೂಪಿನಕುಳತ್ತಂದೆ

ಬೇತೊರಿಯ ಸುಕ ಬಯಕುನಕುಳತ್ತ್ ಮಲ್ಲ ಸೀಂ-
ತ್ರಿಲು ನಿಕುಳು ತೂಂಡಾಂದ್ ರಾವಣನ್ ತೂದು ನೇ-

೩೦೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಲ್ಯಮ್ಮೆರೀ ಪಾತೆರೊಗು ಕೆಬಿ ಕೊರಡೆ. ರಾಮೆ ಸೋ-
ತ್‌ಂಡಾಯನೂರು ನಂಕಾವಂದ್. ನಮ ಸೋತ-
ಡೀ ವೂರು ನಮ್ಮ ಕಯ್ಯುಪ್ಪಂದ್. ಬೊಕ್ಕೊರಿಯ
ಬೊಡೆದಿನ್ ನಮೆಂಚನೇ ಕಣತ್‌ದುಪ್ಪಡ್ ಪುದಾ-
ರ್‌ಗವು ಪೊರ್ಲೆತ್ತರಸುಲಾದೀರ್ ಕಂಡೊಡೆನೆ
ಪೋಂಡ ಜನೊಕುಳೆಗ್ ಪುಣಿಯೆನೆ ಪೋಯೆರೇರ್ ಪ-
ಣ್ಪಿನಿ ಪಣ್ಕೆ. ಪೋಯ್ನವುಳು ಬತ್ತಿನವುಳಿತ್ತಿನವು -
ಳೊರ್ಮೆ ಪಗೆ ಕಟ್ಟೊಂದು ಬದುಕುನವು ಸುಲಬತ್ತ್.

ಸೀತೆನಿಡೆ ಕಣತ್ ಕುಳ್ಳಾದಿನೇಟ್ಟಜ್ಜಿಗ್‌ಲ
ನೇಲ್ಯಪ್ಪೆಗ್‌ಲ ದಾಲ ಸಮದಾನನೇ ಯಿಜ್ಜಿ.
ತನ್ನಕ್‌ಳೆ ಗೂರ್ಯಕ್‌ಳೆಗೊಟ್ಟು ಸಮದಾನ ದಾಂ-
ತಿನೆನ್ ಕಯ್ಯುಬ್ಬಿನನೆ ಯೆಡ್ಡೇಂದ್ ತೋಜುಂಡು
ಬೊಡೆದಿಗಾತ್ರನೆ ರಾಮೆ ಬಯ್ದಿನೀಂದಾಂಡ ಸೀ-
ತೆನ್ ಕೊರ್ದು ಬುಡ್ಕ. ಪೋವಡ್ ಲೆತೊಂದೊರ ಮುಳ್ತು
ಬತ್ತಿನಕ್‌ಳೆನ್ ಕುಸೇಲ್‌ಡ್ ಕಡಲ್‌ದಾಯೆರೆಗ್
ದಾಂಟಾಕ, ಪಗೆನಕ್‌ಳೆ ನಸೆ ಬಲಿಕೆ ತೂದೆಂಚ
ನಮ ನಡತೊಣೊಡು ಪಣ್ಪಿನರಸು ನೀತಿನ್ ಯೆಡ್ಡೆ
ತೆರಿದಿನೀರೆಡ ಯಾನ್ ಪಣಿಯೆರೆಂಚಿನವುಂಡು

ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಯಾನೀರೆ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ನಟ್ಯೊ-
ಣುವೆ ಬೊಡ್ಚಿ ಈವೊಂಜಿ ಸಂಗತಿಡ್ ಚಲೊನೊಂಜಿ
ಬುಡೊಡೀರ್ ಯೇರ್ ದಾನೆನೆ ಪಣಡ್ ಇತ್ತೆನೇ
ನಮ್ಮ ಲಂಕೆದ ಪುದಾರೊಂತೆ ಹಾಳಾತ್‌ಂಡ್
ಗರ್ವೊಡೇ ದುಂಪೋಂಡ ಕುರಿದ್ ನಾದೆರೆ ವುಂಡು
ಅಂಚಾದ್ ರಾಮಗೊಪ್ಯಾದ್ ಸೀತೆನ್ ಕಯ್ತು
ಕುರೆನೊರೊಗು ದೆಕ್ಯೊಣುಕ. ಸಾಮಾರ್ತಿಕೆಡ್ ನಮ್ಮ
ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ಮೇರೆಂಡ ಯಾವಂದ್. ಮಾನ ಮ-
ರ್ಯಾದಿಡ್‌ಲ ಮೆರೆವೊಡ್ಚ? ತೂಕನೇ ಯಾವುಂಡ?
ಬಣ್ಣದಾಂತಿತ್ತ್‌ಂಡ ಬಂಗಾರ? ರಿತಿ ದಾ಼ಲ

ದಾಂತೆ ಬೊಳ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಪೇರಾವ? ಅಂಚಿ ಸ-
ತ್ಯದ ಪೊಣ್ಣ ಕಣ್ಣನೀರರಿಪಾದಿ ಪಾಪೊಡೆಂ-
ಕ್ಲೆಗ್ ದೇವೆರೆನ ದಯನೆ ಯಿಜ್ಜಿ. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ನಮ
ಮುಂದೆರ್ದ್ ಪೋಂಡ ಸೋಲತ್ತಂದೆ ಗೇಲಿಜ್ಜಿ

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೦೫

ಯಾನ್ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆರೊನು ಬಜೀ ಜೋಕ್ಳಾಟಿ-
ಗೆದ ಪಾತೆರಂದ್ ನೇಲ್ಯಮ್ಮೆರ್ ಸಸಾರ ಮ-
ಳ್ಪಂದೆ ರಾಜೆಡ್ ಮುಗಿಪುನಾಲೋಚನೆನ್ ಮಳ್ಪೊ-
ಡೂಂದ್ ನಟ್ಯೊಣೊನೀಂದ್ ಪಂಡೆ. ಮನಿಪಂದೆ ಕು-
ಳ್ಯೊಂಡೆ ರಾವಣ ಮೋಣೆ ತೂವೊಂದು. ಸಬೆನೊರ ಕೊ-
ಡೀಡ್ದ್ ಕಡೆ ಮುಟ್ಟ ರಾವಣೆ ತೂದು ತೆಲಿತೊಂದು

ಯೀ ದಾದ ಪಣ್ಪ ಮಗ! ಯೀ ನೆನೆತಿ ಲೆಕ್ಕ ಈ
ಲೋಕ ವೊಂಡೊಂದೆನ್ಯಾನಾ? ಅಂಚ ಯಿಜ್ಜಿ ಮಗ!
ಮುರ್ತಾಪ ತೋಜಾದ್ ಜನೊಕುಳೆನ್ ನಡ್ಗಾದ್
ತನ್ನ ಪುಂಡಿದುಳಾಯಿ ದೀವೊಂದು ಮೆರೆಪಿ ಸಾ-
ಮಾರ್ತಿಗಿತ್ತ್‌ಂಡನೇ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಮ-

ಲ್ಲಾದಿಗೆಡ್ ಬದುಕೊಲಿಜ್ಜಿಡ ಬಲ್ಲಿ, ದಾನ ದ-
ರ್ಮನ ನಿನ್ನ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯನ ಮಾತ ಗತಿದಾಂತಿ-
ನಕುಳು ತನ್ಕುಳೆನ ಬಡಪತ್ತ್‌ನೊರ ದೆಂಗಾಯೆ -
ರಾದ್ ಪಣ್ಪಿನ ಮರ್ಲ್ ಪಾತೆರೊಳು. ಅರಸು ನೀ
ತೀಂದ್‌ಂಡ ಮಾತೆರೆನ್ ದರ್ಪುಡಬ್ಬರೊಡು ತರೆ

ದೆರ್ಪೆರೆ ಬುಡಂದೆ ತರ್ತ್‌ದ್ ದೀದ್ ಸಂಪೊತ್ತು
ಕೂಡಾದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಡ್ ಮೆರೆಪಿನವು
ನೀತಿ ದರ್ಮಾಂದ್ ಪಾತೆರು ಬಿರ್ಸೆರೆನ ಗತಿನ್
ಊರುಡೊರ ತೂಲ, ನಿರ್ಮಲೊಡೊಂಜಿ ಪೊರ್ತು ಬಂ-
ಜರ ಗಂಜಿ ತಿನ್ಪಿನಕುಳೇತ್ ಜನವುಂಡೂಂದ್
ಯೀ ಪಣ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಯಾನ್ ಮಿನಿ ನಡತ್‌ದುವೆಡೆಂ-
ಕೊಂಜಿ ನಾಯಿಲ ಯಿತ್ತೆ ಸಾದಿನ್ ತೆಲಾದಂದ್.
ನಿಕುಳೊಂಜಿ ಕಯ್ಲ್ ತೆಲಿ ಪರೊಡಾಂಡ ಯೇರೇರೆ-
ನಿಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಡಂಬಿ ಪೆಜ್ಜಿದೊಡು ಗೊಂತುಂಡ?
ವಾ ನೀತಿಡೊರಿ ಲೋಕೊಡರಸೂಂದ್ ಪಣ್ಪಾಂದ್

ಮೆರೆವೊಳಿಯ ಅವ್ವರಸುನೀತಿ ಮಗ ಗೊಂತಾಂಡ?
ನಿನ್ನ ಈ ರಾಮೆ ಉಳ್ಳೇತ್ತ? ಬಾರೀ ಬಿಗು-
ತ್ತಾಯೆ. ಯೆಡ್ಡೆಂತಿ ನರಮಾನಿ. ಆಯನ ಸೀಂತ್ರಿ
ಬುದ್ದಿಲೊಂಜಲ ನಿಕ್ಕ್ ತೆರಿಯಂದ್ ಮಗ ಪಣ್ಪೆ
ಕೇಣಿಂಚಿ ಕರದೂಸಣೆರೆನಲ್ಪ ಕೆರಿಯೆ ಕಾ-
ಡ್‌ದ ನಟ್ಟು ಪರ್ದೇಸಿಲೆಗ್ ಜಾಗ್ ಕೊರಿಯೆ ಬೊ-

೩೦೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕ್ಕ ಕಬಂದನ್ ಮುಗಿತ್ತ್‌ದಾಯನೊಕ್ಕೆಲ್‌ದಕ್ಳೆ-
ಗಾ ಬೆನ್ನಿ ಮಾತ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆ. ಆ ಕಬಂ-
ದನ ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಬಿಕ್ಕೆ ನಟ್ಟಾಯೆ. ವಾ-
ಲಿನ ಜುಟ್ಟು ತನ್ನ ಕಯ್ಕೆಕ್ಕುಜೀಂದ್‌ದ್ ತೆರಿದ್

ವಾಲಿನ್‌ಲ ಕೆರ್ದ್ ಸುಗ್ರೀವಗೆಜಮಾನಿಕೆನ್
ಕೊರಿಯೆ, ನಿಕ್ಕೀ ರಾಮೆ ಮಲ್ಲ ಜನ. ಆಯನ –
ಮ್ಮನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡೊಂಜಿ ಕಾಸಾಂಡಲಾ ಕೊರ್ತೆಗೆನ?
ತೊಟ್ಟು ಕೋಮೊಣೊಡೂರು ಬುಡ್ದು ಪಾರ್ಬಯ್ದಿ ನ–
ಟ್ಟೆಲೆ ಕೊರ್ಪಿನೊಳ್ತು. ಬೆರಿಯೆನೆ ಪತ್ತ್ ನೂದು ಜನ
ದಾಂತೆ ವೊರಿ ಮಲ್ಲ ಜನ ಯೆಂಚಾಪೆ? ದಾಲ ಪೆರೆ–
ಜನ ದಾಂತೆ ಬೆರಿಯೆ ಬರ್ಪಿನ ಜನೊಕುಳೇರ್ ಪಣ್.
ಯೇರೇರೆ ಇಲ್ಲ್ ದೆಪ್ಪುನ ನೀತಿಡಾ ರಾಮೆ
ಮಲ್ಲ ಜನ. ತಿಕ್ಕುಂಡ ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಕಂ–
ಡೆಲನ್ ದೇವೆರ್ ಪಂಡ್‌ದೇರೇರ್ ಬದ್‌ಕ್ ಮಾ–

ತೆನ್ ದಬಾಸ್‌ದ್ ಅಕ್‌ಳೆನಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಗು–
ಮ್ದೊಲಿ ಪಾಡುನಂಚಿ ದರ್ಮದ ಪಾಪದಕುಳು ಬಡ–
ವೆರ್ ರಾಮ ಪಾಸಾಡಿದಕುಳು. ಯೇರೇ ಆವ–
ಡಾಯ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಬೇತೆ ವೊರಿ ವೊಯ್ತ್ ಕೋಣೊನಗಾ–
ಯನ ಬಂಜಿ ವುರಿ ಯೇತ್ ವುಂಡೂಂಡ್ ಜಾನಕಿನ್
ಯಾನ್ ಕಣಪುಜಿಡ ಗೊಂತಾತಂದ್ ನನಲ ರಾ–
ಮಗ್. ತನ್ನ ಜನೊಕುಳುಂದೊಂತೆ ಜನ ಬೋಡಾವು.
ಎಂಚಾಂಡಲೂರುಗೊರ ಪೋವಂದೆ ಕರಿವ ಪಣ್.
ಇತ್ತೆ ರಾಮೇಂದಿಂಬ್ಯೆ ವೊರಿಯೆ ಉಪ್ಪುನಿ. ಆಂಡ
ಮಿತ್ತ್‌ಗಿಂಚಿನ ರಾಮನಕುಳೇತ್ ಜನ ಪುಟ್ಯೆ–

ರುಂಡ? ಏತಿಲ್ಲ್ ಕಂಕಣೆ ಬೂರ್ಯೆರುಂಡ? ದಾ–
ನ್ನಿಂದು ಮಾತರ್ದೊಡೇ ಪೋಯೆರಿತ್ತಿನ ಬುದ್ದಿ.
ಯಿೊ ದಾಲ ಪೋಡ್ಯೋಡ್ಜಿ ಮಗ. ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಂತಿ
ಪರ್ಕು, ಪರ್ದೇಸಿ. ಮರ್ಲಗ್‌ಲ ನಮ ಪೋಡಿಂಡ
ಬೊಕ್ಕ ಪೋಡ್ಯೆಂದುಪ್ಪುನೇರೆಗೊರ ಪಣ್ಣ ತುಕ.
ನಮಲ ರಾಮಡ ರಾಜಿ ಮಳ್ತೊಂದು ಬದುಕೊಡಾ?
ಅಂಚಲ ಬದುಕುನೇಡ್ದ್ ನಾಲಿಗೊಂಜಿ ಮರಂಗೆ
ಬಲ್ಲ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಸಯ್ಪಿನ ಯೆಡ್ಡೆ. ಕಳುವ ಯಿೊ

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೦೭
ಬುದ್ದಿ ಪಣಿಯೆರೆ ಪಿದಾಡ್ದನ ಯೆಂಕ್. ಈತ್ ಜನೊ-
ಕುಳೆಡ್ ನಿಕ್ಕೊರಿಯಗೆನ ಮಂಡೆ? ಮೊಕುಳೆನ ಮಾತ

ಬೊಂಡದೊಟ್ಟೆಂದೆಣ್ಯಾ? ಕಲ್ತ್‌ದೇಂದೆಜ್ಜ
ಪಾತೆರಡ ದಾನೆ? ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ ಮಳ್ತೊಣು ಯಿತ್ತೆ,
ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳ್ಳವುಳು ಬೇಗಾಂದ್ ಪಂಡೆ ಕ-
ಣ್ಣ್ ಮರೆಲ್ತ್‌ದಾಯನೇ ತೂವೊಂದು. ಏರೆದುರು -
ಡಿಂಚ ಪಾತೆರುನಿಂಬೆ ಯಿ? ನಿಕ್ಕ್ ದಾನೆ ಬೆರಿ-
ಕಿಮ್ಮುರ್ಬ್ಬಂಡ? ಮೂಳಿತ್ತಿನಕುಳು ಮಾತೆರ್ ನಿನಾ-
ಡ್ಡೆಲ್ಯಕುಳ? ಅಂದಂಬೆ? ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮಾಡ್ದೆಜ್ಜ
ಪಿರಯದಕುಳೀತ್‌ಜನ ಕುಳ್ಳೊಂದಿನಲ ನಿಕ್ಕ್
ತೋಜ್ಜತ್ತ್? ಮೊಕುಳುಪ್ಪುನತ್ತ್‌ಡ ಮುಸುಂಟುಗೊಂ-
ಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ದರ್ತುದುವೆ. ಯೆಡ್ಡೆ ಪಾತೆರೊಡು ಬಾ-

ಯ್ಮುಚ್ಚೇಂದ್‌ದಿಂದ್ರಜಿತು ಗಗ್ಗೆಲಿಯೆ. ರಾವಣನ
ಮಂತ್ರಿಲೆಡ್ ಸರ್ವಾಸುರೇನ್ನಿನೊರಿ ಮಂತ್ರಿ ಪ-
ರ್ರಿನ ಪೇರ್‌ಗೆಕ್ಕಲೆದ ಬಿಟ್ಟೆ ಬೆರುವುನ ಬುದ್ದಿ -
ದಾಯೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಮಂಡೆನಂಚಿಂಚಿ ಬೀಜೊಂದು ,
ರಾಪಿ ಬಿರ್ಕೆಲ್ ಕುಜಲ್‌ನೀಸೊಂದು ಮಿತ್ತ್ ತೂ-
ವೊಂದಪಗಪಗ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚೊಂದು ಬಾಯಿನಂ-
ಗಾವೊಂದು ದಂಗ್ ಬೀಜೊಂದು ಕಯ್ಬೀರೊಂದು
ತಟ್ಟ್ ತಿರ್ಗಾವೊಂದು ಎದುರಿತ್ತಿನಾಯ ಮೆ-
ಯ್ಕೊಂಜೊಂಜಿ ಕುಟ್ಟೊಂದು ತಿಕ್ಕಿನಡೆ ಬೊಟ್ಟೊಂದು
ಪಾತೆರ್ನಗುಬ್ಬಿ ರಟ್ಟಾವೊಂದು ಅರಸು ರಾ-

ವಣೆ ಅತ್ತ್ ಯಾನ್ ಪಣ್ಬುಜಿ. ಇಂದ್ರಜಿತು ಅಂದೆ,
ಈ ಮಲ್ಲ ಲಂಕೆ. ಯಾನತ್ತ್, ಲೋಕೊಗು ಗೊಂತು.
ಬೊಡ್ಜಿ, ಜೋಕ್ಯಾಟಿಕೆ. ಸುಬದ್ದಿ, ಅಂಚತ್ತ್ ಬುಡಿ
ರಾಮೆ ಇಡೆ ಬಯ್ದ್. ದಾಯೆಗ್, ಯೇರ್, ಕೇಣೋಡ್ಜಿ,

ಗೆಲ್ಪುನೊಂಜಂದೆ. ಆತತ್ತ್ ರಾಮನ ವೂರು
ವೋಳುಂಡು, ಇಜ್ಜೆ, ರಾವಣೆ, ಲಂಕೆಡೇಪಲಾ,
ಸತ್ಯನೇ. ಆವಂದ್, ಗೊಂತುಂಡು, ಬರಡೆದುರು.
ಯಾನುಳ್ಳೆ. ಬರೆದ್ ಕೊರು, ಬಾಯ್ಡತ್ತ್, ಯಾನಿಜ್ಜಿ.
ಅಂಚತ್ತ್. ಸರ್ಪೆ ಪೋಪುಜೆ. ಸಯ್ಯೆಡ್ಲೇಂದತ್ತ್.
ಸಬೆ, ಬೋಡು, ದುಂಬು ಬೋಡ್ಜೇಂದ್ ದರೆ ಮರ್ಲ ಲೇ-

೩೦೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕ್ಕರ್ದರ್ದ ಪಾತೆರ್ದ್ ಬಗ್ಗ್‌ದೊರ್ದ್ಪೊರ್ದ ಸಬೆ
ತೂವೊಂದು ಕುಳ್ಳೊಂಡೆ. ಕಲ್ಪೆರೆಡ್ಡೇನ ಕ-
ಲ್ತ್‌ದಿನಾಯೆ. ಬಿರ್ಸೆ. ಪಾತೆರ ಕೇಂಡ ಜಾತಿ ಮ-
ರ್ಲನೆ, ಆತೆ ಅತ್ತ್. ಬುದ್ದಿಲ ಬಜಿ ಸುಮಾರ್‌ಂದ್
ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಪಾತೆರೊಂಡೆರ್ ಕುಳ್ದಿನಕುಳವುಳು.
ಯಾವು ನ಼ನ ಮಿನಿ ಯೇರ್ಲ ಪಾತೆರಡೆ. ಯೆಲ್ಲೆ ನಮ
ಕೂಡೊಣುಗ. ಎಂಚಾದಾನೇಂದೆಲ್ಲೆ ಮಾತ ನಿಕ್-
ಳೆಗ್ ಪಣ್ಪೆ ಸಬೆ ಅಗಪೊಳಿಂದ್ ರಾವಣೆ ಲಕ್ಯೆ.
ಪಗೆಲ್‌ದ ಸಬೆಟ್ಟ್ ಪಾತೆರೊಲೊಂತೆ ಬೆಚ್ಚೊಡೇ
ನಡಪುನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ಬಾಯೊಡೆ ಪಂದೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ

ಕುಂಬಕರ್ಣನ ಕಡಿರ ಮಗೆ ಸಿಂಗೆ ರಾತ್ರೆಡೊಣ-
ಸಾದ್ ಮೆಲ್ಲ ಸುಬುದ್ದಿನಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋನಗ ಸು-
ಬುದ್ದಿ ಜೆತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂದು ದಾನೀತ್
ಬೇಗ ಜೆತ್ತಿನಿ? ಪೊರ್ತು ಕಂತೋಡ್ಡನೇ ಎಂಚಿ
ನಿದ್ರೆ ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಪಣ್? ನಿನಡೊಂತೆ ಪಾತೆರಿಯೆ-
ರುಂಡೆಂಕ್ ಅಂಚಾದ್ ಇತ್ತೆನೇ ಬತ್ತೆ ತುಕ
ಲಕ್ಕಂದೆ. ಆತಾನಗೇರ್ ಪಾತೆರುನಿ ತೂ-
ಕಾಂದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೂದು
ಸಿಂಗಣ್ಣೆನಾ? ದಾನೆ ಬತ್ತ? ಯೊ ಬತ್ತಿನೆ-
ಡ್ಡನೆ ಆಂಡ್ ಸಿಂಗಣ್ಣ! ಯೊ ವೊಂತೆ ಬೇಗ ಬ-

ಯ್ದೊಡು. ಮುಳ್ಪದೊಂಜಿ ಗಂಡಾಟ ತೂತೊಡು ಬತ್ತಿ-
ನೊಂತೆ ಕಡೆಸ್‌ಂಡ್ ಚಾವಡಿದ ತುಡರೊಂಜಿ ಪೊ-
ತ್ತಾದ್ ತೊಲಸಿಗ್ ಬೊಳ್ಪುದೀದುಳಾಯಿದ ತಡ್ಯ
ಪೂರ ಕಡತ್‌ದ್‌ಜಿ. ದಡದಡದಡಾಂದ್‌ದ್ ಚಾವ-
ಡಿಗ್ ಬತ್ತೆರೇರ್‌ಂದ್ ತೂಪೆ, ತೂನಗ ಬತ್ತಿ-
ನಕುಳೇರ್? ಲಂಕೆದರಮೆನೆನ್ ನೆಲ ಸಮ ಮಳ್ತ್-
ದ್ ತಜಂಕ್ ಕೊಡಿಪಾವುನಿರ್ವೆರ್ ಪಳಾಯಲ್ಲು.
ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಪತ್ಯೆರಿರ್ವೆರಣ್ಣನ ರಡ್ಡ್
ಕಯ್ಟ್, ಕಾರಿರ್ವೆರೆನಲಾ ಸಮೊಟ್ಟುಂತುಜಿ ನೆ-
ಲೊಟ್ಟಿರ್ವೆರೆಗ್‌ಲ ಸಮ ನಾಲಾಯಿ ಮಗುರುಜಾಂ-

ಡಲ ಅಪ್ಪೆಗಾತಮ್ಮಗಾತ್ ನೆರ್ಯೆರ್. ಅಣ್ಣ-

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೦೯

ಗೀ ಬಗ್ಳಿನೆಂಚಿನ ಸಬೆಟ್ಟೆಕಾಡಿತ್ತೆ ತುಕ
ಬಗ್ಳ್‌ಂಬೆ. ಮರ್ಯಾದಿಗಾತ್ರ ಬುಡ್ತಿನಿ ನಿನಾ-
ನತ್ತಂದೆ ನಿಕ್ಕ್ ನಾಯಿಗ್ ಪೋಡಿದ್‌ಂದೆಣ್ಯ -
ನಂಬೇಂದ್ ನೋತೆರಣ್ಣಾ! ಯಾನ್ ಬುಳಿತೊಂದು
ನೋಪೋಡ್ಜಿ ಬುಡಿ ನೋಪಡೇಂದ್ ದಮ್ಮಯ ಪಾಡ್ದ್
ಮುಟ್ಟ ಪೋನಗ ಪುಡ್ತು ನೂಕಿನೇಟ್ಟಿಡೆ ತಡ್ಯ-
ದಡೆ ಬತ್‌ದ್ ಬೂರ್‌ನ್ಗೀ ಕಯ್ಗೋಡೆಗಾಕ್‌ದಿ -
ತ್ತಿನ ಮಾತ ಕಾಜಿ ದರಿದೊಟ್ಟೆ ಕಂತ್‌ದ್ ಬೇನೆ
ತಡೆವುಜಣ್ಣಾ, ಮುಳ್ತ ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇಣ್ಡ್‌ಂದ್ ತೋ-

ಜುಂಡು ನೇಲ್ಯಪ್ಪೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜೋರು ಮಳ್ತ್‌ದಕ್
ಳೆಗ್ ಕಯ್ಟ್‌ನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ನಡಪಿ ಪೋಲೇಂದ್ ನೂ-
ಕುನೆ ಪಂಡೆರಂದಯಪ್ಪಾ! ಯೆಂಕ್ಲೆನಿತ್ತೆ ನಡ-
ಪೀನ್ಲಂದೇ ಈ ಮಂಗೆ ಇನಿ ಸಬೆಟ್ಟಮ್ಮೆರೆ-
ಗಂಜಿ ಪಾತೆರೊನು ಪಂಡೇನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿದನಾ?

ಅರಸುಲೂನ್ವಿನ ಬುಡ್ಕ, ನೇಲ್ಯಮ್ಮೆರ್‌ನ್ವಿ ಬವು-
ಮಾನ ದೀತೊಡ ಬೊಡ್ಚ? ಅಮ್ಮೆರೆ ಮರ್ಯಾದಿ-
ನೇರ್ ಗೆಣ್ಪುಜೆನಾಯನೇತೇಕ್ಕಲಾ ಬುಡ್ಪಿ
ಬಾಲೆಲೆಂಕುಳು ಅತ್ತ್. ಯಮೆ ಬರ್‍ಪಡಲ ಸೈಯೆ.
ಯೆಂಕ್ಳು ಜಿವೊಡಿಪ್ಪುನಗ ಯೆಂಕ್ಳೆ ಕಣ್ಣೆದುರುಡ-

ಮ್ಮೆರೆ ಮರ್ಯಾದಿ ಪೋಪಿನೆನ್ ತೂದುಲ ಯೆಂಕ್ಳು
ಬದುಕೊಡಯ? ಅಂದಯಪ್ಪಾಂದ್ ಪರು ಕಡೆವೊಂದು
ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿದೆಡ್ಡೆ ಪಾತೆರೊಡಿತ್ತೆ ಪೋಪರಾ?
ಅತ್ತ್ ಮರ್ಯಾದಿ ಮಿನಿ ಬೋಡ. ನಿಕ್ಳೆನ ಸುರುಪೊ-
ನೆನಡ ಪಣ್ಪರ? ನಿಕ್ಳೆನಮ್ಮೆರೆ ಸಂಗತಿನ್
ಪಣಡೆನಡ. ನಿಕುಳು ಪುಟ್ಟೋಡ್ದಾರೆನೆಂಕ್ ಗೊಂ-
ತುಂಡು. ಯಾನಾರೆ ಬೊಡೆದೀನ್ಪಿನೆನ್ ಇಂಚೊಗಿಂ-
ಚೊಗು ಮದತ್‌ದೆರ್. ಯೆನ್ನ ಬಾಸೆ ಅರ್ತಾತ್‌ಂಡ
ಇಜ್ಜ ನಿಕ್ಳೆಗ್. ಪೋಲೆ ನಡಪೀಂದ್ ಜೋರು ಮ-
ಳ್ಪುನೆ ಪೋಯೆರಕುಳು. ನೇಲ್ಯಪ್ಪೆ ಸಮದಾನ ಪಂ-

ಡ್‌ದ್ ಪೋಯಿನಿತ್ತೆಂದ್ ಪಂಡಳ್ ವಿಬೀಸಣನ
ಮಗಳ್ ಸೋಮಕ್ಕ. ಬುಳಿಪಡ ಆಯಿನಾಂಡ್ ಮಗ!
ದೇವೆರುಳ್ಳೆರ್. ಸುಬುದ್ದಿನ ಉಂಡುದಾಂಡಂಬೆ.

ಪೆಟ್ಟೋಡೆ ಬೇನೆ ಜೋರುಂಡ. ಕಣವೊಡ ಮರ್ದ್
ಪಣಿಯೆರಂಜಿಕೆ ಮಳ್ಪಡಾಂದೆ ಸಿಂಗಣ್ಣೆ. ದಾ-
ದಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟೆಂಚಿನವು. ಪರ್ದಿರ್‍ವೆರೆಗ್ಲ ಈ
ಲೋಕ ತೋಜುಜಿ. ಪೆಟ್ಟ್ ಜೋರಾಪಿನೆಂಚ ಪಣ್.
ಆಂಡ ಮೊಕುಳೆಗ್ ಬಯ್ದಿ ಬುದ್ದಿ ವುಂಡತ್ತ, ಮೊಕು-
ಳೆನ ಪೋಪಿ ಕಾಲೊಗೇ ಬಯ್ದಿನವು. ಅಮ್ಮನೇ
ಮರ್ಲ್ ಕಟಿನೊಂತೆ ಎಚ್ಚಾಂಡ್‌ನ್ಕ. ಅಮ್ಮಾಡ್ದ್

ಮೂಜಿ ಪಾಲೆಚ್ಚ ಮರ್ಲೆರ್ ಮೊಕುಳು. ಕಳುವಲ್ಲು .
ಮೋಳೆ ಕಯ್ಯೊಂಜಿ ತಾಲ್ಯನ ಪಟ್ಟ್ ದೀದೆಂಚ-
ಲಾ ನೆತ್ತೆರ್ ಕಟ್‌ಂಡ್. ನಿಕ್ಕೆತ್ ಬೇಗೇರ್
ಪಂಡೆರೀ ಸುದ್ದಿನ್‌ಂದ್ ಸುಬುದ್ದಿ ಕೇಂಡಿನೆಂ-
ಕೇರ್ ಪಣ್ಪಿನಿ ನೆಲ್ಲಿಗುಡ್ಡೆ ಗುಳಿಗೆನ? ಸಬೆ-
ಟ್ಟಾತಿ ಪಾತೆರೊಡೆಂಚಿನಾಂಡಲೊಂಜಿ ಗಲಾಟೆ
ಆವಂದೆ ಪೋವಂದ್ ಪಂಡ್‌ದೆಣ್ಣಿದ್ ಯಾನ್
ದಂಬು ದೆತ್ತ್‌ಜಿ. ಅಕುಳು ದಾಲ ಮಳ್ಪೆರ್. ನಮಲ
ದಾದಾಂಡಲೊಂಜಿ ನಾಡೊಡು ಗೊಬ್ಬು. ನಮನಟ್ಟೆ-
ಮುಟ್ಟೆ ಪೊಳ್ತುದು ಮೂಲೆ ಸೇರಾದ್ ಬುಡ್ಪೆರಿಂ-

ದು ನಿಗಂಟ್. ದಾದನಾ ಮಳ್ತ್‌ದೆನ್ನಮ್ಮೆರೆ
ಗಿಂಚ ಮಳ್ತೆರ್ ಮೊಕುಳು. ದುಂಬಾರ್ ಇಂಚ ಯಿ-
ತ್ತೆರ? ಇತ್ತೆ ತಿಂದ್‌ಂಡ ತಿನ್ಪಿನೇ. ತಿನ್ಪಿನೇ-
ತ್‌ಂದಯ್ಕ್ ಲೆಕ್ಕನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಜೆತ್ತ್‌ಂಡ ಜೆ-
ಪ್ಪುನೆ. ಯೇತ್ ಜೆಪ್ಪೆರಾ? ನಿದ್ರೆ ವಾ ಲೋಕದನ
ದೇವೆರೆಗೆ ಗೊಂತು. ನಿನ್ನಮ್ಮೆರೆಗಿತ್ತೆ ಮ-
ಳ್ತಿನಿ ದಾದ? ಇನಿಯೆ ಪುಲ್ಯಾವೋಡ್ಡ ರಾಮ ಲ-
ಚ್ಮಣೆರೆನೊರ ತೂದು ಬೋಡಿತ್ತಿ ಜಂಬರ ಮಳ್ತ್-
ದೇ ಬುಡೊಡು. ನಿಕ್ಕೆಂಚ ತೋಜುಂಡು. ಯಿ ದಾನೆ
ಪಣ್ಪುಂದೆ ಸಿಂಗಪ್ಪೆ. ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆನೆಂ-

ಚಲ ತೂವೊಳಿದೆ. ತೂದು ದಾದ ಪೆರೆಜನ ಪಣ್‌ಗೆ.
ನಮ ಯಿತ್ತೆ ಕರ್ಲ್‌ನೇ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್‌ಂಡಲಾ
ಕರ್ಲತ್ತ್ ಬಲ್ಲ್‌ಂದ್ ಪಣ್ಪುಂಡು ತೂದು ಜನ
ಲಂಕೆದ ಗೆರಸ್ತಾಳಿಗೇಂದ್‌ಂಡ ಅಡೆ ಮುಟ್ಟ
ಬುಳೆದ್‌ಂಡ್. ನಮ ಲಂಕೆದರಸು ಮೆಗ್ಯಲ್ಲೆ ಬಾ-

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೧೧

ಲೆಲು ಪಂಡ ಯೇರ್ ನಂಬುನಿ ನಮನ್ ರಾಮೆನಾ?
ಪಗೆ ಪತ್ತ್‌ದಿಡೆ ದಂಡ್ ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿ ಬೊ-
ಕ್ಕನ ? ರಾಮೆ ಯೇತೆಡ್ಡೆ ನರಮಾನಿಯಾಂಡಲಾ
ಆತ್ ಬುದ್ಯ್‌ಪ್ಪಂದೆ ಪೋವ? ಯೆಲ್ಲೆದ ಸಂಗ
ತಿನ್ ತೂದು ಬೊಕ್ಕ ದಾದಾಂಡಲೊಂಜಾಲೋಚ-

ನೆನ್ ಮಳ್ಪುಗಾಂದ್ ಪಂಡೆ ಸುಬುದ್ದಿ. ಆವಪಗ
ಎಲ್ಲೆ ಬರ್ಪೆಂದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯೆ ಸಿಂಗಪ್ಪೆ.
ಮನದಾನಿ ಪೊರ್ತು ಮೂಡ್‌ಂಡ್. ಸೋಮಕ್ಕನ ತ-
ರೇಟ್ಟ್ ಮೂಡ್‌ಂಡೊಂಜಿ ಆಲೋಚನೆ ಪೊಸತ್ತ್.
ಬೇಗ ಬೆಂದ್‌ರ್ ಮಿದ್ ನಿದ್ಪ ಬಗ್ತಲೆ ಪಾಡ್ದ್
ತರೆನ್ ಬರ್ಜಿದ್ ಪುಚ್ಚೆ ನೆಯ್ತ್ ಬುಡ್ದೊಂಜಿ ಪೂ
ಮುಡಿತೊಂದು ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟ ಮುಂಡೊಗು ಪಾಡ್ದ್
ಪಚ್ಚೆ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ರಾಕೆಡಯ್ತಾದ್ ಲಂ-
ಕೆದ ಬಾಗ್ಯಲಚಿಮಿ ಲಂಕೆನ್ ಬುಡ್ದು ಬೆರಿಪಾಡ್ದ್
ಪೋಪಳಾನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಪೋಯಾಳಸೋಕವನ

ಪಣ್ಪಿ ಪೂ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್. ತೂಯಾಳ್ ಸೀತಮ್ಮ-
ಡಪ್ಪ ತನ್ನಪ್ಪೆ ಯೆತೆ ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನೆನ್.
ಉಂತ್ಯಾಳ್ ಮುಟ್ಟ ಪೋದೆಂಚಿನದೆ ಪೊಸ ಸುದ್ದಿ.
ಅಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಾಳುಳ್ಳೆನಾ? ನಿನ್ನ ಮೋಣೆ ದಾ-
ನೆದೆ ಬಾಡ್ದಿನಿಂಚ? ಯಿ ದಾನೆ ಬತ್ತಿನಿ ಮಗಾ?
ನಿಕ್ಕಣ್ಣೆ ಗೌಜಿ ಮಳ್ತೆನ ದಾಲ. ದಾದಾಂಡ್
ನಿಕ್ಕ್ ಬಾಲೇಂದ್ ಕೇಂಡಳ್ ಸರಮೆ ಬಾರಿ ಬಾ-
ಮಿದ್. ಸರಮೆನೀ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡಿ ಸೋಮಕ್ಕ
ನೀರೆರ್ಕಿ ಕಣ್ಣ್‌ನ್ ಸೆರಂಗ್‌ದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಮೆ-
ಲ್ಲೊಜ್ಜೊಂದು ಸೀತೆನ್‌ಲ ತೂವೊಂದು ರಾಮ ಲ-

ಚ್ಮರೆಣೆನ್ ಲಂಕೆಗ್ ದಂಡ್ ಕೂಡೊಂದು ಬಯ್ದಿನೆನ್,
ರಾವಣನ ಚಾವಡಿದ ಕೂಟೊಡು ಸುಬುದ್ದಿ ಸಬೆ-
ಟ್ಟಿತ್ತಿ ಹಿರಿಯೆರೆನೆದುರಿರೋದಾದ್ ರಾವಣಗ್
ಪಾತೆರ್ದಿನೆನ್, ಕತ್ತಲೆದಗಿಂದ್ರಜಿತುಲ ಬೊ-
ಕ್ಕತ್ತಿಕಾಯೆಲಾ ಪೊಗ್ಗುದಿಲ್ಲ್ ತನ್ನ ಪಳಾಯ-
ಗಿರ್ವೆರ್‌ಲ ನೋತಿನೆನ್. ತನನ್ ನೂಕಿನೆನ್ ತ-

ನ್ನಾತಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ನ್, ಕಾಜಿದೊಟ್ಟೆ ಕಂತಿನೆನ್ ಮೆ-
ಯ್ಕಯ್ಬೇನೆಲೆನ್ ಮಾತ ತಡೆವಂದಿ ದುಕ್ಕೊಡ-
ರ್ದರ್ದ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಾತ್ರೆ ಸಿಂಗಣ್ಣೆ ಬತ್‌ದ್ ಸಮ-
ದಾನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕೊಂತೆ ದೈರ ಬ-

ತ್ತ್‌ಂಡೆಂಕ್. ಆಂಡಲಕ್‌ಳೆನ್ ನಂಬುನನೆ
ತೂಂಡಾಪುಜಕ್‌ಳೆಗಣ್ಣನ್. ಯೆಂಕ್ಳೆನಿತ್ತೇರ್ಲ
ಕೇಣುನಕುಳಿಜ್ಜೇಂದ್ ಗೊಂತುಂಡು. ಅಕ್‌ಳೆಗೆಂ-
ಚಲ ಪಣ್ಪಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಇನಿಲರಸು ಸಬೆಕಣ್ಣೆ
ಪೋವಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆ. ಯಂಕವ್ವೆ ಒಂಜಿ ಪೋ-
ಡಿಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆಂಚಿನಲ ಯಿಜ್ಜಿ, ಆತೇಂದ್
ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತಳ್ ಸುದ್ದಿ ಮನಿಪಂದೆ. ಮಗಳ್ ಪಂ-
ಡೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ಮಾತ ಸರಮೆ ಕೇಣೊಂದಿತ್ತಿ
ಲೆಕ್ಕನೇ ಕಣ್ಣ್‌ಳೆಡ್ ನೀರ್‌ತಮೆಲ್‌ಂಡ್, ಬೆ-
ಪ್ಪೇರ್‌ಂಡುಸುಲು. ಬಿಮ್ಮೊಲೊಂಜಾಂಡ್, ದೊಂಡೆ ಕ-

ಟ್ಟ್‌ಂಡ್, ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ನೆಲೊನು ತೂವೊಂದು ಮನಿ-
ಪಂದೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತಾಳ್. ಕುಳ್ದುಪ್ಪುನತ್ತಂದೆ
ಮಳ್ಪುನೆಂಚಿನ ಬೇತೆ. ಪಿಲಿಯಾಂಡ ದಾನೆ ಗೂ-
ಡುಡು ಬೂರ್ದು ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಕೊರೆತ್‌ಂಡಲಾ
ಎಲಿಲ ನರ್ಗುಜಿ. ಬೊಕ್ಕ ಈತೆಡ್ಡೆ ಸತ್ಯದ ಜ-

ನೊಕುಳಾ ಸರಮೆ ವಿಬೀಸಣೆರೆ ಕಯ್ಕಾರ್ ಸಂ-
ಕಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಬೊಕ್ಕಕುಳು ಪಣ್ಪಿನೆಂಚಿನೆನ್.
ಪಂಡ್‌ಂಡ ಕೇಣುನಕುಳೇರುಂಡು. ಸೋಮಕ್ಕ -
ನಾ ಸೀತೆ ತೂದು ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟ ಕಯ್ಪತ್ತ್-
ದೊತ್ತ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಮೋಕೆಡ್ ಪೊದ್ದಿದೊರ ಕೊಡಿ ಸೆ-

ರಂಗ್‌ದೊಚ್ಚಿದ್ ಕಣ್ಣ್‌ಮೋಣೆನಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ
ಬಿರ್ಕ್‌ದಿತ್ತಿನ ಕುಜಲ್‌ನೀಸ್‌ದೀ ಬುಳಿಪಡ-
ಪ್ಪೇ! ದೇವೆರಿಜ್ಜೇರ ಮಗ ನಂಕ್. ಕಯ್ಬುಡಾ-
ಯೆರ್ ನಮ್ಮ. ಬುಳಿಪಡಾಂದ್‌ದ್ ಪೋದು ಪಳ್ಳೋಡ್ದ್
ಮುತ್ತುದೊಂಜಲ್ಲಿದಿರೆ ಕಣತ್‌ದುಗುರುದ ಕೊಡಿ -
ಟ್ಟೇ ರಾವಣನ್ ಗೆಂದ್‌ದೆನನೀರ್ ಬುಡ್ಪಾವು-
ನೇಕ್ಕ್ ದುಂಬೇ ಸಂಕಲೆಡ್ ಬೂರ್ದಿ ಸರಮೆನ್ ವಿ-
ಬೀಸಣನ್ ಬುಡ್ಪಾವೊಡುಂದು ಯೆನ್ನರಿಕೆ. ಮೊಕು-

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೧೩

ಳೇರ್‌ಂದ್ ಹನುಮಂತಗೆಡ್ಡೆ ಗೊಂತುಂಡು. ಈ
ಸೋಮಕ್ಕ ಮೋಳಕ್‌ಳೆ ಮಗಳಂದ್‌ಡಲ ನಮ್ಮ

ಮಗಳಿತ್ತೆ. ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಮುಗಿದೀರೆ ಕಾರ ಮುದೆ-
ಲ್‌ಡ್ ಕಾಪೊಡುಂದ್ ನಟ್ಟೊಣುವೆ ಯಾನೀರೆ ಮೋ-
ಕೆದ ಜಾನಕೀಂದ್ ಬರೆದಿರೆನ್ ಮಡಿತ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣ
ಕಯ್ಟ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತೆನೇ ಪೋದೆನ್ನ ಕಂಡಾನಿ
ಸಿರಿ ರಾಮ ದೇವೆರೆಡ ಕೊರ್ತು ಬಲ ಬಾಲೆ ಪೋ-
ಲಾಂದ್ ಕಡಪುಡಿಯಳಾ ಸೋಮಕ್ಕನಪಗನೇ
ಇಂಚಿಡಾ ರಾಮೆ ಸುಗ್ರೀವೆ ಹನುಮಂತೆ ಜಾಂ-
ಬವೆ ಲಚ್ಮಣೆರೆನೆದುರು ಕುಳ್ಳಾದ್ ಮಾತೆರ್ಲ
ಕೇಣುಲೆಕ ಸುಗ್ರೀವ ಮೋಣೆ ತೂವೊಂದು ಓ
ಸುಗ್ರೀವ! ಇತ್ತೆ ನಮ ಬತ್ತಿ ಸಂಗತಿನ್ ರಾ-

ವಣಗ್ ತೆರಿಪಾವೊಡಾಪುಂಡೆಲ್ಲೆ ಪೊರ್ತು ಮೂ-
ಡ್ದೊಂಜಿ ಮಾರ್ಪೇರೋಡ್ಡ. ಬತ್ತ್‌ದೆನ್ನದುರು ಸೀ-
ತೆಸ್ ಕಣತ್‌ದೊಪ್ಯಾದ್ ತಪ್ಪುನೊಪ್ಪಿದ್ ಮಾಪು
ನಟ್ಪೊಂದು ಪೋವೊಡತ್ತ್‌ಡ ತಾನ್ ಬದ್‌ಕೇನ್ಪಿ -
ನಾಸೆ ಬುಡೊಡುಂದೊಂಜಿ ಓಲೆ ಕಡಪುಡೊಡಿತ್ತೆ
ಸಾರಿದ್ ಮರಿನ್ ಕೆರೊಲಿ ಪಣ್ಪಿ ಗಾದೆನೆ ಉಂಡು
ಅಂಚಾದ್ ದುಂಬೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊನು ಸಾರ್ದ್ ತೂ-
ಪಿನ ಯೆಡ್ಡೆ. ಯೆಡ್ಡೆ ಜನೊಕುಳೆ ಬಾಯ್ದ್ ಪಾತೆರೊಗು
ಬಾರಿ ಸುಲಬೊಡು ದಾಯೆ ತಿಕ್ಕೊಡು ನಮತ್ತಂದೆ
ನಮ್ಮ ಯೋಗಿತೆಗವು ಸುಮಾರತ್ತ್. ಆಯ್ನಾಂಡ್

ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗೀ ರಾವಣೆಡ್ಡೆ ಬುದ್ದಿಡ್ ಪತ್ತ್
ಜನೊಕು ಬೋಡಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಿತ್ತೊಣುವೆಡಿತ್ತೊಣುವೆ
ಎಂಚ ಸುಗ್ರೀವ? ಎಂಚಾವಂದ ಜಾಂಬವೆರೆ?
ಹನುಮಂತಗೆಂಚ ತೋಜುಂಡೊಂದ್ ಕೇಣ್ದ್ ಲ-
ಚ್ಮಣನ ಮೋಣೆನ್ ತೂಯೆ. ಮಾತೆರೊಪ್ಪಿಯೆರ್ ತರೆ-
ನಾಡಾಯೆರಂದ್‌ಂದ್ ಮಾತೆರೊಪ್ಪಿಗೆ ತೂದು
ಬೇಗ ಬರೆದೋಲೆನೊಂಜೆನ್ ರಾಮೆ ಸುಗ್ರೀವ
ಕಯ್ಟ್ ಕೊರ್ದಿಂದೆನೊರಿಯಡ ಕಡಪುಡ್‌ಂದೆ. ಸು-
ಗ್ರೀವೆ ಕಯ್ಪೋಲೆ ಪತ್ತೊಂದಂಚಿಡಿಂಚಿಡಿ-

ತ್ತಿನ ಜವಣೆರೆನ ಮಿತ್ತ್ ಕಣ್ಣ್ ಪಾರಾಯೆ. ಹನು-

ಮಂತ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು ಯೇರ್ ಪೋಂಡಾವು ಪಣ್.
ಮುಳ್ತ ಸಂಗತಿ ಸಾದಿದಂತುಗೊಂತುಲೆನ್ ನಿ-
ನ್ನಾತೇರ್ ತೆರಿದಿನಕುಳೇರೋಲೆ ಕೊರ್ದು ಬರು-
ವೆರ್? ಪಣ್ ಗೆ ಯಿೊ ತುಕಾಂದಿನೆ ಕಡಪುಡುನಿ ಯೇರೆ-
ನ್ಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆಂಕ್. ಯೇರಾಂಡ ದಾನೆ ರಾ-

ವಣಗೋಲೆ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಯಾವತ್ತ ? ಇಂದೆಕ್ಕ್
ತರೆ ಬೆಚ್ಚ ದಾಯೆ? ಯಾನೇ ಕೊರ್ದು ಬರ್ಪೆ. ರಾ-
ವಣೆ ದಾನೆ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಪಿಲಿಯ? ತಿನ್ಪೆಡ ತಿನ್ಪೆ.
ಕೊರ್ಲೆ ಮಾಮಣ್ಣಾಂದ್ ದೆತ್ತೊಂಡೆ. ತೂದಂಗ-
ದನ್ ಜೊಂಗ ಬಾವೆ ಬರ್ಪನ? ಒರಿಯಗಿರ್ಪೆರಿ-

ತ್ತ್ಂಡೆಡ್ಡೆ. ನಮ ಮುಳ್ತು ಪೋನಗೀವೂರುಡ್ದು
ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಪೊದು ತೂದು ಬುಡೊಡುಂದುಳ್ಳೆ.
ಲಕ್ಕ್ ಬಲ ಪೋಯಿಯೊನ್ನಗಂಗದೆ ಪಿಸ್ಂಟ್‌ಡಿಂ -
ದೆಕ್ಕೆನಾ ಬಲ ಪೋಯಿ, ರಂಗ್ ಮಳ್ಪೆರೆ, ಬೋಡ್ಡ
ಪೋಲ ಅತ್ತ್‌ಡ ಜೆಪ್ಪು. ಯಾನ್ ಬರ್ಪುಜಿ. ಊರು -
ಡಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆಗ್ ಮಾತ ಪೊದು ನಾಡ್. ಇಲ್ಲಾಳ್
ಮಾಮಿ ಯೆಂಕಿತ್ತೆ ದುಂಬುದ ಲೆಕ್ಕ ದಾಲ ತೀ-
ರುಜಿ ಮಗಾ! ದಿಷ್ಟಿಲಾ ಸಮ ತೋಜ್ಜಿ. ಕೇಣುನಲ
ಮೆಲ್ಲ. ಕಯ್ಕಾರ್‌ಗ್‌ಲ ಬಲಯಿಜ್ಜಿ. ಪಂಡ್‌ದೊ-
ದ್ದಾಡುವೆರ್. ದುಂಬು ಯಿ ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಪೊದು ತೂಲ

ಅಂಚತ್ತ್‌ಡೊಂಜಿ ಜಂಬರ ಮಳ್ಪು. ಈ ಪಿರಾ-
ಯೊಡು ಪರಬುನಿಂಚ ಕರ್ಮಡ್ದಾವುನೇಡ್ದ್ ಸು-
ದ್ದಿಜ್ಜಂದೆ ಕೆರ್ದ್ ಬುಡು ಬಾವಾಂದೆ. ಜಾಂಬವೆರ್
ಸಾನ್ ತೆಲಿತೆರ್ ಗಟ್ಟಿಡಂಜನೆನ ಮಗೆಲ ತೆಲಿ-
ತೊಂದೆನ್ನ ಲೆಕ ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಮದಿಮೆ ಬೊಡ್ಚತ್ತ್?
ಕೋಪ ದೆತೊಣಡ ಬಾವ. ಪೊಕ್ಕಡೆ ಕುಸಾಲ್ ಪಾ-
ತೆರಿಯೆ ಮಾರಾಯ. ಬಲ ಪೋಯಿ ಓ ಬಾವಾಂದೆ.
ಅಂಗದೆಲ ಯೇರೆಡ್ಡೆನಾಡ್ದಡ್ಡಿಯಾ? ಲಕ್ಕ್
ಪೋಯಿಯೊಂದೆ. ನಿನ್ನ ಅಮಸರನೇಂದೆ ಹನುಮಂತೆ

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೧೫
ಮೊಕುಳಿಂಚ ರಂಗ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ನನ ಪೋಯಿಯೊಂದ್

ಲಕ್ಕ್‌ನಗ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಸೋಮಕ್ಕ
ಕಣ್ಣ್‌ಡೆರ್ಕಿನ ನೀರ್‌ನೊಚ್ಚೊಂದು ಮಟ್ಟೆಲೆಡ್
ಕೊಲ್ಪಾದಿನೋಲೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಯ್ಯ್ ಪತ್ತೊಂದು
ಸೀತಮ್ಮ ಯೆನನ್ ಕಡಪುಡಿಯೆರೊಂಜೋಲೆ ಬರೆ-
ದಿತ್ತೆನೇ ಪಕ್ಕ ಪೋದೊರ ಕೊರ್ದು ಬಲ ಪಂಡ್-
ದಂಚಾದ್ ಬತ್ತೆಂದ್ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ಮಾ-
ತೆರ್ಲ ಕಯ್ಯೊನ್ಟಾಯೆರಾ ರಾಮೆ ಕುಳ್ದಿನಡೆ.
ರಾಮೆ ದೆತ್ತೊಂದೋದುದೋಲೆ ಜಾಂಬವೆರೆ ಕ-
ಯ್ಸೆರ್‌ಂಡ್. ತೂದಾರ್ ಸುಗ್ರೀವ ಕಯ್ಯ್ ಕೊರಿ-
ಯೆರ್. ಓದಿ ಸುಗ್ರೀವೆ ದಾದ ಪಣ್ಪುಂಡಲಾ
ಪಣೊಡಾಯಿನಾಯೆ ಹನುಮಂತೆ. ಅತ್ತಂದೆ ಬೇ-

ತೇರೆಗ್‌ಲ ತೀರಂದ್. ಓಲೆನೊರ ತೂಲಾಂದ್
ಹನುಮಂತಡನೆ ಕೊರಿಯೆ. ಯೇರೆ ಕಯ್ಬರವೂಂದ್
ಯೆಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್. ಸಂಗತಿ ಮಾತ್ರೆ ಅಂದಾಯಿ-
ನನೆ. ವಿಬೀಸಣನೆಂಕ್ ಗೊಂತುಂಡು. ಕಾಯೆರ್‌ದ
ಪುಂಡುದ ನಡುಟ್ಟಾಯೆ ಗಂದಾಂದೆ ಹನುಮಂತೆ.
ಆಳೆ ಕಯ್ಬರವಿಂದು. ಕಂಡಿತಾಳೇ ಬರೆತಿ-
ನವು, ನಮ್ಮ ಹನುಮಂತೆ ಪಂಡಿ ಬೊಕ್ಕಯ್ಯ್ ಸು-
ಳ್ಳುಪ್ಪಂದ್. ನಂಬೊಲೀಂದಾರಾಮೆ ಕಾರ ಮುದೆ-
ಲ್‌ಡ್ ಮೋಣೆ ಬಾಡಾದ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣ ಕ-

ಣ್ಣೊಚ್ಚಿದೆತೆ ಮಳ್ಪಡಪ್ಪೇ! ಸೀತೆ ಬರೆತಿನೆನ್
ಒತ್ತೊಂಡೆ ಯಾನ್‌ಂದ್ ಪೋದಾಳೆಡಿತ್ತೆನೇ
ಪಣ್ ಬಾಲೆ. ಪೋ ಬೇಗ ಪೋಲಾಂದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ.
ಪಾಸಾಡಿಗಂಗದನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಹನುಮಂತೆ
ರಾಮೆ ಕೊರ್ನೋಲೆ ಪತ್ತೊಂದು ರಾವಣನಡೆ ಪಿ-
ದಾಡ್ಯೆ. ಪೋನಗ ಸಾದಿಡೆದುರುಡೆನೆ ಪೋಪಿ ಸೋ-
ಮಕ್ಕಡ ವಿಬೀಸಣನ ಬೊಕ್ಕಾಯ ಬೊಡೆದಿ ಬಾ-

ಲೆಲೆ ಸಂಗತಿನ್ ಮಾತ ಕೇಂಡೆ. ನಿಕುಳೇರ್ಂದ್
ಕೇಂಡಿನಾಳೆಡ ತನ್ನ ಗುರ್ತ ಪಂಡ್ದ್ ಯೆನ್ನ
ತಮ್ಮಲೆನ ಮಗೆ. ನನಿಕೆ. ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದರಸು ಸು-

೩೧೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಗ್ರೀವನ ಪಳಾಯ ಮಗೆ. ಅಂಗದೇಂದ್ ಪುದಾರ್.
ಸೀತಮ್ಮನಿತ್ತೆ ಯಿೊ ತೂದು ಪೋಪಡ ಯೆಂಕು-
ಳಿಂಚಿ ಪೋಪಿನೆನ್ ಪಂಡ್ರ್ಲ ಮಗ ಪೋಲಾಂದ್-
ಕಡಪುಡುದು ಪೋಯೆರ್ ಸರೋನೆ ರಾವಣನ ಚಾ-
ವಡಿಗಕುಳು. ಆ ಸಬೆಟ್ಟಿತ್ತಿನುದ್ದುದ್ದ ಮಿೊ-
ಸೆದ, ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಮುಂಡಾಸ್‌ದಗೆಲಗೆಲ ತಿಗ-
ಲೆದ, ಕೆಂಪು ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣ್‌ದ, ಸಾಲ್ ಸಾಲಾದ್
ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಮಾತ ರಕ್ಕಸೆರೆನಿರ್ವೆರ್ ತೂಯಿ-
ರಂಗದಡ ಹನುಮಂತೆ, ಬಾವೆ ತೂಯನ ಪೆದ್ಮೆ-
ದ್ಯಲ್ಲೆ ಲೆಕ ಮಾತೆರೆನ ಕಯ್ಯುಂಡು ಗೆಜ್ಜೆತ್ತಿ

ಗಾಳಿ ಸೋಂಕುದುಪದ್ರ ಈವೂರುಡೆಚ್ಚನಾ
ದಾನ್ನಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದೋಲೆನ್ ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾದ್
ರಾವಣಾ! ದೆತೊಣೆನ್ನ ದನಿ ರಾಮ ದೇವೆರೀ -
ವೋಲೆ ಕೊರ್ತೆರ್ ನಿಕ್ಕ್. ತೂಲ, ತೂದೀ ದಾಲ
ಪಣ್ಪಿನುಂಡುಡ ಪಣೊಲಿ. ಇಜ್ಜಿಡೆಂಕುಳು ಪೋಪ .
ಕಡೆಸೆರಾವಂದ್ಂದೆ. ಪೆರದಾನಿನಕ್ಳೆಡೊರಿ
ಪರಬೆ ದೆತ್ತೊಂದೋಲೆನರಸು ರಾವಣನ ಕ-
ಯ್ಕೆತ್ತಾಯೆ. ಓಲೆನೋದುದು ಪ್ರಹಸ್ತೇನ್ಪಿ ಮಂ-
ತ್ರಿಡ ಕೊರ್ದು ಬಯ್ದಿನಕ್ಳೆನ್ ಕಡಪುಡಂಚಿ ಪಣೊ-
ಡಾಯಿನೆನ್ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತೆನೆ ಬೇಗ ಪೋವಡಾ

ಸಂತೇಂದೆ. ಓಲೆನೋದುದು ಮಂತ್ರಿ, ಬುದ್ದಿ ಪಂ-
ಡ್‌ದ್ ಬಾರಿ ಗದ್ದಾದ್ ಬರೆತೆದೇ, ದಾನೆ ನಿ-

ನ್ನಾ ರಾಮೆ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಗೆರಸ್ತೆನಾ? ಅತ್ತ್
ಬಾರಿ ಸಾಮಾರ್ತಿಕೆದ ಜನನ? ಪೊಣ್ಣನ ಮಾನ
ಕೆಡ್ಸಾದ್ ಬುದ್ದಿ ಪಣ್ಪೆನ? ಬಯ್ದಿ ರಾಮಡೆಂ-
ಚುಪ್ಪೊಡುಂದಾಯೆ ಪಣ್ಪಿನಿ ದಾದೆನಂಬಡೆನ?
ನಿರ್ಮಲೊಡು ಪಿರ ಪೋಪೆಗೆನ ನಿನ್ನ ದನಿ ರಾಮೆ
ಮುಳ್ತುಡ್ದು. ಕಯ್ಟ್ ಪಂಡ್ಂಡಾಯಗರ್ತಾವು.
ಬಾಯ್ದತ್ತ್. ಲಂಕೆನ್ ಕಡತ್ತ್‌ದೆಂಚಾಯೆರೆಗ್
ಪೋಪೆ ತುಕ? ಇತ್ತೆ ಬತ್ತಿನನೆ ದಕ್ಕೋತಿ ನಿ-

ಕ್ಕೀ ಸರ್ತಿ. ಓಲೆಗೀಲೇಂದ್ ನನ ಮಿನಿ ಯಿಡೆಗ್
ಬತ್ತ್ಂಡ ತರೆ ಕಡ್ಪ. ಆಯೆ ದನಿ ಮುಕ್ಕೋಲು-

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೧೭

ದಾಯೆ ಯಿೊ ಪೋ ನಡಪು. ಜಾರ್ೇಂದೆ. ಯಾನಿತ್ತೆ-
ನೇ ಪೋಪೆ. ಯಾನ್ ಕುಳ್ಳೆರೆ ಪೊದುಕ್ಕಾದ್ ಬ-
ಯ್ದ್‌ಜಿ. ರಾಮೆ ಕಾಡ್‌ಡೊರ್ತಿನ ಪೊರ್ಲು ಕೆಡ್ಸಾದಿ-
ನಂದ್. ಊರೊರ್ಮೆ ಮೇಪಿನ ಕುದುರೆಗಾಳೆಗೆಂ-
ಚಿನ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಪಣ್. ರಾಮೆ ಪೊಣ್ಣನೊ-
ರ್ತಿನ ಮಾನ ದೆತ್ತೇಂದ್ ಪೊಣ್ಣು ಕಂಡೆಲನ ಪರ-
ದಾನಿಯಾದೀ ಪಣ್ಪದೇ ಓ ಗೆರಸ್ತ ! ಬಾ-
ರೀ ಬಿರ್ಸೆ ಯಿೊ ತೂಂಡ. ಯೇರೆಡಲ ಕೇಣಂದಿ -

ಡೆಗ್ ಬಯ್ದಿ ರಾಮೆ ಪಿರ ಪೋವೊಡ್ಡ ನಿಕುಳು ಕಂ-
ಡೆಲನಕುಳು ಪಣೊಡಾವ? ಆಣ್‌ಲೆಗ್ ದೈರ ಪೊ-
ಣ್ಣುಳೆಗ್ ಪೋಡಿಗೆದಾಂತಿ ನಿನ್ನ ರಕ್ಕಸ ಜಾತಿ-
ದ ಪೊಳಿಂಬುನೆನಡಮಿನಿ ಪಾತೆರಡ. ಓಲೆನೊರ
ಯಡ್ಡೆ ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾದ್ ಓದೆಂಚ ಬೋಡಂಚ
ನಡತೊಣೆನಡೆಂಚಿನಲ ಪಣಡಾಂದ್ ಹನುಮಂತೆ
ಪಿಜಿರುನೆನ್ ತೂಮು ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಸಿಂಗೆ ಉಂತವುಳು.

ಇಂಚಿ ಕೇಣೋ ರಾಮ ಬಂಟ! ಈ ಲಂಕೆಡೆಂ –
ಚೆಂಚಿ ರಕ್ಕಸೆರುಳ್ಳೆರ್ೕನ್ಪಿ ಸಂಗತಿ ನಿಕ್ಕ್
ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ. ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆನೇಪೊಗುಲ ತೂ–

ಪುಂಡಾನೆ ಕುದುರೆ ಬೋಡಾವಂದ್. ಯೆಂಕೊರಿಯ–
ಗೇ ತೀರು. ಪಂಡಿನೆಂಚಿನ ಇತ್ತೆ. ಆಣ್ ಪೊ–
ಣ್ಣುಲೆಗುಪ್ಪೊಡಾಯಿನೆಂಚಿನ ದೈರ ಪೋಡಿಗೆನ?
ಸೀಲನಾ? ರಕ್ಕಸೆರೆ ಸಾಮಾರ್ತಿಕೆನ್ ರಾಮೆ
ತೆರಿದ್‌ಜೆಡ ಸಿಂಗೆನೇ ತೆರಿಪಾವೆಗೇಂದ್ ಪಣ್
ನಿನ್ನ ರಾಮಡ. ಯೆಂಕುಳಿರ್ಲಲೆಪಿನಕುಳೂನ್ಪಿ–
ನೆನ್ ರಾಮೆ ಮದಪಂದೆ ದಾನೆ? ಬತ್ತಿನ ನಿನ್ನ
ಬೇಲೆ ಆಂಡತ್ತ್? ಪೋ ಬೇಗಾಂದೆ. ಹನುಮಂತೆ
ಯಾನ್‌ಲಾ ತೂಪೆ ದಾನೇ. ರಾಮನೆಂಚ ಯೊ
ತೂಪಾಂದ್ ಪಂಡೆ. ನನ ಎಚ್ಚ ಪಾತೆರಡ ಪಂ–

ಡಿನ ತೆರೀಂಡತ್ತ್? ಏಸಿಗೆ ಆವು ನಡಪೂಂದೆ
ಸಿಂಗೆ. ಹನುಮಂತೆ ತೂದಂಗದನ್ ಲಕ್ಕ್ ಬಲ,
ಪೋಯೊಂದ್ ಜತ್ತೆ ಬೀದಿಗ್ ನಡತೆ. ರಾವಣ ಸ–
ಬೆಟ್ಟಿತ್ತಿ ಕಯ್ಯಾರ್ ಕುಂಬರುನ, ಮಂಡೆ ಗ–

ದ್ದುನ, ಕೂಲಿ ತಾಲ್ದಿನ, ಪಿರಾಯ ದಂಗಿನ, ತರೆ ನ–
ರೆದಿನ ಪರ ಮಂತ್ರಿನಕುಳೀ ಸಿಂಗೆ ಪಂಡಿ ಪಾ–
ತೆರ ಕೇಣ್ದ್ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದ ಜವಣೆರೆಡ್ ಸಿಂಗೆ
ಆಣ್ ಮಗೆ, ಪಾತೆರಂದ್‌ಂಡ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮುಣ್ಜಿ–
ನುರ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾತ್ ಚುಟಿ. ಯೆಡ್ಡೆ ಕಯ್ಪುದ ಜವಣೆ.
ಅಮ್ಮನನೆ ತಿಗಲೇಂದ್ ಮೆಚ್ಚಿಯೆರ್ ಪುಗರಿಯೆರ್.

ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಸುಗ್ರೀವ ಜಾಂಬವೆರಿಂಚಿ–
ಡೆಂಚಿನನ ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಹನುಮಂತೆ–

ಲಂಗದೆಲ ಇರ್ವೆರೊಟ್ಟುಗು ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಬ-
ನ್ನಗ ಮೊಕುಳೆ ಪಾತೆರದ ದನಿಲ ಯೆಲ್ಯಾವೊಂದು
ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ರಾಮೆ ಪಂಡಿನ ಕಡೇತ್ತೊಂಜಿ
ಪಾತೆರ ವಿಬೀಸಣೆಲ ಬೊಡ್ಚಿನಾಯೆನ್ಪಿನವು
ಹನುಮಂತನ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಕೇಣ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಲಾ
ಹನುಮಂತೆ ರಾವಣಡೆ ಪೋದು ಬತ್ತಿನ ಸುದ್ದಿ
ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಡೇಕ್ಕ್ ಸಿಂಗೇನ್ಪಿನೊರಿ ಬಾರಿ ಪಾ-
ತೆರಿಯೆ. ಪಾತೆರ ಕೇಣ್ಣಗಾಯಾಡ್ದ್ ನಂಕೊಂತೆ

ಪೆರೆಜನಾವಾಂದ್ ತೋಜುಂಡೆಂಕ್. ಪಾತೆರದ
ದಪ್ಪ ಮೋಣೆಡ್ ತೋಜ್ಜಿ. ಇನಿಯಿರ್ಲಿಡೆಗ್ ಬರ್ಪೆ-
ನಾಂದ್ ಯೆಂಕನುಮಾನ ವುಂಡೂಂದೆ ಹನುಮಂತೆ.
ಆನಿದಿರ್ಲೊಣಸಾದ್ ಚಾವಡಿದ ತುಡರೆಲ್ಯ
ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಸುಬುದ್ದಿ ಸಿಂಗನ ಸಾದಿ ತೂವೊಂದು
ಕಾತ್‌ದೇ ಕುಳ್ದಿತ್ತೆ. ಆತ್ ಪೊರ್ತುಗು ಸಿಂಗೆ
ಬತ್ತೆನೇ ಬತ್ತೆ. ಚಾವಡಿಡ್ ಪಾತೆರುನ ಕೇಂ-
ಡ್‌ದುಳಾಯಿಡಿತ್ತಿ ಸೋಮಕ್ಕ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೂದು
ತಾನ್ ಪಂಡಾಳೋಲೆ ಕೊಣೆದಿತ್ತಿ ಕತೆ ಮಾತ.
ಪೂರೆನ್‌ಲ ಕೇಂಡ್‌ದಾಪಿನೆ ಸಿಂಗೆ ತೆಲಿತ್ತೊಂದು

ಸಿಂತೆಯಿಜ್ಜದೆ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಬಾರ್. ಯಿೊ ಬಾರಿ
ಜೋರುಳ್ಳ. ಯಿೊ ಪೋದು ಜೆಪ್ಪಿತ್ತೆ. ಇತ್ತೆಂಕ್ಕೆ-
ಗೊಂಜಿ ಕೋಡಿಗ್ ಪೋಯೆರುಂಡು. ಬರ್ಪಾಯ್ನಾತ್
ಬೇಗಾಂದ್‌ದಾ ಸುಬುದ್ದಿನ್ ಲೆತೊಂದು ಪಿದಾಡ್ಯೆ.
ಸೀದ ಸಾದಿಡೆ ನಡತ್‌ದಡ್ಡ ಸಾದಿಡೆ ಸಾಗ್-

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೧೯
ದುಳ ಸಾದಿ ಪತ್ತ್‌ದೆಂಚಲ ಪೋದು ಪೋದು ರಾ-
ಮನ ದಂಡ್ ಜೆಬ್ಬಿ ಮಜಲ್‌ವಡೆ ಬತ್ತೆತ್ತಿಯೆರ್.

ಎಚ್ಚೆರಿಗೆಡಿತ್ತ್‌ದಿರ್ಲಿಡಿಯ ಕಾಪುದ ಜವಣೆ-
ರಯ್ಯಾಜಿ ಜನ, ಕಪ್ಪು ಪೊದೆತ್‌ದಿರ್ವೆರ್ ಮುಟ್ಟ
ಮುಟ್ಟ ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದೇರ್ ನಿಕುಳೋಡೆ ಬ-

ತ್ತಿನಿ? ಪಣ್ಕೆ. ಸುಳ್ಳು ಮಿನಿ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಬೆರಿದರಿವು
ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ. ಈ ನಡೀರ್ದಗ ಮೂಳು ದಾದ ಜಂ-
ಬರ ನಿಕ್‌ಳೆಗ್‌ಂದ್‌ದಬ್ಬರ ಕುಟ್ಟುನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್
ಹನುಮಂತೆ ಯೇರ್ಲ ಕಯ್ದೆದ್ರ್‌ತ್ತರಡೆ. ಬಲೆ ಲೆತೊಂ-
ದಿಡೆ ತೂಪೆ ಯಾನಕ್‌ಳೆನ್‌ಂದಿನೇಟ್ಟಡೆ ಬಯ್ದಿ
ನಕ್‌ಳೆನೊಯ್ತೊಂದು ಪೋದುಂತಾಯೆರಂಜನೆನ
ಮಗನೆದುರು. ಹನುಮಂತೆ ಮುಟ್ಟ ಪೋದಕ್‌ಳೆ ಮೋ-
ಣೆನ್ ತೂನಗೊರಿ ನಿಕ್ಕ್ ಗುರ್ತಾಯ್ಜ ಮಾರಾಯ
ಸಿಂಗೆ ಯಾನತ್ತ? ಪಣ್ತ್‌ಜೆನ ರಾಮನ್ ತೂಪೆ
ಯಾನ್‌ಂದೆಕಾಡ್ ನೆನೆಪಿಜ್ಜ. ಇಂದೆನ್ನ ತಿ-

ದ್ಯಮ್ಮ ಮಗೆ. ಇಂಬ್ಯೆನೆ ಸುಬುದ್ದಿ. ಸೋಮಕ್ಕ ತಗೆ.
ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆನೊರ ತೂದೇರ್ಲ ತೆರಿಯಂದಿ
ಲೆಕ ಪೋದು ಗೂಡು ಸೇರೊಣೊಡಕ್‌ಳೆನಿತ್ತೆನೇ
ತೋಜಾಲ ಬೇಗಾಂದ್ ಕೇಂಡೊಣುನೆ ಹನುಮಂತೆ
ಆವು ತೋಜಾಗ, ಬಲೆ ಪೋಯೊಂದ್ ಲೆತ್ತೊಂದು
ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರಿತ್ತಿನಡೆ ಬತ್ತೆ. ಮೊಕುಳೇಂದೆ.
ರಕ್ಕಸೆರೆ ಜೋಕುಳೊರ ತೂದು ರಾಮನ ಕಾರ್-
ನಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಪತೊಂದಿನೆನ್ ಬುಡ್ಪುಜೆರ್ .
ದಾದಾಂದ್ ಪಣ್ಪುಜೆರ್. ಯಾವು, ನನ ಬುಡ್ಯೆ, ಸಮ
ಕುಳ್ಳಿ ತುಕ. ಎಂಚಿನಾವೊಡು. ದಾನೆ ಬತ್ತರಿಡೆ.

ದಾದಾಂಡ್ ಪಣಿ. ಪೋಡ್ಯಡೇಂದ್ ಬಾಮಿದ್ ರಾಮೆ
ಪಣ್ಣಗಲ ಕಾರ್ ಪತ್ತಿನ ಕಯ್ಯುಬುಡಂದೆ ಬಾ-
ಯೊಡೆಪಂದೆ ಜಪ್ಪು ಕಣನೀರ ಪನಿ ಕಡಿಯಂದೆ
ಬುಡ್ಡಿನುಸುಲುದ ಬೆಪ್ಪು ಮಾಜಂದೆ ಇತ್ತಿನೆನ್

ತೆರಿದಕ್ಳೆ ತರೆಬೆರಿನ್ ರಡ್ಡ್ ಕಯ್ಟ್ಲ ರಾಮೆ
ಪೂಜಿದಿತ್ತೆಂಚಿನಾವೊಡೆನಾಡ್ದ್ ಪಣ್ಳೆ. ಲ-

೩೨೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕ್ಕಲೆ. ಕೇಣ್ಳೆ, ಎನ್ನುಡಲ್‌ಡುಸುಲು ಪಂದೊಂದುಪ್ಪು-
ನೇಟ್ಟ ನಿಕ್‌ಳೆನ ಕಯ್ಬುಡಾಯೆ. ಯಾನುಳ್ಳೆ ನಂ-
ಬುಲೆ. ಯೆನ್ನ ಕಯ್ತುಡೆಗ್ ನಿಕುಳಿತ್ತೆ ದಾನೆ ಬ-
ತ್ತಿನಿ ಪಣ್ಳೆ. ಬುಡಿ ಕಾರ್‌ನ್‌ಂದ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ದೈರ

ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದುಕುಳು ಸಮ ಕುಳ್ದು ಕಯ್ಮುಗಿದ್
ಕುಂಬಕರ್ಣನ ವಿಬೀಸಣನ ಸರಮೆನವಸ್ತೆ-
ಲೆನ್ ಗತಿನ್ ಪಂಡ್‌ದೆಂಕುಳು ಬದುಕುಲೆಕ್ಕೊಂಜಿ
ಸಾದಿ ತೋಜಾಯಾರ್ದ ಆತೂಂದರಿಕೆ. ಬೇತೆ
ದಾದ ಪಣ್ಪಿನಿ ಯೆಂಕುಳೂಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿಕ್‌ಳೆ-
ಗೊಂಜಿ ಸಂಗತಿ ಪಣಿಯೆರುಂಡು ದಾದಾಂದ್‌ಂಡ
ಮುಳ್ತುಡ್ದು ಮೂಡಾಯಿ ಮೆಯ್ತೊಂತೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ-
ದೊತ್ತ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಕಾಡುಂಡವುಳು ಈರಿ, ನೆ-
ಕ್ಕರೆದ ಬಾರೀ ಬಲ್ಲೆಲುಂಡಳ್ವನೇ ರೊಂಕ
ಮುರ್ಕುನಾತೇ ಮಲ್ಲ ಬಾರಗುರಿತಂಚನೇ

ಮುರಕಲ್ಲ್‌ದೊಂಜೆಲ್ಯ ಪರ್ಬಿ ನೀರ್‌ದ ಪಳ್ಳ.
ದೆಪ್ಪದೆಪ್ಪೆರ್ಕುಂಡು ನೀರಾಜುನೀಂದಿಜ್ಜಿ.
ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಜಾತಿದಳ್ಪಳ್ಪುಂಡು ದಯ್ಕುಳಿರೆ
ಉದ್ದ ಕುಕ್ಕುದಿರೆತ್ತ ಲೆಕ್ಕಯ್ಟ್ ಕಾಯುಂಡು
ತೂನಗವು ಪಕ್ಕ ಕುಕ್ಕುದ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು
ಉದ್ದುದ್ದ ತೊಟ್ಟು ನೇಲೊಂದುಂಡು. ತಿಂದ್‌ಂಡ
ಜಿವ ಪೋವು. ಅವ್ವೆ ಸಿಂಗಿದಕಾಯಿ ಮುಟ್ಟೋಡ್ಜಿ.
ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ನೆಲ್ಲಿದಾತೇ ಮಲ್ಲ ಕಾಯಿ. ಪುಳಿ
ಪಂಡ್‌ಂಡ ಪುಳಿ. ಯೆಡ್ಡೆ ಪರ್ನ್ದ್‌ಂಡ ವಾ ಕಂಪು
ತಿಂದ್‌ಂಡ ಸಯ್ಬುಜೇರ್ದಲ ಬಾರಿ ಉಟ್ಟ. ನೆ-

ತ್ತೆರ್ ಪೋವು. ಮರನಿಲ್ಕೆ ಮುಳ್ಳ್ಳು ತೌಪ್ರದ ಮರಾಂ-
ದ್ಂಡವ್ವೆ, ಬಾರಿ ಬಾರೀ ಮರ್ದ್‌ಲುಂಡಾ ಮ-
ಲೇಟ್ಟೊಳ್ಳೆಕೊಡಿ, ಬೇಂಗ, ಕೊಂಗುರ್ಮುರ, ಪುಣರಪುಳಿ,
ಪುರ್ಲಿ, ಜಂಗ್‌ಮಿ, ಕೋರಿಕೊಟ್ಟು, ನಾಮದ ಬೇರ್,
ಕೊಜಮೆ, ಪಾಂಡಿಲ್, ಗರುಡ ಪಾತಾಲ. ಇಸರ ಬೇ-
ರುಲು. ಬೊಕ್ಕ ಅತ್ತಂದಿನಾಸ್‌ಮೋಸೂಡು ಬಂಜಿ-
ಗೆಂಚಿನಲ ಪೋಂಡ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಬೂ-
ರುಂಡು ಎದುರೋಳಿ ತಪ್ಪುಂದ್ಯೆತ್ತಿರೆತ್ತ ರೆಸ
ಪರ್ವಾಂಡ ಮಾತ ಕಕ್ಕದ್ ಪೋವು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ

ಪೆಟ್ಟ್‌ದಟ್ಟಣೆ/೩೨೧
ಗಡಿಮರ್ದ್. ಕಮ್ಮಿನಾರಿರೆದಪ್ಪ. ನಾಲಿರೆನ್

ದೆತ್ತಂಗ್ಯೆಡ್ ತಿಕ್ಕದ್ ರೆಸೊನು ತಾಗಾಂಡ
ಎಂಚಿತ್ತಿ ಗಡಿಯಾವಡೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆದುಳಾಯಿ
ಕೂಡ್ದು ಬರು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ತಪ್ಪುಂಡು ಇೂಳಿರಸ,
ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ. ಇಂಗೆಡ್ಡೆ ಮುಣ್ಜೆ, ಜೀರ್ದರಿ ಪಾಡ್ದ್
ಗಂಜಿದ ತೆಲಿಟ್ಟ್ ಸಣ್ಣರೆದ್ ದಪ್ಪೊಡು ಲೇಪ
ಹಾಕ್ಂಡ ನುರ್ಗುದಿನ ವಾ ಲೆಕ್ಕ ಪೊಳಿದ್ ಪೊಡಿ-
ಪೊಡಿಯಾತಿನೆಲು ಸಾನ್ ಗಳಿಗೆಡೇ ಗೋಡ್ಯುಂಡು.
ಬಾರೀ ಬಿಗುತ್ತ ನನವೊಂಜಿ ಮರ್ದುಂಡು ಬೇ-
ತೋಳ್ಳ ಇಜ್ಜಂದಿನವು. ಬಾರಿ ಕಮ್ಮೆನೊಡೊಂತೆ
ಗಾಟುಂಡು. ಗುರ್ತ ಪತ್ತೆರೆ ಸುಲಬ, ಮಯ್ಬರ-

ಲ್ತ್‌ದ್ ನಿದ್ದ ವುಂತಾಯ್ನ ಲೆಕ್ಕ ವುಂಡಿರೆ ಯಿಜ್ಜಿ.
ಕೊನ್ರ್ದುದಂಚಿನ ದಯ್ನ್ ಕರ್ಟ ಮುಟ್ಟಾವಂದೆ
ಕಣತ್‌ದಂಗಯ್ಡ್ ನುರ್ಗಾದ್ ಸಣ್ಣ ಪೊಜೆಂಕ್-
ದಯ್ನಾಜಿ ಬೊಟ್ಟ ರೆಸ ಪಾಡ್ದ್ ದೊಂಡೆಗ್ ಕೊಜಂ-
ಟಿನ್ ಮೂಂಕುದೆಮುರು ಪತ್ತ್ಂಡೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆದಗ

ಸಯ್ದಿನಕುಳೊರುಗು ಬದುಕುವೆರ್. ಮತಿ ತತ್ತಿನಕು-
ಳಾಂಡ ಕಮ್ಮೆನನೆ ಯಾವುಂಡು. ಸಂಜೀವನ್ದ
ಗಡ್ಡೀಂದ್ ಪಣ್ಪೆರಿಂದೆನ್. ಬೊಳ್ದು ಪೂವಾಪಿ -
ನೊಂಜಿ ಜಾತಿದ ಮಲ್ಲ ಮರೊಕುಳೆಚ್ಚಾದುಪ್ಪು-
ನೇಡ್ದಾದ್ ಕಾಡ್ ದ್ರೋಣ ಮಲೇನ್ಪಿ ಸಬ್ದಿ ಪಡೆ-

ತ್ಂಡ್. ನಿಕುಳಿನಿಯೆ ಪುಲ್ಯಾವೋಡ್ಡ ರಕ್ಕಸೆರ್
ಸೋಕಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ಪುಂಡಿದುಳಾಯಿ ಮಳ್ತೊಣೊಡು.
ಜವಣೆರೆನ್ ಕಡಪುಡುದು ಕಾಪುಡೊರಿತೊಣೊಡು. ಜಾ-
ಗ್ರ್ತೆ, ಮದಪಡೆ. ದಾಲ ರಾಜಿದಂದಾಜಿ ಮಿನಿ
ತೋಜ್ಜಿ. ಯೆಲ್ಲೆಗೆ ಬೂಳ್ಯ ಕೊರ್ದಾಂಡ್. ಪೆಟ್ಟ್‌ದ
ಟ್ಟಣೆ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲೆಡಾವೊಂದುಂಡು. ಪೊರ್ತಾಂಡ್.
ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಮಲ್ಲ ಪೋದಿಲ್ಲ್ ಸೇರೊಣುವ.
ದುಂಬೇ ಸುಬುದ್ದಿ ಮಿತ್ತುಂಡು ಕಣ್ಣೆನಡಾತ್
ಇಜ್ಜಿಡಲ ಪೂರ ನಂಬುಜೆರೆನನ್. ಯೆಂಕ್ಲೆಗ-
ಪ್ಪಣೆ ಕುಳ್ಳಿ ನಿಕುಳೂಂದ್ ಪೋದಿಲ್ಲ್ ಸೇರಿಯೆರ್.

* * *

೨೦. ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ

ದೂರ ದೂರದ ಪೊದ್ದೆರಿಪ್ಪೆರ್ಲ ಮಾತ ಜಾ-
ತಿದ ಬಾಲೆಲುಲ ಲಂಕೆದರಸು ಕಡಪುಡಿ ಸುದ್ದಿ
ಕೈಯಾನ ಕೈ ತಿಕ್ಕಿ ಸಾತ್‌ಗೊಟ್ಟಮಸರಮ-
ಸರೊಡು ಜವಣೆರ್ ಕತ್ತಿ ಕಯ್ದಾನೆ ಕುದುರೆ ತೇ-
ರ್‌ಲೆಡ್ ಪುಲ್ಯಾವೊಡ್ಡ ಬತ್ತ್‌ದುಂತಿಯೆರ್ ಕೋ-
ಟೆದುಳಾಯಿ. ಲಂಕೆಡಿತ್ತಿನ, ಕಾಟಿಲೆಡ ಪೊಣೆತಿ-
ನಕುಳು, ಪಂಜಿಲೆಡ ಪೊರ್ಮುಬ್ಬದಿನಕುಳು, ಕಡಲ್‌ಲಾ-
ಗಿದಿನಕುಳು, ತಾರಿ ಪೊರ್ತುದಿನಕುಳು, ಪಿಲಿನ್ ಪೊಂ-
ಟ್‌ದಿನಕುಳು, ಒಂಜಿ ಗುದ್ದುಡು ಪಾದೆ ನುರ್ಗಾದಿ -
ನಕುಳು, ಪೆರ್ಮರಿನ್ ಪಿಜ್‌ತ್‌ದಿನಕುಳು, ಜೋಡು ಬೋ-

ರಿದ ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಕೆದಿಂಜಾದರಿತ್ತ ಮುಡಿ ಜೆ-
ತ್ತ್‌ದ್ ಮರಂಕಣೆ ಕಾರ್ ಕೊರ್ದಡಿಯೆ ಗಾಡಿ ದೆ-
ರ್ತ್‌ದಿನಕುಳು, ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ತಿಗಲೆಡಾನೆನುಂತಾದಿ-
ನಕುಳು, ಬಂಜಿಡ್ ತೌತೆ ದೀದ್ ಕಡ್ಪುನ ಕಡ್ತ-
ಲೆನ್ ಬೀಜುನಕುಳು. ಗಾಳಿನ್ ತಲೆಪುನಕುಳು, ಗೆಂ-
ಡೊಡು ಗೊಬ್ಬುನಕುಳು ಇಂಚಿತ್ತಿ ರಕ್ಕಸಬೀರೆ-
ರೆಡ್ ಪುಚ್ಚೆಕಣ್ಣೆ, ಬೊಂಡೊಲು ಕಣ್ಣೆ, ಪೊಟ್ಟೆ, ಕೊಂ-
ಗರೆಕೂಲಿದಾಯೆ, ಬೆರೆಬೆರೆ ದೊಂಡೆದಾಯೆ, ದೂ-
ಜಿ ಮುಸುಂಟೆ, ಗುಜುಗುಂಟೆ, ದೋಲಂಟೆ ದೋಲ್ಬಂಜೆ
ಬಿರ್ಕೆಲ್ ತರೆತ್ತಾಯೆ, ಕುರ್ಮಿಬ್ಬಲ್ ಕುಜಲ್‌ದಾಯೆ,

ದರ್ಬೆ ರೋಮದ ತೆಪ್ಪು ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆದ ಗುರ್ಕೆ-
ಬಂಜೆ, ಪಣ್ಣೆ ಪುದಾರ್‌ದಕುಳಿಂಚಿನೇತೇತೊ
ರಕ್ಕಸೆರ್ ಕೈದೊಟ್ಯದೆಮುರು ಕೂಡುಂತಿಯೆರ್.
ಆ ಮಲ್ಲ ಕೈದೊಟ್ಯ ನಿಲ್ಕೆ ಸಾಣೆಗ್ ಕೊರ್ದು
ಪರ್ತೆ ಬರ್ಪಾದಟ್ಟಿಗೂರ್ದು ದೀತಿನ ಪಗರಿ,
ಬಿರು, ಬರ್ಜಿ, ಮಡು, ಕುಡಾರೀಟಿ, ಕಡ್ತಲೆ, ಕತ್ತಿ,

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೨೩

ತಂದೆಲುಜ್ಜೇರ್, ಗದೆ ಬಡಿಗೆಲೆದ ರಾಶಿಲೆಗ್
ಕುರ್ಣೀರ್ ತಲಿತ್‌ದಾಪಿನೆ ಪರ್ನ್ದ್ ಪೊರಿ ಬಜಿಲ್
ಪನಿಯಾರ ಬಳಸ್‌ಯೆರ್. ಗಂದ ತಂದನ ಕುಂಕು-
ಮೊನು ಪೂಜಿಯೆರ್. ಪುರ್ಪ ಪಿಂಗಾರ ದೀದ್ ಕ -

ಮ್ಮೆನ ದೂಪ ಕೊರ್ದಾದ್ ಪಾಕ ಚಿಳ್ಳಿಡ್ ನಿಲ್ಕೆ
ಚರ್ವ ಬಳಸ್‌ದ್ ಕಪ್ಪು ಕೆಂಪು ಮುದ್ರೆನ್ ಮಯ್ತ್ -
ದ್ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಕೋಲ್ನಿನೆನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಬಲಿ ಪಾಡ್ದ್,
ಅಸುರಕಿರ್ಯೆದ ಕಟ್ಟ್ ಪಿರ್ಕಾರ ಪಾಕ ಕಂ-
ದೆಲ್‌ಡಸರ್‌ಗಮಲ್ ನೀರ್ದಿದೇತೊ ಕುರಿ ಕೋರಿ
ಏಡೆರ್ಲೆ ತರೆನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ರಗ್ತದಾವಾರ
ಕೊರ್ದು ಕೊಟ್ಯದ ಜಾಲ್ ನೆತ್ತೆರ್ದ್ ಗುಂಡಿಯಾ-
ದೇ ಪೋಂಡು. ಪೊರ್ತುಲಾ ಮೂಡ್‌ಂಡ್. ಒರಿಯೊರಿಯೆ
ಬೋಡಿತ್ತಿ ಕೈದ್‌ಲೆನ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಕಂದೆಲ್ೕ-
ಡ್ದೊಂಜೊಂಜಿ ರೊಂಕ ಪುರ್ಸಾದ ದಂಗಾವೊಂದು

ತಗಡ್‌ದೆದೆಕಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಲೆನ್ ದೀವೊಂದು ಮಾ-
ತೆರ್ಲ ಪಗರಿದ ತೊಟ್ಟೆ ಬೆರಿಕಟ್ಟ ಪಾಡೊಂದು
ಸಾಲ್‌ಡುಂತುನೆ ಕೊಂಬು ಕಾಳೆಲೆದ ದೋಲು ದಗ-
ರೆದಗಾಂಡ್ ಗೌಜಿ ಗದ್ದಲೊಳು ಕಾರ್‌ಗ್ ಗೆಜ್ಜೆ
ಕಟ್ಟೊಂದಿನಾಯನ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಚೆಂಡೆದ ಪೆಟ್ಟ್
ಕೇಂಡಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡೆದುರುಡಾನೆ ತೇರ್ಕುದುರೆಳೆನ
ಮಾಮಲ್ಲ ದಂಡ್ ಬೆರಿಯೆನೆ ಲಚ್ಚಗಟ್ಟಲೆಡ್
ಕಾರ ನಡಕೆದ ದಂಡ್ ನಡತ್‌ಂಡ್. ನಡಕೆದ -
ಬ್ಬರೊಗು ನೆಲ ಅದ್‌ರ್‌ಂಡ್, ಬೊಬ್ಬೆದಬ್ಬರೊಗು ಕೆಬಿ
ಕೆಪ್ಪಾಂಡ್. ಆನೆ ಕುದುರೆಳೆ ಬುಳಿಪು, ತೇರ್ದ ಚ-

ಕ್ರದ ಕಿರಿಪು, ಕೊಂಬು ಕಾಳೆದ ಉರಿಪು, ದೋಲು ದಗ-
ರೆದ ನೋಪು ಬಾಣ ಬಿಜ್ಜಾಂಡ್. ದಂಡ್‌ದ ಪೋಪಿ

ರವ್ವೊ. ಗೆಜ್ಜೆದ ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಬರೊಕ್ಕು ಲಕ್‌ದ್ ರಾ-
ತಿನ ದೂಳು ಬಾಣ ಕಬ್ಬಿದ್ ನೆಸರ್ದೊಂಬುಗ-
ಡ್ಡಾದ್ ನಿರೆಲಾಂಡ್. ತೇರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಬುಡ್ತಿ ನಿ-
ರ್ವಾಣಿಲೊಂಜಿ ಬುಡಂದೆ ಮಾತಲಾ ರಾಮಡೀ-
ಯುದ್ದೊಂಜಿ ಬಗೆ ಬೊಡ್ಜಿ ಬೊಡ್ಜೀಂದ್ ತರೆ ಕುಡ್ತ.
ಅತಿಮೀರ ಯುದ್ದ ಮಳ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನಮ ಕತೆ

೩೨೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ದಡಬಡನ ತಟಪಟನ ಆವಂದೆ ಪೋಪುಜಿ ನಿ-
ಗಂಟ್‌ೕಂದ್ ಪಂಡ. ಪಿರ ಪೋಂಡನೇ ಒರಿಯೊಲೀ-

ನ್ನಿನೆನ್ ತೆರಿಪಾವನಾನ್ನಿನ ಲೆಕ್ಕ ಮೋಣೆ ಪಿರ
ಪಿಜಿತೊಂಡ. ದಂಡ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಪ್ರತಿಯೊರಿಲ
ಯಾನಿತ್ತಿನೇಟ್ಟೆಂಚಲಾ ಗೆಂದ್ಯ. ಯಾನ್ ಮಿನಿ
ಅತ್ತ್‌ಡನ ರಾಮನೀತೊಂಜಿ ಸುಲಬೊಡು ಪಕ್ಕ
ಗೆಂದ್ಯೆರಾತಂದ್‌ನ್ನಿ ಪಾತೆರೊನು ಮಾತೆರೆದು-
ರುಡು ಪಣ್ಪಿನಾಯೆ ಯಾನಾವೊಡುಂದೆಣ್ಯೊಂದು
ಬಾರಿ ಗತ್ತ್‌ಡ್ ದಂಗ್ ಬೀಜೊಂದು ರಾಮ ದಂ-
ಡ್‌ನ್ ತೂಯಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ತರೇಡ್ದ್ ತರೆ ತೌರೊಂದು
ಪೋಪಿನಿಂದೇ ನಿಗಂಟ್‌ಡ್ ಮನಸ್‌ಡುಬ್ಬೆರ್‌ದ್
ಸಾಗುನ ದಿಮಾಕ್ ತೂಂಡೇರೆಗ್‌ಲ ಬೆದೆ ಪತ್ತು.

ಇಂಚ ರಕ್ಕಸದಂಡ್ ಕಟ್ಟನಿಲ್ಕೆರ್ಕಿ ನೀ-
ರ್ಕಟ್ಟ ಕಡಿದೊರನೆ ಗುದ್ದೊಂದು ಪರಪುನ ಲೆಕ್ಕ
ದೂರೊಡೆದುರುಗು ಬರ್ಪಿ ಬರ ತೂದು ನೀಲಪ್ಪೆ
ಗಟ್ಟಿ ಕೂ ಪಾಡ್ದ್ ಮಾತೆರೆಗ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಲೆ-
ತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟ ಸಾಲಾದ್ ಪುಂಡಾದ್ ದುಂಬು ಪಿರ
ಅಡ್ಡ ನೀಟಾದುದ್ದೊ ಗುಂತಾದ್ ರಾಮ ಲ-
ಕ್ಷ್ಮಣೆರ್, ಸುಗ್ರೀವೆ, ಜಾಂಬವೆರ್‌ನಕ್ಳೆನ್ ನಡು-

ಟ್ಟುಂತಾದ್ ತಾನೆದುರು ಪೋದು ಗಟ್ಟಿಡ್ ನಂಕ್
ನಮ್ಮ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದೂರುದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ
ಮಲ್ಲೆ. ಜಿವದಾಸೆ ತೂವಂದೆ ಪೋಣೆವೊಡು. ನಮಾ-

ಡ್ದಿಂದು ಬೆಯ್ಯಂದಿನತ್ತೀ ಕಂಡು ರಕ್ಕಸೆರೆ
ಚಂಡೊನೊಂಜಿ ಬುಡಂದೆ ಗುಜ್ಜೆನ್ ತಜತಿನೆಂಗೆ
ತಜಪಿ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್. ಬಿತ್ತ್‌ಗೊಂಜಲೊರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.
ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಪಲ್ಲಿ ಕಯ್ಪೊಂದ್ ಪಂಡೆ, ರ-
ಡ್ಡೆಜ್ಜೆ ಸಾಲ್‌ದ ನಡುಟ್ಟೆದುರುಂತ್ಯೆ. ರಕ್ಕಸೆರೆ
ದಂಡ್ ಬತ್ತೆದುರುಡುಂತ್‌ಂಡ್. ದುಂಬಿತ್ತಿ ರ-
ಕ್ಕಸ ಬೀರೆರೆಣ್ಮ ಜನ ಮಲ್ಲ ಜವಣೆರ್ ತೂದು
ರಾಮ ದಂಡ್‌ನ್ ಸೋದ್ಯ ಪತ್ತ್ ದೊರಿಯನ ಮೋಣೆ-
ನೊರಿ ತೂದು ಪಾತೆರೊಂಡೆರ್ ನಮ್ಮ ದುಂಬುದಂ-

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೨೫

ದಾಜಿಡ್ದ್ ಮಿಕ್ಕ್‌ದೇ ಉಂಡುಡಲ ನಂಕೊಂಜಿ

ಲೆಕ್ಕತ್ತ್. ತೂಕ. ಪಾತೆರ್ಪಾಕ ಪಿನ್ನಾಕಂದ್.
ಎದುರುಡು ಬಲತ್ತ ಕಯ್ಟುತ್ತಿ ತಾರಿದ ತಂದೆ-
ಲ್‌ದ ಕೊಡಿ ನೆಲೊಕ್ಕೂರ್ದು, ಕಡೆಬಿಗ್ತ್ ಪತ್ತಿ ಪುಂ-
ಡಿನ್ ಸೊಂಟೊಗೂದು ಕೊರ್ದೊದ್ರೆಗೊಂದು, ಕಾರ್ ಕ-
ತ್ತೆರಿಪಾಡ್ದ್ ಉಂತೊಂದು, ದತ್ತ ಕೊಡಿ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆಡ್
ಮೊಸೆನೀಸೊಂದು ಕೊಡಿ ಮೊಸೆ ಪುರಿಕಯ್ತೊಂದು
ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪಡೆನೊಂಜಿ ಲೆಕ್ಕೊಗೇ ಕಣವಂದೆ
ಕಡೆಕಣ್ಣ್‌ಡಡಿಕಣ್ಣ್‌ಡಪಗಪಗ ತೂವೊಂದು
ಗಟ್ಟಿಡಂಚಿಂಚಿ ಪಂದಂದುಂತುದಿತ್ತಿ ನೀ-
ಲಪ್ಪಿನಾ ರಕ್ಕಸೆರ್ ತೂದು ರಾಮೇಂದ್‌ಂಡ

ಯೇರ್? ಯಿ ರಾಮೆನಾ? ವೋಳೂಳ್ಳೆ ರಾಮೆ? ಯೇ-
ರಾ ರಾಮೆ? ವಾ ರಾಮೆ? ದೆಂಗ್‌ದುಪ್ಪೆರೆ ದಾನೆ

ಕಾಜಿ ದೀತೆನ ರಾಮೆ? ಬರಡೆದುರು. ಆಣ್ ಮಗೆ
ಅಂದ್‌ಡಾ ರಾಮೆ ಬರೆಡೆಂಕ್ಳೆನೆದುರುಂದ್ ಗ-
ಗ್ಗೆಲುನೆನಾ ನೀಲಪ್ಪೆ ಕೇಣ್ದುರ್ಕರುನ ಕೋಪ
ನಿಂಗೊಂದು ದಾಯೆ ನಿಕ್ಕಾ ರಾಮೆ? ರಾಮನೀ -
ತೂದು ಮಳ್ಪುನಿ ದಾದ? ರಾಮಡೆಂಚಿನ ಪಣಿಯೆ-
ರುಂಡು? ರಾಮನ್ ಕೇಣೆರೀಯೆರ್? ಪೋದ್ಯನಕು-
ಳೇರ್ ನಿನ್ನಬ್ಬರೊಗು? ಸಮದಾನೊಡೀ ಕೇಣು-
ನೀಂದಾಂಡ ಪಣ್ಕಾ. ನಿಕುಳೀತ್ ಜನ ರಾಮನೇ

ದಾನೆ ಕೇಣುನಿ? ತೆರಿಯೊಡೆಂಕ್ಂದೆ. ರಕ್ಕಸೆರೆ-
ಡೊರಿ ರಾಮೆ ಬತ್ತಿನೇರಡ ಕೇಂಡ್‌ದಿಡೆಗ್? ಕೇ-
ಣಂದೆ ಬತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪೊಂದ್ ಪಂಡಿನೇ-
ಕ್ಕಂಚಾಂಡ ಕೇಣಂದೆ ಬತ್ತಿನನೆ ಮಲ್ಲ ತ-
ಪ್ಪಾಂಡಿತ್ತೆ ಬತ್ತ್‌ದಾಂಡತ್ತಯ್ಕ್ ದಾದ ಮ-
ಳ್ಪುನಿ ಪಣ್‌ಗೆ ಯೊಯೇಂದೆ ನೀಲಪ್ಪೆ. ಅಯ್ಕಾಯೆ
ಲಂಕೆದರಸುನ ರಾವಣನ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡೀ
ತಪ್ಪುನೊತ್ತೊಣೊಡು. ನಟ್ಟೊಣೊಡೂಂದೆ. ನೀಲಪ್ಪೆ
ಪಿಸ್‌ರೇರ್ದ್ ಪರು ಕಡೆದ್ ಪಂಡೆ ಥೆಕ್ಷಟ್ಟಿಂಗ,
ರಾವಣೇಂದ್‌ಂಡ ಯೊಯತ್ತ? ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ಬೇ-

ತೊರಿ ಉಳ್ಳೆನಾ? ಬೊಕ್ಕ ದಾಯೆ ನಿಕ್ಕೀ ಸುದ್ದಿ.
ಮೂಳು ದರ್ಮೊಗು ನಿನ್ನ ಬಂಜಿ ಬಿಚ್ಚುಂಡತ್ತ.
ಪಂಡಿನೆಂಚಿನ ರಾವಣಡ ನಟ್ಟೊಣೊಡ? ಮಂಗ !
ಸೀತಮ್ಮ ನಿನ್ನಪ್ಪೆ ಆತುಂಡ ಗೊಂತಾತು
ನಿಕ್ಕ್. ನಾಸಿಗೆ ದಾಂತಿನಾಯ. ಆ ಕಳುವೆ ರಾ-
ವಣೆ ನಿಕ್ಕ್ ಮಲ್ಲರಸುಲಾದಿಪ್ಪೆ. ನಿನ್ನಮ್ಮೆ-
ಲಾದುಪ್ಪೆ. ಪೋದಾಯ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಬೋಡ್ಡ
ಸಯ್ಲು. ನನ ಮಿನಿ ಪಂಡಡಿಂಚ ಪರು ಪೂರ ತ-

ಲ್ತ್‌ದ್ ಕಯ್ಟ್ ಕೊರ್ಪೆ ಗೊಂತುಂಡ ಒಂಜರೆ ಕಾಸ್–
ದಾಯ ನಡಪಂಚೇಂದೆ. ನೀಲಪ್ಪನೀ ಪಾತೆ–

ರೊಲು ರಕ್ಕಸಗ್ ಮುಣ್ಜಿ ನುರ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಕೋ–
ಪೊಡು ಕೊಕ್ಕೆರ್‌ದ್ ಪಂಡೆ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ ಮಲೆ ಮಂಗ.
ದಾನೆ ಬಾರೀ ಬುಳೆವು ಪಾತೆರುವ? ನಿನ್ನ ನೆ–
ತ್ತಿಗಡ್ದಿ ಪಿತ್ತ್‌ನೊಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್‌ಡಿತ್ತೆ ಜಪು–
ಡಾವೆ ಗೊಂತುಂಡ. ಪಾತೆರುನೇರೆಡಾಂದ್ ತೆರಿ–
ದನ ನಾಯೆ, ಯೆಚ್ಚ ಕೊರೆಪಡ ದಾನೆ. ಬಂಬೆ ತಿ–
ಗ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕ ತಿಗ್ಪೆ, ನಟ್ಟೆಲ, ನಡಪು ಮರ್ಲಾಂದ್.
ಬಗ್‌ಳಿನೆಂಚಿನ ಕಳುವ, ನಿಕ್‌ಳೆಗಿನಿಮುಟ್ಟ ಸಮ
ಬೆಚ್ಚ ಪುಟ್ಟಾದಿನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಕುಡ ವೂರ ಬಗ್‌ಳ್
ತುಕ ತೂಪೆ ಯೇರ್ ನಟ್ಟೆಲೆ? ಯಾನ ಯೊಯಾಂದ್

ಬೀಜಾದ್ ಕಯ್ತ್‌ದ್ ಕೆಬಿತ್ತಂಡೆಗೊಂಜಿ ಕು–
ಳ್ಳಾದ್ ನೀಲಪ್ಪೆ ನನ ತೂಪಿನೆಂಚಿನ. ಸಮಾ
ಪಾಡ್ಲೇಂದ್ ಪಂಡಿನೇ ತಟ್ಟ್, ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಕತೆನ್
ಕೇಣೋಡ್ಜಿ. ಬಿರು, ಪಗರಿ, ಕತ್ತಿ, ಕಡ್ತಲೆ, ಮಡು, ಕು–
ಡಾರಿ, ತಂದೆಲ್, ಬಡಿಗೆ, ಸೋಂಟೆಲೆಡ್ ನೋತೊಣುನ
ಈಟಿ ಬರ್ಜಿಲೆಡ್ ಕುತ್ತೊಣುನ, ಬೆತ್ತೊಣುನ, ಬೀ–
ಜಾದ್ ಬೆತ್ತೊನ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡೊಣುನ, ಪತ್ತಿ, ಕೊರಿ,
ಪಾಡಿ ಸೊಂಟೊಗು, ಮಂಡೆ ದರ್ಪಿ, ಬೆರಿ ಪೊಡಿ ಮಳ್ಪಿ,
ಕಯ್ಕಾರ್ ಪೊಳಿಪಿ, ತರೆ ಕಡ್ಪಿ, ತಿಗಲೆನ್ ನುರ್ಪಿ,
ತಿಗ್ಪಿ ಬಂಜೆನ್, ಕರ್ಲ್ ದೊರ್ಪಿ, ಕಕ್ಕಾಲೆ ನೆ–

ತ್ತೆರ್‌ನ್ಂದ್, ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾವುನಲ, ಕಯ್ದ್‌ಲೆದ
ಟಪ್‌ಟಪಲ್. ಲಟ್‌ಪಟಲ್, ದಡ್‌ದಡಲ್, ಬಡ್‌ಬಡಲ್

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩.೨೭

ಡಬಡಬಲ್, ಟಂಯ್‌ಟಂಯ್ಯ್, ಡಂಯ್‌ಡಂಯ್ಯ್, ಡಂಡಮಾ-
ನ್ಪಿನ ಸಬ್ದದೆದುರು ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ತೆಡಿಲಾಂಡ-
ಲಾ ಕದಿನೆದೆದುರುಡು ಪಟಾಕಿಯೊಂಜಿ ಪುಡಾಯ್ನ
ಲೆಕ ರಕ್ಕಸೆರೆ ದಂಡ್‌ದೆದುರುಡೆರ್ಲ್‌ಗ್ ದಂಡೆ-
ಗುಂತಿ ಲೆಕ್ಕಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆನ್ ಮಂಡೆ ಕೈಕಾರ್
ನೋತುದಂಗದೆ ಗವಯೆ, ನಲ್ಲಣ್ಣೆ, ತೂಚಣ್ಣೆ,
ನೀಲಪ್ಪನಕುಳಡ್ಡ ಜೆಪುಡಾದ್ ಪುಂಡು ನೂ-
ರ್ಯೆರ್. ಮಲ್ಲ ಬಕ್ಕಾರ್ ದಕ್ಕೊಂದು ತುಂಬಿಲ್‌ನ್

ಬೀಜೊಂದು ಸುಂಯ್ತೊಂದು ದಾಡೆನೊಡ್ಡಾವೊಂದು
ಕಣ್ಣ್‌ಮಲೆವೊಂದೆದುರು ಬರ್ಪಿನಾನೆಳೆನ ತುಂ-
ಬಿಲ್‌ನ್ ತೌರುದು ದಾಡೆಳೆನ್ ಪೊಳ್ತುದವೆನ್ ಕು-
ತ್ಯೆರ್ ನೆತ್ತಿ ಬಿಜ್ಜಾಯೆರರೆಗಾಲ ಕಾಯ್ದ್ ಪಾ-
ಳೆಲು ತಾಲ್ದ್ ಪೂಂಬಾಳೆ ದರಿದ್ ಪಿಂಗಾರದರಿ-
ದೊರಿವು ಲೆಕ ಜಾತಿ ಮುತ್ತುದ ಪಟ್ಟ್ ಪರಿ ಪರಿದ್
ಕೋಪೆ ಕೋಪೆನೇ ಬಿಗ್ತೆ ಸಡಿಲಾದ್ ದೊರಿದೊರ್ಮೆ
ಬಿರ್ಕ್ಕಂಡ್. ಕಡಲ ಸೆರೆತಂಚ ಸಾಲಾದ್ ಬರ-
ಸ್‌ಡ್ ಬರ್ಪಿ ಕುದುರೆಳೆಡ್ ಪಾಕ ತರೆ, ಕಾರ್ ತುಂ-
ಡಾದಡ್ಡ ಮಗ್‌ರಿನೆನ್ ತೂದೊರಿದಿನವು ಪುಂಡು-

ದ ನಡುಕ್ಕು ದಕ್ಕಿ ಪುಚ್ಚೆನ್ ತೂದು ಕುರಿಕಳ-
ಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ಬಲಿಪುಲೆಕ ತಿಕ್ಕಿನಡೆ ಬಲಿತ. ತೆಡಿ-
ಲ್‌ಗ್ ಕೊಡಿತಿ ಲಾಂಬುನೆಣ್ಯಾಂಡ್ ಬಂಡಿಳೆ ಸಾಲ್
ತೇರ್ ಪಾರೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಬರೊನು ಕಾಡ ಬಂ-
ಟೆರ್‌ನಕುಳು ಮಾತ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ
ಪಗರಿಳೊಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ರಾವೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆನ್
ತೂಯಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆ ಕೈ ಪುಗೆಲ್-
ಪಡೆ ಬನ್ನಗನೆ ಪಗರಿಳೊಂಜೊಂಜೆ ತೊಟ್ಟೇಡ್ದ್

ಅವ್ವಾದೆ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪುಂಡಿಡಮರೊಂದು
ತಿರು ಬಲ್ಲ್‌ನೊಯ್ತ್ ಬಿಗ್ತ್‌ದ್ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದಿನ

ಬಿರು ನಡುಕ್ಕೊಡ್ಡುದಳ್ತುಡ್ದು ರುಮುಕಟ್‌ದ್ ರಾ-
ವೊಂದು ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪಗರಿಳೆನ್ ಪೊಳ್ತುದು ತುಂಡು
ತುಂಡು ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಮೆಂಚಿದಕ್ಕೊಂದಕ್ಳೆ ಕಣ್ಣ್
ಮುಚ್ಚಾದ್ ಪಾಕಕ್ಳೆ ಬಿರು ಪೊಳ್ತ, ಪಾಕ ತಿಗ-

ಲೆನ್ ತೊಲ್ತ, ಪಾಕ, ಬಂಜಿಡೆ ಪೊಗ್ಗುದು ಬೆರಿಟ್ಟೆ
ಬತ್ತ, ನಾಲಿಗ್ ಕಂತ್ಯ ಪಾಕ, ಕರ್ಲ್‌ನ್ ದೊರ್ತ
ಪಾಕ, ಬಂಡಿದ ಕುದುರೆಳೆನ್ ಪಾಕ ಮಗ್ತ, ಚ-
ಕ್ರದ ಪಟ್ಟೆನ್ ಕದೆಲ್ತ ಪಾಕ, ನುಗ ಸುರ್ಗ್ಗಾಯ
ಪಾಕ, ಗುಮ್ಮೆನ್ ದರ್ತ ಪಾಕ, ಪಾಕದ ವಾಂಕ್
ಕುಂಟೊಲೆನ್ ಪೊಡಿ ಮಳ್ತ, ಇಂಚ ರಕ್ಕಸೆರೆಗುಸು-

ಲುಬ್ಬೆಸಾಂಡಲ ಗರ್ವೊಡಿತ್ತಿ ಬಂಟೆರ್‌ಲ ಮಲೆ-
ಬಂಟೆರ್‌ಲ ಪಗರಿ ಪಾರಾದಕ್ಕಸೊಡು ಪಗರಿ -
ದಟ್ಟೊಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್
ಕಡ್ತಲೆ, ಬಡಿಗೆ ಬರ್ಚಿ ಗದೆ ಕಯ್ದ್‌ಲೆನ್
ಬೀಜಾದ್ ಬೇರ್ದ್ ಕಡ್ತೊಣುನ ನೋತೊಣುನ ತ-
ಪ್ಪಾವೊಣುನ ನೂಕೊಣುನ ನುರ್ಕೊಣುನ ನೂರೊಣುನ
ಪಾರೊಣುನ ಬೂರೊಣುನ ಜಾರೊಣುನ ಬೀರೆರೆನ
ಬಿರ್ಸೆರೆನ ಪೊರ್ಮಾರ್ಬಟ ಪೆಟ್ಟ್‌ದಬ್ಬರ ಬೊಬ್ಬೆ,
ಸೇಂಕಾಟ, ನರಕಾಟ, ಬುಳಿಪಾಟ, ತುಲ್ಲಾಟ,
ನರೆಲಾಟ, ಪೊರೆಲಾಟ, ಮಗ್‌ರಾಟ, ನೆಗರಾಟೊ-

ನೇರ್ ತೂವೆರ್. ಕಡ್ಪುಗೊಂಜೊಂಜಿ ಗೋಪು ಜಾ-
ರ್‌ಂಡ್, ಪರು ತಾಲ್‌ಂಡ್, ಬಂಜಿ ಬಾಗಾಂಡ್, ಕೈ
ಕಾರ್ ತುಂಡಾಡ್, ಸೊಂಟ ಪೊಳಿಂಡ್, ಮಂಡೆ ಬಿ-

ಜ್ಜಿದ್ ಬೊಂಡು ರಟ್ಟ್ಂಡ್, ತಿಗಲೆ ತಿಗ್‌ರ್‌ಂಡ್, ಕ-
ಣ್ಣ್‌ದ ಬೊಂಬೆ ಪೀಂಕ್‌ಂಡ್ ನೆತ್ತೆರೊಡ್ಡುದು ಮಲ್ಲ
ಪಳ್ಳಾಂಡ್, ತಮೆಲ್‌ಂಡ್, ಪರತ್‌ಂಡ್. ಚೆನ್ನೆ ನಾ-
ಯ್ಕರು ಕಕ್ಕೆ ಕುದ್ಕಲ್ಲೆಗೆಣ್ಯಂದೆ ತಿಕ್ಕಿ ಬಾ-
ರಣೆ ಬಂಜರಾಂಡ್. ಪೊಡಿ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪುಂಡುಲೆನ
ರಾಪಾಟೊಗೊಂಜಿ ಮರ್ದಿತ್ತೆನೇ ಮಳ್ಪೊಡುಂ-
ದಪ್ಪಣ್ಣ ಗುರಿಕಾರನಪ್ಪಣೆಡ್ ಬಯ್ದಿ ಜವ-

ಣೆರ್ ಪಾಕ್ ಕಯ್ದ್ ಬೀಜಾವೊಂದು ದೊಂಡೆ ಬಿ-
ಜ್ಜಾವೊಂದು ಗರ್ಪ್ವೊಡೆದುರೆದುರು ತಿಗಲೆ ಕೊರೊಂದು
ಬರ್ಪಿ ರಕ್ಕಸೆರೆದುರು ದುಂಬು ಪಿರ ದುಂಬು ಪಿರ
ಪೋದಕ್‌ಳೆನಲೆಪಾದ್ ರಪ್ಪ ಬಲೆ ಬೀಸ್‌ದೊ-
ಯ್ತೆರ್ ಬಲ್ಲ್. ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪುಂಡು ಮಾರಿ ಬಲೆತ್ತು-
ಳಾಯಿಡೊರಿಯನ ಮೇಲ್‌ಡೊರಿ ಬೂರ್ದಡಿಟ್ಟಿತ್ತಿ

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೨೯

ಕೈಕಾರ್ ನೊಯ್ತೊಣುನ ತರೆ ದೆರ್ಪುನೊರಿಯನೊರಿ-
ಯೂಂದುದುಂತ್ಯೆರ್ ತೆರಡುನೊದ್ದಾಡುನೆನ್ ತೂದು
ಕಡಲ ಬಂಟೆರ್ ಬಡಿಗೆ ತಂದೆಲ್‌ಡ್, ದಾನ್ಯ ನೋ-
ಪುನ ಲೆಕ್ಕ ನೋತು ನೋತುದು ದಾನ್ಯ ತಾಲ್ದ್ ಪೋಂ-

ಡಕ್ಕಸೊಡು ರಾಪಿ ಕಯ್ಕುಂಜಿ ತಿನಡೀ ಮೋರಿ-
ನ್‌ಂದಳ್ತು ದುಂಬು ಪೋದಿಂಚನೇ ರಕ್ಕಸೆರೆ
ತುಂಡು ದಂಡ್‌ಲೆನ್ ಬಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬಲಿಕೊರ್ದು ಮೆರೆ
ಯೆರ್. ಪೊರ್ತು ಪಡ್ಡಾಯಿಡಾನಗೇತೋ ರಕ್ಕ-
ಸೆರ್ ಸಯ್ತೆರೀ ಮೆಯ್ಟ್ ಸಯ್ದ್‌ಜೇರ್ಡಲ ಬಾರಿ
ಜವಣೆರೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಪೆಟ್ಟಾದ್ ಕಂಗಾಲ್‌ಡಿ-
ತ್ತೆರ್. ದುಂಬೆ ಜಾಗ್‌ರ್ತೆಡಿತ್ತಿ ತೂಚಣ್ಣ ಪಂ-
ಡಿತೆರ್ ಕಡಪುಡುದಿತ್ತಿನಕುಳು ದ್ರೋಣ ಮಲೇಡ್ದ್

ಕಣತ್ ದೀದಿತ್ತಿ ಗಿಡ ಮರ್ದ್‌ಲೆಡ್ ಲೇಪಪಡಡೆ
ಲೇಪ ಪಾಡ್ದೆಣ್ಣೆದಡೆ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ರೆಸೊನು

ಪೂಂಟುನಡೆ ರೆಸ ಪೂಂಟುದೆಡ್ಡೆ ಮುಣ್ಜಿದಿರೆಕ್ಕ್
ನೆಯ್ಯೂಜಿದೆಡ್ಡೆ ಗೆಂಡೊಗು ಪತ್‌ದ್ ಬಾಡಾದ್
ತೇಕ ಕೊರ್ದಿಂಚ ಸಾದನೆ ಬುಡ್ದು ತೂವೊಂದು
ಮಲ್ಲ ಗಡಿ ಪೊಲ್ಲುದೆಲು ಪೊಳಿದಿನಡೆ ಚೀಲ್ ತಲ-
ಕೆದ ತಟ್ಟಿ ಬಿಗ್ತ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ತತ್ತಿ ಕೀಲ್ ಕು-
ಳ್ಳಾದೆಣ್ಣೆ ಮರ್ದ್ ಪೂಜಿದ್ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ಡೊಲೆ-
ಬೆಲ್ಲೆಡ್ಡೆಮುಣ್ಜಿ ನೀರುಳ್ಳಿ ಗಟ್ಟದ ಕಡೆದ್
ಬೋಳ ಪರ್ಪಾದೆ ಮೆಯ್ಬೇನೆನೊಯ್ಪಾದ್ ಪೊ-
ರ್‍ತುಗು ತಕ್ಕ ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಕೊರ್ಪಾವೊಂದು
ತನ್ನ ಸುಕ ತೂವಂದೆ ಮಳ್ತೆರುಪಚಾರೊಲೆನ್.

ಪೊರ್ತು ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದು ಮಪ್ಪು ಯೇರ್‌ಂಡ್ ಕ-
ತ್ತಲೆಗ್ ಪತ್ತಯ್ವ ಜನ ರಕ್ಕಸೆರ್ ದೊಂದಿ ಪೊ-
ತ್ತಾದ್ ಪತ್ತೊಂದೇರೆಗ್‌ಲ ಗುಟ್ಟು ತಿಕ್ಕೆರಾ-
ವಂದ್‌ಂದ್ ಮರ್ದ್‌ಗಾದಿರ್ಲ್ ದ್ರೋಣ ಮಲೇಕ್ಕ್
ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತೆರೆನೇಳಿಕೆಡ್
ಪಗೆಲ್‌ಡೇ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿನ ಕಾಡ ಬಂಟೆರೆಗ್
ಸಾಲ್ ದೊಂದಿಲು ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಬನ್ನಗ ಗುಟ್ಟು

೩೩೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಗೊಂತಾಂಡ್. ಪುದೆಲ್ ಮರ ಕಲ್ಲ್‌ದಡ್ಡೊಡು ಕುಳ್ದಿ-
ನಕುಳು ದುಂಬುಡೆ ಬರ್ಪಿನಾಯ ಮಂಡೆನ್ ತಂದೆ-
ಲ್‌ನ್ ಬೇರ್ದ್ ಪೊಳಿ ಪಾಡ್ದ್ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಮಗ್ತ್‌ದಾ-

ಯನ ಕೈತ್ತ ದೊಂದಿನೆತ್ತರದ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ದೀದ್
ದೂರೊಡುಂತುದು ಪಿರಾವಿತ್ತಿ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಮಂ-
ಡೆನ್ ತೂದು ಕಲ್ಲ್ ತುಂಬುದು ಪಾಡ್ದ್ ಪಡ್ಜ ಮ-

ಳ್ತೆರ್. ಪೋದು ಪಿರ ಪಣಿಯೆರೊರಿಲೊರಿದ್‌ಜೆರ್. ರಾವ-
ಣನ ದಂಡ್‌ದ ನಿಲೆಕ್ಕ್ ಯಿೂ ಸುದ್ದಿ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಜಿ.
ಕಡಪುಡ್ಡಿನಾಯಗ್‌ಲ ಬೊಕ್ಕಯ್ತ್ ನೆನೆಪಿಜ್ಜಿ.
ಕಯ್ಕಾರ್ ಪೊಳಿದ್, ತುಂಡಾದ್, ತರೆದರಿದ್, ಪರು
ತಾಲ್ದ್, ತುಡೆ, ಬಂಜಿ, ಬೆರಿ, ಮುಡು, ತಿಗಲೆ ಪೆಟ್ಟಾದ್
ನೆತ್ತೆರಿತ್ತಿನ ಪೂರ ಪೋದು ಮೆಯ್ಯೊಬ್ಲಿಜಿಯೇ-
ರ್ದರ್ದ ಜಿವ ಪೋದೊಂಜಿ ದೊಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರೊರಿದರ್ದ

ದೊಂಡೆಡ್ ನರಕ್ ನರಕ್‌ದಿರ್ಲ್ ಪುಲ್ಯಾನಗೊರಿ-
ದಿನ ಬೀರೆರೇತ್ ನೀರಿಜ್ಜಂದೆ ಬಾಯ್ಗ್ ಸ-
ಯ್ದಿನ ಬೀರೆರೇತ್‌ಂದ್ ಲೆಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಂದಿತ್ತ್.
ಯೇರೊರಿಯಡೇರ್ ಪೋವಡ್ ರಾವಣಗ್ ವೊಂಜಿ
ಲೆಕ್ಕತ್ತ್. ತನ್ನರಸುಪಟ್ಟ ಸಂಪೊತ್ತು ಸುಕ
ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲು ಬದ್‌ಕ್ ಬಾಗ್ಯೊಲೆದ ಲೆಕ್ಕ ಮಾ-
ತ್ರತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ವಾ ಲೆಕ್ಕಲಾಯಗ್ ಇಜ್ಜಿ.
ನಟ್ಟಾಯ್ನ ಮಾತ ಊರುಗು, ಲಾಬ ಮಾತಲಾ
ತನ್ಕ್‌ಂದ್ ಗೆರೆತ್‌ದಾಡಲ್ತೆ ನಡಪುಡುನ ರ-
ಕ್ಕಸೆರೇಡ್ದ್ ಊರುದೆಡ್ಡೆನ್ ಜನೊಕುಳಾಪೇಸ

ಮಳ್ಪುನಕ್‌ಳೆಗ್ ದುಂಬು ದಾಲ ತರೆ ಸಮ ಇಜ್ಜಿ.
ಸಯ್ಯೆರೆಂದೇ ಪುಟುದಿನಕುಳೀತ್ ಜನೊಕುಳಿಡೆ
ಬಯ್ದೆರ್‌ಂದೇ ತೆರಿದಿ ರಾವಣನ ದುಕ್ಕ ಟ-
ಕ್ಕ್‌ದ ಕಣ್ಣ್‌ಕಟ್ಟ್‌ದೆತೆ ಆಂಡಲಾ ಎಲ್ಲೇಗೇ-
ರೆನ್ ಕಡಪುಡುನಿ ಕೊರ್ದು ಗುರಿಕಾರ್ಮೆದಂಡ್‌ದಂ-
ದೆಣ್ಣಿದೆಣ್ಣಿದ್ ಇರ್ಲಿಡೀ ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ
ಮಂಜಾವುಡಂಚಿಂಚಿ ಪೊರೆಲೊಂದು ಪೊರ್ತು ಕಳೆ-
ವೊಂದುಪ್ಪುನಗನೆ ದುಂಬುದ ಕೋರಿ ಕೆಲೆತ್‌ಂಡ್.
ನೆನೆಪಾಂಡ್ ಕುಂಬಕರ್ಣನ, ಪಕ್ಕ. ಜನ ಬುಡಿಯೆ.

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೩೧

ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಪಜೇಡ್ದ್ ಲಕ್ಕೋಡ್ಡ ರಾವಣನ

ದೂತೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತನ್ಕುಳೊರ ಬರೊಡುಗೇಂದ್ ಪಂ-
ಡ್‌ದ್ ಪೋಯೆ. ಈ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ರಾವಣನ ಮೆ-
ಗ್ಯೆಂದಾಂಡಲಾ ತೆರಣ ದೈರ, ಸಾಧನೆ ಗರ್ವೊ-
ಡಾ ರಾವಣಗ್ ಸಮಸಮಾದಿತ್ತೆಡಲ ಯೆಡ್ಡೆ
ಗುಣ ನಡಕೆಡೂರುದ ಜನೊಕ್ಕು ಬೋಡಿತ್ತಿ ಮ-
ಲ್ಲಾಯೆ ತಾನಾದೆಡ್ಡೆ ಸೀಲೊಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಬಡವೆ
ಮಲ್ಲಾಯೆ ಪಣ್ಪಿ ಬೇದೊಲು ದುಡ್ಡುದನುಕೂಲೊ-
ಡತ್ತಂದೆ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿಡತ್ತ್‌ಂದ್ ತೆರಿ-
ದಿನ ಕುಂಬಕರ್ಣನ್ ವಿಬೀಸಣ ಪಳಾಯೇಂದ್
ಪಣ್ಪೆರತ್ತಂದೆ ರಾವಣನ ಮೆಗ್ಯೇಂದ್ ಪ-

ಣ್ಬುಜೆರೂರುಡೇರ್ಲ. ಆ ರಾವಣಾಡ್ದಿಂಬ್ಯನೇ
ಅರಸುವಾತುಂಡ ನಂಕೆಡ್ಡೆಯಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್
ಜನೊಕುಳೆಣ್ಯೋಂದುಳ್ಳೆರ್‌ನ್ಪಿನುಳಗುಟ್ಟು ತೆರಿ-
ದಿತ್ತಿ ರಾವಣೆ ತನ್ನ ಮೆಗ್ಯನೀ ಯೆಡ್ಡೆತನ
ಯೇಪಾಂಡಲೊಂಜಿ ದಿನ ತನ್ಕ್ ಕೇಡಾವಂದೆ
ಪೋವಂದ್ ಪಂಡ್‌ದೆಣ್ಣಿನ್ ಮರ್ದ್ ಪಾಡಾದ್
ಬುಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಜೆತ್ತ್‌ಂಡ ಜೆತ್ತನೇ ತಿಂದ್‌ಂಡ
ತಿಂದೆನೇ ಇಂಚಿಯವಸ್ತೆಡಿತ್ತೆಡಲ ಯಾ-
ವಂದೆ ದಂಡ್‌ದ ಪಟ್ಟ ಕೊರ್ದಿತ್ತೆ ಚಟ್ಟ್‌ದೆ -
ತ್ತ್‌ಂಡೊಂಜಿ ಮಾರಿ ಪೋಂಡೂಂದೆಣ್ಣೆದಿನೆ ನಿಂಬ್ಯೆ

ತೆರಿಯಂದೆ ಪೋದು ರಾವಣೆ ಪಂಡಿನೆನ್ ಮಾತ
ಕೇಣ್ದ್ ದಂಡ್‌ದ ಪಟ್ಟೊನೊತ್ತೊಣುನ ಪೊರ್ತುಡೀ
ವೂರು ಕಬಿದಿತ್ತಿ ಕರ್ಗತ್ತಲೆನ್ ದರ್ತ್‌ದ್ ಗಿ-
ಡಾವುನೀ ಬೊಳ್ಪು ತಮೆಲುನ ಬೆಪ್ಪುದುಡಲ್‌ದೆ-
ನ್ನಾಡ್ದ್ ಬೆಯ್ಯಂದಿನಂಚಿನ ಮಪ್ಪುಕತ್ತಲೆನ್

ಮೆತ್ತಾದ್ ಕುಂಬಕರ್ಣನ ಸುದ್ದ ಬುದ್ದಿ ಮ-
ಸ್ಕಾದ್ ಬುಡ್ದಿತ್ತೆ ಪುಗೆ ತೂವೊಡೂಂದೆಣ್ಣಿದಿನ
ರಾವಣನ ಮಿತ್ತ್ ಕೋಪೊಡು ಕೆಂಪು ಕೆಂಪಾದ್
ಬೆಚ್ಚ ಯೇರೊಂದು ಮೂಜಾರ್ ಕೊದ್ಯಾವೊಂದು
ಬಾಣ ಬಿಚ್ಚಾವೊಂದು ಮುಗಲ್‌ನ್ ಕೆರೆಂಚೊಂದು

ಬಾರಿ ಗಂಡಾಟ ಪೋವೊಂದರ್ಲು ಗೆಂಡದುಡ-
ಲ್‌ದ ಪೊರ್ತು ಮೂಡ್‌ಂಡ್. ತನ್ನರಮನೆಕ್ಕ್ ಬ-
ತ್ತಿನ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ತನ್ನ ಮಗೆ ಸಿಂಗನ್ ಲೆತ್ತ್-
ದ್‌ಂದೆ ಅಂದ ಮಗ ಸಿಂಗಣ್ಣ! ಸಂಗತಿ ದಾದ
ಮಗ ಮುಳ್ತ? ನಮ್ಮ ದಂಡ್‌ಗಿನಿ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಯೆ-
ನ್ನಾಂದಣ್ಣೆ ಪಂಡೆ. ದಂಡೋಡೆ ಪೋವೊಡು ಪೊಣೆಪಿ-
ನೇರೆಡಾಂದೊಂಜಿ ಸಂಗತಿಲ ಪಣ್ತ್‌ಜೆ ಯೆನಡ
ನಿಕ್ಕ್ ಮಿನಿ ದಾಲ ಗೊತ್ತುಂಡ ಮಗ. ಅಣ್ಣಡಾ-
ವೂಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತೆ. ಆಯಡನೇ ಕೇಣ್ದೂಡೂಂ -
ದಿತ್ತೆ ತೋಜುಂಡೆಂಕ್. ಸಯ್ಯಡವು ಪಣ್ ಮಗಾಂ-

ದಿನೆ ಸಿಂಗೆ ರಾವಣ ಕಣದಿ ಸೀತೆನಾ ರಾಮೆ
ಬುಡ್ಪಾಯೆರಾದ್ ಕಣದಿನ ದಂಡ್‌ಡಪ್ಪ ಪೊಣೆ-
ಪೊಣೆದ್ ಸೋತಿನ ಸಂಗತಿನ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ
ಕುಂಬಕರ್ಣೆಂದೆ ಯಾನ್ ವಿಬೀಸಣನ್ ತೂದು
ಪಾಕ ದಿನವಾಂಡಾಯೆ ದಾನೆ ತೋಜುಜೆ. ವೊಂಚಿ
ಪೋತೆ ಇಲ್ಲಾಳಿಜ್ಜೆನಾಂದ್. ಸಿಂಗಣ್ಣೆ ರಾ-
ವಣೆ ಮಳ್ತಿ ತಪ್ಪುಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ ನೀತಿ ಪಂ-
ಡಿನ ವಿಬೀಸಣನ್ ಸೀತೆನ ಸೇವೆಡಿತ್ತಿನ ಸ-
ರಮೆನ ಕೈ ಕಾರ್‌ಲೆಗ್ ಸಂಕಲೆನ್ ತಿಕ್ಕಾದಿ-
ನೆನ್ ಸುಬುದ್ದಿಗ್ ನೋತಿನೆನ್ ಮಾತೆನ್‌ಲ ಪಂಡಿ

ಬೊಕ್ಕ ಯಿರಾಂಡಲೊರ ಪೋದು ನೇಲ್ಯಮ್ಮೇರೆ
ಗೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊನೆಡ್ಡೆಡೇ ಪಣೊಡು. ತಿದ್ಯಮ್ಮೆ

ತಿದ್ಯಪ್ಪೆನಕ್ಳೆನೊರ ಬುಡ್ಪಿಲೆಕ ಮಳ್ಪೊಡ-
ಮ್ಮೆರೆ! ದಾಯೇಂದ್ಂಡ ಈತ್ ಮಲ್ಲರಸು ಕುಟು-
ಮೊಡು ನುಪ್ಪು ತಿನ್ಪಿನಕುಳೇರ್ಲ ಇಜ್ಜಿಂದಾವು.
ಮಾತೆರ್ಲ ಮರ್ಲೆರ್ಂದೇ ಆವು. ನಮ್ಮ ಟೇಂ-
ಕಾರೊಡೀ ಮರ್ಲ್ ಬುದ್ದಿಡ್ ಬಯ್ದಿ ಗಂಡಾಂತ್ರೋ-
ಡೇರೆನಾಂಡಲ ಪುಣ್ಯೊಡೊರಿಯೇರ್ಲ, ಬದ್ಕ್‌ದೊರಿ-
ಯೆಡ ಮಿತ್ತ್‌ಗೆಂಚಾಯೆ ತರೆ ದೆರ್ತ್‌ಡೂರುಡು-
ಪ್ಪುನಿ ಪಣ್ಣೆ. ನೇಲ್ಯಮ್ಮೆರೆಗ್ ಪಣಿಯೆರಿತ್ತಿನಾ-

ರೀರಿತ್ತೆ. ತಿದ್ಯಮ್ಮೆರಾರೆಗೆಂಚಂಚನೀ-
ರೆಗ್‌ಲ ಮೆಗ್ಯೆನೆ ಅತ್ತ? ಪೋದು ಪಣ್ಣೇಂದ್ ಪಂ-
ಡಿನೆ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಪಣ್ಪೇಂದ್ ರಾವಣನಡೆಗ್

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೩೩

ಪೋನಗನೆ ಗೆರೆತೆ ಮನಸ್‌ಡ್ ವಿಬೀಸಣನಿತ್ತೆ
ಬುಡೊಡೂಂದ್ ಯಾನ್ ಪಂಡೆಡ ಆಯನಿಂಬ್ಯೆ ದೆ-
ಪ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆ. ಅಂಚಾಂದ್ ಮೆಗ್ಯನ ಸುದ್ದಿ
ಯೆಂಕ್ ತೆರಿದ್‌ಂಡ್ಂದ್ ಗೊಂತಾಯೆರಾವಂದ್
ಅಣ್ಣಗ್ಂದ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಳ್ತೊಂಡೆ
ಪೋಯೆ ರಾವಣನಡೆಗ್. ಬತ್ತಿ ಮೆಗ್ಯನ್ ಲೆತ್ತ್
ಕುಳ್ಳಾದ್ ಮೆಗ್ಯ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು ನಡತ್‌ದಿ-

ತ್ತಿನೆನಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡ್ದುಪ್ಪೊಡಿಂಬ್ಯನ ಕೆಬಿ-
ಕ್ಕ್ಯೆನ್ಪಿ ಸಂಸಯೊಡು ರಾವಣೆ ಮುಟ್ಟ ಕುಳ್ದಿ ಮಣೆ-
ನೊಯ್ತೊಂದು ಕುಂಬಕರ್ಣಾ, ನಿನಡ ಯಾನಿತ್ತೆ
ಸತ್ಯ ಪಣ್ಪೆಂಡೆನ್ನ ಕತೆನೆ ದಾಲೆಡ್ಡಿಜ್ಜಿ
ನಿನ್ನನೊರಿಯನ್ ಬುಡ್ದು ಬೆರಿಯೆ ಬಯ್ದಿನ ಮೆಗ್ಯೆ,
ಪೆದ್ಯಪ್ಪೆ, ಕೈಪತ್ತಿ ಬೊಡೆದಿ, ಆತೆನ ಪುಟ್ಟಿ-
ಬಾಲೆಲುಲ ಯೆಂಕೆಮುರು. ಯೆಡ್ಡೇಂದ್ ನಂಬುನೇ-

ರೆನ್ ಯೊಯೇ ಪಣೊಡೆಂಕ್. ಈ ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರ
ಈ ಪಟ್ಟ ಈ ಬದ್‌ಕ್, ಈ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ-
ಗಾದ್ ಪೊರ್ತುಗು ನುಪ್ಪು, ನೀರ್, ನಿದ್ರೆನ್ ಬುಡ್ದು

ಇರ್ಲ್ ಪಗೆಲ್‌ಂದಿಜ್ಜಿ, ಕಾಡ್ ನಾಡ್‌ಂದಿಜ್ಜಿ
ಊರು ಪರವೂರುಂದ್ ತೂವಂದೆ ಕೊಂಡೆ ನೆ-
ತ್ತೆರ್‌ನರ್ದ ಕೊಂಡೆಗುಂತಾದೆನ್ನ ಜವಣಾದಿ-
ಗೆದಗರ್ದ ಗಳಿಗೆ ಕುಳ್ಳಂದೆ ಬೆಗರೊಚ್ಚೊಣಂ-
ದೆನೆ ಬೀರ ಬೆನ್ತಿನೆನ್ ಯೊ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ಡೀ
ತೂತುಜನ? ಯಾನ್ ಮೆಗ್ಯಾನ್ನಗೀ ಅಣ್ಣಾಂದ್
ಬೆರಿಯೆ ಬಯ್ದಿನ ಮದತ್ ಪೋತುಜೆಂಕಿನಿಗ್‌ಲಾ
ಅಂಚಾದ್ ನಿನಡ ಪಣ್ಪಿನಿ. ಯೆನ್ನ ನಾಯನಾ?
ಅನ್ನಾಯನಾಂದ್ ಮದಿತೊಂದು ಕುಳ್ಳುನ ಪೊರ್ತು
ಇತ್ತೆನಾ? ಪಗೆನಾಯೆ ಜಗಲಿಡುಂತೊಂದುಪ್ಪು -

ನಗನ? ಪೊತ್ತುನೆನ್ ತೆಕ್ಕಾವುನೆನ್ ಬುಡ್ದು ತೂ
ಪತ್ತಿನೆಂಚಂದ್ ಪಂಚಾತಿಗೆಗ್ ಸುರುವಾಂಡ
ಎಂಚಾವು ಪಣ್‌ಗೆ ಯೊ. ಆನೀಡ್ದ್ ಇನಿಮುಟ್ಟ -
ಲಾ ಯಾನ್ ನಂಬ್‌ದಿನಿ ನಿನನೊರಿಯನತ್ತಂದೆ
ಬೇತೆ ವಾಪೆದ ಮಗನ್‌ಲಾ ಯಾನ್ ನಂಬ್‌ದ್‌ಜಿ.

೩೩೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ನನೊಗು ಮಿತ್ತ್‌ಗ್‌ಲ ಯೆಂಕೊಂಜಿ ದೈರಾಂದ್‌ಂಡ
ನಿನ್ನೊರಿಯನಾಂದ್ ದೊಂಡೇಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪಾತೆ-
ರೊನು ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ಈ ಕಾಲೊಡೇರೆನ್‌ಲ
ನಂಬುನನೆ ಅತ್ತಣ್ಣ. ತನ್ನಾಯೆ ಊರ್ಯಾಯೆ
ಬಡವೆ ಮಲ್ಲಾಯೆ ಕಲ್ತ್‌ದಿನಾಯೆ ಕಲ್ಪಂದಿ -

ನಾಯೇಂದ್ ವಾ ಬೇದಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ತನ್ನ ಸುಕ
ಲಾಬೊಲೆಗ್ ಪೇಚಾಡುನತ್ತಂದೆ ಬೊಕ್ಕೊರಿಯ-

ಸುಕ ಕಷ್ಟೊನೇರ್ಲ ಯೆಣ್ಯುಜಿ. ಕಾಲನೇ ಅಂಚ
ಬತ್ತುಂತುದುಂಡಿತ್ತೆ. ತಾನ್ ಸಯ್ತ್‌ದ್ ಸೊರ್ಗ
ಪಡೆಪಿನತ್ತಿತ್ತೆ. ಯೇರಾಂಡಲಾ ಸಯ್ಯೊಡಾ–
ಸೊರ್ಗ ಪಡೆವೊಡು ತಾನ್ ಪಣ್ಪಿ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆಲು
ಇಂಚಿನಕುಳೇ ಮಲ್ಲ ಜನಕುಳಾಪಿನಿ ಇತ್ತೆ.
ದುಂಬೆಂಕ್ ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರ ಬದ್‌ಕ್ ಪುದಾರ್
ಮಾತ ಬೋಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಇತ್ತೆಗವು ಮಾತ ಬು–
ಡ್ದೆಂಕೆನ್ನ ಜಿವನೆ ಬೊಡ್ಚಾತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಯಾ–

ನೊರಿ ಬಜೀ ಬೆಪ್ಪ ಲೆಕ್ಕಾತೆ. ಯಾನಿಂಚ ಯೆಂ–
ಚಾಯೇಂದ್ ಯೆಂಕೇ ತೆರಿವುಜಿ. ದಾದನ ದಿಸೆತ್ತ
ಗುಣ ಯೆನ್ನ. ದಾದಾಂಡಲಾ ಬತ್ತಿನಾಯನೊರ
ತೂದೆ ಸೈ. ನಾಲ್‌ದಿನ ದುಂಬು ಪಿರ, ಪುಟ್ಟಿನೇ –
ಕ್ಕೊರ ಸಯ್ಯೆರುಂಡತ್ತ. ಮರ್ಯಾದಿಡೆ ಸಯ್ಕ.
ಜಮ್ಮ ಬೀರೆರ್ ಸಯ್ಯೆರಳ್ಕುವೆರ? ಗಾದೆ ಕೇ–
ಣ್ದ್‌ಜನ. ಬೂತೊಗು ತೊರತ್ ಬುಡ್ತಿ ಕೋರಿಗ್ ತೂತ್ತ
ಪೋಡಿಗೆಂಚಿನ ಪಣ್ಪಿನೆನ್. ಪಿದಾಡಡ್ ದಂಡ್.
ಯಿ ನಿನ್ನ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತೊಂದುಪ್ಪು. ಯೆಂಕಿತ್ತೆ
ಬೂಳ್ಯ ತಾಂಕ್ೇಂದ್ ಲಕ್ಕಿನ ಕುಂಬಕರ್ಣಾನು –

ಣ್ಣಾದ್ ತಿನ್ಪಾದೆಡ್ಡೆ ಪರ್ಪಾದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ
ಬೇಗ ರಾವಣೆ. ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಕ–
ಡ್ತಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ತೇರೇರ್ದ್ ಪೋನಗ ದುಂಬು
ಪಿರ ದತ್ತ್ ಬಲ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಕೈದ್ ಕಯ್ತ್ ಬೀ–
ರೆರ್ ಮಾತ ತಿಗಲೆನ್ ಮರೆಲ್ತೊಂದು ಕಣ್ಣ್‌ಮಲೆ–
ವೊಂದು ನಡತೆರ್ ಬಾರಿ ದೊಂಡೆ ಬಿಜ್ಜಾವೊಂದು.

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೩೫

ಕಟ್ಟುನಾಯಗ್ ಬಾರಿ ಕಾರ್ನಿಕದ ಮಲ್ಲ ಬೂ–
ತದ ನೇಮೊಗೆಣ್ಣೆ ಕೊರಿ ಸಾತ್‌ಗುಲಿದಬತಾಳ

ಪೋಪಿ ಲೆಕ್ಕೀ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಪರುಕಡೆವೊಂದು
ಪೋದು ರಾಮನ ದಂಡ್‌ದೆದುರು ದಂಡ್‌ನ್ ತನ್ನೆ-

ನುಂತಾದ್ ಸಾಲಾದ್ ತೂಪಿನೆಂಚಿನ ಪಲ್ಲಿ-
ಕಯ್ಪೀಂದ್ ಪಂಡಿನೇ ತಟ್ಟ್ ಸುರುವಾಂಡ್ ಪೆ-
ಟ್ಟ್‌ಗ್. ರಡ್ಡ್ ದಂಡ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಬೀರೆರೊಯ್ತ್ ಬು-
ಡ್ಪಿನ ಪಗರಿಳಂಚಿಂಚಿ ರಾಪಿನೆನ್ ತೂಂಡ ಕಡೆ-
ಕೊಡಿ ದಾಂತಿ ರಡ್ಡ್ ಕಡಲುರ್ಕರೊಂದೆದುರೆದುರು
ಮೊರೆಸೊಣುನ ಪೊರ್ತುಗಯ್ಪಿತ್ತಿ ಮೀನುಳು ಮಾತ
ಲಾಗ್ಯೊಂದು ನಿಲೆನ್ ಪಗತೊಣುವನಾನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ
ತೋಜುಂಡು. ಕಡ್ತಲೆಡ್ ಕಡ್ತೊಣುನ, ಬಡಿಗೆ ಬೀ-
ಜಾವೊಣುನ, ಬರ್ಚಿಲೆಡ್ ಬೆತ್ತೊಣೊನು, ಮಡು ಕುಡಾ-
ರಿಲೆಡ್ ಬಿಚ್ಚಾವೊಣುನ, ಗದೆ ತಂದೆಲ್‌ಡ್ ದರ್ತೊ-

ಣುನ, ಸೇಂಕುನರೆಬಾಯಿ ದೀವೊಣುನ ನೆರೊಣುನ -
ಬ್ಬರದ ಕಳ ಕುಂಬಕರ್ಣನ ನೂಕು ನುರ್ಕು ನೋ-
ಪುಗು ದೊಂಡೆಗಾಂಡೊರನೆ ಕಾಡದಂಡ್ ಕುರಿತ್ತ
ಪುಂಡುದ ನಡುಕ್ಕು ಪುಚ್ಚೆನ್ ದಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕ ರ-
ಚ್ಚಾಪಚ್ಚ. ಇಂಚ ಪೊಣೆಪಿನ ಕುಂಬುಕರ್ಣನಬ -
ತಾರೊನಾ ಹನುಮಂತೆ ತೂದು ರಾಮನ ಮುಟ್ಟ
ಬತ್ತ್‌ದುಂತುದು ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಕೇಣೊಡಯ್ಯ ಈ
ಬೀರೆ ನಮ್ಮ ಕೈತಡೆ ಮುರಾನಿ ಬತ್ತಿನ ಸಿಂಗ-
ನಮ್ಮೆ. ರಾವಣ ಮೆಗ್ಯೆ, ಕುಂಬಕರ್ಣೆಂದ್‌ಂಡ
ಇಂಬ್ಯೆನೆದೆ. ಊರು ಮಾತಿಂಬ್ಯನೇ ಪುಗರುನೆನ್

ಪೊರ್ದುನೆನ್ ತೆರಿದ್ ಮಚ್ಚರೊಡು ರಾವಣೆ ಮರ್ದ್
ಮಾಯ ಮಂತ್ರೊಲೆಡ್ ತರೆ ಸಮದಾಂತಿ ಲೆಕ್ಕ ಮ-
ಳ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ನಮಡ ಪೊಣೆಯೆರೆಗಾದ್ ಕಡಪುಡುದೆ.
ನಮ್ಮ ಕೈಟಿಂಬೆ ಸೈತೆಡಲ ರಾವಣೆ ತನ್ನ
ಮೆಗ್ಯೆ ಸೈತೇನ್ಪಿನೆತ ಮಳ್ಪುನಾಯೆನೆ ಅತ್ತ್.

ಸಿಂಗೆ ಬಾರೀ ಯೆಡ್ಡೆ ಆಣಾಯನೆಣ್ಣಿನಗ
ಪಾಪ ತೋಜುಂಡಿತ್ತೆ. ಪತ್ಯೆರೆಲ ಅತ್ತ್ ಬುಡಿ-
ಯೆರೆಲತ್ತ್ ಪಣ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ನಂಕ್ೕಂದ್ ಪಂ-

೩೩೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದಾ ರಾಮೆ ಅಂಚಾಂಡ ಇಂಬ್ಯನೆಂ-
ಜಾಂಡಲೊರಿಪಾವೊಣೊಡು. ಪೆಟ್ಟ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿ

ಲೆಕ್ಕನೆ ಪತ್ತ್‌ದಿಂಬ್ಯನ್ ನಮ್ಮ ದಂಡ್‌ದ ನ-
ಡುಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಾದ್ ಬುಡ್ಕಂಚಿಂಚಿ ಪಂದಂದಿ
ಲೆಕ್ಕ ಜವಣೆರೆ ಕಾಪುಡಿತ್ತೊಣಡ್. ಮಾತಾದ್
ನಮ್ಮ ತೂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತೆರೆಗೊರ ತೋಜಾಕ.
ಯಾನಾಯನೆದುರುಗಿತ್ತೆನೆ ಪೋಪೆ. ತೂವೊಣೇಂ-
ದ್‌ದ್ ರಾಮೆ ತಿರು ಕಯ್ತಿ ಬಿರು ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು
ಪಗರಿನೊಂಜೆನ್ ಬಲ್ತ ಕಯ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬಾವೊಂದು
ಮುಗುರು ತೆಲಿತೊಂದೆದುರು ಬಿಮ್ಮ ತುಚ್ಚೊಂದು ನೆರಿ
ಕಟ್ಟಾದ್ ಮುಂಡ, ಪಿರ ದುಂಬು ಬಕ್ಕಾರ್ ದೀ-
ವೊಂದು ದತ್ತ್‌ಗ್ ಬಲತ್ತ್‌ಗ್ ಪಕ್ಕ ತಿರ್ಗೊಂದು

ಕಳಸೆದ ಕುರುಂಟುದಾತೆಕಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲ ಮಂ-
ಡೆದ ಪಂಚಲೋವದ ಗದೆನ್ ಸುತ್ತ ಬೀಜೊಂದು
ದುಂಬು ಬಲ ಆಣ್ ಮಗೆ ಅಂದ್‌ಡುಂತವುಳೊಂದ್
ಗಗ್ಗೆಲುನ ಕುಂಬಕರ್ಣನ್ ತೂದು ದಾಯೆ ಯೊ
ದೊಂಡೆ ಬಿಜ್ಜಾವ ಪಣ್. ನಿನ್ನ ದೊಂಡೆಗ್ ಪೋಡ್ಯು -
ನಕುಳೇರ್? ಇಂಚಿ ದೊಂಡೆಗ್ ಪೋಡ್ಯುನಕುಳಿಡೆಗ್
ಬರ್ಪೆರಾಂದಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದುಂತ್ಯೆ. ಪೊಣೆಚಾಟೊಡಿ -
ತ್ತಿನ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ರಾಮನ್ ತೂದು ಯೇರ್ ಯೊ
ಕಯ್ಬಿತ್ತಿ ಗದೆನ್ ಶೂತನ. ರಕ್ಕಸೆರೆ ಗರ್ಬ್ಬೊ-
ನೇತ್‌ಂದ್ ತರಿಯಂದೆ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗೀ ಬಯ್ದುತ್ತ?

ಲಂಕೆಡಲ ಪೊಣೆಪಿ ತಂಕದ ಬಂಟೆ. ಯೇರುಳ್ಳೆ?
ನಿನ್ನ ನೆತ್ತಿಡ್ ದಾದ ಕಣ್ಣುಂಡ. ಕೊಂಬುಂಡ?
ಲೆಕ್ಕ ತರ್ತ್ತ್‌ದ್ ದಾಲ ಸೊರ್ಕು ಪಾತೆರಿಯ ಮಿನಿ
ನಿನ್ನ ನೆತ್ತಿನ್ ಗದೇಟ್ಲೊಂಜಿ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಬಿ-
ಜ್ಜಾದಿತ್ತನೇ ನಿನ್ನ ಕಯ್ಟ್ ಕೊರ್ವೆಂದ್ ಗ-
ರ್ಜನೆ ಮಳ್ತಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ರಾಮೆ ಯಾನೇ ರಾಮೆ,
ಗದೆ ತೂಯೆ. ತೂಪಿ ದೇಕಿಗ್ ತಕ್ಕ ದಿನ್ನ ಮಿನಿ
ಉಂಡುಡವು ತಾರಿ ದರ್ಪೆರೆ ಬಾರಿ ಯೆಡ್ಡೆ. ಆ -
ವೆಂಕೈಗೇತಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಸೊರ್ಕು ರಕ್ಕಸೆರೆ
ಸೊರ್ಕುಗು ಬರಂದ್. ಕಡಲ್ ಕಡತ್ತ್‌ದಿಡೆಯೇರ್ಲ

ಮಸಣಪ ಕತ್ತಲೆ/೩೩೭
ಬರ್ಪಿನಕುಳಿಜ್ಜಂದೆ ಬಾರಿ ಬುಳೆದರ್ ನಿಕುಳು
ಜಾತಿ ಕಂಡುಳೆಗ್ ನಿಕ್ಳೆಗ್ ಬಾರಿ ಗರ್ವನಾ?
ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕಂತಿನಾಯಗ್ ಪತ್‌ದ್ ಕೈಕಾರ್
ಕಟ್‌ದ್ ಪಾಡೊಡ್ಡ ನೆತ್ತಿಡ್ ಕಣ್ಣ್ ಕೊಂಬು ಬೋ-
ಡಾವ? ಗದೆ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲೆನೆ ನಿನ್ನ? ತೂಪೆ ತುಕ
ಬೀಜಾವು. ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ರಕ್ಕಸೆರೆನಿಂ-
ಚೀ ಗದೆನ್ ಯಾನೇತ್ ತೂತೇಂದ್ ಗೊಂತುಂಡ
ನಿನ್ನ ಸುರುಪನ? ನಿನ್ನ ಗದೆನ? ದಾನೇಂದೆಣ್ಯ?
ಬಾರಿ ಗದ್ದಾವತ್ತ? ದೂರದೂರೊಡ್ಡಿಡೆಗ್
ಬಯ್ದಿನಕುಳಂದ್? ಲಂಕೆದ ತಂಕ ಬಿಂಕೊಲೆನ್

ತೋಜಾಲ ಬಲ ದುಂಬು. ಕೈಟ್ಟೆಂಚಿನಾಂದ್ ತೂ-
ಲಾಂದಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಕೋಪೊಡು ಕುಂಬ-
ರೊಂದು ಪರು ಕಡೆವೊಂದು ಪಾಪದಕಳೇರ್ಲ ರ-
ಕ್ಕಸೆರ್ ತಿಕ್ಯೇರ್ಡ ಮಿನಿ ಚಂಗಿ ಪಾತೆರ್ಪಕ್ಳೆ-
ನೆಲ್ಲಿ ಮಳ್ಪುನನೆ ನಿಕ್ಕಾಡಾದ್ ಪೋತುಂಡು.
ದಾನೆನ್ನ ಗದೆ ತಾರಿದರ್ಪೆರೆನ? ಯಾವಂದೆ

ಬರುವ ದರ್ಪೆರೆ ನಿನ್ನ ಮಂಡೆ? ತೂಪಿನಿ ದಾದ.
ನಿನ್ನ ಕೈಟ್ಟಿತ್ತಿನೆನ್, ಕಕ್ಕೆಲೆನ್ ಮಂಗೆರ್ಲೆ –
ನೇತ್‌ಲಾ ಕೆರೊಲಿ. ತಿಗಲೆಗ್ ಬೆಚ್ಚ ಕೊಲ್ಪಂದಿ
ಗುಣ. ಭಾರಿ ಪಾತೆರುವ ಮಂಡೆಗೊಂಜೊಂಜಿ ದೀ–

ದೊರಿಯೊರಿಯನ್ನಿತ್ತೆ ಜೆಪುಡಾವುಕತೆ ತೂಲಾಂದ್
ದುಂಬಾಪಿರ ಬಕ್ಕಾರ್ ದಕ್ಕೊಂದು ಕಣ್ಣ ಮೆ–
ಣ್ಪುರಿ ಸಾರುನೆಂಗೆ ಸುರುಮಳ್ತೆ ಗದೆ ಬೀಜೆರೆನೆ
ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆನಂಗದನ ಸುಗ್ರೀವೆ ತೂ–
ಚಣ್ಣೆ ನೀಲಪ್ಪೆ ನಲ್ಲಣ್ಣೆ ಜಾಂಬವೆರೆ ಮುಡು
ತಿಗಲೆ, ಮುಂಗ್ಯೆ, ತಟ್ಟ್, ಬೆರಿ, ಮುಂಡ, ಮಂಡೆ ಸೊಂ–
ಟಳೆಗೊಂತೊಂತೆ ಕೊಲ್ತ್ಂಡ್ ಬೀಜೋಂದಿತ್ತಿ –
ನ ಗದೆತ್ತ ಕೊಡಿ. ರಾಮೆ ಪಗರಿನೊಂಜೆನ್ ದೆತ್ತ್–
ದೊಡ್ಡಾದ್ ಬಿರು ನಡುಕೊಯ್ತೆ ತಿರು ಕೆಬಿ ಮುಟ್ಟ.
ಕುಂಬಕರ್ಣನ ಬೀಜುನ ಗದೆತ್ತ ದಂಡ್‌ದ ಕ–

ಡೆಟ್ಟಿತ್ತಿ ಪುಂಡಿನಮತ್‌ದಿ ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್‌ದ ಕ–
ಡೆಕ್ಕೀಡ್ ದೀದ್ ಬುಡಿನೇಟ್ಟ್ ಗದೆ ತಾಲ್‌ಂಡ್.

೩೩೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನಾಸಿಗೆಡ್ ಗರ್ರೊಡುರಿಕಾರೊಂದು ಸೊಂಟೊಡಿ–
ತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಕಡ್ತಲೆನ್ ದತ್ತ ಕಯ್ಟ್ ಸರಕ್ಕ–
ನೊಯ್ತ್‌ದೊಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಬೀಜಾನಗಂಜನೆನ
ಮಗೆ ರಕ್ಕಸನ ತಾಲ್ದಿ ಗದೆನ್ ಪೆಜ್ಜೊಂದಡ್ಡ
ನೀಟ ಪಿರ ದುಂಬು ರುಮುಕಟ್‌ದ್ ಬೀಜಾವೊಂದು
ಎದುರಡ್ಡ ಬತ್ತಿ ತಲೆಪುದ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಮಂಡೆ
ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಕುಂಬಕರ್ಣನ ಬೀಜು ಕಡ್ತಲೆದ
ಬರೊನು ತಪ್ಪಾವೊಣುನ ತಲೆತೊಣುನ ಬೀಜಾಟಿ–

ಗೆದ ಮಲ್ಲ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ್ ತೂದು ಕಣ್ಣ್ ಬಾ-
ಯ್ಬುಡಿಯೆಡಲ ಅರ್ದ ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಕಂದೊಡಿದ ಲೆಕ್ಕ
ಸುಂಯ್ತೊಂದು ಲಾಗಿ ಲಾಗಿದ್ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಬರ-
ಸ್‌ಡ್ ಬೇರ್ದ್ ಹನುಮಂತನಾಲಿಗೊಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್
ಕಡ್ತೆನಾನ್ನಗ ರಾಮ ಬಂಟೆ ರಕ್ಕಸನ ಕ-
ಡ್ತಲೆದ ಕಡ್ಪುದ ಬರೊಕ್ಕೆದುರಡ್ಡ ಬೀಜುಗದೆ-
ನೊಡ್ದಾಯೆ, ಠಂಯ್ಯಂದ್ ಪೊಳಿದ್ ತುಂಡಾಂಡ್ ಕ-
ಡ್ತಲೆ. ರಕ್ಕಸನ ಪುಂಡಿಡಾಂಡ್ ಪುಡಿ ಕಯ್ದ್‌ಗಾ-
ದಂಚಿಂಚಲೆದ್ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಪಿರ ತಿರ್ಗ್‌ನಗ
ಹನುಮಂತೆ ಲಾಗಿದೆದುರೊಂಜೆಜ್ಜೆ ಜುಟ್ಟು ಪತ್-

ದೆದುರು ಬಗ್ಗಾದ್ ಕೆಕ್ಕಿದ ಮುತ್ತುಗೊಂಜಿ ಕು-
ಳ್ಳಾಯೆ. ರಕ್ಕಸನ ಕೈರಡ್ಡೆನ್‌ಲ ಪಿರವೊಯ್ತೆ
ಪತ್ಯೆ ಬಿಗ್ತ್‌ದ್, ಬಾರಿ ಸಾಮಾರ್ತಿಕೆನ ನಿನ್ನ.
ದಾಲ ಪಾತೆರಿಯ ಮಿನಿ. ಬೆರಿ ದರ್ಪೆ. ನಡಪಿಂಚಿ
ರಾಮೆ ತೂವಡ್ ನಿನ್ನ ಸುರುಪೊನರ. ಪೋಯಿಯೊಂದ್
ನೂಕೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದು ರಕ್ಕಸೆರೊರನೆ
ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡೊಂದು ಕಕ್ಕೆಲು ಪುಂಡು ಬೂರು ಲೆಕ
ಪಾರೊಂದು ಹನುಮಂತ ಸುತ್ತ ಮಾತೆರ್ ಪುಂಡು
ಬೂರುನೆನ್ ತೂದು ಸುಗ್ರೀವಾಂಗದೆರ್ ಮಾತೆ -
ರೊರನೆ ಬರಸ್‌ಡ್ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಮೇಲ್ಗ್ ಬೂರ್ದು ನೋ-

ತೆರ್ ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆ ತೂವಂದೆ ಕಡ್ತೆರ್ ಪಾಕ
ತೇರಾನೆ ಕುದುರೆಳೆನ್ ಪೊಡಿ ಮಳ್ತೆರಪ್ಪಣ್ಣ
ಕಡೆತಕುಳು ಬಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ತಜತೆರೇತೋ ರಕ್ಕ-
ಸೆರೆನಿಂಚನೇ ರಾಮದಂಡ್ ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೪
ಪೋಂಡು ರಕ್ಕಸೆರೆ ದಂಡೊಂತೆ ಪಿರ ಜಾರೊಂದು
ಪನುಮಂತೆ ಕ್ರೈಯ್ಕ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಕುಂಬಕರ್ಣನಾ

ರಾಮೆ ತರೆ ಕಡ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳಾಯೆ ಪಂಡ್‌ದೆ –
ಣ್ಣಿದ್ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಸೈತೇಂದ್ ತೆರಿದೊಟ್ಟು ಚ–
ಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಂಡ್ ಲಂಕೆದ ದಂಡ್. ಎದುರಿತ್ತಿ
ಸಾಮರ್ತಿಕೆದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೀರೆರ್ ಮಾತ

ಜಿವ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ದ್ ಪೊಣೆವೊಂದಿತ್ತಿನಕುಳೆದುರು
ಪೋದು ರಾವಣನೊಪ್ಪು ಪುಟ್ಟಿನಾಯನ್ ರಾಮ
ಕೈಡ್ದ್ ಬುಡ್ಪಾವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದೇ ಸುದ್ದಾಂದ್
ಗಟ್ಟಿ ದೈರೊಡು ಕತ್ತಿ, ಮಡು, ಕುಡಾರಿಲೆನ್ ಬೀ–
ಜೊಂದು ದಟ್ಯೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆನ್ ಲಚ್ಮಣೆ ತೂದು
ಪಗರಿ ಪಾರಾದಡ್ಡ ಜೆಪುಡಾಯೆ. ಇಂಚೆದುರು
ಬತ್ತಿ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಮಗ್‌ರುನೆ ಪಿರಾವಿತ್ತಿ ರ–
ಕ್ಕಸ ಬೀರೆರೊಂತೊಂತೆ ಕಾರ್ ಪಿರ ದೀವೊಂದು
ಜಾರಿಯೆರ್ ಬೇಗ ಬೇಗಂಬಿಂಚಿ ತೂವೊಂದು

ಇಂಚಿಡ್ದ್ ಹನುಮಂತೆ ಕಣತ್‌ದುಂತಾದಿತ್ತಿ
ಕುಂಬಕರ್ಣನ್ ತೂದು ರಾಮೆ ಹೋ! ಲಂಕೆದರ–
ಸುನ ಮೆಗ್ಯೆ. ದಾಲ ಪೋಡ್ಯೊಡ್ಜಿ. ನನ ಮೂಳು ನಿ–
ಕ್ಕೇರ್ಲ ದಾಲ ಮಳ್ಪುನಕುಳಿಜ್ಜಿ. ಯೆಂಕ್ಳೆಗೀ –
ಪಗೆಯಾದ್ ಬತ್ತಡಲ ನಿನ್ನಣ್ಣಗರಸುಗಾ–
ದೀ ಸೋಲು ಸಾವುನೆನ್ಯಂದೆ ಬತ್ತಿನ ನಿನ್ನ
ಗುಣ ಮಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನಂಚಿನಾಯೆ ಬೋಡೂರುಗೊರಿ.
ಮನಸ್‌ಡೆತೆ ದಾಲ ಮಳ್ತೊಣಡ. ಈ ಲಂಕೆಗ್‌ಂ–
ದೇ ಅತ್ತ್. ಯೆಂಕ್ಳೆಂಚಿನಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ನಿನ್ನಂಚಿ–
ನಾಯೆ ಬೋಡೇ ಬೋಡು. ಲಂಕೆಡಿತ್ತಿನ ಬದ್‌ಕ್

ಬಾಗ್ಯೊಲೆನ್ ಬಯಕ್‌ದಿಡೆ ಬಯ್ಪಿನಕುಳೆಂಕುಳ–
ತ್ತ್‌ಂದ್ ತೆರಿದುಪ್ಪು ನಿಕ್ಕೇಂದ್. ತರೆ ಬೆರಿನ್ ಪೂ–
ಜಿದ್ ನೀರ್ ಕಣಪಾದ್ ಮೋಣೆ ದೆಕ್ಕಾದೊಂತೆ
ಪರ್ಪಾದ್ ತೂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತನ್ ಲೆಪುಡಾದ್

ನಂಕ್ ನಸ ಕುಂಬಕರ್ಣನ್ ಬುಡ್ದು ಪಾಡ್ಯೆರಾ-
ಪುಜಿ, ಮಿತ್ತ್‌ಗಿಂಬ್ಯೆ ನಮ್ಮಾಮಯೇಂದ್ ತೆರಿಯೊಣೊಡು.

೩೪೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಯುದ್ದೊಡಾತಿನ ಮೆಯ್ತು ಗಡಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗಂದೆ, ಅ-
ವ್ವತ್ತಂದುಡಲ್‌ದುಳಾಯಿದ ಸಂಕಡೊಗುಲೆಂಚಿ-
ನಾಂಡಲೊಂಜೆಡ್ಡೆಂತಿ ಮರ್ದತ್ತ್‌ಡೊಂಜಿ ಮೂ-
ಲಿಗೆನ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಉಸಾರಾಪಿ ಲೆಕ ಮಳ್ಪೊಡೂಂ-

ದ್‌ದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ತೂಚಣ್ಣೆ ಕುಂಬಕ-
ರ್ಣನ್ ಮೆಲ್ಲ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು ತಾಂಗೊಂದು ಪೆ-
ಟ್ಟ್‌ದದೆಕ್ಕ್ ಕೊಣೊದು ಜೆಪುಡಾದ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆ.
ಬೇನೆ ಬಜ್ಜೆಲ್‌ಗಪಗಪಗ ತನ್ಕ್ ಮಳ್ಪುನಾ-
ರೈಕೆನ್‌ಲ ಮರ್ದ್‌ಮಾಯೊನುಲೊಣಸ್ ತೆನಸ್‌ನ್‌ಲ
ರಾಮನ ಗುಣೊನು ಪಾತೆರದ ಪೊರ್ಲುನುಲ ಮನಸ್ -
ಡೆಣ್ಣಿದೆಣ್ಣಿದ್ ಜೆಯ್ದಿ ಕುಂಬಕರ್ಣನ ಕಣ್ಣ್-
ಲೆರ್ಕ್‌ದೊಂಜೊಂಜೆ ಪನಿ ಪನಿವುನೆನ್ ಸೀಂಟೊಂದು
ಕೊಡಿಬಿರೆಲ್‌ಡೇರೆಗೆಂಚಾಂಡಲಾ ಲೋಕೊಡೀ
ರಾಮೆ ವೊರಿ ತನ್ನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಮಲ್ಲ ದೇವೆರೇಂ-

ದ್‌ದ್ ಗೆರೆತೆ. ಕೆರೊಡಾಯ್ನ ಪಗೆನಾಯೆ ತಿಕ್ಕಿ ಸಾ-
ತ್‌ಗ್ ಕೆರಂದುಪ್ಪುನನೆ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯ್ಯೆತ-
ಮಿತ್ತಾಯಗಾರೈಕೆ ಮರ್ದ್ ಮಳ್ಪಾದ್ ಮೋ-
ಕೆಡ್ ಸಾಂಕುನಾಯೆ ಬಜಿ ನರಮಾನಿ ಯೆಂಚಾಪೆ.
ಕತ್ತಲೆದಗಿಂಚಿಡೀ ಸುದ್ದಿ ತಿಕ್ಕಂಡ್ ರಾ-
ವಣಗ್ ಮೆಗ್ಯನ್ ರಾಮೆ ಕೆರ್ಯೇಂದ್‌ದಪಗನೇ
ತರೆ ತಿಗಲೆ ನೋತೊಂಡೆ, ಮೋಣೆ ಬಾಡಾವೊಂಡೆ,
ಮಂಡೆ ತಗ್ಗಾಯೆ, ಕೈಯಡ್ಡ ಮುಂಡೊಗು ಪತ್ಯೆ.
ಕದ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಬಾರಿ ಪೆಟ್ಟಾದ್ ಬಲದಾಂತಿ ಕೋ-
ರಿದ ಲೆಕ್ಕ ಪಂದಂದೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತೆ ಬಗ್ಗ್‌ದೇ.

ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್ ಮರ್ದ್‌ಗೊಂಜೇ ಒಂಜಿ ಬೊಟ್ಟ ನೀ-
ರಿತ್ತ್ ಜತ್ತಂದೆ ಬಾಕಿದ ಮಾತ ದುಕ್ಕದಬ-
ತಾರೊಲಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಬೋಡಾಯ್ನಾತ್, ಇಂಚ ರಾ-
ವಣೆ ತೂಪಿನಕುಳೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡ್ದಾದ್
ದಿಡ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆದ್ ರಾಮನ ತಿಗಲೆ
ಬಿಜ್ಜಾದ್ ಕುಂಬಕರ್ಣನ್ ಕಣತ್‌ಜಿಡ ಯೆನನ್
ಯೇರ್‌ಂದ್ ಕೇಣೀಂದ್ ತಿಗಲೆ ಬೊಟ್ಟುದು ಪಂಡೆ

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೪೧

ಗಗ್ಗೆಲ್‌ದ್. ಎದುರಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆಡಿರ್ವೆರ್ ಮಂತ್ರಿ-
ಳೆಡ ಯೆಲ್ಲೆ ನಿಕುಳು ದಂಡ್‌ನ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾಲ್ ಮ -
ಳ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಮೆಯ್ಪೆ ಪೋವೊಡು ದಂಡ್ ನಿಕ್‌ಳೆನನೆ.

ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡತಿಕಯನಿಂದ್ರಜಿತು ನಿರ್ವೆರ್‌ಲ
ಸಾಯೊಗಾದೊರಿಯೊರಿಯನೊಟ್ಟುಗೇ ಲೆತ್ತೊಣ್ಣೆ.
ಪೋಲೆಂದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆನ್ ಕೊರ್ದು.
ತೂನಗೀ ಮಂತ್ರಿನಕುಳಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಚಂಡ ಮುಂ-
ಡೆರೆ ಲೆಕ್ಕ ಬರ್ತಿ ಜಿವ. ಅಕ್‌ಳೆಡೊರಿ ಬಂಡಾಸು-
ರೇನ್ಪಿನೊರಿ ಮಂತ್ರಿ ತಾನೊಂಜಿ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ
ಬೇಲೆ ಮಳ್ಪಾದಿನಾಯೇಂದ್ ಪಣ್ಪಾವುನನೆ
ಮರ್ಲ್‌ಡೂರೂರುಡಿತ್ತಿನ ಜನೊಕುಳೆನ್ ಮಾತ
ಲೆಪುಡಾದ್ ದುಂಬು ಸಯ್ದಿನ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರೆನ
ನೆನೆಪುಗಾದಕ್ಕಸೊಡು ಕಟ್ಪಾವೊಡಿನಿ ಮುಟ್ಪೊ-

ಗೇರ್ಲ ಕಟ್ಪಾವಂದಿನಂಚಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲ ದೂ-
ಪೆನ್. ನಿಕುಳು ಬೇಲೆ ಮಳ್ಪೊಡು ಬೇತೆ ಮಾತೆಕ್ಕ್
ಯಾನುಳ್ಳೆ. ನಿಕ್‌ಳೆಗೆತೆ ಬೊಡ್ಚಿ ಪೋಡ್ಯೊಡ್ಚೀಂದ್
ಪಂಡ್‌ದುಂಡುದು ಜೆಪ್ಪುನಾಯೆ ಪೊರ್ತುಗು ನುಪ್ಪು
ನಿದ್ರೆ ಬುಡ್ದೊದ್ದಾಡುನಕಳೆ ಗತಿನೆಣ್ಯಾಂದೆ

ತನ್ಕ್ ಬಚ್ಚಿರೆನ ಬಾಜೆಲ ತಿಕ್ಕ್‌ಜೀಂದ್ ಮೋ-
ಣೆನ್ ಕಪ್ಪು ಕಟ್ಟಾದ್ ಪೀಂಟಾದ್ ಪಿಲಿಗೊಬ್ಬು-
ನಾಯೆ. ತನ್ನ ಪುದಾರ್ ನಾಲ್ ಜನ ಪಣ್ಪಿಲೆ-
ಕ್ಕಾಂಡ ಸೈ. ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟೊಡ್ದು ಮೆಲ್ಲ ಕದೆಲ್ದ್
ಸುದ್ದಿದಾಂತೆನೆ ಜಾರುನಾಯೆ ಮನದಾನಿಗಾ-

ದಿತ್ತಿ ದಂಡ್‌ಗ್ ಯುದ್ದ ನಡಪುನಾಡೆ ತರೆ ಪಾಡ್ದ್
ಜೆಪ್ಪಂದಿನಕಳೆನೆದುರಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆನ್ ನೆನೆಪು-
ಬತ್ತಿನಕ್‌ಳೆನ್ ನುಪ್ಪುದಂಡೊಗಿತ್ತಿನ ತಿಗಲೆ-
ಗಂಟೆರೆನುಳಾಯಿಡಿತ್ತೊಂದು ನುಗ ತಪ್ಪಾದ್
ತೆಲಿಪುನಕ್‌ಳೆನ್ ಮಾತ ಆಯೆ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸೆ,
ಇಂಬೆ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆ, ಆಯೆ ಬಾರೀ ಗಟ್ಟಿ,
ಇಂಬ್ಯೆ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಕುಂಬುಡಾಂದ್‌ದ್ ಲೆಕ್ಕ
ಬರ್ತಿಗಿತ್ತಿನ ಜನೊಕುಳೆನ್ ಮಾತ ಕೂಡಾಯೆ.

ಮನದಾನಿಗಾನಗಡೆ ಬಯ್ದಿನಕುಳೇತಾ? ಬ-
ರಂದಿತ್ತಿನಾಕುಳೇತ? ಇರ್ಲ್ ಪುಲ್ಯಾವೋಡ್ಡ

ಬಂಡಾಸುರನ ದಂಡ್‌ದ ಪುದಾರ್ ರಟ್ಟ್ಂಡ್.
ಗಂಡಾಸುರೇನ್ಪಿ ನನವೊರಿ ಮಂತ್ರಿಯಿಂಚ ಆ-
ಯಗ್‌ಲ ತನ್ನ ಪುದಾರ್ ನಾಲೂರು ಮೆರೆವೊಡುಂ-
ದಾಸೆ. ಅಯ್ಯಾದ್ ಜನ ಕೂಡಾದ್ ಬಾಣದೆ -
ತ್ತರೊಡೊಂಜಿ ಸಾಣಾದಿಗೆನ್ ದೀದ್ ದಿನ ನಿಚ್ಚ
ಬೊಳ್ಪು ಪೊತ್ತಾದೂರುನೆಡ್ಡೆ ಬೆಳಗಾದ್ ಬುಡೊ-
ಡೆಣ್ಣೆಗಾಯಡ ಪಣ್ಕ. ನಿನೆಯುಳ್ತು ಕಣಕ ನನ
ಎಂಚಿ ಯೊಂಜಾವೊಡ್ಯೆನೆಂಚಾಂಡಲೇರೆನ ತ-
ರೆಕ್ಕಾಂಡಲಾ ಪಾಡ್ದ್ ಬುಡ್ಕ. ದಿನ ನಿಚ್ಚ ಪೊ-
ತ್ತಾವೋಡ್ಡ ಬೋಡೊಂಜಿ ಜನ. ಕಾಸ್ ಕೊರೊಡಾವು

ಅವು ಮಳ್ಪುಕಪ್ಪ, ನನ ಬೇತೆಂಚಿನುಂಡು. ಪಾ-
ತೆರುನ ಪಾತೆರ್ದಾಂಡ್. ದಾದಾಂಡಲೆಜ್ಜಿಗೆದ
ಪಣ್ಪಿನ ಮಿನಿತ್ತ್‌ಂಡ ತಿಕ್ಕಿನಪಗೊರಿಯಗೊರಿ
ಪಂಡೊಣುಗ. ಇನಿಗಗಪುಗಾನ್ಪಿ ಜನ. ಯೇರೆಪ
ಮಳ್ಪೊಡವೆನ್‌ಂದ್ ಕೇಣುಜೆರೇರ್ಲ. ಕೇಂಡೆಡೊರಿ
ತರ್ಲ ಮಾರಾಯ. ನಿಕ್ಕಮಸರಾಪಿನಿ ದಾನೆ?
ಪಣ್ಕಾಂದ್‌ದೇ ಪಣ್ಪಿನತ್ತಂದೆ ಬೊಕ್ಕಯ್ತ್
ನೆನೆಪುದಾಂತೆನೆ ಕುಳ್ಳುನಾಯೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಂ-
ಡಾಸುರನ ದಂಡ್ ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆನೆ ಪಿದಾ-
ಡುಂಡು ಪಣ್ಪುನನೆ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಸಂಗತಿಯಾಂಡ್.

ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಕೈದ್‌ದ ರಕ್ಕಸೆರೆನ ದಂಡ್‌ದ ಬಲನೆ
ಯಾವಂದ್, ಪಗೆನ್ ಸುಲಬೊಡು ಪೊಳಿಪೊಡುಂದ್ ರಾ-
ವಣೆ ಗೆರೆತ್‌ದೊಂಜಿ ಜನ ಬುಡಿಯೆ ತೆನ್ಕಾಯಿಗ-
ಳ್ತುದ್ದು ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಮಂತ್ರಾದಿನ್ ಲೆತೊಂದು
ಬರೊಡೂಂದ್. ಇಂಚ ಪೊಯ್ನಾಯೆ ಕೇಂಡೊಂದು ಪೋ-
ನಗ ದೊಂಬ ಕಣಿಯೆನೇ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆಂದ್ ಪಂ-
ಡೆರ್ ಮಾತ. ಸುಡುಕಾಡ್‌ಡಿರ್ಲ್ ಬಜನೆಡ್ ಬದ್ರ-
ಮಾಕಾಲ್ದಿ ಸಿದ್ದಿಯುಂಡುಗೆ. ಮಾಸ್ತಿ ಬಜನೆಯುಂ-

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೪೩
ಡುಗೆ, ಊರುಡಿತ್ತಿ ಸಾರತೆಣ್ಮ ಬೂತೊಲಾ-
ಯನ ಕೈತೊಳಾಯಿಡುಳ್ಳಗೆ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕಾಯೆ

ಕಣಿಯೆರೊರ ಪುಣಿಯೆ ಪೋನಗ ನಡೊಂದಿತ್ತಿನಾ-
ಳೊರ್ತಿ ತೂದಾರೆ ಬಂಜಿನ್ ತೂಲೆ ನಿಕುಳಿಂಚಿ
ಇನಿಯೆಲ್ಲೆಡಿಂದು ಪೆದ್ದಂದೆ ಕುಳ್ಳಂದ್‌ೕಂದ್
ತೆಲಿತಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಕಣಿಯೆರ್ ತನ್ನ ಕೈ ಬಳೆನ್
ತಟ್ಟ್‌ೕಡ್ದ್ ಮುಂಗೈದಡೇರಾದ್ ಬುಡಿ ಬೆರಿಕ್

ಕಂಡೊಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಪೊಂಜೋವ್ಮೆ ಸೀರೆ ಸೊಂ-
ಟೋಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ತ್ತಂದೆ ದಾನೆ ಮಳ್ತ್ಂಡಲಾ
ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪುಜಿ. ಪಾಕ ಪೊರ್ತಿಂಚ ಮಾತೆರೊ-
ದ್ದಾಡುನೆನ್ ಬುಳಿಪುನೆನ್ ತೂದು ಕಣಿಯೆರೆಗಕ್ಳೆ
ಮಿತ್ತೊಂತೆ ಪಾಪ ತೋಜಿದ್ ಬಳೆನ್ ತಟ್ಟ್‌ದಡೆ
ಜಪುಡಾವ್ನೆ ದುಂಬಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನಾಂಡ್‌ಗೆ ಸೀರೆ.
ಬಡಕಾಯಿಗೊರ ಮಲ್ಲ ಮಾಟ ಕಳೆಯೆರೆ ಪೋದು
ಬನ್ನಗ ಸುದೆತ್ತೀಯೆರೆಡ್ ಪತ್ತ್ ಪದ್‌ರಾಡ್
ಜನೊಕುಳೊಟ್ಟಾದ್ ಕಣಿಯೆರೆನ ಬೆರಿಗಂಟ್ ನೊ-
ಯ್ಪೆರೆ ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಸೇರುನೆನ್ ತೆರಿದಕಳೆಡನೆ
ಬಲೆ. ಇಂಚಿ ನಮ ಮಾತ ಕುಳ್ದೊಟ್ಟುಗೊಂಜಿ ಬ-
ಜ್ಜಿರೆ ತಿನ್ಕ ಕುಳ್ಳೀಂದ್ ತಂಚಿಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ದು
ತಾನ್ ತಿನ್ನಗ ಕುಳ್ದಿನಳ್ಪ ಕಂಟಾವು ನೂ-
ರ್ದಾದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ನಿಕುಳು ಕುಳ್ಳೀಂದಿಲ್ಲಡೆಗ್
ಬತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅವ್ಳಕುಳು ಲಕ್ಕೆರಾವಂದಿತ್ತೆ-

ರ್‌ಗೆ. ಯೇರ ವೊರಿ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಬುಳಿಪುನ ತೂದು
ಪೋದು ಕಂಟಾವು ದೆಪ್ಪುನೆ ಕುಳ್ದಿನಕುಳು ಲ-
ಕ್ಕೆರ್‌ಗೆ. ತಾನಿಜ್ಜಂದಿನಾನಿ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ರ-
ಡ್ಡುಜ್ಜೇರ್‌ನುಂತಾದ್ ಪೋಪಿನಿಗೆ. ಬತ್ತ್‌ದೇ-
ರಾಂಡಲಾ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್‌ದೀಂಡ ಸೈ.
ಮಂಡೆಗುಜ್ಜೇರ್ ದೊಂಜೊಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಂದ್‌ಂಡ
ಊರು ಬುಡ್ದೇ ಪಾರೊಡುಗೆ. ನಿರೆ ಕರೆಟ್ಟತ್ತಿ-
ನಾಯೆ ವೊರಿ ತೌತೆ ಕೊಯ್ದುಟ್ಟೊಡಕ್ಕ್‌ಡ್ಡೆಡಲ
ಕೊಡಿ ಮುರುಂಟುದಿನಾಂಡಲಾ ನಾಲ್ ಪೊಸ ತೌತೆ
ಕಾಣಿಕೇಂದ್‌ದ್ ಕಣತ್ ಕೊರ್ಪ್ಪೇಂದ್ ಕಣಿಯೆ ಕೋ-

ಪೊಡು ದಬ್ಬಣೊನು ಮೆಲ್ಲ ಮಂತಿರ್ದ್ ಮಿತ್ತೊಯ್ತ್
ದಕ್ಕಿನಿಗೆ, ಮನದಾನಿ ಮಾತ ತೌತೆಡ್ ನೀರ್
ಜಪ್ಪೆರೆನೆ ಸುರುಗೆ. ತೂನಗ ಮಾತ ತೌತೆಗ್‌ಲ
ದಬ್ಬಣದ ತೊಲುವೆ. ನಾಲೆಡ್ ಮಾತ ಕುರಿದ್ ಮೂ-
ರೀಂದ್‌ಂಡ ಯಮ ಮೂರಿ. ನಾಯಿ ಕುಳ್ಳಂದಿ ನಾ-
ತಗೆ. ಬೂತ ದರಿಪುನಡೆ ಪೋದು ಬಚ್ಚಿರೆನ್ ಮಡಿ-
ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಪೀಂಕಾಣ್‌ದಡಿ ದೀದ್ ಗಟ್ಟಿ ಕು-
ಳ್ಯೆಡ ಮೂಜಿ ದಿನ ಕರೀಂಡಲ ಬೂತ ಪೂಜಾರಿ
ಮೆಯ್ಪ್ ಬರ್‍ಯೆರೆನೇ ಬರಂದ್‌ಗೇಂದಿಂಚ ಕತೆ
ವೊಂಜೊಂಜೆನೊರಿಯೊರಿಯೆ ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದಡೆ

ಪೋದು ಸಂಗತಿ ಮಾತ ತೆರಿಪಾದ್ ಕಣಿಯನೊ-
ಪ್ಯಾದ್ ಪಾಸಾಡಿಗೇಳೆಣ್ಮ ಜನೊಕುಳೆನ್ ಲೆ-
ತೊಂದುಂತಿ ಕಣಿಯನ್ ಲೆತೊಂದು ಲಂಕೆಗ್ ಬತ್ತೆ.
ಕರಿದಿರ್ಲ್ ಪುಲ್ಯಾಂಡ್ ಪೊರ್ತು ಮೂಡ್‌ಂಡ್ ಲಂ-
ಕೆಡ್ ರಕ್ಕಸೆರೆನ ಗಡಿಬಿಡಿ ತೂಂಡ ಯೇರೆಗೇ -
ರಿಜ್ಜಿ. ಲಚ್ಮಣನ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿ ಪಗೆ ಸಾದ್ಯೊಡುಂ-
ದುಲ್ಲಾದ್‌ಡತಿಕಾಯಗಿಂದ್ರಜಿತುಗಡಿಯಿಜ್ಜಿ.
ಬಂಡಗಂಡೆರ್ ಜಾತಿಕಂಡುಳು. ಬಜೀ ದಂಡೊ -
ಗಿತ್ತಿ ಮಂತ್ರಿಳು, ನಂಬಿನಾಯೆ ಪೋಯೆಂದೆ ಲೆ-
ಕ್ಕಕುಳಿನಿ ಪಿದಾಡುನಟ್ಟಾಸ್ ತೂಂಡನೇ ಯಾವು

ಬೆದೆ ಪತ್ತೋಡೇರ್ಲ. ಕಾತುಂತುದೇರೆಗ್‌ಲ ಪೊರೆ-
ಸಂದಪ್ಪ. ಅಕ್‌ಳೆ ಸೊಂತದ ಬೇಲೆ ಮುಗಿದತ್ತ
ಬೇತೆ ಜಂಬರ. ಪೊರ್ತುಗಿನಿಮುಟ್ಟಕುಳು ಸಬೆ-
ಕ್ಕೇಪ ಬಯ್ದೆರ್. ನಮನೆ ಮುಂದರ್‍ದೊಡಿನಿ ಸಯ್ಯ-
ಡಕುಳು ಮುಗಿಯಡ್ ಮಾತ, ಬೊಕ್ಕ ಕಲ್ಪಾವೊಡಕ್-
ಳೆಗ್. ಬುದ್ದಿ ಪಂಡ್‌ದತಿಕಾಯೆ ಬೊಕ್ಕಿಂದ್ರಜಿತು

ನಕುಳಕುಳಕುಳೆ ಪಾತೆರೊಂದು ದಂಡ್‌ನ್.ಬೇಗ
ಲಕ್ಕಾದ್ ಬುಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಗರ್ವ ಪುಟ್ಟಾದ್ ನಡ-
ತೆರ್ ಮಲ್ಲ ಟೇಂಕಾರದಬ್ಬರದ ಬೊಬ್ಬೆಲೆಡ್.
ದೈರೊಡುಲ, ಗರ್ವೊಡುಲ, ಕೋಪೊಡುಲ, ತೆರಣೊಡುಲ
ಸಾಮಾರ್ತಿಗೆಡ್‌ಲ ರಾವಣ ಜೋಕುಳಿರ್ವೆರೆಡ

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೪೫

ಯೇರೆಗ್‌ಲ ಬಲ್ಲೀಂದ್ ಪಣ್ಪಾದಿನತಿಕಾಯೆ
ಇಂದ್ರಜಿತುನಕ್‌ಳೆ ಬೆರಿಯೆನೆ ಬರ್ಪಿ ರಕ್ಕಸೆರೆ
ದಂಡ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಬೀರೆರೆನ ಕಡ್ಮೆನೆಂಚಾಂದ್
ಪಣಡಿತ್ತೆ. ಕಜಿಪುದ ರುಚಿಡ್ದೊಗ್ಗರಣೆದ ಕ-
ಮ್ಮೆನ ಬಲಾಂದಿನ ಲೆಕ್ಕ. ದರ್ಪು, ದೌಲೊತ್ತುಡೂರಿ-
ಲಾ ನೆಲೊಟ್ಟಿಜ್ಜೆರ್. ತೋಳು ಬೀಜುನ ದಾನೆ?
ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚಾವೊಂದು ತಿಗಲೆ ನೂಕೊಂದೆದುರು
ಪೋದು ಪೋದಾ ಕಾಡ ಬಂಟೆರೆನ ದಂಡ್‌ನುಂ-
ತ್ಯಜ್ಜೆಡೊಂಜೇ ಗಳಿಗೆಡೊಂಜೊಂಜಿ ಬೀಜಾಟೊ-
ಡಿತ್ತಿ ತರೆ ಮಾತ ತೌರುದು ಬುಡ್ಪಿ ಟೇಂಕಾರೊ-
ಡೊರನೆ ಬರಸ್‌ಡ್ ಪುಂಡುಪುಂಡಾದ್ ಪೋದು ಮೇ-
ಲ್‌ಗ್ ಬೂರಿ ಲೆಕನೆ ಮಲೆ ಬೀರೆರೆನ ಕೈಟ್ಟಿತ್ತಿ
ಮಾತ ಕೈದುಲ ಪುಂಡಿ ರುಂಬೊಂದು ರಾದ್ ರ-
ಕ್ಕಸೆರೆ ದಂಡ್‌ನ್ ತಜಪೆರೆಂದ್ ದುನಿತೊಂದುಳ್ಳ-
ನಾಂದ್ ತೋಜುನ ಲೆಕ್ಕ ಕೈದ್‌ಲೆನ್ ಬೇರೊಂದು
ಬೀಜೊಂದು ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪಡೆಗ್ ಬರಸ್‌ಡ್ ತಲೆಪು
ಕೊರ್ದು ತಾಂಟ್ಯೆರ್ ಮೊಕುಳು ನೀಲಪ್ಪನಪ್ಪಣೆಡ್.
ರಡ್ಡ್ ಕಡೆತಕುಳಿಂಜ ತಡಿತೊಣುನ ಕುಡ್ತೊಣುನ
ಹಾಕೊಣುನ ನೂಕೊಣುನ ಮಗ್ತೊಣುನ ತಿಗ್ತೊಣುನ
ಕೆತ್ತೊಣುನ ಬೆತ್ತೊಣುನ ಕುತ್ತೊಣುನ ದರ್ತೊಣುನ

ಬಾರಿ ಪೊರ್ಮಾರ್ಬಟ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ
ಯಮನಾಂಡಲೊರೊಗು ದಮ್ಮಾದ್ ಬುಡ್ಪಿನ ಬೀರೆ-
ಯಾದಿತ್ತಿನತಿಕಾಯೆ ಸುಗ್ರೀವೆ ಜಾಂಬವಾಂ-
ಗವೆ ಮೈಂದೆರಿಂಚಿತ್ತಿ ಬೀರೆರೆಡ ಪೊಣೆವೊಂದು
ಪರಿವು ಪಗರಿಳೆನ್ ಪಾರಾವೊಂದು ರಾಮ ಲ-
ಚ್ಮಣೆರೆನೋಳ್ಳೇರ್ಂದ್ ತೂವೊಂದು ತಾನಿತ್ತಿ
ತೇರ್ ದೇರಾವೊಂದು ಪೋನಗೆದುರುಡು ಮಲ್ಲ

ಬಿರು ಕೈತ್ತ ಬೀರೆರೆನ್ ತೂದು ತೇರುಂತಾದ್
ಪಂಡೆ ಪರುಕಡೆವೊಂದು ಬಡಕಾಯಿದರಸು ಬಾ-
ಲೆಲು ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಪಂಡ್ಂಡ ನಿಕುಳಂಬೆ,
ಬತ್ತಿನೆಡ್ಡೆನೆ ಆಂಡ್. ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಪೋ-

ಶ೪೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ತಿನ ಕಪ್ಪೆ ಮರಿ ಜೆಯ್ದಿ ಪುಂಚ ಪೊಗ್ಗಿನನೆ ಕತೆ-
ಯಾಂಡ್. ನಿಕ್ಳೆನ ತರಕ್ಕೇರ್ದಿತ್ತಿ ಮರ್ಲ್ ಪಿರಿ-
ಪುವೆ ಯಾನ್ ಪೋಡ್ಯೋಡ್ಜಿ. ನಿಕ್ಳೆಡಿರ್ವೆರೆಡೇರ್
ರಾಮೆ, ಲಚ್ಮಣೆ ಯೇರ್? ಬೇಗ ಪಣಿ ಸತ್ಯಾಂದ್
ಕಣ್ಣೆದುರುಗತಿಕಾಯೆ ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದು ಲ-
ಚ್ಮಣನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ಕೋಪ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡಿ

ಸಾತ್ ಗುರ್ಕರ್ದುಂಗುಟೊಡ್ದ್ ತರೆಕುಜಲಿ ಕೊಡಿ
ಮುಟ್ಟ ಗಡಗಡ ಕುಂಬರೊಂದು ಯಿ ಯೆಂಕ್ಳೆ ಮ-
ರ್ಲ್ಲನ್ ಪಿರಿಪುನಾಯೆನಾ? ನಿಕ್ಕ್ ತರೆ ಸಮ ವುಂಡ?
ಓ ಮರ್ಲ! ಯೆಂಕುಳೇರ್ಂದ್ ಪಂಡ್ಂಡ ಯಿ
ಮಳ್ಪುನೆಂಚಿನ ಮೂಂಕುಮುಟ್ಟ ದಿಂಜಾದಿ ಪುಳಿ
ಕಳಿನಿತ್ತೆ ಕಕ್ಕಾವೆ ಗೊಂತುಂಡ. ನಿಕ್ಕೆನ್ನ-
ಲಾ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಕ್ಂಜಂಬೆ! ಯೇರ್ ಯಿ ಮರಿಯ?
ಯೀ ಜಾತಿಕುರಿ. ಮೂಳು ನಿನ್ನ ದೊಂಡೆಗ್ ಪೋಡ್ಯು-

ನಕುಳೇರ್. ಮದಿಮೆ ದೊಂಪೊಡು ದರ್ಪು ತೋಜಾದ್
ಪೆಟ್ಟ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಲಿತ್‌ದಿನ ನಿನ್ನ ಹಣೆಬರೊನು

ಪಣಡೆನಡ. ಆಣ್‌ಮಗೆ ಅಂದ್‌ಡೀ ಬಲ ದುಂಬು.
ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ತಿಗೇತುಂಡೊಂದ್ ತೂಪೆ ಯಾ-
ನೊರ. ಮಂಗ ಬಗಳುನೆಂಚಿನ ಬಾಯ್ಡ್, ಯಾನೆ ಲ-
ಚ್ಮಣೆ. ದಾಲ ಬಾಕಿ ಮಳ್ಪಡ. ಮಳ್ಪುನೆನ್ ಮಾತ
ಮಳ್ಪೊಂದ್ ಪಂಡಿ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡಿನತಿಕಾಯೆ
ಲಚ್ಚಮಣೆನೇ ಆವಡೊಚ್ಚಿಮಣೆನೇ ಆವ-
ಡೀವೂರುಡವು ಮಾರ್ದ್ ಪೋವಂದ್. ಯಾನಿತ್ತೆ-
ನೇ ನಿನ್ನ ಲಚ್ಚಮಣೆನ್‌ಲ ದರ್ತ್ ಬಿಚ್ಚಾದ್
ಬೆಂದ್‌ರ್ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ದೀಪೆನಾ ಇಜ್ಜಾಂದ್
ತೂಲ ಯಿ. ನಿನ್ನ ತಿಗಲೆದ ಸೊರ್ಕುನಿತ್ತೇನೇ

ಜಪುಡಾವೆ. ಇಡೆ ಬತ್ತ್‌ದೀತ್‌ಲಾ ಹಾಂಕಾರ-
ನಾ ನಿಕ್ಕ್? ಲಚ್ಚಮಣೆ ಲಚ್ಚಮಣೆ, ಮಣೆದೀದ್
ಕುಳ್ಳದೇ? ನಿಕ್ಕೇರ್ ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ನುಪ್ಪು ಬಳ-
ಸುವೆ ಮೂಳು ? ನೆನಪುಂಡ ನಿಕ್ಕ್ ಮದಿಮೆದ ದೊಂಪ
ಗೆರೆಪು ನಿಕ್ಕಾಂಡ್‌ಂದ್ ಜೊಟ್ಟಿಕಂಡವ ಮದಿಮೆ.
ಊರು ಬಗೆವಂದೆ ಊರೂರಲೆಪಿ ಪಾಡಾರಿ

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೪೭
ಯೆಡ್ಡೆ ಪಾತೆರೊಡಿತ್ತೆನೇ ನಡಪು ಬದ್‌ಕೋಡ್ಡ.
ಯಾನ್ ಕೈದೆರ್ತ್ತೆಡನ ಬೊಕ್ಕ ಪುಣ ಬೂರಂದೆ
ಉಂತಂದ್. ನಡಪು ಪರ್ದೇಸೀಂದ್ ಗಗ್ಗೆಲುನೆ
ಲಚ್ಮಣೆಲ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿಲಂಬೆ ಕೊಚ್ಚುನಿ ಯೇತ್

ಲಚ್ಚಮಣೆ ವೊಚ್ಚಿಮಣೆ ವೊಪ್ಪ ನಿಕ್ಕಾವಂದ್
ನಿಕ್ಕಾವೊಡೂಂಜಿ ಪೊಳಿಮಣೆ. ಪೋಡ್ಯಡುಂಡೆನಡ.
ಎಂಚಿನೆಂಚಿನ ಬಗ್ಳಿನೆಂಚಿನ ಜಾತಿ

ಕಂಡೆಲಗ್ ರಾವಣಗ್ ನಿನ್ನಮ್ಮಗೀ ಬೊಟ್ಟಿ-
ಕಂಡದ ಮದಿಮೆನ್ ಮಳ್ಪುಂಡಲಾ ಮುಳ್ತು ಪಿರ
ಪೋದತ್ತ? ಮದಿಮೆ ದೊಂಪೊಡು ಆನಿ ಮುಂಡಾಸ್
ರಟ್ಟಾದೆ. ಮೂಳು ತರೆ ರಟ್ಟಾವೆ, ತೂಲಾಂದ್
ಪಗರಿನೊಂಜೆನ್ ರಪ್ಪ ಬುಡಿಯೆ. ರಾವೊಂದು ಬ-
ರ್ಪಿನ ಪಗರಿನತಿಕಾಯೆ ತೂದು ತಾನೊಂಜೆನ
ಯ್ಕೆದುರಾದ್ ಬುಡ್ದು ತಲೆತ್‌ದ್ ಬೆರಿಬೆರಿಕ್ಕೆತೋ

ಪಗರಿಳೆನ್ ಪಾರಾಯೆ. ಇಂಚೊಂತೆ ಪೊರ್ತ್ರೆ-
ರ್‌ಲ ತೂಪಿ ಕಣ್ಣಾಲಿ ಬಚ್ಚುನೆಂಗೆಕ್ಕಸಕ
ಲೆಕ್ಕದಾಂತಿನ ಪಗರಿಳೆನ್ ಬುಡೊಂಡೆರ್. ಬುಡೊಂ-
ಡಿನೆನೊರಿಯನೊರಿ ಪೊಳ್ತಿನನೆ ರಾಸಿಯಾಂಡವುಳು.
ಗರ್ಪೊಡತಿಕಾಯೆ ಮಂತ್ರದ ಪಗರಿ ಬುಡಿಯೆ. ಲ-
ಚ್ಮಣಗ್ ಮೆಯ್ಯುರಿಜಾಲೆ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡ್, ಬೆಗರ್‌ಂಡ್.
ಅಂಚನಿಂಬ್ಯೆಲ ಬುಡಿಯೆ ಮಂತಿರ್ದ್ ಪಗರಿನೊಂ-
ಜೆನ್. ರಾವಣನ ಮಗನ ಮೆಯ್ಸೀತ ಮೊರ್ದ್ ನಾ-
ಡಿ ನರಂಬು ಉಂತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಕೈಬಿರೆಲ್
ಬಗ್ಗಾಯೆರೆ ಬರಂದೆ ಕುಂಬರೆರೆ ಸುರುವಾಂಡ್.

ಪರಪು ಕತ್ತಲೆನ್ ರಟ್ಟಾಂಡ್ ಬೊಳ್ಪುದ ದಂಡ್
ಗುಡ್ಡೆ ರಾವೊಂದು ಬನ್ನಗ ಮೆಂಚಿ ದರ್ಪುಂಡು.
ಇಂಚ ಬಾರೀ ಪೊರ್ತು ನಡತಿ ಪೊರ್ಮಾಟೊಡಿ-
ರ್ಪೆರೆಡ್ ಬಿಗು ಯೇರ್ ಲಗು ಯೇರ್‌ಂದ್ ಪಣಿಯೆರಾ-
ವಂದಿ ಲೆಕ್ಕುಪ್ಪುನಗ ಪಕ್ಕ ಲಚ್ಮಣೆ ಬೆರ್ಮ
ಮಂತ್ರ ಮಂತಿರ್ದೊಂಜಿ ಪಗರಿ ಬುಡ್ತಿನವು ಪಾ-
ರೊಂದು ಬನ್ನಗ ರಕ್ಕಸೆರೆ ತಿಗಲೆ ನಡ್ಸ್‌ಂಡ್
ಬೂಮಿ ಅದ್‌ರ್‌ಂಡಿಂದು ದಾದ ಕತೆ ದಾದಕಾ-

೩೪೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಸ್ಮಿತ್ತ್ಂದ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ತೂವ ತೂವತಿಕಾಯ –
ನಾಲಿ ತುಂಡಾದ್ ರಟ್ಟ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್

ಸುಗ್ರೀವೆ ಜಾಂಬವಾಂಗದೆರೆಡಪ ಮೆಯ್ಕೊರ್ದು
ಬಾರಿ ಸೊರ್ಕುಡು ಬೀರೊಡಂಚಿಂಚಿ ತೂವಂದೆ
ಕೋಪೊಡರ್ಲೊಂದು ಪೊಣೆವೊಂದಿತ್ತಿನಿಂದ್ರಜಿತು–
ಗತಿಕಾಯೆ ಲಚ್ಮಣಡ ಪೊಣೆದಳಿದ್ ಪೋಯೇನ್ಸಿ –
ನೆನ್ ರಕ್ಕಸೆರೆ ದಂಡ್‌ದಬ್ಬರೊನು ಲಚ್ಮಣನ್
ಪತ್ತಿ ತೂಪಿನ ದಾದ? ಏರವುಳು ತರೆ ಕಡ್ಪಿ
ತಿಗ್ಪೀನ್ಪಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇಂಡಿನೆ ತೆರಿದ್ ಲಚ್ಮಣನ್
ತಿನ್ಪೆನಾನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ರಮ್ಮ ತೇರ್‌ನ್ ಕಣತ್ –
ದುಂತಾಯೆ ಲಚ್ಮಣನೆದುರುಡು ಪೆಟ್ಟಾತಿ ಪಂ –
ಜಿದ ಲೆಕ್ಕ ಕುಜಲ್ ಕೊಕ್ಕೆರ್ದ್ ಗರ್ಪೊಡು. ಬೀರ

ಕಬ್ಬಿದಿನ ಕರ್ಮುಗಿಲ್, ದಿಟ್ಟಿ ರಟ್ಟುನ ಮೆಂಚಿ,
ದೊಂಡೆ ಮೊರೆಸುನ ತೆಡಿಲ್ ಸೇಂಕೆ ಬೀಜುನ ಗಾಳಿ
ಪಗರಿ ದರ್ಪುನ ಬರ್ಸ, ಮೆಯ್ಯಕ್ಕಸಾದಿಂದ್ರ –
ಜಿತುನ ಸಾಮರ್ತಿಗೆದ ಮಾರಿ ಬೊಳ್ಳೆದ ವೊಯ್ಲ್ –
ಡ್ ಪುಲಾದ್ ಪೋಪಿನ ಕಜನೆಲಾಪೆರಾ ಕಾಡ
ಬಂಟೆರ್‌ಂದೆಣ್ಯುಲೆಕ್ಕಿಂದ್ರಜಿತು ಗಂಡಾಟ
ಪೋಪಿನೆನ್ ತೂದೆದುರು ಬರ್ಯೆರ್‌ಂದಮರ್‌ನಗ
ರಾಮೆ, ಲಚ್ಮಣೆ ತೆರಿದ್ ಕಯ್ಮುಗಿದ್ ಅಣ್ಣೆ ಲ –
ಕ್ಕಿನಿ ದಾನೆ, ಕುಳ್ಡೊಂತೆ ಬಚ್ಚೆಲ್ ಕಳೆವೊಡಣ್ಣೆ
ಯೆಂಕಿಂಬ್ಯೆ ಬಲಿಕೆ ಆವಾಯೆ, ದಾಲಾವಂದ್

ದಣಿಕೆ, ಕಾದುನಿ ಯಾನೆ ಯೆಂಕಪ್ಪಣೇಂದ್ ಬಿರು
ದೆರ್ತ್‌ದೊರ ತಿರುನೊಯ್ತೆ. ಢಂಯ್ಯಾನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊಗಾ
ರಕ್ಕಸೆರೆ ತಿಗಲೆಡೊರ ಜಿಪ್ಪಾಂಡ್. ಕೆಬಿ ಮಾತ
ಕೆಪ್ಪಾಂಡ್, ಇಂದ್ರಜಿತ್ ರಡ್ಡೆಜ್ಜೆ ದುಂಬು ದೀ –

ದೆದುರುಂತುದೇರ್ ಲಚ್ಮಣೆನ ಯಿೊಯಂದ್‌ಡೆ –
ಡ್ಡೆನೆ ಆಂಡ್. ಪಿಲಿ ಜೆಯ್ದಿ ಪಾಂಜರೊಗು ಕುರಿ ಪೊಗ್ಗಿ
ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ದಾನೆ ಲಂಕೆನ್ ಮದಿಮೆ ದೊಂಪಂದ್
ದೆಣ್ಯನಾ? ಯೆಂಕ್ಳೊಂತೆ ಸಡಿಲ್ ಬುಡಿನೇಟ್ಟಿತ್ತೆ
ಬಾರಿ ಬುಳೆದರ್ ನಿಕುಳು, ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಜವ –

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೪೯

ಣೆರೆನೊರನೆ ಕೂಲಿ ಕೊಲ್ಪಂದೆ ನಿಂಗುನ ರಕ್ಕ –

ಸೆರೆಡ ಪೊಣೆದೀ ಪೋಯೆರುಂಡಂಬೆ ಪಿರ. ಇಡೆಗ್
ಬನ್ನಗನೆ ಯಿೊ ನಿನ್ನ ಕೈಪತ್ತಿನಾಳೆ ಕಂ –
ಟೆಲ್‌ದ ಕರಿಯಣಿನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಕೈತ್ತ ಕಾಜಿದ –
ರ್ತ್‌ದ್ ಬಯ್ದುನಂಬೆ. ಓ ಮರ್ಲ ಯೆಂಕ್ಳೆಡಲ ಕಾ –
ದ್‌ದ್ ಗೆಂದುನಾಯೆ ಯಿೊಯಂದಂಬೆ. ಬೀಲ ದೆ –
ರ್ತ್‌ದ್ ಸಜ್ಜಿಡಂಬಿ ಪಾಡ್ಯೆರಲ ತೀರಂದಿನಾ –
ಯಗ್ ನಿಕ್ಕ ಈತ್‌ಲಾ ಹಾಂಕಾರನಾ? ನಡಪು
ನಡಪೂಂದೆ. ಲಚ್ಮಣೆಲ ದವುಡೆಗಿತ್ತೆನೆ ಬುಡ್ಪೆ
ನಿನ್ನ ಮುಚ್ಚಿಲ ಬಾಯಿ. ಈ ಲಂಕೆ ಎಂಕ್ ಮದಿ –
ಮೆದ ದೊಂಪ ಅತ್ತ್‌ಡಲ ನಿಕ್ಕ್ ದೂಪೆದ ಕಂಡ –

ನೇಂದ್ ಲೆಕ್ಕೊಣು. ಅತ್ ಮಳ್ಪಂದೆ ಬುಡ್ಪೇಂದ್
ಲೆಕ್ಯನಾ? ನಿಕ್‌ಳೆಗೇಪಲ ಸಡಿಲ್ ಬುಡ್ಪಿನೆಂ –
ಚಿನ ಬೊಕ್ಕ. ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ರಾವಣನ ಕಂಡೆಲನ
ಕಂಟೆಲ್‌ಡ್ ಇಜ್ಜ ಕರಿಯಣಿ. ಕೈಟ್ಟ್ ಕಾಜಿಜ್ಜ?
ಅಂಚಿತ್ತಿ ಜಮ ಕಳುವೆ ಜಾತಿ ಪೊಣ್ಣತ್ತಂದೆ
ಆಣಂಬೆ? ಬಗ್‌ಳುನೆಂಚಿನೆನ್ ಯಿೊ. ಯೆಡ್ಡೆ ದ –
ಪ್ಪೆಗೆಲದ ಕಲೆಂಬಿಗಾಪಿನ ತಿಗಲೆ ಉಂಡೂಂದ?
ಬಂಬೆ ಬಿಜ್ಜಾಯ್ನೆಂಗೆ ಬಿಜ್ಜಾವೆ ಗೊಂತುಂಡ?
ನಿಕ್ಕೊಳ್ಳ ಪಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದ್‌ಜಿ ಸಮೋಟ್ಟಿನಿ ಮುಟ್ಟ
ನಿನನ್ ಕಡಪುಡುವೆ ಪಾಸಾಡಿಗತಿಕಾಯ ನಾಂ –

ದೊಂಜಿ ಸಾಣೆಗ್ ಕೊರ್ತಿ ದೂಜಿ ಕೋಲುನು ಬುಡಿಯೆ.
ತೂದಿಂದ್ರಜಿತು ಪಗರಿನೆದುರು ಪಾರಾದ್ ಬ -
ರ್ಪಿನೆನ್ ಕತ್ತೆರ್ದ್ ನಡುಸಾದಿಡೋ ಪರ್ದೆಸಿ !
ನಿಕ್‌ಳೆನಿರ್ವೆರೆನ ಮಂಚವ ತಿಪ್ಪಿಲೆಡ್ ಸಯ್ದಿ -
ನತಿಕಾಯ ತರೆ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡರ್ಲಾದ್ ಬೊ -
ಳ್ಪುನು ಪೊರ್ಲು ತೂವಂದ [illegible]ಳ್ಳಾಯೆ. ತೀರುಂಡ
ತಾಂಗೊಣಾಂದೊಂಜಿ ಕಣೆ ಕಡಪುಡಿಯೆ. ಇಂಚನಿ -
ರ್ವೆರ್ ಪಾಕ ಪೊರ್ತು ಪಗರಿಳೆನ್ ಪಾರಾವೊಂದು
ಪೊಣೆವೊಂಡೆರಿಂದ್ರಜಿತು ಪಕ್ಕೊಂಜಿ ನೆನೆಪಾದ -
ಡರ್ದಿ ಪಾದೆದಿಡೆಕ್ಕ ಕಂತಾದ್ ದೀಂಡೊಂಜಿ

ಗಳಿಗೆದಗ ನಂಜಿ ಮೊರ್ದಾ ಪಾದೆ ಕುರಿಯೊಂದು

೩೫೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಬರುವಂಚಿ ನಂಜಿ ದಿಂಜಿದಿ ಕಡ್ಪು ನೀರ್ದ ಮರಿ
ಪಗರಿನೊಂಜೆನ್ ದೆತ್ತೆ. ಬಿರುನಡುಕ್ಕೊಡ್ಡಾದ್
ಕೆಬಿಮುಟ್ಟ ತಿರುನೊಯ್ತ್ ಬುಡ್ತಿನವು ಸುಂಯ್ತೊಂದು
ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಬುಳಾವೋಡ್ಡ ಮೆಂಚಿದ ಬರೊ-
ಟ್ಟಾ ಲಚ್ಮಣನ ಮೆಯ್ಯ್ಕ ಕಂತ್‌ಂಡ್. ಜಾಲ್ಯರತೆ
ಸುರುವಾಂಡ್, ಮೆಯ್ಯಿಡೀ ಬೆಗತ್‌ಂಡ್, ಕಣ್ಣ್ ಕ-
ತ್ತಲೆ ಪೋಂಡು ಕೈಕಾರ್ ಬಲದಾಂತೆ ದೊಂಡೆ ಪಸೆ-
ಯಾಜಿಂಡ್ ಮೆಯ್ಪುಚ್ಚೆಯೇರ್ದುಂತಿನಳ್ತುಡ್ದೆ
ಮುದ್ದೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ದಡ್ಡ ಮಗುರುನೆನ್ ತೂದು ಬ-

ತ್ತ್‌ದ್ ಪಾರ್ದ್ ತುಂಬೊಂದು ಪೋದು ಜೆಪುಡಾದ್
ಮೋಣೆಗ್ ಚೌಳಿ ನೀರ್ ತಲಿತ್‌ದ್ ಬಿಮ್ಮ ಬುಡ್ಪಾದ್
ಬಾಯಿಗೊಂಜೊಂಜಿ ತಕ್ಕಣ ನೀರ್ ಮಯ್ತ್‌ದೆ-
ದ್ಯೊಂದಿತ್ತೆರತೆನ್ ತೋಜಾವಂದೆ ಪಾತೆರೊಡು
ನಲ್ಲಣ್ಣೆ ತೂಚಣ್ಣೆ ಜಾಂಬವೆರ್‌ನಕುಳು. ಈ

ಸಂಗತಿ ತೆರಿದ್ ಪಕ್ಕ ಹನುಮಂತೆ ಪೋದಿಂದ್ರ-
ಜಿತುನು ತೇರ್‌ಡ್ದ್ ತಿರ್ತೊಯ್ತ್ ಪಾಡ್ದೊಂಜಿ ಕು-
ಳ್ಳಾಯೆ ಗುದ್ದುನು. ಜುಟ್ಟು ಪತ್‌ದ್ ಬಗ್ಗಾದ್ ಕೆ-
ಕ್ಕಿದ ಮುತ್ತುಗಯ್ತ ಮಿತ್ತೊಂಜಿ ತೊರ್ರುನ್ ತೊರ್ತೆ.
ಹನುಮಂತೆ ಬಿಗ್ತ್‌ದಿನ ಮಂಗ ಪತ್ತ್‌ಡ್ದೆಂಚ

ರುಂಬೆಂದು ಇಂದ್ರಜಿತು ವೊಂಚಿ ಪಾರ್ಯೆಂದ್ ಗೊಂ-
ತಾವಂನೆ ಹನುಮಂತೆ ಪಿರ ಮಗ್‌ರ್ದಿಮೆಯ್ಟ್
ತನ್ನಕುಳು ಪುಂಡು ಬೂರ್ದಿನೆನ್ ತೂದಡೆ ನಡತೆ.
ಲಚ್ಮಣನ್ ತನ್ನ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಜೆಪುಡಾವೊಂದು
ತರೆಕಂತ ಪಾಡ್ದ್ ಲಚ್ಮಣ ತಿಗಲೆಡೊಂಜಿ ಕೈ
ದೀದ್ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೈನ್ ತರೇಕ್ಕ್ ಪತೊಂದು
ಕಣನೀರ್ ದಾರೆ ಕಟ್‌ದರಿವು ರಾಮನ್ ತೂಯೆ.
ದಾಲ ಪೋಡ್ಯಡೆ ನಿಕುಳು. ದಾಲಾಪುಜಿಂದು ಯಾ-
ನಿತ್ತೆ ಬರ್ಪೆಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೋತಿ ತೂಚಣ್ಣ
ಪಂಡಿತೆರ್ ಬತ್ತೆರಾ ಬತ್ತೆರಾಂದಾರೆ ಸಾ-

ದಿನ್ ಮಾತೆರಪಗಪಗ ಗಳಿಗೆಗೊರ ತರೆ ದೆರ್ತ್
ತೂಪೇದೆರಂಚಿಂಚಿ. ರಾಮೆ ತರೆ ದೆರ್ತ್‌ದೊರ
ತೂದು ಜಾಂಬವೆರೆನೋ ಜಾಂಬವೆರೆ! ತೂಚಣ್ಣ

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೫೧
ಪಂಡಿತೆರ್ ಪೋತಿನೋಡೆಗ್ ಲೆಪ್ಪಿ ಬರಡಾರ್.
ಮೂಳಾಪಿನಾಂಡ್. ಇಂಚಾವೂಂದ್ ಯಾನ್ ಲೆ-
ಕ್ಕಜಿ. ಯಾನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದೆಂಚಿನಲ ಪೆರಜನ ಯಿಜ್ಜಿ.
ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮೆಗ್ಯೆ ದಾಂತೆಂಚಯೋದ್ಯೆಗ್ ಯಾನ್
ಕಾರ್‌ದೀವಡ್ ಅಪ್ಪೆನಕ್‌ಳೆಗೆಂಚಿನ ಪಣಡ್ .
ಅಯ್ಯೋ ದೇವೆರೆ ಊರ್ಮಿಳೆನ ಮೋಣೆನೆಂಚ ತೂ-

ವಡ್ ಊರುದಕ್‌ಳೆಗೆನ್ನಿ ಮೋಣೆನೆಂಚ ತೋ-
ಜಾದ್ ಬದ್‌ಕಡ್. ಲಚ್ಮಣನ ಗುಣ ನಡಕೆ ಮನಸ್
ಬೇತೆರೆಗುಂಡು ಓ ಹನುಮಂತ, ಸುಗ್ರೀವ,
ಜಾಂಬವೆರೆ ನಿಕುಳು ಮಾತೂರು ಸೇರೊಳಿ ಯೆಂಕ್
ಯೆನ್ನಾಸೆಯಿಜ್ಜಿ ನನ. ಈ ಯೆನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆನ್ನ
ಬೆರಿಬುಡಂದೆನೆ ಬತ್ತೆ. ಯಾನೆಂಚ ಬುಡ್ದು ಕು-
ಳ್ಳಡ್? ಬೆರಿಯೆನೇ ಪೋಪೆ. ಬೊಡೆದಿನೂರುನು ಮೆಗ್ಯ-
ನಮ್ಮನಪ್ಪೆನ್ ಬುಡ್ದು ಯೆನ್ನ ಚಾಕಿರಿಡ್ ಜಿವೊ-
ನೆಡ್ಡೆ ತರೆತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಯೆಂಕಾದ್ ಜಿವ ಕೊರಿನ
ಈ ಮೆಗ್ಯನೆಂಚ ಮದಪಡ್ ಯಾನ್ ಜಾಂಬವೆರೆ.

ಓ ಲಚ್ಮಣಾ! ಲೋಕೊಡೇರುಂಡು ಯೆಂಕ್ ನನ
ನಿನ್ನಂಚಿ ಮೆಗ್ಯೆ. ನನ ದಾಯೆಗೀ ಪೆಟ್ಟ್ ದಾ-
ಯೆಗ್ ಗೇಲ್, ಬೊಡೆದಿ ದಾಯೆಗ್,ಊರು ಬದ್‌ಕ್ ದಾ-
ಯೆಗ್, ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರ ದಾಯೆಗೀ ಇಜ್ಜಂದೆ.
ನಿನ್ನ ಮೋಕೆನ್, ನಿನ್ನ ಚಾಕಿರಿನ್, ನಿನ್ನ ಸಾ-
ದಾನೆನ್, ಬಗ್ತಿನ್, ನಿನ್ನ ಬೆನ್ಪಾಟೊನಿಸ್ವಾಸೊ-
ನುಲ್ಲಾಸ್ ಸಮದಾನ ಗುಣೊಕುಳೆನ್ ಬೇತೇರೆ-
ಡೋಳು ತೂವಡ್ ಯಾನ್, ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆದ ನಿನ್ನ
ಮೋಣೆ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಕಣ್ಣ್‌ಳೆಗ್ ಸುಣ್ಣಾಂಡ್
ನಿನ್ನ ಪೊರ್ಲುದ ಪಾತೆರೊಳೆನ್ ಕೇಣೊಂದಿತ್ತಿ

ಕೆಬಿಕುಳು ಪುಡಾಂಡ್. ನಿನನೇತೊ ಪಾತೆರ್ಪಾದ್
ಬೊಡಿಯಂದಿ ನಾಲಾಯಿಯೊಯ್ತ್‌ರ್ದ್ ಪೋಂಡು. ಓ
ಲಚ್ಮಣಾ ! ಈ ಪೋದು ಯಾನ್ ನನ ಬದ್‌ಕು ಲೆ-
ಕ್ಕಿಜ್ಜಿ ಮಗ. ನಿಕುಳು ಮಾತೆಂಚಿನೆನ್ ತೂದುಂತು-
ದರ್, ನಿಕುಳು ಪಿರ ಪೋಲೆ ಮೆಗ್ಯಡಪ್ಪೆನೆ ಯಾನ್
ಪೋಪೇಂದ್ ಕಲ್ಲ್ ಕರವುನ ಲೆಕ್ಕ ಕರ್ಲ್ ಬೆ-

೩೫೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಯ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಬುಳಿಪುನಗ ತಪ್ಪು ಮರ್ದ್ಂಗ್ಯೆಡ್
ತಿಕ್ಕೊಂದು ಕಿದ್ಕಿಲ್‌ದಡಿಟ್ಬೊಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಸಂ-
ಜೀವನ್ದ ಗಡ್ಡಿ ದೀವೊಂದು ತೂಚಣ್ಣ ಪಂ-
ಡಿತೆರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಾಮೆ ಬುಳಿಪುನೆನ್ ತೂದೀರ್

ದಾದಿಂದು ಪೊಂಜೋವ್ಯೆ ಲೆಕ್ಕ ಬುಳಿಪುನಿ ಬುದ್ದಿ.
ದಾಲ ಪೋಡ್ಯಡೆ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಯಣ್ಣೆರೆನ ಜೀವೊಗು
ದಾಲಾತ್‌ಜಿತ್ತೇಂದ್ ಪರ್ಕಡ್ಡಿದುಂಗಿಲೊಡು
ತಿಕ್ಕಾದಿ ಚೌಳಿ ಕಾಯಿದ ಕೋಡುದಾತೆಲ್ಯ
ರಡ್ಡ್ ಮೆಯ್ಟಿರೆ ಯಿತ್ತಿನೆಡ್ಡೆ ಪರ್ತೆದ ಪಾಕ
ಮರ್ದ್‌ಲೆದ ರೆಸ ಕಸಾಯೊಡು ನೀರ್ ದೀತಿ ಬೀ-
ಸತ್ತಿ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಲಚ್ಮಣನ ನೆತ್ತಿದ ಕುಜಲ್ -
ನಂಚಿದಂಚಿಂಚಿದಿಂಚೊಂದಾದ್ ನಿದ್ದೊಂಜಿ
ಗೀರೊಯ್ತ್‌ದಂಗ್ಯೆದ ರೆಸ ಬುಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಸಂ-
ಜೀವನ್ದ್ ಗಡ್ಡಿಲೆನ್ ಪತ್ಯೆ ಮೂಂಕುಗು ಪೊಜೆಂ-

ಕ್‌ದ್ ಲೇಪ ಮುಟ್ಪಾಯೆ ಪಗರಿದ ಗಡಿಕ್ಕ್ ದ-
ಪ್ಪೊಡು. ಪರುವಡೆದ್ ನೀರ್ ಪರ್ಪಾಯೆರಾವಂದೆ
ಬಿಮ್ಮ ಬುಡ್ಪಾದ್ ನೀರೊಂಜೊಂಜಿ ಬೊಟ್ಟ ಮ-
ಯ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ದಾಲ ಬಚ್ಚಿರೆ ತಿನ್ಪಿನಾತೊಂತೆ
ಪೊರ್ತು ಕರಿನಗ ಮೆಲ್ಲ ಕೇಂಡೊಂಜಿ ಸಬ್ದ ನರ-
ಕುನ ಮೆಲ್ಲ ಕೈಕಾರ್ ಪಂದುನಲ ತೋಜಿಂಡ್.
ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಕಣ್ಣ ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ ತೂ-
ವೊಂದಿತ್ತಿನಕುಳು ತೂಯೆರ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಲ-
ಚ್ಮಣೆ ಮುಚ್ಚಿದಿತ್ತಿ ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾವುನೆನ್ ತೂದು
ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲೊರ ಪೋತಿ ಜಿವ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.

ಅಂಚಿಂಚಿ ಕೈಕಾರ್ ಪೀಂಟಾದ್ ನುರ್ಗಾದ್
ಮೆಯ್ಸ್, ಬಾಯಂಗಾದ್ ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾದ್

ದಿಡ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಸುತ್ತಲುಂತೊಂದಿನಕ್‌ಳೆನೊರ
ತೂದು ಸೋದ್ಯೊಡು ದಾನೆ ನಿಕುಳಿಂಚ ಮಾತೆರುಂ-
ತುದಿನೀಂದ್ ಕೇಂಡೆ ಲಚ್ಮಣೆ. ಜಾಂಬವೆರ್ ದಾಲ
ಇಜ್ಜಪ್ಪ. ಯೆಂಕುಳುಂತಿದಿನಿಂಚನೇಂದ್ ಪಂ-
ಡೆರ್. ರಾಮ ಮೋಣೆ ತೂದೆಂಚಿನಾಂಡಣ್ಣ, ಸಂ-
ಗತಿ ದಾದ? ದಾಯೆ ಮೊಕುಳಿಂಚ ಮಾತುಂತುದೆರ್?

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೫೩

ಮೂಳೆಂಚಿನಾಡ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡಿ ಲಚ್ಮಣನ ತರೆ
ಪೂಜೊಂದು ಎಂಚಿನನೆ ಆದುಪ್ಪಡಿತ್ತೆ ಮಾ-
ತ ಸಮಾಂಡ್. ಎಂಚಿನಾಂಡ್‌ಂದ್ ಪಣಿಯೆರೆನಾಡ್ದ್
ತೀರಂದ್. ದಾದಾತಿನೀಂದ್ ತೂಚಣ್ಣೆ ಪಣೊ-
ಡತ್ತ್‌ಡೇರೆಗ್‌ಲ ತೆರಿಯಂದ್ ಪಣಿಯೆರೆ ಗುಟ್ಟು.
ಬೊಕ್ಕ ಗೊಂತುಪ್ಪುನಾರೊರಿಯೆ ದೇವೆರ್ ಮಾತ್ರೆ.
ತೂಚಣ್ಣೆ ಮಳ್ತಿನುಪಕಾರೊನೆಣ್ಣಿಂಡಿಡೀ
ಮೆಯ್ಯ್‌ಕ ಬಂಗಾರ್ ಮುಚ್ಚಾಂಡಲಾ ಕಡಮೆನೇ
ಅತ್ತೆ ಜಾಂಬವೆರೇಂದ್ ಜಾಂಬವೆರೆ ಮೋಣೆನೊರ
ತೂದು ತೂಚಣ್ಣ ಮೋಣೆನ್ ತೂಯೆ ರಾಮೆ. ತೂ-
ಚಣ್ಣೆ ಕೈರಡ್ಡೆನ್ ಮರಂಕಣೆ ಪತೊಂದು ಯಾ-
ನೆಂಚಿನೆನ್ ಪಣ್ಪುನಯ್ಯಾ, ಮಾತ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿ-
ನಾರೆ ಗೊಬ್ಬತ್ತಂದೆ ನಮಡ ನರಮಾನ್ಯಡೆಂ-
ಚಿನ ವುಂಡು. ಎಲ್ಲಿಡೆಂಕಜ್ಜೆರ್ ಕಲ್ಪಾದಿ-
ನೆನ್ ಕೊರ್ತಿನತ್ತಂದೆ ಯೆನ್ನಾಂದ್ ಯೆನಡ ದಾ-
ಲಿಜ್ಜಯ್ಯ, ಮರ್ದ್‌ಡೆನ್ನಜ್ಜೆರ್ನ ಬಾರೀ ಪು-
ದಾರ್. ಮೆಯ್ಗೆಂಡ ಕಾಯುನ ನೆತ್ತಿಗೇರ್ದ್ ದಾ-
ದ್ಪಾದ ಪಾತೆರುನ ಜರನೇ ಆವಡಣ್ಣೆ ಪಂ-
ಡಿತೆರೆ ಮರ್ದಿತ್ತೆ ಕಣಪೇಂದ್ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್

ದೀಂಡ ಯಾವಪಗನೇ ಜರ ಅರ್ದೊಗರ್ದ ಜ-
ಪ್ಪೇದ್ಂಡ್. ಅಂಚಿನಾರಜ್ಜೇರ್. ಸೈನೇಟ್ಟ
ಮರ್ದ್‌ಕೊರ್ದ್ದುಂದೇರೆ ಕೈಡ್ದ್‌ಲೊಂಜೇ ವೊಂಜಿ

ಕಾಸ್ ಜೊಂಬುಡು ಪುಟ್ಟಿನೇಕ್ಕ್ ಕೈ ನೀಡ್ದಿನಾ-
ರಾರತ್ತ್. ಆರೆಂಕ್ ಮರ್ದ್‌ನುಪದೇಸ ಕೊ-
ರ್ನಗನೆ ಪಣ್ತಿನ ಪಾತೆರೊಂಜಿ ಮರ್ದೇರೆಗ್‌ಲ
ಕೊರು, ಕಾಸ್‌ಗೊಂಜಿ ಕೈ ನೀಡೋಡ್ಚಿ. ಕೈ ಪಲಿತೆ
ಪೋವೊಂದು. ಅಂಚಾದ್ ಯಾನ್‌ಲಾ ದೆತೋಣುನೀಂ-
ದಿಜ್ಜಯ್ಯ. ಜಾರ್ದೆ ಪುಣ್ಣಮೆಗೆಂಕ್ಳೆನಿಲ್ಲ ಕ-
ಯ್ತಳ್ ಬಾರಿ ಗೌಜಿಡಾಪಿನ ನೇಮ ಬಾರಿ ಸಬೆ
ಬಾರಿ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ, ಯೆಂಕಯ್ತ ಮರ್ಲಿಜ್ಜಿ-
ಡಲ ಯಾನವುಳು ಕುಸಾಲ್‌ಗ್ ಕೋರಿಕಟ್ಟುನೀಂ-
ದುಂಡವೆನ್ ತೆರಿದೇರ್ಲ ಕೋರಿ ಕಡಪುಡುನುಂಡು

೩೭೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕೊಂಬಚೇಳ್‌ದ ಕಸಾಯೊಡು ನೀರ್‌ದೀತಿ ನಂ-
ಜಿದ ಬಾಲ್‌ಲುಪ್ಪುಂಡು ಕೆಲವೆರೆಡ. ಅಂಚಿತ್ತಿ
ನನೆ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ನಂಜಿದ ಪಗರಿನಿಂದ್ರಜಿತು
ಬುಡ್ತೆ ಕಂಡಿತ. ದಾಲ ಸಂಸಯನೆ ಇಜ್ಜೀಂದ್
ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡಿ ಲಚ್ಮಣೆ ಕೋಪೊಡಿಡಿಯ ಕೆಂ-
ಪೇರ್ದ್ ಪರುಕಡೆದ್ ಓಳುಳ್ಳೆ ಆ ಇಂದ್ರಜಿತು .
ಪೊರ್ತು ಕಂತೋಡ್ಡ ಕಳುವನ ತರೆನ್ ಕಡ್ಪಂದೆ
ಕುಳ್ಳೆಡಾಣತ್ತ್ ಯಾನ್ಂದೊಂಜಿ ತೊರ್ಪು ತೊ-
ರ್ತಿನ ದಡಿಕ್ಕದ್‌ರ್ಂಡ್ ನೆಲ ಗುಮೆಲು ಗೆಂಡ ಕ-
ಕ್ಕುನ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆವೊಂದು ಗಟ್ಟಿ ಮುರೆಲ್‌ದ ಮಲ್ಲ

ಪರ್ತೆ ಕಡ್ತಲೆನ್ ಬೀಜಾವೊಂದು ಬಾರೆದೋ-
ಟೊಗು ಸೊರ್ಕೆಲಾನೆ ಪೊಗ್ಗಿನ ಲೆಕ್ಕ ರಕ್ಕಸೆರೆ

ದಂಡ್ ಪೊಗ್ಗುನಗೆದುರು ತಿಕ್ಕಿನಕ್ಳೆನ್. ಮಾತ
ನೂಕೊಂದು ನುರ್ಕೊಂದು ಚಿಲ್ಲೊಂದು ದಂಟೊಂದು
ತೊರ್ತೊಂದು ಕಡ್ತೊಂದು ತೌರೊಂದು ತಿಗ್ತೊಂದು
ಕೆತ್ತೊಂದು ಕುತ್ತೊಂದು ಬೆತ್ತೊಂದು ಓಳುಳ್ಳೆ
ಇಂದ್ರಜಿತು. ಓ ಇಂದ್ರಜಿತು ದುಂಬು ಬಲ ಇಂಚಿ
ದೈರವುಂಡುಡ ಕಾದ್ ಬಲ, ಆಣ್ ಮಗೆ ಅಂದ್-
ದೆನಡ ಬಲ ಕಾದ್ಂದ್ ಅರಬಾಯಿ ದೀವೊಂದು
ನಡುದಂಡ್ ಕಡತ್ದಬ್ಬರೊಡು ಬರಸ್ಡ್ ಬರ್ಪಿ ೧೦೩೦

ಲಚ್ಮಣನ್ ದೂರೊಡ್ದು ತೂದಿಂದ್ರಜಿತು ತನ್ನ
ತೇರ್ನ್ ಕಣತ್ದೆದೆರುಡುಂತಾದ್ ಲಚ್ಮಣನ್
ತೂದು ಲಚ್ಮಣನಂಬೆ. ಸೈದ್ಜನ ಯಿೊ, ನಿಕ್ಕ್
ದಾನೆನ್ನ ಕೈಟ್ಟ್ ಪೋಕಾಲ ಬಯ್ದ್ಂಡತ್ತ್-
ಡಿತ್ತೆ ಕುಡ ಬಯ್ದಾಯ. ಬಡಕಾಯ್ದ ಚತ್ರಿಳೆನ
ಪೊಟ್ಟು ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ಪತೊಂದು ಬತ್ತ್ದ್ ಮೂಳು
ಬಾರಿ ಗದ್ದಾವತ್ತ ತೀರುಂಡ ನಿಕ್ಕ್? ಕ-
ಲ್ಪಾವೇಂದ್ ಬೆರಿಬೆರಿಕ್ಕೇಳೆಣ್ಮ ಪಗರಿ ಪಾ-
ರಾಯೆ. ಲಚ್ಮಣೆ ತೂಪಿನಕ್ಳೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಮೆಂಚಿ
ರಟ್ಟು ಲೆಕ ಕಡ್ತಲೆನ್ ಬೀಜಾದ್ ತಲೆತ್ದೋ- ೧೦೪೦

ಮರ್ಲ! ನಿನ್ನಂಚಿತ್ತಿ ಕಾಟ್ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಚಂ-
ಡೊನು ಮಾತ ದೆಪ್ಪಂದೆ ಯಾನ್ ಸೈಯೆರೆ ದಾನೆ

ಮರ್ಲಂಬೆ. ಯೇರೇರ್ನ ಲಕ್ಕಾದ್ ಸುಲಿದ್ ಕೂ-
ಡಾದಿ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಗ್ ತೂದೀಲ. ಯೆಂಕ್ ಕ-
ಲ್ಪಾವನಾ? ಕಳುವ, ಕಲ್ಪಾವು ಬಲ ತೂಪೇಂದೆ.
ತೂಪಿನೆಂಚಿನೆನ್ ಯಿೊ, ತೆಪ್ಪುನಾಂದಿಂದ್ರಜಿತು
ಬಿರು ದೆರ್ತೆ, ಸುರುಮಳ್ತೆ, ಪಗರಿ ದಕ್ಯೆರೆ. ರಡ್ಡ್

ಲಚ್ಮಣನ ಮೆಯ್ಕೊಂತೆ ಬರ್ತ್‌ಂಡ್. ಅರ್ದ ಪೆ-
ಟ್ಟಾತಿ ಕಂದೊಡಿ ಲಾಗ್ಯುನೆಂಗೆ ಲಚ್ಮಣೆ ರಡ್ಡ್
ಗುತ್ತು ಲಾಗಿದ್ ತೇರ್‌ಡಿತ್ತಿಂದ್ರಜಿತುನ ಜು-

ಟ್ಟುಡ್ ಪತ್ತ್‌ದೇತ್ ದುನಿತೆಡಲ ತೇರ್‌ಡ್ದ್ ತಿ-
ರ್ದೊತ್ತ್ಯ್ ಪಾಡ್ದಂಚೆಂಚಿ ಪಿರದುಂಬು ಕುರ್ಕಾದ್
ಚತ್ರಿಳೆನ ಪೊಟ್ಟು ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ ? ಅಂದ ಓ
ನಾಯೆ ತುಕ ಬಗ್‌ಳಿತ್ತೆ. ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ಕಂಡೆಲನ
ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆನ? ಓ ಮಂಗ, ಪೋಕಾಲ
ಬಯ್ದಿನೇರೆಗ್ ಯೆಂಕ ನಿಕ್ಕಾಂದ್‌ದಿತ್ತೆನೇ
ತೋಜಾವೆ ತೂಲಾಂದ್, ಕಡ್ತಲೆನ್ ಬೀಜಿದೊಂ-
ಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ಕಡ್ತೆ ನಾಲಿಗ್. ನಾಲಿ ತುಂಡಾದ್
ಲಚ್ಮಣನ ಕೈಟ್ಟಾಂಡ್ ರೊಂಡು. ದಂಡ್‌ದ ರಕ್ಕ -
ಸೆರ್ ಪುಂಡು ಬೂರ್ದ್ ಲಚ್ಮಣಡ ಪೊಣೆಯೆರೆ ಬೀಸ

ಬೀಸ ರುಮುಕಟ್‌ದ್ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ದುಂಬು-
ಡಿತ್ತಿ ಪಚ್ಚಪೆದಂಬೆ ಸರ್ಪಾಸುರೇನ್ಪಿ ಬಿಂ-
ಗಿರಿ ಮಲ್ಲ ದೊಂಡೆ ಬಿಜ್ಜಾವೊಂದು ಮಂಡೆ ಬೀ-
ಜಾವೊಂದು ನಿನ್ನ ತರೆ. ನೆನೆಪುಂಡ? ಪೆಟ್ಟತ್ತ್
ಕತ್ತಿ. ಯಾನೊರಿಯೆ ತರೆತುಂಡು ಪೊಣ್ಣಾಂಡ ಪೋ ,
ಪೆಟ್ಟ್ ಗೊಂತುಂಡಾಂದೆ. ತೂದು ಲಚ್ಮಣೆ ನಿನ್ನ
ಮರ್ಲ್ ಪಿರಿಯಾವೋಡ್ಡ ಮರ್ದ್ ಪೆಟ್ಟೊಂಜೇಂದ್
ಬುಡಿಯೆ ಕಯ್ತ್‌ದ್ ಮುಸುಂಟುಗು, ಇಂಚ ತಲೆತಿನಕ್ -
ಳೆನ್ ಮಾತ ಜೆಪುಡಾದ್ ಪೋದು ರಾಮನ್ ತೂಯೆ.
ರಾಮೆ ಲಚ್ಮಣೆ ಬನ್ನಗೆದುರು ರಡ್ಡೆಜ್ಜೆ ಬ-

ತ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬರಾದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಯ್ಯೂಜಿ-
ದೆಂಚಲಾವಡ್ ದೇವೆರೆ ದಯೊಟ್ಟು ಪಗೆನ್ ಗೆ-
ಲ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನಸೆ ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಾಂದ್ ಮೆಯ್ಯಿಲ್ಕೆ
ಕೈದ್‌ಲೆದ ಗಾಯೊಲೆನ್ ತೂದು ಓ ದೇವೆರೇ

೩೫೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಇಂಚಲಾ ಕೊಣ್ತಿನಿಯ? ಎಂಚ ತಡೆವೊಂಡಪ್ಪ
ಲೇಪನ ಗಡಿತ್ತೆಣ್ಣೆನೆಂಚಿನಾಂಡಲ ಪೂಜೊ-
ಡಿತ್ತೆನೇಂದಪಗನೇ ಯುದ್ಧೊಡಾತಿನ ಪೆಟ್ಟ್-
ಲೆಡ್ ಮಾಲೆ ಮಾಲೆ ಜಪ್ಪುನ ನೆತ್ತೆರೊಚ್ಚಿನಗ
ಗಂಗೆ ಬಾಗಿರ್ತಿ ಜತ್ತಳ್ ರಾಮ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್.
ತೂಚಣ್ಣೆ ಬತ್ತ್‌ದೆಂಚಿನನ ರೆಸ ಬುಡ್ದ್ ಗಾ-

ಯೊಲೆಗಯ್ತನೇ ಕೊಜಂಟಿನ್ ಗಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾಯೆ.
ಸದ್ಯೊಗೊರೊಗಾಂಡ್ ಕಲೆ ವೊರಿಯಂದಿ ಲೆಕ ಬೇತೆ
ಮರ್ದೆಂಚಿನಾಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆ ರಾಮೆ, ತೂಚಣ್ಣೆ
ಇನಿ ಯೆಲ್ಲೆ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ನೀರ್ ತಾಗೆರೆ ಬಲ್ಲಿ
ಬೇತೆ ಮರ್ದೆಂಚಿನಲ ಬೊಡ್ಚಯ್ಯ. ಯಾವಿಂದು
ಗಾಯಗೋಡಿನಗ ತನ್ನಾತಿಗೇ ತಾಲುಂಡು.
ಒರಿಯಂದ್ ಕಲೆ ಮರ್ದ್‌ಗೊಂಜೇಂದೆ. ಚತ್ರಿಳೆನ
ಮೆಯ್ಟೊಂಜಿ ನಾಲ್ ಕಲೆ ಪೆಟ್ಟ್‌ದಿಜ್ಜಿಡ ದಾದ
ಪೊರ್ಲು. ಸೂರೆರೆಗ್ ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಕಲೆನೆ ಕಲೆ. ಬದ್‌ಕ್
ಗೊಂಜಿ ಬಿಲೆ. ಅತ್ತಾಂದ್ ಪಂಡೆ ಲಚ್ಮಣೆ ಜಾಂಬ-

ವೆರೆ ಮೋಣೆ ತೂದು, ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮಂತಾಂಗ-
ದೆರ್ ಮೋಣೆ ಮೋಣೆ ತೂವೊಂಡೆರೆಣ್ಯೆರ್ ಚತ್ರಿ-
ಳೂಂದ್‌ಂಡ ಬಾರಿ ಗರ್ವದ ಚಂಡ ನಿಜನೇಂದ್.

ಲಚ್ಮಣನ ಗಾಯೊಲೆದ ನೆತ್ತೆರೊಚ್ಚಿದಿನ ಕುಂ-
ಟುನು ರಾಮೆ ಮುಪ್ಪ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ದೂರೊಗೊಯ್ತ್ ಬೀ-
ಜಾದ್ ದಕ್ಕಿನ ಪೋಮು ಬೂರ್‌ಂಡ ಕಡಲ್‌ಗ್ -
ನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಪೊರ್ತು ಕಂತ್‌ಂಡ್. ರಾವಣನರಮ-
ನೆತ್ತೊತ್ತುಡಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಕೋಣೆಡ್ ದೊಂಬ
ಕಣಿಯೆ ಕೊರ್ತಿನ ಪಟ್ಟಿ ಪಿರ್ಕಾರ ತೆಪ್ಪುಕಳೆ-
ದೈನೂದು ತಾರಾಯಿ. ಅನೂದು ಬೊಂಡ, ಕದೊ-

ಳಿದ ಪರ್ನ್ದ್ ಸಾರ, ನೆಯ್ಯೊಮ್ಜಿ ಮಂಡೆಣ್ಣ ಕಂ-
ದೆಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಕಳಿ, ನಾಲ್ ಕದ್ಯ ಕತ್ತೆದ ಪಟಿಕೆ,
ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಾಂಟ್ಯ ತರೆಕುಜಲುಗುರು, ತುತ್ತು ಕುಂ-
ಟಿರ್ವ, ಕೆಂಪುದ ತುಂಡು ರಡ್ಡ್, ಕಾಯೆರ್ ಕನಪ-
ಡೆದ ಕಣಕ್ ಐವೈವ ಪುದೆ, ಸಾರ ದೊಂದಿ, ಪೊಸ

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೫೭

ಕೊಡಪಾನ ಪತ್ತ್, ಚೊಂಬಿರ್ವ, ಕೇಪುಲ್ದ ಪೂ-
ಪದಿನೆಣ್ಮ ಕಾಂಟ್ಯ, ಮಂಜಲ್‌ದ ಪೊಡಿ, ಸುಣ್ಣ, ಕರಿ-
ಯೊಂಜೊಂಜಿ ಗೋಣಿ, ದಾಸೆಮಿಯೊಂಜಿ ಮುಡಿ ಉರ್ಪೆ-
ಲರಿ, ಮುಣ್ಚೆ, ಪೊರಿ, ಬಜಿಲ್, ಎಣ್ಮೆಣ್ಮ ಗೋಣಿ, ಪಂ-
ಚಣಿ, ಉರಿಯೆ ಕೆಮ್ಮೈರೆ ಕಡಲೆ ಬಂಗಾರ್ಕಡಲೆ,

ಪೆರಡಿಂಗೆ, ಬೊಳ್ಳೆ, ಕರುಬೊಳ್ಳೆ, ಜಾತಿದ ಪೂಂಜೆ-
ಲೇಳೇಳ್, ಲಿಂಬೆಪುಳಿ ನೂದು, ಕಾಯೆರ್ ಕನಪ-
ಡೆದ ಮಲ್ಲ ನರಮಾನ್ಯನೆತ್ತರದ ರಡ್ರಡ್ಡ್
ಬೊಂಬೆಲಂಚನೆ ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ ಪಂಚ ಲೋ-
ವದ ಪಾಪೆ ರಡ್ರಡ್ಡ್ ನರಮಾನ್ಯನಾತುದ್ದ-
ದೊಂಜಿ ಗೇಣಗೆಲೊಂಜಿ ನೂಲು ದಪ್ಪದ ರಡ್ಡ್,
ತಗಡ್ ಬಂಗಾರ್ದ್, ಗೊಂಕುರು ಕಪ್ಪೆ ರಡ್ಡ್, ಕೊಂ-
ಬಚ್ಚೇಳ್ ರಡ್ಡ್, ಕುರಿನೀರ್‌ಗ್‌ಂದೊಂಜಿ ಚೊಂ-
ಬುದ ಮಂಡೆ, ಎಣ್ಣೆ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯೊಂದ್ ಕೂ-
ಡಿಕೆ ಮಳ್ತ್ ದೀದಾಂಡ್. ಮಾತೆರುಂಡುದು ಜೆಪ್ಪು-

ಪೊರ್ತು ಕರಿನಗ ಮಾತ ಸಾಮಾನ್ ಸಾಗಾಯೆ-
ರರಮನೆದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮೆಯ್ಕೊಂಜಿ ಲೆಪ್ಪು ದೂ-
ರದ ಮಲ್ಲ ತೋಡುದ ಬರೀಕ್ಕ್. ಚೌಕೊಡು ಕೋಲು
ತರ್ತೆದೋಮೊಗು ಮಲ್ಲ ಗುರಿಯಾಂಡ್. ತೋಡುದ ನ-
ಡುಟ್ಟು ರಡ್ಡಾಳ್ ತರ್ತೆದ ಸಪುರ ಕೋಲುದ್ದ

ಕಣಿಕಳೆದ್‌ಲಾಂಡ್. ದೊಂಬಯೆ ಪಾಪೆಲೆನ್ ರಾವ-
ಣನ ಕೈಟ್ಟ್ ಕೊರ್ದು ಕೈ ಬಾಯಿ ಪಂದಾಂದ್ ದೆ-
ತ್ತೊಂಡೆ. ಸುರುಮಳ್ತೆ ಓಮೊಗು. ಕಪ್ಪೆಲೆನ್ ಪಾಡ್ದ್
ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ಚೊಂಬುಲು ತೂತ್ತೆರಿಕ್ಕ್ ಬೆ-
ಚ್ಚೆರ್‌ನಗ ಮೆಲ್ಲ ಸುರುವಾಂಡ್ ಪಂದೆರೆ ಕಣದಿ-

ನೇಟ್ಟ್ ಬೊಡ್ಚಂದಿನೆನ್ ಮಾತೆನೋಮೊಗೆ ಪಾಡ್ಯೆ.
ಪೊರಿ, ಬಜಿಲ್, ಪೂ, ಪರ್ನ್ದ್‌ದವುಳವುಳು ಬಲಿದೀಂಡ್.
ಗಳಿಗೆಗೊರ ಕುಂಬರ್‌ದ್ ಪಾಕ ಬೊಂಡೊನು ಮುಗಿತೆ.
ಬೊಂಬೆಲೆನ್ ನೆಯ್ಟ್ ಮುರ್ಕ್ಯಾದ್ಯೆತ್ತ ತಿಗಲೆ ಕ-
ಣ್ಣಲೆಗ್ ಬೀಸತ್ತಿ ಕಂತಾದ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ತು
ಸೂಮಂತ್ರ ಮಳ್ತ್‌ದೋಮೊಗು ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬ-
ತ್ತ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆದ್ ಕಂಕಣೆ ಬೂರುಲೆಕ್ಕ ಓ-

ಮೊಗು ದಕ್ಯೆ. ಕುಜಲುಗುರು ಸಾವು ಸುಡುಗಾಡ್ ಮಾ-
ತೆನ ಪಾಡ್ದ್ ನಾತ ಲಕ್ಕ್ಯಾಯೆ. ಕೆಂಪುದ ಕುಂಟು-
ಡೊಂಜೊಂಜಿ ಪಾಪೆ ತಗಡೊಂಜಿಂಚನೇ ಕಪ್ಪು

ದೇಟ್ಟ್‌ಲಾ ದೀದ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಮು-
ಟ್ಟಾದ್ ಪೊಸಕುಂಟು ರಡ್ಡ್ ಪತೊಂದು ಮಾತೆರೆನ್
ಲೆತ್ತೊಂದು ತೋಡುದಡೆ ಬತ್ತೆ. ಮಾತೆರೆ ಮೋಣೆ
ತೂದೆಡ್ಡೆ ದೈರದಕುಳೇರ್ ಜವಣೆರ್ ತುಕಗೆ
ದುಂಬು ಬಲೆ. ಈ ಬೊಳ್ದು ಕುಂಟುನು ತರೇಕ್ಕ್ ಕ-
ಟ್ಟೊಂದು ಬೊಳ್ಪಿಜ್ಜಂದೆ ಜತ್ತ್‌ದೀ ಗಂಟ್‌ನ್ ಗು-
ರಿಟ್ಟ್ ದೀದೊಂತೆ ನಿಗ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬರೊಡು ಕುಂ-
ಟೊಂಜಿ ನಿಕ್‌ಳೆಗೆ. ಕಣ್ಣ್‌ಗೆಂಚಿನಲ ತೋಜಿಂಡ-
ಜನೆ ದಾಲ ಕೇಣ್‌ಂಡ ನೂಕಿ ಲೆಕ್ಕ್ಯಾಂಡ ಪೋ-
ಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಪೋಡಿಂಡ ಮಾತ್ರೆ ಜಂಬರ ಕೆಡಗು.

ಅಂಚಮಿನಿ ದಾಲಾಪುಜಪ್ಪ. ಜಾಗ್ರ್ತೆ ಬೋ-
ಡೂಂದ್ ಪಂಡಿನಿ ಯಾನ್. ಬಲೆ ಬೇಗ ಕಡೆಸುಂಡು
ನನ ಪೋದು ಯಮ ಗಂಡ ಬಲಿ ಮಂಡಲದ ದಿಂಜ
ಬೇಲೆವುಂಡವುಳು. ಬಲೆ ಬಲೆ ನರ್ಗಡೇಂದೆ. ಪಂ-
ದ್‌ಜೇರೇರ್ಲ. ಬಲೆ ಬೇಗ ಕಡೆಸಾವಡೇಂದೆ ಕುಡ.
ಮಂತ್ರಿ ಸಾರಣೆ ಮೆಲ್ಲ ತೆಲಿತೊಂದು ಯೆಂಕ್ಳೆ ಜವ-
ಣೆರ್ ದೈರದಕುಳಂದ್‌ಡಲ ಈ ಕೆಲಸೊಗೀರೆ
ಆವೊಡಾಪುಂಡ್ಯೆತ್ತ ಮಂತ್ರ ಮಾತುಪ್ಪುನೀ-
ರೆಡಗೆ ಬೊಕ್ಕೆಂಚ ಜಪ್ಪುನಿ ಮೊಕುಳು. ವಾ ದೈರೊ-
ಡೂಂದೆ. ಆಂಡಪಗಾಂದ್ ಕಣಿಯೆ ಪೊಸ ಕುಂಟು ಮಂ-

ಡೆಗ್ ಸುತ್ಯೆ, ಗಂಟೊಂಜಿ ದೆತ್ತೊಂಡೆ ಮಂ-
ತ್ರಾಂದ್ ಪರಬನ್ ಮಿತ್ತ್ ದೀದ್ ಬೊಕ್ಕೆಡ್ಡೆ ತೆಲಿ-
ಪೆರೆ ಮಾತೆರೊಂಜಾತಿ ಗೊಬ್ಬೆಂಕ್ ಗೊಂತಾಂಡ್.
ಸಿಂತೆಜ್ಜಿ ತೆಲಿಪೀಂದ್ ಜತ್ತೆ, ಪಾಪೆಲೆನ್ ತಗ-
ಡ್‌ನ್ ಮುದ್ದೆ ಮಳ್ತೆ, ಮಂಡೆಗ್ ಗಟ್ಟಿ ಸುತ್ತೊಂಡೆ.
ಬತ್ತೆ ಮಿತ್ತಾಗುರಿನ್ ನಿಗ್ಗಾಯೆ, ಈಪೆದ ಗು-
ರಿಟ್ಟಂಚನೇ ಮಳ್ತೆ. ತಗಡ್ ಪಾಪೆಲೆನ್ ಬಗ್-
ಲ್‌ಗ್ ಹಾಕ್ಯೆ ನಿಗ್ಗಾಯೆ. ಪೋಯಡೆಗ್ ಪಿರ ತೂವ-
ಡೇರ್ಲಾಂದ್ ಓಮದಡೆ ಬತ್ತೆ. ಓಮದ ಸುತ್ತ-

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೫

ಲೊಂಜೊಂಜಿ ಕಾಂಟ್ಯ ಪೂರಿ ಬಜಿಲ್ ಬಲಿ ಪಾಡಾಯೆ.

ಮಂದ ಕುರಿನೀರ್ಯೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಪುಯ್ಯಾಯೆ, ಬೊಂ-
ಡೊಲೆನ್ ಕೊಡಪಾದ್ ದೀಪಾಯೆ, ದೊಂದಿಲೆನ್ ಪೊ-
ತ್ತಾದ್ ರಾಸಿದ ತರೆಟ್ಟೂರಾಯೆ, ಬಿರ್ಕಾಯೆ
ಕೇಪುಲ್ದ ಪೂ. ತೂಕ್ಕು ದಾಸೆಮಿನ್ ದೊರ್ತೆ. ಕೊಂ-
ಬಜ್ಜೇಳ್ ಗೋಂಪೆಲೆನ್ ಪಾಡ್ದಿ ಚೆಂಬುಲೆನೆದುರು

ದೀವೊಂಡೆ. ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆವೊಂದು ಮೆಯ್ಕುಂಬರೊಂ-
ದೊಂತೊಂತೆ ಲಿಂಬೆದ ಪುಳಿಕ್ಕ್ ಕಂಟಾವು ಕಂ-
ತಾದೋಮದ ನಡುಕ್ಕು ಪಾಡ್ದ್ ಹೋಂ ಚಂಡಿ ಹೋಂ
ಚಾಮುಂಡಿ ಭೂ ಮಂತ್ರಕಾಲಿ ಹೋಂ ಮಾಂಕಾಲಿ
ಹೋಂ ಬದ್ರಕಾಲಿ ಹೋಂ ಫಟ್‌ಫಟ್‌ಂದ್‌ದ್ ಮಯ್ತೆ

ನೈಯ್ಯಾಕ ಚೊಂಬು. ಅವುಳಿತ್ತೆ ಸುರುವಾವು ಗಡಿ -
ಬಿಡಿ. ಪೋದು ತೂದು ಬರ್ಪುಂಡೇರ್ಲ ಬರೊಳಿ ನನ
ನೆತ್ತೆರ್ದ ಯಮಗಂಡ ಬಲಿಯೊಂಜಿ ಉಂಡು. ಅ-
ವ್ವಾದ್ ತೂಲೆಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಪೆಟ್ಬೊಂಜಿ ತುಂಡು ರ-
ಡ್ಡನುಮಾನ ಬೊಡ್ಚಿ. ನನ ನಿಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲಗಪೊ-
ಡೆನ್ನ ಜನನೇ ಯಾವು. ನಿಕುಳು ಮಾತಿಲ್ಲ್ ಸೇ-
ರ್ದಡ್ಡೆ ಬೊಳ್ಪಾನೇಟ್ಟ ಬಲ್ಲಿ ದೆಪ್ಪೆರೆ ಬಾಕಿ-
ಲ್‌ನ್. ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿ ದಿನ ಕರಿನೆಂಗೆ ಇಡೆಗೇರ್ಲ
ಬಲ್ಲಿ. ಬರಿಯೆರೆ. ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಪಿರ ಪೋವಾಯೆ.
ನೆನೆಪುಪ್ಪಡೆಡ್ಡೆ ದೂರೋಡ್ಜೆನನ್ ಬೊಕ್ಕ. ಪೋ-

ಲೇಂದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ. ಅರಿ ತಾರಾಯಿ ಕೋರಿಲೆನ್
ಸಾಗಾಯೆ. ಒರಿದಿನೆಕ್ಕುಂಡು ಮೂಜಿ ದಿನತ್ತ
ಗಡು ದುಂಬೆ ದೀತೆ. ದೊಂಬನ ಕಿರ್ತಿಮೊಡು ರಾವ-
ಣನ ಪಗೆನಕ್ಳೆಡೊರಿಯಗೊಂಜುಮಿಲ್ ಕುಲಿತ್‌ದ್‌ಜಿ-
ಡಲ. ದೊಂಬ ಕಣಿಯೆ ಕೂರೊಂದಿತ್ತಿನಾಯೆ ಮಗ-
ಳೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಪೊದುನು ನಾಡುನ ದೈರ ಮಳ್ತೆ ಮಾ-
ಟೌಗುಣನ ಗುಣನ ಮಂತ್ರಾದಿಗವು ಬುದದೆಸೆನೆ.
ಇಲ್ಲರಮನೆಕ್ಕ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜೆತ್ತಿ ರಾವಣಗ್
ನಿದ್ರೆ ಬೂರಂದೆ ಪೊರೆಲೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ತ-
ರೇಟ್ಟ್ ಯುದ್ದೊಡು ಕುಂಬಕರ್ಣೆ, ಅತಿಕಾಯೆ, ಮಕ-

೩೬೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ರಾಕ್ಸೆ, ಸುಕೆ, ಇಂದ್ರಜಿತು ಇಂಚಿತ್ತಿ ತನ್ನಕುಳು
ಪಾಕ ಮಂತ್ರಿಳು ದಂಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ಬೀರೆರ್ ದೂರ
ದೂರೂಡ್ದ್ ಬಯ್ಯಿನಿಪ್ಪೆರ್ ಮಾತೆರೊರಿಯೊರಿಯೆ
ಕಣ್ಣೆದುರು ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ರಂಗ್
ಕೆಂಪ ಬೊಳ್ಪಾಂದ್ ತೆರಿಯಂದಿ ಲಂಕೆದ ಮಣ್ಣ
ಪುಣ್ಯದ ಗುಣತ್ತ ಸಂಗತಿಲು ತಿರ್ಗೊಂದೊರೊಗು
ಮನಸ್ ಕುಸ್ಕ್‌ಂಡಲ ಬೆರಿಕ್ಕಿರ್ಲ್ ಮಳ್ಪಾದಿ
ಕಿರ್ತಿಮದ ಬಲಿಮೆಡಾ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರ್ ಪೊ-
ರ್ಲುಡು ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ಪಕ್ಕ ನೆ-
ತ್ತೆರ್ ಕಾರ್ದ್ ಕಾಡ ಬಂಟೆರೆಡ್ ನಾಲಾಯಿ ಕೈ-

ಕಾರುಲು ಬರಂದೆ ತರೆ ಸಮದಾಂತೆ ಲಕ್ಕೆರಾ-
ವಂದೆ ಬೂರ್ದ್ದೊಂಜಿ ಮೆಯ್ಯಿಜ್ಜಂದೆ ಮಾತೆರೀ-
ತೊರ್ರು ಮುಗಿದುಪೊಡೂನ್ಪಿನ ದೈರ ಮಳ್ತೊಂಡೆ.
ನನದೈರೊಗೇರ್ ಬರ್ಪೆರ್ ಸೀತೆಗಾಳೆನ-
ಮ್ಮೇಂದ್ ಯಾನಿನಿ ತೂಪೆ, ಮೂಳಾಳೆನಾಂಕಾರ
ಚದಿಪು ಮಲ್ಲಾದಿಗೆನ್ ತೋಜಾವಡೆನಡ ನನ
ಕಲ್ಪಾವೆ. ಈತ್ ಮಾತಾದೆಂಕ್ ನನ ಮೋಳೆ
ಮಿತ್ತೆಂಚಿ ಪಾಪಪುಣ್ಯಾಂದ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ಲೆಕ್ಯೆ
ಪುಲ್ಯಾಂಡ್ ಲಕ್ಯೆ. ಬತ್ತ್ಂಡ್ ಮಿತ್ತೇರೋಂದು
ಪೊರ್ತು ಮೂಡಿನ. ಪಂಡೆ ಬತ್ತ್‌ದೊರಿ ಸೇಂಕೊಂದು

ಕೈಮುಗಿದ್ ರಾಮದಂಡಾನೆಬಾಕಿಲ್‌ಗೊಂಜಿ
ಲೆಪ್ಪು ದೂರೊಡು ಬರೋಂದುಂಡಿಕರಿಕರ ಬುದ್ದಿ
ದಾದಪ್ಪಣೇಂದ್. ಈ ಸುದ್ದಿಡಡಿಮೇಲಾಂಡ್
ರಾವಣನ ಬುದ್ದಿ. ಮಂತ್ರಿಲೆಡೊರಿದಿ ಸಾರಣನ್
ಲೆಪುಡಾದ್ ನಮ್ಮ ದಂಡ್‌ನ್ ಪಿದಾಡ್ಪಾವಿತ್ತೆ.
ಬತ್ತೆಯಾನಿತ್ತೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಾಯೆಲ ಸರಿಯ-

ದಂಗಿ ತಿಕ್ಕಾವೊಂದು ಮಂಡೆಗ್ ತಗಡ್‌ದ ಮು –
ಟ್ಟಲೆನ್ ದೀವೊಂದು, ಚಂದ್ರಸಾಯುದೊನು ಕೈಟ್ಟ್
ಪತ್ತೊಂದು ತೇರೇರ್ದ್ ದುಂಬು ಪಿರ, ದತ್ತ್ ಬ–
ಲ್ತ್‌ಡ್ ದಂಡ್ ಬತ್ತ್‌ದುಂತಿನೆ ಕೊಂಬು ದೋಲುದ –

ಬ್ಬರದ ಸಬ್ದೊಗು ಬಾಣ ಬಿಚ್ಚುನೆ ನಡಪು ದಂಡ್ –
ದಜ್ಜೆದ ಬರೊಕ್ಕು ನೆಲ ಗಡ್‌ಗಡದ್‌ರ್‌ಂಡ್. ರಾ–

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೬೧

ಮ ಕಡೆತ್ತ ಬೀರೆರಿಂಬೇರ್‌ಂದ್ ರಾವಣನ
ಬರ್ಪಿನ ಬರೊನು ಕಣ್ಣ ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ ತೂ –
ಯೆರ್ ಮಾತ. ರಡ್ಡ್ ಕಡೆ ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಾಂಡೊರನೆ
ಸುರುವಾಂಡ್ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗಂಗದೆ ಮಾಡ ಕಡ್ತಲೆಡ್ .
ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಬಿರು ಪಗರಿಡ್, ಮಡುಟ್ಟು ನೀ–
ಲಪ್ಪೆ, ಸುಗ್ರೀವೆ ಬಡಿಗೆಡ್, ತಂದೆಲ್‌ಡ್ ಜಾಂಬ–
ವೆರ್, ಕುಡಾರಿಡ್ ನಲ್ಲೆ, ಈಟಿಡಾಗವಯೆ, ಹನು–
ಮಂತೆ ಗುದ್ದುಡು, ಬಲೆಟ್ಟಪ್ಪಣ್ಣ ಕಡೆತಕುಳು

ಬರ್ಚಿ,ತರ್ಕತ್ತಿ, ಕಡ್ಪತ್ತಿ, ಕಬೆಕೋಲುಲೆಡ್
ಮೈಂದೆ, ಗಜೆ, ಗಂದಮಾದನೆ, ಸತಬಲೀನ್ಪಿನಕು–
ಳಿನೆ ದಾಂತಿನಕುಳಿಂಚ ಮಾತ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆದ
ಬೀರೆರಕುಳಕುಳು ಗಳಸುನ ಕೈದ್‌ಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕಿ–
ಲೆಕ್ಕ ಪೊಡಿಪೊಡಿ ಮಳ್ಪೆರೆನೆ ತೊಡಗಿಯೆರ್ ರಕ್ಕ –
ಸೆರೆ ಪಡೆನ್. ಪೊಳಿದಿ ಕೈಕಾರ್‌ಲೆಡ್, ತುಂಡಾತಿ
ದಂಗ್‌ಲೆಡ್, ಪೀಂಕ್‌ದಿನ ಕಣ್ಣ್‌ಲೆಡ್, ಬಿಚ್ಚಿದಿನ
ಮಂಡೆಲೆಡ್, ತಿಗ್‌ರ್‌ದಿನ ತಿಗಲೆಲೆಡ್, ದರಿದಿತ್ತಿ
ಬಂಜಿಲೆಡ್, ಬಾಗಾತಿ ತುಡೆಕ್‌ಲೆಡ್, ತಾಲ್ದಿತ್ತಿ
ಕೂಲಿದಟ್ಟಲೆಡ್, ನುರ್ಗುದಿ ಸೊಂಟೊಲೆಡ್, ದೊರಿದಿ

ಕರ್ಲ್ಲೆಡ್, ಬಿರ್ಕ್ಕದಿನ ಕುಜಲ್‌ಲೆಡ್, ರಟ್ಟ್‌ದಿನ
ರೊಂಡುಲೆಡ್, ಲಕ್ಕ್‌ದಿನ ತಿಪ್ಪಿಲೆಡ್, ಕಡ್ತ್‌ದಿನ
ನಾಲಿಲೆಡ್, ಎರ್ಕ್‌ದಿನ ನೆತ್ತೆರ್‌ಡ್, ರಾಪಿನ ಕೆ-
ಲೆಂಜಿಲೆಡ್, ತಿನ್ಪಿಕರು ಕಕ್ಕೆಲೆಡ್, ಬಾಂತೆ ಬ-
ರ್ಪಿನ ಮೂರಿಲೆಡ್ ಮಿಜಿಲು ಪುರಿಕ್‌ಳೆಡ್ ಮಾರಿದ-
ಡ್ಕಳದ ಲೆಕ ನಿಗ್ರನರಕದ ಗುಂಡಿಯಾದಿತ್ತಿ-
ನ ಕಳೊಟ್ಪೊರೋಡ್ದೆರುಲ್ಲಾಸೆಚ್ಚಿದಿರ್ಮೆಯ್ತ್
ಬೀರೆರ್ ಬರಸ್‌ಡ್ ಪೊಣೆಯೆರ್ ಬಚ್ಚೆಲಿಜ್ಜಂದೆ
ಸುಗ್ರೀವೆ ಸಾರಣಾಸುರಡ, ಜಾಂಬವೆರ್ ಕುಂ-
ಬಾಸುರಡ, ನೀಲಪ್ಪೆ ಕೋಲಾಸುರಡ, ಮೈಂದೆ

ಸಿಂದುರಾಸುರಡ, ಪಂಡಿತೆರ್ ಮುಂಡಾಸುರಡ,
ಸರಬೆ ಕರಬಾಸುರಡ, ನಲ್ಲಣ್ಣೆ ಬಲ್ಲುಕಾ-
ಸುರಡ, ಲಚ್ಮಣೆದಚ್ಚಕಾಸುರಡ, ಹನುಮಂತೆ
ದಂತಾಸುರಡ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗುಂತಿಯೆರ್. ಸಾಂಗ್‌ಂಡ್

ಪೆಟ್ಟ್, ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸಡೀ ಮೆಯ್ಟ್ ಮಾಟದಾ-
ಯನ ಮೋಸ. ಕೂಟದಕ್‌ಳೆನ ನಾಸ. ತಂಗಡಿನ
ಚಾಡಿ ತರಲೆದ ದೋಸ. ಮಾತೆನೆಣ್ಣಿದ್ ರಾಮ
ಮಿತ್ತ್ ಕೋಪೊಡು ಗೆಂಡ ಕಾರೊಂದು ಬತ್ತೆ ರಾ-
ವಣೆ ಬೀಸ ಬೀಸ ರಾಮನ್ ತೂಯೆ. ತೂತಿನನೆ
ರುಸಿಯೇಸ. ಮಲ್ಲದೊಂಡೆಡ್ ಕೇಂಡೆ ಯೊ ಯೇರ್

ರಾಮೆನಯ? ಜಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಜುಟ್ಟು, ನಾರ್‌ದ ಕುಂಟು,
ಪಗರಿತೊಟ್ಟೆ ಬೆರಿಟ್ಟ್, ಬಿರು ಕೈಯ್ಟ್, ವಾ ಯೇಸ
ವಾ ಸುರುಪ. ರೇಣುಕೆನ ಮಗನನೇ ಕತೆ ನಿನ್ನ.
ಮೋಸವನೆ ಯೇಸ. ನಡಪಾದಾಯೆರೆಡ್ ನಿನ್ನ
ಮೋಸೊನೀಯೆರೆಡ್ ನಡಪಾವೆಂದ್ ಬತ್ತಿನೊಡೊ

ತೆರಿಯಂದ್ ನಿಕ್ಕ್ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಕತೆ. ನಿನ್ನ ಮು-
ರ್‍ಕು ಪೆದಂಬುಡೂರು ಬಗೆವಂದೆ ಪೋತಿನಿ ನಿಕ್ಕ್.
ಬೇಲೆದಾಂತಿನ ನುಪ್ಪುದಂಡೊಗಿತ್ತಿನ ನಾಲ್
ಮರ್ಲೆರ್ ಬೆರಿಯೆ ಬಯ್ದೆರ್‌ನ್ಪಿ ಹಾಂಕಾರೆನಡ
ನಡಪಂದ್. ಯೆಡ್ಡೆಡೇ ನಡಪು ಕಣ್ಣೆದುರುಡ್ದು

ಬುಳೆವು ತೋಜಾಂದ್ ಪಿರ ಪೋಪೇಂದ್ ಲೆಕ್ಕಡಾಂ-
ದಿನೆ, ರಾಮೆ ಲಂಕೆದರಸುನ ನಿನ್ನ ಕಂಡೆಲನ
ಪಂಡಿತನ ಯೇಸನೇ ಮಲ್ಲ. ಯೆಂಕೈಗೋಳಿ
ಪಡ್ಪುದಿಂಚಿದ ರಕ್ಕಸೆರೆನ ಕತೆ ತೆರಿದ್‌ಂಡ್.
ರಕ್ಕಸೆರೆ ಗುರಿಕಾರೆ ಕಳುವೆರೆ ಗುರೂನ್ಪಿನೆಸ್
ತೆರಿದ್ ಲಂಕೆದ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಕತೆಲ ಗೊಂತಾಂಡ್ –
ಯೆನಡಪ್ಪ ಬತ್ತಿನಕುಳೂರುಡೊರಿ ಕಳುವೆ ವು-
ಳ್ಳೇಂದಾಂಡ ಸಾದನೆಡ್ ಪತ್‌ದ್ ಬಂಜರ ನಾಲ್
ಪೊಳಿ ಪಾಡ್ದ್, ಜಲ್ಮ ಕಾಲೊಗು ಕಂಡೊಣಂದಿ ಲೆಕ
ಬುದ್ದಿ ಕಲ್ಪಾವು ಮರ್ಲೆರ್. ಬೇಲೆ ಮಾತ್ರನೆನ?

ನುಪ್ಪು ನೀರ್‌ಲ ದಾಂತೆ ಪೊಣೆಪಿನಕುಳಂಚಾದ್
ಸೀತೆನೊಪ್ಪ್ಯಾದ್ ಮಳ್ತಿನ ಬೇಲೆ ಸರ್ವ ತ-
ಪ್ಪಾಂಡ್‌ಂದ್ ನಟ್ಟೊಂಡಡೀ ಬದ್‌ಕ. ಅತ್ತಾಂಡ
ರೂಪು ದೀವಾಯೆ. ನಾಸಿಗೆ ದಾಂತಿ ಬೇಲೆ ನಿ-
ನ್ನಂಚಿನಾಯಗ್ ಒರ್ಗುನನೆ ಮಲ್ಲ ಸೋದ್ಯ. ತಮೆ-
ಲುನ ಮಲ್ಲ ಸಂಸಾರೊಡೊರಿತೊಣೊರಿದಿನ ನಿನ್ನ,

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೬೩

ಬೊಕ್ಕ ದೂರೋಡ್ಪೆನೆಸ್. ಪೋ ಯೆಡ್ಡೆಡೇಂದಿನೆಸ್
ಕೇಂಡಿ ರಾವಣೆ ದಾದ ದಾದ ಪಂಡಿನಿ? ನಿನಸ್
ದೂರುನಕುಳೇರ್? ಯಿ ಯಾತೊಂಜಿ ಮಲ್ಲಜನ-
ಲಾದ್ ಪೋಯನ ಇತ್ತೆ? ನಿನ್ನಿಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್‌ನ-

ಪ್ಪೆಮ್ಮಲ್ಲೆನೊರಿತೊಣೆರೆ ತೀರಂದೆ ಬಜಿ ಕೈಟ್ಟ್
ಊರು ಬುಡ್ದೋಳೋಳು ಅಲೆಪಡಲ ಊರ್ಯಕ್‌ಳೆ-
ನಿಲ್ಲ್ ಸಂಸಾರನೊರಿಪುನ ಬುದ್ದಿದ ಗೆರಸ್ತೆ,
ನಿನ್ನಂಚಿನಾಯೆ ಬೇತೊರಿ ಯಿಜ್ಜಿ. ನಿನ್ನ ಪೊ-
ರ್ತು ಬರಿತ್ತರಸು ಕುಟುಮೊಡೇತೋ ತರೇಡ್ದಿಂಚಿ
ನಡತೊಂದು ಬಯ್ಡಿ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಚಾಡಿ ತರಲೆ ಪಂ-
ಡ್‌ದ್ ಪೊಳ್ತುದಿನ ಮಂತರೆನ ನಂಜಿ ನಾಲಾಯ್ನ್
ಕೊಯ್ಯಂದೆ ಬುಡಿಯ. ದಾಯೆಗ್ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ಜ-
ವಂದಿ ಪೊಣ್ಣೊಂದ? ಆ ಚಾಡಿ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡಿ
ಕೈಕೆನ ಕೆಬಿನ್ ಕೊಯ್ದ್ ದಕ್ಕಂದೆ ಬುಡಿಯ ದಾ-

ಯೆಗ್, ಊರ್ಯಕ್‌ಳೆಗಾಂಡ ಸಿಗ್ಸೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ
ನೀತಿದಾಯೆನ. ಸೂರ್ಪನಕಿನ ಮೆಯ್ಕೆಂಚ ಕೈ
ಪಾಡ್ಯ ಪಣ್. ವಾ ಮೋಣೆಡೀ ನೀತಿ ಪಣ್ಪ ಲೋ-
ಕೊಗು. ಬಾರಿ ನೀತಿ ಪಣ್ಪುತ್ತ? ನಿನಡೊಂಜಿ ಕೇ-
ಣೊಡು. ಯಾನ್ ಕಣದಿ ಸೀತೆನ್ ಇತ್ತೆ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊ -
ರ್‍ಯೆಡ ನಿನ್ನ ಪೋತಿನ ಬುಡೆದಿ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್
ನಿಕ್ಕಂದ? ಅಂಚನೇ ಯಿ ಕೊಯ್ತಿ ಕೆಬಿ ಮೂಂಕು-
ಲಾ ಸೂರ್ಪನಕಿಗ್ ಬರೊಡಾಪುಂಡು. ಬರ್ಪೇಡ್ವ?
ಪಣ್‌ಗೆ ತುಕ. ಯಿ ಮಲ್ಲ ನೀತಿದಾಯೆಗೆ. ನಿನ್ನ
ನೀತಿನೊರ ತೂಕಾಂದೆ. ರಾಮೆ ತೆಲಿತೊಂದು ಓ

ರಾವಣಾ! ಕೊಯ್ತಿ ಕೆಬಿ ಮೂಂಕುಲೆನ್ ಪತ್ತಾಯೆ-
ರಾಪುಂಡ ದಾಯೆ ಕೊಯ್ಪಿನಿ. ಬೇಲೆ ದಾಂತಿನೆ-
ಕ್ಕಾ ಬೇತೆ. ಮಂತರೆನ ನಾಲಾಯ? ಕೈಕೆನ ಕೆ-
ಬಿಯ? ದಾನೆ ದಾನೆ ಮಳ್ತುದೊಡು? ನಿನ್ನೊರ್ತಿ ತಂ-
ಗಡಿ ಆಣ್ ಮರ್ಲ್‌ಡೂರೂರಲೆದ್ ಲಂಕೆ ಬು-
ಡ್ದಾತ್ ದೂರದ ಕಾಡ್ ಗುಡ್ಡೆಡ್‌ಲ ಲಂಕೆದರ -
ಸುನ ಮಲ್ಲ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಸುರುಪೊನ್ ಮಾರ್ದಿ -
ನಾಳೆನಿಲ್ಲ್ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಪೋಯೆರೆ ಬುಡಂದೆನೇ

೩೬೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ತೂವೊಣೆರೆ ತೀರಂದಿನಾಯೆ ಯಿ ಯೆಂಕ್ ಪ-
ಣ್ಪಿನ ಬುದ್ದಿ? ಯೇರೆ ಕೆಬಿ ನಾಲಾಯಿ ಕುದ್ಪೊಡೇ-

ರೆನ ನಾಲಿ ಕಡ್ಪೊಡೂಂದೆಂಕ್ ಗೊಂತುಂಡವೆನ್
ಪಣಡ ಯಿ. ಯೆನ್ನ ನೀತಿನ್ ಕೇಣೆರೇರ್ ಯಿ
ನೀತಿದಾಯೆನ? ಅತ್ತ್ ಬಾರಿ ಸುಬಗೆನ? ಪಚ್ಚ -
ಪಗೆಲ್ ಕಳುವಗ್ ಸಿಗ್ಸೆ ದಾದ ಪಣ್. ಕಡಲ ನಡು-
ಗುಡ್ಡೆಗೇರ್ಲ ಬರಾಯೆರ್ನ್ಪಿ ದೈರೊಡು ಬಾರಿ
ರಾತಿನಾಂಕಾರೊನೆನ್ನೆದುರು ತೋಜಾವೋಡ್ಜಿ
ಬೊಕ್ಕೆನನ್ ದೂರಡಾನ್ನಗ ತರ್ಲ ತರ್ಲಾತ್
ದುಂಬು ಪೋವಡ. ಯೇರ್ಲ ಕೇಣುನಕುಳಿಜ್ಜೇಂಡ
ಮಳ್ತಿನನೆ ನೀತಿಯಾಪುಂಡ? ಯಿ ಪೊಸತಾದ್
ಬತ್ತಿನೇಟ್ಟಿಡೆ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೇಂದ್ ತೆರಿದಡೋ

ನಿನ್ನ ನೀತಿಡ್ ನಿಕ್ಕ್ ದುಂಬು ಊರುಂಡಾಂದ್
ತೂಲ. ಪೊಣ್ಜೊವೆನಿರ್ವೆರೆನ್ ಕೆರ್ತ್‌ಜನ ಯಿ-
ರಕ್ಕಸೆರೆ ಜಾತಿ ತೂಂಡಾವಂದಿ ನೀತಿ ನಿ-
ನ್ನಾಂದೆಂಕ್ ತೆರಿದ್‌ಂಡ್. ಯೆಂಕ್ಳೆ ಪಗೆ ಕಟ್ಪೊಂದು
ದುಂಬೇರ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದೆರ್? ಈ ಯೆನ್ನ ಬಂಗಾರ್
ಲಂಕೆಡೀ ನೆತ್ತೆರರಿಪಾದ್ ಪರಪಾದ್ ಲಂ-
ಕೆನ ಸುದ್ದ ಮಳ್ತ. ನಿನನಿತ್ತೆನೇ ಕೆರ್ದ್ ಲಂ-
ಕೆದ ಮಣ್ಣ್‌ಡಪ್ಪ ಮಣ್ಣಾಪಾವೆ. ದಾನೆಂದ್
ಲೆಕ್ಯ ಯಿ. ಸೀತೆನಿತ್ತೆನೆ ಕೊರೊಡ? ಕೊರ್ಯೆಡ ಕೊ
ಣೊಂಬದೇ? ಸೀತೆನೇ ಕೊಣಪಿನೇಟ್ಟುಳ್ಳ ಯಿ

ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ. ನಿನ್ನ ಜೀವೊನು ಪಿರಾಯೆರೆಗ್
ಕೊಣೆಯೆರಾಪುಂಡಾಂದ್ ದುಂಬತ್ತ ತೂಲಾಂದ್
ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆವೊಂದು ಪರು ಕಡೆವೊಂದು ಪಣ್ಪಿ ರಾ-
ವಣನಬ್ಬರದ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡಿ ರಾಮೆ ರ-

ಕ್ಕಸೆರ್ ಸಾಂಕುನ ಕುದುರೆಗೇಪಲಾ ಮೂಜಿ ಕಾ-
ರಂಚಾದ್ ನಿಕ್ಕೊರಿಯಗ್ಂದತ್ತ್ ರಕ್ಕಸೆರೆ
ಜಾತಿದ ಸುಬಾವು ಪತ್ತೇಕ್ಕಾಪಿನೆಂಚಿನಲ
ನಿಕ್ಳೆಗಾವಂದ್, ಸೀತೆನ್ ಕೊಣೊಯೆರವಡಾ-
ಯೆರೆಗ್ ಪೋಯೆರೆಗಾವಡೆಂಕಡ್ಡಿ ಯೊಯೇಂದ್
ತೆರಿದೆಯಾನಾಂಡಲಾ ಲಂಕೆಡುಪ್ಪುನ ಯೆನ್ನ

ಮಸಣವ ಕತ್ತಲೆ/೩೬೫
ಸೀತೆನತ್ತಂದೆ ಈ ಲಂಕೆದಾದಿತ್ತಿನೊಂ-
ಜಕ್ಕ್‌ರ್ದಗಡ್ಡಿನಾಂಡಲ ಯಾನ್ ಬಯಕ್‌ದಿಡೆ
ಬಯ್ದಿನಾಯೆನೆ ಅತ್ತ್. ನಿನಡ ಪೊಣೆಯೆರೆ ಪೊಸ-
ತ್ತೆಂಚಿನಾಂಡಲ ಯಾನ್ ಕಲ್ಪೊಡಾದ್ ಬರಂದ್.
ಬೂಮಿ ತುಂಬಂದಿನನ್ನಾಯ ಮಳ್ತ್‌ಂಡಾಯ-
ನೂರಸುದ್ದಾಪಿನಯ್ಕಂಚಿನನ್ನಾಯಗಾ-
ರ್ಲೆನ್ ನೆತ್ತೆರೇ ಸುದ್ದೊಗಿತ್ತಿ ಕುರಿನೀರ್ಂದ್
ತೆರಿಯೊಣುಲ. ಈ ನಿನ್ನ ಬುದ್ದಿ ಸುದ್ದಾಯಿಜಿಡ
ಲಂಕೆ ಸುದ್ದಾವು. ಯಾನಾತ್ ಮಳ್ಪುನಿ ಕಂಡಿ-
ತಾಂದೆ. ರಾವಣಗ್ ಸರ್ತಿಡ್ದ್ ಸರ್ತಿಗ್ ಕೋಪ

ಏರೊಂದೆ ಪೋಂಡು ನೆತ್ತಿಗ್. ಲೋಕ ತೋಜಂದ್.
ವಾಕೋಡಿ ಮೂಲೆಡೊಳ್ಪನ ದಾನ್ನ ಪುಟುದು ನಾ-
ಗನ ಬೀದಿದಂಚ ನಿನ್ನನೆ ನೀತಿನೊರ್ಮೆಲಾ
ಪರಪಾದ್ ಎದುರುಂತಿನಾಯನೆಂಚಲ ಕೆರ್ದ್
ಎಂಚೆಂಚಿನಾಸೆ ತೋಜಾದ್ ಮರ್ಲಾದ್ ಬಜಿ
ಹಳ್ಳಿ ಕಾಡ್‌ಲೆಡಿತ್ತಿ ಮಂಗನಕ್ಳೆನ್ [illegible]
ಕಡೆಕ್ ಸೇರಾವೊಂದು ಕೂಟ ಬುಳ[illegible]ವೊಂದು
ಇಡೆಗ್ ತೆನ್ಕಾಯಿಗೆತ್ತ್‌ದ್ ನಿನ್ನ ನಿರ[illegible]-
ನೆಂಕ್ಳೆ ತಿಗಲೆಡ್ ನಡ್ದ್ ಯೆಂಕ್ಳೆ ನಾಲಿಗ್ ನಿನ್ನ
ಪೊಟ್ಟು ನೀತಿದ ಬಲ್ಲ್‌ದುರ್ದು ತಿಕ್ಕಾದ್ ಬುಡು-

ವೇನ್ಪಿ ಸೊರ್ಕುನು ನಿನ್ನ ತಿಗಲೆ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಜಪು-
ಡಾವೆ. ಪರ್ದೇಸಿ ಈ ನಿನ್ನ ಸನ್ನೇಸಿ ಯೇ-
ಸನ? ನಿನ್ನ ಸುರುಪನಾ? ಪಂಡಿ ಪಾತೆರ ನಿನ್ನ
ಜಾತಿಗೇತುಂಡು ಪಣ್. ದಾಯೆ ನಿನ್ನಮ್ಮಗಿ-
ತ್ತ್‌ಂಡ? ಬಗಳಿತ್ತೆ. ರಕ್ಕಸೆರ್‌ಂದ್ ಯೆಂಕ್ಳೆನೀ
ಚಂಗಿ ಮಳ್ಪುವನ? ಯಿ ಬಾರಿ ಸುಬಗೆನ? ತಿಗಲೆ-
ಗಂಟ. ಬೊಡೆಂದೀಂದ್‌ಂಡ ಜಿವ ಬುಡ್ಪ. ವಾ ಜಲ್ಮ
ಕೆಟ್ಟಿ ಸನ್ನೇಸಿ ಯಿ. ಈತೆಡ್ಡೆ ಸನ್ನೇಸಿ
ಏಸೊಡುಲ ಮೋಸ ಸುಲಿಗೆಡ್ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವ.
ಸತ್ಯದರ್ಮಾಂಡ್ ಬಾಯ್ನಿಲ್ಕೆ ಪಾತೆರುವ ನಿ-

ನ್ನಂಚಿತ್ತಿ ನರಮಾನಿ ಕಾರೂರಿನಡೆ ಬರ್ಸ-
ನೆ ಬರಂದ್. ನಿನನ್ ದೆತ್ತ್‌ಜಿಡೂರುಗಿಜ್ಜಿ ಬ-

೩೬೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ರ್ಕತ್. ಬರಡೆದುರು ನಿನ್ನ ತರೆ ಕಾಪುನ ಮಗೇಂದ್
ಪಾರಾಯೆ ಪರ್ತೆ ಪರ್ತೆದ ಪಗರಿಳೆನ್ ಬಿರು-
ಕ್ಕೊಡ್ಡಾದ್. ಬೋಂಟೆದ ಜಮೆಟ್ಟಿತ್ತಿನುಚ್ಚೆದುರು-
ಬತ್ತಿನೆಲಿ ಕಪ್ಪೆಲೆನ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಕುಡೇಡ್ದೊರನೆ
ಸರ್ರಂದ್ ಬೂರುಲೆಕ ರಾಮನ ಬೆರಿತ್ತ ತೊ-
ಟ್ಟೆಡ್ ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಪರ್ತೆದ ಪಗರಿಳವ್ವಾದ್
ಲಕ್‌ದ್ ಬರಸ್‌ಡ್ ಪೋಯನಾನ್ಪಿ ಲೆಕ ರಾಮೆ ಬುಡಿ
ಪಗರಿಳಾ ರಾವಣನ ಪಗರಿಳೆನ್ ಪೊಳ್ತ್‌ಂಡ್.

ರಾವಣಾ! ಬೊಡ್ಚಿ. ನಿಕ್ಕೆಡ್ಡೆಡೇ ಪಣ್ಪೆ ಸಾ-
ರಿದ್ ಯಾನ್. ನಿನ್ನ ಲಂಕೆದ ನೀರ್ ಮುಗಿತೊಣಡ.
ಏರೇರೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ, ತರೇಕ್ಕ ಬಂಜಿಗ ಮರ್ದ್ -
ನೀ ಪಾಡ್ದಿನತ್ತ್‌ಂದೆ ನಿಕ್ಕೇರ್ಲ ಕೊರ್ರುತ್ಜೆರ್.
ನಿನ್ನ ರೋಗೊಗು ಪತ್ತು ಮರ್ದ್‌ನಿನಿ ಮುಟ್ಟ ಪ-

ರ್ತಜ ಯೊಲ ಇತ್ತೆಗಾನಗ ನುಪ್ಪು ಪೋದು ಗಂ–
ಜಾತ್‌ಂಡ್. ಪಂಡಿ ಬೋದನೆಲೊಂಜಲಾ ನಿಕ್ಕ್
ನಾಟಂದ್. ಬಿರು ಪಗರಿ ಕತ್ತಿ ಕಯ್ಯ್‌ದ್‌ಲೆಡ್ ನಿ–
ಕ್ಕಿತ್ತಿ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆದ ಸೊರ್ಕುನೊರ ತೂಪೆ ಯಾ–
ನಿತ್ತೇಂದ್ ರಾಮೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಜೋಡು ಪಗರಿಳೆನ್

ಬುಡಿಯೆ. ಪೋದವು ಕುದುರೆಳೆನ ಕಾರ್‌ಲೆದಿಡೆಟ್ಟ್
ನೂರೊಂದು ಚಕ್ರೊಲೆದ ಪಟ್ಟೆಲೆನ್ ರಟ್ಟಾಂಡ್
ವಾಂಕುಲು ಕದೆಲ್ದ್, ಕುಂಟೊಲು ಪೊಳಿದ್ ಗುಮ್ಮೆ ಪೀಂ–
ಕ್‌ದ್ ಗಜಕ್ಕಾಂದ್ ತೇರ್ ನೆಲೊಟ್ಟು ಕುಳ್ದು ನುಗ
ತುಂಡಾದ್ ರಾವಣೆಲ ತಿರ್ತ್ ಬೂರ್ದೊಟ್ಟುಗಡಿ
ಮೇಲಾದ್ ತೆರಡೊಂದು ಗಡಿಬಿಡಿಟ್ಟಂಚಿಂಚಿ
ಕಯ್ಯೊಕ್ಕುರ್ದು ತಿಕ್ಕಿನೇಕ್ಕೆಂಚಲಾ ಲಕ್ಕದುಂ–
ತುದು ತೂನಗೆದುರುಡುಂತೊಂದು ತನನೇ ತೂಪಿ
ರಾಮನ್‌ಲ ಬೊಕ್ಕ ತೆಲಿಪುನ ರಾಮ ಬಂಟೆರೆನ್–
ಲಾ ತೂದು ರಾವಣಗ್ ಉರಿವುನಡೆಗುಪ್ಪುದೀ–

ಯಿನ ಲೆಕ್ಕ ಆಂಡುರ್ಕರುನ ಕೋಪೊಡೆದುರಿತ್ತಿ
ಮಾತೆರೆನ್‌ಲೊರನೆ ಜಿವಜಿವ ತಿನ್ಪೆನಾನ್ಪಿ ಲೆಕ
ಬಾರಿ ಗಂಡಾಟ ಪೋವೊಂದು ಸೊಂಟದ ಜಟ್ಟಿ–
ಗಕ್ಕ್‌ಡ್ಡಿ ಚಂದ್ರಾಸ ಕಡ್ತಲೆನುದೆಡ್ಡ್ ರ–

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೬೭

ಪ್ಪಾಂದೊಯ್ತ್. ಬೀಜಾಯೆ. ಪಗೆಲ್ ಚಂದ್ರನ ಪೊರ್ಲು
ಮಸ್ಕಾದ್ ಬುಡ್ಪಿನುರಿ ದೊಂಬುನೀ ಚಂದ್ರಾಸ
ಕೊಚ್ಚಿಕೊಚ್ಚಿದ್ ತುಂಡು ಪೋಡಿ ಕೆತ್ತೆಲೆನ್ ಪೊರ್ತು
ಬರಿಟುದಿತಿನಾಯ ದಂಡ್‌ದ ಬೀರೆರೆನ ಕಣ್ಣ್–
ಗೆಕ್ಕಸಕ ರಟ್ಟಾದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಾದ್ ಪ–
ರ್ತೆದ ಮಲ್ಲ ಬಲಿಮೆ ತೋಜಾಂಡಾಂದ್ ಪಣ್ಪಿ ಲೆಕ

ಒಲಿಪು ಜಾರಾವೊಂದಿನೆಡ್ಡೆ ಜಾತಿದ ಮರಿ–
ತ್ತಂಚ ರಾವಣನ ಕಯ್ಟಿತ್ತಿ ಚಂದ್ರಾಸ ಕ–
ಡ್ತಲೆ ಪಳಪಳಾಂದ್ ದೊಂಬುಗು ಮೆಂಚು ಬೊಳ್ಪು ಬೀ–
ರೆರೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಂತುನೇಟ್ಟಪಗಪಗ ಕಣ್ಣ್
ಮುಚ್ಚೊಂದು ಬುಳವೊಂದು ಬಚ್ಚೆಲಿಜ್ಜಂದೆ ಪೊಣೆ –
ವೊಂದಿತ್ತೆರಾಕಳೊಟ್ಟೇತೊ ಬಿರ್‌ಸ್ಡ್ ಮಾತ
ಕೈಕಸೆನ ಮಗೆ ಕಣ್ಣ್‌ಮಲೆದೌಡು ತುಚ್ಚೊಂದು
ತೂಯನಯ ರಾಮ ಕೈಟೆಂಚಿನಾಂದಿಂಚಿನೆನ್
ತೂತನಿನಿಮುಟ್ಟ ಯೊ. ಈ ಲೋಕೊಡಿನೆದಾಂತಿ
ಕಯ್ದ್ ಚಂದ್ರಾಸ ಪಿಂಬನ ನೇತ್ತ ಪರ್ತೆ. ಯೊ

ವಾ ಲೆಕ್ಕ? ಮೂಜಿ ಲೋಕದ ಬಿಗು ಬಿಗುತ್ತ ಬೀ–
ರೆರೆನ ತಿಗಲೆಲೆಗ್ ಚಳಿ ಪತ್ತಾದಿನೆನ್ನ ಸಾ–
ಮಾರ್ತಿಕೆನ್ ತೆರಿಯಂದೆ ದಾಯೆ ದರ್ಮೊಗು ಸೈಪ.
ಯೆಡ್ಡೆಡೇ ಪೋಂದೆ. ರಾವಣನ ದೊಂಡೆನ್ ಕೇಂಡಿ
ರಾಮೆ ಓ ರಾವಣ! ಬಾರ್‌ಡ್ದ್ ದಡ್ಡೆಚ್ಚ
ಪಂಡಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ಕತೆ. ಪೆಟ್ಟ್‌ಡ್ದ್ ಪೊಟ್ಟು ಪಾ–
ತೆರನೆ ಎಚ್ಚಾಂಡ್, ನಿನ್ನಂಚಿನಾಯನ್ ತೂತೆ–
ಡತ್ತ ಚಂದ್ರಾಸದಂಚಿತ್ತಿ ಕಡ್ತಲೆನ್ ತೂ–
ಪಿನಿ. ಇತ್ತೆ ಯೊ ಕೈಕುಳಾಜಿದಿನ ಸುದೆ. ಗೆಲ್ಲ್
ಜಾರಾದಿ ಮರ ನಿನ್ನ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಸಂ–

ತಾನೊಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂಡಡಲ ನಿನ್ನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ
ಲೆನ್ ನನಲ ಬುಡ್ಪಿನ ಮನಸ್ ನಿಕ್ಕ್ ಬರ್ಪುಜೀಂ–
ದ್‌ಂಡ ಪಾಳೆಡ್ ಕಲ್ತಿನವು ಕೊಳ್ಳಿಡೇ ಮದಪು –
ನೀನ್ಪಿ ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕ ನಿನ್ನ ಕತೆಯಾಂಡತ್ತ.
ಕೈಟೊಂಜಿ ಚಂದ್ರಾಸ ಮೆಯ್ಟೊಂಜಿ ದೊಕ್ಕೆ ಈ
ರಡ್ಡೆನ್ ಬುಡ್‌ಂಡ ನಿನಡುಪ್ಪುನೆಂಚಿನ ಬೇತೆ.

೩೬೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಜವಣಾದಿಗೆದ ಪರ್ತೆದನೆ ಕನೊಟ್ಟುಳ್ಳ ಯಿೊ
ಏಳೆತ್ತ ಚುಟಿ ಚುರುಕು ಎಳ್ಪೊಡುಪ್ಪುಂಡ ಪಣ್
ಎಂಚ ಬತ್ತಂಚ ಪಿರ ಪೋಯಡೆಡ್ಡೆಡ್ ಬದ್‌ಕ.
ಎನಡ ಮಿನಿ ನಿನ್ನ ಪರ ಮರ್ಲ್ ತೋಜಾಯ ಯಿೊ

ಪೋಯಾಂದ್ ತೆರಿಯೊಣೂಂದಿನೆ ಏತ್ ಪಾತೆರುವ
ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ, ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಕಳೊಟ್ಟಾಣ್‌ಮಗ ಲೆಕ್ಕ
ಪೊಣ್‌ಪಿನೆನ್ ಬುಡ್ದು ಕಿರಿಕಿರಿ ದಾದ ಕರ್ಮಾಂತ್ರ.
ಯೆನ್ನ ಮಾನೊನು ಪಣ್ಪ. ಯಿೊ ಯೇತ್ ನಿನ್ನನೊರಿ-
ಪಾವೊಂದ? ಪಾತೆರುವ. ನಿನ್ನ ತರೆನೊರಿತೊಣಿ -
ತ್ತೇಂದ್ ರಾವಣೆ ರಡ್ಡ್ ಬಕ್ಕಾರ್ ದುಂಬು ಲಾ-
ಗಿದ್ ದತ್ತ ಕೈಟ್ ರಾಮನ ಜುಟ್ಟು ಪತ್ತುನಾ-
ತೇಟ್ಟ್ ತಪ್ಪಾವೊಂದು ರಾಮೆ ರಾವಣನ್ ಪಿರ
ನೂಕುನಗ ರಾವಣನ ಕಡ್ತಲೆದ ಕೊಡಿಯೊಂತೆ
ಗೀರ್ತ್ ಪೋಂಡಾ ರಾಮನಳ್ಳೆಗುರ್ಕರುನ ಕೋ-

ಪೊಡು ರಾಮೆ ಪಗರಿಳೆನ್ ಪಾರಾಯೆ ಲೆಕ್ಕದಾಂ-
ತೆನೆ ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆ ತೂವಂದೆ ರಾವಣನಂಚಿ
ಬರ್ಸದೊರಿನೆಂಗೆ ಬರಸ್‌ಡ್ ಬರ್ಪಿ ಪಗರಿಳೆನ್
ತೂದು ರಾವಣೆ ರಪರಪಾಂದ್ ಚಂದ್ರಾಸೊನು ಬ-
ರೊಟ್ಟು ಬೀಜಿದ್ ಚೂರು ಚೂರು ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಬುಡಿಯೆ.
ದುಂಬು ಪಿರ ದತ್ತ್ ಬಲ್ತ್‌ಡ್ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್‌ಡ್ಡ್
ನೀಟ ಸುತ್ತಲಲ ಕಡ್ತಲೆ ಮೊಡೆತಿ ಬದ್ರೊತುದ
ಗಟ್ಟಿ ಕೋಟೆದುಳಾಯಿ ಯೆತೆದಾಂತೆ ಕುಳ್ದನಾ-
ರಾವಣೇನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಂದೆ ಜನ
ಜೆದೆ ಪತ್‌ದ್ ಕಲ್ಲಾದ್ ತೂಪಿನೆಂಗೆನೆ ಬಾರಿ

ಸೇಂಕೊಂದು ಬರಸ್ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ಬಿಗುಟ್ಟು ಚಂ-
ದ್ರಾಸ ಕಡ್ತಲೆನ್ ಬೀಜೊಂದಿತ್ತಿ ರಾವಣೇಂ-

ದ್‌ಂಡ್ ಮೆಂಚಿದನೆ ಗೂಡುದುಳಾಯಿ ತೆಡಿಲ್ ಕೊರೆ-
ಪುದ ಕರ್ಮ್ಮಗಲ್ ಪಿಲೀನ್ವಿನ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜೇದೆ.
ಇಂಚ ರಾವಣೆ ಪೊಣೆಪಿನೆನ್ ತೂದು ರಾಮೆಲಾ
ಜಾಗ್‌ರ್ತೆಡೊಂಜೇ ಬರೋಟ್ಟೊಂತೆ ಪಗರಿಳೆನ್
ದಕ್ಕಿನೇಟ್ಟಾ ರಾವಣನ ಮುಂಡೊಡಿನಿ ಮುಟ್ಟ
ಸರ್ತೊಡಿತ್ತಿನ ಗೀಟ್‌ದಂಚ ಪರಿಯೊಂದಿತ್ತಿ

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೬೯

ಚಂದ್ರಾಸ ಪೀಲೀಡ್ದ್ ತುಂಡಾದ್ ರಟ್ಟ್‌ಂಡ್
ಪುಡಿ ಪುಂಡಿಡಾಂಡ್ ಗುಂಡಿಗೆಡೊಂಜಿ ಪುಡಿಯಾಂಡ್

ಕಯ್ದ್ ಪೊಳಿದೊಟ್ರಾಸಿ ಬೇಲೆ ಕೆಡಗ್‌ಂಡ್‌ೕಂದ್
ಗೆಬ್ಬಟೊಂದಂಚಿಂಚಿ ತೂಪಿ ರಾವಣನುಸುಲು-
ಮೇಂಟ್‌ನಾ ರಾಮೆ ತೆರಿದೋ ರಾವಣಾ ದಾಲ
ಕೆಡಿಸಾವೊಣೋಡ್ಜಿ ತರೆ. ಪೊಟ್ಟುಗ್ಗೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದಿ-
ನ ಪಿಲಿಕ್ಕ್ ಮಿತ್ತೆಡ್ದ್ ಕಲ್ಲ್ ತುಂಬುದು ಪಾಡು-
ನಾಯೆ ಯಾನತ್ತ್. ಪಾಂಜರೊಡು ಜಯ್ದಿನೆನ್ ಸಮ
ಮೆಣ್ತ್‌ದ್ ಪಿದಾಡ್ಪಾದ್ ಬೋಂಟೆ ಸಾದ್ಯನ ನೀತಿ
ಯೆನ್ನ. ಯಿ ಬಾರಿ ಕೈದ್‌ಲೆಡ್ ಸಾದಕದ ಬಂ-
ಟೇನ್ವಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದೆ. ತೂವೊಡು ನಿನ್ನ ಸಾದಕದ
ಬಲಿಮೆನೊರ ಯೆಂಕಿತ್ತೆ. ಕಣಪಾಲ ಕೈದ್‌ಲೆದ

ಕಟ್ಟೊಲೆನ ಮುಟ್ಟಲೆನ್? ಮುಂದೆರುಜಿ, ಪೊಣೆಪಿನಾ-
ಯಡ ಪೊಣೆಪಿನವೆ ಬೀರ. ನಾಯೊಗಾತ್ರನೆ ಪೊಣೆದ್
ಕೆರ್ಪಿನಲ ಸಯ್ಪಿನಲ ಬೀರೆರೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಾ-
ನದ ಬದ್‌ಕ್. ಬೋಡಿತ್ತಿ ಕಯ್ದ್ ಪತ್ತೊಂದೆದುರು
ಬಲ ಬೇಗ. ಬಲಿಪಡಾನ್ವಿನ ಪಾತೆರುರಿವುನಡೆ
ಉಪ್ಪು ದೀಯಿನ ಲೆಕ್ಕ ತಡೆವೊಣೆರೆ ತೀರಂದೆ
ಪೊಳಿದ್ ಬೂರ್ದಿನ ತನ್ನ ತೇರ್‌ದ ಬರಿಟ್ಟಿತ್ತಿ

ಪಗರಿ ತೊಟ್ಟೆನ್ ದೆತ್ದ್ ಬೆರಿಕಟ್ಟ ಪಾಡೊಂದು
ಬಿರು ಕೈಕ್ ದೆತ್ತೊಂದು. ಕೂಲಿ ತುಚ್ಚೊಂದು ರಾ-
ವಣೆ ಗಟ್ಟಿಡೋ ರಾಮ! ದಾದ ಚಿರಿಚಿರಿ ನಿನ್ನ

ರಕ್ಕಸೆರೆ ಪಗೆ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಗರ್ವ ರಕ್ಕಸೆರೆ
ಸಾಮರ್ತಿಕೆಲೆದ ರುಚಿ ತೋಜಾವೆ ನಿಕ್ಕಿತ್ತೆ
ತೂಲಾಂದ್ ನೋಟದೀದೊಂಜಿ ಪಗರಿನ್ ಬುಡಿಯೆ
ರಾಮೆ ತೂದೆದುರು ಪಗರಿಡ್ ತಲೆತೆ. ರಾವಣಾ!
ಗುಜ್ಜೆ ಬೆಯ್ಯಾದ್ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತಿ ನಟ್ಟು ಪ-
ರ್ದೇಸಿಲಿತ್ತಿತ್ತೆ ಯೇರೇರೆ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಸುಲಿದ್
ಮುಂಡೆ ಮುಚ್ಚಾದ್ ಮೆರೆಪಿನ ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕಂತಿ
ರಕ್ಕಸೆರೆ ಬಲಿಕೆ ಟೀಂಕಾರೊಲೆನ್ ತೆರಿಯಂದಿ-
ನಕುಳೇರ್? ದೆಪ್ಪು ಪಗರಿಳು ಬರಡ್ ತುಕ ನಿನ್ನ
ತೂಪೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದೇತೊ ಪಗರಿಳೆನ್ ರಾಮೆ

೩೭೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ರಾಪಾಯೆ. ಇಂಚಿರ್‍ವೆರೊರಿಯಗೊರಿ ಸಂದ್ ಕಡಿ-
ಯಂದಿ ಲೆಕ ಬರಸ್‌ಡ್ ಬುಡೊಣುನ ಪಗರಿಳಕ್‌ಳೆನ
ನಡುವೆ ಕಡಿಕಡಿದ್ ತುಂಡಾದ್ ಬೂರುನ ಕತೆನ್
ತೂಪಿನೆಂಚಿನ ದೇಸೆ ಪಾರಾವುನೆನ್ ತೂತಿ-
ನೆಣ್ಯುಂಡು. ಕೊಡಿ ಕೊಲ್ತಿ ಬೆರಿಕ್ ದರ್‍ವೇರುನವು
ಉರಿವುನವು ತೂ ಬರ್‍ಪಿನವು ನೀರ್ ಜಪ್ಪುನವು
ಕಣ್ಣ್ ಕತ್ತಲೆ ಬರ್‍ಪಿನವು ನಂಜಿ ಮೀರುನವು
ಕುರಿವುನವು ನುರಿವುನವು ಕದೆಲುನವು ಗೆಜೆಲುನವು
ಬಂಜುಬ್ಬೆರುನ ವುಸುಲು ಕಟ್ಟುನವು ಕಣ್ಣ್ ಕಂ-
ತುನವು ಇಂಚಿತ್ತಿನೇತೋ ಪಗರಿಳೆನ್ ರಾಮ

ರಾವಣೆರ್ ಕೈ ಕೊಣೆಯೆರೇಪ ತೊಟ್ಟೆಗ್ ದೆತ್ತೆ-
ರೇಪ ಬಿರುಕೊಡ್ಡಾಯೆರೇಪ ತಿರುನೇಪ ವೊ-
ಯ್ತೆರ್ ವರ್‍ಮ್ಮೊಗೇಪ ದೀಯೆರ್ ನೋಟ ಬುಡಿಯೆರೇ-

ಪಾಂದ್ ತೆರಿಯಂದ್, ಮೆಂಚಿದ ಬೀಸ ಕಯ್ಕ್ ಬ-
ತ್ತ್ಂಡೇರೆಗೆಂಚ ತೆರಿವುನಿ. ಇಂಚ ಬಾರಿ ಬಿ-
ರ್ದ್ದ ಬಂಟೆರೇತ್ ಜಾಗ್ರ್ತೆ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆಡ್
ಪೊಣೆವೊಣುವೆರ್‌ಡಲ ಮುಜ ಮುಂಡ ತುಡೆ ಬಿರೆಲ್ ಕೈ-
ತಟ್ಟ್ ದೆಂಗಳ್ಳೆಗಡೆಯಿಡೆಗ್ಂದ್‌ದೆಲ್ಯೆಲ್ಯ
ಪೆಟ್ಟ್‌ಲೆಡ್ ಮೆಯ್ನಿಲ್ಕೆ ನೆತ್ತೆರರಿಯೊಂದು ಗ-
ರ್ಡ್ವೊಡು ಬರಸ್‌ಡ್ ಸಮತ್ತ ಪತಿಯಾದ್ ಮುಟ್ಟೊಣುನ

ಕೆಮ್ಮ್ಟರೆ ಪೂಂಜನ ಕುಳಾನ್ಸಿ ಲೆಕ ಕಾದ್‌ಯೆರ್.
ಬಿರ್ಸೆ ಯೇತಾಂಡಲಾ ಪೆಲಕಾಯಿ ಕುದ್ರುನಾ-
ಯನ ಕೈಕ್ ಮಾಯಣಲ ಬೊರಿಪಿನಾಯನ ಕಾರ್-
ಗಂಬಿಲಾ ತಾಗಂದೆ ಕುಳ್ಳುನೆಂಚೊರ ಪಣಿಗೆ.
ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಕಳೊಟ್ಟೇತ್ ಬಿರ್ಸಗ್‌ಲ ಪೆಟ್ಟಾವು
ಮೊಕುಳಿರ್ವೆರ್‌ಲ ತನ್ಕ್ ತನ್ಕಾಯಿ ಗಾಯೊಲೆನ್
ಲೆಕ್ಕೊಗೇ ದೆಪ್ಪಂದೆ ಈ ಗಾಯೊಲೇರೆ ಮೆ-
ಯ್ಯಾತಿನನ ದಾನ್ನಾಂದ್ ದೆಣ್ಯೊಂದು ಸರ್ತಿಡ್ದ್
ಸರ್ತಿ ಸೊರ್ಕೆಚ್ಚೊಂದು ಮೆಯ್ಕೊರ್ದ್ದು ಕಾದ್‌ನಗ
ನೆತ್ತಿಡ್ದ್ ಕಾರಮುಟ್ಟರಿದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಬೆಗರ್

ಕಾರಡಿಟ್ಟತ್ತಿ ನೆಲ ಪಸೆಯೇರ್ದ್ದ ಕೆಸರಾದ್
ಎಂಚೆಂಚ ದೀನಗಲ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಬಲ ನೆಲೊ-

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೭೧

ಟ್ಟೆಜ್ಜೆ ಜಾರುನೆನ್ ಗೆರೆತ್‌ದ್ ರಾಮೆ ರಾವಣನ
ಸಾಮರ್ಥಿಕೆನ್ ತೂದು ಕುಸಿಯಾದ್ ಮನಸ್‌ಡೇ
ತರೆ ತೂಂಕ್ಯೆ. ತೂನಗೊರೊಗೇರೆನಾಂಡಲ ಮನಸ್ -
ನೊಯ್ಯುನಂಚಿತ್ತಿ ಪೊರ್ಲುಂಡುಂಡಲ ದಾನೆ ದುಂ-
ಬೇ ಮರ್ಲ್ ತಾಗ್‌ದಿತ್ತಿನೆನ್ ಕೆರ್ದೇ ಕೆರ್ಪೆ-
ರಂಚನೇ ರಾಮೆ ದೆರ್ತಿನ ಬಿರುಕ್ಕೊಂಜಿ ಮಾ-

ರ್ರುದ್ದ ಪರ್ತೆದ ಪಗರಿನೊಡ್ಡಾದ್ ನಾಗ ಬೆ-
ರ್ಮೆರೆನ್ ಮಂತಿರ್ದಯ್ಟ್ ನಿಲೆ ಮಳ್ತ್‌ದೊಯ್ಯುನಗ

ಪಚ್ಚಪಗೆಲ್‌ಗ್ ಮೆಂಚಿದೊಪ್ಪ ಪೂಜಿನ ಲೆಕ್ಕ
ಬೊಳ್ಳೆಚ್ಚ ಬೆಳಗುಂಡ್, ದೇವತೆಳೆ ತಿಗಲೆದ ನ-
ಡುಟ್ಟುಸುಲು ಕಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತಿನವು ಸಡಿಲೊಂದು ಬ-
ತ್ತ್‌ಂಡ್, ರುಸಿಮುನಿಕುಳೆನ ಮನಸುಳು ತಿರಾಂಡ್, ಲೋ-
ಕೊಡು ಸತ್ಯೊಡಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆಗ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಡಿಸ್ವಾಸ
ಪುಟ್ಟ್‌ಂಡ್, ಜಿವ ಕಯ್ಟ್ ಪತ್ತೊಂದು ಮಾನ ಕಾ-
ತೊಣುನ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ ಮನಸ್‌ಡ್ ದೈರ ಮೂಡ್‌ಂಡ್.
ಕಲ್ಲ್ ಮನಸ್‌ದ ಕಾಟ್ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಗಟ್ಟಿ ತಿಗ-
ಲೆಗ್ ಬೆಚ್ಚ ನಾಟ್‌ಂಡ್ ನಾಲಿಕುರ್ಲುದು ಪೋದು
ತುಂಬೆರಾವಂದಿ ನೆತ್ತಿದ ಪುದೆನ್ ಜಾಪಿ ಪೊ-

ರ್ತಾಂಡ್‌ಂದ್ ಬೂಮಿದೆತೆ ಮಾಜಿಂಡ್. ಈತಾನ-
ಗನೆ ರಾವಣನ ತಿಗಲೆಗೇ ನೋಟ ದೀದ್ ಕೆಬಿ-
ಮುಟ್ಟ ತಿರುಬಲ್ಲ್‌ನೊಯ್ತ್‌ದ್ ರಾಮೆ ಬುಡಿ ಪಗರಿ
ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಬುಳಾವೋಡ್ಡ ರಾವಣನ ತಿಗ-
ಲೆಗ್ ಗಸಕ್ಕಂದ್ ಕಂತ್‌ದ್ ಕೊಡಿ ಬೆರಿಟ್ಟೆ ಪೀಂ-
ಕ್‌ಂಡ್. ರಾವಣನ ಕೈ ತೊಟ್ಟೆಡಿತ್ತಿನ ಪಗರಿ-
ಗಾದ್ ಪುಗೆಲ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಪೋದು ಪಿರ ದಂಗ್‌ದ್‌ಂ-
ಡಾತೆ. ರಾವಣೆ ದೆರ್ತಿ ಕೈಯಿತ್ತಿನಿತ್ತಿಲೆ-
ಕ್ಕನೆ ಲಂಕೆಡಿತ್ತಿನನ್ಯಾಯದ ಮರತ್ತ ಕಡೆ-
ತುಂಡು ಮಗ್‌ರ್‌ಂಡೇನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ದಡಿಲ್ಲಾಂದ್

ಮಗ್‌ರ್‌ದೇ ಪೋಯೆ. ರಾಮೆಲ ತೂಯೆ, ಬಿರು ಜಾಯೆ.
ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚೊಡು ಸುದ್ದಿ ಪರತ್‌ಂಡ್ ದಂಡ್ ಕರಿ-
ದೂರಿಡಿಯ ಮೆಂಚಿದಕ್ಕಿನ ಲೆಕ್ಕ. ದಂಡ್‌ಡಿ-

೩೭೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ತ್ತಿನ ಬಂಟೆರೆಡ್ ನಮ್ಮ ಪಗೆನ ದಂಡ್‌ನ್ ಕೆರ್ದ್
ಗೆಂದ್‌ಜಡ ಬೊಡ್ಚಿ. ಆಯನ್ ರಾಮನೊರಿಯನೆಂ-
ಚಾಂಡಲ ಕೆರಂದೆ ಪೋವಾಯಂದ್ ಪಾಕದಕು-
ಳೆಂಕ್ಳೆನರಸುಲು ಪೋದು ನಮ ಬದ್‌ಕೊಡಾ? ದಾಯೆ?
ಸೈಪಿನಕುಳೇಪಲಾ ಸೈಪೆರಯ್ಪಾಪಿನೆಂ-
ಚಿನ ತೂಕ. ನಮ ಪಕ್ಕೆದುರು ಬೂರುನನೆ ಬೊಡ್ಚಿ.
ಮುಳ್ಪನೆ ಪಿರಾವುಡುಂತೊಣುಕ. ನಮ ದಾನೆ ಪೋ-

ಡಿದ್ ಪಾರುನಕುಳಾಂದ್ ಪಾಕದಕುಳಿತ್ತೆ ನಮ
ಪೊಣೆದ್ ಸಯ್ತ್‌ಂಡಲ ಪಣಂದೆನೇ ಪೋಂಡಲಾ
ಕೇಣುನಕುಳೇರ್‌ಂದ್ ಪಾಕದಕುಳೂರುಗುಪ-
ಕಾರಾಪಿನೊಂಜೆಡ್ಡೆ ಕೆಲಸನಾ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್.
ಒಂಜೇಳ್ಯ ಸಯ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಪುದಾರೊಂಜೊರಿವು .
ಇಂದಂಚನಾ ನಮ್ಮ ಸೋಲುಗೇರಾಂಡಲೊರಿ
ಸನಿ ಪತ್ತಿನಾಯೆ ಕೇಂಡೆಡ ಪಣ್ಪಿನೆಂಚಿನೆನ್.
ಪೊಣ್ಣು ಕಂಡೆಲಗಾದ್ ಪೋಯ, ಸಜ್ಜಿಡ್ ಪೆಟ್ಟ್
ತಿಂದಾಂದ? ಮಲ್ಲಾಕ್ಳೆ ಬೆರಿಯೆ ಪೋಂಡುಗುರುದಿಡೆ
ಟ್ಚಿತ್ತಿ ಮರ್ಯಾದಿಲಾ ಒರಿಯಂದ್. ಮುಳ್ತು ಬೇ-

ಗೊರ ಜಾರುನೆಡ್ಡೇಂದ್ ಪಾಕದಕುಳೊಟ್ಟಾರೆ
ಮುಳ್ತ ಕತೆ ದಾದಂದೆ ಗೊಂತಾಪುಜಿತ್ತೆ. ಎಂ-
ಚೆಂಚಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಮರ್ದುಲುಂಡುಗೆ ಮೂಳು.
ಕಣ್ಣ್ ಕೆಬಿ ಕಯ್ಕಾರ್ ಮೂಂಕು ಪೋತಿನ ಪೋಂಡೆ
ವೋಂಡು ಸಂಜೀವನ್ದ ಗಡ್ಡಿ. ವಾ ಮೋಸಾಂದ್.
ಮೋಸ ಮಿನಿ ದಾಲತ್ತ್. ದಿನ ದಿನಲ ಕಾಂಡೆ ಬ-
ಯ್ಯಡ್ ಪಂಡ್‌ದಯ್ಪಯ್ಪ ಜನ ಪೋತಿನೇಟ್ಟೊರಿಲ
ಪಿರ ಬಯ್ಟಿನೀಂದಿಜ್ಜಿ. ಸೋಲುಗೆಂಚಿನಲ ಯೆದು-
ರತ್ತ್. ಪರ್ತಿನಲ ತಿಂತಿನಲ ನಂಕವ್ವೆ ಲಾ-
ಬಾಂದ್ ಕೆಲವೆರ್ ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಮಗ್-

ರ್ದಿನ ರಾವಣನ್ ದೆರ್ತ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ತಾಂಗೊಂದು
ಗಾಳಿಯೆದ್ದೊಂದು ಮೋಣೆಗ್ ನೀರ್ ತಲಿತೊಂದು
ರಕ್ಕಸೆರೆಡೇಳೆಣ್ಮ ಜನೊಕುಳುಪಚಾರ ಮ-
ಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರಂಚಿಡಿಂಚಿಡ್ ಮೋಣೆ ಬಾಡ್‌ದಿ-
ತ್ತಿನ ರಕ್ಕಸೆರೆ ಕಣ್ಣ್‌ಳೆರ್ಕ್ಂಡ್, ಬುದ್ದಿ ಚ-

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೭೩

ಲ್ಲಾಂಡಲಾ ಪಗೆಮಾನಿಯಂದ್‌ಡಲ ರಾವಣನ
ಲಂಕೆದರಸುತನತ್ತ ಯೋಗಿತೆಗ್ ರಾಮೆ ಮೆ-
ಚ್ಚಿದ್ ಎದುರುಡಿತ್ತಿ ರಕ್ಕಸೆರೆನೊರ್ದಾವೊಂದು
ತೂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತೆರಡಪ್ಪ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ
ರಾವಣನ ಮುಟ್ಟ ಕುಳ್ಳುದು ಮೆಯ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಕ-

ಯ್ಯಾಡಾದ್ ರಾವಣಾ! ರಾವಣಾ! ಲಂಕೆದರ-
ಸೋಂದ್ ಬಾಮಿದ್ ಲೆತ್ತೆ. ನರಕೊಂದು ಮೆಲ್ಲ ಕ-
ಣ್ಣ್ ಬುಳಾದ್ ತೂದು ರಾವಣೆ ಯೇರ್ ರಾಮನಯ?
ನನಲುಳ್ಳೆನಾ ಸಯ್ದೆನಾಂದ್ ಪಗೆನಾಯನೊರ
ತೂದು ಬುಡ್ಕಾಂದಿಡೆಗ್ ಬತ್ತನಯ! ಯಿ ದಾನೆ
ಬತ್ತ ಪಣ್- ಯೇರೆನನ್ ತೂದೆಂಕ್ ದಾದಾಯೆ-
ರುಂಡು ನನ. ದೊಕ್ಕೆ ಕಡಿದ್‌ಜಿಡಲಾ ನಿನ್ನ ಪೂ-
ರಂಡ ಪಗೆನಾಯೆ ಸಯ್ದೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ರಾಮೆ
ಪಗೆನಾಯೆ ಗಂಡಾಂತ್ರೊಡುಪ್ಪುನೀ ಪೊರ್ತುಡಾ-
ಯನ ಪೊರ್ಲುನೊರ ತೂವೊಡೂಂದ್ ಯಾನಿಡೆ ಬಯ್ದ್-

ಜಣ್ಣ. ಪಗೆ ವುಪ್ಪಡವು. ದೊಕ್ಕೆ ವುಂಡುಂದಾಂಡ
ತೀರುಂಡ ಬದ್‌ಕಾವೊಡುಂದಿಡೆಗ್ ಬತ್ತೆ ದೈ-
ರೊಡು. ಕಲೆಂಗಿನ್ ದೆಪ್ಪೊಡತ್ತಂದೆ ಬಾಜನೊನು
ದಕ್ಕೆರಾವಂದ್‌ಂದ್ ತೂಚಣ್ಣಡೊರ ತೂಲೆ
ಪಂಡಿತೆರೆ, ಆಪುಂಡ ಆವೊಡೀರೇಡ್ದ್ಂದ್

ರಾಮೆ ಪಂಡಿನ ಕೇಣ್ದ್ ಮುಗಲ್ ಕಬಿದಿನ ಬಾಣೊ
ಡೊಂಜೆಲ್ಯ ಮೆಂಚಿ ಮೆಂಚಿನ ಲೆಕ್ಕ ರಾವಣನ
ಬಿಮ್ಮೊಲೆಡ್ ತಿರಿ ತೆಲಿಕೆ ನಿಲ್ಕ್‌ದೊರ ದಂಗ್‌ಂಡ್.
ತಿಗಲೆಗಾತಿನ ಪೆಟ್ಟ್‌ದುರಿ ಬೇನೆ ತಡೆವಂದೆ
ನರಕೊಂದು ರಾಮ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು ಯೆನೆನೇರ್ಲ

ತೂವೊಂಡುಂದಿಜ್ಜಿ ನನ. ಯಿೊ ಬತ್ತ್‌ದೆನನ್ ತೂ-
ಯತ್ತ. ಬದ್‌ಕಾವೊಡುಂದೆನ್ಯತ್ತ. ಗಟ್ಟಿ ತಿಗ-
ಲೆದ ಕಯ್ಪಿಡಾಣ್ ಮಗೆ ಯಿೊ. ಯೆಡ್ಡೆ ಮನಸ್‌ದ ಗು-
ಣೊಟ್ಟು ನರಮಾನಿ ಈ ಲೊಕೊಡೀಯೊರಿಯೆ. ಈ
ಲೋಕೊಡೆಚ್ಚಾದುಪ್ಪುನಕುಳೆನ್ನ ಪಗೆಕುಳಾಂ-
ಡಲ ಬಜೀ ದಂಡ. ಮೋಣೆಡ್ ಮಿೊಸೆಯಿತ್ತಿ ಪಗೆ
ಯಿೊಯೊರಿಯೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಮಿೊಸೆಗ್‌ದೆ ಕಟ್ಟಾಯ್ನ

೩೭೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಬಂಗಾರೆ ಬಂಗಾರ್. ನಿನ್ನಂಚಿನಾಯೆ ಪಗೆ-
ಯಾದ್ ಪೊಣಪೆಡ ಪತ್ತ್ ಸರ್ತಿ ಪುಟ್ಟುದು ಬರುವೆ
ಸಯ್ತ್‌ಂಡ ದಾನಿತ್ತೆ. ಯಾನ್ ನಂಜಿಡ್ ಪಣ್ಪೆ -

ನತ್ತ್ ರಾಮಾ, ಯೆನ್ನ ಆಂಡಿಡೆಗ್. ಯಿೊ ಯೆನ್ನ
ಪಗೆಯಾದ್ ಜಿವೊನು ದೆಯ್ಡಡ ಸಾವು ಸೋಲತ್ತ್
ಮನಸ್‌ನೊಯ್ತೊಂಡತ್ತ ಇತ್ತೆ ಸೋತಿನಿ ಯಾನ್.
ಯಾನತ್ತ್‌ಡೀ ಲಂಕೆನೀಯೆ ಯೋಗಿತೆಡಾಳ್ಯ -
ನಾಯೆ. ನಿಕ್ಕಿಂದು ಪತ್ತೀ ಪಟ್ಟದುಂಗಿಲೊನು
ದೆತೊಣೂಂದಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ಪಿರ ಮಗರ್ದಾಯೆ ಬರ -
ಡ್ಂದ್ ಸುಗ್ರೀವ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು ಪಂಡ್‌ದಂ-
ಚತ್ತ್ ರಾವಣ. ನಿನ್ನಕ್‌ಳೆಗಿತ್ತಿನೆನ್ ಯಾನ್
ಮುಟ್ಟುನನೆ ಸಮ ಅತ್ತ್. ನಿನ್ನಕ್‌ಳೆಡುಪ್ಪುನನೆ
ತೂಪಿನಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲುನ್ನಗಡೆ ಬತ್ತಿ

ಕುಂಬಕರ್ಣನ್ ತೂದು ಬಲಬಲಾಂದೆದುರು ಕು -
ಳ್ಳಾದಿಂದ ಬತ್ತೆ. ಈ ಕುಂಬಕರ್ಣನ ಕೈಟ್ಟ್
ಕೊರ್ಲಾಂದೆ ರಾಮೆ, ರಾವಣೆ ಮೆಲ್ಲ ನರಕೊಂದು
ಅರ್ದ ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾದ್ ತಗ್ಗಿನ ದನಿಟ್ಟಂಚ-
ನಾ? ನಿನ್ನ ಮನಸಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾವಡ್ಚೀನ್ನಗನೆ
ಬೊಡ್ಚಿ ದಮ್ಮಯ ಯೆನ್ನ ಕಯ್ಪೊಂಜಿ ಬೊಡ್ಚೀಂದ್-
ದಡ್ಡಿ ಪಂಡಿನ ಕುಂಬಕರ್ಣಗೀ ದೆತೋಣಿತ್ತೆ.
ಅಡ್ಡಿ ಪಾತೆರಡಿಂದು ಪೊರ್ತ್ತ್, ಪಟ್ಟದುಂ-
ಗಿಲ ಪಂಡ ದಾನೇಂದ್ ಗೆರೆತ. ನಿಕ್ಕತ್ತಡೇ -
ರೆಗ್ ಯೆಂಕ? ಇತ್ತೆದಾಯನ ಮನಸ್‌ದಾಸೆಗೊಂ-

ಜಡ್ಡಿ ಮಳ್ಪಡ. ದೆತೋಣೊಡೀಯೆ ತೂವೋಡ್ಚೆನನ್
ದೆತೋಣೂಂದ್ ರಾಮೆ ಪಂಡಿನೆ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಮನ-
ಸಿಜ್ಜಂದಿ ಮನಸ್‌ಡ್ ದೆತೊಂಡೆ. ರಾವಣೆ ರಾಮ
ಮೋಣೆನೇ ದಿಟ್ಟಿನಾಡಾವಂದೆ ತೂವೊಂದು
ನಿನನ್ ನಿನ್ನಪ್ಪೆ ಪೆದ್ಯಾಳೆಂಚನಂಚನೆ -
ನ್ನಪ್ಪೆನನ್ ಪೆದ್ಯಾಳ್ಡಲಾ ದೇವೆರಾದ್ ಮ-
ಳ್ತಳ್ ನಿನನ್ ಬುಳೆಪಾದ್ ನಿನ್ನಪ್ಪೆ. ಯೆನನ್ ರ-
ಕ್ಕಸೆಯಾದ್ ಬುಳೆಪಾದ್ ಬುಡಿಯಳೆನ್ನಪ್ಪೆ. ಆಂ-
ಡಲ ತಪ್ಪುಗಾರೆ ಯಾನಿತ್ತೆ ಲೋಕೊಡು. ಯೆನ್ನ

ಮಸಣದ ಕತ್ತಲೆ/೩೭೫

ಸೋಲತ್ತ್‌ಡೆನ್ನಂಚಿನಕುಳು ದುಂಬೇತ್ ಜನ

ಪುಟುದ್‌ಜೆರ್? ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗೇತ್ ಜನ ಪುಟ್ಟುಜೆರ್?
ಅವೆನೇರ್ಲ ಪಣ್ಬುಜೆರ್. ದೈವ, ದೇವೆರ್, ಬೂತ
ತ್ರೈತಿನೊಲು ಮಾತ ನರಮಾನ್ಯ ಸಾಂಕಣೊಡುಪ್ಪು-
ನಗ ನಂಕ್ ಪಣಿಯೆರೆಂಚಿನವುಂಡು ರಾಮ. ಯಿೊ-
ಯೇ ಪಣ್‌ಗೆ, ರಾಮಾಂದ್ ದನಿ ದೊಂಡೆಡಾಂಡ್ ನಾ

ಲಾಯಡ್ಡ ಬೂರ್‍ಂಡ್ ಕಂಟೆಲೊರ್‍ದ್ಂಡ್ ತೂ-
ದಾ ರಾಮೆ ಕುಂಬಕರ್ಣಡ ನೀರ್ ಬುಡ್ಪಾಯೆ
ತಾನ್‍ಲಾ ಬುಡಿಯೆ. ಈತಾನಗ ವಿಬೀಸಣೆಲ
ಬತ್ತಿನಾಯೆನೆ ನೀರ್ ಬುಡ್ದುಂತ್ಯೆ. ಮಾತೆರ್ಲ
ಮನಿಪಂದೆ ಒರಿಯನೊರಿ ತೂದು ಗಾಬಿರಿಡಿತ್ತಿ

ಲೆಕ್ಕನೇ ಲಂಕೆದರಸುನ ರಕ್ಕಸೆರೆಡ್ ಮಿ-
ಕ್ಕಿನ ಬಂಟೆ ರಾವಣನ ಪುಟ್ಟ್ ಮಣ್ಣ್‌ದ ರುಣಲ
ಸಂದ್‍ಂಡ್. ತೂಪಿನಕ್‍ಳೆನ ಕಣ್ಣ್ ತಮೆಲ್‍ಂಡ್.
ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಕಳೊಟ್ಟು ರಾವಣೆ ಮಗ್‍ರ್ಯೆನ್ಪಿ ಸಂ-
ಗತಿ ತೆರಿದ್ ಕೈಕಸೆನ ಮಂಡೋದರಿನ ಮೆಯ್ಯ್‌ಕ
ಮಲ್ಲ ಗೆಂಡದ ರಾಸಿ ದೊರ್ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಕೆಂ-
ಪಾಂಡ್ ಕಣ್ಣುಳು ನೀರ್ ಜತ್ತ್‌ಂಡ್, ಸುಯ್ಲ್ ಬೆ-
ಪ್ಪೇರ್‍ಂಡ್, ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತೇರ್ದ್ ತಗ್ಗ್‌ದ್ ತಿಗಲೆ
ತಿದಿಯಾಂಡ್, ಲಂಕೆಡಿಂಚಪ್ಪ ನಡತಿನ ಮಾತ
ಸಂಗತಿಲು ಕಣ್ಣೆದುರು ತೋಜಿಂಡ್, ಮಾಜಿಂಡ್

ಮನಸೊಂಜಿ ಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಲಾಂಡ್, ಕತ್ತಲೆದ ಕೋ-
ಣೇಡ್ದ್ ಬುಡುಗಡೆ ವಿಬೀಸಣಗಾಂಡ್. ತುತ್ತಿ ಕುಂ-
ಟುಡು ಪಾಡಿ ರವಕೆಡಾ ಮಾಮ್ಯ ಮರ್ಮಾಳೊಟ್ಟು -
ಗಿರ್ವೆರ್‍ಲ ಮುಟ್ಟು ಜತ್ತೊಂದು ನಡತೆರ್ ಪೆಟ್ಟ್-
ದ ಕಳೊಕ್ಕು. ಬೀಜು ಗಾಳಿಗ್ ಕೊಡಿ ಸೆರಂಗ್ ಜಾ-
ರುನೆನ್ ತರೆಕುಜಲ್ ಬಿರ್ಕೊಂದು ಮೋಣೆದ ನಿಲ್ಕೆ
ರಾಪಿನೆನ್ ಗೋಟಿ ಮಳ್ಪುಂದೆ ತುರ್ತೊಡು ಮುಟ್ಟ
ಮುಟ್ಟ ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದೊರಿಯಿರ್ವೆರಕ್‍ಳೆ ಮೋ-
ಣೆನ್ ತೂದು ಬಾಡ್‍ದಿತ್ತಿನ ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆಲೆಡ್
ಮುಳ್ಪದ ಕರೀಂಡ್‍ಂದ್ ಪಾತೆರಂದೆನೆ ಮಲ್ಲ

೩೭೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ತೆರಿಪಾಯೆರಳ್ಪನುಂತಿಯೆರ್ ಪೊಂಜೋವುಳೊರ,
ಬೂರ್ದಿತ್ತಿ ರಾವಣನ ಸುತ್ತ ಪುಂಡಾದುಂತು-
ದಿತ್ತಿನಕುಳರಸು ರಾವಣನಪ್ಪೆನ್‌ಲ ಬೊಡೆದಿ-
ನ್‌ಲ ತೂದು ತೆಲದುಂತಿಯೆರ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಕೈ-
ಕಸೆಲ ಮಂಡೋದರಿಲ ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೂಯೆ-
ರೆದುರು ತುಂಡಾದ್ ಬೂರ್ದಿನ ಕೈದ್‌ಲೆದ ಮಿತ್ತ್
ಜೆಪುಡಾದಿ ಲೆಕ ಮರಂಕಣೆ ಬೂರ್ದು ಒಕ್ಕೆಲಿ-
ಜ್ಜಂದಿ ಮಲ್ಲರಮನೆತ್ತಂಚ ತೋಜುನ ದೊಕ್ಕೆ
ದಾಂತಿ ರಾವಣನ್ ತೂದಿರ್ವೆರ್‌ಲ ತರೆ ತಿಗಲೆ
ನೋತೊಂದು ಮತಿ ತತ್ತೆರವುಳಿತ್ತಿನಕುಳು ಬೂ- ೧೬೨೦

ರಂದಿ ಲೆಕ್ಕಾದೆರ್ದ್ ಗಾಳಿಯೆದ್ದ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ
ಕುಳ್ಳಾದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮೋಣೆಗ್ ನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮತಿ
ಬರ್ಪಾದ್ ಬುಳಿಪುನೆನ್ ತೂದು ಸಮದಾನ ಪಂ-
ಡ್‌ದ್ ಕುಳ್ದಿನಳ್ತು ಲಕ್ಕಾದ್ ನಾಲ್ವೆರ್ ಗಟ್ಟಿ
ತಾಂಗೊಂದು ಅರಮನೆಕ್ಕೆತ್ತಾದ್ ಬತ್ತಿ ಬೊ-
ಕ್ಕರಸು ಮರ್ಯಾದಿಲೆಡ್ ಕುಂಬಕರ್ಣ ವಿಬೀಸ-
ಣೆರ್ ಕಟ್ಟ್ ಪಿರ್ಕ್ಕಾರ ಊರೊಟ್ಟುಗಾದ್ ರಾ-
ವಣನಾನಿದೊಂಜಿ ಕೆಲಸೊನು ಮುಗಿತೆರಾನಿಯೇ ೧೬೨೮

* * *

೨೧. ಬದ್ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು

ಮನದಾನಿ ಬೊಳ್ಪು ಬೊಳ್ಪುಗು ಕೈಕಸೆಗ್ ಪಕ್ಕ-
ನೆನಪಾಂಡ್. ಸರಪೊಳಿದ ಮರ್ಯಾದಿಡಿತ್ತಿ ಮ-
ರ್ಮಾಳ್ ಸರಮೆನ. ಮೆಲ್ಲ ಬತ್ತಾಳ್ ಬಾಕಿಲೊಂ-
ದಾದಿತ್ತಿನೊಂಜಿದೆತ್ತಡೆ, ಬಾಕಿಲ್‌ನ್ ನೂಕು-
ದಡಿಕ್ ಪೊದೆಪು ತಲೆಂಬು ದಾಂತೆ ತಿರ್ತ್ ನೆಲೊಟ್ಟು
ಬಜೆಯೊಂಜಿ ಪುಲ್ಲುದ ಪಜೆಟ್ಟಡ್ಡ ಬೂರೊಂದು,
ಗಾಳ್ಯ ಬರ್ಸೊಗು ಮರ ಮಗ್‌ರ್ದ್ ತಂಪಡ ಪೊಳಿದ್
ಬೂರ್ದಿ ಬಳ್ಳಿದ ಬಚ್ಚಿರೆದ ಬೂರುದಂಚ ಬೆರಿ
ಮೋಣೆಡಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ತರೆಕುಜಲ್ ಬಿರ್ಕ್‌ದಿ-
ತ್ತ್‌ದ್. ಬುಳಿತ್‌ದಿರ್ಲ್ಲಿಡಿಯ ಕೊಡಿ ಮೂಂಕು ಕಣ್ಣ್ ಕೆಂ-

ಪೇರ್ದ್ ರೆಚ್ಚೆದ ಲೆಕ್ಕ ಮೋಣೆ ಬೊಳ್ಜಿದ್ ಬಾಡ್ತ್
ಪೋದು ಮೇದಲೆ ಜಾರ್ದ್. ಮುಗುಳಿದಾಂತಿನ ಗುಂಡ-
ದಂಚೆನ್ನ ಪಾಡಾದ್ ಪೋಂಡೂಂದ್‌ದುಡಲ್ ಬೆ-
ಯ್ಯೊಂದಿತ್ತಿ ಮಂಡೋದರಿನ್ ತೂದು ಮುಟ್ಟ ಕು-
ಳ್ಳುದು ತನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ಡರಿವುನ ನೀರ್‌ನೊಚ್ಚೊಂದು
ಮಂಡೋದರಿನ ತಿಗಲೆ ಬೆರಿ ಮೋಣೆಡೊರ್ಮೆ ಬಿ-
ರ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರ್ದಿ ಕುಜಲ್‌ಲೆನ್ ಕೊಡಿ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆಡ್ ಮೆಲ್ಲ-
ನೀಸ್‌ದೊಂದಾದ್ ಜಾರ್ದಿನ ಸೆರಂಗ್‌ನಡೀಡ್ದ್
ಮೇಲ್‌ಗೊಯ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಸಮ ಮಳ್ಪುನಗ ದಿಂಜಿ-
ದಿತ್ತಿ ದುಕ್ಕದ ಕಟ್ಟ ಕಡಿದ್ ಕಂಟೆಲ್ ಮೋಣೆ -

ಗಡ್ಡ ಕೈ ಪತ್ತೊಂದು ಸುರುದಾಂತೆ ಬುಳಿಪು ಮಂ-
ಡೋದರಿನ್ ಬಾರಿ ಮೋಕೆಡ್ ಬಾಮಿದರಡಪ್ಪೆ !
ಯಿ ಯೆಲ್ಯ ಬಾಲೆನ ಮಗಾ! ಲಕ್ಕ್ ಪುಲ್ಯಾಂಡ್.
ನಮ ಮೂಳು ಬುಳ್ತಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಪೋತಿನಕುಳು ಪಿರ
ಬರ್ಪೆರಾ. ಯೆಣ್ಣಿದೆಣ್ಣಿದ್ ಬುಳಿತ್‌ದಿಂಚ ಯಿ

ಜಿವೊನು ಕರಗಾವೊಣಡ ಮಗ. ಬೇನೆ ಯೆಂಕಿಜ್ಜ
ಮಗ? ನಂಕ್ ಮೂಳೇತ್ ಕರ್ಮರ್ದೆರುಂಡ ದಾ–

೩೭೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನ್ನಂಚಾದ್ ನಮ ವೊರಿದ. ಯೆನ್ನ ಬಾಯಕೆದ ಮಗ–
ನೊಂಜಿ ತಕ್ಕಣ ನೀರ್ದ್ ರುಣ ಯೆಂಕ್ ವೋಳುಂಡು
ಮಗ. ಲಕ್ಕ್ ಮಗ ಲಕ್ಕ್. ಸರಮೆ ಯಿತ್ತಿನಡೆ ವೊರ

ಪೋದು ಬರೊಡತ್ತ ಮಗ. ಆಳಿಡೆಗ್ ಬರೊಡತ್ತ?
ಲಕ್ಕ್ ಮೋಣೆಗ್ ನೀರ್ ಪಾಡ್. ಕರಿಯಿನ ಕರಿದ್
ಪೋಂಡು. ನನ ಒರಿದಿನಕ್ಳೆನ ಸಂಗತಿನ್ ಮಿತ್ತ್ –
ಗೆಂಚಾಂದ್ ತೂವೊಡತ್ತಪ್ಪೆ. ಲಕ್ಕೆಂದ್ ಪಂ–
ಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ಪಜೆ ಬುಡುದು ಲಕ್ಕ್‌ದುಂ–
ತುದು ಸೀರೆ ಕುಡ್ತೊಂದು ಮೇಲ್‌ಗ್ ಸೆರಂಗ್‌ನೊ–
ಯ್ತೊಂದು ತರೆಕುಜಲ್‌ನೀಸ್‌ದ್ ಪಿರಾವುರ್ಲ್ಲು ತಿ–
ಕ್ಕಾದ್ ಮೋಣೆಗ್ ನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್ ನನ ಪೋಯಿಯೊಂದ್
ಮಾಮಿಡಪ್ಪನೆ ಸೆರಂಗ್‌ನ್ ಕೊಟುಗ ಪಾಡ್ದಸೋ–
ಕವನೊಕ್ಕು ಮಂಡೋದರಿ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಬತ್ತಾಳ್.

ಮುದಲೆಲೆನ ಕಾಪುಡಿತ್ತಿನ ಮೈಂದ್ ಕುಂಳ್ದೊಂಪು
ಮಾಜಿದಿನ ಜೋಡು ತಾಮರೆದಂಚ ರಕ್ಕಸಿಲೆ
ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡೆತೆಟ್ಟ್ ಬಚ್ಚಿದ್ ಬಾಡ್ದ್ ತರೆಕಂತ
ಪಾಡ್ದ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಜಾನಕಿ ಸರಮೆನಕ್ಳೆ ನಿ –
ರ್ವೆರೆನೊಂತೆ ದೂರೊಡ್ದು ಬನ್ನಗನೆ ತೂದು ಮಂ–
ಡೋದರಿಗ್ ತಡೆವಂದಿ ದುಂಬುದನೆ ಬೇನೆದುಡ–
ಲರ್ಲ್ಲೊಂದು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಪಿರಮಗ್‌ರ್ದ್ದೊರ ಮೆಲ್ಲ
ಕೈಕಸೆನ್ ತೂನಗಾಳೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್‌ಲ ದಾರೆ
ಕಟ್ಟ್‌ದರಿಯೇದ್‌ಂಡ್ ನೀರ್. ತರೆಕಂತ ಪಾ –
ಡೊಂದು ಕಣ್ಣೊಚ್ಚೊಂದು ಸಾದಿಡಂಚೆಂಚಿ ತೂ–

ವಂದಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತಿಯೆರಸೋಕವನೊ-
ಕೆದುರು ಕಟ್ಟೆದ ಕಲ್ಲ್‌ಡೆಂಚನಾ ಕುಳ್ದು ತರೆ-
ಬಗ್ಗಾದ್ ಕಣ್ಣ ನೀರರಿಯೊಂದು ನೆಲದಿಟ್ಟಿ -
ಡಿತ್ತಿ ಸೀತೆನ್‌ಲ ಸರಮೆನ್‌ಲ ತೂದಿನಿಮುಟ್ಟ
ನಾಲ್ ಮೆಯ್ಟೆಲ ಯೆರ್ತೆ ಜಪ್ಪೆಲಿತ್ತಿನ ಕಡಲ
ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿ ಲಂಕೆಡ್ ಜಪ್ಪೆಲಿಜ್ಜಂದೆ
ಯೆರ್ತೆ ಮಾಜಂದಿನ ಸುಕತ್ತ ಕಡಲಿತ್ತಿನವು
ದುಕ್ಕದನೆ ಕಡಲಾಂಡ್ ವಾವೊಂಜಿ ಕಾಲ ಬ-

ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು/೩೭೯

ತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಯೊಂದು ಮಾಮಿನ ದುಂಬು-
ಡೆನೆ ಬತ್ತಿನಾಳ್ ಸರಮೆನ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು ಬ-
ಗ್ಗ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ಕೈಕಾರ್‌ಲೆದ ಸಂಕಲೆದ ಗೋಣಸ್
ತಪ್ಪಾದ್ ನಿಕ್ಕಾತಿನನ್ನಾಯೊನೆನ್ನಂಚಿ
ತೂದು ಮನಸ್‌ಡ್ ದೀವೊಣಡ. ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕ್‌ಂದ್
ದಂಗ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದೆರ್ತ್‌ದುಂತಾದರಾದ್ ಪೊ-
ದ್ದಿದ್ ನೋತಿನೆಲ್ಯ ಬಾಲೆದ ಲೆಕ್ಕ ಬುಳಿಪು ಮಂ-
ಡೋದರಿನ ಮೋಣೆ ತೂದಯ್ಯಯ್ಯೋ ಅಕ್ಕಾಂದ್
ಬುಳಿತಳೊಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಸರಮೆ. ಕೈಕಸೆ ಮುಟ್ಟ
ಬತ್ತ್‌ದಿರ್ವೆರೆ ಮೋಣೆನೊಚ್ಚೆದಿಂಚರಡೆ ಮಗ.
ಪುಟ್ಟುನಗ ಬೆರ್ಮೆ ಬರೆತಿನೆನ್ ತಪ್ಪಾಯೆರಾ-
ಪುಂಡ ಮಗ. ಬುಳಿಪಡೆ ಮಗಾಂದ್ ಕಣ್ಣೊಚ್ಚೊಂದು
ತನ್ನ ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ಮಗಳಳ್ಳೆಗೆಂಚನಂ-
ಚನೆ ಬಾರಿ ಮೋಕೆಡೇ ಸಮದಾನ ಪಂಡಿನೆನ್
ಕೇಂಡಿ ಮಂಡೋದರಿ ಸರಮೆನ ಮೇಲ್‌ಡ್ಡ್ ಕೈ
ಮೆಲ್ಲನೊಯ್ತೊಂದು ಸೀತೆನ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದೆದು-
ರುಡು ಕುಳ್ಳುದಾಳೆ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ತರೆದೀದ್ ಸೀ-

ತೆನ ಕೈನ್ ಪತ್ತೊಂದು ತಿಗಲೆಗೊತ್ತೊಂದಾಳೆ
ಮೋಣೆನೂರ ತೂದು ಮೋಣೆಡ್ ಪತ್‌ದ್ ಪೋತಿ ತರೆ
ಕುಜಲ್ ನೀಸ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆ! ನನ ಬುಳಿಪೆರಾವಂದ್
ಮಗ. ನಿನ್ನ ಕಂಡಾನ್ಯ ಕೈತಡೆಗೆ ನಿನನ್ .ಯಾ–
ನಿತ್ತೆನೇ ಕಡಪುಡುವೆ ಮಗ. ದಾಲ ಯೆತೆ ಮಳ್ಪ–

ಡಪ್ಪೆ. ಇನಿಮುಟ್ಟ ಯಿೊ ಬಾರಿ ದುಕ್ಕದ ತೊಟ್ಟು
ಬೆಯ್ತೊಂದು, ಕೊದ್ಯೊಂದು, ಪೊತ್ತೊಂದು, ಸಿರ್ಕೊಂದು
ಪುರ್ಕೊಂದು ತಡೆವಂದಿ ಬೇನೆ ಬೇಸರ್‌ನಿರ್ಲ್
ಪಗೆಲ್ ಸಯ್ಸೊಂದು ಪನಿಕಡಿಯಂದೆ ಕಣನೀರ್
ದಾರೆ ಅರಿಪಾವೊಂದು ಜಿವೊನು ಕುಂದಾವೊಂದು
ಆಂಡಲಾ ಮೂಳಿತ್ತಿನೇಟ್ಟ್ ಯಿೊ ಲಂಕೆ–
ದರಸುಕುಟುಮದ ತೆಗ್‌ಲೆಲೊರಿವು ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ಮಗ.
ಯಿೊ ಬೇತೆ ಅತ್ತೆಂಕ್ ಪೆದ್ದಿನ ಮಗಳ್ ಬೇತೆ
ಅತ್ತ್. ನಿನನೆನ್ನ ಮಗಳ್‌ಂದೆಣ್ಣಿದಿತ್ತೆನೇ
ನಿನ್ನ ಕಂಡಾನ್ಯಗೊಚ್ಚಿದ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಯೆನ್ನ ಮೋ–

೩೮೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕೆದ ಪೊರ್ಲು ಬಂಗಾರ್ ಬೇಗ ಲಕ್ಕಡ್. ಪೋಯಿ,
ಪೋಯಿ ಲಕ್ಕೆಂದ್ ಸೀತೆನ ಕೈನ್ ಪತ್ತೊಂದು
ಲಕ್ಕೇರೆಂದ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ಮಿತ್ತ್ ಬಲ ಪಾಡ್ದ್ ಲ–
ಕ್ಕಪ್ಪೆ ಲಕ್ಕೇನ್ಪಿ ಮಂಡೋದರಿನ ಕೈಟಿತ್ತಿ
ತನ ಕೈನ್ ಸೀತೆ ಬಲಪಾಡ್ದ್ ಪಿರ ವೊಯ್ತೊಂದು
ಬೊಡ್ಜಕ್ಕ ಬುಡು ಕೈನ್. ಯಾನ್ ಲಕ್ಕುಜಿ ಮುಳ್ತು.
ಕೋಪ ಮಳ್ಪಡ. ಯೆನ್ನ ಕಂಡಾನಿ ರಾಮದೇ–
ವೆರ್ ಬತ್ತುದೆನನ್ ಲೆತ್ತೊಣ್ಬೆರ್. ಆರೇಪೊ–
ಗುಲ ಎನನ್ ಮದಪುನಾರತ್ತ್. ಕಡೆಸಾವಯೆರ್–
ದುಂಬಾರೆ ಮೋಣೆನೂರ ತೂವೊಡಾತ್‌ಂಡೆಂಕ್.

ಆರ್ ವೊರಿಯತ್ತಂದೆ ಬೇತೇರ್ ಲೆತ್ತ್ಂಡ-
ಲಾ ಕುಳ್ದಿನಳ್ತೂಡ್ದು ಲಕ್ಕುನಾಳತ್ತ್ ಯಾ-
ನಂಚಾದ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಳ್ಪೊಡ್ಚಿ. ಮನಸ್‌ಡೀ-
ಬೇಸರ್‌ನ್ ಮಳ್ತೊಣಡ, ದಮ್ಮಯ್ಯಕ್ಕಾ! ಯೆನ್ನ
ಕೈನೊರ. ಬುಡಯನಾ? ಬುಡು ಬುಡಕ್ಕಾ ಕೈ ಬು-
ಡೂಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಮಂಡೋದರಿನ
ಪತ್ತ್ ವೊಂತೊಂತೆನೇ ಸಡಿಲ್ ಸಡಿಲಾವೊಂದು
ಜಾನಕಿನ ಕೈ ಬುಡ್ದು ಪೋಂಡು. ಮಂಡೋದರಿಡ
ಮೆಲ್ಲ ಕೈಕಸೆ ಪಂಡಳೀ ಪೊಣ್ಣು ಕುಟುಮೊಗೂ-
ರುಗು ಮಾತ್ರೆ ಅತ್ತ್ ಮಗ ಪೊಂಜೋವ್ವೆ ಜಾತಿಗೇ

ಮಲ್ಲ ಮರ್ಯಾದಿದ ಪುದರಾಂಡ್ ಮಗ. ಬಾಲೆ
ಪಂಡಿ ಪಾತೆರ ಸಮನೆ. ಒತ್ತಾಯ ಮಳ್ಪಡಾ-
ಳೆನ ಮನಸ್ ಪಿರ್ಕ್ಕಾರನೇ ಆವಡಾಳೆ ಮನ-
ಸ್‌ಗ್ ಇತ್ತಿನನೆ ಬೇನೆನೇ ಯಾವು. ನಮ್ಮೊಂಜಿ
ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಮಂಡೋದರಿಗ್ ಮಾಮಿ ಪಂಡಿನಂ-
ದ್‌ಂದ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಲೋಕೊಡು ಮೋಳೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿ
ಸೀಲವಂತೆದಿನ್ ಪೆದ್ದಂದಿನಾಳಾಳೊರ್ತಿ
ಪೊಣ್ಣ ? ಪೊಣ್ಣತ್ತಾಳ್ ಪೂ ಪರತಿ ಕಣ್ಣ್. ಬೆ-
ನ್ನಿದ ಕುಪುಳು ಮಣ್ಣ್ಂದ್ ಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಣಿದ್ ಜಾನ-
ಕಿನ ಮಿತ್ತ್ ಮೋಕೆ ದಿಂಜಿದ್ ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತ್ಂಡ್

ಮಂಡೋದರಿಗ್ ಎಂಚ ಮಗ ಪೋಯ ನನ. ಸರಮೆ
ಮೂಳುಪ್ಪಡೀ ಸೀತೆನೊಸ್ತಿನೇ ಬುಡ್ದು ಪೋ-

ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು/೩೮೧
ಪಿನ ಸಮತ್ತ್ಂದ್ ಮಂಡೋದರಿಡ ಮೆಲ್ಲ ಕೈ-
ಕಸೆ ಪಂಡ್‌ದಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಪಿರ ಪಿಜಿರ್‌ನಗ ದೂರೊ-
ಡೆದುರಿಂಚಿಗೇ ಬರೊಂದಿತ್ತಿ ಜನೊಕುಳೆನ್ ತೂ-
ವೊಂದುಂತಿಯೆರ್. ಕುಂಬಕರ್ಣೆ, ಸುಗ್ರೀವೆ, ಹನು-

ಮಂತೆ ಅಂಗದೆ ರಾಮೆ ಲಚ್ಮಣೆ ವಿಬೀಸಣೆರ್.
ನೀಲಪ್ಪೆ, ನಲ್ಲಣ್ಣೆ, ತೂಚಣ್ಣೆ, ಇಂಚಿತ್ತಿ-
ನಜಪುದಜಪುದ ಜನೊಕ್ಕುಳು ಸಾಲ್‌ಸಾಲಾದ್
ಬತ್ತ್‌ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೀತೆ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ಕಟ್ಟೆದೆದು-

ರುಡು ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಾದ್ ರಾಮ ಲ-
ಚ್ಮಣೆರೆನಿರ್ವೆರೆನ್ ದುಂಬುಂತಾಯೆ. ಒಟ್ಟುಗಿ-
ತ್ತಿನ ಜನೊಕುಳಂಚಿಡಿಂಚಿಡ್ ತೆಲಾದುಂತಿಯೆರ್
ರಾಮೆ ಸೀತೆನ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು, ಓ ಸೀತೆ ಬುಳಿ-
ಪಡ. ಯಾನ್ ಬತ್ತೆ. ಲಚ್ಮಣೆಲೊಟ್ಟುಗುಳ್ಳೆ. ಎಂ-
ಚಲ ನಂಕ್ ಪತ್ತಿ ಗೆರಚಾರ ವೊರೊಗು ಪಿರೀಂಡ್.
ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕೆನ್ನ ಮದಿಮಾಳೆ. ಮೋಕೆದ ಪುತ್ತೊ-
ಳಿದ ಬೊಂಬೆ, ಲಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕ್‌ೇಂದ್ ಬಾಮಿದ್ ಜಕ್ಕೆ-
ಲ್‌ದ ದಿಟ್ಟಿಡಿತ್ತಿ ಸೀತೆನ ಮೋಣೆನೊಂತೆ ದೆ-
ರ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಣ್ಣ್‌ನೊಚ್ಚಿದ್ ಮೊರಂಪುದ ಮಿತ್ತ್

ದೀದಿತ್ತಿ ಕೈ ಪತ್‌ದ್, ದೆರ್ಪುನಗ ಸೀತೆ ರಾ-
ಮನ ಮೋಣೆ ತೂದೊತ್ತುಡಿತ್ತಿ ಸರಮೆನ್ ತೂದು
ತನ್ನ ಕೈ ಪಿರವೊಯ್ತಿನೆನ್ ತೆರಿದ್ ರಾಮೆ ಹಾಂ
ಗೊಂತಾಂಡ್. ಸುಲಬೊಡವ್ವಾದಾಂಡ್. ಹನುಮಂತೆ -
ನೇ ಸಾಕ್ಸಿ. ಓ ವಿಬೀಸಣ ! ದಾನೆ ನರ್ಗುದುಂ-
ತುದಿನಿ ಪಿರ, ಬಲ ದುಂಬು ವೊರ ಯಿಂಚಿ ಬಲ ಬೇಗ
ಮೂಳುಂತು ಬಲ ಬಲಾಂದಿನೆ ವಿಬೀಸಣೆ ಮೆಲ್ಲ
ದುಂಬು ರಾಮನ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್ ಕೈಮುಗಿದುಂತ್ಯೆ.
ಸೀತೆ ರಾಮನ ಕೈನ್ ಬಲ ಪಾಡ್ದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂ-
ತುದು ಮುಟ್ಟ ಸೇರ್ದ್ ರಾಮನ ಮೋಣೆನೇ ತೂದು

ಉರ್ಕರುನ ದುಕ್ಕೊಡಾಯನ ಮುಜೊಟ್ಟೊರನೆ ತ-
ನಂಗ್ಯೆನ್ ದೀದ್ ತಿಗಲೆದ ಮಿತ್ತ್ ಮೋಣೆ ದೀ -
ದಿಂಚ ಮಾತಾವೂಂದ್ ಗೆರೆತ್‌ಜಿ ಯಾನ್. ಕನ-
ಮನಸ್‌ಡಿನಿ ಮುಟ್ಟೇರೆಗಾಂಡಲಾ ಕೇಡೆಣ್-

೩೮೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ದಿಜಿ. ದೇವೆರೀ ಬಂಜ ದಾಯೆ ಕೊರಿಯೆರ ನಂಕ್?
ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತುಗು ನುಪ್ಪು ನಿದ್ರೆದಾಂತೆಲ, ಬಡವು
ಬಾಜೆಲ್ ಕಟೊಂದು, ವಾ ವೂರು ವಾ ಸಾದಿ ವಾ
ಕಾಡ್ ವಾ ಬಲ್ಲೆ ಮುಳ್ಳೊಂದ್ ತೂವಂದೆ ನಿಕು-
ಳೇತೆಂಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಬಂಜ ಬುಡಿಯರ್? ದೇವೆ-
ರೇಂದ್ ಬುಳಿತೊಂದರಿವು ಕಣನೀರ್‌ಡಬಿಸೇಕ

ರಾಮಗಾಂಡಾ ರಾಮೆ ಸೀತೆನಾದೆರ್ದುಂತು-
ದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಕಣ್ಣ್‌ಳೆರ್‍ಕೊಂಡ. ಸೀತೆನ ಬೆ-
ರಿತ್ತ ಮೇಲ್‌ಡ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಕೈಯಾಡಾದ್
ಆವಂದ್. ಬುಳಿಪೆರಾವಂದೆಲ್ಯ ಜೋಕ್ಕೆ ಲೆಕ.
ನಂಕಾದ್ ನಮ ಬಂಜ ಬುಡ್ಪಿನವು ಮಲ್ಲೆನಾ?
ಕೇಣಿಂಚಿ ಸೀತೆ ಈ ಸುಗ್ರೀವೆ ಜಾಂಬವಾಂ-
ಗದೆರ್ ಯಿ ಹನುಮಂತೆ ನಲ್ಲಣ್ಣೆ ನೀಲಪ್ಪೆ
ತೂಚಣ್ಣ ಪಂಡಿತೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನೇತೊಂಜಿ
ಜನೊಕುಳವ್ವತ್ತಂದೆ ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಗುರಿಕಾರ-
ನ ಕಡೆತ್ತ ಜವಣೆರೆಂಚಿತ್ತಿ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆರ್‌ೇ-

ನ್ಪಿನ ನಿಕ್ಕ್ ಗೊಂತುಂಡ? ತಾಂಬ್ರೊಡುಂ-
ಡಾತಿನೊಂಜೇ ಒಂಜಿ ಕಾಸ್‌ದಾಬ್ಲೇಸದಾಂ-
ತೇತೊಂಜಿ ದಣಿಕೆ ದೆತ್ತೊಂದು ಜಿವದಾಸೆ ಕ-
ಡ್ತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಮ್ಯುದಿನ ತೂಂಡ ಮಲ್ಲ ದೇವೆರೆ ದಯಂ-
ದೇ ಪಣೊಡು. ಬತ್ತಿನೇಕ್ಕೊರ ಬೇಗ ಮಾತೆರೊ-
ಟ್ಟಾದೂರುಗೆತ್ತುನಾಲೋಚೆನೆನ್ ಮಳ್ಪೊಡೀ-
ನನ. ಬುಳಿಪೆರಾವಂದ್ ಸಮದಾನ ಮಳ್ತೊಣುಲ
ಉಂಗಿಲದ ಬಂಟೆ ಹನುಮಂತೆ ಮೂಳುಳ್ಳೆ, ಪಾ-
ತೆರ್‌ಪ್ಪಾವುಜನ? ನಿನಡ ಕೋಪ ಮಳ್ಪೇಂದ್ ತೆಲಿ-
ತೊಂದು ಸೀತೆನ್ ಮೆಲ್ಲ ಕುಳ್ಯಾಯೆ. ಕುಂಬಕ –

ರ್ಣೆದುರು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಯೆಂಕ್ಳೆನಪ್ಪೇಂದ್ ಕೈಕಸೆನ್
ತೋಜಾಯೆ. ಮುಟ್ಟ ಪೋದಾ ರಾಮೆ ಹೋ ಮಲ್ಲ
ಲಂಕೆದರಸುನ ಮೋಕೆದಪ್ಪೆ, ಲಂಕೆದ ಮಲ್ಲ
ಅಪ್ಪೇಂದ್ ಕೈ ಮುಗಿಯೆ. ಮಂಡೋದರಿನ್ ಮಯ್ತಿ-
ದೀಂದ್ ಕೈ ನೀಟಾದ್ ಮೆಲ್ಲ ಪಂಡಿನೆ ವಿಬೀ-
ಸಣೆ ರಾಮೆ ಮಾರಾಣಿಗೆನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆಂದ್ ಮಣಿ-

ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು/೩೮೩

ಪಂದುಂತ್ಯೆ. ನಿಕ್‌ಳೆನೆಡ್ಡೆಡ್ ನಡಪುಡಡ್ ದೇವೆ-
ರ್‌ಇಂದ್ ಕೈಕಸೆಲ ನಿಕ್‌ಳೆನ್ ಬಾರಿ ಸುಕ ಕೊರ್ದು
ಕಾಪಡೇಪಲ ದೇವೆರ್‌ಇಂದ್ ಮಂಡೋದರಿಲ

ಪಂಡಿ ಬೊಕ್ಕೊಂತೆ ಪೊರ್ತೇರೊರಿಲ ಪಾತೆರಂ-
ದುಪ್ಪುನಗ ಕುಂಬಕರ್ಣೆನೆ ರಾಮನೆದುರುಂತು-
ದೋ ರಾಮ! ಪಾಕ ಸಮಯೋಡ್ದಿಂಚಿ ಜಿವೊಡು ಯಾ-
ನಾತೊಂಜಿ ಸೌಕ್ಯದಾಂತೆನೆ ಇತ್ತಿನಾಯೆ. ಯೆಂ-
ಕಿತ್ತೆಲ ತರೇಟ್ಟೊಂಜಿ ಜಾತಿದಮಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ.
ಯಾನ್ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗೊಂಜೆಂಚಿನಾಂಡಲ ಪದೊ-
ಕ್ಕಾವಾಯೆ, ಒತ್ತಾಯೊಡೀ ಕೋಡೆ ಕೊರ್ಪಾನ-
ಗನೆ ನಿನಡ ಯಾನ್ ಒರಟೊಂದು ಕುಳ್ಳುನ ಪೊರ್ತು
ಅತ್ತ್‌ೇಂದ್ ದೆತ್ತೊಂಡೆ. ಇತ್ತೆ ಆಯ್ನೆಂಚ ಬೋ-
ಡಂಚ ಮಳ್ಪೊಡು. ದೆತೊಣು ಯೆಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ದುಂ-

ಗಿಲೊನು ರಾಮಡ ಕೊರಿಯೆರೇಂದ್ ದಂ-
ಡ್ಯಾಯೆ. ಸಮದಾನೆಡೇ ರಾಮೆ ಅಂದಣ್ಣ! ಓ
ಕುಂಬಕರ್ಣಾ! ದಾಯೆ ಯೆಂಕಿಂದು ನಿನ್ನುಡ್ಗಿ-
ರೆನ? ಅತ್ತ್ ಯೆನಡ ಯಿ ಕೊರ್ಪದೇ? ಇಂಚ ಮಾ-
ತೇರೆಗ್‌ಲ ಕೊರ್ಪಿನುಂಗಿಲನಿಂದು? ಯಾನೆನ್ನ
ದರ್ಮದಾರೆದ ಬೊಡೆದಿ ಯಿ ಸೀತೆಗಾದ್ ಪೊಣ್-

ಯಿನಿ. ಲಂಕೆಗಾದತ್ತ್. ಯೆಂಕ್ ಲಂಕೆದ ಮಿತ್ತ್
ದುಂಬು ವಾ ಪಗೆಲ ಇತ್ತ್‌ಜಿ, ಮಿತ್ತ್‌ಗ್‌ಲ ಇಜ್ಜಿ.
ಈ ಲಂಕೆ ದುಂಬೆಂಚ ನಿಕ್‌ಳೆನಂಚನೆ, ನನಲ
ನಿಕ್‌ಳೆನನೆ. ಲಂಕೆದರಸುನ ಬಿರೆಲ್‌ಡುಪ್ಪೊಡಾ-

ಯಿನ ಪಟ್ಟದುಂಗಿಲೊನು ಯೇರ್ ದೀವೊಣೊನೀಂದ್
ನಿನ್ನಪ್ಪೆಡನೆ ಕೇಣ್. ಯಾನೆಂಚಿನಲ ಪಣಿಯೆ-
ರಿಜ್ಜೀಂದ್ ಪಂಡೆ. ರಾಮನ ಪಾತೆರೊನು ಕೇಂಡಿ-
ನಾಳ್ ಕೈಕಸೆ ಯಾನ್ ಪಣ್ಪಿನೆಂಚಿನ ರಾಮು!
ನಿನಡೊಂಜಿ ದೆಂಗಾದ್ ದಾದಾಯೆರುಂಡೆಂಕ್.
ಈ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆ. ದುಂಬೆಲ್ಲಿ-
ಡೆಡ್ಡೆ ಬುದ್ಯಂತಿಗೆದ ಮಲ್ಲ ಸಾಮಾರ್ತಿಕೆದ
ಆಣ್. ಯೇರೆನ್‌ಲೊರೊಗು ಅಂದ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ದಾಲ
ಮಳ್ಪೆ. ಅಂಚಿತ್ತಿನಾಯಗ್ ದಾನೆ ಆಂಡ್‌ಏಂದ್

ಗೊಂತಿಜ್ಜಿ. ಇಂಚೆಂಚೊಗುಣ್ಪಿನಲ ಜೆಪ್ಪುನಲ

ಒರಿಯಡೊಂಜೆಂಚಿನಾಂಡಲ ಪಾತೆರುನ ಪತ್ತು-
ನಾಂದಿಜ್ಜಿ. ಮಾಟ, ಬೂತದ ದಿಷ್ಟಿ, ಕಣ್ಣ್, ಗಾ-
ಳಿದ ಸೋಂಕು. ಗೆರಚಾರ, ತ್ರೈತ್ತಿನೇತ್ತ ಉಪದ್ರ,
ರೋಗಾಂದ್ ತೂಯಿ ಜನೊಕುಳು ಮಾತ ಪಂಡಿ ಪಂ-
ಡಿನ ಲೆಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಮಳ್ತ್‌ಂಡೊಂಜಿ ಮಳ್ತ್‌ಜಿಂ-
ದಿಜ್ಜಿ. ಕಾಸ್‌ದ ಪೆರಜನಲ ಯಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚತ್ತ್-
ಡೀ ಕುಂಬಕರ್ಣನೇ ಇತ್ತೆ ಹಿರಿಯಾಯೆದೇ.
ದಾನುನೀಂದಿತ್ತೆ ಯೆನ್ನ ತರೇಕ್ಕೆ ಪೋಪುಜಿಂ-
ದಳ್. ರಾಮೆ ಕೇಂಡ್‌ದೀ ಪಾತೆರೊನು ತೂಚಣ್ಣ
ಪಂಡಿತೆರೆನೆದುರು ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕುಂಬಕರ್ಣನುಡ-

ಲ್‌ದ ರೋಗೊನೆಂಚಂದ್ ಪಂಡಿತೆರೆ ತೂದಿತ್ತೆ
ಗಟ್ಟಿ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮಾತೆರೆಗೊಂಜಿ ದೈರ ಬರು
ಪಂಡಿತೆರ್ ದಾನೇನ್ಪಿನಿತ್ತೆಂದ್ ರಾಮೆ ಕೇ-
ಣುನೆ ಕುಂಬಕರ್ಣನ ತರೇಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ಕಾರ್-
ಮುಟ್ಟ ಕಣ್ಣಾಡಾದ್ ನಾಡಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಣ್ಣ್
ನಾಲಾಯಿನಂಚನೇ ಕೊಡಿಬಿರೆಲ್‌ನೊತ್ತುದುಗು-
ರುದು ಬಣ್ಣ ತೂದು ಗುಣ ಮಳ್ಪೊಳೀಂದ್‌ದ್ ಮಂಡೆ-
ನಾಡಾದ್ ಕೈಕಸೆನ್ ತೂದೀರೆ ಮಗೆ ಮರ್ದ್-
ಡೇ ಗುಣಾಪೆರ್. ಈರ್ ಯೆತೆನೊಂಜಿ ಬುಡೊಡಮ್ಮ.
ಈರೆನ ಮಗಕ್ಕೊಂಜಿ ಗಂಜಿ ಕೊರ್ಪೆಮ್ಮ ಪೆ-

ತ್ತದ ಬಣ್ಣದಂಚಿ ಕಂಜಿತ್ತಿ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್-
ಡಜ್ಜಸಾಲೆದ ಬೊಳಂತೆದ ಗಂಜಿನೊಂಜಿ ಮಂ-
ಡಲ ಮುಟ್ಟ ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತುಣೊಡು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ತಿ-
ರ್ಪಲೆ ಕೊರ್ಪೆ. ನೀರ್ ಕೂಟಂದಿನೆರ್ಮೆದಳೆಟ್ಟ್
ಕಡೆದ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ದೀದ್ ಕಾಂಡೆ ಬಯ್ಯಡ್ ನೂದು
ನೂದು ಕಡ್ಯದ ಲೆಕ್ಕ ಚೌಳಿನೀರುಗ್ಗೆಲ್‌ದ
ದಾರೆ ಪತ್ತೊಡು. ಪಚ್ಚೆ ಕರ್ಪೂರೊನೊಂಜೊಂಜಿ
ಚಿಮಿಟಿ ತಿರ್ಪಲೆಗ್ ಕಡೆನಗನೆ ಸೇರಾವೊಣೊಡು.
ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತುಗು ಗಂಜಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆನೆ ಮಳ್ಪೊ-
ಡುಪ್ಪು ಪುಳಿ ಕಾರ ಮುಟ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಬೋಡಾಂಡ

ಚಪ್ಪೆ ಸೇರುಜಿಡೆಲ್ಯ ತುಂಡೋಲೆ ಬೆಲ್ಲ ತು-

ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು/೩೮೫

ಚ್ಚೊಂದುಣೊಲಿ. ಪೆದ್ಮೆದಿನ್ ಪತ್ಯೊಡುಪ್ಪೊಡು. ಮರ್ದ್
ಮುಗಿನೇಟ್ಟ ತಡ್ಯ ಕಡತ್‌ದ್ ಕಾರ್ ತಿರ್ತ್ ದೀ-
ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಪೇರ್ ತತ್ತ್‌ಂಡ ಗೆಂ-
ದಾಳಿ ಬೊಂಡದ ನೀರ್ ಮಾತ್ರೆ ದೆತೊಣೊಲಿ. ಬೇತೆ

ದಾಲ ದೆತೊಣ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಜಿವೊಗುಷ್ಣ ಕೊಲ್ಪಂದಿ
ಲೆಕ್ಕ ತೂವೊಣೊಡಿನಿಯೆ ಬಯ್ಯಡರಮನೆಗ್ ಯಾ-
ನೇ ಕಣತ್‌ದೆತ್ತಾವೆ, ಸೌಕ್ಯಾಪೆರೀರೆ ಮಗೆ
ದಾಲ ಪೋಡ್ಯೋಡ್ಜಮ್ಮ. ಯೆಂಕ್ಳು ನಂಬುನ ಸತ್ಯ
ದೈವ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯನೆಣ್ಣಿದಿನ ಮುಟ್ಟ ಕೈ-

ಪಾಡ್ದಿನವುಳೆನನ್ ಮಾತೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಗೆಂದಾದೆ.
ಯಾನ್ ಕೊರ್ಪಿನಿ ಮರ್ದ್‌ನಂದ್‌ಡಲ ಗುಣ ಮಳ್ಪು-
ನಾಯೆ ಕಿಸ್ಕಿಂದಾಯೆನೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ವಿಬೀ-
ಸಣೆ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಪಂಡೆ ಅಂಚಾಂಡ ಯೆಲ್ಯಣ್ಣೆ
ವಾ ಅಡ್ಡಿಲಾ ಪಣಂದೆಂಕ್‌ಳೆನ್ ನಡಪುಡೊಡು.
ಅಣ್ಣಗೀ ಪುದೆ ಬೆಕ್ಕಸಾವಂದಿ ಲೆಕ ಯಾನ್
ನಡೊತೊಣುವೆ. ಯೆಲ್ಯಣ್ಣ! ಹಿರಿಯೊತ್ತುಡುಳ್ಳ ಯಿ.
ನಿನನ್ ದಂಟ್‌ದ್ ನಡಪುನಕುಳೇರ್ಲ ಇಜ್ಜೇಂದ್
ಓ ವಿಬೀಸಣ! ನಿಕ್ಕ್ ಯೆನ್ನ ಸಂಗತಿ ಮಾತ
ತೆರಿದ್‌ಂಡ್. ಯಿಲ ತೆರಿತೆರಿದಿಂಚ ಪಾತೆರುವ-

ನೇ ಯಾನ್ ದಾನೇಂದ್ ಪಣೊಡು ಪಣ್, ಇತ್ತೆ ನಮ
ವೊರ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯಿ, ನಿಕ್ಕವುಳು ಬುಡ್ಪಾದ್
ಮಾತೆಲ್ಲೆ ಪಣ್ಪೆ, ಪಣಿಯೆರೆ ಪೋಂಡವೆನ್ ಸುಮಾ-
ರುಂಡು. ನಮ ಮಿತ್ತ್ ತೂದುಬ್ಬಿ ಲೆಕ್ಕಾಪುಂಡು.
ಪಟ್ಟನಾ ಚಟ್ಟನಾ? ಯೆನನ್ ಯೆನ್ನಾತಿಗಿ-
ತ್ತೊಣೆರೆ ಬುಡಿ. ಪೋಯಿಂದಿ ಕುಂಬಕರ್ಣಡ ವಿಬೀ-
ಸಣೆ ಇಂದು ದಾದ ಯೆಲ್ಯಣ್ಣ? ಪಾತೆರುನಿ ಯಿ
ಇಂಚನಾ? ನಮ್ಮಪ್ಪೆ ಮೈತಿದ್ಯಲ್ಲೆನ ಮೋಣೆ -
ನೊರ ತೂಲ. ಮೊಕುಳುಡಲ್‌ದೇತುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಬೆ-
ಯ್ತೊಂದುಳ್ಳೇರ್‌ಂದ್ ತೆರಿವುಜ ನಿಕ್. ಅಕ್‌ಳೆನೀ

ದುಕ್ಕದೊಟ್ಟುಗು ನಮ್ಮಲೊಂಜಿ ಕರಕರಿ ದಾಯೆ.
ಪಟ್ಟೊನೊತ್ತೊಣೊಡೀಯೆ ನಿನ್ನ ಮರ್ಯಾದಿಗೆ-
ಣ್ಮೆದ ಏಳ್ ಬಾಗದಾತ್ ಕಲಂಕ್ ತಟ್ಟಂದಿ

ಲೆಕ್ಕ ತೂವೊಣುವೆ ಯಾನೀ ಲಂಕೆಗರಸು ಯಿೂ-
ಯಾದೆ ತೀರೊಡು. ನಿಕ್ಕ್ ಪಾಕ ಪತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಯಾ-
ನೊರಿ ಮೆಗ್ಯೆ. ನಿಕ್ಕಿತ್ತಿನೊರಿ ಮೆಗ್ಯೆ ನನ ಬೋಡು
ಬೊಡ್ಚಿ, ರಡ್ಡೇಡ್ಡೊಂಜಿ ಪಣೊಡಿತ್ತೆ. ಮೆಗ್ಯೆ ಬೋ-
ಡೂಂದಾಂಡ ಪಂಡೆತ್ತ. ಬೊಡ್ಚೀಂದಾಂಡೆನ್ನ
ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆಲು ಬೆರಿಯೆ ಬರಡ್ ಕುಳ್ಳಡ್ ಯಾನ್
ಇತ್ತೆನೆ ಪಿದಾಡ್ಯೆ. ಯಾನೀತ್ ತಗ್ಗ್‌ದ್ ಪಂಡಿ

ಪಾತೆರೊನು ಏತೇಕ್ಕ್‌ಲೆನ್ನಣ್ಣೆ ನಂಬುಜೇ-
ನ್ನಗ ಪಳಾಯನ ಕಣ್ಣೆದುರು ಯಾನ್ ಉಪ್ಪೆರಾ-
ವಂದೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊನು ಮಾತೆರೆದುರುಡು ಕೇಣೊ-
ಡಪ್ಪೆ. ದಾದಾಂದಣ್ಣಡಿತ್ತೆನೇಂದಿನೆ ನಿಕುಳು
ದಾಯೆ ಮಗ ವೊರಟೋಣುನಿ. ನಿಕ್‌ಳೆಗೇರೆಗ್‌ಲ ಬೊ-
ಡ್ಚಿಂದಾಂಡ ಬೊಕ್ಕೇರೆಗೆಂಕ್ ನನ ಬೋಡುಂದ್ -
ದೆಣ್ಣಿಯರ? ಎಣ್ಣಿನೊಂಜಾಯಿನೊಂಜಿಂದಾಂಡ್.
ಯೆನನೆಂಚಿನೆನ್ ಕೇಣೆರುಂಡಿತ್ತೆ? ದಾನೆ ಮಿರೆ-
ತಿನ್ಪಿ ಬಾಲೆಲ ನಿಕುಳು? ರಾಮೆ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇ-
ತೇರಾಂಡಲೊರಿಯಾತೊಡಪಗ ಗೊಂತಾತು ನಿಕ್-

ಳೆಗ್. ರಾಮೆ ಕೈಯೇರ್ದ್ ಕೊರ್ನಗಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಬೊ-
ಡ್ಚೀನ್ಪರೆಂಚಿನ ಪಣೊಡು ನಿಕ್‌ಳೆ ಬುದ್ದಿಗ್ ನಿಕ್‌ಳೆ-
ನೆಂಚ ಪೆದ್ಯೆನ ತೆರಿವುಜೆಂಕ್‌ಂದ್ ರಾಮ ಮೋ-
ಣೆನ್ ತೂದು ಓ ರಾಮ! ಯೆನ್ನ ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿ
ಬಾಲೇಂದ್‌ದೆಣ್ಣಿದ್ ನಿನಡ ಪನ್ಪೆ ಯಾನೊಂಜಿ .
ಮೊಕುಳೆಗೊಂಜೀಯೆ ಸಮದಾನ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೊಕುಳೆ-
ನೊಂಜಿ ಸಮ ಮಳ್ತ್‌ದೊರ ಬುಡೊಡು ಮಗ.
ಯೆಂಕೊಟ್ಟುಗಿತ್ತೆನ್ನ ತರೆನೆ ಸಮದಾಂತಿ ಲೆ-
ಕ್ಕಾತ್‌ಂಡ್. ನಿನ್ನ ಪಾತೆರೊನೇರ್ಲ ದಂಟಾಯೆ-
ರಾಯಿನೇಡ್ಡೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊನಿತ್ತೆನೇ ಪಂಡ್-

ದೀ ಲಂಕೆದರಮನೆದ ಬೊಳ್ಪುನೊರಿಪಾಲಾಂದ್
ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದಾ ರಾಮೆ ತನ್ನಕ್‌ಳೆ ಮಾ-
ತೆರೆ ಮೋಣೆನೊರ ತೂದು ಕುಂಬಕರ್ಣ ವಿಬೀಸ-
ಣೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಯಾನೊಂಜಿ
ಪಣ್ಪೆ ನಿಕ್‌ಳೆಗ್. ಕೇಣೊಡಯ್ಯ್ ನಿಕುಳಿರ್ಪೆರ್‌ಲ.

ಬದ್ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು/೩೮೭

ಮೇಲ್ಮೇಲ್‌ಡಿಂಚ ನಮ ತೂನಗೀ ಕುಂಬಕ-
ರ್ಣನ್ ನಂಕ್ ದಾಲ ಗೊಂತಾಪುಜಿಡಲಾಯನುಡ-
ಲ್‌ದುಳಾಯಿ ದಾದನಾವೊಂದುಂಡು. ನಮಲವೆನ್
ಗೆರೆತೊಣೊಡು. ನಮ್ಮ ಪಂಡಿತೆರೆ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಗುಣಾ-
ವಂದೆ ಕುಳ್ಳುಜಿ ಪಣ್ಕ. ಸಮ ಗುಣಾನೇಟ್ಟ ಅರ

ಸುಂದಾಂಡಲಾ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಗುಂಡದುಳಾಯಿ-
ಡಿತ್ತಿ ದೇವೆರೆ ಲೆಕ್ಕ. ಈ ವಿಬೀಸಣೆ ಆತ್-
ನೆಂಗೆ ವರಸಾರಿ ಬಲಿ ಬರ್ಪಿ ದೇವೆರೆ ಲೆಕ್ಕ-
ನಡತೊಣೊಡು. ಆಡಳ್ತೆ ತುಂಬೊಣೊಡು. ಬೇತೆ ಪಾ-
ತೆರ ಯಿಜ್ಜಿ. ನಿಕ್‌ಳೆಗೀ ರಗಳೆ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್‌ಲಾ
ತೋಜು. ಬುಡ್ದೊಂಚಿಲಾ ಪೋಯೊಂದ್‌ಲಾ ತೋಜು.
ಅಂಚ ತೋಜೆರೆ ಬಜೀ ಸುಲಬ ಯಿಜ್ಜಣ್ಣ. ಇಂ-
ಚಿನ ಲಂಕೆದರಸು ಕುಟುಮದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ-
ನೀ ಪಿರಾಯದ ಅಪ್ಪೆನೀ ಮೈತಿದಿನ್ ಬೊಡೆದಿ
ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮದತ್‌ದೆಂಚಿನ ಮರ್ಲ್ ಪಾತೆರೊಲು

ಕುಂಬಕರ್ಣೆನೆ ಲಂಕೆದರಸು ನನ. ಈ ವಿಬೀ-
ಸಣ ಸುದಾರಿಕೆದುಳಾಡಳ್ತೆ ನಡಪುಡು ಬಂಟೆ
ಬದಲ್ ಪಾತೆರ ಯಿಜ್ಜಿ. ಆಂಡತ್ತ ನನ ಅಕ್‌ಳ-
ಕ್‌ಳೆ ಬೇಲೆನಕುಳಕುಳು ತೂವೊಣೊಲಿ ಲಕೊಣೇಂದ್
ರಾಮೆ ಲಚ್ಮಣಡಿತ್ತಿ ಕಡ್ತಲೆನ್ ದೆತ್ತೊಂದು

ಲಂಕೆದರಸುಗಯೋದ್ಯೆದರಸುನ ಕಡೇಡ್ದಿಂದು
ಪಿರಿತಿದೊಂಜೆಲ್ಯ ಕಾಣಿಕೆ. ನಾಯ ನಲಿಪಡ–
ನ್ನಾಯ ಮಾಜಡ್ ಬೀರಸಿರಿ ಮೆರೆವಡರಸು ನುಡ–
ಲ್‌ಡ್. ಗೇಲ್ ಗೇಲ್ ಪೊಸ ಲಂಕೆದರಸುಗು ಗೇಲ್
ಗೇಲ್ ಲಂಕೆದ ಪಟ್ಟದ ಮೆಣೆತ್ತ ಗತ್ತ್ ಗಾ–

ರಗ್, ಗೇಲ್ ಗೇಲ್ ರಕ್ಕಸ ಗುತ್ತುದೆಜಮಾನೆ
ಕುಂಬಕರ್ಣಗ್. ಗೇಲ್ ಗೇಲ್‌ಂದ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಪು–
ಗರ್ದ್ದಂಚಲಾ ರಾಮೆ ಕಡೆನಗ ಕಡೆಪಿ ಕಂಜಿ–
ನೆದುರು ತಿಂಗ್ನಾನಗವು ಪಿರ ತಿಂಗುನೆಂಗೆ ಪಿರ
ಜಾರೊಂದು ಕೂರೊಂದು ಪೆರಡೆ ಕರೆವೊಂದಿತ್ತಿ
ಕುಂಬಕರ್ಣ ವಿಬೀಸಣೆರೆ ಬೇರ ಪೊರೆಸುನ–
ತ್ತಾಂದ್ ಮುಂದೆರುನೆ ಪೊಂಬರಿಯೊಂದು ರಾಮೆ ಕೊರಿ

೩೮೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಕಾಣಿಕೆದ ಕಡ್ತಲೆನ್ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ದೆತೊಂಡೆ
ರಾಮೆ ಕೈಕಸೆನ್ ತೂದೆಂಚಮ್ಮ! ಇತ್ತೀರೆ
ಮನಸ್‌ಗ್ ಸಮಾದಾನ ಆಂಡಮ್ಮ? ನನ ಯೆನಾ –

ಡ್ದೀ ಲಂಕೆಗೆಂಚಿನಾವೊಡು ಯೆನಡ ಪಣೊಡಮ್ಮ.
ಆವೋಡ್ಡ ಪಣೊಡಮ್ಮ ಬೇಗಾಂದ್ ರಾಮೆ ಪಂ–
ಡಿನೆ ಕೈಕಸೆನೆ ಮಲ್ಲ ಮನಸೆರ್‍ಕ್ದೋ ರಾಮ
ಇಕರ ಬಲ ಮಗ ಬಲಾಂದ್ ಬರೊಟ್ಬೊಯ್ತ್ ಬಿ–
ಗ್ತ್ದರಾದ್ ಪತ್‌ದ್ ಮೋಕೆಡ್ ರಾಮ ತರೆನೀಸ್ –
ದೆನ್ನ ಜಲ್ಮನೆ ಸಾರ್ತ್‌ಕಾಂಡಿತ್ತೆ, ಮಾತ ಲೋ–
ಕೊಲೆನ್ ಸಾಂಕುನ ಮೋಕೆ ತುಂಬೊಣುನ ದರ್ಮ ಕಾ–
ಪುನ ಸತ್ಯೊಲೊಂಜಿ ಪೊಣ್ಣುಡಲ್ ತಡೆವೊಂದು ಪು–
ಟ್ಟುದು ನಿನನ್ ಪೆದ್‌ದಿ ಕೌಸಲ್ಲೆ ನಿನ್ನಪ್ಪೆ ಮ–
ಲ್ಲಪ್ಪೆನೇ ಲೋಕೊಗಾಯಳ್. ಲೋಕೊಡೆನ ಲೆಕ್ಕ

ಪೊಂಜೋವೊಳೇತೋ ಜನ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ದ್‌ದೆರ್
ನನ ಮಿತ್ತ್ ಪೆದ್ದೇರ್ ಕೌಸಲ್ಲೆ ಲೆಕ್ಕ ದೇ-
ಪೆರೆನ್ ಪೆದ್ದುನ ಪೊಣ್ಣುಳೇರ್ ಮಗ. ಪೇರ್‌ಡ-
ತ್ತಂದೆ ನೆಯ್ಯೊನ್ರ್‌ಡುಂಡಾವಂದ್. ಲಂಕೆಗಿನಿ-
ಯೊಂಜಿ ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪುನೀ ಕಣತ ಮಗ, ನಿನನ್ ತೂ-
ದೆನ್ನ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪಾಪ ಪೋಂಡು ಮಗ. ನಿನನ್ ಬೆಳ-
ಗಾದ್ ಕಾಪಡ್ ನೂದು ಕಾಲ ದೇವೆರ್ ಸುಕೊ-
ಟ್ಟೊಂದ್, ಲಚ್ಮಣನ್ ತರ್‍ಯೊಂದ್ ನಿನ್ನಪ್ಪೆ ಪು-
ಣ್ಯಾತ್ಮೆದಿ ಮಗಾ! ಬಾಗ್ಯವಂತೆ ಯಿ. ಸೋಲು ಸಿ-
ರ್‍ಕಿಜ್ಜಂದೆ ಬದ್‌ಕ್ ಸೌಕ್ಯೊಡು ನೂದು ವರ್ಸ ತರೆ-

ದೆರ್ತ್‌ದೂರುಡು ಮೆರೆದ್ ದೇವೆರೇಪಲ ಕಾಪ-
ಡ್ಂದ್ ಸೀತೆನ್ ಪೊದ್ದಿ ಪತ್‌ದ್ ಏತೊಂಜಿ ಕ-
ಷ್ಟಾಂಡ್ ಬಾಲೆಗ್ ದೇವೆರೇಂದ್ ಜಾನಕಿನ ಮೆ-
ಯ್ಯಂಡಿಯಾನೆಂಗೆ ಕಣನೀರ್ ತಮೆಲೊಂದಿತ್ತಿ
ಲೆಕ್ಕನೇ ಅಪ್ಪೆದಾಂತಿನ ಬಾಲೆ ನಿನನ್ ತೂ-
ನಗ ನಿನ್ನ ಬಂಜೂನೆಣ್ಣಿನಗೆನ್ನ ಬಂಜಿ ಬೆ-
ಯ್ಪುಂಡು ಮಗ. ರಾವಣನ ಅಪ್ಪೆಯಾದಿತ್ತೆ ಯಾ-
ನೀ ಪಾತೆರೊನು ಪಣ್ಪಿನತ್ತ್. ತೂನಗ ನಿನನ್
ದುಕ್ಕ ತಡೆವುಜಿ ಬಾಲೆ ನಿನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ ಮುರ್‍ತ

ಬದ್‌ಕ್‌ನ ಬೊಳ್ಪು/೩೮೯
ವುರ್ಕರಡ ನನ. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ·ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಬಾ-

ಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ನಿನ್ನ ಕುಟುಮೊನುದ್ದಾರ ಮ-
ಳ್ಪುಲ. ನಿಕ್‌ಳೆನ ಬರಿತ್ತ ಗುರುಕುಳಾಯಿನ ವಸಿ-
ಟ್ಟೆರರುಂದತ್ಯಮ್ಮೆಂಚನಂಚ ಸೀತಾರಾಮೆ-
ರ್‌ಂದ್ ಜನ ನೆನೆತ್‌ದೇನಿಗ್‌ಲ ಕೈ ಮುಗಿವು ಲೆಕ
ಬದ್‌ಕ್ ಬೆಳಗಾದ್ ಕಾಪಡ್ ದೇವೆರ್‌ಂದ್ ಪಂ-

ಡ್‌ದ್ ಮೂಳು ನಮ ಮಾತ ದಾನುನಿಯರಮನೆಕ್ಕ್
ಪೋಯಿೊದ್ ಪಂಡಿನೆ ವಿಬೀಸಣೆನೆ ಕೈಮುಗಿದ್,
ಇತ್ತೆ ನಮ ಒಟ್ಟುಗೊರ ಮಾತೆರ್ಲರಮನೆಕ್ಕ್
ಪೋವೊಡುಂದಣ್ಣೆ ಸರ್ವೆರೆಡರಿಕೆ ಮಳ್ತೊಣುವೆ.
ಮಾತ ದಯೆ ಮಳ್ಪೊಡುರು ಮಳ್ಪೆರಾವಂದ್ಂದ್.

ರಾಮನೆದುರುಡು ನಿಕುಳು ಪಣ್ಪಿನಲ ಸಮ ಯೆಂಕ್ಳು
ಬರೊಡಾಯಿನೆಲ ಅಂದ್. ಆಂಡ ಮಳ್ಪುನಿ ದಾನೆ.
ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸ ಕರಿನೇಟ್ಟೇರೆನಿಲ್ಲ ಮಾ-
ಡ್‌ದಡಿಕ್ಕ್ ತರೆಪಾಡುನಕುಳತ್ತ್. ಇರೆಪುರೆ-
ಟ್ಟುಪ್ಪುನಕುಳಂಚಾದ್ ಮೂಳೆಂಕುಳಿತ್ತೊಣುವ.
ಎಲ್ಲೆನೆ ಪಿದಾಡೊಡುಂದುಳ್ಳೆ. ನಿಕುಳರಮನೆ-
ಕ್ಕೊರ ಪೋಲೆ. ಪೋದಳ್ಪಲಾ ರಾಸಿ ಬೇಲೆಲುಂ-
ಡತ್ತಾಂದೆ ರಾಮೆ. ಆವಂಚಾಂಡ ಯೆಂಕುಳರ-
ಮನೆತಂಚಿ ಪೋಪ. ನಿಕ್ಳೆಗ್ ಮಾತಲಿಡೆಗೆ ಕಡ-
ದ್ಯೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಮನಸುಂಡು ನಿಕ್ಳೆಗಾತೊಂಜಡ್ಡಿ

ಯಾಪುಜಿಡ ಪತ್ತ್ ದಿನ ಕರಿಯಡೊಟ್ಟುಗೇ ಪೋಯಿ.
ಎಂಚಾಂದ್ ಕೇಂಡಿನ ವಿಬೀಸಣಡ ತೂಕ ಬ-
ಯ್ಯದಗ ಬರ್ಪತ್ತ್. ಬಲ ಪಾತೆರುಗ. ಪೋದೇರೆ-
ಡಾಂಡಲಾ ಜೋಕುಳೆಡ ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಕಡಪುಡೂಂ-
ದಿನೆ ರಾಮೆ ಇತ್ತೆ ಕಡಪುಡುವೇಂದ್ ತನ್ನಕ್ಳೆ-
ಡಪ್ಪೆರಮನೆಕ್ಕ್ ನಡತೆ ವಿಬೀಸಣೆ ಸರೋನೆ.
ತನ್ನೊತ್ತುಡಿತ್ತಿ ಸರಮೆನ್ ತೂದು ಸೀತೆ ಪಂ-
ಡಳ್ ದಾನೆ ಯಿೊ ಪೋಪುಜನ. ಸರಮೆ ಪೋದು ಬಲ,
ಯಿೊ ಬಳಸೊಡಿನಿ ವಿಬೀಸಣಗ್. ಪೋ ಬೇಗ ಪೋ-
ಲಾಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಸರಮೆ ಆವಮ್ಮ ಗೊಂತಾಂಡ್.

ಇನಿ ಮೂಲು ಪೋಡಿಗೆಲ ಯಿಜ್ಜಿ. ಉರುವಾವಂದ್.
ಯೇತ್ ಪರ್ಸಂಗೊಲುಂಡಾ ಪಾತೆರೆರೆ. ದಾಯೆ
ಯಾನಡ್ಡಿ? ಪೋಪೇಂದ್ ತೆಲಿಕೆಡ್ ಪಿದಾಡುನೆನ್
ತೂದು ಜಾನಕಿ ಯಾವು ನಿನ್ನ ಸೋಗಲೆ, ನಿಕ್ಕ್
ಯಾನ್ ಪಂಡಿನಿ ಸತ್ಯೊಡಿತ್ತ್. ಯಿ ಪೋದು ಸೋ-
ಮಕ್ಕನೊರ ಬೇಗ ಕಡಪುಡು. ಬೊಕ್ಕ ತೆಲಿಪು. ಪೋ-
ಆಬ್ಬ ಯಿಯೇಂದ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣೊಂದು ಪೋ-
ಯಳ್ ಸರಮೆ. ಸೀತೆನೆಣ್ಯೊಂದು ಪಿರ ತೂವೊಂದು.
ದಿನ ಪತ್ತ್ ಪದ್‌ರಾಡ್ ಕರಿದೊಂಜಿ ದಿನ ವಿಬೀ-

ಸಣೆ ನಾಲ್ ಜನ ಮಂತ್ರಿಲೆನ್ ಸರಮೆ ಸೋಮಕ್ಕ-
ನ್ ಸುಬುದ್ಧಿ ಸಿಂಗನಂಚನೆ ಪಾಕ ಜನೊನು ಲೆ-
ತ್ತೊಂದಸೋಕಮನೊಕ್ಕು ಬತ್ತ್. ಲಚ್ಮಣೆ ಸೀತೆ
ಸುಗ್ರೀವೆ ಜಾಂಬವೆರ್ ಹನುಮಂತೆ ಅಂಗದೆರೆ
ನೊತ್ತುಡಂಚಿಂಚಿಡೆದುರುಡು ಮಾತ ಕುಳ್ಳಾದ-
ಯೋದ್ಯೆಗ್ ಪಿದಾಡುನಟ್ಟಣೆ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿ
ರಾಮನೆದುರುಂತೊಂದು ಕೈಮುಗಿದ್ ಲಂಕೆದರ-
ಸುಲು ತನ್ಕ್ ಪಟ್ಟಾತೀನೇತ್ತ ಸಂತೋಸುಡೀ-
ಕಾಣಿಕೆನಯೋದ್ಯೆದರಸುಲೆಗ್ ದುಂಬೊಪ್ಯಾದ್
ಬರೊಡುಂದ್‌ದೆಂಕ್ಳೆಗಪ್ಪಣೆ ಕೊರ್ದು ಕಡಪುಡ್ದು

ಮಲ್ಲ ಮನಸ್‌ಡ್ ದೆತೊಣುಡುಂದರಿಕೆ ಮಳ್ತೊಂದೆ-
ರ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಿಬೀಸಣೆ ಮಲ್ಲ ಬಂಗಾರ್-
ದರಿಯಣೊಡು ಪಟ್ಟೆದ ಜರಿತ್ತ ಜೋತ್ರೊನು ಎಲ-
ತ್ರೊನು ಮುತ್ತು ರತ್ನೊಲೆನ್ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆನೆದು-
ರುಡು ದೀಯೆ. ಸೀರೆ ರಾಕೆದ ಕಣೊನು ಮಂಜಲ್-
ದ ಪೊಡಿ ಕುಂಕುಮದ ಕರಂಡೆನ್ ಸೀತೆನೆದುರು ದೀ-
ಯಳ್ ಸರಮೆ. ಬೊಂಡ ಪರ್ನ್ದದ ಕೈಲ್-

ಲೆನ್ ದೀದ್ ಕೈಮುಗಿದ್ ಸುಗ್ರೀವಗಂಗದಗ್
ಹನುಮಂತ ಜಾಂಬವೆರೆಗಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆಗ್ ಮಾತ-

ಲೊಂಜೊಂಜಿ ಉಡ್ಗಿರೆನ್ ಸಂದಾದ್ ಉಂತೊಂಡೆ.
ರಾಮೆ ತೆಲಿತೊಂದು ಮಾತೆರ ಮೋಣೆ ತೂದು ಪ-
ರ್ನ್ದದ ಕೈಲ್ ಬೊಂಡೊಲೆನ್ ದೆತ್ತೊಂಡೆ. ಸೀತೆ ಮಂ-

ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು/೩೯೧
ಜಲ್‌ದ ಪೊಡಿ ಕುಂಕುಮೊನು ಮಾತ್ರ ದೆತ್ತೊಂಡಾಳ್.
ಅಣ್ಣೆ ದೆತ್ತೊಂಡಿನನೆ ಯಾವೆಂಕ್ಳೆಗವ್ವೆಂದ್
ಪಂಡೆ ಲಚ್ಮಣೆ. ರಾಮೆ ಕಾಣಿಕೆದ ಪಟ್ಟೆ ರ-
ತ್ನೊಲೆದ ಬಂಗಾರ್‌ದರಿಯೊಣೊಗು ಕೈ ತೋಜಾದ್
ಯೆಂಕ್ಳೆಗೀ ಮರ್ಯಾದಿ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆಯಾಂಡ್.
ದೆತೊಣಂದೆ ಬುಡ್ದು ಬುಡ್ದೀ ಲಂಕೆನೆಲ್ಲಿ ಮ-
ಳ್ತಂದೆಣ್ಯೆರಾವಂದ್. ಯೆಂಕ್ಳೆ ಗಡು ಮುಗಿದೂರು-

ಗೆತ್ತ್‌ನೇಟ್ಟಂಚಿನೆನ್ ಮುಟ್ಟುನೀಂದಿಜ್ಜಿ. ಕ-
ಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕುಂದು ಕಣವಾಯೆ. ಪಿರಿತಿ ಯಿಸ್ವಾಸೊಲೇ
ಮಲ್ಲ ಕಾಣಿಕೆ. ನಿನಡ ತೆರಿದಿನಾಯಡ ಯೆಚ್ಚ
ದಾಯೆ ಪಣ್ಪಿನಿ ಯಾನ್. ದಾಲ ಬೇಸರ ಮಳ್ತೊ-
ಣೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇಂಚನೇ ದೇವೆರೆಡ್ಡೆಡ್ ನಮನ್
ನಡಪುಡಡ್ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್‌ೇಂದಿನೆ ವಿಬೀಸಣೆ ಮನಸ್-
ಡೆಣ್ಯೆ ರಾಮನ ಗುಣೊನು. ಪಂಡೆ ಆವಂಚಾಂಡ
ಮಲ್ಲೆತ್ತ್ ದಾದಾಂಡಲೊಂಜಿ ಕಾಣಿಕೆನ್ ಲಂ-
ಕೆದ ನೆನೆಪುಗಾದ್ ಕೊರೊಡುಂದೆನ್ನ ಮನಸ್‌ಡೀ-
ತ್ತಿನಿ. ಎಂಚಲೆಂಕಯೋದ್ಯೆಗ್ ಬರಿಯೆರುಂಡತ್ತ.

ಬೊಕ್ಕ ತೂಕಾಂದ್.ಸುಗ್ರೀವೆ ರಾಮನ ಮುಟ್ಟ
ಬತ್ತ್‌ದುಂತುದು ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಕೆಬಿಟ್ಟ್ ಮೆಲ್ಲ
ಗುಣು ಗುಣು ಮಳ್ತೆ. ರಾಮೆ ತರೆಯಾಡಾದ್ ಮುಟ್ಟ ಲೆ-

ತ್ತ್‌ದ್ ವಿಬೀಸಣನ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಈ ಸುಗ್ರೀವೆ
ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದರಸು ವಾಲಿನಿ ಮೆಗ್ಯೆ. ಹನುಮಂತ-
ಡಪ್ಪ ಕುಳ್ಳೊಂದು ತೆಲಿತೊಂದು ಪಾತೆರುನ ಜವ-
ಣೆನೆ ಅಂಗದೆಂದ್‌ಂಡ. ವಾಲಿಗೊರಿಯೇ ಆಣ್-
ಮಗೆ. ಯೆಡ್ಡೆ ಬಿರ್ಸೆ ಈ ಸೀತೆನೋಲೆನ್ ಕಣದಿ
ಸೋಮಕ್ಕ ನಿನ್ನ ಮಗಳ್‌ಂದ್ ತೆರಿದಂಗದಗ್
ಕೊರುವೆರ್‌ಡ ಮದಿಮೆ ಮಳ್ತ್‌ದೊಲೀಂದೆನಡ ಪಂಡ್-

ದಿತ್ತೆ ಸುಗ್ರೀವೆ. ಗುಟ್ಟವ್ವೆ, ಪೊಣ್ಣುಳ್ಳಾಳ್
ಆಣೆಂಚಲಾ ಬಯ್ದಿನಾಯೆನೇ ಉಳ್ಳೆ ತೂ-
ಪುಂಡಕುಳು ತೂವೊಣೊಲಿ. ಪೊಣ್ಣನಪ್ಪೆಡಲ
ಕೇಣ್, ಪೊಣ್ಣನ್ ತೂಯೆರಾಣನ ಕಡೇಡ್ದ್ ಪೊಂ-
ಜೋವೂಂದ್ ಸೀತೆನೇ ತತ್ಕಾಲೊಗಿತ್ತೆ ಯೆಂ-

೫೨೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಚಾವಂದ ಸುಗ್ರೀವ ಲೆಪ್ಪಂಗದನ್ ಬರಡ್
ತೂವಡಾಣನ್ ತೂಪಿನಕುಳು ದುಂಬಿತ್ತೆನೇ.
ಪೊಣ್ಣಾಣನಾಣ್ ಪೊಣ್ಣನ್ ತೂವೊಡತ್ತಾಂದ್
ಪಿರ ಮಗ್‌ರ್ದ್‌ಂದಯಾ ನಮ್ಮಂಗದಗ್ ವಿಬೀ-
ಸಣನ ಮಗಳೆಂಚ ಸೋಮಕ್ಕ ಜತೆ ಆವಾಂದ್

ಪಣ್‌ಗೆ ತುಕ ತೂದೂಂದ್ ಪಂಡೆ ಸೀತೆಡ. ಸೀತೆ
ತೆಲಿತೊಂದು ಪೊಂಜೋವೈಗೆಂಕ್ಳೆಗಾಂಡಲಾ ನಿಕ್‌ಳೆ-
ನಾಣಗಂಜೋವೈಗಾವೊಡೆ? ಯೆಂಕ್ಳೆ ಪೊಣ್ಣು ನಿಕ್-
ಳೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಗೆಂಚ? ಪತ್ತ್‌ಂಡಾಂದ್ ಪಂಡಾರ್ಡ
ಬೊಕ್ಕ ಪೊಂಜೋವ್ಳು ಪಣ್ಬೆರ್, ದುಂಬು ದಾಯೆ ಬಾ-
ಯ್ಬುಡ್ಪೇರ್‌ಂದಳ್ ಸೀತೆ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆಡ್ ರಾಮೆ,
ಕೇಂಡನಯ ಸುಗ್ರೀವ ! ಬಾರಿ ಜೋರುಳ್ಳೆರೊಂ -
ಜಾತೆರೀ ಪೊಂಜೊವುಳುಂದೆ. ಲಚ್ಮಣೆ ಮೆಲ್ಲ

ಆಣ್ ತೂದಾಂಡತ್ತ್. ಆಣ್‌ಗೆಂಚಾಂದ್ ದುಂ-
ಬತ್ತ ಪಿಂದೊಣಿ ಸುರುಟ್ಟಾಣಗ್‌ಲ

ಪೊಣ್ಣಗ್‌ಲ ವೊಪ್ಪಿಗಿತ್ತ್‌ಂಡಾಂಡ್, ಅತ್ತೆ ಜಾಂ-
ಬವೆರೇಂದೆ. ಆಯೆರಂದಾಂಡ ಜವಣೆರ್ ಮೂಂಕು
ಮುಟ್ಟಾಸೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮದಿಮೆ ಬೊಡ್ಚೀಂದ್
ಪಣ್ಪಿನತ್ತಂದೆ ಪೊಣ್ಣೇ ತನ್ಕ್ ಬೊಡ್ಚೀಂದ್
ಪಂಡ್ರಡ್‌ಗೆ ತುಕ. ಕೇಣ್ದ್ ತೂಲೇಂದ್ ಪಂಡೆರಾ-
ತೊರ್ತುನಗ ಪಂಡಿತೆರ್ ಬಚ್ಚಿರೆಗ್ ಸುಣ್ಣ ಮು-
ಟ್ಟಾವೊಂದು ದುಂಬುದ ದಿನೊಟ್ಟಾಣನಪ್ಪೆಮ್ಮ
ತೂಂಡಾಂಡ್. ಆಣಡಾ ಪೊಣ್ಣು ನಿಕ್ಕಾವಾಂದ್
ಕೇಣುನೀಂದಿಜ್ಜಿ. ಮದಿಮೆದ ದಿನನೆ ಕಜ್ಜೆ ತು-
ತ್ತಾದ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಸುತ್ತುನಗನೇ ತನ್ಕ್ ಮದಿ-

ಮೇಂದ್ ಗೊಂತಾಪಿನಾಣಗ್. ದಾಯೆ, ಯೆಂಕಾತಿ-
ನಂಚ. ಇನಿಮುಟ್ಟೆಡ್ಡೇ ಉಳ್ಳ. ಈ ಆಣ್ ಪೊ-
ಣ್ಣನ್ ತೂಪಿನೀನ್ಪಿನೊಂಜುಡತ್ತೆ, ಅವು ಮರ್ಲ್.
ಆಣ್ ತಯ್ಯಂಗುಲೆನೆ ಆದುಪ್ಪಡಾಯ ಕ-
ಣ್ಣ್‌ಗ್ ಯೆಡ್ಡೆ ಜಿವೊಡು ಬರ್ತಿದ ಜಿಡ್ಡೆದ ಲೆಕಂತಿ
ಪೊಣ್ಣಾಂಡಲಾ ತನ್ಕ್ ಮಿಕ್ಕಿನಾಂದೇಪೊಗುಲ
ತೋಜಂದ್. ಪೊಣ್ಣು ಆಣಗ್ ಪತ್ತೊಡಾಣ್ ಪೊ-

ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೊಳ್ಪು/೩೩

ಣ್ಣಗ್ ಪತ್ತೊಡುಗೆ. ಅಪಗ ಅಪ್ಪೆಮ್ಮನಕ್‌ಳೆಗ್ ಕು-
ಟುಮದ ಹಿರಿಯರೆಗ್ ಪೊದ್ದೆರಿಗಿಷ್ಟೆರೆಗ್ ಮಾತ
ಪತ್ತೊಡೆಂಚಿನ ಸನಿಯ? ನಿಕ್‌ಳೆಗಾವುಂದಾಂಡ

ಪೊಣ್ಣಕುಲು ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಡ ಮುಂದೆರ್ಲ್. ನರ್ಗುನೆಂ-
ಚಿನ ದೇವೆರುಳ್ಳೇರ್‌ಂದಿನೆ ರಾಮೆ ಪಂಡಿತೆರೆ
ಪಾತೆರಾಂದ್‌ಂಡ ಬಾರೀ ಕಡಾಕಡಿ. ಮುರು ಮು-

ರುತ್ತ ಪಂಚಾತಿಗೆನೆ ದುಂಬುದಕ್‌ಳೆಡ ಯಿಜ್ಜಿ.
ಆಣನೆಜಮಾನೆ ಪಾತೆರೊಡು ನನ. ಸುಗ್ರೀವ
ಮನಸ್‌ಡಿತ್ತಿನೆನಿತ್ತೆ. ಪಣ್ ವಿಬೀಸಣಡಾಯೆ
ದಾನೆ ಪಣ್ಪೆಂದ್ ಗೊಂತಾಪುಂಡು, ಪಣ್‌ಲಾಂದ್ -
ಪಂಡೆ. ಕೇಂಡಿನ ವಿಬೀಸಣೆ ನಮನೆ ಮೂಳುಪ್ಪು-
ನಂಚಾದ್ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್. ಪೊಣ್ಣನಪ್ಪೆಗ್ ಪೊಣ್ಣ -
ಗೆಂಚಂದ್ ತೆರಿಯೊಡತ್ತಾಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ಕೇಂಡ್-

ದಿತ್ತೆನೇ ಯಾನ್ ಪಣ್ಪೇಂದ್ ಸೀತೆನ ಕೈತ-
ಳಪ್ಪೆಡಪ ಕುಳ್ದಿತ್ತಿ ತಂಗಡಿನ ಮುಟ್ಟ ಪೋ-
ದು ಸುಬುದ್ದಿ ಅಂದದೇ ಸೋಮಕ್ಕ! ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ
ಮದಿಮೆ ಮಳ್ಪೊಡುಗೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ಪಣ್ಪೆರ್ ಎಂಚ
ಮಳ್ಪಡಾ? ನಿಕ್ಕ ಮನಸುಂಡತ್ತ? ಪಣೊಡೂಂದೆ.
ಸೋಮಕ್ಕ ದುನಿತೊಂದು ತೂಲಣ್ಣ ಹಾಂ! ನಿಕ್ಕ್‌ಬೊಡ್ಚಿ.
ಯಿ ಪೋಂದಾಳ್. ಯೆಂಕಿತ್ತೆ ಬೋಡ್ಚಿ. ನಿ-
ಕ್ಕಿತ್ತೆ ಬೋಡೂಂದತ್ತ ಗೊಂತಾಂಡ್ ಯೆಂಕ್‌ಂದೆ
ತೆಲಿಕೆಡಪ್ಪ ಸುಬುದ್ದಿ. ಸೋಮಕ್ಕ ಮೋಣೆನೊ-
ರ್ದಾವೊಂದು ದಾದಣ್ಣ ಪೋಲ ಮುಳ್ತೊರ ನಿಕ್ಕ್

ಬೊಕ್ಕ ಯಾನ್‌ಂದಿನೆ ಸುಬುದ್ದಿ ಅಂದಪ್ಪಂದ್
ಯೆಂಕ್. ಬೊಕ್ಕಂದಪ್ಪ ನಿಕ್ಕಿತ್ತೆನೇ ಆವೊ-
ಡುಂದತ್ತ ಮದಿಮೆ. ಗೊಂತಾಂಡೆಂಕ್. ಓ ಅವುಳು
ಕುಳ್ದಿಂಚಿಯೇ ತೂಪೆ. ಆಯೆನೇ ಅಂಗದೇಂ-
ದ್‌ಂಡ. ನಿಕ್ಕಾಯೆ ಕಂಡಾನಿಯಾಂಡಾವ ಪಣ್
ಪೊಣ್ಣನೊಂಜಬತಾರನಾ? ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಟಾಸೆ-
ವುಂಡಡಲ ಬಾಯಿಡೇತೊಂಜಿ ಗಂಬೀರ ತೂ-
ಲಗೆ, ಮೋಣೆತೂನಗಾವಾಂದ್ ತೋಜುಡತ್ತ-
ದೇಂದೆ, ಸೋಮಕ್ಕ ಸರಮೆನ್ ತೂದು ತೂಲಯ-

೩೯೪/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಪ್ಪಾ! ಅಣ್ಣೆ ಯೆಂಕ್ ಮೂಳುಂಚಿನೆಂಚಿನ ಪಣ್ಪೆ- ೫೪೦
ಯಪ್ಪಾಂದ್ ಪಂಡಳ್. ಸರಮೆ ಜಾನಕಿಡ ಪಾತೆ-
ರೊಂದಿತ್ತಿನಾಳ್ ತೂದು ಸುಬುದ್ದಿಗೆಂಚಿನಂ-
ಬೇ ನಿನ್ನ ಕಿರಿಕಿರಿಲು. ಪೋಪನಾ ಇಜ್ಜ? ಯಿೊ
ಬಾರೀ ಬುಳೆದ್ ಪೋತ. ಲಕ್ಕಳ್ತು ಪೋಲ ಬೇ-
ಗಾಂದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮರೆಲ್ತ್ ತೂಯಾಳ್. ಸುಬುದ್ದಿ ಮೆ-
ಲ್ಲನೆ ಯೆಂಕ್ ದಾಲತ್ತ್ ಮದಿಮೇಂದ್ ಜಾರೊಂಡೆ
ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಜಾಂಬವೆರ್ ಹನು-
ಮಂತೆ ಜಾನಕಿ, ಸರಮೆನಕುಳು ಮಾತೆರ್ ಪೊದು-
ಕ್ಕೊಪ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿದಾ ವಿಬೀಸಣೆಲ ಮನಸ್‌ಡೊ-
ಪ್ಪಿದ್ ರಾಮೆ ಸೀತೆ ಲಚ್ಮಣ್ ಜಾಂಬವೆರೆನೆದುರು ೫೫೦

ದೀದಪಗನೇ ತನ್ನ ಮಗಳೆನಂಗದಗ್ ಕೊ-
ರ್ಪೆಂದ್ ಪಾತೆರ ಕೊರಿಯೆ. ಅಂಚಾಂಡ ನಮ ಯೆಲ್ಲೆ-
ನೇ ಪಿದಾಡೊಡು ಮದಿಮೆ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆಡಾವೊಡೆಂ-
ಚಲ ಬಯ್ದಿನಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ ವುಳ್ಳೇರ್, ಮಾತೆ-
ರೊಟ್ಟುಗೇ ಪೋಯಿ. ಮೊಕುಳೊರ ದಾಯೆ ಬೊಕ್ಕಾಂದ್
ಬಯ್ದಿನೋಡೊಲು ವುಂಡು. ಬೊಳ್ಪು ಬೊಳ್ಪುಗು ಪಿದಾ-
ಡುಗ ಬೇಗ ಪೋಯಿೊಂದ್ ಸುಗ್ರೀವೆ ಪಂಡಿನೇ-
ಕ್ಕಾ ವಿಬೀಸಣೆ ನಿಕ್ಳು ಬತ್ತಿನೋಡೊಲೆನೆಲ್ಲೆ
ಬೊಳ್ಪುಗೆತ್ತಾಂಡ ಸೈಯತ್ತಾಯೆರೆಗ್ ಕಾಂಡೆ
ನಮ ಮಾತೆರೊಟ್ಟಾದ್ ಪುಸ್ಪಕ ಇಮಾನೊಡೇ ೫೬೦

ಪೋಯಿೊಂದ್ ತನಡಪ್ಪ ಬಯ್ದಿನಕ್ಳೆನ್ ಮಾತ
ಕೂಡೊಂದರಮನೆಕ್ಕ್ ಪೋದು ರಾಮನ ದಂಡ್
ಬತ್ತಿನೋಡೊಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡೆರೆ ಜನ ಪಂಡೆ. ೫೬೩

* * *

೨೨. ಪರಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು

ಊರಿಡೀ ಕಬ್ಬಿದಿನ ಕತ್ತಲೆಲ ಬಂಟೆರೆನ
ಮೆಯ್ಬೇನೆ ಕೈಕಾರ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಲ ಮಾಯಾಂಡ್,
ಲೆಕ್ಕೊಗೆಕ್ಕಂದಿ ಮೆಣ್ಕೊಂದಿತ್ತಿ ಬೊಳ್ಳಿಲುಲ
ಬೀರೆರೆನ ಮೆಯ್ಪಿತ್ತಿ ಗಡಿಕುಳುಲ ಮಾಜಿಂಡ್.
ಬೂರ್ದು ಪೊದ್ದಿದಿನ ಮೈಂದ್‌ಲ ಜೆಯ್ದಿ ಜನತ ಕ –
ಣ್ಣ್‌ದ ನಿದ್ರೆಲ ತೇಲಿಂಡ್, ಕೋರಿ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಕೆಲೆ –
ಪುಲ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ದ ಬಾಲೆಲೆನ ಬುಳಿಪು ಕೇಣ್‌ಂಡ್,
ತಣುಗಾಳಿ ಬೀಜೆರೆಲ ಕೊಜೆಪು ತುಳಿಪೆರೆಲ ಸುರು –
ವಾಂಡ್, ಮೂಡಾಯಿ ಬೊಳ್ಪುಲ ಜನತ್ತುಡಲ್‌ಡು –
ಲ್ಲಾಸ್‌ಲೇರೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡ್ ದೊಂ –

ಪೊಡು ಪೂತ್ತ ಮುಕ್ಕೆಲುಲ ಪೊಣ್ಣಾಣ್‌ಲೆನ ಮನಸು –
ಲರಲ್‌ಂಡ್, ಮೂಡಾಯಿ ಮೆಯ್ಪ್ ಬಾಣದರುಟ್ಟು
ಪೊರ್ತು ದೇವೆರೆನ ಬಿಂಬಲ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ ಮುಂಡೊ –
ಲೆಡ್ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟುಲ ಮೆರೇಂಡ್. ಪೂಜೊಂಕಿ –
ಲ್‌ಲೆಡ್ ರಾಪಿನ ತುಂಬಿಲೆನ ಗುಯಿಂ ಗುಂಯ್‌ದನಿಲ
ದಿಬ್ಬಣೊಡು ಪೋಯೆರೆ ಪಿದಾಡುನಟ್ಟಣೆಡ್ ಪ –
ದ್ದೆಯ್ಸೀರೆ ರಾಕೆಲೆನ ಜತ್ತ್‌ದಿಂದಾವತ್ತ್ –
ಡವ್ವಾವ ಪೊವ್ವಾವು ಬೇಗ ಪಣ್ ಬೇಗಾಂದ್ –
ದಯ್ತ ಮಳ್ತೊಣುನ ಗಡಿಬಿಡಿ ಗಲಾಟೆಡ್ ಬಾಲೆ –
ಲೆನ್ ಪಿದಾಡ್ಪಾವುನಮಸರೊಡು ಪೊಂಜೋವುಳೆನ

ಮುಂಡಾಸ್ ತುತ್ತೈತದಂಜೋವುಳೆನ ಮಲ್ಲ
ದೊಂಡೆಲುಲ ಕೆಬಿಕ್‌ಳೆನ್ ಕೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟಾಂಡ್. ಈ –
ತಾನಗಾ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆನ್‌ಲ ನನದ ಪೊ –
ದ್ದರೆ ಕಡೆತ್ತಕ್‌ಳೆನ್‌ಲ ದಿಬ್ಬಣೊನುಲೊಟ್ಟಾದ್
ಮರ್ಯಾದಿ ಪಿರ್ಕಾರ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿಯೆರೆಂ –

ದರಸು ಮಂತ್ರಿಲೆನ್ ಕೂಡಾವೊಂದು ತನ್ನ ದಾ –
ರೆದ ಬೊಡೆದಿ ಮಾಲಿನಿ ಸಮೇತ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಡಿ –

೩೯೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ತ್ತಡೆ ಪುಂಡಿ ಬೆದುರುದ ಕಣೆತ್ತ ಪಡಿ ದೆಪ್ಪಾದು –
ರೋಲು ನೊಂದಾದಸೋಕ ವನತ್ತುಳಾಯಿ ಪೊ –
ಗ್ಗುದು ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆನೆದುರುಡುಂತುದು ತೂದು

ಕೈಮುಗಿಯೆ ಮಾತೆರೆಗ್, ಮಾಲಿನಿಲ ತೂದು ಸೀ –
ತೇನ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು ಕೈಮುಗಿದ್ ತರ್ಕೊಂಡಾಳ್.
ಈತಾನಗ ವಿಬೀಸಣೆಲ ದಿಬ್ಬಣೊನು ಪಿದಾ –
ಡ್ಪಾವೊಂದಡೆಗ್ ಬತ್‌ದ್ ಸೇರೊಂಡೆ. ನನ ಮೆಲ್ಲ
ಮುಂದೆರುಗ, ಕೋಟೆದಾಪೆದ ಮೆಯ್ತು ಬಂಡ್ಯಡ್ಕ –
ದಡೆ ಪೋಯಿ, ಮಾತ ಲಕ್ಕೊಣ್ಣೇಂದ್ ರಾಮ ಲ –
ಚ್ಮಣೆರೆನ್ ಲೆತೊಂದೆದುರುಡೆನೆ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ಮೆ –
ಲ್ಲನೆ ನಡತೆ. ಇಂಚನೇ ಮಾತೆರ್ಲ ಪೋದು ಬಂ –
ಡ್ಯಡ್ಕೊಗೆತ್ತಿಯೆರೊಂಜಿಗಳಿಗೆಯಾವೋಡ್ಡ ಸಿಂ –
ಗರಿದಿ ಮಂಟಮೆದ ಲೆಕ ಬರಿ ಸೇಬಿದಿಮಾನ

ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬತ್ತ್‌ದುಂತ್‌ಂಡ್. ಸಿಂಗೆಲ ಸು –
ಬುದ್ದಿಲಿರ್ವೆರ್‌ಲ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೋಲೆ ಮಾ –
ತೆರ್ಲ ಕುಳ್ಳೀಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಕುಂಬಕರ್ಣೆ ರಾ –
ಮಡ ನಿಕುಳು ಮೂವೆರೆದುರುಡು ಬಲತ್ತ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳಿ.
ಅಪ್ಪೆ, ಮೆಯ್ತಿದಿ ವಿಬೀಸಣೆ ದತ್ತ ಮೆಯ್ಟ್ ಕು –
ಳ್ಳಡ್, ನಿಕ್‌ಳೆ ಬೆರಿಪತ್ತ್‌ಡೀ ನಮ್ಮ ಪೊದ್ದೆರೆ ಕ –
ಡೆತ್ತಕುಳು ಕುಳ್ಳಡೆಂಕ್‌ಳೆ ಜನೊಕ್ಕುಳು ಪಿರಾ –
ವುಡೆ ಕುಳ್ಳಡ್‌ಂದೆ. ಮಾತೆರ್ಲ ಕುಳ್ಳುನೆ ಕುಂಬ –
ಕರ್ಣೆ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ರಾಮಾ ಯೆಂಕುಳುಂತ್ವ ಯೆಂ –
ಕ್‌ಳೆನ್ ಮದಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಯೇಪೊಗುಲ ಪಿರಿತಿ ವು –

ಪ್ಪಡ್, ನೆನೆಪು ವುಪ್ಪಡ್ೕನ್ನಗ ಕಣ್ಣುಳೆರ್‍ಕಂಡ್
ಸಿರ್‍ಕಂಡ್ ದನಿ. ರಾಮೆ ತಿರ್‍ತ್ ಜತ್ತ್‌ದರಾದ್
ಬಿಗ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದೇವೆರೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ಪಡ್ ನಂಕ್,
ಬರ್‍ಪ ಪಾತೆರುಗಾಂದ್ ಸಮದಾನ ಪಂಡ್‌ದಂ –
ಚನೆ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದಾಯೆರೆಡ್ ಯೆಂಕೊರ ಜಪ್ಪೊ –
ಡೂಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕುಳ್ಯೆ, ಎದುರು ಕುಳ್ದಿನ ಸಿಂಗೆ
ಎಂಚ ನನ ಪೋಯ ತಿದ್ಯಮ್ಮೆರೇಂದಿನೆ ವಿಬೀ –
ಸಣೆ ಲಕ್‌ದ್ ಪಿರ ತಿಂಗ್‌ರ್‍ದೊರ್‍ಮ್ಲಾ ತೂದು ನನ
ಪೋಯಿಒಂದೆ. ಎದುರುಡಿತ್ತಿ ಸುಬುದ್ದಿ ತಿರ್‍ತ್ತಿ

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೩೯೭

ಗುಬ್ಬೆನೊಂಜೆನ್ ಕಾರ್‌ಡೂಂದ್ಯೆ, ಕೀಲೊಂಜೆನೆದು –

ರೊಯ್ತೆ, ಗದ್ದಾಯೆ ಗೂಂಟೊನು, ಕೊಕ್ಕೆನೊಯ್ತೆ, ನೆಲ
ತತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುಳ್ದಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆನೊರ ಮೆಲ್ಲ ಕು –
ರ್‍ಕದೊಂತೆ ದೆರ್‍ತಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡಂಚಿಡಿಂಚಿಡಿ –
ತ್ತಿನ ಇಲ್ಲ್ ಮರಮಟ್ಟ್ ಮಾತ ಪಿರ ಪೋವೊಂದು
ತಾರು ಲೆಕ ತೋಜಿಂಡ್, ಮಿತ್ತ್ ಮಿತ್ತರ ಪೋದು
ಮಿತ್ತ್‌ಡೆನೆ ಸುತ್ತು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಲಂಕೆಗ್. ಕಡಲ
ನಡ್ಪತ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿ ಲಂಕೆಲ ಲಂಕೆದರಮನೆದ
ಬಂಗಾರ್‍ದ ಮಾಡ್ ಮುಗುಳಿಲುಲ ತಾಬೂಲು ಕೆ –
ತ್ತಿಗೆದ ಪುತ್ತೊಳಿದ ಗುಬ್ಬೆಲೆದ ಸುತ್ತಲ ಪಜ್ಜೆ
ಕಲ್ಲ್ ಕುಳ್ಳಾದಯ್ತ್ ಸುತ್ತಲ ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್

ಪುಸ್ಯರಾಗದ ಕಲ್ಲ್ ಕುಳ್ಳಾದಿ ಪದಕನೊಂ –
ಜೆನ್ ಮಲ್ಲ ನೀಲ ಕಂಬೊಳಿನ್ ಬುಡ್ಪಾದಯ್ಟ್
ದೀದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ಪುಸ್ಪಕೊಡಿತ್ತಿನಕ್‌ಳೆ ಕ –
ಣ್ಣ್‌ಗ್ ಲಂಕೆ ತೋಜಿಂಡ್. ಕಡಲ ಮಿತ್ತ್‌ಡೆನೆ ಬಡ –
ಕಾಯಿ ಸಾಗುನ ಇಮಾನೊಡು ಕುಳ್ದಿನಕ್‌ಳೆಗಿ –

ಲ್ಲ್‌ದ ಕೋಣೆಡಿತ್ತಿನವುಳಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆಯಾಂಡ್.
ಕಣ್ಣೆಕ್ಕೆಲಾತ್ ದೂರೊಗು ದಾಲ ತೋಜಂದೆ
ಸಾಗುನನೆ ತೆರಿಯಂದೆ ಪೋಂಡು. ಕುಳ್ದೊಂಜಿ ಗಳಿ–
ಗೆದಗ ಪರ ತಾರೇಡ್ದ್ ತಾರಾಯಿ ದಯ್ದಿ ಕಂ –
ಡೊಗು ಬೂರುನಪಗ ಮಿತ್ತೆತ್ತರೊಗು ಕೆಸರ್ ಕೆ –

ಮ್ಮಡೆನೀರ್ ರಟ್ಟು ಲೆಕ ತಾರೆ ಮರಮಟ್ಟ್ ಮಾ –
ತಲ ಮಿತ್ತ್ ಬಾರಿ ರವ್ವೊಡು ರಟ್ಟುನೆಂಗೆ ತೋ –
ಜಿನಗ ಗಾಬಿರೊಡಿಂದು ಇಂಚ ದಾನೆಂದೆಣ್ಯ –
ನಾತೇಟ್ಟ್ ಮೆಲ್ಲ ಪುಸ್ಪಕ ನೆಲೊಟ್ಟುಂತ್‌ಂಡ್
ಜನ ಜತ್ತ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ಪೋವೊಂದು ಪಾತೆರುನ
ಗೌಜಿ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತಿನಪ್ಪಣ್ಣಗುರಿ –
ಕಾರೆ ರಾಮನ್ ತೂದು ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಓಹೋಹೊ
ಯೇರಿಂದು ದಾನೆ. ಮಾತೆಂಚಾಂಡ್ ಲಂಕೆಡೆಂ–
ಕೈನ ಜವಣೆರೆಂಚ ಮಳ್ತೆರ್ ದಾಲ ಪೆರಜನಾಂ–
ಡಾಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆ ರಾಮೆ ಮೊಕುಳಿತ್ತಿನೇಟ್ಟ್ ಸುಲ –

ಬಾಂಡ್, ನಿನ್ನುಪಕಾರ ಮೆಲ್ಲೆ. ಏಳೇಳ್ ಜ –

ಲ್ಮೊಡು ಮದಪುನತ್ತ್‌ಂದರಾದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ದೇವೆ –
ರೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ಪಡ್, ಮಾತೆರೆನ್ ನಿಕ್‌ಳೆನ್‌ಂದ್ ಸೀ –
ತೆನ್ ಮುಟ್ಟ ಲೆತ್ತ್‌ದೀಯಜ್ಜೇರೇರ್‌ಂದ್ ಗೊಂ –
ತುಂಡ, ಯೊವೂರ ಗುರಿಕಾರೆ. ಮುಳ್ಪದ ಜವಣೆ –
ರತ್ತ್‌ಡೆಂಕುಳು ಮೂಳೆ ಕುಳ್ಳುದಿನಿಮುಟ್ಟಲೀ –
ಯೆರೆಡೆ ಜಪ ಮಳ್ತುದೊಡು. ಬಾರಿ ಮಲ್ಲುಪಕಾರ
ಮಳ್ತ್‌ದೆಂಕ್ಳೆನ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿನೊರಿಪಾಯೆ –
ರ್‌ಂದ್ ಕೈ ಮುಗಿವುನೆನ್ ತೂದು ಕೈ ಮುಗಿಯೊಂದು

ಯೊರೆಂಕ್ ಕೈ ಮುಗಿಯೆರಾವಂದ್ ಬಾಲೆ. ಯೊ –
ರೇರ್ ಯಾನೇರ್ ಮಗೆ. ಉಪಕಾರ ದಾದ ಪಣಿ,
ಯಾನ್ ಬಜಿ ಬಡವೆ, ದಾದಾವೆನಾಡ್ಡೊಟ್ಟಾರೆ
ಏರೆಂಚಿನನೆ ಕೇಣಡಾಪುಜಿಜ್ಜೇಂದೆನ್ನ
ನಾಲಾಯಿಡಿನಿಮುಟ್ಟ ಪಣ್ಪಾದ್‌ಜಳ್ ನಂಬಿ –
ನಪ್ಪೇಂದ್ ಪಣ್ಣಗನೆ ಸುದ್ದಿ ಗೊಂತಾದ್ ಬ –
ತ್ತೆರ್ ಬೀಸ ಬೀಸ ಪೊಂಜೋವುಳಡೆ, ರಾಮಡ
ಪ್ಪುಂತೊಂದಿನಾಳ್ ಸೀತೇಂದ್ ತೆರಿದಾಳೆನೇ
ತೂದುಂತ್ಯೆರಕುಳು, ಪೋತಿನ ವೋಡ ಮಾತ ಬ –
ತ್ತ್‌ದ್ ದಂಡೆ ಪತ್ಯ. ಗುರಿಕಾರಡಾರಾಮೆ ಗುರಿ –

ಕಾರಣ್ಣ! ಜವಣೆರ್‌ಲ ಬತ್ತೆರೋಡೊಲು ಮಾತ
ಬತ್ತ್ಂಡ್, ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಗೆಂಕುಳೆಂಚರಸುಲಂ –
ಚನೆ ನಿಕುಳು ಕಡಲ್‌ಗರಸುಳು, ಪಿರಿತಿ ಇಸ್ವಾಸೊ –
ಲಿಂಚನೇ ಸಾಸ್ತಿತಾದುಪ್ಪಡಿತ್ತೆಂಕುಳೂ –
ರುಗು ಪಿದಾಡ್ದಿನಿ. ಯೆಂಕ್ಳೆಗೊಪ್ಪಿಗೆನ್ ಕೊರ್ದು ಕಡ –
ಪುಡೊಡೂಂದ್ ಕೇಂಡೊಂಡೆ. ಅವಪಗ ಯಾನುಂತು –
ವೇಂದ್ ದಂಟೆನ್ ಕಿದ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ದೀದ್ ಕೈಮುಗಿಯೆ.
ಆಳ್ತು ನೆಲ ಬುಡ್ದು ಲಕ್ಕಿನ ಪುಸ್ಪಕಕ್ಕಸೊಡೆ
ರಾದ್ ಬನ್ನಗ ನೆಲೊಟ್ಟೊರ್ಮೆ ಪಚ್ಚೆದ ಕುಂಟು –
ನಾಜಿಡ್ಡಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಲೆ, ಕಂಡ, ದೋಟೊಲು ಮಾತ

ತೋಜಿಂಡ್, ಒಲಿಪು ಜಾರಾದಿ ನುಚ್ಚುಲು ಪರಪು –
ನಂಚ ಸುದೆ ತೋಡು ತೋಜೇದ್‌ಂಡ್, ಅಂಚಿಂಚಿ

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೩೯

ತೂವೊಂದು ಕುಳ್ದಿನಕುಳೊಂಜೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊಣು –
ನಾತೇಟ್ಟ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಗುತ್ತುದೆದುರುದ ಮಲ್ಲ
ಬಾಕಿಮಾರ್‌ಡ್ ಮೆಲ್ಲ ಜತ್ತ್ಂಡ್, ಮಾತೆರ್ಲ

ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತುತ್ತುದಿನ ಕುಂಟು ಕೈಕಾರ್
ಕುಡ್ತೊಂದು ಸಾಗಿಯೆರ್. ಸುಗ್ರೀವೆ ದುಂಬುಡೆನೆ
ಸಾದಿಕೊಣೊವೊಂದಿತ್ತೆ. ಪೋದು ಮಾತೆರ್ಲ ಕಿ –
ಸ್ಕಿಂದಾಯ ಸಾನದೆದುರುಂತೊಂದು ಕಣ್ಣ್ ಮು –
ಚ್ಚೊಂದು ತರೆ ತಗ್ಗಾದ್ ದೈವೊನೆಣ್ಯೊಂದು ಕೈ

ಮುಗಿದಾದ್ ಬಯ್ದಿ ಪೊಣ್ಣ ಕಡೆತ್ತ ಜನೊಕುಳೆಗ್
ಗೋಪುರೊನು ಬುಡುಕೊರ್ದು ಪಕ್ಕ ಜನ ಕಡಪುಡ್ದು
ಬೆಲ್ಲ ನೀರ್ಪ್ಚೆಕುಳೆನ್ ಗುತ್ತೂಡ್ದು ಕಣಪಾಯೆ.
ರಾಮ ಲೆಚ್ಮಣೆರ್ ದುಂಬಿತ್ತಿ ಕೊಟ್ಯೊಗು ಸೀತೆ –
ನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋದುಂತಿಯೆರ್. ಗುತ್ತುಡಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್
ಸುರುವಾಂಡ್. ಇಂಚಿಡ್ದ್ ಚೀಪೆ ಬೂರಿನಡೆ ವೋ –
ಳಿಜ್ಜಿಂದಿ ಪಿಜಿನ್ ಬರ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ ಕಿಸ್ಸಿಂದೆ –
ಡಿತ್ತಿ ಜನ ಪೂರ ಜೋಕುಳು ಕೂಡ ಬಾಕಿಮಾ –
ರ್‌ಡಿಮಾನ ವುಂತುದಿತ್ತಿನಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸುತ್ತ
ಪುಂಡು ಬೂರ್ದುಂತಿಯೆರ್. ಮುಟ್ಟ ಪೋವಡೆ ಜೋಕು –

ಳುಂದು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್ ವುಂಡೂಂದ್ ಬಾ –
ಣೊಡು ರಾಪಿನೆಂಚಂದ್ ದೇವೆರ್ಕ್‌ಳೆನ ಸಿಲ್ಪಿ –
ಡಾತಿನತ್ತ್‌ಡ ರಾಪಿನೆಂಚಂದ್ ಇತ್ತಿತ್ತೆ –
ದಕುಳು ಕಲ್ತಿದಿನೇಕ್ ದಾಲ ಕಣ್ಣಿಜ್ಜೆಂದ್
ಜನೊಕುಳೆನ ಕಲ್ಪ ಯೆಚ್ಚಾಂಡ್‌ಂದೊರಿಯೊರಿಯೊಂ –
ಜೊಂಜಿ ನಮುನೆಡ್ ಪಾತೆರೊಣುನ ಮಾತೆನ್ ಕೇಂಡ್ –
ದೆಣ್ಪ ಕರಿದಿನ ಪರಬೆ ಬತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ
ಮಿತ್ತೆ ಬಾಣೊಡೆ ರಾಪಿನೆನ್‌ಲ ಸುರು ಮಳ್ತೆರ ಮ –
ಗಾ! ನನಾಂಡಿಡೆಗ್ ಕಲ್ಜಿಗ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್,
ಜೋಡ್ದ ನಿಕುಳೆನ್ನ ಪಾತೆರ ನೆನೆಪು ದೀಲೆ. ತೂ –

ಲೇಂದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಮೆಲ್ಲ ನಡತೆ, ಗುತ್ತುಗು ಪಾಕ –
ದಕುಳಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಪಾಕದಕುಳು ಪೋದೆತ್ತಿಯೆರ್,

ಸುಗ್ರೀವೆ ಪಂಡಿ ಪಾತೆರದಂಚ ಜಾಂಬವೆರ್
ತಾರೆ ರುಮೆನಕ್ಳೆಡಂಗದಗೆಲ್ಲೆ ಮದಿಮೇನ್ಪಿ -

೪೦೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ನೆನ್ ಮೆಲ್ಲ ತೆರಿಪಾದ್ ಗೋಪುರೊಡು ಪೊಣ್ಣ ದಿ -
ಬ್ಬಣ ವುಂಡು, ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ದುಂಬಿತ್ತಿ ಕೊ -
ಟ್ಯೊಗು ಸೀತೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋದುಂತುದೆರ್. ನಿಕುಳು
ಇರ್ವೆರೊಟ್ಟುಗು ಪೋದು ಪೊಂಜೋವುಳೆನ್ ತೂದು
ಎಚ್ಚತ್ತ್‌ಡಲ ದಾನೆ ಯೆಡ್ಡೇಂದ್‌ದಾತೆನಾಂ -
ಡಲ ಮನಸ್ ಬುಡ್ದು ಪಾತೆರ್ಪಾದ್ ಬಲೆ. ಲಕ್ಕ್ -
ಲೇಂದಿ ಸಾತ್‌ಗ್ ಮೊಕುಳು ಆವೊಂದು ಲಕ್ಕಿಯೆರ್.
ಗೋಪುರೊಗು ಪೋದು ಪೊಂಜೋವುಳೆನ್ ತೂದು ಪಾ -
ತೆರ್ದಮಸರದ ಮದಿಮೆ. ದಾದಾಂಡಲೊಂಜೆಚ್ಚಿ -
ಕಡಮೆಯಾಂಡಲ ಸುದಾರ್ತೊಣೊಡೊಂದು ಸಮದಾನ
ಪಾತೆರ್ದ್ ಸೀತೆನೊರ ತೂಪಿನುಲ್ಲಾಸೊಡಾ
ಕೊಟ್ಯದಡೆ ಸಾಗಿಯೆರ್, ಜಗಲಿಡಿತ್ತಿನ ಸೀತೆ
ಪೊಸಬೆರೇರ್‌ಂದ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ
ಜಾಲ್‌ಡಂಚಿಂಚಿ ತೂವೊಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬರೊಂ -
ದಿತ್ತಿನಕ್ಳೆನ್ ತೂದು ಬಲೆ, ಕುಳ್ಳುಲೇಂದ್ ಲೆ -
ತ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಣೆ ಕೊರ್ದು ಕುಳ್ಳಾದ್ ದಾನೆ ನಿಕು -
ಳೊಳ್ತು ಬತ್ತರ್? ದಾನೆ ಬತ್ತರ್‌ಂದಿನೆ ನಿಕ್ಳೆ -
ನೊರ ತೂದು ಪೋಯಿಂದ್ ಬತ್ತಮ್ಮ. ಎಲ್ಲೆ ಯೆಂ -
ಕ್ಲೆವುಳು ವೊಂಜೆಲ್ಯ ಮದಿಮೇಂದ್ ನಿಶ್ಚಯ ಮಳ್ತ್ -
ದೆರ್. ನಿಕುಳು ಮಾತ ಬತ್‌ದ್ ಸುದಾರ್ಸೊಡು. ಬಾರಿ
ಅಮಸರಮಸರೊಡಾಪಿನವು, ಲೆಪ್ಪೆರೇಂದ್ ಬ -
ತ್ತಮ್ಮ, ಇಂದೆಕ್ಕೆ ಮದಿಮಾಯನಪ್ಪೇಂದ್ ತೋ -
ಜಾದ್ ತಾರೆನ ಗುರ್ತ ಜಾನಕಿಗ್ ಮಳ್ಪಾದ್

ಬರ್ಪಾಂದ್ ರುಮೆ ತಾರೆಡಪ್ಪ ಪಿರ ಬತ್ತಾಳ್.
ಪೊರ್ತು ಕಂತ್‌ಂಡ್ ಬೊಳ್ಪಿಲ್ಲಿಲ್ಲ್‌ಡರ್ಲಂಡ್
ಉಂಡುದಾಪಿನೆ ಜೆಪ್ಪುನಕುಳು ಜೆತ್ತೆರ್. ಸಬರಿ –

ಯಿತ್ತಿನಡೆ ಸುಗ್ರೀವೆ ಪೋದು ಕಯ್ತಳ್ ಕುಳ್ದು
ಮೇಲ್ಮೇಲ್ ಮಾತ ಕತೆ ಪಂಡ್‌ದಂಗದನ ಮದಿ –
ಮೆದ ಸಂಗತಿನ್ ಪಂಡೆ, ಯೆಚ್ಚೇರೆಡಲ ಪಿನಂ –
ದೆನೆ ನಾನೆ ಮುಂದರಿಯೆ. ಯೇರೆಂಚ ತೆರಿಯೊಣುವೆ –
ರಾಂದ್ ಗೊಂತಿಜ್ಜೀಂದ್. ಯೇರೆಂಚಿನಲ ಪಣಿಯೆ –

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೪೦೧

ರಿಜ್ಜೆ, ಈತೆಡ್ಡೆ ಪೊದು ಈತ್ ಸುಲಬೊಡು ಪಕ್ಕೊ –
ಗೇರೆಗ್‌ಲ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಯೆಡ್ಡನೇ ಮಳ್ತಯಿ.
ಅಂಚ ನಮ ಗೆರೆತ್‌ಂಡ ಆಣ್ಣ್ ಪೊಣ್ಣುಳೆಗ್ ಜತೆ
ದೇವೆರೇ ಮಳ್ಪುನಿ ಮಗಾಂದ್ ಪಂಡಳ್ ಸಬರಿ.
ಅಂದಂದ್ ರಾಸಿ ಪೊರ್ತಾಂಡೀರ್ ಜೆಪ್ಪುಲೇಂ –

ದಳ್ತು ಸುಗ್ರೀವ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಸಬರಿ ಪಂಡಿ ಪಾ –
ತೆರೊನೆಣ್ಣಿದೆಂಚಲಾವಡ್ ದೇವೆರ್‌ನ್ಪಿ ನಂ –
ಬೊಲಿಗೆ ನರಮಾನ್ಯಡೊರಿದಿನನೆ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ
ಸಂಗತೀಂದ್ ನೆನೆತ್ತೆ, ಜಾಂಬವೆರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ-
ಡಿರ್ಲಿಡೀ ಜೆಪ್ಪಂದೆ ಮನದಾನಿದಟ್ಟಣೆಗ್
ಮೆಯ್ಯುಬುಡ್ದು ಒದ್ದಾಡುನೇತೋ ಜನೊಕುಳು ಕಣ್ಣ್ –
ಡೇ ಪುಲ್ಯ ಮೆಳ್ತೆರವು ಮದಿಮೇನ್ಪಿನುಲ್ಲಾಸ್.
ಪೊರ್ತು ಮೂಡುನೆ ಪಾಳೆದ ಮರತ್ತ ಗೆಲ್ಲೊಂಜಿ –
ಕೋಲುದ್ದ ಪುಂಡಿಗಮರುನೆನ್ ಕಣತ್‌ದ್ ಚೋಲಿ
ಕಳೆದ್ ಪೊಸ ಬೈರಾಸ್ ಸುತುದು ಮೇಲ್‌ಗ್ ಕುಕ್ಕು-

ದಿರೆನ್ ಪೊದ್ದಿದ್ ತೊಲಸಿಕಟ್ಟೆದೆಮುರುಡು ದೆತ್ತಿ
ಗುರಿಕ್ ಮಯ್ತ್‌ದ್ ಪೇರ್, ತುಂಡು ಬಂಗಾರಯ್ಟ್

ಪಾಡ್ದ್ ಸುಗ್ರೀವ ಕಯ್ಟ್ಟಾ ಗುರಿಟ್ಟಾ ಸಿಂಗ –
ರಿದಿ ಗೆಲ್ಲ್ ದೀಪಾದ್ ಮಣ್ಣ್ ನಿಗ್ಪಾದ್ ಮೂ –
ರ್ತದ ಕಬೆನ್ ಪಾಡ್ದಾಂಡ್. ಮದಿಮಾಯಗಾಂಡ್ ಮೊಂ –
ದಲೆ ಮಿದ್ ತುತ್ತಯ್ತೊಡಾಯೆ ಮದಿಮಾಯೆ, ದಿ –
ಬ್ಬಣ ಬರಿಯೆರಾಂಡ್ಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ತೂಪಿ ಲೆ –
ಕ್ಕನೆ ಬತ್ತಿ ದಿಬ್ಬಣೊನು ಯೆದ್ಕೊಂದು ದೊಂಪ ಪೊ –
ಗ್ಗಾದ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಬಾಜೆಲ್ ಕೊರ್ದು ಬಚ್ಚಿರೆದ –
ರಿಯಣೊನೆದುರುಡ್ ದೀದ್ ದಿಬ್ಬಣದ ಮರ್ಯಾದಿ

ಸಂದಾದ್ ದಾನೆ ದಾನೆಂದ್ ತೆಲಿತೊಂದು ದಿ –
ಬ್ಬಣೊಡು ಬತ್ತಿನ ಮಾತೆರೆನ್ಲ ಕೈಮುಗಿದ್ ಪಾ –
ತೆರ್ಪಾದ್ ಲೇಸ್ ಕರ್ತವನ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಮಳ್ತೆ –
ರುಪಚರೊಲೆನ್ ಮನಸ್ ಬುಡ್ದು, ಜಾಂಬವೆರ್ ಸು –
ಗ್ರೀವನ್, ವಿಬೀಸಣನ್ ಮುಟ್ಟ ಲೆತ್ತದ್ ಮುರ್ತೊ –
ಗಾಂಡ್ ದಾರೆದ ಕೆಲಸೊಗಾದ್ ಮೂಂದೆರೊಲೀಂದ್

೪೦೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಪಂಡಿನ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಲಕ್ಕದ್ ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ಟ್ ಪ –
ಟ್ಟೆದ ದಲ್ಲೆ ಬುಡ್ಪಾದ್ ನಾಲ್ ಸುತ್ತಲ ನಡು –
ಟ್ಟೆತ್ತರದ ಪಟ್ಟೆ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಸಿಂಗರಿದ್ ದೀ –
ದಿತ್ತಿನ ಮಣೆಟ್ಟ್ ಮದಿಮಾಯ ಮದಿಮಾಳೆನಕ್ –

ಳಕ್ಳೆನ ತಮೇರ್ಯಲು ಕೈಪತ್ದ್ ಲೆತ್ತೊಂದು
ಬತ್ತ್‌ದಾ ಪಾಡ್ದಿದಲ್ಲೆಡ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬ –
ರ್ಪಾದ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಜಾಂಬವೆರ್ ಪಂಡಿನ ಲೆಕ್ಕ
ದಾರೆಗಾನಗ ಕಲಸೊನಾ ವಿಬೀಸಣ ಕಯ್ಟ್
ಕೊರ್ದು ಮದಿಮಾಯ ಮದಿಮಾಳೆನೆದುರೆದುರು ವುಂ –
ತಾದ್ ಹಿರಿಯಕ್ಳೆಗಾ ಕಲಸ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಬ –
ತ್ತ್‌ದ್ ದಾರೆ ಮಯ್ತೆ. ಸುಗ್ರೀವೆ ಕಂಚಿದ ಬಟ್ಟ–

ಲ್‌ನ್ ಪತ್ಯೆ. ದಾರೆ ಮಯ್ತಿನ ನೀರ್‌ನೊರಿ ಕೊಣೊದು
ಗುತ್ತೆ ತಾರೆದ ಮುದೇಲ್‌ಗ್ – ಬೊಕ್ಕ ದೇಸೆ ಪಾ –
ಡುನ ಮಾತ ಕಟ್ಟ್‌ಕರಿತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನಿತ್ತಿನ ಸ –

ಬೆಕ್ಕ್ ಬಾರೀ ಗೌಜಿಡೊಣಸಾಂಡ್. ರಾಮ ಲಚ್ಮ –
ಣೆರಿತ್ತಿನಡೆ ಬೊಂಡ, ಪರ್ನ್ದ್, ಸೆಕ್ಕರೆ ಕೊಣೊದು
ಪೋದು ಮದಿಮೆದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದಿ ಸಂದಾಂಡ್.
ಮನದಾನಿ ದೊಂಪ ದೆಪ್ಪುನ ಗಡ್ಡ್‌ಡೊಣಸಾಂಡ್.
ಬಯ್ಯದಗ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆ ಸೀತೆ ಕುಳ್ಳೊಂದು
ಪಾತೆರೊಂಡೆರ್ ಕರಿದಿ ಸಂಗತಿನ್ ಪಂಚವಟಿ
ಬುಡ್ದು ಲಂಕೆಗ್ ಮುಟ್ಟುನೇಟ್ಟ ನಡತಿನ ಮಾತ,
ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಪಂಡೊಂದು ಪೋನಗ ತನ್ಕ್
ಬೋಡಾದ್ ಮೊಕುಳು ಬುಡ್ತಿನ ಬಂಜನೆಣ್ಯೊಂದು
ಕಣ್ಣ್‌ಳೆಡ್ ನೀರ್ ಜಪ್ಪೇದ್‌ಂಡ್ ಜಾನಕಿನ.

ಸಬರಿ ಪಣ್ಪಿನ ಪರಬು ತಿಕ್ಕುನತ್ತ್‌ಡ ಯೆಂಕ್ಳೆ –
ಗೇತ್ ಬಂಜತೂಂದ್ ಪಣಿಯೆರೆನೆ ಸಾದ್ಯಾತು –
ವಂದಾಳೆನುಪಕಾರೊನೆಣ್ಣೆಂಡ ಸೈಪಿನೇ –
ಟ್ಟಾಳೆ ಚಾಕಿರಿನ್ ಮಳ್ತ್‌ಂಡಲಾ ರುಣ ಸಂದು –
ನತ್ತೇಂದ್ ರಾಮೆ ಪಣ್ಣಾಗ ಸೀತೆ ತರ್ಲೆ. ಯೆಂ –
ಕೊರ ತೂವೊಡುಂದಾಳ್. ತೂಪಿನೇ ಅತ್ತಾಳೆ –
ನೊಟ್ಟುಗೆ ಲೆತೊಂದರಮನೆಕ್ಕ್ ಪೋದವುಳೆ ಕು –

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೪೦೩

ಳ್ಳಾವುನಿಂದೇಪನೇ ನಿಗಂಟ್ ಮಳ್ತ್‌ದೆ. ಯೆಂಕ್ಳೆ –
ಗಪ್ಪೆನೆ ಆಳ್‌ಂದ್ ರಾಮೆ ಪಣ್ಣಗ ಅಣ್ಣಾ !
ನಮ್ಮ ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸದ ಗಡು ಮುಗೀಂಡಿನಿಗ್,

ಎಲ್ಲೆ ಮೂಡಿನ ಪೊರ್ತು ಕಂತೋಡ್ಡಯೊದ್ಯೆಗೆ –
ತ್ತೊಡು. ವಿಬೀಸಣಡ ಸುಗ್ರೀವಡಿತ್ತೆನೇ ಪಣೊಡು

ಅತ್ತಣ್ಣ, ಪಣ್ಕಾಂದ್ ಪಂಡೆ ಲಚ್ಮಣೆ. ರಾಮೆ
ಅಂದಂದ್ ಪಣೊಡು ತುಕ ಬರುವೆರೇರಾಂಡಲಿಡೆ
ಪಣ್ಕಾಂದ್ ಪಣ್ಪಿ ಪೊರ್ತುಗು ಜಾಂಬವೆರೆನೆದುರು
ದೀವೊಂದು ಸುಗ್ರೀವೆ ಹನುಮಂತನಾ ವಿಬೀ –
ಷಣನ್ ಸರಮೆನ್ ರುಮೆನ್ ಮದಿಮಾಯ ಮದಿಮಾಳೆ
ನೊಟ್ಟುಗು ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಾಮನೆದುರುಡುಂ
ತಾದ್ ಕೈಮುಗಿಯೆ ಬಗ್ಗ್‌ದ್. ಮಾತೆರಂಚನೇ
ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾದುಂತಿಯೇರ್, ಸರಮೆ ರುಮೆ ಮೆಲ್ಲ

ಮದಿಮಾಯೆ ಮದಿಮಾಳೆನಾ ರಾಮೆ ಸೀತೆ ಲ –
ಚ್ಮಣೆರೆ ಕಾರ್ಪತ್ತಾದ್ ದೂರೊಡ್ಯುಂತ್ಯೆರ್. ಅಂದ
ಓ ಚೊಂಗ ಬಾವ! ನಿನಡಾನಿ ಲಂಕೆಡ್ ಯಾನ್
ಮೋಳೆನೇ ತೂದು ಮದಿಮೆದ ಸುದ್ದಿ ಪಾತೆರುನೆ
ಬಾರಿಯಬ್ಬರ ಮಳ್ತ. ಮೋಣೆ ಬಾಪಾಯ. ಕೋ –
ಪೊಡು ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆದ್ ತೂನಗ ದಾನೆ ಯೆನನ್ ಪಜಿ
ಪಜಿ ತಿನ್ಪನಾಂದ್ ಪೋಡಿದ್ ಪೋಯೆ. ಮದಿಮೆಯೊಂ –
ಜಾಂಡತ್ತ, ನನ ನಿನ್ನ ಪಿಸ್‌ರ್, ಕೋಪ, ಪಿಸ್‌ಂಟ್ –
ಲೆನ್ ಮಾತ ತೋಜಾಲ ತುಕ. ಯೆನ್ನ ಓ ಬಾವ
ಇತ್ತೆಲಾನಿದ ಕೋಪ ಎನಡ ಇಜ್ಜತ್ತಾಂದೆ.

ನನಲ ದಿನವುಂಡಮಾಸೆಗ್ ಪಾಕ ಈ ಸರ್ತಿ
ಬೇಗ ಸುರುವಾಂಡೊಂತೆ, ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿ ಬಾವಾಂದೆ
ಮದಿಮಾಯೆ, ಬಾವ! ಮಾಮಿನ ಕಾರ್ ಪತ್ಯನಂ–
ಬೇ. ಅತ್ತ್ ಪೊಣ್ಣು ತಿಕ್ಕುನೆ ಮಾಮಿ ಯೇರ್‌ಂದ್
ನೆನೆಪುಂಡ. ಯೇರ ದುಂಬೊರಿ ಪೊದ್ದೆರಡೆ ಪೋದು
ಎತ್ತರೊಡು ಕುಳ್ಳೊಡೂಂದಿನೆ ಕೇಣ್ದ್ ಜಾಲ್‌ಡಿ
ತ್ತಿನ ಬುಯ್ತು ಮುಟ್ಟೆದ ತರೆಟ್ಟ್ ಕುಳ್ದೆಗೆ, ಅಂಚ
ಮಿನಿ ಮಳ್ಪಡಾಂದ್ ಹನುಮಂತೆ ಪಂಡಿನ ಕೇಣ್ದ್
ಮಾತೆರೆಗ್ ತಡೆಯೆರಾವಂದೆ ತೆಲಿತೆರ್ ಗಟ್ಟಿ.

ಜಾಂಬವೆರ್ ಕೈಮುಗಿದ್ ರಾಮಲಚ್ಮಣೆರೆ ನಿ –
ರ್ವೆರೆ ಮೋಣೆ ತೂವೊಂದು ದೇವೆರೆ ದಯೊಟ್ಟೊಂಜಿ
ಕನಮನಸ್‌ಡೆಣ್ಯಂದಿನೆಡ್ಡೆ ಕೆಲಸೊನು ಮೂಳು
ಮಳ್ಪಾದ್ ಬುಡಿಯೆರೆಂಕುಳು ಮದಪುನತ್ತ್. ನನ
ದುಂಬೆಂಕುಳೆಂಚ ನಡತೊಣೊಡುಂದು ಆವೊಡ
ಪ್ಪಣೆ. ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ರಾಮೆ ಯೆಲ್ಲೆದ ಪೊರ್ತು
ಕಂತೋಡ್ಡಯೋದ್ಯೆಗೆತ್ತೊಡು. ಎತ್ತ್‌ಜಿಡ ಮೆಗ್ಯೆ
ಬರತೆ ಜಿವ ದೀವೊಣಾಯೆಂದ್ ಬನ್ನಗ ಬಾಸೆ
ಪಾಡ್ದ್ ಕಡಪುಡ್ದೆ. ಕಾಂಡೆನೆ ಪಿದಾಡುಗ ಪೋದು
ಬರ್ಕ ಮಾತೆರ್ಲ ವೊರ ವೊಟ್ಪಾದಯೋದ್ಯೆನ್‌ಲ
ತೂಯಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡತ್ತ ಸುಗ್ರೀವ. ನಮ್ಮ ಬದ್ –
ಕ್‌ಗ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾದಿತ್ತಿನಜ್ಜಿ ಸಬರಿನ್ ಲೆತ್ತೊ –
ಣೊಡು, ತಾರೆ ರುಮೆನಕುಳು ಬರೊಡೆಂಚಲಾ ನಮ್ಮ
ಹನುಮಂತನಪ್ಪೆಯಂಜನೆನ್ ಬುಡ್ಪಿನವತ್ತ್.
ಆಯ್ನಾತ್ ಬೇಗ ಕಾಂಡೆನೆ ತಯಾರಾಲೇಂದ್
ನೆನಪಂದೆ ಮದಿಮೆ ವೊಂಜಾಂಡತ್ತ, ದೇವೆರೆ ದ –
ಯೊಟ್ಟು ಯೆಡ್ಡೆನೆಯಾಂಡ್. ನಿಕುಳು ನಂಬಿನ ದೆಯ್ವ
ದೇವೆರೆಡ್ಡೆಡ್ ನಿಕ್‌ಳೆ ಕುಟುಮೊನೇಳಿಗೆ ಮಳ್ತ್
ನಡಪುಡಡ್ ಬಾರಿ ಸಂತೋಸಾಂಡ್, ಬೇತೆ ಯೆ –
ಚ್ಚಿಗೆ ದಾದ ಪಣಿಯೆರುಂಡುತ್ತೆ ಜಾಂಬವೆರೇಂದೆ.
ಅವಪಗ ಕಾಂಡೆ ಪಾತೆರುಗಾಂದ್ ಜಾಂಬವೆರ್
ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಲಕ್ಕಿಯೆರ್. ಮಾತೆರ್ಲ ಬರ್ಪ ಬ –
ರ್ಪಾಂದ್ ತರೆ ಬಗ್ಗಾದ್ ಮೆಲ್ಲ ಪಿರ ಪಿಜಿರಿಯೆರ್.
ಲಂಕೇಡ್ದ್ ಬಯ್ದಿ ಜನೊಕುಳು ಪಾಕ ಬಯ್ಯಾದಗ
ತಿಂಗೊಳಂದು ಪೋದು ಕಿಸ್ಸಿಂದೆಮೂರುನು ತೂದು
ಕುಸಿ ಪಡೆಯೆರಳ್ತ ಕಣ್ಣೆಕ್ಕಲಾತಿತ್ತಿ ಬ –

ಯ್ಲ್‌ನ್, ಗಿಡಿದ್ ಕೈಲ್‌ಲೆಡ್ ಕುಬೆ ವೊಡಿವುನಂಚಿತ್ತಿ
ತಾರೆ ಕಂಗ್‌ಲೆನ್, ಬಾರೆಲೆನ್, ಪರಪುನ ನೀರ್ದ್
ದಂಡ್‌ನಳ್ಪದ ಮಲೆನ್ ಮಲ್ಲ ಮರೊಕುಳೆನ್ ತೂ –
ದಳ್ತು ಬರಿಯೆರೆನೆ ಕಾರ್ ಬರಂದ್. ಮುಳ್ಪದೊಂ –
ಜೊಂಜಿ ಮರನೇ ಯಾವು ಏಳ್ ಮಾಳಿಗೆ ಪಾಡ್ದ್
ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟೊಳಿ, ಕಾಡ್‌ಡಿತ್ತಿ ಮರ್ದ್‌ಲೆದ ಮರ

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೪೦೫

ಬೂರುಲೆನ್ ತೂಂಡ ರೋಗೊಡು ಸೈಪೆಡೆಂಚಿನಾ –
ಯನ್‌ಲೊರೊಗು ಬದ್ಕಾವೊಲೊಂಜೊಂಜಿ ಮರಕಡ್ತ್ –
ದೇಳೇಳ್ ಓಡ ತೋಡೊಲಿ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ. ಈ
ಕಪ್ಪು ಕಟ್ಟ್‌ದಕ್ಕಸದ ಮುಗಲ ಕೋಪೆಲೆನ್ ತಲೆ –
ಪುನ ಮಲ್ಲ ಮಲೆನ್ ತೂನಗ ಮುಳ್ಪ ಪದ್‌ರಾಡ್
ತಿಂಗೊಳುಲು ಮರಿಯಲನೆನಾಂದ್ ತೋಜುಂಡೂಂದ್
ಪಾತೆರೊಂಡೆರ್, ರಾವಣನ ಮಲ್ಲ ದರ್ಬಾರ್,
ದಾಡಲ್ತೆದಗ ಪರಂಗ್‌ದಿನ ಒಂಜಿರ್ವೆರೊ –
ಟ್ಪಾಡ್ ಗುಟ್ಟುಡು ಬೋಟೆಡುರೆ ಬಲಿಪೆ ಪಿಲಿ ಪೆರ್ಮ–
ರಿಲೆನ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ಚರ್ಮೊಡೇತ್‌ಲಾ ಕಾಸ್ ಮ –
ಳ್ಪೊಳಿ. ಮುಳ್ತ ಮರಕೊಳೆಂಚಿನ ನೂಲು ಪಾಡ್ದ್ ನೂ –
ಲ್ದೆಪ್ಪೊಳಿಂಚಿನ ಮರೊಕೊಳೋಳ್ಳ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಕ –
ಡ್ಪೊಡು ಮಾರೊಡೊಂಜಿ ವರ್ಸೊಡೆ ಕುಬೇರಗ್ ಸಾಲ –
ಕೊರ್ಪಿ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಡ್ ಮೆರೆವೊಲೀಂದೆರ್ ಇಂಚ
ಆಕ್‌ಳಕ್‌ಳೆ ಬುದ್ದಿ ಯೋಗಿತೆಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಪಾ –
ತೆರ್ದ್ ಕತ್ತಲೆಗ್ ಪಿರ ಮಾತ ಬತ್ತೆತ್ತಿಯೆರ್.
ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಪೊಸ ಪೊದ್ದೆರಿರ್ವೆರ್ ಪೋದು
ಪೊರ್ತು ಬರಿತಕ್‌ಳೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಬನ್ನಗ ಬಾಕಿ–
ಮಾರ್‌ಡುಂತುದಿನಕುಳು ನಡೆ ತೆಲಾದುಂತಿಯೆರ್,

ದುಂಬು ದುಂಬಾರಾಮೆ ಸೀತೆ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಬ –
ನ್ನಗ ಪುಸ್ಪಕದ ಕೈತಳುಂತೊಂದಿ ಸಬರಿನೆದು –
ರುಂತೊಂದು ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಕೈಮುಗಿಯೆರಂ –
ಚನೆ ಸೀತೆ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಬಗ್ಗ್‌ದುಂತುನೆ ರಾಮೆ –
ಮೋಳೆನ್ನ ಮದಿಮಾಳ್ ಸೀತೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದೋ
ಸೀತೆ, ಯೀ ಅಜ್ಜಿನಿನಿಮುಟ್ಟ ತೂತುಜ. ತೂಲ
ನಮ್ಮ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಬೊಳ್ಪು ತೋಜಾದ್ ನಡಪುಡ್ಡಿ –
ನಜ್ಜೇಂದ್ ಪಂಡಿಸಾತ್‌ಗ್ ಸಬರಿ ಅಂದ ಮಗ!
ಮುಟ್ಟ ಬಲ ಬಾಲೇಂದರಾದ್ ಪತ್ಯಳ್. ದಾಲ
ದುಕ್ಕ ಮಳ್ಪಡ, ಆಯಿನಾಂಡತ್ತ, ನಿನ್ನ ಪು –

ಣ್ಯೊಡು ಯೆಡ್ಡೆ ಕಂಡಾನ್ಯ ಕೈಪತ್‌ದ್ ಪೇರ ನೀ –
ರೆರಕೊಡುಪ್ಪುಲೆ ನಿಕುಳು. ನಡಪುಡಡ್ ದೇವೆರೆ –

ಡ್ಡೆಡ್ ನಿಕ್‌ಳೆನ್‌ಂದಾಳ್. ನಮ ಮಾತಯೋದ್ಯೆಗೊರ
ಪೋವೊಡೊರ ಎಂಚಜ್ಜೆ. ಪೋಯತ್ತ? ನಡಪೊಡೂಂ –
ದಿಜ್ಜೇಂದೆ ರಾಮೆ. ಯಾನಡೆಗ್ ದಾದೆಕ್ಕ್ ಮಗ.
ದಾದಾಯೆರುಂಡು ಯಾನಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಣಾ –
ಯನ, ಮುಳ್ತ ಲೆಕ್ಕವುಳು ಪತ್ತ್ಂದ್ ಯೆಂಕ ನನ.
ಎಂಚಲಾ ನಿಕ್‌ಳೆನೊರ ತೂದಾಂಡ್. ನನ ದಾದ.
ನಿಕುಳು ಪೋಲೇಂದ್ ಪಂಡಳ್ ಸಬರಿ. ಸೀತ ತೆಲಿ –
ತೊಂದು ಅವಾವಜ್ಜೆ! ಆಂಡ ಪುಸ್ಪಕ ಇಮಾ –

ನೊನು ತೂಂಡ ಯಾವ, ಕುಳ್ದೆಂಚ ಪೋಪುಂಡೂಂದ್
ತೂಕಜ್ಜೆ, ಪೋಯಿ ಪೋಡಿಗೆ ದಾಲ ಇಜ್ಜೇಂದ್
ಮೆಲ್ಲ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಲೆತೊಂಡಾಳ್, ಮಾತೆರ್ಲ
ಕುಳ್ಳುದಾಪಿನೆ ಪುಸ್ಪಕ ಇಮಾನ ಲಕ್ಕ್‌ಂಡ್
ಇಂಚಿಡಿನಿ ಕಾಂಡೇಡ್ಡಯೋದ್ಯೆದೂರುದ ಜನೊಕು –

ಳೆನ ಮೆರುವೆ ಗೌಜಿ ಗದ್ದಲೊನು ಪಣ್ಪಿನವತ್ತ್,
ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸೊಡಿನಿಮುಟ್ಟ ಮೂಡ್ದಿನ ಪೊರ್ತು
ಬೇತೆ ಇನಿ ಮೂಡ್ದಿನನೆ ಬೇತೇನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಇನಿ
ಮುಟ್ಟ ಮೂಡ್ದುಂಡಲಾ ಪೊರ್ತು ಜನೊಕುಳೆನ ಮನ –
ಸ್‌ಡ್ ಕತ್ತಲೆನೆ ದಿಂಜಿದಿತ್ತ್ಂಡ್, ಇನಿ ಸಾರ

ಸಾರ ಪೊರ್ತೊಂಜಾದ್ ಮೂಡ್ದಿನುಲ್ಲಾಸ್ ಅರ –
ಮನೆಡ್ ಗೊಂತುಪ್ಪುನನೆ, ಯೇರೆಡಲ ಕೇಣಂದೆ
ಯೇರ್ಲಾ ಪಣಂದೆ ಪದಿನಾಲ್ ವರ್ಸದ ಗುಡುನು
ಮುಗಿತ್‌ದಿನಿ ರಾಮೆ ಬರ್ಪಿನ ದಿನಾನ್ಪಿನೆನಯೋ –
ಧ್ಯೆದ ಹಳ್ಳಿ ಕೋಡಿ ಮೂಲೆದ ಜನೊಕುಳುಲ ದಿನೊನು
ಗೆಣ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್, ರಾಮನೆದ್ಕೊಣೆರ್ ಪಿಜಿನ ದಾ –
ರೆದ ಲೆಕ್ಕ ಸಾಲ್ ಸಾಲಾದ್ ಕಾಣಿಕೆದ ಪಲ –
ವಸ್ತ್‌ನಂಜೋವುಳಂಚನೆ ಪೂತ್ತ ಚೆಂಡ್ ಮಂ –
ಜಲ್‌ದ ಪೊಡಿ ಮಯ್ಯುಂಕುಮದ ಕರಂಡೆಲೆನಾರೆ–
ತಿನ್ ಪತೊಂಡೆರ್. ಪಾಕ ಪೊಂಜೋವುಳಂಚನೇ

ಕಣ್ಣ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಕಳೆಯೆರಾದ್ ಕುರಿನೀರ್ದ ಕ –
ಡ್ಯೊಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್ ಪಾಕದಕುಳು ಗಂ –

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೪೦೭

ಗೇಡ್ದಯೋದ್ಯೆದ ಮುಟ್ಟ ಬೀದಿ ಸಿಂಗರಿದ್ ಕಾ –
ತೊಂದಿತ್ತೆರೂರ್ದ ಜನಕುಳು ಸಾದಿಡುದ್ದೊಗುಲ,
ಗುರು ವಸಿಟ್ಟೆರೆನ್ ಮಂತ್ರಿಲೆನೆದುರು ದೀವೊಂದು
ಬರತೆ ಮಾಂಡವಿನ್ ಸತ್ರುಗುಣೆ ಸ್ರುತಕೀರ್ತಿನ ಜ –
ತೆಟ್ಟೊರ್ಮಿಳೆನ್ ಕೊಡ್ದು ಬಂಗಾರ್ದ ಗಿಂಡೆಲೆಡ್
ನಿಲ್ಕೆ ಗಂಗೆದ ನೀರ್ ಪತ್ತೊಂದು ಕಾತೊಂದು
ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮೆಯ್ಯ್‌ನ್ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ
ತೂವೊಂದು ಉಂತುದಿತ್ತೆರ್, ತಾಸೆ ದೋಲು ನಾ –

ಗಸರ ಸಮ್ಮೇಳ ಜಾಗಂಟೆ, ಕೊಂಬು ನಗಾರಿ
ಚೆಂಡೆ ಮದ್ದೊಳಿ ಸೂರ್ಯವಾದ್ಯ, ತೆಂಬರೆ ಉಡ್ಕು
ತಿಮಿಲೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಾದ್ಯೊಲೆನ್ ನುಡಿಪಾವುನಕು –
ಳಂಚನೇ ಪಕ್ಕೆ ನಿಸ್ಸಾಣಿ ದೀಟಗೆದಕುಳು
ಕಾತ್‌ದಿತ್ತೆರ್ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತು ಬರಿಕೆದ ಪೆರ್ಗ –
ಡೆರ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಮಂಡೊಲಿಗಾರ್ಲು ಸಬೆನ್ ಸಾ –
ಲಾದುಂತು ಲೆಕ್ಕ ಜಾಗ್‌ರ್ತೆಡಿತ್ತೆರ್ ಮಾತ,
ಮಾತೆರುಂತೊಂದು ತೂಪಿನ ಕಣ್ಣ ದಿಟ್ಟಿನಂ –
ಚಿಂಚಿ ಪಂದಾವಂದೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮೆಯ್ತ ಕಡ –
ಪುದ ಬಾಕಿಲ್‌ನ್ ಸೀಮೆ ಮುಚ್ಚಂದೆ ತೂಪೇದೆ –

ರೆಕ್ಕಲ್ದ್, ಬಾರಿ ದೂರೊಡು ಬಾಣೊಡೊಂಜಿ ದಾ –
ಸೆಮಿದಾತೆಕೆಡ್ಡೆ ಮೆಂಚುನೆನ್ ತೂದವ್ವೊಂಜಿ
ದಾದಾಂದ್ ಬಿರೆಲ್ ನೀಟಾದ್ ಮಾತೆರೆ ಕಣ್ಣ್
ಮನಸ್‌ನಾ ಮೆಯ್ಕ್ ಪಕ್ಕೊಂದಾಯೆ, ಮಾತೆರ್ಲ
ತೂಪಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲೆ ತೋಜೊಂದೆದುರು
ರಾವೊಂದು ಬೀಸ ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂದಿಸ್ಮಯಾ –
ಯೆರ್. ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಬನ್ನಗ ಮಲ್ಲ ಸಿಂಗಾರ
ದರಮನೆನೆ ಸೋರ್ರೋಗ್ಗಡ್ದು ಜಾರೊಂದು ಬತ್ತಿ ಲೆಕ
ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ
ಜತ್ತೊಂದು ಜತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ

ಮೆಲ್ಲ ಸುತ್ತೊಂಜಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ನೆಲೊಟ್ಟುಂತ್‌ಂಡ್.
ರಾಮೆ ಜಾನಕಿ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ದಂಬು ಜತ್ತೆರೊ –
ಟ್ಟುಗೆ, ಕೈ ಪತೊಂದು ತಾಂಗೊಂದು ಜಪುಡಾಯೆ ಸು –

೪೦೮/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಗ್ರೀವೆ ಸಬರಿನ್. ಜತ್ತ್‌ದುಂತಿಯೆರ್ ಮಾತೆರ್ಲ –
ಗುರುಕುಳೆನ್ ತೂದು ಕಾರ್ಗಡ್ದ ಬೂರ್ದೊತ್ತುಡಿ –

ತ್ತಿನ ಮಂತ್ರಿಳೆಗ್ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ರಾಮೆ ಸೀತೆ ಲ-
ಚ್ಮಣೆರುಂತುನಗ ಬರತೆ ಮಾಂಡವಿನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು
ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದ್ ರಾಮನಲ ಸೀತೆನಲ ಕಾರ್
ದಕ್ಯೆ. ಸತ್ರುಗುಣೆ ಸ್ರುತಕೀರ್ತಿಡಪ್ಪೆದುರುಂತು
ದೂರ್ಮಿಳೆನ್ ಲಚ್ಮಣ್ಣನ ಕಯ್ತುಳುಂತಾದ್ ಕಾ-

ರ್‌ನ್ ದೆಕ್ಯೆ. ಪೊಂಜೋವುಳರಿಯಣೊಡು ಕುರಿನೀರ್
ಮಯ್ತ್‌ದಕ್‌ಳೆಗ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತೊರೆತ್‌ದ್ ದೂರ
ಗುತ್ತೆರಕ್‌ಳೆಗ್ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು ದೀದುಂತಿ -
ಯೇರ್. ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಬರತ ಸುತ್ರುಗುಣೆರೆನ್
ಸೀತೆ ಸ್ರುತಕೀರ್ತಿ ಮಾಂಡವಿಯೂರ್ಮಿಳೆನರಾದ್
ಪತ್ತೊಂದು ದಾರೆ ಕಟ್‌ದರಿವು ಕಣನೀರ್ ಪದಿ -
ನಾಲ್ ವರ್ಸೊಡ್ಡಿಂಚಿದಾಂತಿ ಪಾತೆರ ಆಂಡ್.
ಮೆಗ್ಯಲ್ಲೆ ಬೆರಿ ಪೂಜಿದಾ ರಾಮೆ ಊರುಡಿ -
ಲ್ಲಾಡ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಸೌಕ್ಯನೆ ಅತ್ತ್. ಈ ಕಡಪು -
ಡಿತ್ತಿ ನಮ್ಮಮ್ಮೆರೆನಿಷ್ಟೆ ಗುಹೆ ಓಳುಳ್ಳೆ.

ಪಂಡ್‌ದಂಚಿಂಚಿ ತೂನಗ ದಂಟೆ ಕುಟ್ಟೊಂದು
ತೆಮ್ಮ ಲೆತ್ತೊಂದು ಬನ್ನಗನೆ ದೂರೊಡ್ಡು ಕೈ
ಮುಗಿಯೊಂದು ಅರಸುಳೆನ್ ತೂಪಿನೊಂಜಾಸೆ ಯಿ -
ತ್ತ್‌ಂಡೆಂಕ್. ಮಲ್ಲೆತ್ತ್. ತನ್ಕುಳೆನ ಪಯಣೊಡೆಂ -
ಚಿನಲ ರಗಳೆಲು ದಾಲ ದಾಂತೆ ಪಿರ ಸೌಕ್ಯೊಡೇ
ದೇವೆರೆ ದಯೊಟ್ಟು ಬತ್ತಾರತ್ತ್. ತೂದೆಂಕ್
ಬಾರಿ ಸಂತೋಸಾಂಡ್. ನನ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರೆರು -
ಪ್ಪುನ ಮುಟ್ಟಲೀರೆನ ಪುದಾರೊಂಜಿ ಸಾಸ್ವಿತಾಂ -
ಡಯ್ಯ. ಬುಡಿ ಯಾವೊಂದೆ ಗುಹೆ. ರಾಮೆ ಗುಹನ್ ಮು-
ಟ್ಟುಂತಾದ್ ವಾ ಬಂಜಲಾದಾಂತೆ ಸೌಕ್ಯೊಡಿಡೆ

ಬತ್ತೆತ್ಯ. ನಿನನಾನಿ ತೂತಿ ಲೆಕ್ಕತ್ತಿತ್ತೆ
ಬಾರೀ ಪರಬೆಯಾತ. ಯೆಂಕ್ಯೆನಮ್ಮೆರೆಗೀಂ -

ದ್‌ಂದಾಂಡ್ ಬಾರಿ ಇಸ್ವಾಸ. ನಮಯೋದ್ಯೆಗೊ -
ಟ್ಟುಗೆ ಪೋಯಿ. ಅತ್ತ್‌ನಡ ಬಲ ನರ್ಗ್‌ಡಾಂದ್ ಪಂ-
ಡಿನೆಯಪ್ಪಣೇಂದುಮೇದ್‌ಡ್ ಗುಹೆ ಪಿದಾಡ್ದಾಂಡ್.

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೪೨೯

ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆರೆನ ಪಿರಾವುಡ್ದು ಬಂಗಾರ್ದ
ಸತ್ತಿಗೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ದೆರ್ತ್ತ್ ಪತ್ಯೆರ್ ದುಂಬು -
ಡೆನೆ ರಡ್ಡ್ ಮೆಯ್ಟ್ ಪುಂಚಾಲದಕುಳುಂತಿಯೆರ್ -
ದೀಟಿಗೆದ ದುಂಬು ವಾದ್ಯದ ಮೇಳ ಪಕ್ಕೆ ನಿ -
ಸರ್ಣಿದಕುಳೆದುರು ಬತ್ತೆರ್ ಬರತೆ ರಾಮನೆದು -

ರುಂತೊಂದು ಕೈಮುಗಿದ್ ತನ್ನ ತರೆಕುಜಲ ಬ -
ಲ್ಲೆಡ್ ಪೊದ್ದಿದಿತ್ತಿನ ಕಡಾವುಳೆನ್ ಮೆಲ್ಲ ದೆ -
ತ್ತ್‌ದ್ ರಾಮ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ದೀಯೆ. ರಾಮ ಮೋ-
ಣೆನ್ ತೂಯೆ. ರಾಮೆಲ ಕಡಾವುಳೆನ್ ತೂದು ಬರ
ತನ ಮೋಣೆ ತೂಯೆ. ತಿಕ್ಕಾವೊಂಡೆ. ತೇರಾನೆ
ಕುದುರೆಳೆನ್ ತೂದು ಪೊಸ ಮದಿಮಾಯ ಮದಿಮಾಳೆ -
ನೊಂಜಿ ತೇರ್‌ಡ್ ವಿಬೀಸಣನ್ ಸುಗ್ರೀವನೊಂ-
ಜೇಟ್ಟ್, ಗುಹನ್‌ಲ ಸಬರಿನ್‌ಲ ಮೆಲ್ಲ ಕೈ ಪತ್ತ್ -
ದೊಂಜೇಟ್ಟ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ ಲಂಕೆದರಮೆದ ಪೊಂ-
ಜೋವುಳೊಂಜೇಟ್ಟ್‌ಂಚ ಜಾಂಬವೆರ್ ಪಂಡಿತೆರ್

ನಲ್ಲಣ್ಣೆ, ನೀಲಪ್ಪೆ ಮಾತೆರೆನ್ ರಾಮೆ ಪಂ -
ಡಿನ ಲೆಕ್ಕ ತೇರ್‌ಲೆಡ್ ಕುಳ್ಳಾಯೆ ಸತ್ರುಗುಣೆ.
ಸಿಂಗರಿದಿನಾನೆಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಬರತೆ ಪೋ-
ಯತ್ತಣ್ಣಿ ಬೇಗಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಾನೆಳೆನೆದುರು -
ಡುಂತಾಯೆ. ರಾಮೆ ತೂದಾನೆ ಮಿನಿ ಬೊಡ್ಜಿ. ನಡ -
ತ್‌ದ್ ಪೋದೆ ತೂವೊಡಪ್ಪೆಲ್ಲನಿನಿ. ತೂವೊಡುಂ -
ದೇತೊಂಜಿ ಜನ ಕಾತ್‌ದುಂತಿನಕ್‌ಳೆಗ್ ಮೋಣೆ

ತೋಜಾವೊಡತ್ತ್‌ಡ ಸಮಾಪುಜೇಂದ್‌ದ್ ತನ್ನ
ಮುಟ್ಟೊಡುಂತೊಂದಿ ಹನುಮಂತ ಮೋಣೆನ್ ತೂದು
ದಾನೆ ಯೀ ಕುಳ್ಳುಜನ? ಸಬರಿ ಗುಹೆರಿತ್ತಿ ತೇ –

ರ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳು. ಪರಬೆರೆನ್ ತೂವೊಣೇಂದ್‌ದ್ ಮಂತ್ರಿ
ಗುರುಕುಳಿತ್ತಿನ ತೇರ್‌ನೊರ ತೂದು ಪೋಯೊಂದೆ.
ಬೀದಿಡಂಚಿಂಚಿಡುಂತುದು ತೂಪಿನಕುಳು ಕೈ
ಮುಗಿದುದ್ದೊಗುಲ ಪೂತ್ತ ಬರ್ಸದೊರಿಪಾಯೆರೊ –
ರ್ಕ್ಮಲ. ಅಯೋದ್ಯೆ ಸಡಗರೊನು ಸಂಬ್ರಮೊನು ರಾಜ್ಯೊ –
ಡಿತ್ತಿ ಮಾತೆರ್ಲ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ದ ಪುರು ಬಾಲೆಲೆನ್

೪೧೦/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ತಟ್ಟೊಂದು ಬಾಕಿಲೊಯ್ಪುಂದೆನೇ ಬಯ್ದೆರ್ –
ನ್ನಗ ಯೇರೆಗೇರ್ ಪಣ್ಪಿನಿ. ಪಣ್ಪಿನೆಂಚಿನೆನ್.
ಪೊರ್ತುಬರಿತರಸುಕುಟುಮದ ಸತ್ಯ ಬತ್ತ್ಂಡ –
ಯೋದ್ಯೆದೂರುದ ಪುಣ್ಯ ಬತ್ತ್ಂಡ್, ಮಿತ್ತ ಸೊ –

ರ್ಗದ ಬಾಗ್ಯ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಮೂಜಿ ಲೋಕದ ಮಲ್ಲ
ಸಂಪೊತ್ತು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಕೌಸಲೆನ ಕೊಂಡಾಟ
ಬತ್ತ್ಂಡ್, ನರಮಾನಿಳೆನ ದರ್ಮದ್ಯೆಸ್ರ ಬ –
ತ್ತ್ಂಡ್‌ಂದ್ ಲೆತ್ತ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ ಪಂಡೆರಾ ರಾಮೆ
ಸೀತೆ ಲಚ್ಮಣೆರೆ ತರೆ ಮಿತ್ತ್ ಪೂ ಬಿರ್ಲೊಂದು
ಸಂತೋಸ ವುರ್ಲೊಂದು ಸಾದಿಡುದ್ದೊಗುಲ ಬ –
ನ್ನಗ ರಾಮೆ ಸೀತೆ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಪದಿನಾಲ್ ವ –
ರ್ಲೊಗು ದುಂಬುದೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದಿನಿದೆನ್‌ಲ ತೂದು ಮನ –
ಸ್‌ಡ್ ಬಾರಿ ಸಂತೋಸ ಪಡೆಪಿನೊಟ್ಟುಗೆ ಜನೊಕು –
ಳೆನ ಮೋಕೆ, ಬಗ್ತಿ, ಇಸ್ವಾಸೊಲೆನ್ ಮನಸ್‌ಡೆ –

ಣ್ಯೊಂದ್ ಬತ್ತೆರ್. ರಾಮನೊಟ್ಟುಗಿಡೆ ಬತ್ತಿ ಪೊಸ –
ಬೆರೆನ್ ತೂದೊಳ್ತಕುಳದಾನ್ನ, ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ

ಜನೊಕುಳಾದುಪ್ಪೊಡತ್ತಡ್ ನಮ್ಮ ಪೊಸ ಅರಸು –
ಳೆಗ್ ಪತ್ತ್‌ದಂದ್‌ೇಂದಯೋದ್ಯೆದಕುಳೆಣ್ಣಿಯೆರ್.
ದಾದ ಪಾತೆರುವರಿಯ? ದೇವೆರ್ಕುಳತ್ತಕುಳು.
ಮೊಕುಳು ಮಾತೆರ್ಲ ಬತ್ತಿನಿಮಾನೊಡಂದಕುಳು
ಜನೊಕುಳಯ ನಮ ಲೆಕ್ಕ. ಒಟ್ಟು ಪಾತೆರುನೀಂದೆ,
ಒರಿ ಬಾರಿ ತೆರಿದಿನಾಯನ ಲೆಕ್ಕ. ಬತ್ತ್ ಬ –
ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಾತೆರರಮನೆದ ಕೋಟೆ ಕಡತ್ದ್ ಬತ್ತ್ –
ದಂಗಣೊಡು ತೇರ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ರಾಜ ಚಾವಡಿಗ್

ಪೊಗ್ಗಿಯೆರ್. ಪೊಗ್ಗಿನಕ್ಳೆನ್ ಬೇಗ ಮಣೆ ಕೊರ್ದು
ಕುಳ್ಳಾದ್ ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಬೆಲ್ಲ ನೀರ್ಕೊರ್ಪಾದ್
ಸಾಲ್‌ಡವುಳವುಳು ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಳಂದರಿಯಣೊನು
ದೀಪಾದ್ ಸಬೆನ್ ಮಂತ್ರಿಳು ಸುದಾರಿಕೆ ಮಳ್ತೆ –
ರಪಗನೇ ಸ್ರುತಕೀರ್ತಿ ಮಾಂಡವಿಡ ರಡ್ಡ್ ಗಿಂ –
ಡೆಡ್ ನಿಲ್ಕೆ ಪೆರ್ ಪೊಸ ಮದಿಮಾಯ ಮದಿಮಾಳೆ
ಗಾದ್ ಕೊರ್ಪಾದ್ ಬುಡಿಯೆರ್ ವಸಿಟ್ಟೆರ್ ಬೇಗ.

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೪೧೧

ರಾಮೆ ಜಾನಕಿ ಲಚ್ಮಣೆರ್ ಬರತನೊಟ್ಟು ಕೂ –
ಡೊಂದು ಪೋದುಳ ಅದೆಟ್ಪೊಂಜಿ ಮಂಚಾವುಡಿ–
ತ್ತಿನ ಕೌಸಲೆನ್ ತೂದು ಬತ್ತಯಪ್ಪಾ! ಸೌಕ್ಯೊ–

ಡುಂದಡ್ಡ ಬೂರಿಯೆರ್. ಬತ್ತರ ಮಗಾಂದ್ ಮಾ –
ತೆರೆನ್ ಕೌಸಲ್ಲೆ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಬಿಗ್ತರಾದ್ ಪ –
ತ್ತ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ತರೆ ಬೆರಿನ್ ಪೂಜಿನಗ ಮಾತೆರೆನ
ಕಣ್ಣ್‌ಲೊರ ತಮೆಲ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಸುಮಿತ್ರೆನ್‌ಲ
ತೂದು ಕಾಗ್ಗಡ್ಡ ಬೂರ್ಯೆರ್. ಊರ್ಮಿಳೆಲ ಮಾತೆ –
ರೆನ ಕಾರ್ ಪತ್ತ್‌ದುಂತ್ಯಳ್. ರಾಮ! ನನ ನಂಕ್
ವಾ ಯೆತೆಲ ಯಿಜ್ಜಿ, ವಾ ಪೋಡಿಗೆಲ ಇಜ್ಜಿ ಮಗ.

ಒಂತೆ ಬಂಜಾಂಡ್ಂದ್ ಮಾತೆರೆನ್ ತರ್ಕೊಂಡ -
ಳ್ ಸುಮಿತ್ರೆ, ಬೊಕ್ಕ ಕೈಕೆನ್ ತೂದು ಕಾರ್ ಪ -
ತ್ಯೆರ್ ಕೈಕೆ ಮಾತೆರೆನ್ ಕೈ ಪತ್ದ್ ದೆರ್ತ್‌ದೊಂ -

ಜೇ ಲೆಕ್ಕರೊಂದು ಬಿಗ್ತ್‌ದರಾದ್ ಪತ್ದ್ ತರೆ
ಕಂತ ಪಾಡೊಂದು ಮನಿಪಂದಿ ಕೈಕೆನ್ ತೂದು
ರಾಮೆ, ಬುಳಿಪುನಿ ದಾಯೆ ತಿದ್ಯಪ್ಪೆ! ಕರಿದಿನೆನ್
ಮಾತೆನೆಣ್ಯಡೆ. ಮದಪೊಡವೆನ್ಂದ್ ಸಮಾದಾನ
ಪಂಡ್‌ದಳ್ತುಡ್ದು ಗುರುಮಂತ್ರಿನಕುಳಿತ್ತಿನ ಸ -
ಬೆಕ್ಕ್ ಪೋದವುಳು ಬತ್ತಿನ ಬಿಣ್ಣೆರೆನ್ ತೂದು
ಪಾತೆರ್ದೊಣಸ್ ತೆನಸ್‌ದುಪಚಾರ ಮಾತಾಂಡ್.
ಮನದಾನಿ ಪುಲ್ಯಕೊಲೊಡರಮನೆದ ರಾಜಾಂಗ -
ಣೊಡು ನಿಲ್ಕೆ ದಿಂಜಿಂಡ್ ಜನ. ರಾಜ ಚಾವಡಿಡ್
ಲಂಕೆ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದಕುಳೂರ್ದ ಮಂಡೊಲಿಗಾರ್ಲು.
ಕುಳ್ದಿತ್ತೆರೊತ್ತರೆಡ್ ಪೂಂಜೋವುಳಿತ್ತೆರಾ -

ತಾನಗರಮನೆದುಳಾಯಿಡ್ದ್ ಲಚ್ಮಣೆ ಬರತೆ
ಸತ್ರುಗುಣೆರೊಂಜೊಂಜಿ ಬಂಗಾರ್‌ದರಿಯಣೊಡು
ಜರಿ ಬಯ್ದಿ ಪಟ್ಟೆ ರತ್ನೊಲೆ ಮಾಲೆಲೆನ್ ದೀದ್
ಪತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್ ವಸಿಟ್ಟೆರಾರೆನ ಬೆರಿಯೆ
ಬಾರಿಯ್ಯೆತೊಡು ರಾಮೆ ಸೀತೆನಕುಳಯ್ತ ಬೆರಿ -
ಯೆನೆ ಮುತ್ತುದಾರೆತಿನ್ ಸ್ರುತಕೀರ್ತಿ ಮಲ್ಲಿಗೆದ

೪೧೨/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
ಚೆಂಡ್‌ನೂರ್ಮಿಳೆ, ಕುಂಕುಮದ ಮಯ್ತ ಮಂಜಲ್ ಪೊ -
ಡಿತ್ತ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಕರಂಡೆಲೆನ್ ಪುತ್ತೊಳಿದ
ಬಳೆ ಸರಪೊಳಿಲೆನ್ ಮಾಂಡವಿ. ಪತೊಂದಾ ರಾಜ
ಚಾವಡಿಗ್ ಪೊಗ್ಗುನಗ ತಿಂಗೊಳುನು ತೂದು ಕಡ -

ಲೆರ್ತೆ ಗೊಬ್ಬುನ ಲೆಕ್ಕ ರಾಮ ಸೀತೆರೆನ ತರೆ –
ಕೊಡಿ ತೂದು ಸಬೆ ದಿಡ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತ್‌ಂಡ್, ಪದಿ –
ನಾಲ್ ವರೊಸ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪಟ್ಟ ಮಣೆಟಿತ್ತಿ ತಲೆ –
ಪಟ್ಟೊನು ವಸಿಟ್ಟ ಮುನಿಕುಳು ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ ದೆ –
ರ್ತ್‌ದ್ ಪತ್‌ದಯೋದ್ಯೆದಾಡಲ್ತೆ ನಡಪುಡುನ ಪುದೆ –
ನೊಟ್ಟುಗೇ ಸಿರಿರಾಮನ ತರೇಟ್ಟ್ ದೀದ್ ಕೈ
ಪತ್‌ದ್ ಪಟ್ಟಮಣೆಟ್ಟ್ ಕುಳ್ಳಾದ್ ಬುಡ್ಡಿನೆಯ –
ರುಂದತೀಯಮ್ಮ ಸೀತೆನ್ ರಾಮನೊತ್ತ ಕು –
ಳ್ಳಾದ್ ಮುಂಡೊಗು ಕುಂಕುಮೊನು ದೀದ್ ಮಂಜಲ್‌ದ
ಪೊಡಿನ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ರಾಮ ಸೀತೆ ಯಿ –

ರ್ವೆರ್ ವಸಿಟ್ಟೆರರುಂದತಿಯೆರೆ ಕಾರ್‌ನ್ ಪತ್ತ್ –
ದಂಚನೇ ಅಪ್ಪೆಲ್ಲೆಗಡ್ಡ ಬೂರ್ಯೆರ್. ಸಬೆ –
ಟ್ಟಿತ್ತಿ ಸರ್ವೆರೆಗ್ ಕೈಮುಗಿದ್ ಕುಳ್ಯೆರ್, ಸಬೆ –
ಟ್ಟಿತ್ತಿ ಪೊಸ ಮದಿಮಾಯ ಮದಿಮಾಳೆನೆದುರು ಲೆಪು –
ಡಾದ್ ಪಟ್ಟೆದ ಜೋತ್ರ ಸೀರೆ ರವಕೆದ ಕಣೊನು
ವೊಜ್ರದುಂಗಿಲೊನು ರತ್ನದ ಕಂಟಿದುಡುಗಿರೆನ್
ಸಂದಾದ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದರಸುಗಾಯೆನ ಬೊಡೆದಿ
ರುಮೆಗ್ ಮರ್ಯಾದಿ ಸಂದಾದ್ ಸಿಂಗಡ ಲಂಕೆ –
ದರಸು ಮರ್ಯಾದಿನೊಪ್ಪ್ಯಾದ್ ಸಿಂಗನ್ ಗೌರ –
ವಿತ್‌ದ್ ಸರಮೆ ವಿಬೀಸಣೆರೆನ್ ಮಾನಿತ್‌ದ್ ಕಿ –

ಸ್ಕಿಂದೆ ಲಂಕೆದ ಮಾತೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್ ಲೆತ್ತ್ ಮ –
ರ್ಯಾದಿ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಸೀತೆನೊಟ್ಟುಗಾ ರಾಮೆ ಲ –
ಕ್ಕದ್ ಸಬರಿ ಗುಹೆ ಕುಳ್ದಿನಡೆ ಪೋದು ಯೆನ್ನ ಕುಟು –
ಮದ ಹಿರಿಯೆರೇ ನಿಕುಳು ನಿಕ್‌ಳೆಗಿಂದೆನ್ನ ಕಾ –
ಣಿಕೆ ದೆತೊಣೊಡುಂದ್ ಪಟ್ಟೆದ ಸೀರೆ ರವಕೆ ಪ –
ದ್ದೆಯ್ಲೆನ್ ತರೇತ್ರ ಜೋತ್ರೊಲೆನ್ ಕೊರ್ದ್ಾದ್ ಪಿರ
ಪಟ್ಟದ ಮಣೇಟ್ಟ್ ಕುಳ್ಳುದು ಕೈಕಸೆಗ್ ತಾರೆ
ಮಂಡೋದರಿಗೆ ಮಾತ ಮರ್ಯಾದಿ ಸಂದಾದ್

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೪೧೩

ಕಡಲ ಗೆಲಲಯ್ದಿ ಬಂಟನ್ ಮುಟ್ಟ ಲೆತ್ತ್‌ದಿಂ –
ದೆನೆ ನಿನಗ್ ಪೆದ್ದಿನಂಜನೆಗ್ ಕೊರ್ಲಂದೊಂಜಿ

ಬಂಗಾರ್‌ದರಿಯಣೊಡು ಸರ ಸೀರೆ ರಾಕೆಲೆನ್
ಕೊರ್ದು ಸೂರ್ಯನ ರೂಪು ಬುಡ್ಪಾದಿ ಪದಕ ಕೊ –
ಲ್ಪಾದಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲ ಗುಂಡುದ ಸರೊನು ತನ್ನ ಕೆ –
ಕ್ಕಿಲ್‌ಡಿತ್ತಿನೆನ್ ದೆತ್‌ದ್ ಹನಂಮಂತೆ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್
ಪಾಡ್ದೊರುದಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಮರ್ಯಾದಿ ಸಂದಾದ್
ಬಾರಿ ತಮ್ಮನದೊಣಸ್ ನಡತ್‌ಂಡ್ ಗಮ್ಮತ್‌ಡ್.
ಮನದಾನಿ ರಾಮನಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ
ಲಂಕೆದಕುಳೂರು ಸೇರೊಂಡೆರಾ ಗುಹೆಲ ಬ –
ರ್ಪೆಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ರಾಮೆ ತೇರ್‌ಡಾಯನ್‌ಲ ಕಡ –
ಪುಡುದಾಂಡ್. ಸಬರಿಗರಮನೆನೆ ತನ್ನಿಲ್ಲಾಂಡ್.

ನಾಲೆಣ್ಮ ದಿನ ಮುಟ್ಟ ಬರತೆ ಸತ್ರುಗ್ನೆರೀ
ಸಬರಿನಪಗಪಗ ತೂವೊಂದು ಮೋಳೇರ್ ಮೋ –
ಳೆನ್ ತೂತಿ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡೋಳು ದಾನೆಂದ್
ನೆನೆಪು ಬರ್ಪುಜಿ. ದಾನೆ ಮಳ್ಪುನೀಂದೆಣ್ಣಿದೆ –
ಣ್ಣಿದ್ ಕಾರ್‌ಡಿತ್ತಿ ಬೊಳ್ಳಿದ ಕೋಳ ತೂದು ಕ –
ಣ್ಣ್‌ದರುತ್ತ ಕೆಡು ತೂದು ಮೋಳುಮಂತರೆನಪ್ಪೆ
ನಾಂದ್ ಸಂಸಯ ಬತ್ತ್‌ದೊಂಜಿ ದಿನ ರಾಮಡೀ
ಸಂಗತಿನ್ ಮೆಲ್ಲ ಪಂಡೆರ್. ಕೇಂಡಿ ರಾಮೆ ತೆಲಿ –
ತೊಂದು ಸಂತೋಸುಡೇ ಪಂಡೆ ಈ ಸಬರಿಯೇ –
ರ್‌ಂದಾಂಡಲಾ ಪೆದ್ದಿನಪ್ಪೇಡ್ದ್ ಮೇಲ್, ಮಾ –

ಯಣದ ತಟ್ಟಿನ್ ತೂಪಿನತ್ತ್ ರಿತಿ ದಿಂಜಿದಿನ
ತೊಡ್ಡೆನೆಯ್ಲೊಳ್ತು ಕಣಪಿನಿ ಬೇತೆ ತಿಕ್ಕಂದ್,
ಮಂತರೆನ ಅಪ್ಪೆನೇಂದಾಂಡ ಬಾರಿ ಯೆಡ್ಡೆ –
ನೇ ಆಂಡ್. ತೆರಿಯೊಣುಗ ಮೆಲ್ಲಾಂದ್ ಪಂಡೆ ಒರ.

ಅರಮನೆತ್ತುಳ ಅದೆಟ್ಟರಸು ಕುಟುಮದ ಮಾತೆ –
ರೊಟ್ಟಾದ್ ಕುಳ್ದಿತ್ತೆರಡೆ ಮೆಲ್ಲ ಬತ್ತಿ ಮಂ –
ತರೆ ರಾಮ ಕಾರ ಮದೆಲ್‌ಡ್ ಕೈನ್ ಮುಗಿಯೊಂದು
ಈತೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಗಂಡಾಂತ್ರ ಮಳ್ತಿನ ಯೆನ್ನ

ಳ೧ಳ/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ತಪ್ಪುಗೀ ಯೆಂಚಿ ಸಿಗ್ಸೆನ್ ಕೊರ್ಪಡಲ ಯಾನ್
ಒಳಗಾಪೆ ರಾಮಾಂದ್ ಪಣ್ಣಗನೆ ಕಣ್ಣ ನೀ –

ರರಿದ್ ರಾಮನ ಪಾದ ಬೊದ್‌ಲ್‌ಂಡ್, ಮಂತರೆನ
ತಿತಿ ತೂದು ಪಾಪ ತೋಜಿದ್ ಕಾರ್ ಬುಡು, ಲಕ್ಕ್
ಕುಳ್ಳೊಂದ್ ಪಂಡೆ. ಸಬರಿನ್ ತೂದು ಅಂದಪ್ಪೆ
ಈ ಯೆನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಬೇತೆತ್ತ್, ಯೀ ಬೇತೆತ್ತ್,
ಮೂಳಿತ್ತಿನೆನ್ನ ಮೆಗ್ಯಲ್ಲೆನೇಪಾಂಡಲಾ
ತೂದು ಪಿಂಬನ? ನಿನನ್ ತೂತಿಲೆಕ್ಕುಂಡೂಂದು
ಬರತ ಸತ್ರುಗ್ನೆರ್‌ನ್ಪೆರ್ ಸತ್ಯನವು. ಎನನ್
ನಿನ್ನ ಬಾಲೇಂದ್ ಮೋಕೆಡ್ ತೆರಿದ್ ಸತ್ಯ ಪಣೊ –
ಡುಂದು ಕೈಮುಗಿದ್ ಕೇಣುನೆ ಸಬರಿ ತಿರ್ತ್ ತೂ –
ವೊಂದು ಕುಳ್ಯಳ್ ಮುಂಡೊಗೊಂಜಿ ಕೈದೀದ್, ಕೈ –

ಕೆ ಸುಮಿತ್ರೆ, ಕೌಸಲ್ಲೆ ರಾಮ ಲಚ್ಮಣೆ ಬರತೆ
ಸತ್ರುಗ್ನೆರಕ್ಳೆ ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲು ಮಾತೆರ್ಲ ಬಾ –
ಯೊಡೆಪಂದೆ ಸೋದ್ಯೊಡಿತ್ತೆರ್ ಸಬರಿ ಓ ರಾಮ ?
ಈ ನಿನ್ನ ಮೆಗ್ಯಲ್ಲು ಬರತ ಸತ್ರುಗ್ನೆರಪ –
ಗಪಗ ತೂಪೇದೆರಡಿಕಣ್ಣ್‌ಡೆನನೆಂಕಪಗ –
ನೇ ಯೆನ್ನ ಗುಟ್ಟು ಗೊಂತಾವಂದೆ ಕುಳ್ಳುಜೀಂ –
ದೆಣ್ಯೊಂದೆ ಯಾನಿತ್ತೆ. ಯಾನಿತ್ತೆ ಪಣೊಡೆಂಚಿ –
ನೆನ್ ತರೀಂಡತ್ತ ರಾಮಾ ನಿಕ್ಕ್ ಪಣೊಡಾಂದ್
ಪಂಡಿನೇ ರಾಮೆ ಮಂತರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ನಿನ್ನ
ತಪ್ಪುಗಿತ್ತೆನೇ ಸಿಗ್ಸೆ ಕೊರ್ಪೆ. ಲಕ್ಕಂದ್ ತೋ –

ಜಾದ್ ಸಬರಿನ್ ಮೋಳೆ ಚಾಕಿರಿನ್ ಸಯ್ನೆಟ್ಟ
ಮಳ್ಪೊಡಾವಂದೆ ಜೋರುಡು. ಅಪ್ಪಣೇಂದ್ ಮಂ –
ತರೆ ಮಂಡೆನಾಡಾವುನೆನ್ ತೂದು ರಾಮೆ ತೆಲಿ –
ತೊಂದು ಈ ವಾ ವೊಂಜಿ ಜನ ಪಣಾಯನ. ನಿಕ್ಕ್
ನಿನ್ನಪ್ಪೆನನೆ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿಡ ಮಲ್ಲ ಬಂ –
ಜೂಂಡ್‌ಂದ್ ರಾಮೆ ಪಣ್ಣಗ ಮಾತೆರೆಗ್ ಮಲ್ಲ
ಸೋದ್ಯನೇ ಆಂಡ್, ಮಂತರೆಗ್ ನಾಸಿಗೆ ಆಂಡ್.
ಕೌಸಲ್ಲೆ ಪೂ ತೆಲಿಕೆ ಬಿರ್ಕೊಂದು ಅಂದ ಮಗ
ರಾಮ ಮೋಳೋಳು ತಿಕ್ಯಳ್ ನಿಕ್ಕ್, ಕೇಕೆಯೊಗು

ಪರ ಬೂಡುಗು ಪೊಸ ಬೊಳ್ಪು/೪೧೫

ಪೋದಿತ್ತನಾ ದಾನೆ? ಲಂಕೆ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆದಕ್ –

ಳೆನ ಗುರ್ತ ಯೆಂಚಾಂಡ್ ಮಗ ವೋಡೆ ಮಾತ ಯೀ
ಪೋಯಾಂದ್ ಕೇಂಡಿನೆಕ್ಕಾ ರಾಮೆ ನಿಕುಳಾನಿ
ಚಿತ್ರಕೂಟೊಡ್ದು ಪಿರ ಬತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೆ ಯೆಂಕು –
ಳೈಗೋಳಿ ಪಡ್ಪುದಡೆ ಪೋಯಾಂದ್ ಸುರುಮಳ್ಪು –
ನಗ ಸುಮಂತ್ರನ್ ದುಂಬುದೀದರುಂದತಿಡಪ್ಪ
ಗುರು ವಸಿಟ್ಟೆರುಳಾಯಿ ಬನ್ನಗನೆ ಬೊಕ್ಕದೆನ್
ಕೇಣೊಡುಂದೇ ಬತ್ತ ಪಣ್ ಪಣ್‌ಂದೆರ್ ಮಾತ
ಲಕ್ಕ್‌ದೊರ ಕೈಮುಗಿಯೆರಂಚನೇ ಮಾತೆರ್ಲ
ಕುಳ್ಳಿ ಬೊಕ್ಕವುಳುಪ್ಪುನಗ ಲಂಕೆದರಸು ರಾ –
ವಣೆ ಯೆಂಕುಳಿಜ್ಜಂದಿನಪಗ ಕಂಡ್‌ದ್ ಕೊಣೊಯೆ

ಸೀತೆನಳ್ತುಡ್ದು ನಾಡೊಂದು ಪೋನಗ ಪಂಪೆ –
ಡೀ ಸಬರಿನಡೆ ಪೋಯೆ. ಮೋಳೇಡ್ದ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ –
ದಕ್ಳೆ ಸಾಯೊಡು ರಾವಣನ್ ಕೆರ್ಯ. ಬನ್ನಗೀ
ಸಬರಿನ್ ಲೆತೊಂದಿಡೆಗ್ ಬತ್ತಾಂದೆ. ಯೆನ್ನ ಮಗ –
ಳೇಡ್ಡಿಂಚಿನಾಪತ್ತ್ ಈ ಮಲ್ಲ ಕುಟುಮೊಗಾಂ –

ಡ್ಂದ್ ನಾಸಿಗೆಡಿಲ್ಲ್ ಬುಡ್ಡು ಪೋ ಪೋದು ಪಂ –
ಪೆಡ್ ದೇವೆರೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದಿತ್ತೆ. ಕಾತೊಂದಿತ್ತೆ
ದಿನೊನು ಪರಮಾತ್ಮೆ ಲೆಪುಡಾವೆರೇಪಂದಿತ್ತೆ
ಮೂಳುಳ್ಳೆ ನಮ ನೆನೆತಿ ಲೆಕ್ಕೊಂಜಲಾಪುಜೀಂ–
ದಳ್ ಸಬರಿ, ಸೀತೆನೊರ ರಾಮನೊರ ಸಬರಿನೊರ

ಒರ ಲಚ್ಮಣನ್ ಬಾಕಿದಕುಳು ತೂವೊಂದು ಕ –
ಣ್ಣ್‌ಡ್ ಜಪ್ಪು ನೀರ್‌ನೊಚ್ಚೊಂದು ಮನಿಪಂದೆ ಕು –
ಳ್ದುಪ್ಪುನಗ ಎಂಚಲಾವಡ್ ರಾಮ ಕಷ್ಟನಾ
ಸುಕನ ಕರಿದಿನ ಕರೀಂಡಾಂಡೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಪೆರ –
ಜನವುಂಡು. ದಾನೆ ಸಾಮರ್ತಿಕೆಡ್ ಕಿಸ್ಕಿಂದೆ
ಲಂಕೆದರಸುಲು ಬಜೀ ಪೊಕ್ಕಡೆನ? ನಿನ್ನ ಮಿ –
ತ್ತಪ್ಪಣ್ಣ ಗುರಿಕಾರಗೆಂಚಿನಂಚಿನ ಮೋಕೆ.
ಕೇಣುನಕುಳೇರ್‌ಂದ್ ನಡತ್‌ಂಡ ಇಂಚನೇ
ಮಾತೆರ್ಲ ದೂರೊಡೇ ಪೊರ್ಲು ತೂದುಂತುವೆರ್.
ಅವ್ವತ್ತ್ ನಿನ್ನ ಈ ರಾಮಾನ್ನಿನ ಪುದಾರ್
ನಾಲ್‌ಮೆಯ್ಟೆಲ ಲೋಕದಕುಳು ಪಣ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕ

೪೧೬/ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ

ಪರತ್‌ಂಡ್. ನನೊಗಯೋದ್ಯೆನ್ ರಾಮರಾಜ್ಯಾಂದೆ
ಪಣಡ್ ಲೋಕೊಡು, ದೇವೆರೆಡ್ಡೆ ಮಳ್ಪಡ್ ನಂಕ್
ಮಾತೆರೆಗ್. ಈ ನಮ್ಮ ನಸೆಮಣ್ಣ್ ಪಸೆಮಣ್ಣ್ –
ಬುಳೆಬಾಗ್ಯೊಗೇಪೊಗುಲ ಪೊಸ ಮಣ್ಣ್ ತಾನಾದ್
ಬಂಜರುಣ್ಪಾವಡ್‌ಂದೆರ್ ವಸಿಟ್ಟೆರ್. ಬೇಗ
ಕೈಮುಗಿದ್ ತರೆನ್ ತಗ್ಗಾದಗತ್ತೆರ್ ಮಾತೆ –
ರಿತ್ತೆರ್ ಸುಕೊಟ್ಟೊನ್ನಿನಾ ಕಬಿತೆ ಮಂದಾರ
ರಾಮಾಯೊಣೊನು ಬರೆತೆ, ತುಳುವಪ್ಪೆಗಿಂದೊಂಜಿ
ಕಾಣಿಕೆಂದೊಪ್ಯಾದೆ, ಈ ಕಬಿತೆಡೀತಾಂಡ –

ಲಾ ತಿರ್ಲ್ ಪೊರ್ಲುಂಡುಡವೆನ್ ತುಳುವೆರೆ ಪಣೊಡು,
ತುಳು ಬಾಸೆಡೊಂಜಿ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆವೊಡೂನ್ಪಿ ಮ –
ಲ್ಲೊಂಜಿ ಮರ್ಲೆನಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಯಾನೆ ಪಣ್ಪಿನವು.
ಯಾನ್ ಬರೆವೊಂದುಪ್ಪುನೆನ್ ತೂದು ಕೇಣ್ದೆನ್ನ
ಬೆರಿ ಬೊಟುದು ಮುಳ್ಳೆನೀಸಿನ ಬಿರ್ಸೆರಾದಿತ್ತಿ
ತುಳು ಬಂದುಳೆನ್ ಯಾನ್ ನೆನೆತೊಣುವೆ. ಈ ಯೆನ್ನ
ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣಾನ್ಪಿನ ಪುದಾರ್ ಕೇಂ –
ಡ್ದ್ ಬಗ್ತಿಡೋದುನಕ್ಳೆಗ್ ದಾಲ ಪುಣ್ಯ ತಿ –
ಕ್ಕಂಡವ್ವಕ್ಳೆ ಬಾಗ್ಯ. ಕಬಿತೆನೋದುನ ಯೆಡ್ಡೆ
ರಸಿಕೆರೆ ಮನಸ್‌ಗೆಣ್ಮೆದಾತ್ ಸಂತೋಸಾಂಡ – ೬೭೦

ಲವ್ವೆನನೇ ಪುಣ್ಯ. ತುಳು ಸರಸೊತಿನ ಕದಿಕೆ
ತುಳು ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ದಿನೋಡ್ದು ದಿನೊಕ್ಕು ದಿಂಜೊಂದು
ಬರಡ್. ತುಳುನಾಡ ಕುಡಲದ ಕುಡುಪು ಗೆರಮೊಡೀ
ಲಲಿತ ಚಂದಸ್ಸ್‌ದೀ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯ –
ಣಾನ್ಪಿ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗೊಪ್ಯಾದಿ –
ನೆನ್ ಮಾತೆರೆನ್ನ ತುಳು ಬಂದುಳೋದುನಗಕ್ಳೆ
ಮನಸ್ ಸಂತೋಸುಡೆರ್ಕ್ಂಡೆನ್ನ ಬೇಲೆ ಬಂ –
ಗಾರ್ಂದ್ ತೆರಿಯೊಣುವೆ. ಯೆಂಕಿನ್‌ಗ್ ಯಾವಾತ್. ೬೭೧

* * *

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಂದೆ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಇನಿ ತುಳು ಅಪ್ಪೆಗ್ ಅಪರೂಪದ ತುಳುವ ಪೂಪುರ್ಪದ ಮಾಲೆನ್ ಸಂದಾಯ್ತು ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯನ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ರಾಮ ದೇವೆರೆ ಸುಗಿಪು ಅವುಲಾ ತುಳುವ ದೇಕಿಡ್ ಶುದ್ಧ ತುಳುವೆರೇ ತುಳುನಾಡ್‌ಡೇ ಉಂದು ನಡತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಆಚಿರದ ತನ್ನ ಕವಿ ಕಲ್ಪನೆದ ರಾಮ ಅಯನದ ತುಳು ಭಾಷೆನ್ಪಿ ಅತಿಕಾರಿ ಪನ್ಪಿನ ಜಿದೆತ ಕದಿಕೆ ತುಪ್ಪೆನ್ ನಂಕ್ ಒದಗಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ತುಳುವ ಜಾಗ್‌ದ ಪುರಾಪುಲು, ಮರಮಟ್ಟ್‌ದ ಪುರಾಪುಲು, ಪಕ್ಕಿ ಪರಣೆದ ಪುರಾಪುಲು, ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಲ್ತ ನೇಮ, ನಡಾವಳಿ, ಅಂಕ, ಆಯನ, ಕಂಬುಲ, ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ, ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಮೊಡೆದ್ ತುಳುವ ಜನಕುಲ್ನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸಕ್ತೆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಭಾಗ್ಯಂದ್ ಪನ್ಪಿನಲೆಕ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಪನ್ಪಿನ ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊನು ಪೂಜ್ಯೆರಾಯಿನ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಅವೆನ್ ಬರೆದ್ ಆರ್ ತನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಧನ್ಯತೆನ್ ಪಡೆತೆರ್. ಮೆರೆಗ್ ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತ ಜನಮಂದೆ ಸಾರತ್ತ ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆರ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ಏಳಪ್ಪೆ ಬಡವೆರ್, ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ಅಂಚೆನೆ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿಮಾನಿಲು ಏಪಲಾ ಚಿರಋಣಿಕುಲಾದುಪ್ಪೊಡು. ಮೆರೆನ್ ತುಳುವೆರ್ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಸುರುತ ಸುಗಿಪು ಸುಗಿಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಕಜ್ಜ ಬೆನ್ತೆರ್. ಮರಾಠಿ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ ಕುಡುಪುದ ಸಂಪುಲ್ಲ ಜಾಗೆ ಬೈಪುಲ್ಲ ಸೀಮೆದ ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡೆದ ಕೊಡಿಟ್ ತಾನ್ ಪುರೆ(ಇಲ್ಲ್) ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಾನ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪಾಠ ಕಲ್ಪಾವುನ ಗುರುಕುಲ್‌ಂದಾಂಡ್ಲ ತುಳುವ ಜನಕುಲ್ನ ಉಡಲ್ದ ಉಲಯಿ ಅಡೆಂಗಿನಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳು ಶಬ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲೆನ್ ಪೂರ ಒಕ್ಕು ಒಕ್ಕುದು ಪೆರಡೆ ಒಂಜಿ ತನ್ನ ಕಿನ್ನಿಲೆಗ್ ಬಡವುಗ್ ತಿನ್ಪಾಯಿನಲೆಕ ತುಳು ಭಾಷೆದ ತೊಡು ಬಡವುದ ಮಾತ ತುಳು ಅಪ್ಪೆನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ ಅವೆನ್ ತಿನ್ಪಾದ್, ಉನ್ಪಾದ್, ಬುಲೆಪಾದ್ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ನುಪ್ಪು ನೀರ್‌ದ ಋಣೊನು ಸಂದಾಯ್ತು ಮಲ್ದೆರ್. ತುಳು ಅಪ್ಪೆ ಭಾಷೆದಕುಲು ಮಲ್ಪಂದಿ ಬೇಲೆನ್ ಮೇರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುವೆರೇ ಒರುವರ ಮೂಂಕುಗು ಬೆರೆಲ್ ದೀದ್ ಆಚಿರ ಪಡೆಪುನಲೆಕ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಈ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣದ ಇತಿಹಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶೋಧ ಪನ್ಪುನ ಆಳ್ವಾಸ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಯೋಗದೊಟ್ಟುಗೆ, ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ತುಳುಪೀಠ, ತುಳು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲೇಜು ಮೊಕುಲು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ಒಂಜಿ ದಿನತ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣೊನು ಕುವೆಂಪು ಸಭಾಂಗಣೊಡು ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಆನಿದ ದಿನ ತುಳು ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪನ್ಪಿ ನೀಲ ಅಕ್ಕಸೊಡು ರಾವೊಂದು, ಪಾರೊಂದು, ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣನ್ಪಿ ಸಾರ ಎಸಲ್‌ದ ತುಳುವ ತಾಮರೆದ ಮಕರಂದನ್ ಜುಂಬುದು ಕಟ್ಟಿನಂಚಿತ್ತಿನ ತಿಗತ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಾತ ತುಳುವೆರೆ ನಾಲಯಿಗ್ ಈ ತಿಗೊನು ಎತ್ತಾವೊಡು ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಅಂಗ್‌ಡ್ ಈ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲು ಕಂಟ್‌ದ ಬೂಕು ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಇತಿಹಾಸ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶೋಧ ಪನ್ಪುನ ಪುರಾಪುಡು ಮೊಡೆದ್ ಅವೆನ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಅಂಗ್‌ನ್ ದೀಡ್ಡೊನ್ನಂಚಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ನೆಕ್ಕ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಒತ್ತೊಂದು ಸಕಾಯಿ ಸಕಾರ ಕೊರೊಂದುಂಡು. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಎಂಚ ಮಾತ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಬಾಜೆಲ್‌ದಕ್ಲೆಗ್ ಅಸರ್‌ದ ಒಸರಾದುಂಡ ಅಂಚೆನೆ ಉಂದುಲಾ ಮಾತ ತುಳುವೆರೆನ ಅಂಗದನೆ ಕರಿಪುನಲೆಕ್ಕ ಆವಡ್ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ನುಡಿನ್ ಯಾನ್ ಸಂದಾಯ್ತು ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ.

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ